

Luukkaan evankeliumi

Fuubible

UUSI TESTAMENTTI

Kreikka – Hebreala - Suomi

Kreikka: Textus Receptus

Hebreala: Delitzsch New Testament
teksti + transliteraatio

Suomi: Toivo Koilo Suuri Ilosanoma
Suomen tunnustuksellisen kirkon
käännös 2017
Biblia 1776

LUUKKAAN EVANKELIUMI

1 Luku

1. *TR* ἐπειδήπερ | *epeidēper* koska πολλοὶ | *polloi* monet ἐπεχείρησαν | *epecheirēsan* ovat ryhtyneet ἀνατάξασθαι | *anataksasthai* laatimaan διήγησιν | *diēgēsīn* kertomusta περὶ | *peri* τῶν | *tōn* πεπληροφορημένων | *peplēroforēmenōn* toteutuneista ἐν | *en* keskuudessamme ἡμῖν | *hēmin* meidän πραγμάτων | *pragmatōn* tapahtumista

Delitzsch אַחֲרַי | a'charei אֲשֶׁר | 'asher רַבִּים | rabbim הוֹאִילוּ | ho'ilu לְחַבֵּר | le'chabber סִפּוּר | sippur הַמְעֲשִׂים | hamma'asim אֲשֶׁר | 'asher נֶעֱמְדוּ | ne'emnu בְּשִׁלְמוֹת | vishlemut בְּתוֹכֵנוּ | betochenu

TKIS Koska monet ovat ryhtyneet tekemään kertomusta keskelläme toteutuneista tapahtumista

STLK Koska monet ovat ryhtyneet laatimaan kertomusta keskuudessamme toteutuneista tapahtumista,

BIBLIA 1776 Että moni on ruvennut järjestänsä kirjoittamaan niistä asioista, joista meillä täydellinen tieto on,

2. *TR* καθὼς | *kathōs* niinkuin παρέδοσαν | *paredosan* ovat kertoneet ἡμῖν | *hēmin* meille οἱ | *hoi* jotka ἀπ' | *ap* saakka ἀρχῆς | *archēs* alusta αὐτόπται | *autoptai* silminnäkijöitä καὶ | *kai* ja ὑπηρέται | *hypēretai* palvelijoita γενόμενοι | *genomenoi* ovat olleet τοῦ | *tou* λόγου | *logou* Sanan

Delitzsch כְּאֲשֶׁר | ka'asher מְסֻרִים | mesarum לָנוּ | lanu הַרְאִים | haro'im אֶתְּם | 'otam בְּעֵינֵיהֶם | be'eineihem מִתְחִלָּה | mittechilla וְאֲשֶׁר | va'asher הָיוּ | haju מְשָׁרְתָי | mesharetei הַדְּבָר | ha'Davar

TKIS sen mukaan kuin meille ovat kertoneet ne, jotka alusta asti ovat olleet Sanan silminnäkijöitä ja palvelijoita,

STLK sen mukaan kuin meille ovat kertoneet ne, jotka alusta asti ovat olleet silminnäkijöitä ja sananpalvelijoita,

BIBLIA 1776 Niinkuin ne meille sanoneet ovat, jotka sen alusta itse nähneet ja

sananpalveliat olleet ovat:

3. *TR* ἔδοξε | *edokse* päätin κάμοι | *kamoi* minäkin παρηκολουθηκότι | *parēkolouthēkoti* tutkittuani ἄνωθεν | *anōthen* alusta alkaen πᾶσιν | *pasin* kaikki ἀκριβῶς | *akribōs* tarkasti καθεξῆς | *katheksēs* järjestyksessä σοι | *soi* sinulle γράψαι | *grapsai* kirjoittaa κράτιστε | *kratiste* kunnioitettavin Θεόφιλε | *Theofile* Theofilus

Delitzsch חַשַׁבְתִּי | chashavti לְטוֹב | le'tov גַּם־אֲנִי | gam-'ani הַבְּחֵן | habochen כָּל־הַדְּבָרִים | kol-ha'devarim הַיְטֵב | heitev מִרְאֵשִׁיתָם | mere'shitam לְכַתְּבָם | le'chatevam אֶלְיָ | 'elecha בְּסֹדֵר | basseder הַתְּאוּפִילוֹס | Te'ofilos הַאֲדִיר | ha'adir

TKIS päätin minäkin, tarkkaan tutkittuani alusta alkaen kaikki, kirjoittaa järjestyksessä sinulle, korkea-arvoinen Teofilus,

STLK minäkin tarkkaan tutkittuani alusta alkaen kaikki olen nähnyt hyväksi kirjoittaa ne järjestyksessä sinulle, korkea-arvoinen Teofilos,

BIBLIA 1776 Näkyy myös minulle se hyväksi, sitte kuin minä alusta kaikki visusti tutkinut olen, että minä niitä järjestänsä sinulle kirjoittaisin, hyvä Teophilus:

4. *TR* ἵνα | *hina* että ἐπιγνῶς | *epignōs* tuntisit περὶ | *peri* ὧν | *hōn* niiden κατηγορήθης | *katēchēthēs* sinulle opetettujen λόγων | *logōn* asioiden τὴν | *tēn* ἀσφάλειαν | *asfaleian* luotettavuuden

Delitzsch לְמַעַן | le'ma'an תֵּדַע | teda' כִּי | ki אֲמַרְתֶּם | 'emet מִרְאֵשִׁיתָם | ha'amarim אֲשֶׁר | 'asher תְּנַחֲתָם | chunnachta בָּם | bam

TKIS jotta oppisit tuntemaan niitten asiain luotettavuuden, jotka sinulle on opetettu.

STLK että oppisit tuntemaan, kuinka varmat ovat ne asiat, jotka sinulle on opetettu.

BIBLIA 1776 Ettäs ymmärtäisit selkiästi niiden asiain vahvan totuuden, joista sinä opetettu olet.

5. *TR* ἐγένετο | *egeneto* oli ἐν | *en* ταῖς | *tais* niinä ἡμέραις | *hēmerais* päivinä Ἡρώδου | *Hērōdou* Herodeksen τοῦ | *tou* βασιλέως | *basileōs* kuninkaan τῆς | *tēs* Ἰουδαίας | *Ioudaias* Juudean ἱερέως | *hiereus* pappi τις | *tis* eräs ὀνόματι | *onomati* nimeltään Ζαχαρίας | *Zacharias* Sakarias ἐξ | *eks* ἐφημερίας | *efēmerias* osastosta

Ἀβιά· | *Abia* Abian καὶ | *kai* ja ἡ | *hē* oli γυνὴ | *gynē* vaimona αὐτοῦ | *autou*
hänellä ἐκ | *ek* τῶν | *tōn* θυγατέρων | *thygaterōn* tyttäristä Ἀαρών | *Aarōn*
Aaronin καὶ | *kai* ja τὸ | *to* ὄνομα | *onoma* nimensä oli αὐτῆς | *autēs* hänen
Ἐλισάβητ | *Elisabet* Elisabet

Delitzsch כֹּהֵן | kohen הָיָה | haja בְּיָמַי | bimei הַיְרָדוֹס | Horedos מֶלֶךְ | melech
יְהוּדָה | Jehudah זְכַרְיָה | Zecharja נָשָׂא | shemo מִמִּשְׁמֶרֶת | mimmishmeret אֲבִיָּה
| 'Avija וְלוֹ | velo אִשָּׁה | 'ish'sha מִבְּנוֹת | mibbenot אֶהְרֵן | 'Aharon וְיִשְׁמָה |
ushemah אֵלִישָׁבֶע | 'Elishava'

TKIS Herodeksen, Juudean kuninkaan päivinä oli muuan pappi nimeltä Sakarias, Abian osastoa. Hänen vaimonsa oli Aaronin tyttäriä ja hänen nimensä oli Elisabet.

STLK Herodeksen, Juudean kuninkaan, aikana oli pappi, nimeltä Sakarias, Abian osastoa. Hänen vaimonsa oli Aaronin tyttäriä, ja hänen nimensä oli Elisabet.

BIBLIA 1776 Herodeksen, Juudean kuninkaan, aikana oli pappi, Sakarias nimeltä, Abian vuorosta; ja hänen emäntänsä Aaronin tyttäristä, ja hänen nimensä Elisabet.

6. **TR** ἦσαν | *ēsan* ja he olivat δὲ | *de* δίκαιοι | *dikaioi* hurskaita ἀμφοτέροι |
amfoteroi molemmat ἐνώπιον | *enōpion* edessä τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan
πορευόμενοι | *poreuomenoi* vaeltaen ἐν | *en* πάσαις | *pasais* kaikissa ταῖς | *tais*
ἐντολαῖς | *entolais* käskyissä καὶ | *kai* ja δικαιώμασι | *dikaiōmasi* säädöksissä τοῦ
| *tou* Κυρίου | *Kyriou* Herran ἄμεμπτοι | *amemptoi* nuhteettomasti

Delitzsch וְיִשְׁנִיחֶם | usheneihem הָיָה | haju צְדִיקִים | tzadiqim לִפְנֵי | lifnei אֱלֹהִים
| ha'ELOHIM וְהִלְכִי | veholechei תָּם | tom כְּכֹל־מִצְוֹת | bechol-mitzvot יְהוָה |
JAHWEH וּבְחֻקֹּתָיו | uvechuqotaiv

TKIS He olivat molemmat hurskaita Jumalan edessä ja vaelsivat nuhteettomina kaikissa Herran käskyissä ja säännöksissä.

STLK He olivat molemmat vanhurskaita Jumalan edessä vaeltaen nuhteettomina kaikissa Herran käskyissä ja säädöksissä.

BIBLIA 1776 Ja he olivat molemmat hurskaita Jumalan edessä, vaeltavaiset kaikissa Herran käskyissä ja säädöyksissä laittamattomasti,

7. **TR** καὶ | *kai* ja οὐκ | *ouk* ei ἦν | *ēn* ollut αὐτοῖς | *autois* heillä τέκνον | *teknon*

lasta καθότι | *kathoti* koska ή | *hē* Ἐλισάβετ | *Elisabet* Elisabet ἦν | *ēn* oli στεῖρα
| *steira* hedelmätön και | *kai* ja ἀμφότεροι | *amfoteroi* molemmat προβεβηκότες
| *probebēkotes* ikääntyneet ἐν | *en* ταῖς | *tais* ἡμέραις | *hēmerais* päivissään
αὐτῶν | *autōn* he ἦσαν | *ēsan* olivat

Delitzsch וְלֵאָהֳרָה | velo'-haja וְלֵ | lahem לְךָ | jaled כִּי | ki אֲלֵי־בָבֶה |
'Elisheva' וְקָרָה | 'aqara וְשֵׁנִיחֵם | usheneihem וְבָא | ba'u בְּיָמֵי | vajjamim

TKIS Mutta heillä ei ollut lasta, sillä Elisabet oli hedelmätön, ja molemmat olivat
käyneet iäkkäiksi.

STLK Mutta heillä ei ollut lasta, sillä Elisabet oli hedelmätön, ja he olivat
molemmat tulleet vanhoiksi.

BIBLIA 1776 Ja heillä ei ollut lasta; sillä Elisabet oli hedelmätön, ja he olivat jo
molemmat ijälliset.

8. **TR** ἐγένετο | *egeneto* ja tapahtui δὲ | *de* ἐν | *en* τῷ | *tō* ἱερατεύειν | *hierateuein*
toimiessaan pappina αὐτὸν | *auton* hän ἐν | *en* τῇ | *tē* τάξει | *taksei* vuorolla τῆς |
tēs ἐφημερίας | *efēmerias* osastonsa αὐτοῦ | *autou* ἔναντι | *enanti* edessä τοῦ | *tou*
Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi הַיּוֹם | hajjom וַיְכַהֵן | vaje'chahen לִפְנֵי | lifnei אֱלֹהִים |
'ELOHIM בְּסֵדֶר | beseder מִשְׁמַרְתּוֹ | mishmarto

TKIS Niin tapahtui *Sakariaan suorittaessa* papillisia tehtäviä osastonsa vuorolla
Jumalan edessä,

STLK Tapahtui, kun hänen [Sakariaan] osastonsa palvelusvuoro tuli ja hän toimitti
papillisia tehtäviä Jumalan edessä,

BIBLIA 1776 Ja tapahtui, kuin hän vuorollansa papin virkaa toimitti Jumalan
edessä,

9. **TR** κατὰ | *kata* mukaan τὸ | *to* ἔθος | *ethos* tavan τῆς | *tēs* ἱερατείας | *hierateias*
pappistehtävän ἔλαχε | *elache* arvalla sai toimeksensa τοῦ | *tou* θυμιάσαι |
thymiasai suitsuttamaan εἰσελθὼν | *eiselthōn* mennä εἰς | *eis* τὸν | *ton* ναὸν | *naon*
temppeleihin τοῦ | *tou* Κυρίου | *Kyriou* Herran

Delitzsch וְכִמְשִׁפַּט | uchemishpat עֲבוֹדַת | 'avodat הַכֹּהֲנִים | ha'kohanim אֲצַי |
jatza' גִּזְרָלוֹ | goralo לְהַקְטִיר | le'haqtir קִטְרֵת | qetoret וַיַּבֵּא | vajjavo' אֶל־הַיְיָכֹל |
'el-heichal יְהוָה | JAHWEH

TKIS että hän pappistehtävien tavan mukaan sai arvonnassa osakseen mennä Herran temppeliin suitsuttamaan.

STLK että tavanmukaisessa papintehtävien arvonnassa hän sai osakseen mennä Herran temppeliin suitsuttamaan.

BIBLIA 1776 Papin viran tavan jälkeen, lankesi arpa hänelle, että hänen piti suitsuttaman, sitte kuin hän oli mennyt sisälle Herran templiin.

10. *TR* καὶ | *kai* ja πᾶν | *pan* koko τὸ | *to* πλῆθος | *plēthos* joukko τοῦ | *tou* λαοῦ
| *laou* kansan ἦν | *ēn* ὁ προσευχόμενος | *proseuchomenon* rukoilemassa ἔξω |
eksō ulkona τῆ | *tē* ὥρα | *hōra* aikana τοῦ | *tou* θυμιάματος | *thymiamatos*
suitsuttamisen

Delitzsch וְכָל־קְהָל | vechol-qehal הָעָם | ha'am הַיְיָ | haju מִתְפַּלְלִים | mitpallim
בַּחַיָּו | bachutz בְּעֵת | be'et הַקְטִרֵת | haqetoret

TKIS Ja koko kansanjoukko oli suitsuttamisen aikana ulkopuolella rukoilemassa.

STLK Koko kansanjoukko oli suitsuttamisen aikaan ulkopuolella rukoilemassa.

BIBLIA 1776 Ja kaikki kansan paljous rukoili ulkona suitsutuksen aikana.

11. *TR* ὄφθη | *ōfthē* ja ilmestyi δὲ | *de* αὐτῷ | *autō* hänelle ἄγγελος | *aggelos*
enkeli Κυρίου | *Kyriou* Herran ἐστὼς | *hestōs* seisoen ἐκ | *ek* δεξιῶν | *deksiōn*
oikealla puolen τοῦ | *tou* θυσιαστηρίου | *thysiastēriou* alttaria τοῦ | *tou*
θυμιάματος | *thymiamatos* suitsuttamisen

Delitzsch וַיָּבֵא | vaje'ra' אֶלְיוֹ | 'elaiiv מַלְאָךְ | mal'ach יְהוָה | JAHWEH עֹמֵד |
'omed לְיַמִּין | limin מִזְבֵּחַ | mizbach קִטְרֵת | haqetoret

TKIS Silloin hänelle ilmestyi Herran enkeli seisoen suitsutusalttarin oikealla puolella.

STLK Hänelle ilmestyi Herran enkeli seisoen suitsutusalttarin oikealla puolella.

BIBLIA 1776 Mutta hänelle ilmestyi Herran enkeli, seisoin suitsutusalttarin oikealla puolella.

12. **TR** καὶ | *kai* ja ἐταράχθη | *etarachthē* hämmästyti Ζαχαρίας | *Zacharias* Sakarias ἰδὼν | *idōn* nähdessään hänet καὶ | *kai* ja φόβος | *fobos* pelko ἐπέπεσεν | *epepesen* laskeutui ἐπ' | *ep* päälle αὐτόν | *auton* hänen

Delitzsch וַיִּבְהַל | *vajibbahel* זְכַרְיָה | *Zecharja* בְּרֵאִוֹתָי | *bir'oto* אֶת | *'oto* וַיֵּימָה | *ve'eima* נִפְלָה | *nafela* עָלָיו | *'alaiiv*

TKIS Nähdessään hänet Sakarias hämmästyti ja hänet valtasi pelko.

STLK Hänet nähdessään Sakarias säikähti, ja hänet valtasi pelko.

BIBLIA 1776 Ja kuin Sakarias hänen näki, hämmästyti hän ja pelko lankesi hänen päällenssä.

13. **TR** εἶπε | *eipe* mutta sanoi δὲ | *de* πρὸς | *pros* αὐτόν | *auton* hänelle ὁ | *ho* ἄγγελος | *aggelos* enkeli μὴ | *mē* älä φοβοῦ | *fobou* pelkää Ζαχαρία· | *Zacharia* Sakarias διότι | *dioti* sillä εἰσηκούσθη | *eisēkousthē* on kuultu ἡ | *hē* δέησίς | *deēsis* rukouksesi σου | *sou* sinun καὶ | *kai* ja ἡ | *hē* γυνή | *gynē* vaimosi σου | *sou* sinun Ἐλισάβητ | *Elisabet* Elisabet γεννήσει | *gennēsei* synnyttää υἱόν | *hyion* pojan σοι | *soi* sinulle καὶ | *kai* ja καλέσεις | *kaleseis* annat τὸ | *to* ὄνομα | *onoma* nimeksi αὐτοῦ | *autou* hänen Ἰωάννην | *Iōannēn* Johannes

Delitzsch וַיֵּאמֶר | *vajjo'mer* עָלָיו | *'elaiiv* הַמַּלְאָךְ | *hammal'ach* אֶל־תִּירָא | *'al-tira'* זְכַרְיָהוּ | *Zecharjahu* כִּי | *ki* נִשְׁמַעָה | *nishme'a* תְּפִלַּתְּךָ | *tefilatecha* וַיִּשְׁעָה | *ve'Elisheva'* אֶשְׁתְּךָ | *'ishtecha* תֵּלֵד | *teled* לְךָ | *le'cha* בֵּן | *ben* וְקָרָאתָ | *veqara'ta* שְׁמוֹ | *shemo* יוֹחָנָן | *Jochanan*

TKIS Mutta enkeli sanoi hänelle: "Älä pelkää, Sakarias, sillä sinun rukouksesi on kuultu ja vaimosi Elisabet on synnyttävä sinulle pojan, ja sinun on annettava hänelle nimi Johannes.

STLK Mutta enkeli sanoi hänelle: "Älä pelkää, Sakarias, sillä rukouksesi on kuultu, ja vaimosi Elisabet on synnyttävä sinulle pojan, ja sinä olet antava hänelle nimen Johannes.

BIBLIA 1776 Mutta enkeli sanoi hänelle: älä pelkää, Sakarias! sillä sinun rukoukses

on kuultu ja sinun emäntäs Elisabet synnyttää sinulle pojan, ja sinun pitää kutsuman hänen nimensä Johannes.

14. **TR** καὶ | *kai* ja ἔσται | *estai* hän on χαρά | *chara* iloksi σοι | *soi* sinulle καὶ | *kai* ja ἀγαλλίασις | *agalliasis* riemuksi καὶ | *kai* ja πολλοὶ | *polloi* monet ἐπὶ | *epi* τῆ | *tē* γεννήσει | *gennēsei* syntymästään αὐτοῦ | *autou* hänen χαρήσονται | *charēsontai* iloitsevat

Delitzsch וְהָיָה־לָּהּ | ve'haja-lecha וְהָיָה־לָּהּ | le'simecha וְהָיָה־לָּהּ | vagil וְהָיָה־לָּהּ | verabim וְהָיָה־לָּהּ | jismechu וְהָיָה־לָּהּ | behivualedo

TKIS Hän on sinulle iloksi ja riemuksi, ja monet iloitsevat hänen syntymästään.

STLK Hän on oleva sinulle iloksi ja riemuksi, ja monet iloitsevat hänen syntymisestäään.

BIBLIA 1776 Ja sinulle tulee ilo ja ihastus, ja monta iloitsevat hänen syntymisestäänsä.

15. **TR** ἔσται | *estai* sillä hän on γὰρ | *gar* μέγας | *megas* suuri ἐνώπιον | *enōpion* edessä τοῦ | *tou* Κυρίου | *Kyriou* Herran καὶ | *kai* ja οἶνον | *oinon* viiniä καὶ | *kai* ja σίκερα | *sikera* väkijuomaa οὐ μὴ | *ou mē* ei ollenkaan πίη | *piē* juo καὶ | *kai* ja Πνεύματος | *Pneumatos* Hengellä Ἁγίου | *Hagiou* Pyhällä πλησθήσεται | *plēsthēsetai* on täytetty ἔτι | *eti* jo ἐκ | *ek* κοιλίας | *koilias* kohdusta μητρὸς | *mētros* äitinsä αὐτοῦ | *autou*

Delitzsch כִּי־גָדוֹל | ki-gadol וְהָיָה | jihjeh לְפָנַי | lifnei הַיְהוָה | JAHWEH וְיֵין | vejain וְשֵׁכָר | veshechar לֹא | lo' יִשְׁתֶּה | ishteh וְרוּחַ | veRuach הַקֹּדֶשׁ | haQodesh וְיִמְלֵא | jimmale' בְּעוֹדֵנּוּ | be'odennu בְּבִטֶן | beveten וְיִמְלֵא | 'immo

TKIS Sillä hän on oleva suuri Herran edessä. Hän ei juo viiniä eikä väkijuomaa, ja hän on oleva täytetty Pyhällä Hengellä jo äitinsä kohdusta asti.

STLK Sillä hän on oleva suuri Herran edessä. Viiniä ja väkijuomaa hän ei juo, ja hän on oleva täytetty Pyhällä Hengellä jo äitinsä kohdusta.

BIBLIA 1776 Sillä hän tulee suureksi Herran edessä, ja viinaa ja väkevää juomaa ei hän juo, ja hän täytetään Pyhällä Hengellä jo äitinsä kohdusta.

16. *TR* καὶ | *kai* ja πολλοὺς | *pollous* monet τῶν | *tōn* υἱῶν | *hyiōn* lapsista Ἰσραήλ
| *Israēl* Israelin ἐπιστρέψει | *epistrepsei* hän kääntää ἐπὶ | *epi* puoleen Κύριον |
Kyrion Herran τὸν | *ton* Θεὸν | *Theon* Jumalansa αὐτῶν· | *autōn* heidän

Delitzsch וְרַבִּים | verabim מִבְּנֵי | mibenei יִשְׂרָאֵל | Jisra'el יָשִׁיב | jashiv אֶל־יְהוָה
| 'el-JAHWEH אֶל־יְהוָה | 'ELOHEIHEM

TKIS Hän kääntää monet Israelin lapsista Herran, heidän Jumalansa puoleen.

STLK Hän kääntää israelilaisista monta Herran, heidän Jumalansa, luo.

BIBLIA 1776 ja hän kääntää monta Israelin lapsista Herran, heidän Jumalansa tykö.

17. *TR* καὶ | *kai* ja αὐτός | *autos* hän προελεύσεται | *proeleusetai* käy ἐνώπιον |
enōpion edellä αὐτοῦ | *autou* Hänen ἐν | *en* πνεύματι | *pneumati* hengessä καὶ |
kai ja δυνάμει | *dynamei* voimassa Ἡλίου | *Hēliou* Elian ἐπιστρέψαι | *epistrepsai*
kääntääkseen καρδίας | *kardias* sydämet πατέρων | *paterōn* isien ἐπὶ | *epi* puoleen
τέκνα | *tekna* lasten καὶ | *kai* ja ἀπειθεῖς | *apeitheis* tottelemattomat ἐν | *en*
φρονήσει | *fronēsei* mielenlaatuun δικαίων | *dikaiōn* vanhurskaiden ἐτοιμάσαι |
hetoimasai valmistakseen Κυρίῳ | *Kyriō* Herralle λαὸν | *laon* kansan
κατεσκευασμένον | *kateskeuasmēnon* valmistetun

Delitzsch וְהוּא | vehu' יֵלֵךְ | jelech לְפָנָיו | le'fanaiv בְּרוּחַ | beruach אֶל־יְהוָה |
'Elijahu וּבְגִבּוֹרָתוֹ | uvigvurato לְהָשִׁיב | le'hashiv אֶת־לֵב | 'et-lev אַבּוֹת | 'avot עַל־
בָּנִים | 'al-banim וְאֵת | ve'et הַסּוֹרְרִים | hassorerim לְתַבּוּנָת | litvunat הַצַּדִּיקִים |
hatz'tzadiqim לְהַעֲמִיד | le'ha'amid לַיהוָה | laJAHWEH עַם | 'am מְתוּקָן | metuqan

TKIS Ja hän käy Hänen edellään Elian hengessä ja voimassa kääntääkseen isien sydämet lasten puoleen ja tottelemattomat vanhurskasten mielenlaatuun, Herralle toimittaakseen valmistetun kansan."

STLK Hän kulkee hänen edellään Eliaan hengessä ja voimassa kääntääkseen isien sydämet lasten puoleen ja tottelemattomat vanhurskasten mielenlaatuun toimittaakseen Herralle valmistetun kansan."

BIBLIA 1776 Ja hän käy edellä hänen edessänsä Eliaan Hengellä ja voimalla, kääntäin isäin sydämet lasten tykö ja tottelemattomat hurskasten toimen tykö, toimittaakseen Herralle valmistetun kansan.

18. *TR* καὶ | *kai* ja εἶπε | *eipe* sanoi Ζαχαρίας | *Zacharias* Sakarias πρὸς | *pros* τὸν | *ton* ἄγγελον | *aggelon* enkelille κατὰ | *kata* kuinka τί | *ti* γνώσομαι | *gnōsomai* käsittäisin τοῦτο | *touto* tämän ἐγὼ | *egō* sillä minä γάρ | *gar* εἰμι | *emi* olen πρεσβύτης | *presbytēs* vanha mies καὶ | *kai* ja ἡ | *hē* γυνή | *gynē* vaimoni μου | *mou* minun προβεβηκυῖα | *probebēkyia* on ikääntynyt ἐν | *en* ταῖς | *tais* ἡμέραις | *hēmerais* päivissään αὐτῆς | *autēs*

Delitzsch וַיִּאמֶר | vajjo'mer וְזַכְרְיָה | Zecharja אֶל־הַמַּלְאָךְ | 'el-hammal'ach בָּמֶה | bammeh עָדָה | 'eda' תֵּאֵז | zot כִּי־אֲנִי | ki-'ani וְזָקַנְתִּי | zaqanti וְאַשְׁתִּי | ve'ishti בָּאָה | ba'a בְּיָמַי | vajjamim

TKIS Niin Sakarias sanoi enkelille: "Kuinka tämän ymmärrän? Sillä olen vanha mies, ja vaimoni on käynyt iäkkääksi."

STLK Sakarias sanoi enkelille: "Kuinka tämän käsittäisin? Sillä minä olen vanha, ja vaimoni on iäkäs."

BIBLIA 1776 Ja Sakarias sanoi enkelille: mistä minä sen ymmärrän? sillä minä olen vanha ja emäntäni on jo ijällinen.

19. *TR* καὶ | *kai* ja ἀποκριθεὶς | *apokritheis* vastasi ὁ | *ho* ἄγγελος | *aggelos* enkeli εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτῷ | *autō* hänelle Ἐγὼ | *egō* minä εἰμι | *emi* olen Γαβριὴλ | *Gabriēl* Gabriel ὁ | *ho* παρεστηκῶς | *parestēkōs* seison ἐνώπιον | *enōpion* edessä τοῦ | *tou* Θεοῦ· | *Theou* Jumalan καὶ | *kai* ja ἀπεστάλην | *apestalēn* lähetetty λαλῆσαι | *lalēsai* puhumaan πρὸς | *pros* σε | *se* sinulle καὶ | *kai* ja εὐαγγελίσασθαί | *euaggelisasthai* julistamaan ilosanoma σοι | *soi* sinulle ταῦτα | *tauta* tämä

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an אֶל־הַמַּלְאָךְ | hammal'ach וַיִּאמֶר | vajjo'mer אֵלַי | 'elaiiv אֲנִי | 'ani גַּבְרִיאֵל | Gavri'el הָעֹמֵד | ha'omed לְפָנַי | lifnei אֶל־הַיְהוָה | ha'ELOHIM וְשָׁלוּחַ | veshaluach אֲנֹכִי | 'anochi לְדַבֵּר | le'daber אֶלְיָךְ | 'elecha וּלְבַשְׂרֶךָ | ulvasserecha תֵּאֵז־זֹת | 'et-zot

TKIS Enkeli vastasi ja sanoi hänelle: "Olen Gabriel, joka seison Jumalan edessä, ja minut on lähetetty puhumaan sinulle ja julistamaan sinulle tämä ilosanoma."

STLK Enkeli vastasi ja sanoi hänelle: "Minä olen Gabriel, joka seison Jumalan edessä, ja minut on lähetetty puhumaan sinulle ja julistamaan sinulle tämä"

ilosanoma.

BIBLIA 1776 Niin enkeli vastasi ja sanoi hänelle: minä olen Gabriel, joka seison Jumalan edessä, ja olen lähetetty puhumaan sinulle ja saattamaan näitä iloisia sanomia sinulle.

20. **TR** καὶ | *kai* ja ἰδοὺ | *idou* katso ἔση | *esē* tulet σιωπῶν | *siōpōn* mykäksi καὶ | *kai* ja μὴ | *mē* et δυνάμενος | *dynamenos* kykene λαλήσαι | *lalēsai* puhumaan ἄχρι | *achri* saakka ἥς | *hēs* siihen ἡμέρας | *hēmeras* päivään γένηται | *genētai* jona tapahtuvat ταῦτα | *tauta* nämä ἀνθ' | *anth* syystä ὧν | *hōn* että οὐκ | *ouk* et ἐπίστευσας | *episteusas* uskonut τοῖς | *tois* λόγοις | *logois* sanoja μου | *mou* minun οἵτινες | *hoitines* jotka πληρωθήσονται | *plērōthēsontai* toteutuvat εἰς | *eis* τὸν | *ton* καιρὸν | *kairon* ajallaan αὐτῶν | *autōn*

Delitzsch וְהִנֵּה | ve'hinneh תֵּאֲלֶם | te'alem וְלֵךְ | velo' תּוֹכַל | tuchal לְדַבֵּר | le'daber עַד־הַיּוֹם | 'ad-hajjom אֲשֶׁר | 'asher תִּהְיֶה | tihjeh זֹת | zot תִּחַת | tachat כִּי־לֹא | ki-lo' הֶעֱמַנְתָּ | he'emanta בְּדַבְרֵי | bidvarai אֲשֶׁר | 'asher יִמְלְאוּ | jimmale'u לְמוֹעֲדָם | le'mo'adam

TKIS Katso, sinä tulet mykäksi etkä kykene puhumaan siihen päivään asti, jona tämä tapahtuu, koska et uskonut sanojani, jotka toteutuvat aikanaan."

STLK Katso, tulet mykäksi etkä kykene puhumaan mitään siihen päivään asti, jona tämä tapahtuu, sen tähden ettet uskonut sanojani, jotka toteutuvat aikanaan."

BIBLIA 1776 Ja katso, sinä tulet kielettömäksi ja et saa puhua hamaan siihen päivään asti, jona nämä tapahtuvat, ettet uskonut sanojani, jotka ajallansa täytetään.

21. **TR** καὶ | *kai* ja ἦν | *ēn* oli ὁ | *ho* λαὸς | *laos* kansa προσδοκῶν | *prosdokōn* odottamassa τὸν | *ton* Ζαχαρίαν· | *Zacharian* Sakariasta καὶ | *kai* ja ἐθαύμαζον | *ethaumadzon* ihmettelivät ἐν | *en* τῷ | *tō* χρονίζειν | *chronidzein* viipymistään αὐτόν | *auton* hänen ἐν | *en* τῷ | *tō* ναῷ | *naō* temppelissä

Delitzsch וְהָאָם | ve'ha'am הִיא | haja מְחַכֶּה | mechakeh לְזֵכַרְיָה | liZecharja וַיִּתְמְהוּ | vajjitmehu כִּי־עָחַר | ki-'echar בְּהִיכַל | baheichal

TKIS Ja kansa oli odottamassa Sakariasta ja he ihmettelivät hänen temppelissä viipymistään.

STLK Kansa oli odottamassa Sakariasta, ja he ihmettelivät, että hän viipyi temppelissä.

BIBLIA 1776 Mutta kansa odotti Sakariasta, ja ihmettelivät, että hän niin templissä viipyi.

22. **TR** ἐξελθὼν | *ekselthōn* ja tullessaan ulos δὲ | *de* οὐκ | *ouk* εἰ ἠδύνατο | *ēdynato* hän kyennyt λαλήσαι | *lalēsai* puhumaan αὐτοῖς· | *autois* heille καὶ | *kai* ja ἐπέγνωσαν | *epegnōsan* he ymmärsivät ὅτι | *hoti* että ὀπτασίαν | *optasian* ilmestyksen ἐώρακεν | *heōraken* hän oli nähnyt ἐν | *en* τῷ | *tō* ναῷ· | *naō* temppelissä καὶ | *kai* ja αὐτὸς | *autos* hän ἦν | *ēn* oli διανεύων | *dianeuōn* viittoilevana αὐτοῖς | *autois* heille καὶ | *kai* ja διέμενε | *diemene* jäi κωφό | *ς kōfos* mykäksi

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּצֵאתוֹ | vetze'to לֵא | lo' יָכֹל | jachol לְדַבֵּר | le'daber אֶלְיָהֶם | 'aleihem וַיְדַע | vaje'de'u כִּי־מַרְאֵה | ki-mar'eh רָאָה | ra'a בְּהִיכָל | vaheichal וַיִּרְמֹז | vajirmoz לָהֶם | lahem וַעֲוֹדְנוּ | ve'odennu נֶאֱלַם | ne'elam

TKIS Mutta ulos tullessaan hän ei kyennyt puhumaan heille. Niin he ymmärsivät, että hän oli nähnyt näyn temppelissä. Ja hän viittoili heille ja jäi mykäksi.

STLK Mutta tullessaan ulos hän ei kyennyt puhumaan heille, ja he ymmärsivät, että hän oli nähnyt näyn temppelissä. Hän viittoi heille ja jäi mykäksi.

BIBLIA 1776 Vaan kuin hän tuli ulos, niin ei hän saanut puhua heille. Ja he ymmärsivät, että hän oli näyn templissä nähnyt. Ja hän viittasi heille, ja jäi mykäksi.

23. **TR** καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ὡς | *hōs* kun ἐπλήσθησαν | *eplēsthēsan* täyttyivät αἱ | *hai* ἡμέραι | *hēmerai* päivät τῆς | *tēs* λειτουργίας | *leitourgias* palvelustoimensa αὐτοῦ | *autou* hänen ἀπῆλθεν | *apēlthen* hän lähti εἰς | *eis* τὸν | *ton* οἶκον | *oikon* kotiinsa αὐτοῦ | *autou*

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כַּאֲשֶׁר | ka'asher מְלֵאוֹ | male'u יָמֵי | jemei עֲבֹדָתוֹ | 'avodato וַיִּלְךְ־לוֹ | vajje'lech-lo אֶל־בֵּיתוֹ | 'el-beito

TKIS Kun hänen virkatoimensa päivät olivat päättyneet, hän meni kotiinsa.

STLK Tapahtui, että kun hänen virkatoimensa päivät olivat päättyneet, hän meni kotiinsa.

BIBLIA 1776 Ja tapahtui, että hänen virkansa päivät olivat täytetyt, niin hän meni kotiansa.

24. **TR** μετὰ | *meta* ja jälkeen δὲ | *de* ταύτας | *tautas* näiden τὰς | *tas* ἡμέρας | *hēmeras* päivien συνέλαβεν | *synelaben* tuli raskaaksi Ἐλισάβετ | *Elisabet* Elisabet ἢ | *hē* γυνή | *gynē* vaimonsa αὐτοῦ | *autou* hänen καὶ | *kai* ja περιέκρυβεν | *periekryben* piti salassa ἑαυτὴν | *heautēn* itseään μῆνας | *mēnas* kuukautta πέντε | *pente* viisi λέγουσα | *legousa* sanoen

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi אַחֲרַי | a'charei הַיָּמִים | hajamim הָאֵלֶּה | ha'elleh וַתֵּהָרֵא | vatahar אֶלְיִשְׁבָּע | 'Elisheva' וַתֵּשֶׁבֶט | 'ishto וַתִּתְחַבֵּא | vatitchabe' חֲמִשָּׁה | chamish'sha חֳדָשִׁים | chodashim וַתֹּמַר | vato'mar

TKIS Näitten päivien jälkeen hänen vaimonsa Elisabet tuli raskaaksi ja pysytteli salassa viisi kuukautta, ja hän sanoi:

STLK Niiden päivien jälkeen Elisabet, hänen vaimonsa, tuli raskaaksi ja pysyi kotona viisi kuukautta, sanoen:

BIBLIA 1776 Mutta niiden päivän jälkeen tuli hänen emäntänsä Elisabet raskaaksi ja salasi itsensä viisi kuukautta, sanoen:

25. **TR** ὅτι | *hoti* että οὕτω | *houtō* näin μοι | *moi* minulle πεποίηκεν | *pepoiēken* on tehnyt ὁ | *ho* Κύριος | *Kyrios* Herra ἐν | *en* ἡμέραις | *hēmerais* päivinä αἷς | *hais* joina ἐπέϊδεν | *epeiden* katsoi puoleeni ἀφελεῖν | *afelein* poistaakseen τὸ | *to* ὄνειδος | *oneidos* halveksunnan μου | *mou* minusta ἐν | *en* ἀνθρώποις | *anthrōpois* ihmisten

Delitzsch כָּכָה | ka'cha עָשָׂה | 'asa לִי | li יְהוָה | JAHWEH בִּימַי | bimei פָּקְדוֹ | faqedo אוֹתִי | 'oti לְאֶסּוֹף | le'esof אֶת־חֶרְפָּתִי | 'et-cherpati בְּתוֹךְ | betoch בְּנֵי | benei אָדָם | 'adam

TKIS ”Näin on Herra tehnyt minulle niinä päivinä, jolloin Hän katsoi puoleeni poistaakseen minusta ihmisten ylenkatseen.”

STLK "Näin on Herra tehnyt minulle näinä päivinä, jolloin hän katsoi puoleeni ja poisti minusta ihmisten halveksunnan."

BIBLIA 1776 Ja näin on Herra minulle tehnyt niinä päivinä, kuin hän minun

puoleeni katsoi, että hän ottais pois minun ylönkatseeni ihmisten seassa.

26. *TR* ἐν | *en* δὲ | *de* ja τῷ | *tō* μηνὶ | *mēni* kuukautena τῷ | *tō* ἔκτῳ | *hektō*
kuudentena ἀπεστάλη | *apestalē* lähetti ὁ | *ho* ἄγγελος | *aggelos* enkeli Γαβριήλ |
Gabriēl Gabrielin ὑπὸ | *hyπο* τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumala εἰς | *eis* πόλιν | *polin*
kaupunkiin τῆς | *tēs* Γαλιλαίας | *Galilaias* Galilean ἧ | *hē* jonka ὄνομα | *onoma*
nimi on Ναζαρέθ | *Nadzareth* Nasaret

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בַּחֹדֶשׁ | bachodesh הַשְּׁשִׁישִׁי | hash'shish'shi וַיִּשְׁלַח |
vaje'shullach הַמַּלְאָךְ | hammal'ach גַּבְרִיאֵל | Gavri'el מֵאֵת | me'et הַאֱלֹהִים |
ha'ELOHIM גַּלְיָלָה | Galila אֶל־עִיר | 'el-'ir אֲשֶׁר־שְׁמָהּ | 'asher-shemah נֶצְרַת |
Netzaret

TKIS Kuudentena kuukautena Jumala lähetti enkeli Gabrielin, Galilean kaupunkiin,
jonka nimi on Nasaret,

STLK Kuudentena kuukautena sen jälkeen Jumala lähetti enkeli Gabrielin Galilean
kaupunkiin, jonka nimi on Nasaret,

BIBLIA 1776 Mutta kuudentena kuukautena lähetettiin enkeli Gabriel Jumalalta
Galilean kaupunkiin, jonka nimi oli Nasaret,

27. *TR* πρὸς | *pros* luokse παρθένον | *parthenon* neitsyen μεμνηστευμένην |
memnēsteumenēn kihlatun ἀνδρί | *andri* miehelle ᾧ | *hō* jonka ὄνομα | *onoma*
nimi oli Ἰωσήφ | *Iōsēf* Joosef ἐξ | *eks* οἴκου | *oikou* huoneesta Δαβίδ· | *David*
Daavidin καὶ | *kai* ja τὸ | *to* ὄνομα | *onoma* nimi oli τῆς | *tēs* παρθένου |
parthenou neitsyen Μαριάμ | *Mariam* Maria

Delitzsch אֶל־בְּתוּלָה | 'el-betula מְאֹרָסָה | me'orasa לְאִישׁ | le'ish אֲשֶׁר־שְׁמוֹ |
'asher-shemo יוֹסֵף | Josef מִבֵּית | mibeit דָּוִד | David וְשֵׁם | veshem הַבְּתוּלָה |
habetula מִרְיָם | Mirjam

TKIS neitsyen luo, joka oli kihlattu Joosef-nimiselle miehelle Daavidin suvusta, ja
neitsyen nimi oli Maria.

STLK neitsyen luo, joka oli kihlattu Joosef-nimiselle miehelle Daavidin huoneesta,
ja neitsyen nimi oli Maria.

BIBLIA 1776 Neitseen tykö, joka oli kihlattu miehelle, jonka nimi oli Joseph,

Davidin huoneesta; ja neitseän nimi oli Maria.

28. **TR** καὶ | *kai* ja εἰσελθὼν | *eiselthōn* tullessaan sisälle ὁ | *ho* ἄγγελος | *aggelos* enkeli πρὸς | *pros* luokse αὐτὴν | *autēn* hänen εἶπε | *eipe* sanoi χαῖρε | *chaire* iloitse κεχαριτωμένη· | *kecharitōmenē* armoitettu ὁ | *ho* Κύριος | *Kyrios* Herra μετὰ | *meta* kanssasi σοῦ | *sou* sinun εὐλογημένη | *eulogēmenē* siunattu σὺ | *sy* sinä ἐν | *en* joukossa γυναιξίν | *gynaiksin* vaimojen

Delitzsch וַיָּבֹא | *vajjavo'* הַמַּלְאָךְ | *hammal'ach* אֵלֶיהָ | *'eleha* הַחַדְרָה | *hachadra* וַיֹּאמֶר | *vajjo'mer* שְׁלוֹמְךָ | *shalom* לְךָ | *lach* אֶשֶׁת־חַיָּךְ | *'eshet-chen* יְהוָה | *JAHWEH* עִמָּךְ | *'immach* בְּרוּחָהּ | *berucha* אֵת | *'att* בְּנִשְׁמֹתַי | *bannashim*

TKIS Tullessaan sisälle hänen luokseen enkeli sanoi: "Ole tervehditty, sinä armoitettu! Herra kanssasi. (Siunattu sinä vaimojen joukossa.)"

STLK Tullessaan sisälle hänen luokseen enkeli sanoi: "Terve, armoitettu! Herra olkoon kanssasi, sinä siunattu vaimojen joukossa."

BIBLIA 1776 Ja enkeli tuli sisälle hänen tykönsä ja sanoi: terve, armoitettu! Herra on sinun kanssas: siunattu sinä vaimoin seassa!

29. **TR** ἢ | *hē* δὲ | *de* mutta ἰδοῦσα | *idousa* hänet nähdessään διαταράχθη | *dietarachthē* hän hämmästyi ἐπὶ | *epi* τῷ | *tō* λόγῳ | *logō* puheesta αὐτοῦ | *autou* hänen καὶ | *kai* ja διελογίζετο | *dielogidzeto* mietti ποταπὸς | *potapos* minkäkaltainen εἶη | *eiē* oli ὁ | *ho* ἄσπασμος | *asposmos* tervehdys οὗτος | *outos* tämä

Delitzsch וְהִיא | *vehi'* בְּרֹאיוֹתָהּ | *bir'otah* נִבְהָלָה | *nivehala* לְדַבָּרָהּ | *lidvaro* וַתֹּאמֶר | *vato'mer* בְּלִבָּהּ | *belibah* מֵהִיא | *mah-hi'* הַבְּרָכָה | *haberacha* הַזֹּאת | *hazzot*

TKIS Mutta (nähdessään enkelin), hän hämmästyi kovin *hänen puheestaan* ja mietti, mitä tämä tervehdys mahtoi merkitä.

STLK Mutta hän hämmästyi suuresti tästä puheesta ja mietti, mitä tämä tervehdys mahtoi tarkoittaa.

BIBLIA 1776 Mutta kuin hän näki hänen, hämmästyi hän hänen puheestansa ja ajatteli, millinen se tervehdys oli.

30. **TR** καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* sanoi ὁ | *ho* ἄγγελος | *aggelos* enkeli αὐτῆ | *autē* hänelle μὴ | *mē* älä φοβοῦ | *fobou* pelkää Μαριάμ· | *Mariam* Maria εὗρες | *heures* sillä olet löytänyt γὰρ | *gar* χάριν | *charin* armon παρὰ | *para* edessä τῷ | *tō* Θεῷ | *Theō* Jumalan

Delitzsch וַיִּאמֶר | vajjo'mer לֵה | lah הַמַּלְאָךְ | hammal'ach אֶל־תִּירְאֵי | 'al-tire'i מִרְיָם | Mirjam כִּי־מָצָאתָ | ki-matza't חַן | chen לִפְנֵי | lifnei הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Niin enkeli sanoi hänelle: "Älä pelkää, Maria, sillä olet saanut armon Jumalan edessä."

STLK Enkeli sanoi hänelle: "Älä pelkää, Maria, sillä olet saanut armon Jumalan edessä."

BIBLIA 1776 Ja enkeli sanoi hänelle: älä pelkää, Maria! sillä sinä löysit armon Jumalan tykönä.

31. **TR** καὶ | *kai* ja ἰδοὺ | *idou* katso συλλήψη | *syllēpsē* tulet ἐν | *en* γαστρί | *gastri* raskaaksi καὶ | *kai* ja τέξῃ | *teksē* synnytät υἰόν | *hyion* Pojan καὶ | *kai* ja καλέσεις | *kaleseis* annat τὸ | *to* ὄνομα | *onoma* nimeksi αὐτοῦ | *autou* hänelle Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesus

Delitzsch וְהִנֵּה | vehinnach הָרָה | hara וַיִּלְדֶּתָ | vejoladet בֵּן | ben וַקְרָאתָ | veqara't אֶת־שֵׁמוֹ | 'et-shemo יֵשׁוּעַ | JESHUA

TKIS Katso, tulet raskaaksi ja synnytät pojan, ja *sinun on annettava Hänelle nimi* Jeesus.

STLK Katso, tulet raskaaksi ja synnytät pojan, ja annat hänelle nimen Jeesus.

BIBLIA 1776 Ja katso, sinä siität kohdussas ja synnytät Pojan, ja sinun pitää kutsua hänen nimensä Jesus.

32. **TR** οὗτος | *houtos* Hän ἔσται | *estai* on oleva μέγας | *meγas* suuri καὶ | *kai* ja υἱὸς | *hyios* Pojaksi υἱοσύνης | *hypsi-stou* Korkeimman κληθήσεται· | *klēthēsetai* Häntä kutsutaan καὶ | *kai* ja δώσει | *dōsei* antaa αὐτῷ | *autō* Hänelle Κύριος | *Kyrios* Herra ὁ | *ho* Θεὸς | *Theos* Jumala τὸν | *ton* θρόνον | *thronon* valtaistuimen Δαβὶδ | *David* Daavidin τοῦ | *tou* πατρὸς | *patros* isänsä αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch וְהוּא | vehu' גדול | gadol יְהִיֶּה | jihjeh וּבֶן־עֶלְיוֹן | uBen-'Eljon יְקָרֵה | jiqare' וַיְהִיֶּה | va-JAHWEH אֱלֹהִים | 'ELOHIM יִתֶּן־לוֹ | jitten-lo אֶת־כִּסֵּא | 'et-kisse' וְדָוִד | David אָבִיו | 'aviv

TKIS Hän on oleva suuri ja Häntä kutsutaan Korkeimman Pojaksi, ja Herra Jumala antaa Hänelle Daavidin, Hänen isänsä, valtaistuimen.

STLK Hän on oleva suuri, ja hänet tulee kutsua Korkeimman Pojaksi, ja Herra Jumala antaa hänelle Daavidin, hänen isänsä, valtaistuimen,

BIBLIA 1776 Sen pitää oleman suuren ja pitää kutsuttaman Ylimmäisen Pojaksi. Ja Herra Jumala antaa hänelle Davidin hänen isänsä istuimen,

33. *TR* καὶ | *kai* ja βασιλεύσει | *basileusei* Hän on kuninkaana ἐπὶ | *epi* τὸν | *ton* οἶκον | *oikon* huoneessa Ἰακώβ | *Iakōb* Jaakobin εἰς | *eis* τοὺς | *tous* αἰῶνας | *aiōnas* iankaikkisesti καὶ | *kai* ja τῆς | *tēs* βασιλείας | *basileias* valtakunnalla αὐτοῦ | *autou* Hänen οὐκ | *ouk* ei ἔσται | *estai* ole τέλος | *telos* loppua

Delitzsch וְעַל־בַּיִת | ve'al-beit יַעֲקֹב | Ja'akov יִמְלֹךְ | jimloch לְעוֹלָם | le'olam וְנָדָו | va'ed וְלְמַלְכוּתוֹ | ulemalchuto אֵין | 'ein קֶצֶץ | qetz

TKIS Hän hallitsee Jaakobin huonetta ikuisesti*, eikä Hänen valtakunnallaan ole loppua."

STLK ja hän on oleva Jaakobin huoneen kuningas iankaikkisesti, eikä hänen valtakunnallaan ole loppua oleva."

BIBLIA 1776 Ja hänen pitää Jakobin huoneen kuningas ijankaikkisesti oleman ja hänen valtakunnallansa ei pidä loppua oleman.

34. *TR* εἶπε | *eipe* mutta sanoi δὲ | *de* Μαριάμ | *Mariam* Maria πρὸς | *pros* τὸν | *ton* ἄγγελον | *aggelon* enkelille πῶς | *pōs* kuinka ἔσται | *estai* tapahtuu τοῦτο | *touto* tämä ἐπεὶ | *epei* koska ἄνδρα | *andra* miehestä οὐ | *ou* en γινώσκω | *ginōskō* tiedä

Delitzsch וְהֵאמֵר | vato'mer מִרְיָם | Mirjam אֶל־הַמַּלְאָךְ | 'el-hammal'ach אֵיךְ | 'eich תִּהְיֶה | tihjeh זֹאת | zot וְאֲנִי | va'ani אֵינְנִי | 'einenni יְדַעַת | joda'at אִישׁ | 'ish

TKIS Mutta Maria sanoi enkelille: "Kuinka tämä tapahtuu, koska en miehestä tiedä!"

STLK Maria sanoi enkelille: "Kuinka tämä tapahtuu, sillä en tiedä miehestä mitään?"

BIBLIA 1776 Niin sanoi Maria enkelille: kuinka tämä tulee, sillä en minä miehestä mitään tiedä?

35. **TR** καὶ | *kai* ja ἀποκριθεὶς | *apokritheis* vastasi ὁ | *ho* ἄγγελος | *aggelos* enkeli εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτῇ | *autē* hänelle Πνεῦμα | *Pneuma* Henki Ἅγιον | *Hagion* Pyhä ἐπελεύσεται | *epeleusetai* tulee ἐπὶ | *epi* yllesi σέ | *se* sinun καὶ | *kai* ja δύναμις | *dynamis* voima ὑψίστου | *hypsistou* Korkeimman ἐπισκιάσει | *episkiasei* varjoaa σοι· | *soi* sinut διὸ | *dio* sen vuoksi καὶ | *kai* myös τὸ | *to* γεννώμενον | *gennōmenon* mikä syntyy ἐκ | *ek* σοῦ | *sou* sinusta ἁγιον | *hagion* pyhä κληθήσεται | *klēthēsetai* Häntä on kutsuttava Υἱὸς | *Hyios* Pojaksi Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וַיַּעַן | *vajja'an* הַמַּלְאָךְ | *hammal'ach* וַיֹּאמֶר | *vajjo'mer* אֵלֶיָּהּ | *'eleha* רוּחַ
| *Ruach* הַקֹּדֶשׁ | *haQodesh* תָּבוֹא | *tavo'* עָלַיָּךְ | *'alaich* וַיְגִבּוּרְתָּ | *ugevurat* עָלַיָּךְ
'Eljon תִּצְלַח | *tatzel* עָלַיָּךְ | *'alaich* עַל־כֵּן | *'al-ken* שֶׁלֹּקְדוֹשׁ | *gam-laqadosh* הַיְלֹוֹד
| *hajjillod* יִקְרָא | *jiqare'* בֶּן־אֱלֹהִים | *Ben-'ELOHIM*

TKIS Enkeli vastasi ja sanoi hänelle: "Pyhä Henki tulee päällesi ja Korkeimman voima varjoaa sinut. Sen vuoksi myös se pyhä, mikä syntyy, on oleva nimeltään Jumalan Poika.

STLK Enkeli vastasi ja sanoi hänelle: "Pyhä Henki tulee päällesi, ja Korkeimman voima levittää varjonsa yllesi. Sen tähden myös se pyhä, mikä syntyy, kutsutaan Jumalan Pojaksi.

BIBLIA 1776 Ja enkeli vastasi ja sanoi hänelle: Pyhä Henki tulee sinun päälles ja Ylimmäisen voima varjoo sinun: sentähden myös se pyhä, joka sinusta syntyy, pitää kutsuttaman Jumalan Pojaksi.

36. **TR** καὶ | *kai* ja ἰδοῦ | *idou* katso Ἐλισάβετ | *Elisabet* ἡ | *hē* συγγενῆς
| *syngenēs* sukulaisesi σου | *sou* sinun καὶ | *kai* myös αὐτὴ | *autē* hän
συνειληφυῖα | *syneilēfyia* odottaa υἱὸν | *hyion* poikaa ἐν | *en* γήρα | *gēra*
vanhuudessaan αὐτῆς· | *autēs* καὶ | *kai* ja οὗτος | *outos* tämä μὴν | *mēn* kuukausi

ἕκτος | *hektos* kuudes ἐστὶν | *estin* on αὐτῆ | *autē* hänellä τῆ | *tē* jota καλουμένη | *kaloumenē* kutsutaan στείρα | *steira* hedelmättömäksi

Delitzsch וְהִנֵּה | ve'hinneh אֶלְיִשְׁבַּע | 'Elisheva' קְרוּבָתְךָ | qerovatech אֲשֶׁר | 'asher קָרְאוּ-לָהּ | qare'u-lah עֲקָרָה | 'aqara גַּם-הִיא | gam-hi' הָרְתָה | hareta בֵּן | ven בְּזִקְנֹתָהּ | beziqnatah וְהָלָהּ | vezeh-lah הַחֹדֶשׁ | hachodesh הַשְּׁשִׁישִׁי | hash'shish'shi

TKIS Katso, sukulaisesi Elisabet on myös tullut raskaaksi ja kantaa poikaa vanhalla iällään, ja tämä on kuudes kuukausi hänelle, jota sanottiin hedelmättömäksi,

STLK Katso, sukulaisesi Elisabet, hänkin kantaa kohdussaan poikaa vanhalla iällään, ja tämä on kuudes kuukausi hänellä, jota sanottiin hedelmättömäksi,

BIBLIA 1776 Ja katso, Elisabet sinun lankos siitti myös pojan vanhalla ijällänsä, ja tämä on kuudes kuukausi hänelle, joka kutsuttiin hedelmättömäksi.

37. **TR** ὅτι | *hoti* sillä οὐκ | *ouk* ei ἀδυνατήσῃ | *adynatēsei* ole mahdotonta παρὰ | *para* τῷ | *tō* θεῷ | *Theō* Jumalalle πᾶν | *pan* mikään ῥῆμα | *rēma* asia

Delitzsch כִּי | ki לֹא-יִפְּלֵא | lo'-jippale' מֵאֱלֹהִים | me'ELOHIM כֹּל-דָּבָר | kol-davar

TKIS sillä Jumalalle ei mikään ole mahdotonta.”

STLK sillä Jumalalle ei ole mikään mahdotonta.”

BIBLIA 1776 Sillä ei Jumalan edessä ole yhtään asiaa mahdotointa.

38. **TR** εἶπε | *eipe* niin sanoi δὲ | *de* Μαριάμ | *Mariam* Maria ἰδοὺ | *idou* katso ἢ | *hē* olen δούλη | *doulē* palvelijatar Κυρίου· | *Kyriou* Herran γένοιτό | *genoito* tapahtukoon μοι | *moi* minulle κατὰ | *kata* mukaan τὸ | *to* ῥῆμά | *rēma* sanasi σου | *sou* sinun καὶ | *kai* ja ἀπῆλθεν | *apēlthen* lähti pois ἀπ’ | *ap* luotaan αὐτῆς | *autēs* hänen ὁ | *ho* ἄγγελος | *aggelos* enkeli

Delitzsch וַתֹּאמֶר | vato'mer מִרְיָם | Mirjam הִנְנִי | hinni שֹׁפְחַת | shifchat יְהוָה | JAHWEH יְהִי-לִי | jehi-li כִּדְבָרְךָ | kidvarecha וַיֵּצֵא | vajje'tze' מֵאִטָּה | me'ittah הַמַּלְאָךְ | hamma'ach

TKIS Niin Maria sanoi: ”Katso, olen Herran palvelijatar. Tapahtukoon minulle

sanasi mukaan.” Ja enkeli lähti hänen luotaan.

STLK Maria sanoi: "Katso, olen Herran palvelijatar. Tapahtukoon minulle sinun sanasi mukaan." Ja enkeli lähti hänen luotaan.

BIBLIA 1776 Niin sanoi Maria: katso, Herran piika! tapahtukoon minulle sinun sanas jälkeen! Ja enkeli läksi hänen tyköänsä.

39. **TR** ἀναστᾶσα | *anastasa* ja nousi δὲ | *de* Μαριάμ | *Mariam* Maria ἐν | *en* ταῖς
| *tais* ἡμέραις | *hēmerais* päivinä ταύταις | *tautais* niinä ἐπορεύθη | *eporeuthē*
lähti εἰς | *eis* τὴν | *tēn* ὄρεινὴν | *oreinēn* vuorimaahan μετὰ | *meta* σπουδῆς |
spoudēs kiireesti εἰς | *eis* πόλιν | *polin* kaupunkiin Ἰούδα | *Iouda* Juudan

Delitzsch וַתָּקֹם | *vataqom* מִרְיָם | *Mirjam* בְּיָמֶיהָ | *bajamim* הָהֵם | *hahem* וַתֵּלֶךְ
| *va'temaher* לְלֶחֶת | *lalechet* הַהָרָה | *hahara* אֶל־עִיר | *'el-'ir* יְהוּדָה | *Jehudah*

TKIS Niinä päivinä Maria nousi ja lähti kiireesti vuorimaahan erääseen Juudan kaupunkiin

STLK Niinä päivinä Maria nousi ja lähti kiireesti Vuorimaahan erääseen Juudan kaupunkiin

BIBLIA 1776 Mutta Maria nousi niinä päivinä ja meni kiiruusti ylös mäkiin Juudan kaupunkiin.

40. **TR** καὶ | *kai* ja εἰσηλθεν | *eisēlthen* meni εἰς | *eis* τὸν | *ton* οἶκον | *oikon* kotiin
Ζαχαρίου | *Zachariou* Sakariaan καὶ | *kai* ja ἠσπάσατο | *ēspasato* tervehti τὴν |
tēn Ἐλισάβετ | *Elisabet* Elisabetia

Delitzsch וַתָּבֵא | *vatavo'* בֵּית | *beit* זְכַרְיָה | *Zecharja* וַתִּבְרַךְ | *va'tevarech* אֶת־
עֲלִישָׁבֶת | *'et-'Elishava'*

TKIS ja meni Sakariaan kotiin ja tervehti Elisabetia.

STLK ja meni Sakariaan kotiin ja tervehti Elisabetia.

BIBLIA 1776 Ja tuli Sakariaan huoneeseen ja tervehti Elisabetia.

41. **TR** καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ὡς | *hōs* kun ἤκουσεν | *ēkousen*
κουλι ἢ | *hē* Ἐλισάβετ | *Elisabet* Elisabet τὸν | *ton* ἀσπασμόν | *aspasmon*

tervehdyksen τῆς | *tēs* Μαρίας | *Marias* Marian ἐσκίρτησε | *eskirtēse* hypähti τὸ | *to* βρέφος | *brefos* lapsi ἐν | *en* τῇ | *tē* κοιλία | *koilia* kohdussa αὐτῆς· | *autēs* hänen καὶ | *kai* ja ἐπλήσθη | *eplēsthē* täytettiin Πνεύματος | *Pneumatōs* Hengellä Ἁγίου | *Hagiou* Pyhällä ἢ | *hē* Ἐλισάβετ | *Elisabet* Elisabet

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כְּשִׁמּוֹא' | kishmoa' אֶלְיִשֶׁבֶת | 'Elisheva' אֶת־בִּרְכַּת | 'et-birkat מִרְיָם | Mirjam וַיִּרְקַד | vajirqad הַיָּלֵד | haijeled בְּמִעְיָהָ | beme'eha וַתִּמְלֵא | vatimmale' אֶלְיִשֶׁבֶת | 'Elisheva' רוּחַ | Ruach הַקֹּדֶשׁ | haQodesh

TKIS Kun Elisabet kuuli Marian tervehdyksen, pienoinen hypähti hänen kohdussaan ja Elisabet täyttyi Pyhällä Hengellä.

STLK Tapahtui, että kun Elisabet kuuli Marian tervehdyksen, hypähti lapsi hänen kohdussaan, ja Elisabet täytettiin Pyhällä Hengellä.

BIBLIA 1776 Ja tapahtui, kuin Elisabet kuuli Marian tervehdyksen, hyppäsi lapsi hänen kohdussansa. Ja Elisabet täytettiin Pyhällä Hengellä,

42. **TR** καὶ | *kai* ja ἀνεφώνησε | *anefōnēse* hän huudahti φωνῇ | *fōnē* äänellä μεγάλη | *megalē* suurella καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* sanoi εὐλογημένη | *eulogēmenē* siunattu σὺ | *sy* sinä ἐν | *en* joukossa γυναιξί | *gynaiksi* vaimojen καὶ | *kai* ja εὐλογημένος | *eulogēmenos* siunattu ὁ | *ho* καρπὸς | *karpos* hedelmä τῆς | *tēs* κοιλίας | *koilias* kohtusi σου | *sou* sinun

Delitzsch וַתִּקְרָא | vatiqra' בְּקוֹל | beqol גָּדוֹל | gadol וַתֹּאמֶר | vato'mar בְּרוּכָה | berucha אֲתָ | 'att בְּנִשְׁיַיִם | bannashim וּבְרוּחַ | uvaruch פְּרִי | peri בְּטִבְנָהּ | vitnech

TKIS Niin hän puhkesi puhumaan kovalla äänellä ja sanoi: "Siunattu sinä vaimojen joukossa ja siunattu kohtusi hedelmä!

STLK Hän alkoi puhua kovalla äänellä ja sanoi: "Siunattu sinä vaimojen joukossa, ja siunattu kohtusi hedelmä!

BIBLIA 1776 Ja hän huusi suurella äänellä ja sanoi: siunattu olet sinä vaimoin seassa, ja siunattu on sinun kohtus hedelmä!

43. **TR** καὶ | *kai* ja πόθεν | *pothen* mistä μοι | *moi* minulle τοῦτο | *touto* tämä ἵνα | *hina* että ἔλθῃ | *elthē* tulee ἢ | *hē* μήτηρ | *mētēr* äiti τοῦ | *tou* Κυρίου | *Kyriou* Herrani μου | *mou* minun πρὸς | *pros* luokseni με | *me* minun

Delitzsch וּמְאִין־לִי | ume'ain-li תֹּאזֶן | zot אֲשֶׁר־עִמָּךְ | 'asher-'em יְדֹנֶיךָ | 'ADONI
בְּאֵי | ba'a אֵלַי | 'elai

TKIS Ja kuinka minulle tapahtuu tämä, että Herrani äiti tulee luokseni?

STLK Kuinka minulle tapahtuu tämä, että Herrani äiti tulee luokseni?

BIBLIA 1776 Ja kusta se minulle tulee, että minun Herrani äiti tulee minun tyköni?

44. *TR* ἰδοὺ | *idou* sillä katso γάρ | *gar* ὥς | *hōs* kun ἐγένετο | *egeneto* tuli ἢ | *hē*
φωνῆ | *fōnē* ääni τοῦ | *tou* ἀσπασμοῦ | *aspassmou* tervehdyksesi σου | *sou* sinun
εἰς | *eis* τὰ | *ta* ὄτια | *ōta* korviini μου | *mou* minun ἐσκίρτησεν | *eskirtēsen*
hypähti ἐν | *en* ἀγαλλιάσει | *agalliasei* ilosta τὸ | *to* βρέφος | *brefos* lapsi ἐν | *en*
τῇ | *tē* κοιλίᾳ | *koilia* kohdussani μου | *mou* minun

Delitzsch כִּי | ki קוֹל | qol בְּרַחֲתֶךָ | birchatech בָּא | ba' בְּאִזְנֵי | ve'oznai וְהִנֵּה |
ve'hinneh רַקֵּד | raqad בְּשִׂמְחָתְךָ | besimecha הִיָּלַדְתָּ | haijeled בְּמַעֲוֵי | beme'ai

TKIS Sillä katso, kun tervehdyksesi ääni tuli korviini, hypähti pienoinen ilosta kohdussani.

STLK Sillä katso, kun tervehdyksesi ääni tuli korviini, hypähti lapsi riemusta kohdussani.

BIBLIA 1776 Sillä katso, kuin sinun tervehdykses ääni tuli minun korviini, hyppäsi lapsi ilosta minun kohdussani.

45. *TR* καὶ | *kai* ja μακαρία | *makaria* autuas ἢ | *hē* πιστεύσασα | *pisteusasa* joka
uskoi ὅτι | *hoti* sillä ἔσται | *estai* on τελείωσις | *teleiōsis* toteutuva τοῖς | *tois* ne
λελαλημένοις | *lelalēmenois* jotka on puhuttu αὐτῇ | *autē* hänelle παρὰ | *para*
Κυρίου | *Kyriou* Herralta

Delitzsch וְאִשְׁרֵי | ve'ashrei הַמְאִמִּינָה | hamma'amina כִּי | ki הַמְלָאָה | himmale'
אֵלַי | timmale' אֲשֶׁר | 'asher הַבְּרַחֲתֶךָ | dubbar-lah מֵאֵת | me'et הַיְהוָה |
JAHWEH

TKIS Autuas hän, joka uskoi, sillä se on toteutuva, minkä Herra on hänelle ilmoittanut."

STLK Autuas se, joka uskoi, sillä se sana on täyttyvä, mikä hänelle on tullut

Herralta!"

BIBLIA 1776 Ja autuas sinä, joka uskoit; sillä ne täytetään, mitkä sinulle ovat sanotut Herralta.

46. **TR** καὶ | *kai* ja εἶπε | *eipe* sanoi Μαριάμ | *Mariam* Maria μεγαλύνει | *megalynei* suuresti ylistää ἢ | *hē* ψυχὴ | *psychē* sieluni μου | *mou* minun τὸν | *ton* Κύριον | *Kyrion* Herraa

Delitzsch וַתֹּאמֶר | vato'mer מִרְיָם | Mirjam הִמְלִימָה | romema נְפִשִׁי | nafeshi הַיְהוָה | 'et-JAHWEH

TKIS Niin Maria sanoi: "Sieluni ylistää Herraa

STLK Maria sanoi: "Sieluni ylistää suuresti Herraa,

BIBLIA 1776 Ja Maria sanoi: Minun sieluni suuresti ylistää Herraa,

47. **TR** καὶ | *kai* ja ἠγαλλίασε | *ēgalliasē* riemuitsee τὸ | *to* πνεῦμά | *pneuma* henkeni μου | *mou* minun ἐπὶ | *epi* τῷ | *tō* θεῷ | *Theō* Jumalassani τῷ | *tō* σωτηρὶ | *sōtēri* Pelastajassani μου | *mou* minun

Delitzsch וַתִּגַּל | vatagel רִיחִי | ruchi בְּאֵלֹהִי | be'ELOHEI יִשְׂרָאֵל | ish'i

TKIS ja henkeni on riemuinnut Jumalassa, Vapahtajassani.

STLK ja henkeni riemuitsee Jumalasta, vapahtajastani,

BIBLIA 1776 Ja minun henkeni iloitsee Jumalassa, minun vapahtajassani,

48. **TR** ὅτι | *hoti* sillä ἐπέβλεψεν | *epeblepsen* Hän katsoi ἐπὶ | *epi* τὴν | *tēn* ταπείνωσιν | *tapeinōsin* alhaisuuteen τῆς | *tēs* δούλης | *doulēs* palvelijattarensa αὐτοῦ | *autou* Hänen ἰδοὺ | *idou* sillä katso γάρ | *gar* ἀπὸ | *apo* lähtien τοῦ | *tou* νῦν | *nyn* tästä μακαριοῦσί | *makarioussi* ylistävät autuaaksi με | *me* minua πᾶσαι | *pasai* kaikki αἱ | *hai* γενεαί | *geneai* sukupolvet

Delitzsch אֲשֶׁר | 'asher הָרָצָה | ra'a בְּעֵינַי | bo'oni אֲמַטֶּה | 'amato כִּי | ki הִנֵּה | hinneh מֵעַתָּה | me'atta כָּל־הַדְּרוֹת | kol-hadorot אֲשֶׁר־יִשְׂרָאֵל | je'ash'sheruni

TKIS Sillä Hän katsoi palvelijattarensa alhaisuuteen. Katso, tästä lähin kaikki

sukupolvet ylistävät minua autuaaksi.

STLK sillä hän on katsonut palvelijattarensa alhaisuuteen. Katso, tästedes kaikki sukukunnat ylistävät minua autuaaksi.

BIBLIA 1776 Että hän katsoi piikansa nöyryyttä; sillä katso, tästedes pitää kaikkein sukukuntain minua autuaaksi kutsuttaman:

49. *TR* ὅτι | *hoti* sillä ἐποίησέ | *epoiēse* teki μοι | *moi* minulle μεγάλεῖα | *megaleia* suuria ὁ | *ho* Δυνατός | *Dynatos* Voimallinen καὶ | *kai* ja Ἅγιον | *Hagion* Pyhä τὸ | *to* ὄνομα | *onoma* on nimensä αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch כִּי | ki גדולות | gedolot הַשָּׁמַיִם | 'asa לִי | li שְׁמֵי | Shaddai וְקָדוֹשׁ | ve'Qadosh שֵׁמוֹ | shemo

TKIS Sillä Voimallinen on tehnyt minulle suuria, ja Pyhä on Hänen nimensä.

STLK Sillä Voimallinen on tehnyt minulle suuria, ja hänen nimensä on Pyhä,

BIBLIA 1776 Sillä Voimallinen on suuria ihmeitä tehnyt minun kohtaani, ja hänen nimensä on pyhä,

50. *TR* καὶ | *kai* ja τὸ | *to* ἔλεος | *eleos* laupeutensa αὐτοῦ | *autou* Hänen εἰς | *eis* γενεὰς | *geneas* sukupolviin γενεῶν | *geneōn* sukupolvista τοῖς | *tois* φοβουμένοις | *foboumenois* jotka pelkäävät αὐτόν | *auton* Häntä

Delitzsch וְחַסְדוֹ | vechasdo לְדוֹר | le'dor דְּרוֹרִים | dorim עַל | 'al יְרֵאָיו | jere'aiv

TKIS Hänen laupeutensa kuuluu polvesta polveen niille, jotka Häntä pelkäävät.

STLK ja hänen laupeutensa pysyy polvesta polveen niille, jotka häntä pelkäävät.

BIBLIA 1776 Ja hänen laupiutensa pysyy suvusta sukuun niille, jotka häntä pelkäävät.

51. *TR* ἐποίησε | *epoiēse* osoitti κράτος | *kratos* voimansa ἐν | *en* βραχίονι | *brachioni* käsivarrellaan αὐτοῦ· | *autou* Hänen διεσκόρπισεν | *dieskorpisen* hajotti ὑπερηφάνους | *hyperēfanous* ylpeät διανοία | *dianoia* ajatuksissa καρδίας | *kardias* sydämiensä αὐτῶν | *autōn* heidän

Delitzsch גְּבוּרוֹת | gevurot עֲשָׂה | 'asa בִּזְרוֹ'וֹ | bizro'o פִּיזָר | pizzar גְּעִימ | ge'im
בְּמִזְמוֹת | bimzimot לְבָבָם | le'vavam

TKIS Hän on osoittanut voimansa käsivarrellaan, Hän on hajoittanut ne, joitten sydämessä oli ylpeät ajatukset.

STLK Hän on osoittanut voimansa käsivarrellaan. Hän on hajottanut ne, joilla oli ylpeät ajatukset sydämessään.

BIBLIA 1776 Hän osoitti voiman käsivarrellansa ja hajotti koriat heidän sydämensä mielestä.

52. **TR** καθεῖλε | *katheile* kukisti δυνάστας | *dynastas* valtiat ἀπὸ | *apo* θρόνων | *thronōn* valtaistuimilta καὶ | *kai* ja ὑψωσε | *hypsōse* korotti ταπεινούς | *tapeinous* alhaiset

Delitzsch הָרַס | haras גְּדִיבִים | nedivim מִכְסָּאוֹתָם | mikis'otam וַיִּגְדַּע | vajjarem
שֶׁפָּלִים | shefalim

TKIS Hän on kukistanut valtiat valtaistuimilta ja korottanut alhaiset.

STLK Hän on syössyt valtiat valtaistuimilta ja korottanut alhaiset.

BIBLIA 1776 Voimalliset on hän kukistanut istuimelta ja korotti nöyrät.

53. **TR** πεινῶντας | *peinōntas* nälkäiset ἐνέπλησεν | *eneplēsen* on täyttänyt ἀγαθῶν | *agathōn* hyvyyksillä καὶ | *kai* ja πλουτοῦντας | *ploutountas* rikkaat ἐξάπεστειλε | *eksapesteile* lähetti pois κενούς | *kenous* tyhjinä

Delitzsch רֵעִבִים | re'evim מִלֵּא־טוֹב | mile'-tov וַעֲשִׂירִים | va'ashirim חֲלָצָה |
shilach רֵיקָם | reiqam

TKIS Nälkäiset Hän on täyttänyt hyvyyksillä, ja rikkaat Hän on lähettänyt tyhjinä pois.

STLK Nälkäiset hän on täyttänyt hyvyyksillä, ja rikkaat hän on lähettänyt tyhjinä pois.

BIBLIA 1776 Isoovat täytti hän hyvydellä ja jätti rikkaat tyhjäksi.

54. *TR* ἀντελάβετο | *antelabeto* otti huomaansa Ἰσραήλ | *Israēl* Israelin παιδὸς | *paidos* palvelijansa αὐτοῦ | *autou* Hänen μνησθῆναι | *mnēsthēnai* muistaakseen ἐλέους | *eleous* laupeutta

Delitzsch תַּמַּח | tamach בְּיִשְׂרָאֵל | beJisra'el עָבְדוּ | 'avedo לְזָכַר | lizkor אֶת־רַחֲמָיו | 'et-rachamaiv

TKIS Hän on ottanut huomaansa palvelijansa Israelin muistaakseen laupeuttaan

STLK Hän on ottanut huomaansa palvelijansa Israelin muistaakseen laupeutta

BIBLIA 1776 Hän korjasi palvelijansa Israelin, muistain omaa laupiuttansa,

55. *TR* καθὼς | *kathōs* niinkuin ἐλάλησε | *elalēse* Hän puhui πρὸς | *pros* τοὺς | *tous* πατέρας | *pateras* isillemme ἡμῶν | *hēmōn* meidän τῷ | *tō* Ἀβραάμ | *Abraam* Aabrahamille καὶ | *kai* ja τῷ | *tō* σπέρματι | *spermati* siemenelleen αὐτοῦ | *autou* hänen εἰς | *eis* τὸν | *ton* αἰῶνα | *aiōna* iankaikkisesti

Delitzsch כַּאֲשֶׁר | ka'asher דִּבֶּר | diber אֶל־אֲבוֹתֵינוּ | 'el-'avoteinu לְאַבְרָהָם | le'Avraham וּלְיִצְחָק | ulezar'o עַד־עוֹלָם | 'ad-'olam

TKIS Aabrahamia ja hänen jälkeläisiään kohtaan iäti, niin kuin Hän on puhunut isillemme."

STLK Aabrahamia ja hänen siementään kohtaan iankaikkisesti, kuten hän on isillemme puhunut."

BIBLIA 1776 (Niinkuin hän on puhunut meidän isillemme, Abrahamille ja hänen siemenellensä) ijankaikkisesti.

56. *TR* ἔμεινε | *emeine* ja viipyi δὲ | *de* Μαριάμ | *Mariam* Maria σὺν | *syn* seurassa αὐτῇ | *autē* hänen ὡσεὶ | *hōsei* noin μῆνας | *mēnas* kuukautta τρεῖς | *treis* kolme καὶ | *kai* ja ὑπέστρεψεν | *hypestrepsen* palasi εἰς | *eis* τὸν | *ton* οἶκον | *oikon* kotiinsa αὐτῆς | *autēs*

Delitzsch וַתֵּשֶׁב | vateshev מִרְיָם | Mirjam עִמָּה | 'immah כְּשֵׁלְשָׁה | kishelsha יָמִים | chodashim וַתָּשׁוּב | vatashov לְבֵיתָהּ | le'veitah

TKIS Ja Maria viipyi hänen luonaan noin kolme kuukautta ja palasi kotiinsa.

STLK Mutta Maria viipyi hänen luonaan noin kolme kuukautta ja palasi kotiinsa.

BIBLIA 1776 Ja Maria oli hänen tykönänsä lähes kolme kuukautta ja palasi kotiansa.

57. *TR* τῆ | *tē* δὲ | *de* ja Ἐλισάβετ | *Elisabet* Elisabetilla ἐπλήσθη | *eplēsthē* täyttyi ὁ | *ho* χρόνος | *chronos* aika τοῦ | *tou* τεκεῖν | *tekein* synnyttämisen αὐτήν | *autēn* ja hän καὶ | *kai* ἐγέννησεν | *egennēsen* synnytti υἴον | *hyion* pojan

Delitzsch וַיִּמְלֵא | vajimle'u וַיְ | jemei וַיְלֵד | 'Elisheva' תֵּלֵד | laledet וַיְלֵד | va'teled בֶּן | ben

TKIS Mutta Elisabetin synnyttämisen aika tuli, ja hän synnytti pojan.

STLK Elisabetin synnyttämisen aika tuli, ja hän synnytti pojan.

BIBLIA 1776 Mutta Elisabetin synnyttämisen aika täytettiin, ja hän synnytti pojan.

58. *TR* καὶ | *kai* ja ἤκουσαν | *ēkousan* kuulivat οἱ | *oi* περίοικοι | *perioikoi* naapurinsa καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* συγγενεῖς | *syngeneis* sukulaisensa αὐτῆς | *autēs* hänen ὅτι | *hoti* että ἐμεγάλυνε | *emegalyne* on tehnyt suuren Κύριος | *Kyrios* Herra τὸ | *to* ἔλεος | *eleos* laupeutensa αὐτοῦ | *autou* μετ' | *met* αὐτῆς | *autēs* hänelle καὶ | *kai* ja συνέχαιρον | *synechairon* riemuitsivat kanssaan αὐτῆ | *autē* hänen

Delitzsch וַיִּשְׁמְעוּ | vajjishme'u וַיְשַׁחֲמַה | shecheneha וַיְקַרְבוּהָ | uqeroveha כִּי־הִגְדִּיל | ki-higedil הִיא | JAHWEH וַיְחַסְדוּ | 'et-chasdo וַיִּמְחַו | 'immah וַיִּשְׂמַח | vajjismechu וַיִּשְׂחַח | 'ittah

TKIS Hänen naapurinsa ja sukulaisensa kuulivat, että Herra oli osoittanut hänelle suuren laupeutensa, ja he iloitsivat hänen kanssaan.

STLK Kun sitten hänen naapurinsa ja sukulaisensa kuulivat, että Herra oli tehnyt hänelle suuren laupeuden, he iloitsivat hänen kanssaan.

BIBLIA 1776 Ja hänen kylällisensä ja lankonsa kuulivat, että Herra oli tehnyt suuren laupiuden hänen kanssansa, ja he iloitsivat hänen kanssansa.

59. *TR* καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἐν | *en* τῆ | *tē* ὀγδόῃ | *ogdoē* kahdeksantena ἡμέρᾳ | *hēmera* päivänä ἦλθον | *ēlthon* he tulivat περιτεμεῖν |

peritemein ympärileikkaamaan τὸ | *to* παιδίον· | *paidion* lapsen καὶ | *kai* ja ἐκάλουν | *ekaloun* kutsuivat αὐτὸ | *auto* häntä ἐπὶ | *epi* τῷ | *tō* ὄνοματι | *onomati* nimellä τοῦ | *tou* πατρὸς | *patros* isänsä αὐτοῦ | *autou* Ζαχαρίαν | *Zacharian* Sakariaaksi

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בַּיּוֹם | baijom הַשְּׁמִינִי | hash'shemini וַיִּבְאוּ | vajjavo'u לְמוֹלֵךְ | lamul אֶת־הַיֶּלֶד | 'et-haijaled וַיִּקְרָא | vajiqre'u אֶת־ | 'oto זֵכַרְיָה | Zecharja עַל־שְׁמוֹ | 'al-shem אָבִיו | 'aviv

TKIS Kahdeksantena päivänä he tulivat ympärileikkauttamaan pienokaista ja kutsuivat häntä hänen isänsä mukaan Sakariaaksi.

STLK Tapahtui kahdeksantena päivänä, että he tulivat ympärileikkaamaan lasta ja aikoivat antaa hänelle hänen isänsä mukaan nimen Sakarias.

BIBLIA 1776 Ja tapahtui kahdeksantena päivänä, että he tulivat lasta ympärileikkaamaan, ja kutsuivat hänen isänsä nimeltä Sakarias.

60. **TR** καὶ | *kai* mutta ἀποκριθεῖσα | *apokritheisa* vastasi ἡ | *hē* μήτηρ | *mētēr* äitinsä αὐτοῦ | *autou* hänen εἶπεν | *eipen* sanoen οὐχί | *ouchi* ei ἀλλὰ | *alla* vaan κληθήσεται | *klēthēsetai* häntä on kutsuttava Ἰωάννης | *iōannēs* Johannekseksi

Delitzsch וַתֵּעַן | vata'an אִמּוֹ | 'immo וַתֹּאמֶר | vato'mar לֵאמֹר | lo' כִּי | ki יוֹחָנָן | Jochanan יִקְרָא | jiqare'

TKIS Mutta hänen äitinsä vastasi ja sanoi: ”Ei, vaan hänen nimensä on oleva Johannes.”

STLK Mutta hänen äitinsä vastasi ja sanoi: ”Ei suinkaan, vaan hänen nimensä on oleva Johannes.”

BIBLIA 1776 Niin vastasi hänen äitinsä ja sanoi: ei suinkaan; vaan hän pitää kutsuttaman Johannes.

61. **TR** καὶ | *kai* ja εἶπον | *eipon* he sanoivat πρὸς | *pros* αὐτήν | *autēn* hänelle ὅτι | *hoti* että οὐδεὶς | *oudeis* ei ketään ἐστὶν | *estin* ole ἐν | *en* τῇ | *tē* συγγενείᾳ | *syngeneia* sukulaisissasi σου | *sou* sinun ὃς | *hos* jota καλεῖται | *kaleitai* kutsutaan τῷ | *tō* ὄνοματι | *onomati* nimellä τούτῳ | *toutō* sillä

Delitzsch וַיִּאמְרוּ | vajjo'meru אֵלֶיהָ | 'eleha אֵין־אִישׁ | 'ein-'ish בְּמִשְׁפַּחְתֶּךָ | bemishpachtech אֲשֶׁר | 'asher נִקְרָא | niqera' בְּשֵׁם | bash'shem הָיָה | hazzeh

TKIS He sanoivat hänelle: "Sukulaisissasi ei ole ketään, jota kutsutaan sillä nimellä."

STLK He sanoivat hänelle: "Eihän suvussasi ole ketään, jolla on se nimi?"

BIBLIA 1776 Ja he sanoivat hänelle: ei ole ketään sinun sukukunnassas, joka kutsutaan sillä nimellä.

62. *TR* ἐνένευον | *eneneuon* ja he viittoivat δὲ | *de* τῷ | *tō* πατρὶ | *patri* isälleen αὐτοῦ | *autou* hänen τὸ | *to* τί | *ti* millä ὄν | *an* θέλοι | *theloi* tahtoo καλεῖσθαι | *kaleisthai* nimellä kutsua αὐτόν | *auton* häntä

Delitzsch וַיִּרְמְזוּ | vajirmezu אֶל־אָבִיו | 'el-'aviv לָדַעַת | lada'at מָה | ma הַשֵּׁם | hash'shem אֲשֶׁר | 'asher יִקְרָא | jachpotz לְהִקְרָא | le'hiqqare' לוֹ | lo

TKIS Sitten he viittoilivat hänen isälleen, miksi hän haluaisi häntä kutsuttavan.

STLK He tiedustelivat viittomalla lapsen isältä, minkä nimen hän tahtoi hänelle annettavaksi.

BIBLIA 1776 Niin he viittasivat hänen isällensä, miksi hän tahtoi hänen nimittää.

63. *TR* καὶ | *kai* ja αἰτήσας | *aitēsas* pyytäen πινακίδιον | *pinakidion* taulun ἔγραψε | *egrapse* kirjoitti λέγων | *legōn* sanoen Ἰωάννης | *Iōannēs* Johannes ἐστὶ | *esti* on τὸ | *to* ὄνομα | *onoma* nimensä αὐτοῦ· | *autou* hänen καὶ | *kai* ja ἐθαύμασαν | *ethaumasān* hämmästyivät πάντες | *pantes* kaikki

Delitzsch וַיִּשְׂאֵל | vajjish'al לוֹ | luach וַיִּכְתֹּב | vajichtov עָלָיו | 'alaiv לְאִמֹר | le'mor יוֹחָנָן | Jochanan שֵׁמוֹ | shemo וַיִּתְמַהוּ | vajjitmehu כֻּלָּם | kullam

TKIS Pyydettyään taulun hän kirjoitti vastaten: "Johannes on hänen nimensä." Ja kaikki ihmettelivät.

STLK Hän pyysi taulun ja kirjoitti siihen nämä sanat: "Johannes on hänen nimensä." Ja kaikki ihmettelivät.

BIBLIA 1776 Ja hän anoi taulua ja kirjoitti: Johannes on hänen nimensä. Ja kaikki

ihmettelivät.

64. *TR* ἀνεώχθη | *aneōchthē* ja avautui δὲ | *de* τὸ | *to* στόμα | *stoma* suunsa αὐτοῦ
| *autou* hänen παραχρῆμα | *parachrēma* heti καὶ | *kai* ja ἡ | *hē* γλῶσσα | *glōssa*
kielensä αὐτοῦ | *autou* hänen καὶ | *kai* myös ἐλάλει | *elalei* vapautui εὐλογῶν |
eulogōn ylistäen τὸν | *ton* Θεόν | *Theon* Jumalaa

Delitzsch וַיִּפְתַּח | *vajipatach* פִּי | *piv* וּלְשׁוֹנוֹ | *uleshono* פִּתְּחוּ | *pite'om* וַיְדַבֵּר |
vaje'daber וַיְבָרֵךְ | *vaje'varech* אֶת־הַאֱלֹהִים | *'et-ha'ELOHIM*

TKIS Heti hänen suunsa aukeni ja hänen kielensä vapautui, ja hän puhui ylistäen Jumalaa.

STLK Heti hänen suunsa aukeni, ja hänen kielensä vapautui, ja hän puhui kiittäen Jumalaa.

BIBLIA 1776 Niin kohta aukeni hänen suunsa ja hänen kielensä, ja puhui kiittäin Jumalaa.

65. *TR* καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* laskeutui ἐπὶ | *epi* päälle πάντας | *pantas*
kaikkien φόβος | *fobos* pelko τοὺς | *tous* περιοικοῦντας | *perioikountas* asuvien
ympärillä αὐτούς· | *autous* heidän καὶ | *kai* ja ἐν | *en* ὅλῃ | *holē* kaikessa τῇ | *tē*
ὄρεινῃ | *oreinē* vuorimaassa τῆς | *tēs* Ἰουδαίας | *Ioudaias* Juudean διελαλεῖτο |
dielaleito kerrottiin πάντα | *panta* kaikkia τὰ | *ta* ῥήματα | *rēmata* asioita ταῦτα |
tauta näitä

Delitzsch וַתִּפּוֹל | *vatipol* אֵימָה | *'eima* עַל־כָּל־שֵׁכֶנֵיהֶם | *'al-kol-shecheneihem* וַיִּשְׁפַּר |
vaje'suppar כָּל־הַדְּבָרִים | *kol-ha'devarim* הֲאֵלֶּה | *ha'ellev* בְּכָל־הָרִי | *bechol-harei*
יְהוּדָה | *Jehudah*

TKIS Niin tuli pelko kaikille heidän ympärillään asuville ja koko Juudean vuorimaassa puhuttiin kaikista näistä tapahtumista.

STLK Ja kaikille heidän ympärillään asuville tuli pelko, ja koko Juudean Vuorimaassa puhuttiin kaikista näistä tapahtumista.

BIBLIA 1776 Ja pelko tuli kaikkein heidän kylällistensä päälle, ja kaikissa Juudean mäkikylissä ilmoitettiin kaikki nämä sanat.

66. *TR* καὶ | *kai* ja ἔθεντο | *ethento* panivat πάντες | *pantes* kaikki οἱ | *oi* jotka ἀκούσαντες | *akousantes* kuulivat ἐν | *en* τῇ | *tē* ne καρδίᾳ | *kardia* sydämeensä αὐτῶν | *autōn* λέγοντες | *legontes* sanoen τί | *ti* mitä ἄρα | *ara* siis τὸ | *to* παιδίον | *paidion* lapsesta τοῦτο | *touto* tästä ἔσται | *estai* tulee καὶ | *kai* ja χεὶρ | *cheir* käsi Κυρίου | *Kyriou* Herran ἦν | *ēn* oli μετ' | *met* kanssa αὐτοῦ | *autou* hänen

Delitzsch וַיִּשְׁמְעוּ | vajjasimu כָּל־הַשְּׁמַעִים | chol-hash'shome'im אֶל־לִבָּם | 'el-libam לֵאמֹר | le'mor מֵהָאֵפוֹ' | ma-'efo' הִיָּה | jihjeh הַיָּד | haijeled הַיָּד | hazzeh וַיִּהְיֶה | vejad-JAHWEH הִתְהַיָּה | hajeta עִמּוֹ | 'immo

TKIS Kaikki, jotka niistä kuulivat, panivat ne mieleensä sanoen: "Mitä tästä pienokaisesta mahtaa tulla?" Ja Herran käsi oli hänen kanssaan.

STLK Kaikki, jotka niistä kuulivat, panivat ne mieleensä ja sanoivat: "Mikä tästä lapsesta tulee?" Sillä Herran käsi oli hänen kanssaan.

BIBLIA 1776 Ja kaikki , jotka tämän kuulivat, panivat sydämiinsä, sanoen: minkäs luulet tästä lapsesta tulevan? Sillä Herran käsi oli hänen kanssaan.

67. *TR* καὶ | *kai* ja Ζαχαρίας | *Zacharias* Sakarias ὁ | *ho* πατὴρ | *patēr* isänsä αὐτοῦ | *autou* hänen ἐπλήσθη | *eplēsthē* täytettiin Πνεύματος | *Pneumatos* Hengellä Ἁγίου | *Hagiou* Pyhällä καὶ | *kai* ja προεφήτευσεν | *proefēteuse* hän profetoi λέγων | *legōn* sanoen

Delitzsch וַיִּמָּלֵא | vajjimmale' זָכַרְיָה | Zecharja אַבִּי | 'aviv רֵיחַ | Ruach רֵיחַ | haQodesh וַיִּנָּבֵא | vajinnave' לֵאמֹר | le'mor

TKIS Sakarias, hänen isänsä, täyttyi Pyhällä Hengellä ja ennusti sanoen:

STLK Sakarias, hänen isänsä, täytettiin Pyhällä Hengellä, ja hän profetoi sanoen:

BIBLIA 1776 Ja Sakarias ja hänen isänsä täytettiin Pyhällä Hengellä ja ennusti, sanoen:

68. *TR* Εὐλογητὸς | *eulogētos* Ylistetty Κύριος | *Kyrios* Herra ὁ | *ho* Θεὸς | *Theos* Jumala τοῦ | *tou* Ἰσραὴλ | *Israēl* Israelin ὅτι | *hoti* että ἐπεσκέψατο | *epeskepsato* on katsonut καὶ | *kai* ja ἐποίησεν | *epoiēse* valmistanut λύτρωσιν | *lytrōsin* lunastuksen τῷ | *tō* λαῷ | *laō* kansalleen αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch בְּרוּךְ | baruch יהוה | JAHWEH אֱלֹהֵי | 'ELOHEI יִשְׂרָאֵל | Jisra'el כִּי | ki פָּקַד | faqad אֶת־עַמּוֹ | 'et-'ammo וַיִּשְׁלַח | vajjishelach לוֹ | lo פְּדוּת | pedut

TKIS ”Ylistetty olkoon Herra, Israelin Jumala, sillä Hän on katsonut kansansa puoleen ja valmistanut sille lunastuksen.

STLK "Kiitetty olkoon Herra, Israelin Jumala, sillä hän on katsonut kansansa puoleen, valmistanut sille lunastuksen

BIBLIA 1776 Kiitetty olkoon Herra, Israelin Jumala! sillä hän on etsinyt ja lunastanut kansansa,

69. **TR** καὶ | *kai* ja ἤγειρε | *ēgeire* on nostanut κέρας | *keras* sarven σωτηρίας | *sōtērias* pelastuksen ἡμῖν | *hēmin* meille ἐν | *en* τῷ | *tō* οἴκῳ | *oikō* huoneessa Δαβὶδ | *David* Daavidin τοῦ | *tou* παιδὸς | *paidos* palvelijansa αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch וַיִּרֶם | vajjarem לָנוּ | lanu קָרַן | qeren יִשׁוּעָה | JESHUA בְּבֵית | be'veit דָּוִד | David עֲבָדוֹ | 'avedo

TKIS Hän on kohottanut meille pelastuksen sarven palvelijansa Daavidin huoneessa

STLK ja kohottanut meille pelastuksen sarven palvelijansa Daavidin huoneeseen

BIBLIA 1776 Ja on meille korottanut autuuden sarven, Davidin palveliansa huoneessa,

70. **TR** καθὼς | *kathōs* niinkuin ἐλάλησε | *elalēse* on puhunut διὰ | *dia* στόματος | *stomatōs* suulla τῶν | *tōn* ἁγίων | *hagiōn* pyhien τῶν | *tōn* ἧς | *hēs* αἰῶνος | *aiōnos* ovat olleet saakka muinaisuudesta προφητῶν | *profētōn* profeettoja αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch כַּאֲשֶׁר | ka'asher דִּבֶּר | diber בְּפִי־נְבִיאָיו | befi-nevi'aiv הַקְּדוֹשִׁים | ha'qedoshim אֲשֶׁר | 'asher מֵעוֹלָם | me'olam

TKIS — niin kuin Hän on puhunut pyhäin profeettainsa suulla (jotka ovat olleet) muinaisuudesta asti —

STLK – kuten hän on puhunut ikiajoista asti pyhien profeettojensa suun kautta –

BIBLIA 1776 Niinkuin hän on muinen puhunut pyhain prophetainsa suun kautta,

71. *TR* σωτηρίαν | *sōtērian* pelastaakseen ἐξ | *eks* ἐχθρῶν | *echthrōn*
vihollisistamme ἡμῶν | *hēmōn* meidät καὶ | *kai* ja ἐκ | *ek* χειρὸς | *cheiros* kädestä
πάντων | *pantōn* kaikkien τῶν | *tōn* jotka μισούντων | *misountōn* vihaavat ἡμᾶς· |
hēmas meitä

Delitzsch יְשׁוּעָה | jeshuah מֵאֲבֵינֵינוּ | me'ojeveinu וּמִיָּד | umijad כָּל־שׂוֹנְאֵינוּ | kol-
sne'einu

TKIS pelastukseksi vihollisistamme ja kaikkien niitten kädestä, jotka vihaavat meitä,

STLK pelastukseksi vihollisistamme ja kaikkien niiden kädestä, jotka meitä vihaavat,

BIBLIA 1776 Vapahtaaksensa meitä meidän vihollisiltamme ja kaikkein kädestä, jotka meitä vihaavat:

72. *TR* ποιῆσαι | *poiēsai* tehdäkseen ἔλεος | *eleos* laupeuden μετὰ | *meta* τῶν | *tōn*
πατέρων | *paterōn* isillemme ἡμῶν | *hēmōn* meidän καὶ | *kai* ja μνησθῆναι |
mnēsthēnai muistaakseen διαθήκης | *diathēkēs* liittonsa ἁγίας | *hagias* pyhän
αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch לַעֲשׂוֹת | la'asot חֶסֶד | chesed עִם־אֲבוֹתֵינוּ | 'im-'avoteinu וְלִזְכֹּר |
velizkor אֶת־בְּרִית | 'et-berit קֹדֶשׁוֹ | qodesho

TKIS osoittaakseen laupeutta isillemme ja muistaakseen pyhän liittonsa,

STLK tehdäkseen laupeuden isillemme ja muistaakseen pyhän liittonsa,

BIBLIA 1776 Osoittaaksensa laupiutta meidän isillemme ja muistaaksensa pyhää liittoansa,

73. *TR* ὄρκον | *horkon* valan ὄν | *hon* jonka ὄμοσε | *ōmose* vannoi πρὸς | *pros*
Ἀβραάμ | *Abraam* Aabrahamille τὸν | *ton* πατέρα | *patera* isällemme ἡμῶν |
hēmōn meidän τοῦ | *tou* δοῦνάι | *dounai* antaakseen ἡμῖν | *hēmin* meidän

Delitzsch אֶת־הַשְּׁבוּעָה | 'et-hash'shevu'a אֲשֶׁר | 'asher נִשְׁבַּע | nishba' לְאַבְרָהָם |
le'Avraham אָבִינוּ | 'avinu

TKIS sen valan, jonka Hän vannoi isällemme Aabrahamille,

STLK sen valan, jonka hän vannoi Aabrahamille, isällemme;

BIBLIA 1776 Ja sitä valaa, jonka hän vannoi Abrahamille, meidän isällemme, meille antaaksensa:

74. *TR* ἀφόβως | *afobōs* pelotta ek | ἐκ χειρὸς | *cheiros* kädestä τῶν | *tōn* ἐχθρῶν | *echthrōn* vihollistemme ἡμῶν | *hēmōn* meidän ῥυσθέντας | *rysthentas* vapautettuina λατρεύειν | *latreuein* palvella αὐτῷ | *autō* Häntä

Delitzsch לְהַצִּילֵנוּ | le'hatz'tzilenu מִיַּד | mijjad אֲיֵבֵינוּ | 'ojeveinu וּלְתַתֵּנוּ | uletittenu לְעַבְדוֹ | le'avedo בְּלִי־פָחַד | beli-fachad

TKIS suodakseen meidän vihollistemme kädestä pelastettuina pelkäämättä palvella Häntä,

STLK suodakseen meidän vapahdettuina vihollistemme kädestä pelkäämättä palvella häntä

BIBLIA 1776 Että me, vapahdetut vihollistemme kädestä, häntä pelkäämättä palvelesimme,

75. *TR* ἐν | *en* ὁσιότητι | *hosiotēti* pyhydessä καὶ | *kai* ja δικαιοσύνη | *dikaiosynē* vanhurskaudessa ἐνώπιον | *enōpion* edessä αὐτοῦ | *autou* Hänen πάσας | *pasas* kaikkina τὰς | *tas* ἡμέρας | *hēmeras* päivinä τῆς | *tēs* ζωῆς | *dzōēs* elämämme ἡμῶν | *hēmōn* meidän

Delitzsch בְּתַמִּים | betamim וּבְצַדָּקָה | uvitzedaqa לְפָנָיו | le'fanaiv כָּל־יְמֵי | kol-jemei יְיָ | chajjeinu

TKIS pyhydessä ja vanhurskaudessa Hänen edessään kaikkina elinpäivinämme.

STLK pyhydessä ja vanhurskaudessa hänen edessään kaikkina elinpäivinämme.

BIBLIA 1776 Pyhydessä ja hurskaudessa hänen edessänsä kaikkena meidän elinaikanamme.

76. *TR* καὶ | *kai* ja σύ | *sy* sinά παιδίον | *paidion* pienokainen προφήτης | *profētēs* profeetaksi ὑψίστου | *hypsistou* Korkeimman κληθήση· | *klēthēsē* kutsutaan

προπορεύση | *proporeusē* sillä edeltä kuljet γὰρ | *gar* πρὸ | *pro* edellä προσώπου
| *prosōrou* kasvojen Κυρίου | *Kyriou* Herran έτοιμάσαι | *hetoimasai*
valmistaaksesi ὁδοῦς | *hodous* tietä αὐτοῦ· | *autou* Hänen

Delitzsch וְאַתָּה | ve'atta הֵי לְךָ | haijeled אֲנִי | nevi' עֲלִיּוֹן | 'Eljon תִּקְרָא | tiqqare'
כִּי | ki לְפָנָי | lifnei יְהוָה | JAHWEH תֵּלֵךְ | telech לְפָנֹת | le'fannot אֶת־דְּרָכָיו |
'et-derachaiv

TKIS Ja sinä, pienokainen, sinua kutsutaan Korkeimman profeetaksi, sillä sinä käyt Herran kasvojen edellä valmistaaksesi Hänen teitään,

STLK Lapsukainen, sinua sanotaan Korkeimman profeetaksi, sillä sinä olet käyvä Herran edellä valmistaaksesi hänen teitään,

BIBLIA 1776 Ja sinä poikainen pitää kutsuttaman Ylimmäisen prophetaksi; sillä sinun pitää käymän Herran kasvoin edessä, valmistamaan hänen teitänsä,

77. **TR** τοῦ | *tou* δοῦναι | *dounai* antaaksesi γινῶσιν | *gnōsin* tuntemisen σωτηρίας
| *sōtērias* pelastuksesta τῷ | *tō* λαῷ | *laō* kansalle αὐτοῦ | *autou* Hänen ἐν | *en*
ἀφέσει | *afesei* anteeksi saamisessa ἀμαρτιῶν | *hamartiōn* syntiensä αὐτῶν | *autōn*
heidän

Delitzsch לַתֵּלֶךְ | latet תַּעֲרֶךְ | da'at הַשְׂוֵעִים | hajeshu'a לְעַמּוֹ | le'ammo בְּקִלְיָתְךָ |
biselichat אֶת־הַטְּחִיחִים | chatto'teihem

TKIS jotta antaisit hänen kansalleen pelastuksen tuntemisen heidän syntiensä anteeksi saamisessa

STLK antaaksesi hänen kansalleen pelastuksen tuntemisen heidän syntiensä anteeksiantamisessa,

BIBLIA 1776 Ja antaman autuuden tunnon hänen kansallensa, heidän synteinsä anteeksi saamiseksi,

78. **TR** διὰ | *dia* vuoksi σπλάγχνα | *splagchna* sydämellisen έλέους | *eleous*
laupeuden Θεοῦ | *Theou* Jumalamme ήμῶν | *hēmōn* meidän ἐν | *en* οἷς | *hois* jolla
έπεσκέψατο | *epeskepsato* on katsonut ήμᾶς | *hēmas* meitä ἀνατολή | *anatolē*
koitto ἐξ | *eks* ὕψους | *hypsous* korkeudesta

Delitzsch בְּרַחֲמַי | berachamei חֶסֶד | chesed אֲשֶׁר | 'ELOHEINU אֲשֶׁר | 'asher
בָּהֶם | bahem פְּקַדָּנוּ | peqadanu הַנִּגְוָה | hannogah מִמַּרְוֹם | mimmarom

TKIS Jumalamme sydämellisen laupeuden vuoksi, jonka ansiosta puoleemme on katsonut koitto korkeudesta

STLK Jumalamme sydämellisen laupeuden tähden, jonka kautta puoleemme katsoo aamun koitto korkeudesta,

BIBLIA 1776 Meidän Jumalan sydämellisen laupiuden kautta, jolla meitä on etsinyt koitto ylhäältä,

79. *TR* ἐπιφᾶναι | *epifanai* loistaakseen τοῖς | *tois* ἐν | *en* σκοτέι | *skotei*
pimeydessä καὶ | *kai* ja σκιᾷ | *skia* varjossa θανάτου | *thanatou* kuoleman
καθημένοις | *kathēmenois* istuville τοῦ | *tou* κατευθῦναι | *kateuthynai* ohjatakseen
τούς | *tous* πόδας | *podas* jalkamme ἡμῶν | *hēmōn* meidän εἰς | *eis* ὁδὸν | *hodon*
tielle εἰρήνης | *eirēnēs* rauhan

Delitzsch לְהַאִיר | le'ha'ir לְיִשְׁבְּעִי | le'jshevei חֶשֶׁךְ | chshech וְצַלְמָוֶת | vetzalmavet
וְלִהְיוֹן | ulehachin אֶת־רַגְלֵינוּ | 'et-ragleinu אֶל־דֶּרֶךְ | 'el-derech הַשְּׁלוֹם |
hash'shalom

TKIS loistaakseen pimeässä ja kuoleman varjossa istuville ja ohjatakseen jalkamme rauhan tielle."

STLK loistaen meille, jotka istumme pimeydessä ja kuoleman varjossa, ja ohjaten jalkamme rauhan tielle."

BIBLIA 1776 Valaisemaan niille, jotka pimeissä ja kuolon varjoissa istuvat, ja ojentamaan meidän jalkamme rauhan tielle.

80. *TR* τὸ | *to* δὲ | *de* ja παιδίον | *paidion* lapsi ἤϋξανε | *ēuksane* kasvoi καὶ | *kai*
ja ἐκκρατιοῦτο | *ekrataiouto* voimistui Πνεύματι | *Pneumati* Hengessä καὶ | *kai* ja
ἦν | *ēn* oli ἐν | *en* ταῖς | *tais* ἐρήμοις | *erēmois* autiomaassa ἕως | *heōs* saakka
ἡμέρας | *hēmeras* päiviin ἀναδείξεως | *anadeikseōs* näyttäytymisensä αὐτοῦ |
autou πρὸς | *pros* edessä τὸν | *ton* Ἰσραήλ | *Israēl* Israelin

Delitzsch וַיִּגְדַּל | vajigdal הֵיָלַד | haijeled וַיִּחַזַּק | vaje'chezaq בְּרוּחַ | baRuach וַיְהִי
| vaje'hi בְּמִדְבָּרוֹת | bammidbarot עַד־יוֹם | 'ad-jom הֵרָאֹתוֹ | hera'oto אֶל־יִשְׂרָאֵל |

'el-Jisra'el

TKIS Ja pienokainen kasvoi ja vahvistui hengessä. Ja hän oli autiomaissa siihen päivään asti, jona esiintyi Israelille.

STLK Mutta lapsi kasvoi ja vahvistui Hengessä. Hän oli erämaassa siihen päivään asti, jona hän oli astuva Israelin eteen.

BIBLIA 1776 Mutta lapsi kasvoi ja vahvistui hengessä, ja oli korvessa siihen päivään asti, jona hänen piti Israelin kansan eteen tuleman.

2 Luku

1. **TR** ἐγένετο | *egeneto* ja tapahtui δὲ | *de* ἐν | *en* ταῖς | *tais* niinä ἡμέραις | *hēmerais* päivinä ἐκείναις | *ekeinaiis* että ἐξῆλθε | *eksēlthe* lähti δόγμα | *dogma* käsky παρὰ | *para* luota Καίσαρος | *kaisaros* keisari Αὐγούστου | *Augoustou* Augustuksen ἀπογράφεσθαι | *apografesthai* verolle panna πᾶσαν | *pasan* koko τὴν | *tēn* οἰκουμένην | *oikoumenēn* maailma

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בַּיָּמִים | bajamim הָהֵם | hahem וַתֵּצֵא | va'tetze' הַדָּגְמָה | pequdda מֵאֵת | me'et הַקֵּיסָר | ha'qeisar אוֹגוּסְטוֹס | 'Ogustos לִּסְפוֹר | lispor אֶת־כָּל־ | 'et-kol-jshevei יְשֵׁבֵי | tevel

TKIS Tapahtui niinä päivinä, että keisari Augustukselta kävi käsky koko maailman verollepanosta.

STLK Tapahtui niinä päivinä, että keisari Augustukselta lähti käsky, että koko maailma oli kirjoitettava veroluetteloihin.

BIBLIA 1776 Mutta niinä päivinä tapahtui, että käsky kävi ulos keisriltä Augustukselta, että kaikki maailma piti verolliseksi laskettaman.

2. **TR** αὕτη | *hautē* tämä ἢ | *hē* ἀπογραφὴ | *apografē* verollepanο πρώτη | *prōtē* ensimmäinen ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἡγεμονεύοντος | *hēgemoneuontos* ollessa maaherrana τῆς | *tēs* Συρίας | *Syrias* Syyrian Κυρηνίου | *Kyrēniou* Kyrenius

Delitzsch וַיְהִי | vezeh הַמִּפְקָד | hammifqad הַיָּה | haja הַרְאִשׁוֹן | hari'shon בְּהַיּוֹת | bihjot קוֹרִינְיוֹס | Qurinijos שְׁלִיט | shallit בְּסוּרְיָא | beSureja'

TKIS Tämä ensimmäinen verollepano tapahtui Kyreniuksen ollessa Syyrian

maaherrana.

STLK Tämä merkitseminen oli ensimmäinen ja tapahtui Kyreniuksen ollessa Syyrian maaherrana.

BIBLIA 1776 Ja tämä veron-laskemus oli ensimmäinen, joka tapahtui silloin, kun Kyrenius oli maaherra Syriassa.

3. **TR** καὶ | *kai* ja ἐπορεύοντο | *eporeuonto* menivät πάντες | *pantes* kaikki ἀπογράφεσθαι | *apografesthai* verolle pantavaksi ἕκαστος | *hekastos* kukin εἰς | *eis* τὴν | *tēn* ἰδίαν | *idian* omaan πόλιν | *polin* kaupunkiinsa

Delitzsch וַיֵּלְכוּ | vajje'lechu כָּלֶם | chullam לְהִתְפַּקֵּד | le'hitpaqed שְׂאִי | 'ish לְעִירָא | le'iro

TKIS Niin kaikki menivät verolle pantaviksi, kukin omaan kaupunkiinsa.

STLK Kaikki lähtivät luetteloihin merkittäviksi, kukin omaan kaupunkiinsa.

BIBLIA 1776 Ja kukin meni kaupunkiinsa antamaan itsiänsä arvattaa.

4. **TR** ἀνέβη | *anebē* ja lähti ylös δὲ | *de* καὶ | *kai* myös Ἰωσήφ | *Iōsēf* Joosef ἀπὸ | *apo* τῆς | *tēs* Γαλιλαίας | *Galilaias* Galilean ἐκ | *ek* πόλεως | *poleōs* kaupungista Ναζαρέθ | *Nadzareth* Nasaretista εἰς | *eis* τὴν | *tēn* Ἰουδαίαν | *Ioudaian* Juudeaan εἰς | *eis* πόλιν | *polin* kaupunkiin Δαβίδ | *David* Daavidin ἥτις | *hētis* jota καλεῖται | *kaleitai* kutsutaan Βηθλέεμ | *Bēthleem* Beetlehemiksi διὰ | *dia* koska τὸ | *to* εἶναι | *einai* oli αὐτὸν | *auton* hän ἐξ | *eks* οἴκου | *oikou* huoneesta καὶ | *kai* ja πατριᾶς | *patrias* suvusta Δαβίδ | *David* Daavidin

Delitzsch וַיַּעַל | vajja'al גַּם־יוֹסֵף | gam-Josef מִן־הַגָּלִיל | min-haGalil מֵעִיר | me'ir נֶצְרַת | Netzeret אֶל־יְהוּדָה | 'el-Jehudah לְעִיר | le'ir דָּוִד | David הַנִּקְרָא | hanniqra'a בֵּית־לַחֶם | Beit-lachem כִּי־הָיָה | ki-haja מִבֵּית | mibeit דָּוִד | David וּמִמִּישְׁפַּחֶתוֹ | umimmishepacheto

TKIS Myös Joosef lähti Galileasta, Nasaretin kaupungista ylös Juudeaan, Daavidin kaupunkiin, joka oli nimeltään Beetlehem — koska hän oli Daavidin huonetta — ja sukua —

STLK Joosefkin lähti Galileasta, Nasaretin kaupungista, ylös Juudeaan, Daavidin

kaupunkiin, jonka nimi on Beethlehem, hän kun oli Daavidin huonetta ja sukua,

BIBLIA 1776 Niin myös Joseph Galileasta, Natsaretin kaupungista, meni ylös Juudeaan, Davidin kaupunkiin, joka kutsutaan Betlehem, (sillä hän oli Davidin huoneesta ja suvusta)

5. **TR** ἀπογράψασθαι | *apograpasasthai* verolle pantavaksi σὺν | *syn* seurassa Μαριὰμ | *Mariam* Marian τῆ | *tē* μνηστευμένη | *memnēsteumenē* kihlatun αὐτῶ | *autō* hänen γυναικί | *gynaiki* vaimon οὓση | *ousē* joka oli ἐγκύω | *egkyō* raskaana

Delitzsch לְהִתְפַּקֵּד | le'hitpaqed עַם־מִרְיָם | 'im-Mirjam הַמְאָרְסָה | ham'orasa לִי | lo וְהִיא | vehi' הָרָה | hara

TKIS verolle pantavaksi Marian, kihlatun vaimonsa kanssa, joka oli raskaana.

STLK veroluetteloihin merkittäväksi Marian, hänelle kihlatun vaimon kanssa, joka oli raskaana.

BIBLIA 1776 Antamaan itsiänsä arvattaa, Marian, kihlatun emäntänsä kanssa, joka raskas oli.

6. **TR** ἐγένετο | *egeneto* ja tapahtui δὲ | *de* ἐν | *en* τῷ | *tō* εἶναι | *einai* ollessaan αὐτοὺς | *autous* heidän ἐκεῖ | *ekēi* siellä ἐπλήσθησαν | *eplēsthēsan* täyttyivät αἱ | *hai* ἡμέραι | *hēmerai* päivät τοῦ | *tou* τεκεῖν | *tekein* synnyttämisen αὐτήν | *autēn* hänen

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּהִיוֹתָם | vihjotam עַשׂ | sham וַיִּמְלְאוּ | vajimle'u וְהָיָה | jameha לְלֵדֶת | laledet

TKIS Niin tapahtui heidän siellä ollessaan, että hänen synnyttämisensä aika tuli,

STLK Tapahtui heidän siellä ollessaan, että Marian synnyttämisen aika täyttyi.

BIBLIA 1776 Niin tapahtui heidän siellä ollessaan , että hänen synnyttämisensä päivät tulivat täytetyksi,

7. **TR** καὶ | *kai* ja ἔτεκε | *eteke* synnytti τὸν | *ton* υἱὸν | *hyion* rojan αὐτῆς | *autēs* hänen τὸν | *ton* πρωτότοκον | *prōtotokon* esikoisensa καὶ | *kai* ja ἐσπαργάνωσεν | *esparganōsen* kapaloι αὐτόν | *auton* Hänet καὶ | *kai* ja ἀνέκλινεν | *aneklinen* asetti

αὐτὸν | *auton* Hänet ἐν | *en* τῆ | *tē* φάτνη | *fatnē* seimeen διότι | *dioti* koska οὐκ
| *ouk* ei ἦν | *ēn* ollut αὐτοῖς | *autois* heille τόπος | *topos* tilaa ἐν | *en* τῷ | *tō*
καταλύματι | *katalymati* majatalossa

Delitzsch וַתֵּלֶד | va'teled אֶת־בְּנֵהָ | 'et-benah הַבְּכוֹר | ha'bechor וַתַּחַתְּלֶיהוּ |
va'techattelehu וַתִּשְׁכַּבְיָהוּ | vatashekivehu בְּאֵבוֹס | va'evus כִּי | ki לֹא־הָיָה | lo'-
haja לָהֶם | lahem מְקוֹם | maqom בְּמַלּוֹן | bammalon

TKIS ja hän synnytti pojan, esikoisensa, ja kapaloi Hänet ja pani seimeen, koska heille ei ollut sijaa majatalossa.

STLK Hän synnytti pojan, esikoisensa, kapaloi hänet ja pani hänet seimeen, koska heille ei ollut tilaa vierashuoneessa.

BIBLIA 1776 Ja hän synnytti pojan, esikoisensa, ja kapaloitsi hänen ja pani seimeen, ettei heillä ollut sias majassa.

8. *TR* καὶ | *kai* ja ποιμένες | *poimenes* paimenia ἦσαν | *ēsan* oli ἐν | *en* τῆ | *tē*
χώρᾳ | *chōra* seudulla τῆ | *tē* αὐτῆ | *autē* sillä ἀγραυλοῦντες | *agraulountes*
taivasalla καὶ | *kai* ja φυλάσσουντες | *fylassontes* vahtien φυλακὰς | *fylakas*
vartiossa τῆς | *tēs* νυκτὸς | *nyktos* yöllä ἐπὶ | *epi* τὴν | *tēn* ποιμνην | *poimnēn*
laumaansa αὐτῶν | *autōn* heidän

Delitzsch וְרֵעִים | vero'im הָיוּ | haju בְּאֶרֶץ | va'aretz הַהִי | hahi' לַנִּימ | lanim
בַּשָּׂדֶה | bassadeh וְשׁוֹמְרִים | veshomerim אֶת־מְשֻׁמְרוֹתָ | 'et-mishmerot הַלְלִילָה |
hallajela בְּעֶדְרָם | be'edram

TKIS Sillä seudulla oli paimenia kedolla vartioimassa yöllä laumaansa.

STLK Sillä seudulla oli paimenia kedolla vartioimassa yöllä laumaansa.

BIBLIA 1776 Ja paimenet valvoivat siinä paikkakunnassa ja vartioitsivat yöllä laumaansa.

9. *TR* καὶ | *kai* ja ἰδοῦ | *idou* katso ἄγγελος | *aggelos* enkeli Κυρίου | *Kyriou*
Herran ἐπέστη | *epestē* seisoι edessä αὐτοῖς | *autois* heidän καὶ | *kai* ja δόξα |
doksa kirkkaus Κυρίου | *Kyriou* Herran περιέλαμψεν | *perielampsen* loisti
ympärillä αὐτούς· | *autous* heidän καὶ | *kai* ja ἐφοβήθησαν | *efobēthēsan* he
pelkäsivät φόβον | *fobon* pelolla μέγαν | *megan* suurella

Delitzsch וְהִנֵּה | ve'hinneh מְלֹאךְ | mal'ach יְהוָה | JAHWEH נִצַּב | nitz'tzav עֲלֵיהֶם
| 'aleihem וּכְבוֹד | uchevod יְהוָה | JAHWEH הוֹפִיעַ | hofia' עֲלֵיהֶם | 'aleihem
מִסְבִּיב | missaviv וַיִּירָאוּ | vajire'u יְרָאָה | jir'a גְּדוּלָּה | gedola

TKIS Ja katso, Herran kirkkaus loisti heidän ympärillään, ja he pelästyivät suuresti.

STLK Katso, heidän edessään seiso i Herran enkeli, ja Herran kirkkaus loisti heidän ympärillään, ja heidät valtasi suuri pelko.

BIBLIA 1776 Ja katso, Herran enkeli seiso i heidän tykönänsä ja Herran kirkkaus ympäri valaitsi heitä, ja he suuresti peljästyivät.

10. **TR** καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ὁ | *ho* ἄγγελος | *aggelos* enkeli μή | *mē* älkää φοβεῖσθε· | *fobeisthe* pelätkö ἰδοὺ | *idou* sillä katso γὰρ | *gar* εὐαγγελίζομαι | *euaggelidzomai* ilmoitan ilosanoman ὑμῖν | *hymin* teille χαρὰν | *charan* ilon μεγάλην | *megalēn* suuren ἥτις | *hētis* joka ἔσται | *estai* on tuleva παντὶ | *panti* kaikelle τῷ | *tō* λαῶ· | *laō* kansalle

Delitzsch וַיִּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem הַמְּלֹאךְ | hammal'ach אֶל־תִּירָאוּ | 'al-tira'u כִּי | ki הִנְנִי | hinni מְבַשֵּׁר | mevasser אֶתְכֶם | 'etchem שִׂמְחָה | simecha גְּדוּלָּה | gedola אֲשֶׁר | 'asher תִּהְיֶה | tihjeh לְכָל־הָעַם | le'chol-ha'am

TKIS Mutta enkeli sanoi heille: "Älkää pelätkö, sillä katso, julistan teille hyvän sanoman, suuren ilon, joka on tuleva kaikelle kansalle;

STLK Mutta enkeli sanoi heille: "Älkää pelätkö; sillä katso, ilmoitan teille suuren ilon, joka on tuleva kaikelle kansalle:

BIBLIA 1776 Ja enkeli sanoi heille: älkää peljätkö! sillä katso, minä ilmoitan teille suuren ilon, joka on tuleva kaikelle kansalle:

11. **TR** ὅτι | *hoti* että ἐτέχθη | *etechthē* on syntynyt ὑμῖν | *hymin* teille σήμερον | *sēmeron* tänään Σωτήρ | *Sōtēr* Pelastaja ὃς | *hos* joka ἐστὶ | *esti* on Χριστὸς | *Christos* Kristus Κύριος | *Kyrios* Herra ἐν | *en* πόλει | *polei* kaupungissa Δαβὶδ | *David* Daavidin

Delitzsch כִּי | ki הַיּוֹם | hajjom יָלַד | jullad לְכֶם | la'chem בְּעִיר | be'ir דָּוִד | David מוֹשִׁיעַ | moshia' אֲשֶׁר | 'asher הוּא | hu' הַמְּשִׁיחַ | hamMashiach הַגְּדוֹל | ha'ADON

TKIS teille on tänä päivänä Daavidin kaupungissa syntynyt Vapahtaja, joka on Kristus, Herra.

STLK teille on tänä päivänä syntynyt Vapahtaja , joka on Kristus, Herra, Daavidin kaupungissa.

BIBLIA 1776 Teille on tänäpäivänä syntynyt vapahtaja, joka on Kristus, Herra, Davidin kaupungissa.

12. **TR** καὶ | *kai* ja τοῦτο | *touto* tämä ὑμῖν | *hymin* teille τὸ | *to* on σημεῖον· | *sēmeion* merkinä εὐρήσετε | *heurēsete* löydätte βρέφος | *brefos* äsken syntyneen lapsen ἐσπαργανωμένον | *esparganōmenon* kapaloituna κείμενον | *keimenon* makaamassa ἐν | *en* τῇ | *tē* φάτνῃ | *fatnē* seimessä

Delitzsch וְזֶה | *vezeh* לְךָ | *la'chem* הָאֵת | *ha'ot* תִּמְצְאוּן | *timtze'un* יָדְךָ | *jeled* מִחֶמְרֵתַי | *machetal* וּמִנָּחַ | *umunnach* בְּאֵבוֹס | *ba'evus*

TKIS Ja tämä on teille merkinä: te tapaatte pienokaisen kapaloituna [ja] seimessä makaamassa.”

STLK Tämä on teille merkinä: löydätte lapsen kapaloituna seimessä makaamassa.”

BIBLIA 1776 Ja tämä on teille merkiksi: te löydätte lapsen kapaloituna makaavan seimessä.

13. **TR** καὶ | *kai* ja ἐξαίφνης | *eksaifnēs* yhtäkkiä ἐγένετο | *egeneto* ὁ σὺν | *syn* σεύρασα τῷ | *tō* ἀγγέλῳ | *aggelō* enkelin πλῆθος | *plēthos* suuri joukko στρατιᾶς | *stratias* sotajoukkoa οὐρανόυ | *ouraniou* taivaallista αἰνούντων | *ainountōn* ylistäen τὸν | *ton* Θεόν | *Theon* Jumalaa καὶ | *kai* ja λεγόντων | *legontōn* sanoen

Delitzsch וְהִיא | *vaje'hi* פִּתְּוֹם | *fit'om* לְעֵזֶל | *'etzel* הַמַּלְאָךְ | *hammal'ach* הַמִּוֶּן | *hamon* צָבָא | *tzeva'* הַשְּׁמַיִם | *hash'shamaim* וְהֵם | *vehem* מְשַׁבְּעִים | *meshabbechim* אֶת־הַלְלוֹתָ | *'et-ha'ELOHIM* וְאֹמְרִים | *ve'omerim*

TKIS Yhtäkkiä oli enkelin kanssa suuri joukko taivaallista sotaväkeä, ja he ylistivät Jumalaa ja sanoivat.

STLK Yhtäkkiä enkelin kanssa oli suuri joukko taivaallista sotaväkeä, ja he ylistivät Jumalaa ja sanoivat:

BIBLIA 1776 Ja kohta oli enkelin kanssa suuri taivaallisen sotaväen joukko, jotka kiittivät Jumalaa ja sanoivat:

14. **TR** δόξα | *doksa* kunnia ἐν | *en* ὑψίστοις | *hypsistois* korkeuksissa Θεῷ | *Theō* Jumalalle καὶ | *kai* ja ἐπὶ | *epi* päällä γῆς | *gēs* maan εἰρήνη· | *eirēnē* rauha ἐν | *en* ἀνθρώποις | *anthrōpois* ihmisillä εὐδοκία | *eudokia* hyvä tahto

Delitzsch כְּבוֹד | kavod בְּמִרְוּמִים | bam'meromim לְאֱלֹהִים | le'ELOHIM וּבְאֶרֶץ | uva'arets שְׁלֹמֹ | shalom בְּבַיִת | bivnei אָדָם | 'adam רְצוֹנָה | retzono

TKIS ”Kunnia Jumalalle korkeuksissa ja maassa rauha, ihmisille Jumalan mielisuosio.”

STLK "Jumalan on kunnia korkeuksissa, ja maassa rauha ihmisten kesken, joihin hänellä on mielisuosio!"

BIBLIA 1776 Kunnia olkoon Jumalalle korkeudessa, ja maassa rauha, ja ihmisille hyvä tahto!

15. **TR** καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ὡς | *hōs* kun ἀπῆλθον | *apēlthon* menivät ἀπ’ | *ap* luota αὐτῶν | *autōn* heidän εἰς | *eis* τὸν | *ton* οὐρανὸν | *ouranon* taivaaseen οἱ | *oi* ἄγγελοι | *aggeloi* enkelit καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* ἄνθρωποι | *anthrōpoi* miehet οἱ | *oi* ποιμένες | *poimenes* paimenet εἶπον | *eipon* puhuivat πρὸς | *pros* ἀλλήλους | *allēlous* toisilleen διέλθωμεν | *dielthōmen* lähtekäämme δὴ | *dē* siis ἕως | *heōs* nyt Βηθλεέμ | *Bēthleem* Beetlehemiin καὶ | *kai* ja ἴδωμεν | *idōmen* katsomaan τὸ | *to* ῥῆμα | *rēma* puhuttua τοῦτο | *touto* tätä τὸ | *to* mikä γεγονός | *gegonos* on tapahtunut ὃ | *ho* jonka ὁ | *ho* Κύριος | *Kyrios* Herra ἐγνώρισεν | *egnōrisen* ilmoitti ἡμῖν | *hēmin* meille

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כַּאֲשֶׁר | ka'asher עָלוּ | 'alu מֵאֲלֵהֶם | me'aleihem הַמַּלְאָכִים | hammal'achim הַשְּׁמַיִם | hash'shamajema וַיֵּאמְרוּ | vajjo'meru הָרְעִים | haro'im אִישׁ | 'ish אֶל־רֵיעֵהוּ | 'el-re'ehu נֹבְרָה־נָא | na'bera-na' עַד | 'ad בֵּית־לְחֶמֶת | Beit-lechem וַיָּגֵד | venir'eh הַמְעֵשֶׂה | hamma'aseh הַזֶּה | hazzeh אֲשֶׁר | 'asher הוֹדִיעָנוּ | hodi'anu הַזֶּה | JAHWEH

TKIS Ja tapahtui, että kun enkelit olivat menneet paimenten luota taivaaseen, niin paimenet puhuivat toisilleen: ”Menkäämme toki Beetlehemiin katsomaan sitä, mikä on tapahtunut, minkä Herra meille ilmoitti.”

STLK Tapahtui, kun enkelit olivat menneet heidän luotaan taivaaseen, niin miehet, paimenet, puhuivat toisilleen: "Menkäämme nyt Beetlehemiin katsomaan sitä, mikä on tapahtunut ja minkä Herra meille ilmoitti."

BIBLIA 1776 Ja tapahtui, että enkelit menivät heidän tykönsä taivaaseen, niin ne paimenet puhuivat keskenänsä: käykäämme Betlehemiin ja katsokaamme sitä mikä tapahtunut on, jonka Herra meille ilmoitti.

16. **TR** καὶ | *kai* ja ἦλθον | *ēlthon* he menivät σπεύσαντες | *speusantes* kiirehtien καὶ | *kai* ja ἀνεῦρον | *aneuron* löysivät τὴν | *tēn* τε | *te* sekä Μαριάμ | *Mariam* Marian καὶ | *kai* että τὸν | *ton* Ἰωσήφ | *Jōsēf* Joosefin καὶ | *kai* ja τὸ | *to* βρέφος | *brefos* äsken syntyneen lapsen κείμενον | *keimenon* makaamassa ἐν | *en* τῇ | *tē* φάτνῃ | *fatnē* seimessä

Delitzsch וַיִּמְהָרוּ | vaje'maharu לְבוֹא | lavo' וַיִּמְצְאוּ | vajimtze'u אֶת־מִרְיָם | 'et-Mirjam וְאֶת־יוֹסֵף | ve'et-Josef וְאֶת־הַיְלֵד | ve'et-haijeled שׁוֹכֵב | shochev בְּאֵבוּס | ba'evus

TKIS Niin he menivät kiirehtien ja tapasivat sekä Marian että Joosefin ja pienoisen seimessä makaavana.

STLK He menivät kiiruhtaen ja löysivät Marian ja Joosefin ja lapsen, joka makasi seimessä.

BIBLIA 1776 Ja he tulivat kiiruhtain, ja löysivät Marian ja Josephin, niin myös lapsen, joka makasi seimessä.

17. **TR** ἰδόντες | *idontes* tämän nähtyään δὲ | *de* διεγνώρισαν | *diegnōrisan* he julistivat περὶ | *peri* sen τοῦ | *tou* ῥήματος | *rēmatos* sanan τοῦ | *tou* joka λαληθέντος | *lalēthentos* oli puhuttu αὐτοῖς | *autois* heille περὶ | *peri* τοῦ | *tou* παιδίου | *paidiou* lapsesta τούτου | *toutou* tästä

Delitzsch וַיִּרְאוּ | vajjir'u וַיִּשְׁמְעוּ | vajjashmi'u אֶת־הַדָּבָר | 'et-ha'davar הַנִּצְאָר | hanne'emar אֲלֵיהֶם | 'aleihem עַל־הַיְלֵד | 'al-haijeled הַזֶּה | hazzeh

TKIS Nähtyään tämän he levittivät tietoa sanomasta, joka oli puhuttu heille tästä pienokaisesta.

STLK Kun he tämän olivat nähneet, he ilmoittivat sen sanan, joka oli puhuttu heille

tästä lapsesta.

BIBLIA 1776 Kuin he tämän nähneet olivat, julistivat he sen sanoman, joka heille tästä lapsesta sanottu oli,

18. **TR** καὶ | *kai* ja πάντες | *pantes* kaikki oi | *hoi* jotka ἀκούσαντες | *akousantes* kuulivat ἐθαύμασαν | *ethaumasan* ihmettelivät περὶ | *peri* τῶν | *tōn* sitä λαληθέντων | *lalēthentōn* mitä puhuivat ὑπὸ | *hypo* τῶν | *tōn* ποιμένων | *poimenōn* paimenet πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille

Delitzsch וְכָל־הַשְּׂמַעִים | vechol-hash'shome'im וְתָמְהוּ | tamehu עַל | 'al הַדְּבָרִים | ha'devarim וְאֲשֶׁר־דִּבְרוּ | 'asher-diberu אֲלֵיהֶם | 'aleihem הַרְעִים | haro'im

TKIS Kaikki jotka kuulivat, ihmettelivät sitä, mitä paimenet heille puhuivat.

STLK Kaikki, jotka sen kuulivat, ihmettelivät sitä, mitä paimenet heille puhuivat.

BIBLIA 1776 Ja kaikki, jotka sen kuulivat, ihmettelivät niitä, mitä heille paimenilta sanottu oli.

19. **TR** ἢ | *hē* δὲ | *de* ja Μαριάμ | *Mariam* Maria πάντα | *panta* kaikki συνετήρει | *synetērei* säilytti mielessään τὰ | *ta* ῥήματα | *rēmata* sanat ταῦτα | *tauta* nämä συμβάλλουσα | *symballousa* tutkiskellen ἐν | *en* τῇ | *tē* niitä καρδίᾳ | *kardia* sydämessään αὐτῆς | *autēs*

Delitzsch וּמִרְיָם | uMirjam וְשָׁמְרָה | shamera אֶת־הַדְּבָרִים | 'et-ha'devarim הֵאֱלָהָ | ha'elleh וְתַחֲשֶׁבֶם | va'techash'shevem בְּלִבָּהּ | belibah

TKIS Mutta Maria kätki kaikki nämä sanat tutkistellen niitä sydämessään.

STLK Mutta Maria talletti kaikki nämä sanat ja tutkisteli niitä sydämessään.

BIBLIA 1776 Mutta Maria kätki kaikki nämät sanat, tutkistellen sydämessänsä,

20. **TR** καὶ | *kai* ja ἐπέστρεψαν | *epestrepsan* palasivat οἱ | *oi* ποιμένες | *poimenes* paimenet δοξάζοντες | *doksadzontes* ylistäen καὶ | *kai* ja αἰνοῦντες | *ainountes* kiittäen τὸν | *ton* Θεὸν | *Theon* Jumalaa ἐπὶ | *epi* πᾶσιν | *pasin* kaikesta οἷς | *hois* jota ἤκουσαν | *ēkousan* olivat kuulleet καὶ | *kai* ja εἶδον | *eidon* nähneet καθὼς | *kathōs* niinkuin ἐλαλήθη | *elalēthē* oli puhuttu πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille

Delitzsch וַיִּשְׁוּבוּ | vajjashuvu הַרְעִים | haro'im מְהַלְלִים | mehalelim וּמְשַׁבְּחִים |
umeshabbechim אֶת־הַאֱלֹהִים | 'et-ha'ELOHIM עַל־כֹּל | 'al-kol אֲשֶׁר | 'asher וַיִּשְׁמְעוּ
| shame'u וַיִּרְאוּ | vera'u כִּפְי־אֲשֶׁר | kefi-'asher נֶאֱמַר | ne'emar אֲלֵיהֶם | 'aleihem

TKIS Ja paimenet palasivat kiittäen ja ylistäen Jumalaa kaikesta, mitä olivat kuulleet ja nähneet sen mukaan kuin heille oli puhuttu.

STLK Paimenet palasivat kiittäen ja ylistäen Jumalaa kaikesta, minkä olivat kuulleet ja nähneet, kuten heille oli puhuttu.

BIBLIA 1776 Ja paimenet palasivat, ylistäin ja kunnioittain Jumalaa kaikista, mitä he kuulleet ja nähneet olivat, niinkuin heille sanottu oli.

21. **TR** καὶ | *kai* ja ὅτε | *hote* kun ἐπλήσθησαν | *eplēsthēsan* täyttyi ἡμέραι |
hēmerai päiviä ὀκτώ | *oktō* kahdeksan τοῦ | *tou* περιτεμεῖν | *peritemein*
ympärileikkaamiseksi τὸ | *to* παιδίον | *paidion* lapsen καὶ | *kai* niin ἐκλήθη |
eklēthē annettiin τὸ | *to* ὄνομα | *onoma* nimeksi αὐτοῦ | *autou* Hänelle Ἰησοῦς |
Iēsous Jeesus τὸ | *to* minkä κληθὲν | *klēthen* oli antanut ὑπὸ | *hypo* τοῦ | *tou*
Hänelle ἀγγέλου | *aggelou* enkeli πρὸ | *pro* ennen τοῦ | *tou* συλληφθῆναι |
syllēfthēnai sikiämistään αὐτὸν | *auton* Hänen ἐν | *en* τῇ | *tē* κοιλίᾳ | *koilia*
kohdussa

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּמִלּוֹת | bimlot לַיָּד | lajjeled שְׁמוֹנָה | shemona יָמִים |
jamim וַיִּמּוֹל | vajimmol וַיִּקְרָא | vajiqare' שְׁמוֹ | shemo יֵשׁוּעַ | JESHUA כְּשֵׁם |
kash'shem אֲשֶׁר | 'asher לֹא־לוֹ | qara'-lo הַמְּלָאךָ | hammal'ach בְּטֶרֶם | beterem
הָרָה | hora בְּבֶטֶן | vabaten

TKIS Kun sitten kahdeksan päivää oli kulunut ja pienokainen oli ympärileikattava, niin Hänelle annettiin nimi Jeesus, jonka enkeli oli Hänelle antanut ennen Hänen sikiämistään kohdussa.

STLK Kun sitten kahdeksan päivää oli kulunut ja lapsi oli ympärileikattava, annettiin hänelle nimi Jeesus, jonka enkeli oli hänelle antanut, ennen kuin hän sikisi kohdussa.

BIBLIA 1776 Ja kuin kahdeksan päivää kulunut oli, että lapsi piti ympärileikattaman, kutsuttiin hänen nimensä Jesus, joka niin oli enkeliltä kutsuttu jo ennen kuin hän sikisi äitinsä kohdussa.

22. *TR* καὶ | *kai* ὅτε | *hote* kun ἐπλήσθησαν | *eplēsthēsan* täyttyivät αἱ | *hai* ἡμέραι | *hēmerai* päivät τοῦ | *tou* καθαρισμοῦ | *katharismou* puhdistuksen αὐτῆς | *autēs* hänen κατὰ | *kata* mukaan τὸν | *ton* νόμον | *nomon* lain Μωσέως | *Mōseōs* Mooseksen ἀνήγαγον | *anēgagon* he veivät αὐτὸν | *auton* Hänet εἰς | *eis* Ἱεροσόλυμα | *Ierosolyma* Jerusalemiin παραστήσαι | *parastēsai* asettaakseen eteen τῷ | *tō* Κυρίῳ | *Kyriō* Herran

Delitzsch וַיִּמְלְאוּ | vajimle'u מִיָּמֵי | jemei תּוֹרוֹת | tohorah לְפִי | le'fi תּוֹרַת | torat מֹשֶׁה | Msheh וַיַּבִּיאוּהוּ | vajja'aluhu לִירוּשָׁלַיִם | liJerushalaim לְהַאֲמִידוֹ | le'ha'amido לְפָנָיו | lifnei הַיהוָה | JAHWEH

TKIS Kun hänen* puhdistuspäivänsä Mooseksen lain mukaan olivat päättyneet, he veivät Hänet ylös Jerusalemiin asettaakseen Hänet Herran eteen

STLK Kun hänen [Marian] puhdistuspäivänsä Mooseksen lain mukaan olivat täyttyneet, he veivät hänet [Jeesuksen] ylös Jerusalemiin asettaakseen hänet Herran eteen

BIBLIA 1776 Ja kuin heidän puhdistuspäivänsä olivat täytetyt Mooseksen lain jälkeen, veivät he hänet Jerusalemiin, asettaaksensa häntä Herran eteen,

23. *TR* καθὼς | *kathōs* niinkuin γέγραπται | *gegraptai* on kirjoitettu ἐν | *en* νόμῳ | *nomō* laissa Κυρίου | *Kyriou* Herran ὅτι | *hoti* että πᾶν | *pan* jokainen ἄρσεν | *arsen* miehenpuoli διανοίγον | *dianoigon* joka avaa μήτραν | *mētran* kohdun ἅγιον | *hagion* pyhitetyksi τῷ | *tō* Κυρίῳ | *Kyriō* Herralle κληθήσεται | *klēthēsetai* kutsuttakoon

Delitzsch כַּאֲשֶׁר | ka'asher כְּתוּב | katuv בְּתוֹרַת | betorat הַיהוָה | JAHWEH כָּל־זָכָר | kol-zachar פֶּטֶר | peter רֶחֶם | rechem אֲרָאָה | jiqare' קֹדֶשׁ | qodesh לַיהוָה | laJAHWEH

TKIS — niin kuin on kirjoitettu Herran laissa: "Jokainen miehenpuoli, joka avaa äidin kohdun, kutsuttakoon Herralle pyhitetyksi" —

STLK – kuten on kirjoitettuna Herran laissa: "Jokainen miehenpuoli, joka avaa äidinkohdun, luettakoon Herralle pyhitetyksi" –

BIBLIA 1776 (Niinkuin kirjoitettu on Herran laissa: kaikki miehenpuoli, joka ensin avaa äitinsä kohdun, pitää kutsuttaman Herralle pyhäksi,)

24. *TR* καὶ | *kai* ja τοῦ | *tou* δοῦναι | *dounai* antaakseen θυσίαν | *thysian* uhrina κατὰ | *kata* mukaan τὸ | *to* εἰρημένον | *eirēmenon* mikä on sanottu ἐν | *en* νόμῳ | *nomō* laissa Κυρίου | *Kyriou* Herran ζεῦγος | *dzeugos* parin τρυγόνων | *trygonōn* metsäkyyhkysiä δύο | *dyo* kaksi νεοσσούς | *neossous* poikasta περιστερῶν | *peristerōn* kyyhkysen

Delitzsch וְלֵתֵת | velatet קָרְבָּן | qorban כְּאֲמֹרֶת | ka'amur בְּתוֹרַת | betorat יְהוָה | JAHWEH שְׁתֵּי | shetei תּוֹרִים | torim אוֹ | 'o שְׁנֵי | shenei בְּנֵי | benei יוֹנָה | jona

TKIS ja uhratakseen, niin kuin Herran laissa on sanottu, parin metsäkyyhkysiä tai kaksi kyyhkysenpoikaa.

STLK ja uhratakseen, kuten Herran laissa on säädetty, parin metsäkyyhkysiä tai kaksi kyyhkysenpoikaa.

BIBLIA 1776 Ja uhrataksensa, niinkuin sanottu on Herran laissa, pari mettistä eli kaksi kyhkyläisen poikaa.

25. *TR* καὶ | *kai* ja ἰδοῦ | *idou* katso ἦν | *ēn* ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies ἐν | *en* Ἱερουσαλὴμ | *Ierusalēm* Jerusalemissa ᾧ | *hō* joka oli ὄνομα | *onoma* nimeltä Σιμεὼν | *Simeōn* Simeon καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* oli ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies οὗτος | *outos* tämä δίκαιος | *dikaios* hurskas καὶ | *kai* ja εὐλαβῆς | *eulabēs* jumalaa pelkäävä προσδεχόμενος | *prosdechomenos* odottaen παράκλησιν | *paraklēsin* lohdutusta τοῦ | *tou* Ἰσραήλ | *Israēl* Israelin καὶ | *kai* ja Πνεῦμα | *Pneuma* Henki Ἅγιον | *Hagion* Pyhä ἦν | *ēn* oli ἐπ' | *ep* päällä αὐτόν | *auton* hänen

Delitzsch וְהִנֵּה | ve'hinneh אִישׁ | 'ish הַיְהוּדִי | haya בִּירוּשָׁלַיִם | viJerushalaim וְשֵׁמוֹ | ushemo שִׁמְעוֹן | Shimeon וְהוּא | vehu' אִישׁ | 'ish צַדִּיק | tzadiq וְחֹסֵד | vechasid מְחַכֵּה | mechakeh לְנֶחֱמַת | le'nechamat יִשְׂרָאֵל | Jisra'el וְרוּחַ | veRuach הַקֹּדֶשׁ | haQodesh הַיְהוּדִי | haya לְאֵלֵינוּ | 'alaiv

TKIS Katso, Jerusalemissa oli mies nimeltä Simeon, ja tämä mies oli nuhteeton ja hurskas ja hän odotti Israelin lohdutusta. Hänen päällään oli Pyhä Henki.

STLK Katso, Jerusalemissa oli mies, nimeltä Simeon; hän oli vanhurskas ja jumalinen mies, joka odotti Israelin lohdutusta, ja Pyhä Henki oli hänen päällään.

BIBLIA 1776 Ja katso, mies oli Jerusalemissa, jonka nimi oli Simeon: tämä oli hurskas ja jumalinen mies, odottain Israelin lohdutusta, ja Pyhä Henki oli hänessä.

26. *TR* καὶ | *kai* ja ἦν | *ēn* oli αὐτῷ | *autō* hän κεχρηματισμένον | *kechrēmatismenon* saanut ilmoituksen ὑπὸ | *hypo* τοῦ | *tou* Πνεύματος | *Pneumatōs* Hengeltä τοῦ | *tou* Ἁγίου | *Hagiou* Pyhältä μὴ | *mē* ettei ἰδεῖν | *idein* näe θάνατον | *thanaton* kuolemaa πρὶν | *prin* ennen ἢ | *hē* kuin ἴδῃ | *idē* hän näkisi τὸν | *ton* Χριστὸν | *Christon* Kristuksen Κυρίου | *Kyriou* Herran

Delitzsch וְלוֹ | *velo* הַנְּגִלָּה | *nigla* בְּרוּחַ | *beRuach* הַקֹּדֶשׁ | *haQodesh* כִּי | *ki* לֹא | *lo'* יָרְאֶה מָוֶת | *jir'eh-mavet* עַד־רְאוּתוֹ | *'ad-re'oto* אֶת־מְשִׁיחַ | *'et-Meshiach* הַיְהוָה | *JAHWEH*

TKIS Ja hänelle Pyhä Henki oli ilmoittanut, ettei hän näe kuolemaa ennen kuin näkisi Herran Kristuksen*.

STLK Pyhä Henki oli hänelle ilmoittanut, ettei hän ollut näkevä kuolemaa, ennen kuin hän oli nähnyt Herran Kristuksen.

BIBLIA 1776 Ja hänelle oli sanottu Pyhältä Hengeltä, ettei hänen pitänyt ennen kuolemaa näkemän, kuin hän näkis Herran Kristuksen.

27. *TR* καὶ | *kai* ja ἦλθεν | *ēlthen* hän tuli ἐν | *en* τῷ | *tō* Πνεύματι | *Pneumati* Hengessä εἰς | *eis* τὸ | *to* ἱερόν· | *hieron* pyhäkköön καὶ | *kai* ja ἐν | *en* τῷ | *tō* εἰσαγαγεῖν | *eisagagein* tuodessa sisälle τοὺς | *tous* γονεῖς | *goneis* vanhemmat τὸ | *to* παιδίον | *paidion* pienokaista Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesusta τοῦ | *tou* ποιῆσαι | *poiēsai* tehdäkseen αὐτοὺς | *autous* he κατὰ | *kata* mukaan τὸ | *to* εἶθισμένον | *eithismenon* määräämän tavan τοῦ | *tou* νόμου | *nomou* lain περὶ | *peri* αὐτοῦ | *autou* Hänelle

Delitzsch וַיָּבֵא | *vajjavo'* בְּרוּחַ | *vaRuach* הַמְּקֹדֶשׁ | *'el-hammiqdash* וַיְהִי | *vaje'hi* כַּאֲשֶׁר | *ka'asher* הֵבִיאוּ | *hevi'u* הוֹרִיּוּ | *horaiv* אֶת־הַיְלָד | *'et-haijeled* לְעֵשׂוּת | *la'asot* עֲלֵיו | *'alaiiv* כְּמִשְׁפַּט | *kemishpat* הַתּוֹרָה | *ha'torah*

TKIS Hän tuli *Hengen johtamana* pyhäkköön. Vanhempien kantaessa Jeesus-pienokaista sisälle tehdäkseen Hänelle lain mukaisella tavalla,

STLK Ja hän tuli Hengessä pyhäkköön. Kun vanhemmat toivat Jeesus-lastasta sisälle tehdäkseen hänelle, kuten tapa oli lain mukaan,

BIBLIA 1776 Ja hän tuli Hengen kautta templiin. Ja kuin vanhemmat toivat lapsen Jesuksen sisälle, tehdäksensä hänen edestänsä lain tavan jälkeen,

28. *TR* καὶ | *kai* ja αὐτὸς | *autos* hän ἐδέξατο | *edeksato* otti αὐτὸ | *auto* Hänet εἰς
| *eis* τὰς | *tas* ἀγκάλας | *agkalas* käsivarsilleen αὐτοῦ | *autou* καὶ | *kai* ja
εὐλόγησε | *eulogēse* ylisti τὸν | *ton* Θεόν | *Theon* Jumalaa καὶ | *kai* ja εἶπε | *eipe*
sanoi

Delitzsch וַיְקַחְהוּ | vajjiqachehu עַל־זְרְעוֹתָיו | 'al-zero'otaiv וַיִּבְרַךְ | vaje'varech וְאָמַר
הַאֱלֹהִים | 'et-ha'ELOHIM וַיֹּאמֶר | vajjo'mar

TKIS hänkin otti Hänet syliinsä, kiitti Jumalaa ja sanoi:

STLK hänkin otti hänet syliinsä ja kiitti Jumalaa ja sanoi:

BIBLIA 1776 Niin hän otti hänen syliinsä, ja kiitti Jumalaa ja sanoi:

29. *TR* νῦν | *nyn* nyt ἀπολύεις | *apolyeis* päästät τὸν | *ton* δοῦλόν | *doulon*
palvelijasi σου | *sou* sinun δέσποτα | *despota* Herra κατὰ | *kata* mukaan τὸ | *to*
ῥῆμα | *rēma* sanasi σου | *sou* sinun ἐν | *en* εἰρήνῃ· | *eirēnē* menemään rauhaan

Delitzsch עַתָּה | 'atta תְּפַטֵּר | tiftar עַל־עַבְדְּךָ | 'et-'avdecha כְּדַבְּרְךָ | kidvarecha
אֲדַבֵּר | ADONAI בְּשָׁלוֹם | be'shalom

TKIS ”Herra, nyt lasket palvelijasi rauhassa menemään sanasi mukaan,

STLK "Herra, nyt lasket palvelijasi rauhaan menemään, sanasi mukaan;

BIBLIA 1776 Nyt sinä, Herra, lasket palvelias rauhaan menemään, sanas jälkeen;

30. *TR* ὅτι | *hoti* sillä εἶδον | *eidon* näkivät οἱ | *oi* ὀφθαλμοί | *ofthalmoi* silmäni
μου | *mou* minun τὸ | *to* σωτήριόν | *sōtērion* pelastuksesi σου | *sou* sinun

Delitzsch כִּי־רָאוּ | ki-ra'u עֵינַי | 'einai יֵשׁוּעַתְּךָ | 'et-jeshu'atecha

TKIS sillä silmäni ovat nähneet autuutesi,

STLK sillä silmäni ovat nähneet pelastuksesi,

BIBLIA 1776 Sillä minun silmäni ovat nähneet sinun autuutes,

31. *TR* ὃ | *ho* jonka ἡτοίμασας | *hētoimasas* valmistit κατὰ | *kata* πρόσωπον |
prosōpon silmäin edessä πάντων | *pantōn* kaikkien τῶν | *tōn* λαῶν· | *laōn*

kansojen

Delitzsch אֲשֶׁר | 'asher הַכִּינוֹת | ha'chinota לְפָנַי | lifnei הַעַמִּים | kol-ha'ammim

TKIS jonka olet valmistanut kaikkien kansojen silmäin edessä —

STLK jonka olet valmistanut kaikkien kansojen eteen,

BIBLIA 1776 Jonka sinä valmistit kaikkein kansain eteen,

32. *TR* φῶς | *fōs* Valkeudeksi εἰς | *eis* ἀποκάλυψιν | *apokalypsin* valaisemaan ἔθνων | *ethnōn* pakanoita καὶ | *kai* ja δόξαν | *doksan* kirkkaudeksi λαοῦ | *laou* kansallesi σου | *sou* sinun Ἰσραήλ | *Israēl* Israelille

Delitzsch אֹר | 'or לְגַלּוֹת | le'gallot עֵינַי | 'einei הַגּוֹיִם | ha'gojim וְתַפְאֵרַת | vetif'eret לְאֵיִרָא | Jisra'el עַמְּךָ | 'ammecha

TKIS valon, joka on ilmestykseksi pakanoille ja kirkkaudeksi kansallesi Israelille."

STLK valkeudeksi valaisemaan pakanoita ja kirkkaudeksi kansallesi Israelille."

BIBLIA 1776 Valkeudeksi valistamaan pakanoita ja sinun kansas Israelin kunniaksi.

33. *TR* καὶ | *kai* ja ἦν | *ēn* Ἰωσήφ | *Iōsēf* Joosef καὶ | *kai* ja ἡ | *hē* μήτηρ | *mētēr* äitinsä αὐτοῦ | *autou* Hänen θαυμάζοντες | *thaumadzontes* ihmettelivät ἐπὶ | *epi* sitä τοῖς | *tois* mitä λαλουμένοις | *laloumenois* sanottiin περὶ | *peri* αὐτοῦ | *autou* Hänestä

Delitzsch וְיֹסֵף | veJosef וְאִמּוֹ | ve'immo תְּמַהִימ | temehim עַל־הַדְּבָרִים | 'al-ha'devarim הַנְּאֻמָּרִים | hanne'emarim עָלָיו | 'alaiiv

TKIS Joosef ja Hänen* äitinsä ihmettelivät sitä, mitä Hänestä sanottiin.

STLK Joosef ja hänen äitinsä ihmettelivät sitä, mitä hänestä sanottiin.

BIBLIA 1776 Ja Joseph ja hänen äitinsä ihmettelivät niitä, joita hänestä sanottiin.

34. *TR* καὶ | *kai* ja εὐλόγησεν | *eulogēsen* siunasi αὐτούς | *autous* heidät Σιμεῶν | *Simeōn* Simeon καὶ | *kai* ja εἶπε | *eipe* sanoι πρὸς | *pros* Μαριάμ | *Mariam*

Marialle τὴν | *tēn* μητέρα | *mētera* äidilleen αὐτοῦ | *autou* Hänen Ἰδοῦ | *idou*
katso οὗτος | *outos* tämä κεῖται | *keitai* on pantu εἰς | *eis* πτώσιν | *ptōsin*
lankeemukseksi καὶ | *kai* ja ἀνάστασιν | *anastasin* nousemukseksi πολλῶν | *pollōn*
monelle ἐν | *en* τῷ | *tō* Ἰσραήλ | *israēl* Israelissa καὶ | *kai* ja εἰς | *eis* σημεῖον |
sēmeion merkiksi ἀντιλεγόμενον· | *antilegomenon* jota vastaan sanotaan

Delitzsch וַיְבָרֵךְ | vaje'varech אֹתָם | 'otam וַיִּמְעֹן | Shimeon וַיֵּאמֶר | vajjo'mer
אֶל־מִרְיָם | 'el-Mirjam אִמּוֹ | 'immo הִנֵּה־זֶה | hinneh-zeh מוֹסַד | musad לְנִפְיָהּ |
li'nefila וְלִתְקוּמָהּ | velitquma לְרַבִּים | le'rabbim בְּיִשְׂרָאֵל | biJisra'el וְלְאוֹת | ule'ot
מִרְיָהּ | meriva

TKIS Simeon siunasi heitä ja sanoi Marialle, Hänen äidilleen: "Katso, tämä on pantu lankeemukseksi ja nousemukseksi monille Israelissa ja merkiksi, jota vastaan puhutaan

STLK Simeon siunasi heitä ja sanoi Marialle, hänen äidilleen: "Katso, tämä on pantu lankeamiseksi ja nousemiseksi monelle Israelissa ja merkiksi, jota vastaan sanotaan

BIBLIA 1776 Simeon siunasi heitä ja sanoi Marialle, hänen äidillensä: katso, tämä on pantu lankeemiseksi ja nousemiseksi monelle Israelissa, ja merkiksi, jota vastaan sanotaan:

35. *TR* καὶ | *kai* ja myös σοῦ | *sou* sinun δὲ | *de* αὐτῆς | *autēs* itsesi τὴν | *tēn*
ψυχὴν | *psychēn* sielun διελεύσεται | *dieleusetai* on läpi käyvä ῥομφαία· | *romfaia*
kaksiteräinen miekka ὅπως | *hopōs* jotta ἂν | *an* ἀποκαλυφθῶσιν | *apokalyfthōsin*
tulisivat ilmi ἐκ | *ek* πολλῶν | *pollōn* monen καρδιῶν | *kardiōn* sydämen
διαλογισμοί | *dialogismoι* ajatukset

Delitzsch וְגַם־בְּנִפְיָהּ | vegam-benafeshech תַּחְתּוֹר | tachtor חָרֵב | charev לְמַעַן |
le'ma'an תִּגְלָלָנָהּ | tigalena מַחֲשֵׁבוֹת | mach'shevot לְבַב | le'vav רַבִּים | rabbim

TKIS — ja sinunkin sielusi läpi on miekka käyvä — jotta monien sydämen ajatukset tulisivat ilmi."

STLK – ja myös sinun sielusi lävitse on miekka käyvä, että monen sydämen ajatukset tulisivat ilmi."

BIBLIA 1776 (Ja sinunkin sielus lävitse pitää miekan käymän:) että monen sydämen

ajatukset ilmoitettaisiin.

36. *TR* καὶ | *kai* myös ἦν | *ēn* oli Ἄννα | *Hanna* Hanna προφήτις | *profētis* naisprofeetta θυγάτηρ | *thygatēr* tytär Φανουήλ | *Fanouēl* Fanuelin ἐκ | *ek* φυλῆς | *fylēs* heimosta Ἀσήρ | *Asēr* Asserin αὕτη | *autē* hän προβεβηκυῖα | *probebēkyia* oli käynyt iäkkääksi ἐν | *en* ἡμέραις | *hēmerais* päivissä πολλαῖς | *pollais* paljoissa ζήσασα | *dzēsasa* elettyään ἔτη | *etē* vuosia μετὰ | *meta* kanssa ἀνδρὸς | *andros* miehen ἑπτὰ | *hepta* seitsemän ἀπὸ | *apo* τῆς | *tēs* παρθενίας | *parthenias* neitsyydestä αὐτῆς | *autēs* hänen

Delitzsch וְהָיָה־שָׁם | va'tehi-sham הַנָּחַל | Channa הַשָּׂאֵל | 'ish'sha הַנְּבִיאָה | nevi'a בַּת־פְּנוּאֵל | bat-Penu'el מִשֵּׁבֶט אֲשֵׁר | mish'shevet אֲשֵׁר | 'Asher אֲשֵׁר | vehi' הַבָּאָה | ba'a בְּיָמֶיהָ | vajjamim וְחָיָה | vechajeta עַם־בְּעֵלְהָאֵם | 'im-ba'lah עֵשֶׂה | sheva' יָמֵיהָ | shanim אֲחֵרֵיהָ | a'charei בְּתוּלָהָ | vetuleha

TKIS Oli naisprofeetta Hanna, Fanuelin tytär, Asserin sukukuntaa. Hän oli käynyt iäkkääksi elettyään neitsyydestään lähtien seitsemän vuotta miehensä kanssa

STLK Oli naisprofeetta, Hanna, Fanuelin tytär, Asserin sukukuntaa. Hän oli tullut jo vanhaksi. Mentyään neitsyenä naimisiin hän oli elänyt miehensä kanssa seitsemän vuotta,

BIBLIA 1776 Ja Anna prophetissa, Phanuelin tytär, Asserin suvusta, se oli joutunut pitkälle ijälle ja elänyt miehensä kanssa seitsemän ajastaikaa neitsyestänsä,

37. *TR* καὶ | *kai* ja αὐτὴ | *autē* hän χήρα | *chēra* leski ὥς | *hōs* noin ἐτῶν | *etōn* vuotta ὀγδοῦκοντα | *ogdoēkonta* kahdeksankymmentä τεσσάρων | *tessarōn* neljä ἢ | *hē* hän οὐκ | *ouk* ei ἀφίστατο | *afistato* poistunut ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* ἱεροῦ | *hierou* temppelistä νηστείας | *nēsteiais* paastoten καὶ | *kai* ja δεήσεσι | *deēsesei* rukoillen λατρεύουσα | *latreuosa* palveli Jumalaa νύκτα | *nykta* yöllä καὶ | *kai* ja ἡμέραν | *hēmeran* päivällä

Delitzsch וְהָיָה | vehi' אֲלֵמָנָה | 'almana כְּאַרְבָּע | ke'arba' וְשִׁמּוֹנִים | ushemonim שָׁנָה | shana וְלֹא | velo' מִשֵּׁבֶט | masha מִן־הַמִּקְדָּשׁ | min-hammiqdash וְבְצִוְמוֹת | uvetzom וְבְתַחֲנוּנֵיהֶם | uvetachanunim עֲבָדָה | 'aveda אֶת־הָאֱלֹהִים | 'et-ha'ELOHIM לַיְלָה | lajela יוֹם | vajjom

TKIS ja oli leski, (noin) kahdeksankymmenen neljän vuoden ikäinen. Hän ei

poistunut pyhäköstä, vaan palveli Jumalaa paastoin ja rukouksin yötä päivää.

STLK ja oli nyt leski, kahdeksankymmenen neljän vuoden ikäinen. Hän ei poistunut pyhäköstä, vaan palveli siellä Jumalaa paastoilla ja rukouksilla öin ja päivin.

BIBLIA 1776 Ja oli leskenä lähes neljäyhdeksättäkymmentä ajastaikaa, ja ei lähtenyt templistä, palvelemasta Jumalaa paastoissa ja rukouksissa yötä ja päivää.

38. *TR* καὶ | *kai* ja αὐτῆ | *autē* hän αὐτῆ | *autē* sillä τῆ | *tē* ὥρα | *hōra* hetkellä ἐπιστᾶσα | *epistasa* tuli ἀνθωμολογεῖτο | *anthōmologeito* ylistäen τῷ | *tō* Κυρίῳ | *Kyriō* Herraa καὶ | *kai* ja ἐλάλει | *elalei* puhui περὶ | *peri* αὐτοῦ | *autou* Hänestä πᾶσι | *pasi* kaikille τοῖς | *tois* jotka προσδεχομένοις | *prosdechomenois* odottivat λύτρωσιν | *lytrōsin* lunastusta ἐν | *en* Ἱερουσαλήμ | *Ierusalēm* Jerusalemissa

Delitzsch וַתִּקַּח | *vataqom* בַּשָּׁעָה | *bash'sha'a* הַהִיא | *hahi'* וַתִּגַּשׁ | *vatigash* לְהִדְוֹת | *le'hodot* לְיְהוָה | *laJAHWEH* וַתְּדַבֵּר | *va'tedaber* עֲלֵיו | *'alaiv* בְּאָזְנֵי | *be'oznei* כָּל־הַמְּחַכִּים | *kol-ham'chakkim* לְגֹאֲלָהּ | *la'ge'ulla* בִּירוּשָׁלַיִם | *biJerushalaim*

TKIS Juuri sillä hetkellä hän astui esiin, ylisti Jumalaa ja puhui Hänestä kaikille, jotka *Jerusalemissa odottivat* lunastusta.

STLK Juuri sillä hetkellä hän tuli siihen, ylisti Jumalaa ja puhui lapsesta kaikille, jotka odottivat lunastusta Jerusalemissa.

BIBLIA 1776 Ja tämä tuli sillä hetkellä siihen ja kunnioitti myös Herraa, ja puhui hänestä kaikille, jotka lunastusta Jerusalemissa odottivat.

39. *TR* καὶ | *kai* ja ὥς | *hōs* kun ἐτέλεσαν | *etelesan* täyttivät ἅπαντα | *hapanta* kaiken τὰ | *ta* κατὰ | *kata* mukaan τὸν | *ton* νόμον | *nomon* lain Κυρίου | *Kyriou* Herran ὑπέστρεψαν | *hypestrepsan* he palasivat εἰς | *eis* τὴν | *tēn* Γαλιλαίαν | *Galilaian* Galileaan εἰς | *eis* τὴν | *tēn* πόλιν | *polin* kaupunkiinsa αὐτῶν | *autōn* Ναζαρέθ | *Nadzareth* Nasaretiin

Delitzsch וַיְכַלּוּ | *vaje'challu* אֶת־הַכָּל | *'et-hakol* תּוֹרַת | *kefi-torat* יְהוָה | *JAHWEH* וַיֵּשׁוּבוּ | *vajjashuvu* הַגָּלִילָה | *haGalila* אֶל־נְצְרַת | *'el-Netzeret* עִירָם | *'iram*

TKIS Täytettyään kaiken Herran lain mukaan he palasivat Galileaan, kaupunkiinsa Nasaretiin.

STLK Täytettyään kaiken, mikä Herran lain mukaan oli tehtävä, he palasivat Galileaan, kaupunkiinsa Nasaretiin.

BIBLIA 1776 Ja sittekuin he olivat kaikki tehneet Herran lain jälkeen, palasivat he Galileaan, kaupunkiinsa Natsaretiin.

40. **TR** τὸ | *to* δὲ | *de* ja παιδίον | *paidion* Lapsi ἤξανε | *ēuksane* kasvoi καὶ | *kai* ja ἐκραταιοῦτο | *ekrataiouto* vahvistui πνεύματι | *pneumati* hengessä πληρούμενον | *plēroumenon* täyttyen σοφίας· | *sofias* viisaudella καὶ | *kai* ja χάρις | *charis* armo Θεοῦ | *Theou* Jumalan ἦν | *ēn* oli ἐπ’ | *ep* päällä αὐτό | *auto* Hänen

Delitzsch וַיִּגְדַּל | *vajigdal* הִנְעַר | *hanna'ar* וַיִּחְזַק | *vaje'chezaq* בְּרוּחַ | *baruach* וַיִּמְלֵא | *vajjimmale'* חֶסֶד | *'chochema* וְחֶסֶד | *vechesed* אֱלֹהִים | *'ELOHIM* עִמּוֹ | *'immo*

TKIS Ja pienokainen kasvoi ja vahvistui (hengessä), ollen täynnä viisautta, ja Jumalan armo oli Hänen päällään.

STLK Mutta lapsi kasvoi, vahvistui hengessä ja täyttyi viisaudella, ja Jumalan armo oli hänen päällään.

BIBLIA 1776 Mutta lapsi kasvoi ja vahvistui hengessä, ja täytettiin viisaudella, ja Jumalan armo oli hänen kanssansa.

41. **TR** καὶ | *kai* ja ἐπορεύοντο | *eporeuonto* vaelsivat οἱ | *oi* γονεῖς | *goneis* vanhempansa αὐτοῦ | *autou* Hänen κατ’ | *kat* ἔτος | *etos* vuosittain εἰς | *eis* Ἱερουσαλὴμ | *Ierusalēm* Jerusalemiin τῆ | *tē* ἑορτῆ | *heortē* juhlille τοῦ | *tou* Πάσχα | *Pascha* Pääsiäisen

Delitzsch וַעֲלוּ | *ve'alu* הוֹרִי | *horaiv* יְרוּשָׁלַיִם | *Jerushalaim* שָׁנָה | *shana* בְּשָׁנָה | *veshana* לַחַג | *le'chag* הַפֶּסַח | *haPasach*

TKIS Hänen vanhempansa vaelsivat vuosittain Jerusalemiin pääsiäisjuhlille.

STLK Hänen vanhempansa vaelsivat joka vuosi Jerusalemiin pääsiäisjuhlille.

BIBLIA 1776 Ja hänen vanhempansa vaelsivat joka vuosi pääsiäisjuhlille Jerusalemiin.

42. **TR** καὶ | *kai* ja ὅτε | *hote* kun ἐγένετο | *egeneto* Hän oli ἐτῶν | *etōn* vuotta

δώδεκα | *dōdeka* kaksitoista ἀναβάντων | *anabantōn* menivät ylös αὐτῶν | *autōn*
he εἰς | *eis* Ἱεροσόλυμα | *Ierosolyma* Jerusalemiin κατὰ | *kata* mukaan τὸ | *to* ἔθος
| *ethos* lain määräämän tavan τῆς | *tēs* ἑορτῆς | *heortēs* juhlaan

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּהִיטוֹתַי | bihjoto בְּנִשְׁתֵּימָה | ben-sheteim וְעֵשְׂרֵה | 'esreh
| שָׁנָה | shana וַיַּיְצֵא | vajja'alu יְרוּשָׁלַיִם | Jerushalaim כֶּמֶשְׁפַּט | kemishpat חֶחָג | hechag

TKIS Hänen ollessaan kaksitoistavuotias he vaelsivat ylös (Jerusalemiin) juhlan tavan mukaan.

STLK Kun hän oli kaksitoistavuotias, he menivät sinne ylös juhlan tavan mukaan.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän kahdentoistakymmenen ajastajan vanha oli, menivät he Jerusalemiin juhlapäivän tavan jälkeen.

43. **TR** καὶ | *kai* kun τελειωσάντων | *teleiōsantōn* olivat täyttyneet τὰς | *tas* ne
ἡμέρας | *hēmeras* päivät ἐν | *en* τῷ | *tō* ὑποστρέφειν | *hypostrefein* ollessa
paluumatkalla αὐτούς | *autous* heidän ὑπέμεινεν | *hypemeinen* jäi Ἰησοῦς | *Iēsous*
Jeesus ὁ | *ho* παῖς | *pais* poika ἐν | *en* Ἱερουσαλήμ· | *Ierousalēm* Jerusalemiin καὶ
| *kai* ja οὐκ | *ouk* eivät ἔγνω | *egnō* tienneet sitä Ἰωσήφ | *Iōsēf* Joosef καὶ | *kai* ja
ἠ | *hē* μήτηρ | *mētēr* äitinsä αὐτοῦ· | *autou* Hänen

Delitzsch וַיִּמְלְאוּ | vaje'mal'u אֶת־הַיָּמִים | 'et-hajamim וַיִּשְׁוּבוּ | vajjashuvu וַיֵּצֵא | vajjivua
| וַיֵּצֵא | JESHUA הַנְּעָר | hanna'ar בִּירוּשָׁלַיִם | biJerushalaim וַיִּוְסֵף | veJosef
| וַיִּוְסֵף | ve'immo ל' | lo' יָדָעוּ | jada'u

TKIS Heidän vietettyään päivät loppuun jäi Jeesus-poika Jerusalemiin heidän lähtiessään paluumatkalle, eivätkä *Joosef ja Hänen äitinsä* huomanneet sitä.

STLK Kun ne päivät olivat kuluneet ja he lähtivät kotiin, Jeesus-poika jäi Jerusalemiin, eivätkä Joosef ja hänen äitinsä tienneet sitä,

BIBLIA 1776 Ja kuin ne päivät olivat kuluneet, siinä kuin he palasivat, jäi poikainen Jesus Jerusalemiin: jota ei Joseph ja hänen äitinsä huomanneet,

44. **TR** νομίσαντες | *nomisantes* ja luullen δὲ | *de* αὐτὸν | *auton* Hänen ἐν | *en* τῇ
| *tē* συνοδίᾳ | *synodia* matkaseurueessa εἶναι | *einai* olevan ἦλθον | *elthon* he
kulkivat ἡμέρας | *hēmeras* päivän ὁδόν | *hodon* matkan καὶ | *kai* ja ἀνεζήτησαν |
anedzētoun etsivät αὐτὸν | *auton* Häntä ἐν | *en* τοῖς | *tois* συγγενέσι | *syngenesi*

sukulaisista καὶ | *kai* ja ἐν | *en* τοῖς | *tois* keskuudesta γνωστοῖς· | *gnōstois*
tuttavien

Delitzsch וַיִּחַשְׁבוּ | vajjachshevu כִּי־עַם־חֶבֶל | ki-'im-chevel הָאֲרָחִים | ha'orechim
הוּא | hu' וַיֵּלְכוּ | vajje'lechu כְּדָרֶךְ | kederech יוֹם | jom וַיִּבְקְשׁוּהוּ | vaje'vaqeshuhu
בֵּין | bein הַקְּרוֹבִים | ha'qerovim וְהַמִּיְדָעִים | ve'ham'juda'im

TKIS Arvellen Hänen olevan matkaseurueessa he kulkivat päivänmatkan ja etsivät Häntä sukulaisten ja tuttavien joukosta.

STLK vaan he olettivat hänen olevan matkaseurueessa ja kulkivat päivänmatkan ja etsivät häntä sukulaisten ja tuttavien joukosta;

BIBLIA 1776 Vaan luulivat hänen olevan seurassa. Ja he kävivät yhden päivän matkan, ja etsivät häntä lankoin ja tuttavien seassa.

45. *TR* καὶ | *kai* kun μὴ | *mē* eivät εὐρόντες | *heurontes* löytäneet αὐτόν | *auton*
Häntä ὑπέστρεψαν | *hypestrepsan* he palasivat εἰς | *eis* Ἱερουσαλήμ | *ierusalēm*
Jerusalemiin ζητοῦντες | *dzētountes* etsimään αὐτόν | *auton* Häntä

Delitzsch וְלֹא | velo' מִצְאָהוּ | metza'uhu וַיִּשְׁבוּ | vajjashuvu יְרוּשָׁלַיִם | Jerushalaim
לְבַקְשׁוֹ | le'vaqesho

TKIS Kun eivät löytäneet (Häntä), he palasivat Jerusalemiin Häntä etsimään.

STLK mutta kun eivät löytäneet, he palasivat Jerusalemiin etsimään häntä.

BIBLIA 1776 Ja kuin ei he häntä löytäneet, palasivat he Jerusalemiin, etsien häntä.

46. *TR* καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* tapahtui μεθ' | *meth* kuluttua ἡμέρας |
hēmeras päivän τρεῖς | *treis* kolmen εἴροσ | *heuron* he löysivät αὐτόν | *auton*
Hänet ἐν | *en* τῷ | *tō* ἱερῷ | *hierō* pyhäköstä καθεζόμενον | *kathedzomenon*
istumassa ἐν | *en* μέσῳ | *mesō* keskellä τῶν | *tōn* διδασκάλων | *didaskalōn*
opettajien καὶ | *kai* ja ἀκούοντα | *akouonta* kuunnellen αὐτῶν | *autōn* heitä καὶ |
kai ja ἐπερωτῶντα | *eperōtōnta* kysellen αὐτούς | *autous* heiltä

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi אַחֲרַי | a'charei שְׁלֹשֶׁת | shelshet יָמִים | jamim וַיִּמְצְאוּהוּ |
vajjimetza'uhu בַּמִּקְדָּשׁ | bammiqdash יֶשֶׁב | jshev בְּתוֹךְ | betoch הַמּוֹרִים |
hammorim שְׂמֵעַ | shomea' אֶלֵיהֶם | 'aleihem וְשָׂאֵל | vesho'el אֹתָם | 'otam

TKIS Kolmen päivän kuluttua he löysivät Hänet pyhäköstä istumassa opettajain keskellä, ja Hän kuunteli heitä ja kyseli heiltä.

STLK Tapahtui, että he kolmen päivän kuluttua löysivät hänet pyhäköstä istumassa opettajien keskellä heitä kuunnellen ja heiltä kysellen.

BIBLIA 1776 Ja tapahtui kolmen päivän perästä, että he löysivät hänen templissä istuvan opettajain keskellä, kuuntelevan heitä ja kysyvän heiltä.

47. **TR** ἐξίσταντο | *eksistanto* ja olivat ihmeissään δὲ | *de* πάντες | *pantes* kaikki oi | *oi* jotka ἀκούοντες | *akouontes* kuuntelivat αὐτοῦ | *autou* Hänen ἐπὶ | *epi* τῆ | *tē* συνέσει | *synesei* ymmärrystään καὶ | *kai* ja ταῖς | *tais* ἀποκρίσεσιν | *apokrisesin* vastauksia αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch וְכָל־הַשְּׁמַעִים | vechol-hash'shome'im אֵלָיו | 'elaiv וְהַשְּׁמָעוּ | hishtomemu וְעַל־שִׁחְלוֹ | 'al-sichelo וְעַל־תְּשׁוּבוֹתָיו | ve'al-teshuvotaiv

TKIS Kaikki Häntä kuuntelevat ihmettelivät Hänen ymmärrystään ja vastauksiaan.

STLK Kaikki, jotka häntä kuuntelivat, ihmettelivät hänen ymmärrystään ja vastauksiaan.

BIBLIA 1776 Ja kaikki, jotka hänen kuulivat, hämmästyivät hänen ymmärrystänsä ja vastauksiansa.

48. **TR** καὶ | *kai* ja ἰδόντες | *idontes* nähtyään αὐτὸν | *auton* Hänet ἐξεπλάγησαν | *ekseplagēsan* hämmästyivät καὶ | *kai* ja πρὸς | *pros* αὐτὸν | *auton* Hänen ἢ | *hē* μήτηρ | *mētēr* äitinsä αὐτοῦ | *autou* Hänelle εἶπε | *eipe* sanoi Τέκνον | *Teknon* Poikani τί | *ti* miksi ἐποίησας | *epoiēsas* teit ἡμῖν | *hēmin* meille οὕτως | *houtōs* näin ἰδοῦ | *idou* katso ὁ | *ho* πατήρ | *patēr* isäsi σου | *sou* sinun κάγω | *kagō* ja minä ὀδυνώμενοι | *odynōmenoi* olemme huolestuneina ἐζητοῦμέν | *edzētoumen* etsineet σε | *se* sinua

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כִּרְאוֹתָם | chir'otam אֹתוֹ | 'oto וַיִּחְרְדוּ | vaje'cheradu וְהָאָמֵר | vato'mer אֵלָיו | 'elaiv אָמַר | 'immo בְּנֵי | Beni מַדְדוּעַ | maddua' כֶּכָּה | ka'cha עָשִׂיתָ | 'asita לָנוּ | lanu הֲיֵנָה | hinneh אֲבִיךָ | 'avicha וְאַנְכִי | ve'anochi בְּעֶצְבַּת־לֵב | be'atz'tzevat-lev בְּקַשְׁנוּחָה | bi'qashenucha

TKIS Hänet nähdessään *Hänen vanhempansa* hämmästyivät ja Hänen äitinsä

sanoi Hänelle: "Lapsi, miksi olet meille näin tehnyt? Katso, isäsi ja minä olemme huolestuneina etsineet sinua."

STLK Hänet nähdessään hänen vanhempansa hämmästyivät, ja hänen äitinsä sanoi hänelle: "Poikani, miksi teit meille näin? Katso, sinun isäsi ja minä olemme huolestuneina etsineet sinua."

BIBLIA 1776 Ja kuin he hänen näkivät, niin he hämmästyivät, ja hänen äitinsä sanoi hänelle: Poikani, miksis meille näin teit? katso, sinun isäs ja minä olemme murehtien etsineet sinua.

49. *TR* καὶ | *kai* ja εἶπε | *eipe* Hän sanoi πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille τί | *ti* että mitä ὅτι | *hoti* ἐζητεῖτέ | *edzēteite* te etsitte με | *me* minua οὐκ | *ouk* ettekö ἤδείτε | *ēdeite* tienneet ὅτι | *hoti* että ἐν | *en* τοῖς | *tois* niissä τοῦ | *tou* Πατρός | *Patros* Isäni μου | *mou* minun δεῖ | *dei* pitää εἶναι | *einai* olla με | *me* minun

Delitzsch וַיֵּאמֶר | *vajjo'mer* אֶלְיֵהֶם | *'aleihem* לָמָּה | *lamma* הֲיֵה | *zeh* בְּקִשְׁתֶּם | *bi'qashetem* אֶתִּי | *'oti* הֲלֹא | *halo'* יְדַבְּרֶתְךָ | *jeda'tem* כִּי | *ki* עָלַי | *'alai* לְהִיּוֹת | *lihjot* בְּאַשֶׁר | *ba'asher* לְאַבִּי | *le'Avi*

TKIS Hän sanoi heille: "Mitä minua olette etsineet? Ettekö tienneet, että minun täytyy olla niissä, mitkä Isäni ovat?"

STLK Hän sanoi heille: "Mitä te minua etsitte? Ettekö tienneet, että minun pitää olla niissä, mitkä minun Isäni ovat?"

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: mitäs te minua etsitte? ettekö tienneet, että minun pitää niissä oleman, jotka minun Isäni ovat?

50. *TR* καὶ | *kai* ja αὐτοῖς | *autoi* he οὐ | *ou* eivāt συνῆκαν | *synēkan* ymmärtäneet τὸ | *to* ῥῆμα | *rēma* sanaa ὃ | *ho* jonka ἐλάλησεν | *elalēsen* Hän puhui αὐτοῖς | *autois* heille

Delitzsch וְהֵם | *vehem* לֹא | *lo'* הִבִּינּוּ | *hevinu* אֶת־הַדְּבָר | *'et-ha'davar* אֲשֶׁר | *'asher* דִּבֶּר | *diber* אֶלְיֵהֶם | *'aleihem*

TKIS Mutta he eivät ymmärtäneet sitä sanaa, jonka Hän heille puhui.

STLK Mutta he eivät ymmärtäneet sitä sanaa, jonka hän heille puhui.

BIBLIA 1776 Ja ei he ymmärtäneet sitä sanaa, jonka hän heille sanoi.

51. *TR* καὶ | *kai* ja κατέβη | *katebē* Hän kulki alas μετ' | *met* kanssa αὐτῶν | *autōn* heidän καὶ | *kai* ja ἦλθεν | *ēlthen* he tulivat εἰς | *eis* Ναζαρέθ· | *Nadzareth* Nasaretiin καὶ | *kai* ja ἦν | *ēn* Hän oli ὑποτασσόμενος | *hypotassomenos* alamainen αὐτοῖς | *autois* heille καὶ | *kai* ja ἡ | *hē* μήτηρ | *mētēr* äitinsä αὐτοῦ | *autou* Hänen διετῆρει | *dietērei* talletti πάντα | *panta* kaikki τὰ | *ta* ῥήματα | *rēmata* puheet ταῦτα | *tauta* nämä ἐν | *en* τῇ | *tē* καρδίᾳ | *kardia* sydämeensä αὐτῆς | *autēs*

Delitzsch וַיָּרֶד | vajje'red אֶתָּא | 'ittam וַיָּבֹאוּ | vajjavo' אֶל־נֶצְרֶת | 'el-Netzaret וַיָּבֹאוּ | vajikana' אֶל | lahem וְאִמּוֹ | ve'immo וְשָׂמְרָה | shamera בְּבֶטֶן | velibah אֶת | 'et כָּל־הַדְּבָרִים | kol-ha'devarim הָאֵלֶּה | ha'elleh

TKIS Niin Hän kulki alas heidän kanssansa ja tuli Nasaretiin ja oli heille alamainen. Ja Hänen äitinsä kätki kaikki nämä sanat sydämeensä.

STLK Hän lähti heidän kanssaan, tuli Nasaretiin ja oli heille alamainen. Mutta hänen äitinsä talletti kaikki nämä sanat sydämeensä.

BIBLIA 1776 Ja hän meni alas heidän kanssansa ja tuli Natsaretiin, ja oli heille alamainen. Ja hänen äitinsä kätki kaikki nämät sanat sydämeensä.

52. *TR* καὶ | *kai* ja Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus προέκοπτε | *proekopte* varttui σοφία | *sofia* viisaudessa καὶ | *kai* ja ἡλικία | *hēlikia* kasvussa καὶ | *kai* ja χάριτι | *chariti* armossa παρὰ | *para* edessä Θεῷ | *Theō* Jumalan καὶ | *kai* ja ἀνθρώποις | *anthrōpois* ihmisten

Delitzsch וַיֵּשׁוּעַ | veJESHUA הֹלֵךְ | holech וַיַּגְדֵּל | vegadel בְּחֶכְמָה | be'chochema וּבְקוֹמָה | uveqoma וּבְחַיִּים | uvechen עַם־אֱלֹהִים | 'im-'ELOHIM וְעַם־אֲנָשִׁים | ve'im-'anashim

TKIS Mutta Jeesus varttui viisaudessa ja kasvussa* ja armossa Jumalan ja ihmisten edessä.

STLK Jeesus varttui viisaudessa, iässä ja armossa Jumalan ja ihmisten edessä.

BIBLIA 1776 Ja Jesus menestyi viisaudessa ja ijässä ja armossa Jumalan ja ihmisten edessä.

3 Luku

1. *TR* ἐν | *en* ἔτει | *etei* ja vuonna δὲ | *de* πεντεκαίδεκάτῳ | *pentekaidekatō* viidentenätoista τῆς | *tēs* ἡγεμονίας | *hēgemonias* hallitusvuonna Τιβερίου | *Tiberiou* Tiberiuksen καίσαρος | *kaisaros* keisarina ἡγεμονεύοντος | *hēgemoneuontos* maaherrana Ποντίου | *Pontiou* Pontius Πιλάτου | *Pilatou* Pilatuksen τῆς | *tēs* Ἰουδαίας | *Ioudaias* Juudean καὶ | *kai* ja τετραρχοῦντος | *tetrarchountos* tetrarkkina τῆς | *tēs* Γαλιλαίας | *Galilaias* Galilean Ἡρώδου | *Hērōdou* Herodes Φιλίππου | *Filippou* ja Filippus δὲ | *de* τοῦ | *tou* ἀδελφοῦ | *adelfou* veljensä αὐτοῦ | *autou* hänen τετραρχοῦντος | *tetrarchountos* tetrarkkina τῆς | *tēs* Ἰτουραίας | *Itouraias* Iturean καὶ | *kai* ja Τραχωνίτιδος | *Trachōnitidos* Trakonitin χώρας | *chōras* maan καὶ | *kai* ja Λυσανίου | *Lysaniou* Lysanias τῆς | *tēs* Ἀβιληνῆς | *Abilēnēs* Abilenen τετραρχοῦντος | *tetrarchountos* tetrarkkina

Delitzsch בְּשֵׁנַת | bi'shenat חֲמֵשׁ | chamesh עֶשְׂרֵה | 'esreh לְמַלְכוּת | le'malchut הַקֵּיסָר | ha'qeisar טִיבֵרְיוֹס | Tivarjos בְּהִיּוֹת | bihjot פּוֹנֵטִיּוֹס | Ponetijos פִּילָטוֹס | Pilatos נְצִיב | netziv בְּיְהוּדָה | biJehuda וְהִרְדוֹס | veHoredos שָׂר־רֹבַע | sar-rova' עַל־הַגְּלִיל | 'al-haGalil וְאַחִיו | ve'achiv פִּילִפּוֹס | Filippos שָׂר־רֹבַע | sar-rova' עַל־מְדִינוֹת | 'al-Medinot יֵטוּר | jetur וְיִטְרַכּוֹנָה | veTarechona וְלוּסַנִיַּיָּס | veLusanijjas שָׂר־רֹבַע | sar-rova' עַל־אַבְיִלִין | 'al-'Avilin

TKIS Viidentenätoista keisari Tiberiuksen hallitusvuotena, kun Pontius Pilatus oli Juudean maaherrana ja Herodes Galilean neljännesruhtinaana ja hänen veljensä Filippus Iturean ja Trakonitiinmaan neljännesruhtinaana ja Lysanias Abilenen neljännesruhtinaana,

STLK Viidentenätoista keisari Tiberiuksen hallitusvuotena, kun Pontius Pilatus oli Juudean maaherrana ja Herodes Galilean neljännesruhtinaana ja hänen veljensä Filippus Iturean ja Trakonitiinmaan neljännesruhtinaana ja Lysanias Abilenen neljännesruhtinaana,

BIBLIA 1776 Mutta viidennellätoistakymmenellä keisari Tiberiuksen hallituksen vuodella, kuin Pontius Pilatus oli Juudean maaherra, ja Herodes tetrarka Galileassa, ja hänen veljensä Philippus tetrarka Itureassa ja Trakonitin maakunnassa, ja Lysanias oli tetrarka Abilenessä,

2. *TR* ἐπ' | *ep* ἀρχιερέων | *archiereōn* ylipappeina Ἄννα | *Hanna* Hannaan καὶ |

kai ja Καϊάφα | *Kaiafa* Kaifaksen ἐγένετο | *egeneto* tuli ῥῆμα | *rēma* sana Θεοῦ | *Theou* Jumalan ἐπὶ | *epi* Ἰωάννην | *Iōannēn* Johannekselle τὸν | *ton* τοῦ | *tou* Ζαχαρίου | *Zachariou* Sakariaan υἱὸν | *hyion* pojalle ἐν | *en* τῇ | *tē* ἐρήμῳ | *erēmō* autiomaassa

Delitzsch בִּמְיָי | bimei הַכֹּהֲנִים | ha'kohanim הַגְּדוֹלִים | ha'gedolim חָנָן | Chanan וְקַיְיָפָא | veQajjafa' הָיָה | haja דָּבַר | devar אֱלֹהִים | 'ELOHIM אֶל־יְהוָה | 'el-Jochanan בֶּן־זְכַרְיָה | ben-Zecharja בְּמִדְבָּר | bammidbar

TKIS kun Hannas ja Kaifas olivat ylipappeina, tuli Jumalan sana Johannekselle, Sakariaan pojalle, autiomaassa.

STLK siihen aikaan kun Hannas oli ylipappina, sekä myös Kaifas , tuli Jumalan sana Johannekselle, Sakariaan pojalle, erämaassa

BIBLIA 1776 Kuin Hannas ja Kaiphas ylimmäiset papit olivat: silloin tapahtui Jumalan sana Johannekselle Sakariaan pojalle korvessa,

3. *TR* καὶ | *kai* ja ἦλθεν | *ēlthen* hän lähti εἰς | *eis* πᾶσαν | *pasan* kaikkeen τὴν | *tēn* περίχωρον | *perichōron* ympäristöön τοῦ | *tou* Ἰορδάνου | *Iordanou* Jordanin κηρύσσων | *kēryssōn* julistaen βάπτισμα | *baptisma* kastetta μετανοίας | *metanoias* mielenmuutoksen εἰς | *eis* ἄφεσιν | *afesin* anteeksisaamiseksi ἀμαρτιῶν· | *hamartiōn* syntien

Delitzsch וַיְבֹא | vajjavo' אֶל־כָּל־כִּכָּר | 'el-kol-kikar הַיַּרְדֵּן | haJarden וַיְקִרָא | vajjiqra' טְבִילַת | tevilat הַתְּשׁוּבָה | ha'teshuva לְסִלְיַחַת | liselichat אִמְטָה | ha'chata'im

TKIS Hän vaelsi kaikessa Jordanin ympäristössä saarnaten mielenmuutoksen kastetta syntien anteeksisaamiseksi,

STLK Hän meni kaikkiin Jordanin lähiseutuihin ja saarnasi mielenmuutoksen kastetta syntien anteeksisaamiseksi,

BIBLIA 1776 Ja hän tuli kaikkiin maan paikkoihin Jordanin ympäri ja saarnasi parannuksen kastetta syntein anteeksi antamiseksi,

4. *TR* ὥς | *hōs* niinkuin γέγραπται | *gegraptai* on kirjoitettu ἐν | *en* βίβλῳ | *biblō* kirjassa λόγων | *logōn* sanojen Ἡσαΐου | *Esaiou* Jesajan τοῦ | *tou* προφήτου |

profētou profeetan λέγοντος | *legontos* joka sanoo Φωνή | *fōnē* ääni βοῶντος | *boōntos* huutavan ἐν | *en* τῇ | *tē* ἐρήμῳ | *erēmō* autiomaassa ἐτοιμάσατε | *hetoimasate* valmistakaa τὴν | *tēn* ὁδὸν | *hodon* tie Κυρίου· | *Kyriou* Herran εὐθείας | *eutheias* suoriksi ποιεῖτε | *poieite* tehkää τὰς | *tas* τρίβους | *tribous* polkunsa αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch כַּכְּתוּב | kakatuv בְּסֵפֶר | besefer דְּבָרַי | divrei יְשַׁעְיָהוּ | Jesha'jahu אֲנִי הַנְּבִיא | hannavi' קוֹל | qol קוֹרָא | qore' בְּמִדְבָּר | bammidbar פָּנֵי | pannu דֶּרֶךְ | derech יְהוָה | JAHWEH יִשְׂרָאֵל | jash'sheru מְסִלֹתַי | me'silotajv

TKIS niin kuin on kirjoitettu profeetta Jesajan sanojen kirjassa, hänen, joka sanoo: "Huutavan ääni autiomaassa: Valmistakaa Herran tie, tehkää Hänen polkunsa suoriksi.

STLK kuten on kirjoitettuna profeetta Jesajan sanojen kirjassa: "Airuen ääni kuuluu erämaassa: 'Valmistakaa Herralle tie, tehkää hänen polkunsa tasaisiksi.'

BIBLIA 1776 Niinkuin kirjoitettu on Jesaias prophetan saarnaraamatusta, joka sanoo: huutavan ääni on korvessa: valmistakaa Herran tietä ja tehkää hänen polkunsa oikiaksi.

5. **TR** πᾶσα | *pasa* jokainen φάραγξ | *faragks* laakso πληρωθήσεται | *plērōthēsetai* täytettäköön καὶ | *kai* ja πᾶν | *pan* jokainen ὄρος | *oros* vuori καὶ | *kai* ja βουνὸς | *bounos* kukkula ταπεινωθήσεται· | *tapeinōthēsetai* tasoitettakoon καὶ | *kai* ja ἔσται | *estai* tulkoot τὰ | *ta* σκολιὰ | *skolia* mutkat εἰς | *eis* εὐθείαν | *eutheian* suoriksi καὶ | *kai* ja αἱ | *hai* τραχεῖαι | *tracheiai* koleikot εἰς | *eis* ὁδοὺς | *houdous* teiksi λείας· | *leias* tasaisiksi

Delitzsch כּוֹל-גֵּ' | kol-ge' אֲנִי | jinnase' וְכָל-הָר | vechol-har וְנִבְעָה | vegiv'a יִשְׁפָּלוּ | ishpalu וְהָיָה | ve'haja הָעֵקֶב | he'aqov לְמִישׁוֹר | le'mishor וְהָרְכָסִים | ve'harechasim לְבִקְעָה | le'viq'a

TKIS Kaikki laaksot täytettäköön ja jokainen vuori ja kukkula alennettakoon ja mutkat tulkoot suoriksi ja koleikot tasaisiksi teiksi,

STLK Kaikki rotkot täytettäköön, kaikki vuoret ja kukkulat alennettakoon, mutkat tulkoot suoriksi ja koleikot tasaisiksi teiksi,

BIBLIA 1776 Kaikki laaksot pitää täyttämän ja kaikki vuoret ja mäet

alennettaman, väärät pitää ojennettaman, ja koliat tasaiseksi tieksi tehtämän,

6. *TR* καὶ | *kai* ja ὄψεται | *opsetai* on näkevä πᾶσα | *pasa* kaikki σὰρξ | *sarks* liha τὸ | *to* σωτήριον | *sōtēriōn* pelastuksen τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וְיָאֵר | vera'u כֹּל-בְּשָׂר | chol-basar תְּאֵ | 'et שׁוֹעֵת | jeshu'at אֵלֹהִים | 'ELOHIM

TKIS ja kaikki liha on näkevä Jumalan autuuden."

STLK ja kaikki liha on näkevä Jumalan pelastuksen."

BIBLIA 1776 Ja kaikki liha pitää näkemän Jumalan autuuden.

7. *TR* ἔλεγεν | *elegen* niin hän sanoi οὖν | *oun* τοῖς | *tois* ἐκπορευομένοις | *ekporeuomenois* jotka tuli ὄχλοις | *ochlois* kansasta βαπτισθῆναι | *baptisthēnai* kastettavakseen ὑπ' | *hyp* αὐτοῦ | *autou* hänen γεννήματα | *gennēmata* sikiöt ἐχιδνῶν | *echidnōn* kyykäärmeiden τίς | *tis* kuka ὑπέδειξεν | *hypedeiksen* on neuvonut ὑμῖν | *hymin* teitä φυγεῖν | *fygein* pakenemaan ἀπὸ | *apo* pois τῆς | *tēs* μελλούσης | *mellousēs* tulevasta ὀργῆς | *orgēs* vihasta

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶל-הָמוֹן | 'el-hamon הָעַם | ha'am הַיִּצְאִים | hajotze'im לְהִטָּבֵל | le'hitavel יְדוּ-עַל-יָדוֹ | 'al-jado אֶתְּ | 'attem לְדִי? | jaldei מִצְעוֹנִים | hatz'tzifeonim מִי | mi הַיּוֹרָה | hora אֶתְּ | 'etchem לְהִמָּלֵט | le'himmalet מִפְּנֵי | mipenei הַקֶּצֶף | ha'qetzef הָבָא | haba'

TKIS Niin hän sanoi kansalle, joka meni hänen kastettavakseen: "Kyykäärmeitten sikiöt, kuka on neuvonut teitä pakenemaan tulevaa vihaa?"

STLK Hän sanoi kansalle, joka vaelsi hänen kastettavakseen: "Te kyykäärmeitten sikiöt, kuka on neuvonut teitä pakenemaan tulevaa vihaa?"

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi kansalle, joka tuli antamaan itsiänsä kastaa häneltä: te kyykärmetten sikiät, kuka teitä neuvoi välttämään tulevaista vihaa?

8. *TR* ποιήσατε | *poiēsate* tehkää οὖν | *oun* siis καρπούς | *karpous* hedelmiὰ ἀξίους | *aksious* mukaisia τῆς | *tēs* μετανοίας· | *metanoias* mielenmuutoksen καὶ | *kai* ja μὴ | *mē* älkää ἄρξησθε | *arksēsthe* ensimmäiseksi λέγειν | *legein* sanoko ἐν | *en* ἑαυτοῖς | *heautois* mielessänne πατέρα | *patera* isänä ἔχομεν | *echomen*

meillä on τὸν | *ton* Ἀβραάμ· | *Abraam* Abraham λέγω | *legō* sillä sanon γὰρ | *gar* ὑμῖν | *hymin* teille ὅτι | *hoti* että δύναται | *dynatai* voi ὁ | *ho* Θεὸς | *Theos* Jumala ἐκ | *ek* τῶν | *tōn* λίθων | *lithōn* kivistä τούτων | *toutōn* näistä ἐγεῖραι | *egeirai* herättää τέκνα | *tekna* lapsia τῷ | *tō* Ἀβραάμ | *Abraam* Abrahamille

Delitzsch לֶכֶן | lachen עָשׂוּי | 'asu פָּרִי | feri הִרְאוּי | hara'ui לְתִשׁוּבָה | li'teshuva וְאֶל־תְּדַמּוּ | ve'al-tedammu בְּנִפְשֵׁכֶם | venafshechem לְאֹמֵר | le'mor אֲבֹרָהֶם | 'Avraham הוּא | hu' אֲבִינוּ | 'avinu כִּי | ki אֲנִי | 'ani אֹמֵר | 'omer לְכֶם | la'chem כִּי | ki מִן־הָאֲבָנִים | min-ha'avanim הֲאֵלֶּה | ha'elleh יָכֹל | jachol הֲאֵלֶּהִים | ha'ELOHIM לְהַקִּים | le'haqim בָּנִים banim לְאֲבֹרָהֶם | le'Avraham

TKIS Tehkää siis mielenmuutoksen mukaisia hedelmiä, älkääkä alkako sanoa mielessänne: Meillä on isänä Abraham, sillä sanon teille, että Jumala voi näistä kivistä herättää lapsia Abrahamille.

STLK Tehkää sen tähden mielenmuutoksen mukaisia hedelmiä, älkääkä ruvetko sanomaan mielessänne: 'Onhan meillä isänä Abraham', sillä sanon teille, että Jumala voi näistä kivistä herättää lapsia Abrahamille.

BIBLIA 1776 Tehkääts siis soveliaat parannuksen hedelmät ja älkääts ruvetko sanomaan itsellänne: Abraham on meidän isämme; sillä minä sanon teille, että Jumala taitaa näistä kivistä herättää Abrahamille lapset.

9. *TR* ἡδὴ | *ēdē* ja ἰο δὲ | *de* καὶ | *kai* myös ἢ | *hē* ἀξίνη | *aksinē* kirves πρὸς | *pros* τὴν | *tēn* ῥίζαν | *ridzan* juurelle τῶν | *tōn* δένδρων | *dendrōn* puiden κεῖται· | *keitai* on pantu πᾶν | *pan* jokainen οὖν | *oun* siis δένδρον | *dendron* puu μὴ | *mē* joka εἰ ποιοῦν | *poioun* tee καρπὸν | *karpon* hedelmää καλὸν | *kalon* hyvää ἐκκόπτεται | *ekkoptetai* leikataan pois καὶ | *kai* ja εἰς | *eis* πῦρ | *pyr* tuleen βάλλεται | *balletai* heitetään

Delitzsch וְכָבַר | uchevar הוֹשִׁיב | husam הַגֵּרָוֶן | hagarzen עַל־שֹׁרֶשׁ | 'al-shoresh הַעֲצִים | ha'etzim וְהִנֵּה | ve'hinneh כָּל־עֵץ | chol-'etz אֲשֶׁר | 'asher אֵינְנוּ | 'einennu עוֹשֶׂה | 'oseh פְּרִי | peri טוֹב | tov יִגְדַע | iggada' וְהִשְׁלַח | vehushelach בְּאֵשׁ | ba'esh

TKIS Jo on myös kirves pantu puitten juurelle. Niin jokainen puu, joka ei tee hyvää hedelmää, hakataan pois ja heitetään tuleen."

STLK Kirves on jo pantu puitten juurelle: jokainen puu, joka ei tee hyvää hedelmää, hakataan siis pois ja heitetään tuleen."

BIBLIA 1776 Mutta jo on myös kirves pantu puiden juurelle; sentähden jokainen puu, joka ei tee hyvää hedelmää, hakataan pois ja tuleen heitetään.

10. **TR** καὶ | *kai* ja ἐπηρώτων | *epērōtōn* kysyivät αὐτὸν | *auton* häneltä οἱ | *oi* ὄχλοι | *ochloi* väkijoukot λέγοντες | *legontes* sanoen τί | *ti* mitä οὖν | *oun* siis ποιήσομεν | *poiēsomen* teemme

Delitzsch וַיִּשְׁאַלְהוּ | vajjish'alehu הַמֶּן | hamon עַם | ha'am לֵאמֹר | le'mor מָה | ma אֲפֹשׁ | 'efo' הַיַּעַן | na'aseh

TKIS Kansa kysyi häneltä sanoen: "Mitä meidän siis on tehtävä?"

STLK Kansa kysyi häneltä sanoen: "Mitä meidän siis pitää tehdä?"

BIBLIA 1776 Ja kansa kysyi häneltä, sanoen: mitä meidän pitää tekemän?

11. **TR** ἀποκριθεὶς | *apokritheis* hän vastasi δὲ | *de* ja λέγει | *legei* sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ὃ | *ho* jolla ἔχων | *echōn* on δύο | *dyo* kaksi χιτῶνας | *chitōnas* ihokasta μεταδώτω | *metadotō* antakoon sille τῷ | *tō* jolla μὴ | *mē* ei ἔχοντι· | *echonti* ole καὶ | *kai* ja ὃ | *ho* jolla ἔχων | *echōn* on βρώματα | *brōmata* ruokaa ὁμοίως | *homoiōs* samoin ποιείτω | *poieitō* tehköön

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶל־יְהוָה | 'aleihem מִי | mi אֲשֶׁר-לוֹ | 'asher-lo כְּתָנוֹת | kutonot שֶׁתַּיִם | shetaim הוּא | hu' יַחְלֹק | jachaloq לְאֲשֶׁר-לוֹ | la'asher לוֹ-אֵין | 'ein-lo וּמִי | umi אֲשֶׁר-לוֹ | 'asher-lo מִזֶּן | mazon כֶּכָּה | ka'cha הַיַּעַן | ja'aseh גַּם-הוּא | gam-hu'

TKIS Hän vastasi ja sanoi heille: "Jolla on kaksi ihokasta, antakoon toisen sille, jolla ei ole yhtään, ja jolla on ruokaa tehköön samoin."

STLK Hän vastasi ja sanoi heille: "Jolla on kaksi paitaa, antakoon toisen sille, joka on ilman; ja se, jolla on ruokaa, tehköön samoin."

BIBLIA 1776 Niin hän vastaten sanoi heille: jolla on kaksi hametta, antakaan sille, jolla ei yhtään ole, ja jolla on ruokaa, hän tehkään myös niin.

12. **TR** ἦλθον | *ēlthon* ja tuli δὲ | *de* καὶ | *kai* myös τελῶναι | *telōnai* veronkantajia

βαπτισθῆναι | *baptisthēnai* kastettavaksi καὶ | *kai* ja εἶπον | *eipon* sanoivat πρὸς | *pros* αὐτόν | *auton* hänelle διδάσκαλε | *didaskale* opettaja τί | *ti* mitä ποιήσομεν | *poiēsomen* teemme

Delitzsch וַיִּבְאוּ | vajjavo'u גַּם מוֹכְסִים | gam-mochesim לְהִיטֵב | le'hitavel וַיֹּאמְרוּ | vajjo'meru אֵלָיו | 'elaiv רַבִּי | Rabbi מַה נַּעֲשֶׂה | mah-na'aseh

TKIS Niin tuli myös veronkantajia kastettaviksi ja he sanoivat hänelle: "Opettaja, mitä meidän on tehtävä?"

STLK Tuli myös publikaaneja kastettaviksi, ja he sanoivat hänelle: "Opettaja, mitä teemme?"

BIBLIA 1776 Mutta Publikanit tulivat myös antamaan heitänsä kastaa ja sanoivat hänelle: Mestari, mitä meidän pitää tekemän?

13. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* ja εἶπε | *eipe* hän sanoi πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille μηδὲν | *mēden* älkää yhtään πλέον | *pleon* enempää παρὰ | *para* τὸ | *to* διατεταγμένον | *diatetagmenon* määrätyn ὑμῖν | *hymin* teille πράσσετε | *prasete* vaatiko

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֵלֵיהֶם | 'aleihem אֶל-תִּגְבוּ | 'al-tigbu יוֹתֵר | joter מִחֻקֶּךָ | mechaqechem

TKIS Hän sanoi heille: "Älkää vaatiko enempää kuin mitä teille on määrätty."

STLK Hän sanoi heille: "Älkää ottako enempää, kuin teille on säädetty."

BIBLIA 1776 Vaan hän sanoi heille: älkäät enempää vaatiko kuin teille sääty on.

14. *TR* ἐπηρώτων | *epērōtōn* ja kysyivät δὲ | *de* αὐτόν | *auton* häneltä καὶ | *kai* myös στρατευόμενοι | *strateuomenoi* sotilaat λέγοντες | *legontes* sanoen καὶ | *kai* ja ἡμεῖς | *hēmeis* me τί | *ti* mitä ποιήσομεν | *poiēsomen* teemme καὶ | *kai* ja εἶπε | *eipe* hän sanoi πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille μηδένα | *mēdena* älkää keneltäkään διασείσητε | *diaseisēte* kiskoko μηδὲ | *mēde* älkääkä συκοφαντήσητε | *sykofantēsēte* kiristäkö καὶ | *kai* vaan ἀρκεῖσθε | *arkeisthe* tyytykää τοῖς | *tois* ὀψωνίοις | *opsōniois* palkkaanne ὑμῶν | *hymōn* teidän

Delitzsch וַיִּשְׁאַלְהוּ | vajjish'aluhu גַּם אֲנֵשֵׁי | gam-'anshei הַצֵּצָוָה | hatz'tzava' לְאֹמְרֵי

| le'mor וַאֲנַחְנוּ | va'anachnu מֵהַנְּעֻשֵׁה | mah-na'aseh וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם |
'aleihem וַיֹּאמֶר | 'ish אֶל־תַּלְשִׁינוּ | 'al-talshinu וַיֹּאמֶר | ve'al-talshinu וַיֹּאמֶר |
'ish וַיְהִי־דִי | vihi-dai לָכֵן | la'chem בְּשַׂכְרֶךָם | bischarchem

TKIS Myös sotamiehet kysyivät häneltä sanoen: "Entä mitä meidän on tehtävä?" Hän sanoi heille: "Älkää kiskoko keneltäkään älkääkä harjoittako kiristystä, vaan tyytykää palkkaanne."

STLK Myös sotamiehet kysyivät häneltä sanoen: "Mitä meidän tulee tehdä?" Hän sanoi heille: "Älkää kiskoko keneltäkään älkääkä kiristäkö, vaan tyytykää palkkaanne."

BIBLIA 1776 Niin kysyivät myös häneltä sotamiehet, sanoen: mitä myös meidän pitää tekemän? Ja hän sanoi heille: älkää kenellekään väkivaltaa taikka vääryyttä tehkö, ja tyytykää palkkaanne.

15. **TR** προσδοκῶντος | *prosdokōntos* mutta odottaessa δὲ | *de* τοῦ | *tou* λαοῦ |
laou kansa καὶ | *kai* ja διαλογιζομένων | *dialogidzomenōn* miettien πάντων |
pantōn kaikki ἐν | *en* ταῖς | *tais* καρδίαις | *kardiais* sydämissään αὐτῶν | *autōn*
περὶ | *peri* τοῦ | *tou* Ἰωάννου | *Iōannou* Johanneksesta μήποτε | *mēpote* eikö
αὐτὸς | *autos* hän εἶη | *eiē* ole ó | *ho* Χριστός | *Christos* Kristus

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּאֶשְׁר־חִכָּה | ka'asher-chika חַם | ha'am וְכָל־ם |
ve'chullam חֲשֵׁבִים | chshevim בְּלִבָּם | belibam לֵאמֹר | le'mor אֲוַלֵּי | 'ulai יוֹחָנָן |
Jochanan הוּא | hu' הַמְּשִׁיחַ | hamMashiach

TKIS Mutta kun kansa odotti ja kaikki ajattelivat sydämessään Johanneksesta, eikö hän ehkä ollut Kristus,

STLK Mutta kun kansa odotti ja kaikki ajattelivat sydämessään Johanneksesta, eikö hän ehkä ollut Kristus,

BIBLIA 1776 Mutta kuin kansa odotti, ja kaikki ajattelivat sydämessänsä Johanneksesta: lieneekö hän Kristus?

16. **TR** ἀπεκρίνατο | *apekrinato* vastasi ó | *ho* Ἰωάννης | *Iōannēs* Johannes ἄπασιν
| *apasi* kaikille λέγων | *legōn* sanoen ἐγὼ | *egō* minä μὲν | *men* tosin ὕδατι |
hydati vedellä βαπτίζω | *baptidzō* kastan ὑμᾶς· | *hymas* teitä ἔρχεται | *erchetai*
mutta tulee δὲ | *de* ó | *ho* ἰσχυρότερός | *ischyroteros* voimakkaampi μου | *mou*

minua οὗ | *hou* jonka οὐκ | *ouk* en εἰμι | *emi* ole ἰκανὸς | *hikanos* kelvollinen
λῦσαι | *lysai* avaamaan τὸν | *ton* ἰμάντα | *himanta* hihnaa τῶν | *tōn* ὑποδημάτων
| *hypodēmatōn* sandaalien αὐτοῦ· | *autou* Hänen αὐτὸς | *autos* Hän ὑμᾶς | *hymas*
teidät βαπτίσει | *baptisei* kastaa ἐν | *en* Πνεύματι | *pneumati* Hengessä Ἁγίῳ |
Hagiō Pyhässä καὶ | *kai* ja πυρὶ· | *pyri* tulessa

Delitzsch וַיֵּצֵן | vajja'an יוֹחָנָן | Jochanan וַיֵּאמֶר | vajjo'mer לְכַלָּם | le'chullam
הֵן | hen-'ani טוֹבֵל | tovel אֶתְכֶם | 'etchem בְּמַיִם | bammaim אֶבְלֵ | 'aval בּוֹא |
bo' יבוא | javo' הַחֲזִק | hechazaq מִמְּנִי | mimmenni אֲשֶׁר | 'asher אֵינְנִי | 'einenni
רְאוּ | ra'ui לְהַתִּיר | le'hattir אֶת־שָׁרוֹךְ | 'et-seroch נִעְלִי | ne'alaiv הוּא | hu'טָבֵל
| jitbol אֶתְכֶם | 'etchem בְּרוּחַ | beRuach הַקֹּדֶשׁ | haQodesh וּבְאֵשׁ | uva'esh

TKIS niin Johannes vastasi kaikille sanoen: "Minä kastan teidät vedellä, mutta tulee minua voimallisempi, jonka kengännauhaakaan en ole arvollinen päästämään. Hän kastaa teidät Pyhässä Hengessä ja tulessa.

STLK Johannes vastasi kaikille sanoen: "Minä kastan teidät vedellä, mutta tulee minua väkevämpi, jonka sandaalin nyöriäkään en ole kelvollinen päästämään. Hän kastaa teidät Pyhällä Hengellä ja tulella.

BIBLIA 1776 Vastasi Johannes, sanoen kaikille: minä tosin kastan teitä vedellä; mutta minua väkevämpi tulee, jonka kengän nauhoja en minä ole kelvollinen päästämään: hän kastaa teitä Pyhällä Hengellä ja tulella.

17. *TR* οὗ | *hou* Hänellä τὸ | *to* πτύον | *ptyon* viskin ἐν | *en* τῇ | *tē* χειρὶ | *cheiri*
on kädessään αὐτοῦ | *autou* καὶ | *kai* ja διακαθαρίει | *diakathariei* Hän puhdistaa
τὴν | *tēn* ἄλωνα | *halōna* puimatantereensa αὐτοῦ | *autou* καὶ | *kai* ja συνάξει |
synaksei kokooa τὸν | *ton* σῖτον | *siton* vehnän εἰς | *eis* τὴν | *tēn* ἀποθήκην |
apothēkēn aittaansa αὐτοῦ | *autou* τὸ | *to* δὲ | *de* mutta ἄχυρον | *achyron* akanat
κατακάψει | *katakausei* polttaa πυρὶ | *pyri* tulessa ἀσβέστῳ | *asbestō*
sammumattomassa

Delitzsch אֲשֶׁר | 'asher הַמְזֹרֶה | hammizreh בְּיָדוֹ | vejado לְהַבֵּר | le'haver אֶת־גֵּרְנוֹ
| 'et-gorno אֶתְכֶם | veje'esof אֶת־דֶּגָּנוֹ | 'et-degano אֶל־אוֹצָרוֹ | 'el-'otzaro אֶת־הַמֶּלֶךְ
| ve'et-hammotz יִשְׂרָפֶנּוּ | jisrefennu בְּאֵשׁ | ba'esh אֲשֶׁר | 'asher לֹא־תִכְבֶּה | lo'-
tichbeh

TKIS Hänellä on viskimensä kädessään ja Hän puhdistaa puimatanterensa ja kokooa

vehnän aittaansa, mutta ruumenet Hän polttaa sammumattomassa tulessa."

STLK Hänellä on viskimensä kädessään, ja hän puhdistaa puimatanterensa ja kokoaa vehnät aittaansa, mutta ruumenet hän polttaa sammumattomassa tulessa."

BIBLIA 1776 Jonka viskin on hänen kädessänsä, ja hän perkaa riihensä ja kokoo nisunsa aittaansa, mutta ruumenet polttaa hän sammumattomalla tulella.

18. *TR* πολλὰ | *polla* paljon μὲν | *men* tosin οὖν | *oun* καὶ | *kai* myös ἕτερα | *hetera* muutenkin παρακαλῶν | *parakalōn* kehoittaen εὐηγγελίζετο | *euēngelizeto* hän julisti evankeliumia τὸν | *ton* λαόν· | *laon* kansalle

Delitzsch וְכֵן | *vechen* עוֹד | *'od* דְּבָרִים | *devarim* אַחֲרַיִם | *'acherim* הַרְבֵּה | *harbeh* בְּשֵׁר | *bisser* הִזְחִיר | *vegam-hizhir* אֶת־הָאָם | *'et-ha'am*

TKIS Paljon hän näin jakoi muitakin kehoituksia ja julisti ilosanomaa kansalle.

STLK Antaen myös monia muita kehotuksia hän julisti kansalle evankeliumia.

BIBLIA 1776 Monta tosin myös muuta hän neuvoi ja saarnasi kansalle.

19. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta Ἡρώδης | *Hērōdēs* Herodes ὁ | *ho* τετράρχης | *tetrarchēs* neljännesruhtinas ἐλεγχόμενος | *elegchomenos* sai nuhteita ὑπ' | *hyp* αὐτοῦ | *autou* häneltä περὶ | *peri* tähden Ἡρωδιάδος | *Hērōdiados* Herodiaksen τῆς | *tēs* γυναικὸς | *gynaikos* vaimon Φιλίππου | *Filippou* Filippuksen τοῦ | *tou* ἀδελφοῦ | *adelfou* veljensä αὐτοῦ | *autou* hänen καὶ | *kai* ja περὶ | *peri* vuoksi πάντων | *pantōn* kaiken ὧν | *hōn* mitä ἐποίησε | *epoiēse* teki πονηρῶν | *ponērōn* pahaan ὁ | *ho* Ἡρώδης | *Hērōdēs* Herodes

Delitzsch וְהוֹרְדוֹס | *veHoredos* שָׂר־רֹבָא' | *sar-rova'* הַמְדִינָה | *hammedina* אֲשֶׁר | *'asher* הוּכַח | *huchach* עַל־יְדוּ | *'al-jado* עַל־אֲדוֹת | *'al-'odot* הוֹרְדוּיָה | *Horodeja* אֲשֶׁת | *'eshet* אַחִיו | *'achiv* פִּילִיפּוֹס | *Filippos* וְעַל־אֲדוֹת | *ve'al-'odot* כָּל־הָרַע | *kol-hara'* אֲשֶׁר | *'asher* עָשָׂה | *'asa* הוֹרְדוֹס | *Horedos*

TKIS Mutta kun neljännesruhtinas Herodes sai häneltä nuhteita veljensä vaimon Herodiaan vuoksi ja kaiken sen pahan vuoksi, mitä Herodes oli tehnyt,

STLK Mutta kun neljännesruhtinas Herodes sai häneltä nuhteita veljensä vaimon, Herodiaan, tähden ja kaiken sen pahan tähden, mitä Herodes oli tehnyt,

BIBLIA 1776 Mutta kun Herodes tetrarka nuhdeltiin häneltä, Herodiaksen veljensä Philippuksen emännän tähden ja kaikesta pahuudesta, jota Herodes teki,

20. **TR** προσέθηκε | *prosethēke* hän teki καὶ | *kai* myös τοῦτο | *touto* sen ἐπὶ | *epi* lisäksi πᾶσι | *pasi* kaiken καὶ | *kai* ja κατέκλεισε | *katekleise* sulki τὸν | *ton* Ἰωάννην | *Iōannēn* Johanneksen ἐν | *en* τῇ | *tē* φυλακῇ | *fylakē* vankilaan

Delitzsch הוֹסִיף | hosif הֶלְאֵל־כָּל־עַל | 'al-kol-'elleh גַּם | gam אֶת־זוֹת | 'et-zot וַיַּגִּדְוּ | vajjasger אֶת־יֹחָנָן | 'et-Jochanan בְּמִשְׁמַר | bemishmar

TKIS niin hän kaiken lisäksi teki senkin, että sulki Johanneksen vankilaan.

STLK hän kaiken muun lisäksi teki senkin, että sulki Johanneksen vankilaan.

BIBLIA 1776 Niin hän ylitse kaikkein teki myös sen, että hän salpasi Johanneksen vankiuteen.

21. **TR** ἐγένετο | *egeneto* ja tapahtui δὲ | *de* ἐν | *en* τῷ | *tō* βαπτισθῆναι | *baptisthēnai* kastettaessa ἅπαντα | *hapanta* kaikkea τὸν | *ton* λαὸν | *laon* kansaa καὶ | *kai* ja Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesus βαπτισθέντος | *baptisthentos* saatuaan kasteen καὶ | *kai* ja προσευχομένου | *proseuchomenou* Hänen rukoillessa ἀνεωχθῆναι | *aneōchthēnai* aukeni τὸν | *ton* οὐρανόν | *ouranon* taivas

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּהִטָּבֵל | behitavel כָּל־הָעַם | kol-ha'am וְגַם־יִשְׁוּ | vegam-JESHUA נִטְבַּל | nitbal וַיִּמְתַּפֵּל | umitpallel וַיִּשְׁתַּחֲוּ | vajippatechu הַשָּׁמַיִם | hash'shamaim

TKIS Kun kaikkea kansaa kastettiin ja Jeesus oli kastettu ja rukoili, tapahtui, että taivas aukeni

STLK Kun siis kaikkea kansaa kastettiin ja myös Jeesus oli saanut kasteen ja rukoili, tapahtui, että taivas aukeni

BIBLIA 1776 Ja tapahtui, kuin kaikki kansa kastettiin, ja Jesus myös oli kastettu, ja hän rukoili, niin taivas aukeni,

22. **TR** καὶ | *kai* ja καταβῆναι | *katabēnai* laskeutui τὸ | *to* Πνεῦμα | *Pneuma* Henki τὸ | *to* Ἅγιον | *Hagion* Pyhä σωματικῶ | *sōmatikō* ruumiillisessa εἶδει | *eidei* muodossa ὡσεὶ | *hōsei* niinkuin περιστερὰν | *peristeran* kyyhkynen ἐπ' | *ep*

ylle αὐτόν | *auton* Hänen καὶ | *kai* ja φωνὴν | *fōnēn* ääni ἐξ | *eks* οὐρανοῦ |
ouranou taivaasta γενέσθαι | *genesthai* tuli λέγουσαν | *legousan* sanoen σὺ | *sy*
sinä εἶ | *ei* olet ὁ | *ho* υἱός | *hyios* Poikani μου | *mou* minun ὁ | *ho* ἀγαπητός |
agapētos rakas ἐν | *en* σοὶ | *soi* sinuun ἡσδόκησα | *ēudokēsa* Minä olen mieltynyt

Delitzsch וַיֵּרֶד | *vajje'red* וַעֲלֵי | *'alaiiv* רוּחַ | *Ruach* הַקֹּדֶשׁ | *haQodesh* בְּדַמּוֹת |
bidemut גּוּף | *guf* כִּי־נָהָל | *kejona* וַיֵּהִי־קוֹל | *vaje'hi-qol* מִן־הַשָּׁמַיִם | *min-*
hash'shamaim וַיֵּאמַר | *vajjo'mar* אֲתָה | *'atta* בְּנֵי | *Beni* יְדִידִי | *jedidi* בְּךָ | *becha*
הַרְצֵתָ | *ratzeta* נַפְשִׁי | *nafeshi*

TKIS ja Pyhä Henki laskeutui Hänen päällensä ruumiillisessa hahmossa niin kuin kyyhkynen ja taivaasta tuli ääni (joka sanoi): "Sinä olet minun rakas Poikani. Sinuun olen mielistynyt."

STLK ja Pyhä Henki laskeutui hänen päälleen ruumiillisessa muodossa kuin kyyhkynen, ja taivaasta tuli ääni: "Sinä olet rakas Poikani. Sinuun olen mieltynyt."

BIBLIA 1776 Ja Pyhä Henki tuli alas ruumiillisella muodolla hänen päällensä niinkuin kyyhkynen, ja ääni tuli taivaasta, joka sanoi: sinä olet minun rakas Poikani, sinuun minä mielistyin.

23. **TR** καὶ | *kai* ja αὐτός | *autos* Hän ἦν | *ēn* oli ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus/
Jeesus oli ὡσεὶ | *hōsei* noin ἐτῶν | *etōn* vuotta τριάκοντα | *triakonta*
kolmekymmentä ἀρχόμενος | *archomenos* aloittaessaan ὢν | *ōn* Hän oli ὡς | *hōs*
niinkuin ἐνομιζέτο | *enomidzeto* arveltiin υἱός | *hyios* poika Ἰωσήφ | *Iōsēf* Joosefin
τοῦ | *tou* tämä Ἠλὶ | *Hēli* Eelin

Delitzsch וְהוּא | *vehu'* יֵשׁוּעַ | *JESHUA* בְּהַחִלּוֹ | *behachillo* הָיָה | *haja* בְּבֶן־שְׁלֹשִׁים
| *keven-shelshim* שָׁנָה | *shana* וַיֵּהְיֶה־בְּהוּ | *vajjachshevuhu* לְבֶן־יֹסֵף | *le'ben-Josef*
בְּבֶן־עֵלִי | *ben-Eli*

TKIS Hän, Jeesus, oli aloittaessaan toimintansa noin kolmikymmenvuotias ja oli niin kuin luultiin Joosefin poika, tämä Eelin,

STLK Hän, Jeesus, oli aloittaessaan toimintansa noin kolmenkymmenen vuoden vanha, ja oli, kuten luultiin, Joosefin poika. Joosef oli Eelin poika,

BIBLIA 1776 Ja Jesus oli lähes kolmenkymmenen vuotinen, joka oli (niinkuin luultiin) Josephin poika, Eelin pojan,

24. *TR* τοῦ | *tou* tämä Ματθαῖ | *Matthat* Mattatin τοῦ | *tou* tämä Λευΐ | *Leui*
Leevin τοῦ | *tou* tämä Μελχί | *Melchi* Melkin τοῦ | *tou* tämä Ἰαννά | *Ianna* Jannan
τοῦ | *tou* tämä Ἰωσήφ | *Iōsēf* Joosefin

Delitzsch בֶּן־מַטַּת | ben-Mattat בֶּן־לֵוִי | ben-Levi בֶּן־מַלְכִי | ben-Malki בֶּן־יַנַּי | ben-
Jannai בֶּן־יוֹסֵף | ben-Josef

TKIS edelleen Mattatin, Leevin, Melkin, Jannan*, Joosefin,

STLK Eeli Mattatin, tämä Leevin, tämä Melkin, tämä Jannain, tämä Joosefin,

BIBLIA 1776 Joka oli Mattatin poika, joka oli Levin poika, joka oli Melkin poika,
joka oli Jannan poika, joka oli Josephin poika,

25. *TR* τοῦ | *tou* tämä Ματθαίου | *Mattathiou* Mattatiaan τοῦ | *tou* tämä Ἀμώς |
Amōs Aamoksen τοῦ | *tou* tämä Ναούμ | *Noum* Naahumin τοῦ | *tou* Ἐσλί | *Hesli*
Eslin τοῦ | *tou* tämä Ναγγαί | *Naggai* Naggain

Delitzsch בֶּן־מַטִּיָּתְיָהוּ | ben-Mattitja בֶּן־אַמּוֹץ | ben-'Amotz בֶּן־נַחֻם | ben-Nachum
בֶּן־חֶסְלִי | ben-Chesli בֶּן־נַגַּגַּי | ben-Naggai

TKIS Mattatiaan, Aamoksen, Naahumin, Eslin, Naggain,

STLK tämä Mattatiaan, tämä Aamoksen, tämä Naahumin, tämä Eslin, tämä
Naggain,

BIBLIA 1776 Joka oli Mattatian poika, joka oli Amoksen poika, joka oli Naumin
poika, joka oli Eslin poika, joka oli Naggain poika,

26. *TR* τοῦ | *tou* tämä Μάαθ | *Maath* Maahatin τοῦ | *tou* tämä Ματθαίου |
Mattathiou Mattatiaan τοῦ | *tou* tämä Σεμεῖ | *Semei* Semein τοῦ | *tou* tämä Ἰωσήφ
| *Iōsēf* Joosefin τοῦ | *tou* tämä Ἰούδα | *Iouda* Juudan

Delitzsch בֶּן־מַחַת | ben-Machat בֶּן־מַטִּיָּתְיָהוּ | ben-Mattitja בֶּן־שִׁמְעִי | ben-Shim'i
בֶּן־יוֹסֵף | ben-Josef בֶּן־יֹדָה | ben-Joda

TKIS Maahatin, Mattatiaan, *Semein, Joosekin, Juudan*,

STLK tämä Maahatin, tämä Mattatiaan, tämä Semeinin, tämä Joosekin, tämä
Joodan,

BIBLIA 1776 Joka oli Maatin poika, joka oli Mattatian poika, joka oli Semein poika, joka oli Josephin poika, joka oli Juudan poika,

27. *TR* τοῦ | *tou* tämä Ἰωαννᾶ | *Iōanna* Joannan τοῦ | *tou* tämä Ῥησά | *Rēsa* Reesan τοῦ | *tou* tämä Ζοροβάβελ | *Zorobabel* Serubbaabelin τοῦ | *tou* tämä Σαλαθιήλ | *Salathiēl* Salatielin τοῦ | *tou* tämä Νηρί | *Nēri* Neerin

Delitzsch בֶּן־יֹחָנָן | ben-Jochanan בֶּן־רֵישָׁא | ben-Reisha' בֶּן־זְרֻבָבֶל | ben-Zerubbavel בֶּן־שֵׁאֲלִי־אֵל | ben-She'alti'el בֶּן־נְרִי | ben-Neri

TKIS Johannaan*, Reesan, Serubbaabelin, Salatielin, Neerin,

STLK tämä Johananin, tämä Reesan, tämä Serubbaabelin, tämä Sealtielin, tämä Neerin,

BIBLIA 1776 Joka oli Joannan poika, joka oli Resan poika, joka oli Zorobabelin poika, joka oli Salatielin poika, joka oli Nerin poika,

28. *TR* τοῦ | *tou* tämä Μελχί | *Melchi* Melkin τοῦ | *tou* tämä Ἀδδί | *Addi* Addin τοῦ | *tou* tämä Κωσάμ | *Kōsam* Koosamin τοῦ | *tou* tämä Ἐλμωδάμ | *Elmōdam* Elmodamin τοῦ | *tou* tämä Ἦρ | *Eer* Eerin

Delitzsch בֶּן־מַלְכִי | ben-Maleki בֶּן־אֲדִי | ben-'Addi בֶּן־קוֹסָם | ben-Qosam בֶּן־אֶלְמֹדָם | ben-'Elmedam בֶּן־עֵר | ben-'Er

TKIS Melkin, Addin, Koosamin, Elmodamin*, Eerin,

STLK tämä Melkin, tämä Addin, tämä Koosamin, tämä Elmadamin, tämä Eerin,

BIBLIA 1776 Joka oli Melkin poika, joka oli Addin poika, joka oli Kosamin poika, joka oli Elmodamin poika, joka oli Eerin poika,

29. *TR* τοῦ | *tou* tämä Ἰωσή | *Iōsē* Joosen τοῦ | *tou* tämä Ἐλιέζερ | *Eliezzer* Elieserin τοῦ | *tou* tämä Ἰωρεῖμ | *Iōreim* Joorimin τοῦ | *tou* tämä Ματθάτ | *Matthat* Mattatin τοῦ | *tou* tämä Λευί | *leui* Leevin

Delitzsch בֶּן־יוֹסֵי | ben-Josei בֶּן־אֶלְיָעֶזֶר | ben-Eli'ezer בֶּן־יֹרִים | ben-Jorim בֶּן־מַטָּת | ben-Mattat בֶּן־לֵוִי | ben-Levi

TKIS Joosen*, Elieserin, Joorimin, Mattatin, Leevin,

STLK tämä Jeesuksen, tämä Elieserin, tämä Joorimin, tämä Mattatin, tämä Leevin,

BIBLIA 1776 Joka oli Josen poika, joka oli Elieserin poika, joka oli Jorimin poika, joka oli Mattatin poika, joka oli Levin poika,

30. *TR* τοῦ | *tou* tämä Σιμεών | *Simeōn* Simeonin τοῦ | *tou* tämä Ἰούδα | *Iouda* Juudan τοῦ | *tou* tämä Ἰωσήφ | *Iōsēf* Joosefin τοῦ | *tou* tämä Ἰωνάν | *iōnan* Joonanin τοῦ | *tou* tämä Ἐλιακείμ | *Eliakeim* Eljakimin

Delitzsch בֶּן־שִׁמְעוֹן | ben-Shimeon בֶּן־יְהוּדָה | ben-Jehudah בֶּן־יוֹסֵף | ben-Josef בֶּן־יוֹנָן | ben-Jonam בֶּן־אֵלְיָקִים | ben-'Eljaqim

TKIS Simeonin, Juudan, Joosefin, Joonanin*, Eliakimin,

STLK tämä Simeonin, tämä Juudan, tämä Joosefin, tämä Joonamin, tämä Eliakimin,

BIBLIA 1776 Joka oli Simeonin poika, joka oli Juudan poika, joka oli Josephin poika, joka oli Jonain poika, joka oli Eliakimin poika,

31. *TR* τοῦ | *tou* tämä Μελεᾶ | *Melea* Melean τοῦ | *tou* tämä Μενάμ | *Menam* Mennan τοῦ | *tou* Ματταθά | *Mattatha* Mattatan τοῦ | *tou* tämä Ναθάν | *Nathan* Naatanin τοῦ | *tou* tämä Δαβίδ | *David* Daavidin

Delitzsch בֶּן־מֵלֵא | ben-Maleja' בֶּן־מִינָא | ben-Mina' בֶּן־מַטְתָּה | ben-Mattatta בֶּן־נָתָן | ben-Natan בֶּן־דָּוִד | ben-David

TKIS Melean, Mainanin*, Mattatan, Naatanin, Daavidin,

STLK tämä Melean, tämä Mennan, tämä Mattatan, tämä Naatanin, tämä Daavidin,

BIBLIA 1776 Joka oli Melean poika, joka oli Mainanin poika, joka oli Mattatan poika, joka oli Natanin poika, joka oli Davidin poika,

32. *TR* τοῦ | *tou* tämä Ἰεσσαί | *Iessai* Iisain τοῦ | *tou* tämä Ὠβήδ | *Obēd* Oobedin τοῦ | *tou* tämä Βοόζ | *Boodz* Booan τοῦ | *tou* tämä Σαλμών | *Salmōn* Salmonin τοῦ | *tou* tämä Ναασσών | *Naassōn* Nahassonin

Delitzsch בֶּן־יִשָּׁי | ben-Jishai בֶּן־עֹבֵד | ben-'Oved בֶּן־בּוֹאֵז | ben-Bo'az בֶּן־שָׁלְמוֹן | ben-Salmon בֶּן־נַחֲשׁוֹן | ben-Nachshon

TKIS Iisain, Oobedin, Booaan, Salmonin*, Nahassonin,

STLK tämä Iisain, tämä Oobedin, tämä Booaan, tämä Saalan, tämä Nahassonin,

BIBLIA 1776 Joka oli Jessen poika, joka oli Obedin poika, joka oli Bootsin poika, joka oli Salmonin poika, joka oli Naassonin poika,

33. *TR* τοῦ | *tou* tämä Ἀμιναδάβ | *Aminadab* Aminadabin τοῦ | *tou* tämä Ἀράμ | *Aram* Aramin τοῦ | *tou* tämä Ἑσρώμ | *Hesrōm* Hesromin τοῦ | *tou* tämä Φαρές | *Fares* Faareen τοῦ | *tou* tämä Ἰούδα | *Iouda* Juudan

Delitzsch בֶּן־עַמִּינַדָב | ben-'Amminadav בֶּן־אַרָם | ben-'Aram בֶּן־חֶצְרוֹן | ben-Chetzron בֶּן־תֵּרַח | ben-Terach בֶּן־נָחוֹר | ben-Nachor

TKIS Aminadabin, Aramin*, Esronin, Faareen, Juudan,

STLK tämä Aminadabin, tämä Adminin, tämä Arnin, tämä Esromin, tämä Faareen, tämä Juudan,

BIBLIA 1776 Joka oli Aminadabin poika, joka oli Aramin poika, joka oli Esromin poika, joka oli Phareksen poika, joka oli Juudan poika,

34. *TR* τοῦ | *tou* tämä Ἰακώβ | *Iakōb* Jaakobin τοῦ | *tou* tämä Ἰσαάκ | *Isaak* Iisakin τοῦ | *tou* tämä Ἀβραάμ | *Abraam* Aabrahamin τοῦ | *tou* tämä Θάρα | *Thara* Taaran τοῦ | *tou* tämä Ναχώρ | *Nachōr* Naahorin

Delitzsch בֶּן־יַעֲקֹב | ben-Ja'akov בֶּן־יִצְחָק | ben-Jitzchaq בֶּן־אַבְרָהָם | ben-'Avraham בֶּן־תֵּרַח | ben-Terach בֶּן־נָחוֹר | ben-Nachor

TKIS Jaakobin, Iisakin, Aabrahamin, Taaran, Naahorin,

STLK tämä Jaakobin, tämä Iisakin, tämä Aabrahamin, tämä Taaran, tämä Naahorin,

BIBLIA 1776 Joka oli Jakobin poika, joka oli Isaakin poika, joka oli Abrahamin poika, joka oli Taran poika, joka oli Nahorin poika,

35. *TR* τοῦ | *tou* tämä Σαρούχ | *Sarouch* Sarugin τοῦ | *tou* tämä Ῥαγαῦ | *Ragau* Ragaun τοῦ | *tou* tämä Φαλέκ | *Falek* Falekin τοῦ | *tou* tämä Ἐβέρ | *Eber* Eberin τοῦ | *tou* tämä Σαλά | *Sala* Salan

Delitzsch בֶּן־שֵׁרוּג | ben-Serug | בֶּן־רְעוּ | ben-Re'u | בֶּן־פֶּלֶג | ben-Peleg | בֶּן־עֵבֶר | ben-'Ever | בֶּן־שָׁלַח | ben-Shalach

TKIS Sarukin*, Ragaun, Faalekin, Eberin, Saalan,

STLK tämä Serukin, tämä Ragaun, tämä Faalekin, tämä Eberin, tämä Saalan,

BIBLIA 1776 Joka oli Sarukin poika, joka oli Ragaun poika, joka oli Phalekin poika, joka oli Eberin poika, joka oli Salan poika,

36. *TR* τοῦ | *tou* tämä Κοῖνάν | *Kainan* Kainanin τοῦ | *tou* tämä Ἀρφαξάδ | *Arfaksad* Arfaksadin τοῦ | *tou* tämä Σήμ | *Sēm* Seemin τοῦ | *tou* tämä Νῶε | *Nōe* Nooan τοῦ | *tou* tämä Λάμεχ | *Lamech* Lamekin

Delitzsch בֶּן־קַיִן | ben-Qeinan | בֶּן־אַרְפַּכְשָׁד | ben-'Arpachshad | בֶּן־שֵׁם | ben-Shem | בֶּן־נֹחַ | ben-Noach | בֶּן־לָמֶךְ | ben-Lamech

TKIS Kainanin*, Arfaksadin, Seemin, Nooan, Laamekin,

STLK tämä Kainamin, tämä Arfaksadin, tämä Seemin, tämä Nooan, tämä Laamekin,

BIBLIA 1776 Joka oli Kainanin poika, joka oli Arphaksadin poika, joka oli Semin poika, joka oli Noan poika, joka oli Lamekin poika,

37. *TR* τοῦ | *tou* tämä Μαθουσάλα | *Mathousala* Metusalan τοῦ | *tou* tämä Ἐνώχ | *Henōch* Enokin τοῦ | *tou* tämä Ἰαρέδ | *Iared* Jaredin τοῦ | *tou* tämä Μαλελεήλ | *Maleleēl* Mahalalelin τοῦ | *tou* tämä Κοῖνάν | *Kainan* Kainanin

Delitzsch בֶּן־מֶתוּשֶׁלַח | ben-Metushelach | בֶּן־חֲנוּךְ | ben-Chanoch | בֶּן־יֶרֶד | ben-Jered | בֶּן־מַהֲלַל־אֵל | ben-Mahalal'el | בֶּן־קַיִן | ben-Qeinan

Delitzsch בֶּן־מֶתוּשֶׁלַח | ben-Metushelach | בֶּן־חֲנוּךְ | ben-Chanoch | בֶּן־יֶרֶד | ben-Jered | בֶּן־מַהֲלַל־אֵל | ben-Mahalal'el | בֶּן־קַיִן | ben-Qeinan 38. *TR* τοῦ | *tou* tämä Ἐνῶς | *Enōs* Enoksen τοῦ | *tou* tämä Σήθ | *Sēth* Seetin τοῦ | *tou* tämä Ἀδάμ | *Adam* Aadamin τοῦ | *tou* tämä Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch בֶּן־אֵנוֹשׁ | ben-'Enosh | בֶּן־שֵׁת | ben-Shet | בֶּן־אָדָם | ben-'Adam | בֶּן־אֱלֹהִים | Ben-'ELOHIM

TKIS Enoksen, Seetin, Aadamin, Jumalan.

STLK tämä Enoksen, tämä Seetin, tämä Aadamin, tämä Jumalan.

BIBLIA 1776 Joka oli Enoksen poika, joka oli Setin poika, joka oli Aadamin poika, joka oli Jumalan.

4 Luku

1. **TR** Ἰησοῦς | *Iēsous* ja Jeesus δὲ | *de* Πνεύματος | *Pneumatōs* Henkeä Ἁγίου | *Hagiou* Pyhää πλήρης | *plērēs* täynnä υπέστρεψεν | *hypestrepsen* palasi ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* Ἰορδάνου | *Iordanou* Jordanilta καὶ | *kai* ja ἦγετο | *ēgeto* johdatettiin ἐν | *en* τῷ | *tō* Πνεύματι | *Pneumati* Hengessä εἰς | *eis* τὴν | *tēn* ἔρημον | *erēmon* autiomaahan

Delitzsch וְיֵשׁוּעַ | veJESHUA בְּשֵׁן | shav מִן־הַיַּרְדֵּן | min-haJarden מֵאֵל | male' רוּחַ | Ruach הַקֹּדֶשׁ | haQodesh וַיָּגֵהוּ | vaje'nahagehu הָרוּחַ | haRuach הַמְדַבֵּרָה | hammidbara

TKIS Sitten Jeesus täynnä Pyhää Henkeä palasi Jordanilta, ja Henki kuljetti Häntä autiomaassa

STLK Jeesus palasi Jordanilta täynnä Pyhää Henkeä, ja Henki kuljetti häntä erämaassa,

BIBLIA 1776 Niin Jesus täynnänsä Pyhää Henkeä palasi Jordanista ja vietiin Hengeltä korpeen,

2. **TR** ἡμέρας | *hēmeras* päiväksi τεσσαράκοντα | *tessarakonta* neljäksikymmeneksi πειραζόμενος | *peiradzomenos* koeteltavaksi ὑπὸ | *hypo* τοῦ | *tou* διαβόλου | *diabolou* perkeleen καὶ | *kai* ja οὐκ | *ouk* Hän ei ἔφαγεν | *efagen* syönyt οὐδὲν | *ouden* mitään ἐν | *en* ταῖς | *tais* ἡμέραις | *hēmerais* päivinä ἐκείναις· | *ekēinaiis* niinä καὶ | *kai* ja συντελεσθεισῶν | *syntelestheisōn* päätyttyä αὐτῶν | *autōn* niiden ὕστερον | *hysteron* viimein ἐπέινασε | *epeinase* Hänen tuli nälkä

Delitzsch וַיָּגֵהוּ | vaje'nassehu הַשָּׂטָן | has'satan אַרְבָּעִים | 'arba'im יוֹם | jom וְלֵא | velo' אֶכְלָה | 'achal מֵאִוֶּמָּה | me'uma בַּיָּמִים | bajamim הָהֵם | hahem וְאֶתְרֵי | vea'charei אֲשֶׁר־תָּמוּ | 'asher-tammu וַיִּרְעַב | vajir'av

TKIS neljäkymmentä päivää paholaisen kiusattavana. Eikä Hän niinä päivinä syönyt mitään. Mutta niitten päätyttyä Hänen (lopulta) oli nälkä.

STLK ja perkele kiusasi häntä neljäkymmentä päivää. Hän ei syönyt mitään niinä päivinä, mutta kun ne olivat päättyneet, hänen tuli nälkä.

BIBLIA 1776 Ja kiusattiin neljäkymmentä päivää perkeleeltä, eikä syönyt mitään niinä päivinä; mutta kuin ne kuluneet olivat, sitte hän isosi.

3. **TR** καὶ | *kai* niin εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτῷ | *autō* Hänelle ὁ | *ho* διάβολος | *diabolos* perkele εἶ | *ei* jos υἱὸς | *hyios* Poika εἶ | *ei* olet τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan εἶπε | *eipe* sano τῷ | *tō* λίθῳ | *lithō* kivelle τούτῳ | *toutō* tälle ἵνα | *hina* että γένηται | *genētai* se muuttuu ἄρτος | *artos* leiväksi

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֱלֹהִים | 'elaiiv הַשָּׂטָן | has'satan אִם | 'im בְּנֵי־הָאֱלֹהִים | Ben-ha'ELOHIM אֲתָא | 'atta אָמַר | 'emor אֶל־הָאֱבֹן | 'el-ha'even תֵּאזְנֶה | hazzot וְתִהְיֶה | utehi לְלֶחֶם | le'lachem

TKIS Niin paholainen sanoi Hänelle: "Jos olet Jumalan Poika, sano tälle kivelle, että se muuttuisi leiväksi."

STLK Perkele sanoi hänelle: "Jos sinä olet Jumalan Poika, sano tälle kivelle, että se muuttuu leiväksi."

BIBLIA 1776 Niin perkele sanoi hänelle: jos sinä olet Jumalan Poika, niin sanos tälle kivelle, että se leiväksi tulis.

4. **TR** καὶ | *kai* niin ἀπεκρίθη | *apekrithē* vastasi Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus πρὸς | *pros* αὐτόν | *auton* hänelle λέγων | *legōn* sanoen γέγραπται | *gegraptai* on kirjoitettu ὅτι | *hoti* että οὐκ | *ouk* ei ἐπ' | *ep* ἄρτῳ | *artō* leivästä μόνῳ | *monō* ainoastaan ζήσεται | *dzēsetai* elä ὁ | *ho* ἄνθρωπος | *anthrōpos* ihminen ἀλλ' | *all* vaan ἐπὶ | *epi* παντὶ | *panti* jokaisesta ῥήματι | *rēmati* sanasta Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an אֶת | 'oto יֵשׁוּעַ | JESHUA הֵן | hen כְּתוּב | katuv כִּי | ki לֵאמֹר | lo' אֶל־הָלַחֶם | 'al-hallechem לְבַדּוֹ | le'vado הֲיִהְיֶה | jichjeh הֲאָדָם | ha'adam כִּי | ki אֶל־כָּל־מֹצָא | 'al-kol-motza' פִּי־יְהוָה | fi-JAHWEH

TKIS Jeesus vastasi (sanoen) hänelle: "On kirjoitettu: 'Ihminen ei elä ainoastaan

leivästä (vaan jokaisesta Jumalan sanasta).'"

STLK Jeesus vastasi hänelle: "Kirjoitettu on: 'Ei ihminen elä ainoastaan leivästä, vaan jokaisesta Jumalan sanasta.'"

BIBLIA 1776 Ja Jesus vastasi, sanoen hänelle: kirjoitettu on: ei ihminen elä ainoasti leivästä, vaan jokaisesta Jumalan sanasta.

5. **TR** καὶ | *kai* ja ἀναγαγὼν | *anagagōn* vei αὐτὸν | *auton* Hänet ὁ | *ho* διάβολος | *diabolos* perkele εἰς | *eis* ὄρος | *oros* vuorelle ὑψηλὸν | *hypsēlon* korkealle ἔδειξεν | *edeiksen* näyttäen αὐτῷ | *autō* Hänelle πάσας | *pasas* kaikki τὰς | *tas* βασιλείας | *basileias* valtakunnat τῆς | *tēs* οἰκουμένης | *oikoumenēs* maailman ἐν | *en* στιγμή | *stigmē* silmänräpäyksessä χρόνου | *chronou* ajan

Delitzsch וַיַּעֲלֵהוּ | vajja'alehu הַשָּׂטָן | has'satan עַל־הַר | 'al-har גְּבוֹהַ | gavoah וַיִּרְאֶהוּ | vajjar'ehu בְּרֶגַע | berega' אֶחָד | 'echad כָּל־מַמְלָכוֹת | kol-mamlehot תֵּבֵל | tevel

TKIS vietyään Hänet korkealle vuorelle paholainen näytti Hänelle tuokiossa kaikki maailman valtakunnat.

STLK Perkele vei hänet korkealle vuorelle ja näytti hänelle hetkessä kaikki maailman valtakunnat

BIBLIA 1776 Ja perkele vei hänen korkialle vuorelle ja osoitti hänelle kaikki maan piirin valtakunnat silmänräpäyksellä,

6. **TR** καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτῷ | *autō* Hänelle ὁ | *ho* διάβολος | *diabolos* perkele σοὶ | *soi* sinulle δώσω | *dōsō* annan τὴν | *tēn* ἐξουσίαν | *eksousian* valtaan ταύτην | *tautēn* tämän ἅπασαν | *hapasan* kaiken καὶ | *kai* ja τὴν | *tēn* δόξαν | *doksan* loiston αὐτῶν· | *autōn* niiden ὅτι | *hoti* sillä ἐμοὶ | *emoi* minulle παραδέδοται | *paradedotai* ne on annettu καὶ | *kai* ja ὃ | *hō* jolle ἐὰν | *ean* jos θέλω | *thelō* tahdon δίδωμι | *didōmi* annan αὐτήν | *autēn* ne

Delitzsch וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֵלָיו | 'elaiiv הַשָּׂטָן | has'satan לְ | le'cha אֶתְּךָ | 'etten אֶת־כָּל־הַמַּמְשָׁלָה | 'et-kol-hammemshala הַזֹּאת | hazzot וְאֶת־כְּבוֹדָן | ve'et-kevodan כִּי־נִמְסְרָה | ki-nimsera בְּיָדִי | vejadi וְנִתְּתִיָּהּ | unetattiha לְאֲשֶׁר | la'asher אֶחְפָּץ | 'echpatz

TKIS Ja paholainen sanoi Hänelle: "Sinulle annan kaiken tämän valtapiirin ja sen loiston, sillä minun haltuuni se on annettu, ja minä annan sen kenelle haluan.

STLK ja sanoi hänelle: "Sinulle annan kaiken tämän vallan ja näiden kunnian, sillä minun haltuuni se on annettu, ja annan sen, kenelle tahdon.

BIBLIA 1776 Ja perkele sanoi hänelle: kaiken tämän vallan ja heidän kunniansa minä annan sinulle; sillä minun haltuuni ovat ne annetut, ja minä annan ne kenelle minä tahdon.

7. **TR** σὺ | *sy* sinä οὖν | *oun* siis ἐὰν | *ean* jos προσκυνήσης | *proskynēsēs* kumarrut ἐνώπιόν | *enōpion* eteeni μου | *mou* minun ἔσται | *estai* on σου | *sou* sinun πάντα | *panta* kaikki

Delitzsch וְעַתָּה | ve'atta תִּשְׁתַּחֲוֶה | 'im-tish'tachaveh לְפָנַי | le'fanai הַכֹּל | hakol יִהְיֶה־לְךָ | jihjeh-lach

TKIS Jos siis osoitat kunnioitusta edessäni, kaikki on sinun."

STLK Jos sinä siis kumarrut minun eteeni, niin kaikki on oleva sinun."

BIBLIA 1776 Jos sinä siis kumarrat ja rukoilet minua, ne kaikki pitää sinun omas oleman.

8. **TR** καὶ | *kai* mutta ἀποκριθεὶς | *apokritheis* vastasi αὐτῷ | *autō* hänelle εἶπεν | *eipen* sanoen ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ὑπάγε | *hypage* mene ὀπίσω | *opisō* taakseni μου | *mou* minun σατανᾶ· | *satana* saatana γέγραπται | *gegraptai* sillä on kirjoitettu γάρ | *gar* προσκυνήσεις | *proskynēseis* palvo Κύριον | *Kyrion* Herraa τὸν | *ton* Θεόν | *Theon* Jumalaasi σου | *sou* sinun καὶ | *kai* ja αὐτῷ | *autō* Häntä μόνῳ | *monō* ainoaa λατρεύσεις | *latreuseis* palvele

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an וַיִּשׁוּעַ | JESHUA וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֵלָיו | 'elaiv סוּר | sur מִפְּנֵי | mimmenni הַשָּׂטָן | has'satan כִּי | ki כְּתוּב | chatuv לִיהוָה | laJAHWEH אֵלֹהֶיךָ | 'ELOHECHA תִּשְׁתַּחֲוֶה | tish'tachaveh וְאֵת | ve'oto תַּעֲבֹד | ta'avod

TKIS Jeesus vastasi hänelle ja sanoi: "(Mene taakseni, saatana, sillä) on kirjoitettu: 'Kunnioita Herraa, Jumalaasi, ja palvele *ainoastaan Häntä*.'"

STLK Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Väisty luotani, saatana, sillä kirjoitettu on:

'Herraa, sinun Jumalaasi, tulee sinun kumartaa ja häntä ainoaa palvella.'

BIBLIA 1776 Ja Jesus vastaten sanoi hänelle: mene matkaas minun tyköäni, saatana! sillä kirjoitettu on: Herraa sinun Jumalaas pitää sinun kumartaman ja häntä ainoaa palveleman.

9. **TR** καὶ | *kai* ja ἤγαγεν | *ēgagen* hän vei αὐτὸν | *auton* Hänet εἰς | *eis* Ἱερουσαλήμ | *Ierousalēm* Jerusalemiin καὶ | *kai* ja ἔστησεν | *hestēsen* asetti αὐτὸν | *auton* Hänet ἐπὶ | *epi* τὸ | *to* πτερύγιον | *pterygion* harjalle τοῦ | *tou* ἱεροῦ | *ierou* pyhäkön καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτῷ | *autō* Hänelle εἰ | *ei* jos ὁ | *ho* υἱὸς | *hyios* Poika εἶ | *ei* olet τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan βάλε | *bale* heittäydy σεαυτὸν | *seauton* itse ἐντεῦθεν | *enteuthen* tästä κάτω· | *katō* alas

Delitzsch וַיְבִיאֶהוּ | vaje'vi'ehu וַיִּשְׁלֶיךָ | Jerushalaim וַיַּבִּיאוּהוּ | vajja'amidehu עַל־פְּנֵי | 'al-pinnat בַּיַּת־הַמִּקְדָּשׁ | beit-hammiqdash וַיִּצְלַח | vajjo'mer וַיִּצְלַח | 'elaiv אֶל־בְּנֵי־הָאֱלֹהִים | Ben-ha'ELOHIM אֶתְּהָ | 'atta הַשְּׁלַח | hashlech לְמַטְּחָה | le'matta

TKIS Niin hän vei Hänet Jerusalemiin ja asetti Hänet pyhäkön harjalle ja sanoi Hänelle: "Jos olet Jumalan Poika, heittäydy tästä alas,

STLK Hän vei hänet Jerusalemiin ja asetti hänet pyhäkön harjalle ja sanoi hänelle: "Jos sinä olet Jumalan Poika, heittäydy tästä alas,

BIBLIA 1776 Ja hän vei hänen Jerusalemiin ja asetti hänen templin harjalle, ja sanoi hänelle: jos sinä olet Jumalan Poika, niin laske tästä itses alas;

10. **TR** γέγραπται | *gegraptai* sillä on kirjoitettu γὰρ | *gar* ὅτι | *hoti* ἐτὶ τοῖς | *tois* ἀγγέλοις | *aggelois* enkeilleen αὐτοῦ | *autou* Hän ἐντελεῖται | *enteleitai* antaa käσκyn περὶ | *peri* σοῦ | *sou* sinusta τοῦ | *tou* διαφυλάξαι | *diaylaksai* varjella σε· | *se* sinua

Delitzsch כִּי | ki כְּתוּב | chatuv כִּי־מִלְאַכְיוֹ | ki-mal'achaiv יִצְוָה־לָךְ | jetzaveh-lach לְשַׁמְרֶחָה | le'shamerecha

TKIS Sillä on kirjoitettu: 'Hän antaa enkeilleen käskyn sinusta, että he varjelevat sinua'

STLK sillä kirjoitettu on: 'Hän antaa enkeilleen käskyn sinusta, että he varjelevat

sinua',

BIBLIA 1776 Sillä kirjoitettu on: hän antaa käskyn enkeleillensä sinusta varjelemaan sinua,

11. **TR** καὶ | *kai* ja ὅτι | *hoti* että ἐπὶ | *epi* χειρῶν | *cheirōn* käsillään ἀροῦσί | *arousi* he kantavat σε | *se* sinua μήποτε | *mēpote* ettet προσκόψης | *proskopsēs* loukkaisi πρὸς | *pros* λίθον | *lithon* kiveen τὸν | *ton* πόδα | *poda* jalkaasi σου | *sou* sinun

Delitzsch וְכִי | *vechi* עַל־כַּפַּיִם | *'al-kappaim* וְיִשְׁאֲנֶהָ | *ish'sha'unecha* פֶּן־תִּגְּדֹף | *pen-tiggof* בְּאֶבֶן | *ba'even* רַגְלְךָ | *raglecha*

TKIS ja: 'He kantavat sinua käsillään, ettet jalkaasi kiveen loukkaisi.' "

STLK ja: 'He kantavat sinua käsillään, ettet loukkaisi jalkaasi kiveen.'"

BIBLIA 1776 Ja että he käsissä kantavat sinua, ettet joskus jalkaas kiveen loukkaa.

12. **TR** καὶ | *kai* ja ἀποκριθεὶς | *apokritheis* vastasi εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτῷ | *autō* hänelle ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ὅτι | *hoti* että εἴρηται | *eirētai* on sanottu οὐκ | *ouk* älä ἐκπειράσεις | *ekpeiraseis* kiusaa Κύριον | *Kyrion* Herra τὸν | *ton* Θεόν | *Theon* Jumalaasi σου | *sou* sinun

Delitzsch וַיַּעַן | *vajja'an* וַיֹּמַר | *JESHUA* וַיֹּמַר | *vajjo'mer* וַיֹּמַר | *'elaiv* וַיֹּמַר | *ne'emar* לֵאמֹר | *lo'* תִּנְסֶהָ | *tenasseh* אֵת | *'et* הַיְהוָה | *JAHWEH* אֱלֹהֶיךָ | *'ELOHECHA*

TKIS Jeesus vastasi sanoen hänelle: "On sanottu: 'Älä kiusaa Herra, Jumalaasi.' "

STLK Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Sanottu on: 'Älä kiusaa Herra, sinun Jumalaasi.'"

BIBLIA 1776 Ja Jesus vastaten sanoi hänelle: sanottu on: ei sinun pidä kiusaaman Herra sinun Jumalaas.

13. **TR** καὶ | *kai* ja συντελέσας | *syntelesas* lopotettuaan πάντα | *panta* kaiken πειρασμὸν | *peirasmon* kiusaamisen ὁ | *ho* διάβολος | *diabolos* perkele ἀπέστη | *apestē* roistui ἀπ' | *ap* luota αὐτοῦ | *autou* Hänen ἄχρι | *achri* καιροῦ | *kairou* ajaksi

Delitzsch וּכְבָּלוֹת | uchechallot הַשָּׂטָן | has'satan כָּל־מַסָּה | kol-massa וַיִּרְךְ | vajjir'u מִמֶּנּוּ | mimmennu עַד־עַתָּה | 'ad-'et

TKIS Lopetettuaan kaiken kiusaamisen, paholainen poistui Hänen luotaan ajaksi.

STLK Kun perkele oli kaiken kiusattavansa kiusannut, hän poistui hänen luotaan ajaksi.

BIBLIA 1776 Ja kuin kaikki kiusaus oli päätetty, meni perkele pois hetkeksi hänen tyköänsä.

14. **TR** καὶ | *kai* ja ὑπέστρεψεν | *hypestrepsen* palasi ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ἐν | *en* τῇ | *tē* δυνάμει | *dynamei* voimassa τοῦ | *tou* Πνεύματος | *Pneumatōs* Hengen εἰς | *eis* τὴν | *tēn* Γαλιλαίαν· | *Galilaian* Galileaan καὶ | *kai* ja φήμη | *fēmē* maine ἐξῆλθε | *eksēlthe* levisi καθ' | *kath* ὅλης | *holēs* koko τῆς | *tēs* περιχώρου | *perichōrou* ympäristöön περὶ | *peri* αὐτοῦ | *autou* Hänestä

Delitzsch וַיִּשׁוּב | vajjashov יְשׁוּעָה | JESHUA בְּגִבּוֹרָתָהּ | bigvurat הָרוּחַ | haRuach אֶל־הַגָּלִיל | 'el-haGalil וַיִּצְאֵהוּ | vajje'tze' שׁוּמֵהוּ | shame'o כָּל־הַכָּכָר | bechol-hakikar

TKIS Jeesus palasi Hengen voimassa Galileaan, ja sanoma Hänestä levisi kaikkialle ympäristöön.

STLK Sitten Jeesus palasi Hengen voimassa Galileaan, ja hänen maineensa levisi kaikkiin ympärillä oleviin seutuihin.

BIBLIA 1776 Ja Jesus palasi Hengen väessä taas Galileaan, ja sanoma kuului hänestä ympäri kaiken lähimaakunnan.

15. **TR** καὶ | *kai* ja αὐτὸς | *autos* Hän ἐδίδασκεν | *edidasken* opetti ἐν | *en* ταῖς | *tais* συναγωγαῖς | *synagōgais* synagoogissaan αὐτῶν | *autōn* heidän δοξαζόμενος | *doksadzomenos* Häntä ylistivät ὑπὸ | *hypo* πάντων | *pantōn* kaikki

Delitzsch וְהוּא | vehu' הָיָה | haja מְלַמֵּד | melammed בְּבֵיתֵי | bevattei כְּנִסְיֹתֵיהֶם | chenesijoteihem וַיְהַלְלֵהוּ | vaje'haleluhu כָּל־כֹּהֵן | kullam

TKIS Niin Hän opetti heidän synagoogissaan, ja kaikki ylistivät Häntä.

STLK Hän opetti heidän synagogissaan, ja kaikki ylistivät häntä.

BIBLIA 1776 Ja hän opetti heidän synagogissansa, ja kunnioitettiin kaikkialta,

16. **TR** καὶ | *kai* ἦλθεν | *ēlthen* Hän tuli εἰς | *eis* τὴν | *tēn* Ναζαρέθ | *Nadzareth*
Nasaretiin οὗ | *hou* jossa ἦν | *ēn* Hänet oli τεθραμμένος· | *tethrammenos*
kasvatettu καὶ | *kai* ja εἰσηλθε | *eisēlthe* meni κατὰ | *kata* mukaan τὸ | *to* εἰωθὸς |
eiōthos tapansa αὐτῷ | *autō* Hän ἐν | *en* τῇ | *tē* ἡμέρᾳ | *hēmera* päivänä τῶν | *tōn*
σαββάτων | *sabbatōn* Sapatin εἰς | *eis* τὴν | *tēn* συναγωγὴν | *synagōgēn*
synagoogaan καὶ | *kai* ja ἀνέστη | *anestē* nousi ἀναγνῶναι | *anagnōnai* lukemaan

Delitzsch וַיְבֹא | vajjavo' אֶל־נְצֵרֶת | 'el-Netzeret וְאֲשֶׁר | 'asher לְגַדְלֵהּ | guddal-
sham וַיֵּלֶךְ | vajje'lech כְּמִשְׁפָּטוֹ | kemishpato בְּיֹם | bejom הַשַּׁבָּת | hash'Shabbat
אֶל־בַּיִת | 'el-beit הַכְּנֵסֶת | ha'keneset וַיֵּקֶם | vajjaqom לְקִרְאָה | liqro' בַּתּוֹרָה |
batora

TKIS Sitten Hän saapui Nasaretiin, jossa Hänet oli kasvatettu, ja meni tapansa mukaan sapattina synagoogaan ja nousi lukemaan.

STLK Hän saapui Nasaretiin, jossa hänet oli kasvatettu, ja meni tapansa mukaan sapatinpäivänä synagogaan ja nousi lukemaan.

BIBLIA 1776 Ja tuli Natsaretiin, kussa hän kasvatettu oli, ja meni tapansa jälkeen sabbatin päivänä synagogaan, ja nousi lukemaan.

17. **TR** καὶ | *kai* ja ἐπέδοθη | *epedothē* annettiin αὐτῷ | *autō* Hänelle βιβλίον |
biblion kirja Ἡσαίου | *Esaiou* Jesajan τοῦ | *tou* προφήτου | *profētou* profeetan καὶ
| *kai* ja ἀναπτύξας | *anaptyksas* käärittään auki τὸ | *to* βιβλίον | *biblion* kirjan
εὔρε | *heure* Hän löysi τὸν | *ton* τόπον | *topon* kohdan οὗ | *hou* jossa ἦν | *ēn* oli
γεγραμμένον | *gegrammenon* kirjoitettuna

Delitzsch וַיִּתֶּן־לוֹ | vajjuttan-lo סֵפֶר | sefer יְשַׁעְיָהוּ | Jeshaja הַנְּבִיא | hannavi'
וַיִּפְתַּח | vajjiftach אֶת־הַסֵּפֶר | 'et-hassefer וַיִּימְצֵא | vajjimtza' אֶת־הַמָּקוֹם | 'et-
hammaqom וְאֲשֶׁר | 'asher הֵיחָדְתוּב | haja-chatuv בו | bo

TKIS Hänelle annettiin profeetta Jesajan kirja. Käärittään kirjan auki Hän löysi paikan, jossa oli kirjoitettuna:

STLK Hänelle annettiin profeetta Jesajan kirja, ja kun hän avasi kirjakäärön, hän löysi sen paikan, johon oli kirjoitettu:

BIBLIA 1776 Ja hänelle annettiin Jesaias prophetan Raamattu. Ja kuin hän Raamatun avasi, löysi hän sen paikan, kussa kirjoitettu on:

18. **TR** Πνεῦμα | *Pneuma* Henki Κυρίου | *Kyriou* Herran ἐπ' | *ep* päälläni ἐμέ | *eme* minun οὗ | *hou* jonka ἔνεκεν | *heneken* tähden ἔχρισέ | *echrise* Hän on voidellut με | *me* minut εὐαγγελίζεσθαι | *euaggelidzesthai* julistamaan evankeliumia πτωχοῖς· | *ptōchois* köyhille ἀπέσταλκέ | *apestalke* Hän on lähettänyt με | *me* minut ἰάσασθαι | *iasasthai* parantamaan τοὺς | *tous* συντετριμμένους | *syntetrimmenous* särkyneitä τὴν | *tēn* καρδίαν· | *kardian* sydämeltään κηρύξαι | *kēryksai* julistamaan αἰχμαλώτοις | *aichmalōtois* vangituille ἄφεσιν | *afesin* vapautusta καὶ | *kai* ja τυφλοῖς | *tyflois* sokeille ἀνάβλεψιν | *anablepsin* näön saamista ἀποστεῖλαι | *aposteilai* päästämään τεθραυσμένους | *tethrausmenous* muserretut ἐν | *en* ἀφέσει | *afesei* vapauteen

Delitzsch רוּחַ | Ruach רֹּחַ אֱדֹנָי | ADONAI רֹּחַ אֱלֹהֵי | 'alai יְיָ | ja'an מַשַּׁח | mashach מַשַּׁח
| 'oti לְבַשָּׁר | le'vasser מַשַּׁח | 'anavim

TKIS ”Herran Henki on minun päälläni, sillä Hän on voidellut minut julistamaan ilosanomaa köyhille, Hän on lähettänyt minut (parantamaan sydämeltään särkyneitä), saarnaamaan vangituille vapautusta ja sokeille näön saamista, päästämään sorretut vapauteen,

STLK ”Herran Henki on minun päälläni, sillä hän on voidellut minut julistamaan evankeliumia köyhille; hän on lähettänyt minut parantamaan särjettyjä sydämiä; hän on lähettänyt minut saarnaamaan vangituille vapautusta ja sokeille näkönsä saamista, päästämään ruhjotut vapauteen,

BIBLIA 1776 Herran Henki on minun päälläni, sentäden on hän minut voidellut ja lähettänyt minun saarnaamaan köyhille hyvää sanomaa, parantamaan särjetyitä sydämiä, saarnaamaan vageille lunastusta ja sokeille näkönsä jälleen saamista, särjetyitä vapauteen saattamaan,

19. **TR** κηρύξαι | *kēryksai* julistamaan ἐνιαυτὸν | *eniauton* vuotta Κυρίου | *Kyriou* Herran δεκτόν | *dekton* otollista

Delitzsch שְׁלַחָנִי | shelachani שְׁלַחָנִי | lachavsh לְנִשְׁבְּרֵי־לֵב | le'nishberei-lev לְקָרָא
| liqro' לְשִׁבְּרֵי | lishvujim דְּרֹר | deror וּלְעִוְרִים | ule'ivrim פְּקַח־קוֹחַ | peqach-
qoach לְשַׁלַּח | le'shallach רְצוּצִים | retzutzim חֹפְשִׁים | chofshim לְקָרָא | liqro'

שְׁנַת־רָצוֹן | shenat-ratzon לַיהוָה | laJAHWEH

TKIS julistamaan Herran otollista vuotta."

STLK ja saarnaamaan Herran otollista vuotta ."

BIBLIA 1776 Saarnaamaan Herran otollista vuotta.

20. *TR* καὶ | *kai* ja πτύξας | *ptyksas* käärittyään kokoon τὸ | *to* βιβλίον | *biblion* kirjan ἀποδοὺς | *apodous* antaen sen τῷ | *tō* ὑπηρέτῃ | *hypēretē* palvelijalle ἐκάθισε· | *ekathise* Hän istuutui καὶ | *kai* ja πάντων | *pantōn* kaikkien ἐν | *en* τῇ | *tē* συναγωγῇ | *synagōgē* synagoogassa οἱ | *oi* ὀφθαλμοὶ | *ofthalmoi* silmät ἦσαν | *ēsan* ἀτενίζοντες | *atenidzontes* olivat kiinnitetyt αὐτῷ | *autō* Häneen

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כְּאֲשֶׁר | ka'asher גָּלַל | galal אֶת־הַסֵּפֶר | 'et-hassefer וַיִּשְׁבֵּיהוּ | vaje'shivehu אֶל־הַחֲזָן | 'el-hachazzan וַיֵּשֶׁב | vaje'shev וַיַּעֲיִי | ve'einei כְּל־אֲשֶׁר | kol-'asher בְּבֵית | be'veit הַכְּנֹסֶת | ha'keneset וַנְּשֹׂאוֹת | nesu'ot אֵלָיו | 'elaiv

TKIS Käärittyään kirjan kokoon ja annettuaan sen takaisin palvelijalle Hän istuutui, ja kaikkien synagoogassa olevain silmät olivat Häneen kiinnitetyt.

STLK Käärittyään kirjakäärön kokoon hän antoi sen palvelijalle ja istuutui, ja kaikkien synagogassa olevien silmät olivat häneen kiinnitetyt.

BIBLIA 1776 Ja kun hän pani Raamatun kiinni, antoi hän sen palvelialle ja istui, ja kaikkein silmät, jotka synagogassa olivat, katselivat hänen päällensä.

21. *TR* ἤρξατο | *ērksato* ja Hän alkoi δὲ | *de* λέγειν | *legein* puhua πρὸς | *pros* αὐτοὺς | *autous* heille ὅτι | *hoti* että σήμερον | *sēmeron* tänään πεπλήρωται | *peplērōtai* on käynyt toteen ἢ | *hē* γραφῆ | *grafē* kirjoitus αὕτη | *hautē* tämä ἐν | *en* τοῖς | *tois* ὠσὶν | *ōsin* korvienne kuullen ὑμῶν | *hymōn* teidän

Delitzsch וַיְהִי | vajjachel וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem הַיּוֹם | hajjom אֶל־הַמַּלְאָכִים | nitmalle' הַכְּתוּבָה | hakatuv הַזֶּה | hazzeh בְּאָזְנוֹיְכֶם | be'ozeneichem

TKIS Niin Hän alkoi puhua heille: "Tänään tämä kirjoitus on toteutunut teidän kuunnellessanne*."

STLK Hän rupesi puhumaan heille: "Tänä päivänä tämä kirjoitus on käynyt toteen teidän korvienne kuullen."

BIBLIA 1776 Ja hän rupesi heille sanomaan: tänäpäpä on tämä kirjoitus täytetty, jonka te nyt kuulette.

22. **TR** καὶ | *kai* ja πάντες | *pantes* kaikki ἐμαρτύρουν | *emartyroun* todistivat αὐτῷ | *autō* Hänestä καὶ | *kai* ja ἐθαύμαζον | *ethaumadzon* ihmettelivät ἐπὶ | *epi* τοῖς | *tois* niitä λόγοις | *logois* sanoja τῆς | *tēs* χάριτος | *charitos* armon τοῖς | *tois* ἐκπορευομένοις | *ekporeuomenois* jotka lähtivät ἐκ | *ek* τοῦ | *tou* στόματος | *stomatatos* suustaan αὐτοῦ | *autou* Hänen καὶ | *kai* ja ἔλεγον | *elegon* he sanoivat οὐχ | *ouch* eikö οὗτος | *outos* tämä ἐστὶν | *estin* ole ὁ | *ho* υἱός | *hyios* poika Ἰωσήφ | *Iōsēf* Joosefin

Delitzsch וְכַלָּם | ve'chullam הֵעִידָהּ | he'iduhu וְתַמְהוּ | vetamehu וְעַל־דְּבָרַי | 'al-divrei הֵן | chen אֲשֶׁר | 'asher וְאֵצְרֵי | jatze'u מִפִּיָּהּ | mipihu וַיֵּאמְרוּ | vajjo'meru הֲלֹא־זֶה | halo'-zeh הוּא | hu' בֶּן־יֹסֵף | ben-Josef

TKIS Kaikki todistivat Hänen puolestaan ja ihmettelivät niitä armon sanoja, jotka lähtivät Hänen suustaan, ja he sanoivat: "Eikö tämä ole Joosefin poika?"

STLK Kaikki lausuiivat hänestä hyvän todistuksen ja ihmettelivät niitä armon sanoja, jotka hänen suustaan lähtivät. He sanoivat: "Eikö tämä ole Joosefin poika?"

BIBLIA 1776 Ja kaikki antoivat hänelle todistuksen ja ihmettelivät niitä armon sanoja, jotka hänen suustansa läksivät ulos, ja he sanoivat: eikö tämä ole Josephin poika?

23. **TR** καὶ | *kai* ja εἶπε | *eipe* Hän sanoi πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille πάντως | *pantōs* kaiketi ἐρεῖτέ | *ereite* sanotte μοι | *moi* minulle τὴν | *tēn* παραβολὴν | *parabolēn* sananlaskun ταύτην | *tautēn* tämän ἰατρίε | *iatre* parantaja θεράπευσον | *therapeuson* paranna σεαυτόν· | *seauton* itsesi ὅσα | *hosa* jonka ἠκούσαμεν | *ēkousamen* kuulimme γεγόμενα | *genomena* tapahtuneen ἐν | *en* τῇ | *tē* Καπερναοῦμ | *Kapernaoum* Kapernaumissa ποιήσον | *poiēson* tee καὶ | *kai* myös ὧδε | *hōde* täällä ἐν | *en* τῇ | *tē* πατρίδι | *patridi* kotikaupungissasi σου | *sou* sinun

Delitzsch וַיֵּאמְרוּ | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem הֵן | hen הֲאֵמְרוּ | to'meru לִי | li אֶת־הַמַּשָּׁל | 'et-hammashal הַזֶּה | hazzeh רֹפֵא | rofe' אֶרְפָּא | refa' אֶת־עַצְמְךָ | 'et-'atzmecha וְכַלָּל | uchechol אֲשֶׁר | 'asher שָׁמָעְנוּ | shama'nu שְׁנַעְנַעְנוּ | shenna'asa בְּכַפָּר | biKefar נַחֲמוּם | nachum כֵּן | 'aseh-chen נָגַם־פֹּה | gam-poh בְּעִיר |

be'ir מולדתך | moladtecha

TKIS Hän sanoi heille: "Varmaan aiotte sanoa minulle tämän lauselman: 'Parantaja, paranna itsesi; tee täällä kotikaupungissasikin niin suuria kuin olemme kuulleet tapahtuneen Kapernaumissa.'"

STLK Hän sanoi heille: "Kaiketi aiotte sanoa minulle tämän sananlaskun: 'Parantaja, paranna itsesi'; 'tee täälläkin, isäsi kaupungissa, niitä suuria tekoja, joita olemme kuulleet tapahtuneen Kapernaumissa.'"

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: sanokaat kaiketi minulle tämä sananlasku: parantaja, paranna itses; ne mitkä me kuulimme tapahtuneen Kapernaumissa, tee myös tässä isäs maalla!

24. **TR** εἶπε | *eipe* ja Hän sanoi δέ | *de* Ἀμὴν | *amēn* todella λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille ὅτι | *hoti* että οὐδείς | *oudeis* ei kukaan προφήτης | *profētēs* profeetta δεκτός | *dektos* suosittu ἐστίν | *estin* ole ἐν | *en* τῇ | *tē* πατρίδι | *patridi* kotikaupungissaan αὐτοῦ | *autou*

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mar אָמֵן | 'Amen אָמֵן | 'omer אָנִי | 'ani לְךָ | la'chem כִּי | ki אֵין־נָבִיא | 'ein-navi' רָצוּי | ratzui בְּעֵרֶץ | be'erez מולדתך | moladeto

TKIS Ja Hän sanoi: "Totisesti, sanon teille: ei kukaan profeetta ole suosittu kotikaupungissaan.

STLK Hän sanoi: "Totisesti sanon teille: ei kukaan profeetta ole otollinen isänsä kaupungissa.

BIBLIA 1776 Mutta hän sanoi: totisesti sanon minä teille: ei yksikään propheta ole isänsä maalla otollinen.

25. **TR** ἐπ' | *ep* ἀληθείας | *alētheias* mutta totuuden δὲ | *de* λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille πολλὰ | *pollai* monia χῆραι | *chērai* leskiä ἦσαν | *ēsan* oli ἐν | *en* ταῖς | *tais* ἡμέραις | *hēmerais* päivinä Ἡλίου | *Eliou* Eliaan ἐν | *en* τῷ | *tō* Ἰσραὴλ | *Israēl* Israelissa ὅτε | *ote* kun ἐκλείσθη | *ekleisthē* oli suljettu ὁ | *ho* οὐρανός | *ouranos* taivas ἐπὶ | *epi* ἔτη | *etē* vuodeksi τρία | *tria* kolmeksi καὶ | *kai* ja μῆνας | *mēnas* kuukaudeksi ἕξ | *eks* kuudeksi ὡς | *hōs* kun ἐγένετο | *egeneto* tuli λιμός | *limos* nälänhätä μέγας | *megas* suuri ἐπὶ | *epi* πᾶσαν | *pasan* koko τὴν | *tēn* γῆν· | *gēn* maahan

Delitzsch וְאֵמֶת | ve'emet אֲנִי | 'ani אֹמֵר | 'omer לָכֶם | la'chem אֲלֵמָנוֹת |
'almanot רַבּוֹת | rabbot הֵיוּ | hajū בִּישְׂרָאֵל | veJisra'el בֵּימֵי | bimei אֲלֵיהֶוּ |
'Elijahu בְּהֶעֱצֵר | behe'atzer הַשָּׁמַיִם | hash'shamaim שָׁלַח | shalsh שָׁנִים | shanim
וְשִׁשָּׁה | veshish'sha חֳדָשִׁים | chodashim וְרַעַב | vera'av גָּדוֹל | gadol הָיָה | haja
בְּכָל־הָאָרֶץ | vechol-ha'aretz

TKIS Sanon teille totuudessa: monta leskeä oli Eliaan aikana Israelissa, kun taivas oli suljettuna kolme vuotta ja kuusi kuukautta, niin että suuri nälkä tuli koko maahan,

STLK Sanon teille totuuden mukaisesti: monta leskeä oli Eliaan aikana Israelissa, kun taivas oli suljettuna kolme vuotta ja kuusi kuukautta ja suuri nälänhätä tuli koko maahan,

BIBLIA 1776 Vaan minä sanon teille totuudessa: monta leskeä oli Israelissa Eliaan ajalla, kuin taivas oli suljettu kolme vuotta ja kuusi kuukautta, niin että suuri nälkä tapahtui kaikessa maakunnassa,

26. *TR* καὶ | *kai* ja πρὸς | *pros* luokse οὐδεμίαν | *oudemian* ei kenenkään αὐτῶν |
autōn heistä ἐπέμφθη | *epemfthē* lähetetty Ἠλίας | *Elias* Eliasta εἰ μὴ | *ei mē*
muualle kuin εἰς | *eis* Σάρεπτα | *Sarepta* Sareptaan τῆς | *tēs* Σιδῶνος | *Sidōnos*
Siidonin πρὸς | *pros* luo γυναῖκα | *gynaika* vaimon χήραν | *chēran* lesken/
leskivaimon

Delitzsch וְלֹא־נִשְׁלַח | velo'-nishelach אֲלֵיהֶוּ | 'Elijahu אֶל־אֲחַת | 'el-'achat מֵהֶנָּה |
mehenna זולתי | zulati צָרְפָתָה | Tzarefata אֲשֶׁר | 'asher לְצִידוֹן | le'Tzidon אֶל־
אִשָּׁה | 'el-'ish'sha אֲלֵמָנָה | 'almana

TKIS eikä Eliaa lähetetty kenenkään heidän luokseen, vaan ainoastaan leskivaimon luo Siidonin Sareptaan.

STLK eikä Eliaa lähetetty kenenkään luo heistä, vaan ainoastaan leskinaisen luo Siidonin maan Sarpatiin.

BIBLIA 1776 Ja ei Elias lähetetty yhdenkään heidän tykönsä, vaan leskivaimon tykö Sidonin Sareptaan.

27. *TR* καὶ | *kai* ja πολλοὶ | *polloi* monta λεπροὶ | *leproi* pitalista ἦσαν | *ēsan* oli
aikana ἐπὶ | *epi* Ἐλισσαίου | *Elissaiou* Elisan τοῦ | *tou* προφήτου | *profētou*
profeetan ἐν | *en* τῷ | *tō* Ἰσραήλ· | *Israēl* Israelissa καὶ | *kai* ja οὐδεὶς | *oudeis* ei

kukaan αὐτῶν | *autōn* heistä ἐκαθαρίσθη | *ekatharisthē* puhdistunut εἰ μὴ | *ei mē*
muu kuin Νεεμὰν | *Neeman* Neeman ὁ | *ho* σύρος | *syros* syyrialainen

Delitzsch ומְצֹרָעִים | umetzora'im רַבִּים | rabbim הָיוּ | haju בְּיִשְׂרָאֵל | veJisra'el
בֵּימֵי | bimei אֶלְיָשָׁע | 'Elisha הַנְּבִיאַ | hannavi' וְלֹא | velo' טָהָר | tohar אֶחָד |
'echad מְהֵם | mehem זולָתִי | zulati נְעֻמָּן | Na'aman הָאֲרָמִי | ha'Arammi

TKIS Oli myös monta pitaalista Israelissa profeetta Elisan aikana, eikä ketään heistä puhdistettu, vaan ainoastaan Naeman*, syyrialainen."

STLK Monta spitaalista oli Israelissa profeetta Elisan aikana, eikä kukaan heistä tullut puhdistetuksi, vaan ainoastaan Naiman, syyrialainen."

BIBLIA 1776 Ja monta spitalista oli Israelissa Elisa prophetan ajalla, ja ei yksikään heistä puhdistettu, vaan Naeman Syrialainen.

28. **TR** καὶ | *kai* ja ἐπλήσθησαν | *eplēsthēsan* he tulivat πάντες | *pantes* täyteen
θυμοῦ | *thymou* vihaa ἐν | *en* τῇ | *tē* συναγωγῇ | *synagōgē* synagoogassa
ἀκούοντες | *akouontes* kuullessaan ταῦτα | *tauta* tämän

Delitzsch וַיִּמְלְאוּ | vajjimmale'u כֹּל | kol אֲשֶׁר | 'asher בְּבֵית | be'veit הַכְּנִסֶּת |
ha'keneset חֶמָה | chema בְּשִׁמְעָם | beshame'am אֶת־אֵלֶּה | 'et-elleh

TKIS Kuullessaan tämän kaikki synagoogassa olevat tulivat raivoa täyteen

STLK Tämän kuullessaan kaikki, jotka olivat synagogassa, tulivat kiukkua täyteen,

BIBLIA 1776 Ja kaikki jotka synagogassa olivat, tulivat vihoja täyteen, kuin he nämät kuulivat,

29. **TR** καὶ | *kai* ja ἀναστάντες | *anastantes* he nousivat ἐξέβαλον | *eksebalon*
ajoiivat αὐτὸν | *auton* Hänet ἔξω | *eksō* ulos τῆς | *tēs* πόλεως | *poleōs* kaupungista
καὶ | *kai* ja ἤγαγον | *ēgagon* veivät αὐτὸν | *auton* Hänet ἕως | *eōs* asti τῆς | *tēs*
ὀφρῦος | *ofryos* jyrkänteen τοῦ | *tou* ὄρους | *orous* vuoren ἐφ' | *ef* päälle οὗ | *hou*
jolle ἢ | *hē* πόλις | *polis* kaupunki αὐτῶν | *autōn* heidän ὠκοδόμητο | *ōkodomēto*
oli rakennettu εἰς | *eis* τὸ | *to* κατακρημνίσαι | *katakrēmnisai* syöstäkseen alas
αὐτόν | *auton* Hänet

Delitzsch וַיִּקְוֶמוּ | vajjaqumu וַיִּדְּיְחוּ | vajjaddichu אֶת | 'oto אֶל־מִחֻצָּה | 'el-michutz

לְעִיר | la'ir וַיְבִיֵאֵהוּ | vaje'vi'uhu עַד־גַּב | 'ad-gav הָהָר | hahar אֲשֶׁר | 'asher נְבִנְתָהּ
| nivneta עִירָם | 'iram עָלָיו | 'alaiv לְמַעַן | le'ma'an הַשְּׁלִיכוּ | hashlichוּ מִטָּה |
matta

TKIS ja nousivat ja ajoivat Hänet ulos kaupungista ja veivät Hänet sen vuoren jyrkänteelle asti, jolle heidän kaupunkinsa oli rakennettu, syöstäkseen Hänet alas.

STLK nousivat ja ajoivat hänet ulos kaupungista ja veivät hänet sen vuoren jyrkänteelle asti, jolle heidän kaupunkinsa oli rakennettu, syöstäkseen hänet alas.

BIBLIA 1776 Ja he nousivat ylös ja ajoivat hänen ulos kaupungista, ja veivät hänen hamaan vuoren kukkulalle, jonka päälle heidän kaupunkinsa rakettu oli, syöstäksensä häntä alas.

30. *TR* αὐτὸς | *autos* mutta Hän δὲ | *de* διελθὼν | *dielthōn* meni pois διὰ | *dia*
μέσου | *mesou* keskeltään αὐτῶν | *autōn* heidän ἐπορεύετο | *eporeueto* kulkien

Delitzsch אַךְ־הוּא | 'ach-hu' עָבַר | 'avar בְּתוֹכָם | be'tocham וַיֵּלֶךְ | vajje'lech לְדַרְכוֹ
| le'darko

TKIS Mutta Hän meni pois kulkien heidän keskitsensä.

STLK Mutta hän lähti pois kävellen heidän keskeltään.

BIBLIA 1776 Mutta hän kävi ohitse heidän keskeltänsä ja meni pois,

31. *TR* καὶ | *kai* κατηῆλθεν | *katēlthen* Hän meni alas εἰς | *eis* Καπερναοῦμ |
Kapernaoum Kapernaumiin πόλιν | *polin* kaupunkiin τῆς | *tēs* Galilean Γαλιλαίας·
| *Galilaias* καὶ | *kai* ja ἦν | *ēn* oli διδάσκων | *didaskōn* opettamassa αὐτοὺς |
autous heitä ἐν | *en* τοῖς | *tois* σάββασι | *sabbasi* sapattina

Delitzsch וַיֵּרֶד | vajje'red אֶל־כְּפַר־נַחֻם | 'el-Kefar-nachum עִיר | 'ir הַגְּלִיל |
haGalil וַיְלַמְדֵם | vaje'lammedem בְּשַׁבָּתוֹת | bash'Shabbatot

TKIS Niin Hän meni alas Kapernaumiin, Galilean kaupunkiin, ja opetti kansaa* sapattina.

STLK Hän meni alas Kapernaumiin, Galilean kaupunkiin, ja opetti heitä sapattina.

BIBLIA 1776 Ja meni alas Kapernaumiin, Galilean kaupunkiin, ja opetti heitä siellä

sabbatin päivinä.

32. *TR* καὶ | *kai* ja ἐξεπλήσσοντο | *ekseplēssonto* he hämmästelivät ἐπὶ | *epi* τῆ | *tē* διδαχῆ | *didachē* opetustaan αὐτοῦ | *autou* Hänen ὅτι | *hoti* sillä ἐν | *en* ἐξουσία | *eksousia* valta ἦν | *ēn* oli ὁ | *ho* λόγος | *logos* puheessaan αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ | vajjishtomemu עַל־תּוֹרַתוֹ | 'al-torato כִּי | ki רַב | rav הַצָּמַח
| 'atzema דְּבָרָה | devaro

TKIS He olivat hämmästyksissään Hänen opetuksestaan, sillä Hänen puheessaan oli voimaa.

STLK He olivat hämmästyksissään hänen opetuksestaan, sillä hänen sanansa oli sen puhetta, jolla siihen on valta.

BIBLIA 1776 Ja he hämmästyivät hänen opetustansa; sillä hänen puheensa oli voimallinen.

33. *TR* καὶ | *kai* ja ἐν | *en* τῆ | *tē* συναγωγῆ | *synagōgē* synagoogassa ἦν | *ēn* oli ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies ἔχων | *echōn* jolla oli πνεῦμα | *pneuma* henki δαιμονίου | *daimoniou* riivaajan ἀκαθάρτου | *akathartou* saastaisen καὶ | *kai* ja ἀνέκραξε | *anekrakse* hän huusi φωνῆ | *fōnē* äänellä μεγάλῃ | *megalē* suurella

Delitzsch וַיְהִי | ve'ish הָיָה | haja בְּבֵית | be'veit הַכְּנֶסֶת | ha'keneset וּבֹ | uvo רִוַח
| ruach רָחַץ | shed אֲמַט | tame' וַיִּצְעַק | vajjitz'aq בְּקוֹל | beqol גָּדוֹל | gadol לְאֵמֹר
| le'mor

TKIS Synagoogassa oli mies, jossa oli saastaisen riivaajan henki, ja se huusi kovalla äänellä

STLK Synagogassa oli mies, jossa oli saastaisen riivaajan henki. Tämä huusi suurella äänellä:

BIBLIA 1776 Ja synagogassa oli ihminen, jolla oli riettaisen perkeleen henki, ja hän huusi suurella äänellä,

34. *TR* λέγων | *legōn* sanoen ἔα | *ea* voi τί | *ti* mitä ἡμῖν | *hēmin* meillä καὶ | *kai* ja σοί | *soi* sinulla Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesus Ναζαρηνέ | *Nadzarēne* Nasaretilainen ἦλθες | *ēlthes* tulitko ἀπολέσαι | *apolesai* tuhoamaan ἡμᾶς | *hēmas* meidät οἶδά |

oida tunnen σε | *se* sinut τίς | *tis* kuka εἶ | *ei* olet ὁ | *ho* Ἅγιος | *Hagios* Pyhä τοῦ
| *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch אַהַח | 'ahah מַה־לָּנוּ | mah-lanu וְלַךְ | valach יֵשׁוּעַ | JESHUA הַנְּצָרִי |
הַנְּצֵרִי | haNatzeri בְּאֵת | ba'ta לְהַאֲבִידֵנוּ | le'ha'avidenu יְדַעְתִּיךָ | jeda'teicha מִי | mi אֲתָהּ |
'atta קְדוֹשׁ | qedosh הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS (sanoen): "Voi, *miksi meihin puutut*, Jeesus Nasaretilainen? Oletko tullut meitä tuhoamaan? Tunnen sinut, kuka olet, Jumalan Pyhä."

STLK "Voi, mitä sinulla on meidän kanssamme tekemistä, Jeesus Nasaretilainen? Oletko tullut meitä tuhoamaan? Tunnen sinut, kuka olet, sinä Jumalan Pyhä."

BIBLIA 1776 Sanoen: voi! mitä sinun on meidän kanssamme, Jesus Natsarealainen? tulitkos meitä hukuttamaan? minä tiedän, kukas olet, Jumalan pyhä.

35. **TR** καὶ | *kai* ja ἐπέτιμησεν | *epetimēsen* nuhteli αὐτῷ | *autō* sitä ὁ | *ho* Ἰησοῦς
| *Iēsous* Jeesus λέγων | *legōn* sanoen Φιμώθητι | *fimōthēti* vaikene καὶ | *kai* ja
ἔξελεθε | *ekselthe* lähde ἐξ | *eks* ulos αὐτοῦ | *autou* hänestä καὶ | *kai* ja ῥίψαν |
ripsan heittäen αὐτὸν | *auton* hänet τὸ | *to* δαιμόνιον | *daimonion* riivaaja εἰς | *eis*
τὸ | *to* μέσον | *meson* heidän keskelleen ἐξῆλθεν | *eksēlthen* lähti pois ἀπ' | *ap*
αὐτοῦ | *autou* hänestä μηδὲν | *mēden* mitenkään βλάψαν | *blapsan*
vahingoittamatta αὐτόν | *auton* häntä

Delitzsch וַיִּגְעַר־בוּ | vajig'ar-bo יֵשׁוּעַ | JESHUA לֵאמֹר | le'mor הֲאֵלֶם | he'alem
וְצֵי | vetze' מִמֶּנּוּ | mimmennu וַיִּפְּלֵהוּ | vajjapilehu הַשֵּׁד | hash'shed בְּתוֹכָם |
be'tocham וַיִּצְאֵ | vajje'tze' מִמֶּנּוּ | mimmennu לֹא | lo' הֲרַע | hera' לוֹ | lo

TKIS Niin Jeesus nuhteli sitä sanoen: "Vaikene ja tule ulos hänestä." Heitettyään hänet heidän keskelleen riivaaja lähti hänestä häntä yhtään vahingoittamatta.

STLK Jeesus nuhteli häntä sanoen: "Vaikene ja lähde hänestä." Riivaaja viskasi hänet heidän keskelleen ja lähti hänestä häntä lainkaan vahingoittamatta.

BIBLIA 1776 Ja Jesus nuhteli häntä, sanoen: vaikene ja mene ulos hänestä. Ja kuin perkele oli hänen heidän keskellänsä heittänyt, niin hän meni ulos hänestä ja ei häntä vahingoittanut mitään.

36. **TR** καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* valtasi θάμβος | *thambos* hämmästys ἐπὶ | *epi*

πάντας | *pantas* kaikki καὶ | *kai* ja συνελάλουv | *synelaloun* he puhuivat keskenään
πρὸς | *pros* ἀλλήλους | *allēlous* toisilleen λέγοντες | *legontes* sanoen τίς | *tis* mitä
ὁ | *ho* λόγος | *logos* puhe οὗτος | *outos* tämä ὅτι | *hoti* sillä ἐν | *en* ἐξουσία |
eksousia vallalla καὶ | *kai* ja δυνάμει | *dynamei* voimalla ἐπιτάσσει | *epitassei* Hän
κᾶσκει τοῖς | *tois* ἀκαθάρτοις | *akathartois* saastaisia πνεύμασι | *pneumasi* henkiä
καὶ | *kai* ja ἐξέρχονται | *ekserchontai* ne lähtevät ulos

Delitzsch וַתִּפּוֹל | vatipol אֵימָה | 'eima עַל-כֵּלָם | 'al-kullam וַיְדַבְּרוּ | vaje'daberu
אִישׁ | 'ish אֶל-רֵעֵהוּ | 'el-re'ehu לֵאמֹר | le'mor מָה | ma הַדָּבָר | ha'davar הִנֵּה |
hazzeḥ כִּי-בָשָׁלְטָן | ki-veshaletan וּבְגִבּוֹרָה | uvigvura מְצֻנָּה | metzaveh לְרוּחֹת |
le'ruchot הַטְּמֵאָה | hatum'a וְהִמָּה | vehemma אִצְּצִי | jotze'im

TKIS Hämmästys valtasi kaikki ja he puhuivat toisilleen sanoen: "Mitä tämä puhe on, sillä Hän käskee vallalla ja voimalla saastaisia henkiä, ja ne lähtevät ulos?"

STLK Heidät kaikki valtasi hämmästys, ja he puhuivat keskenään sanoen: "Mitä tämä puhe on, sillä hän käskee vallalla ja voimalla saastaisia henkiä, ja ne lähtevät ulos?"

BIBLIA 1776 Ja pelko tuli kaikkein päälle, ja puhuivat keskenänsä, sanoen: mitä tämä lieneekään? sillä hän haastaa väellä ja voimalla riettaisia henkiä, ja lähtevät ulos.

37. **TR** καὶ | *kai* ja ἐξεπορεύετο | *ekseporeueto* levisi ἦχος | *ēchos* maine περὶ |
peri αὐτοῦ | *autou* Hänestä εἰς | *eis* πάντα | *panta* kaikkialle τόπον | *topon*
seutuihin τῆς | *tēs* περιχώρου | *perichōrou* ympäristön

Delitzsch וְשָׁמַע | veshame'o הוֹלֵךְ | holech בְּכָל-מְקוֹמוֹת | bechol-meqomot הַכָּפָר
| hakikar

TKIS Niin maine Hänestä levisi kaikkialle ympäristöön.

STLK Maine hänestä levisi kaikkialle ympäristön seutuihin.

BIBLIA 1776 Ja sanoma hänestä kaikui ympäri kaikkiin sen maakunnan lähipaikkoihin.

38. **TR** ἀναστὰς | *anastas* ja Hän nousi δὲ | *de* ἐκ | *ek* τῆς | *tēs* συναγωγῆς |
synagōgēs synagoogasta εἰσῆλθεν | *eisēlthen* meni εἰς | *eis* τὴν | *tēn* οἰκίαν |

oikian kotiin Σίμωνος· | *Simōnos* Simonin ἦ | *hē* πενθερά | *penthera* mutta anoppi δὲ | *de* τοῦ | *tou* Σίμωνος | *Simōnos* Simonin ἦν | *ēn* oli συνεχομένη | *synechomenē* sairaana πυρετῶ | *pyretō* kuumeessa μεγάλῳ· | *megalō* kovassa καὶ | *kai* ja ἠρώτησαν | *ērōtēsan* he rukoilivat αὐτὸν | *auton* Häntä περὶ | *peri* puolestaan αὐτῆς | *autēs* hänen

Delitzsch וַיֵּקָם | vajjaqom מִבֵּית | mibeit הַכְּנֻסֶת | ha'keneset וַיֵּבֹא | vajjavo' בְּיַתְהָ | beita וַיִּמְעֹן | Shimeon וַיְחַמֹּת | vachamot וַיִּמְעֹן | Shimeon וַיִּחַזַּק | 'achazattah וַיִּשְׁאַלְהוּ | qaddachat וַיִּשְׁאַלְהוּ | chazaqa וַיִּשְׁאַלְהוּ | vajjish'aluhu וַיִּשְׁאַלְהוּ | ba'adah

TKIS Ja Hän nousi ja meni synagoogasta Simonin kotiin. Mutta Simonin anoppi oli ankanan kuumeen vaivaamana. Niin he rukoilivat Jeesusta* hänen puolestaan.

STLK Hän nousi ja meni synagogasta Simonin kotiin. Simonin anopilla oli kova kuume, ja he rukoilivat Jeesusta hänen puolestaan.

BIBLIA 1776 Mutta kuin hän läksi synagogasta, meni hän Simonin huoneeseen sisälle; mutta Simonin anoppi sairasti kovin vilutautia, ja he rukoilivat häntä hänen edestänsä.

39. *TR* καὶ | *kai* ja ἐπιστὰς | *epistas* kumartuen ἐπάνω | *epanō* ylitseen αὐτῆς | *autēs* hänen ἐπέτιμῃσε | *epetimēse* Hän nuhteli τῶ | *tō* πυρετῶ | *pyretō* kuumetta καὶ | *kai* ja ἀφῆκεν | *afēken* se jätti αὐτήν· | *autēn* hänet παραχρῆμα | *parachrēma* ja heti δὲ | *de* ἀναστᾶσα | *anastasa* hän nousi διηκόνει | *diēkonei* palvellen αὐτοῖς | *autois* heitä

Delitzsch וַיִּתְּצֵב | vajjitjatz'tzev וְעָלָה | 'aleha וַיִּגְעַר | vajig'ar וַיִּקְדָּח | baqqaddachat וַיִּתְּרֵף | vatiref וַיִּמְנַע | mimmenna וַיִּתְּקֵם | vataqom וַיִּמְנַע | mehera וַיִּתְּשַׁרֵּת | va'tesharet וַיִּתְּשַׁרֵּת | 'otam

TKIS Kumartuen hänen ylitsensä Hän nuhteli kuumetta ja se lähti hänestä. Heti hän nousi ja palveli heitä.

STLK Hän kumartui hänen ylitseen ja nuhteli kuumetta, ja se lähti hänestä. Hän nousi heti ja palveli heitä.

BIBLIA 1776 Ja hän seisoi hänen tykönänsä, ja nuhteli vilutautia, ja se luopui hänestä; ja hän nousi kohta ja palveli heitä.

40. *TR* δύνοντος | *dynontos* ja laskiessa δὲ | *de* τοῦ | *tou* ἡλίου | *hēliou* auringon πάντες | *pantes* kaikki ὅσοι | *hosoi* joilla εἶχον | *eichon* oli ἀσθενοῦντας | *asthenountas* sairaita νόσοις | *nosois* taudeissa ποικίλαις | *poikilais* monenlaisissa ἤγαγον | *ēgagon* he toivat αὐτούς | *autous* heitä πρὸς | *pros* luokseen αὐτόν· | *auton* Hänen ὁ | *ho* δὲ | *de* ja ἐνὶ | *heni* jokaisen ἐκάστῳ | *hekastō* itsekunkin αὐτῶν | *autōn* heistä τὰς | *tas* χεῖρας | *cheiras* kädet ἐπιθεῖς | *epitheis* päälle pannen ἐθεράπευσεν | *etherapeusen* Hän paransi αὐτούς | *autous* heidät

Delitzsch וּכְבוֹא | uchevo' הַשְׁמֵשׁ | hash'shemesh הַבְּיָאוּ | hevi'u אֵלָיו | 'elaiv כֹּל | kol אֲשֶׁר | 'asher לְהֵם | lahem לְחֹלִים | cholim לְשׁוֹנִים | cholaim שׁוֹנִים | shonim וַיִּרְפֵּא | vaje'rappe' אֶתְמוֹ | 'otam בְּשׁוֹמוֹ | besumo אֶת־יָדָיו | 'et-jadaiv עַל־כָּל־יָדָיו | 'al-kol-'echad מְהֵם | mehem

TKIS Auringon laskiessa kaikki, joilla oli moninaisten tautien vaivaamia, toivat ne Hänen luokseen. Pannen kätensä* heidän itsekunkin päälle Hän paransi heidät.

STLK Mutta auringon laskiessa kaikki, joilla oli monenlaisia sairaita, veivät heidät hänen luokseen. Hän pani kätensä heidän itse kunkin päälle ja paransi heidät.

BIBLIA 1776 Mutta kuin aurinko laski, niin kaikki, joilla oli sairaita moninaisissa taudeissa, veivät ne hänen tykönsä. Ja hän pani jokaisen päälle kätensä ja paransi heidät.

41. *TR* ἐξήρχετο | *eksērchetō* ja lähti δὲ | *de* καὶ | *kai* myös δαιμόνια | *daimonia* riivaajia ἀπὸ | *apo* ulos πολλῶν | *pollōn* monista κράζοντα | *kradzonta* huutaen καὶ | *kai* ja λέγοντα | *legonta* sanoen ὅτι | *hoti* että σὺ | *sy* sinä εἶ | *ei* olet ὁ | *ho* Χριστὸς | *Christos* Kristus ὁ | *ho* υἱὸς | *hyios* Poika τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan καὶ | *kai* ja ἐπιτιμῶν | *epitimōn* Hän nuhteli οὐκ | *ouk* eikä εἶα | *eia* antanut αὐτὰ | *auta* niiden λαλεῖν | *lalein* puhua ὅτι | *hoti* sillä ἤδειςαν | *ēdeisan* ne tiesivät τὸν | *ton* Χριστὸν | *Christon* Kristuksen αὐτόν | *auton* Hänen εἶναι | *einai* olevan

Delitzsch וְגַם־שְׁדִיִּים | vegam-shedim יָצְאוּ | jatze'u מֵרַבִּים | merabbim צְעֻקִים | tzo'aqim וְאֹמְרִים | ve'omerim אֶתְהוּא | 'atta הוּא | hu' הַמְּשִׁיחַ | hamMashiach בֶּן־בְּנֵי | Ben-ha'ELOHIM וַיְגַעֲרֻם | vajig'ar-bam וְלֹא | velo' נִתְּנָם | netanam לְדַבֵּר | le'daber כִּי | ki יָדְעוּ | jade'u אֲשֶׁר | 'asher הוּא | hu' הַמְּשִׁיחַ | hamMashiach

TKIS Monista lähtivät myös riivaajat ulos huutaen ja sanoen: "Sinä olet (Kristus,) Jumalan Poika." Mutta Hän nuhteli niitä, eikä sallinut niiden puhua, koska ne tiesivät Hänen olevan Kristus.

STLK Myös riivaajat lähtivät ulos monesta huutaen ja sanoen: "Sinä olet Jumalan Poika!" Mutta hän nuhteli niitä eikä sallinut niiden puhua, koska ne tiesivät hänen olevan Kristus.

BIBLIA 1776 Ja monesta läksivät myös perkeleet, huutain ja sanoen: sinä olet Kristus, Jumalan Poika. Niin hän nuhteli niitä eikä sallinut heidän puhua, sillä he tiesivät hänen olevan Kristuksen.

42. **TR** γενομένης | *genomenēs* ja tultua δὲ | *de* ἡμέρας | *hēmeras* päivän ἐξεληθῶν | *ekselthōn* Hän lähti pois ἐπορεύθη | *eporeuthē* meni εἰς | *eis* ἔρημον | *erēmon* autioon τόπον | *topon* paikkaan καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* ὄχλοι | *ochloi* kansa ἐζήτουν | *edzētoun* etsi αὐτόν | *auton* Häntä καὶ | *kai* ja ἦλθον | *ēlthon* he tulivat ἕως | *eōs* luokseen αὐτοῦ | *autou* Hänen καὶ | *kai* ja κατεῖχον | *kateichon* estelivät αὐτόν | *auton* Häntä τοῦ | *του* μὴ | *mē* ettei πορεύεσθαι | *poreuesthai* olisi päässyt lähtemään ἅπ' | *ap* luotaan αὐτῶν | *autōn* heidän

Delitzsch וַיֵּצֵא | *vajje'tze'* וַיֵּלֶךְ-לוֹ | *vajje'lech-lo* כְּאוֹר | *ke'or* הַבְּקָר | *ha'boqer* לְאֶחָד מִמֶּנּוּ | *'el-meqom* תְּרַבְּבָה | *chorba* וַיְהַמֹּן | *va'hamon* הַעַם | *ha'am* בְּקִשְׁהוּ | *biqshuhu* וַיִּבְאוּ | *vajjavo'u* וַיִּפְצְרוּ-בוֹ | *'adaiv* וַיִּבְלְתוּ-וּ | *vajjiftzeru-vo* לְבִלְתִּי | *le'vilti* סוּר | *sur* מִהֶם | *mehem*

TKIS Päivän tultua Hän lähti pois ja meni autioon paikkaan. Mutta kansa etsi Häntä ja tuli Hänen luokseen, ja he estelivät Häntä lähtemästä heidän luotaan.

STLK Päivän tultua hän lähti pois ja meni autioon paikkaan, mutta kansa etsi häntä, ja saavuttuaan hänen luokseen he pidättelivät häntä lähtemästä heidän luotaan.

BIBLIA 1776 Mutta kuin päivä tuli, meni hän erämaahan, ja kansa etsi häntä, ja he menivät hänen tykönsä, ja pidättivät hänen, ettei hän heidän tykönsä olisi mennyt pois.

43. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta εἶπε | *eipe* Hän sanoi πρὸς | *pros* αὐτοὺς | *autous* heille ὅτι | *hoti* että καὶ | *kai* ταῖς | *tais* ἑτέραις | *heterais* muillekin πόλεσιν | *polesin* kaupungeille εὐαγγελίσασθαι | *euaggelisasthai* julistaa evankeliumia με | *me* minun δεῖ | *dei* pitää τὴν | *tēn* βασιλείαν | *basileian* valtakunnasta τοῦ | *του*

Θεοῦ | *Theou* Jumalan ὅτι | *hoti* sillä εἰς | *eis* varten τοῦτο | *touto* sitä ἀπεστάλμαι | *apestalmai* minut on lähetetty

Delitzsch וַיִּאמֶר | vajjo'mer לָהֶם | lahem הֵן | hen עָלַי | 'alai לְבַשֵּׁר | le'vasser גַּם־לְעָרִים | gam-le'arim הָאֲחֵרוֹת | ha'acherot אֶת־בְּשׂוֹרָתָא | 'et-besorat מַלְכוּת | malchut הָאֱלֹהִים | ha'ELOHIM כִּי | ki לָזֹאת | lazot שְׁלַחְתִּי | shullacheti

TKIS Mutta Hän sanoi heille: "Minun tulee muillekin kaupungeille julistaa ilosanomaa Jumalan valtakunnasta, sillä sitä varten olen lähetetty."

STLK Mutta hän sanoi heille: "Minun tulee muillekin kaupungeille julistaa Jumalan valtakunnan evankeliumi, sillä sitä varten minut on lähetetty."

BIBLIA 1776 Vaan hän sanoi heille: minun pitää myös muillekin evankeliumia Jumalan valtakunnasta saarnaaman; sillä sitä varten minä olen lähetetty.

44. *TR* καὶ | *kai* ja ἦν | *ēn* Hän oli κηρύσσω | *kēryssōn* julistaen ἐν | *en* ταῖς | *tais* συναγωγαῖς | *synagōgais* synagoogissa τῆς | *tēs* Γαλιλαίας | *Galilaias* Galilean

Delitzsch וַיֵּהָי | vaje'hi אֶת־קוֹרָא | qore' בְּבֵיתִי | bevattei הֵן־בְּגֵּסְיֹתַי | hakenesijot | בְּגַלְיָא | baGalil

TKIS Niin Hän saarnasi Galilean synagoogissa.

STLK Ja hän saarnasi Galilean synagogissa.

BIBLIA 1776 Ja hän saarnasi Galilean synagogissa.

5 Luku

1. *TR* ἐγένετο | *egeneto* niin tapahtui δὲ | *de* ἐν | *en* τῷ | *tō* τὸν | *ton* ὄχλον | *ochlon* kansan ἐπικεῖσθαι | *epikeisthai* tunkeillessa päälle αὐτῷ | *autō* Hänen τοῦ | *tou* ἀκούειν | *akouein* kuullakseen τὸν | *ton* λόγον | *logon* sanaa τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan καὶ | *kai* ja αὐτὸς | *autos* Hän ἦν | *ēn* oli ἐστὼς | *hestōs* seisoen παρὰ | *para* rannalla τὴν | *tēn* λίμνην | *limnēn* järven Γεννησαρέτ· | *Gennēsaret* Gennesaretin

Delitzsch וַיֵּהָי | vaje'hi כְּאֲשֶׁר | ka'asher נִדְחָק | nidchaq הַמּוֹן | hamon עַם | ha'am לִשְׂמוֹא' | lishmoa' אֶת־דְּבַר | 'et-devar הָאֱלֹהִים | ha'ELOHIM וְהוּא | vehu'

עָמֵד | 'omed עַל־יַד | 'al-jad יַם־גִּנְנֵיסַר | jam-Ginneisar

TKIS Kun kansa tunkeili Hänen ympärillään kuullakseen Jumalan sanaa ja Hän seiso i Gennesaretin järven rannalla,

STLK Tapahtui, että kun kansa tunkeutui hänen ympärilleen kuulemaan Jumalan sanaa ja hän seiso i Genetsaretin järven rannalla,

BIBLIA 1776 Niin tapahtui, kuin kansa tunki hänen tykönsä, kuulemaan Jumalan sanaa, että hän seiso i Genesaretin meren tykönä.

2. **TR** καὶ | *kai* niin εἶδε | *eide* Hän näki δύο | *dyo* kaksi πλοῖα | *ploia* venettä ἐστῶτα | *hestōta* olevan παρὰ | *para* τὴν | *tēn* λίμνην· | *limnēn* rannalla οἱ | *oi* δὲ | *de* ja ἀλιεῖς | *halieis* kalastajat ἀποβάαντες | *apobantes* olivat nousseet ἀπ' | *ap* ποῖς αὐτῶν | *autōn* niistä ἀπέπλυναν | *apeplynan* huuhtoen τὰ | *ta* δίκτυα | *diktya* verkkoja

Delitzsch וַיָּרֵא | vajjar' וְשֵׁתַי | shetei וְאֲנִיּוֹת | 'onijot עַל־יַד | 'omedot יַם־גִּנְנֵיסַר | haijam וְהַיָּם | ve'hadajjagim יַתְזַע'וּ | jatze'u וַיִּרְחֲצוּ | mehen וַיִּרְחֲצוּ | vajirchatzu וְעַתָּה | 'et הַמְּכַמְרֹת | hammichmorot

TKIS niin Hän näki kaksi venettä olevan järven rannassa. Mutta kalastajat olivat lähteneet niistä ja huuhtoivat verkkoja.

STLK hän näki järven rannassa kaksi venettä, mutta kalastajat olivat lähteneet niistä ja huuhtoivat verkkojaan.

BIBLIA 1776 Ja näki kaksi venhettä olevan meren tykönä; mutta kalamiehet olivat niistä lähteneet ja pesivät verkkoja.

3. **TR** ἐμβὰς | *embas* ja Hän nousi δὲ | *de* εἰς | *eis* ἐν | *hen* yhteен τῶν | *tōn* πλοίων | *ploiōn* veneistä ὃ | *ho* joka ἦν | *ēn* oli τοῦ | *tou* Σίμωνος | *Simōnos* Simonin ἠρώτησεν | *ērōtēsen* Hän pyysi αὐτὸν | *auton* häntä ἀπὸ | *apo* ποῖς τῆς | *tēs* γῆς | *gēs* maalta ἐπαναγαγεῖν | *epanagagein* viemään ὀλίγον | *oligon* vähän matkaa καὶ | *kai* ja καθίσας | *kathisas* istui ἐδίδασκεν | *edidasken* opettaen ἐκ | *ek* τοῦ | *tou* πλοίου | *ploiou* veneestä τοὺς | *tous* ὄχλους | *ochlous* kansaa

Delitzsch וַיִּרְד | vajje'red וְעַל־אֶחָת | 'el-'achat מִן־הַיָּם | min-ho'onijot וְאֲשֶׁר | 'asher הַיָּם | hi' וְלִשְׁמֵעוֹן | le'Shimeon וַיִּבְקֶשׁ | vaje'vaqesh וְלִמְנֵנּוּ | mimmennu

להוליכו | le'holicho מַעַט | me'at מִן־הַיַּבָּשָׁה | min-hajjabasha אֶל־הַיָּם | 'el-haijam
וַיִּשֶׁב | vaje'shev וַיִּלְמַד | vaje'lammed אֶת־הָאָם | 'et-ha'am מִתּוֹךְ | mittoch הַגִּנָּה
| ho'onija

TKIS Hän astui *toiseen veneeseen,* joka oli Simonin, ja pyysi tätä viemään sen vähän matkaa maasta; ja Hän istuutui ja opetti kansaa' veneestä.

STLK Hän astui niistä toiseen, joka oli Simonin, ja pyysi häntä viemään sen vähän matkan päähän maasta, ja hän istui ja opetti kansaa veneestä.

BIBLIA 1776 Niin hän meni yhteen venheeseen, joka oli Simonin, ja käski hänen vähän maasta laskea ulos; ja hän istui ja opetti kansaa venheestä.

4. **TR** ὥς | *hōs* ja kun δὲ | *de* ἐπαύσατο | *epausato* Hän lopetti λαλῶν | *lalōn*
puheensa εἶπε | *eipe* Hän sanoi πρὸς | *pros* τὸν | *ton* Σίμωνα | *Simōna* Simonille
ἐπανάγαγε | *epanagage* vie eis | *eis* τὸ | *to* βάθος | *bathos* syvälle καὶ | *kai* ja
χαλάσατε | *chalasate* heittäkää τὰ | *ta* δίκτυα | *diktya* verkkonne ὑμῶν | *hymōn*
teidän εἰς | *eis* ἄγραν | *agran* apajalle

Delitzsch וַיִּכַּל | vaje'chal לְדַבֵּר | le'daber וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֶל־שִׁמְעוֹן | 'el-Shimeon הוֹלִיכָה | holicha אֶל־עַמֶּךָ | 'el-'omeq הַיָּם | haijam וְהוֹרִידוּ | vehoridu
אֶת־מַכְרֹוֹתֶיךָ | 'et-michmeroteichem לָצוּד | latzud

TKIS Mutta puhumasta lakattuaan Hän sanoi Simonille. "Vie syvälle ja heittäkää verkkonne apajalle."

STLK Mutta lakattuaan puhumasta hän sanoi Simonille: "Vie vene syvälle ja heittäkää verkkonne saadaksenne saalista."

BIBLIA 1776 Mutta kuin hän lakkasi puhumasta, sanoi hän Simonille: vie syvälle, ja heittäkää verkkonne apajalle.

5. **TR** καὶ | *kai* mutta ἀποκριθεὶς | *apokritheis* vastasi ὁ | *ho* Σίμων | *Simōn* Simon
εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτῷ | *autō* Hänelle ἐπιστάτα | *epistata* Mestari δι | ' *di* ὄλης
| *holēs* koko τῆς | *tēs* νυκτὸς | *nyktos* γὼν κοπιάσαντες | *kopiasantes* olemme
tehneet työtä οὐδὲν | *ouden* emme mitään ἐλάβομεν· | *elabomen* ole saaneet ἐπὶ |
epi δὲ | *de* mutta τῷ | *tō* ῥήματι | *rēmati* käskystäsi σου | *sou* sinun χαλάσω |
chalasō heitän τὸ | *to* δίκτυον | *diktyon* verkon

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an שְׁמַעוֹן | Shimeon וַיִּאמֶר | vajjo'mer מוֹרֵה | 'elaiv מוֹרֵה | Moreh כָּל־הַלֵּילָה | kol-hallajela יַגְעֲנוּ | jaga'nu וְלֹא | velo' לְכַדְנוּ | lachadenu מְאוּמָה | me'uma אַךְ | 'ach עַל־פִּי | 'al-pi דְּבַרְךָ | devarecha אֲוִרִיד | 'orid אֶת־תַּתְּמִיכְמוֹרֵת | 'et-hammichmoret

TKIS Simon vastasi ja sanoi Hänelle: "Mestari, koko yön olemme tehneet työtä emmekä ole saaneet mitään. Mutta sinun käskystäsi heidän verkon.*"

STLK Simon vastasi ja sanoi hänelle: "Mestari, koko yön olemme tehneet työtä emmekä ole saaneet mitään, mutta sinun käskystäsi heidän verkon."

BIBLIA 1776 Ja Simon vastaten sanoi hänelle: Mestari! me olemme kaiken yön työtä tehneet ja emme mitään saaneet; mutta sinun käskystä minä heidän ulos verkon.

6. *TR* καὶ | *kai* ja τοῦτο | *touto* sen ποιήσαντες | *poiēsantes* tehtyään συνέκλεισαν | *synekleisan* he saivat kierretyksi ἰχθύων | *ichthyōn* kalojen πλῆθος | *plēthos* paljouden πολύ | *poly* suuren διερρήγνυτο | *dierrēgnyto* ja repeili δὲ | *de* τὸ | *to* δίκτυον | *diktyon* verkkonsa αὐτῶν· | *autōn* heidän

Delitzsch וַיַּעֲשׂוּ־כֵן | vajja'asu-chen וַיִּלְכְּדוּ | vajilekedu דַּגִּים | dagim הַרְבֵּה | harbeh מְאֹד | me'od וַתִּקְרָא | vatiqara' מִכְמַרְמֵתָם | michmaretam

TKIS Tämän tehtyään he saivat kierretyksi suuren joukon kaloja, ja heidän verkkonsa repeili*.

STLK Sen tehtyään he saivat kierretyksi suuren joukon kaloja, ja heidän verkkonsa repeili.

BIBLIA 1776 Ja kuin he sen tekivät, sulkivat he suuren kalain paljouden, ja heidän verkkonsa repesi.

7. *TR* καὶ | *kai* niin κατένευσαν | *kateneusan* he viittoilivat τοῖς | *tois* μετόχοις | *metochois* kumppaneilleen τοῖς | *tois* ἐν | *en* τῷ | *tō* ἑτέρῳ | *heterō* toisessa πλοίῳ | *ploiō* veneessä τοῦ | *tou* ἐλθόντας | *elthontas* että tulisivat συλλαβέσθαι | *syllabesthai* auttamaan αὐτοῖς· | *autois* heitä καὶ | *kai* ja ἦλθον | *ēlthon* he tulivat καὶ | *kai* ja ἐπλησαν | *eplēsan* täyttivät ἀμφοτέρα | *amfotera* molemmat τὰ | *ta* πλοῖα | *plōia* veneet ὥστε | *hōste* niin että βυθίζεσθαι | *bythidzesthai* olivat uppoamaisillaan αὐτά | *auta* ne

Delitzsch וַיַּיָּנִיפוּ | vajjanifu יָד | jad אֶל־חַבְרֵיהֶם | 'el-chavreihem אֲשֶׁר | 'asher וְלַעֲזָרָם | bo'onija הַיָּנִיטָה | hash'shenit לָבוֹא | lavo' אֲלֵיהֶם | 'aleihem וַיַּיָּבֹאוּ | vajjavo'u וַיִּמְלְאוּ | vaje'mal'u אֶת־שֶׁתַּי | 'et-shetei הַאֲנִיּוֹת | ho'onijot עַד־כִּי | 'ad-ki שָׂקָעוּ | shaqa'u

TKIS Niin he viittasivat toisessa veneessä oleville tovereilleen, että nämä tulisivat heitä auttamaan, ja he tulivat. Niin he täyttivät molemmat veneet, niin että ne olivat uppoamaisillaan.

STLK He viittoivat toisessa veneessä oleville tovereilleen, että tulisivat auttamaan heitä; ja he tulivat. He täyttivät molemmat veneet, niin että ne olivat uppoamaisillaan.

BIBLIA 1776 Ja he viittasivat kumppaneilleensa, jotka olivat toisessa venheessä, tulemaan ja auttamaan heitä. Ja he tulivat ja täyttivät molemmat venheet, niin että he rupesivat vajoomaan.

8. **TR** ἰδὼν | *idōn* ja tämän nähtyään δὲ | *de* Σίμων | *Simōn* Πέτρος | *Petros* Pietari προσέπεσε | *prosepese* lankesi eteen τοῖς | *tois* γόνασι | *gonasi* polvilleen τοῦ | *tou* Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesuksen λέγων | *legōn* sanoen ἔξελε | *ekselthe* mene pois ἄπ' | *ap* luotani ἐμοῦ | *emou* minun ὅτι | *hoti* sillä ἀνὴρ | *anēr* mies ἁμαρτωλός | *hamartōlos* syntinen εἰμι | *eimi* olen Κύριε | *Kyrie* Herra

Delitzsch וַיִּהְיֶה | vaje'hi כָּרְאוֹת | kir'ot שָׂמְעוֹן | Shim'on פֶּטְרוֹס | Petros אֶת־זוֹת | 'et-zot וַיִּפֹּל | vajjipol לְבִרְכֵי | le'virkei יֵשׁוּעַ | JESHUA וַיַּיָּבֹאוּ | vajjo'mar אֶת־אֲדוֹנֵי | 'ADONI אֲנִי־אֶצְרָא | tze'-na' מְעַמִּי | me'immi כִּי־אִישׁ | ki-'ish חוֹטֵא | chote' אֲנֹכִי | 'anochi

TKIS Tämän nähdessään Simon Pietari heittäytyi Jeesuksen polvien eteen ja sanoi: "Mene pois luotani, Herra, sillä olen syntinen mies."

STLK Kun Simon Pietari näki sen, hän lankesi Jeesuksen polvien eteen ja sanoi: "Mene pois luotani, Herra, sillä olen syntinen mies."

BIBLIA 1776 Kuin Simon Pietari sen näki, lankesi hän Jeesuksen polvien tykö, sanoen: Herra, mene pois minun tyköäni, sillä minä olen syntinen ihminen.

9. **TR** θάμβος | *thambos* sillä hämmästys γὰρ | *gar* περιέσχεν | *perieschen* oli vallannut αὐτὸν | *auton* hänet καὶ | *kai* ja πάντα | *pantas* kaikki τοὺς | *tous* σὺν |

syn kanssa αὐτῶ | *autō* hänen ἐπὶ | *epi* vuoksi τῆ | *tē* ἄγρα | *agra* saaliin τῶν | *tōn* ἰχθύων | *ichthyōn* kalojen ἧ | *hē* jonka συνέλαβον· | *synelabon* he olivat saaneet

Delitzsch כִּי | ki שָׁמָּה | shamma הַחֲזִיקָה | he'cheziqa אוֹתוֹ | 'oto וְאֶת־כָּל | ve'et-kol אֲשֶׁר | 'asher אוֹתוֹ | 'itto עַל־צֵיד | 'al-tzeid הַדָּגִים | ha'dagim אֲשֶׁר | 'asher צָדוּ | tzadu

TKIS Sillä kalansaaliin vuoksi, jonka he olivat saaneet, oli hämmästys vallannut hänet ja kaikki, jotka olivat hänen kanssaan,

STLK Sillä kalansaaliin tähden, jonka he olivat saaneet, oli hämmästys vallannut hänet ja kaikki ne, jotka olivat hänen kanssaan,

BIBLIA 1776 Sillä hämmästys oli hänen käsittänyt ja kaikki, jotka hänen kanssaan olivat, kalan saaliin tähden, jonka he saaneet olivat,

10. **TR** ὁμοίως | *homoiōs* ja samoin δὲ | *de* καὶ | *kai* myös Ἰάκωβον | *Iakōbon* Jaakobin καὶ | *kai* ja Ἰωάννην | *Iōannēn* Johanneksen υἱοὺς | *hyious* pojat Ζεβεδαίου | *Zebedaïou* Sebedeuksen οἱ | *hoi* jotka ἦσαν | *ēsan* olivat κοινῶνι | *koinōnoi* kumppaneita τῶ | *tō* Σίμωνι | *Simōni* Simonin καὶ | *kai* mutta εἶπε | *eipe* sanoι πρὸς | *pros* τὸν | *ton* Σίμωνα | *Simōna* Simonille ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus μὴ | *mē* älä φοβοῦ· | *fobou* pelkää ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* νῦν | *nyn* tästä lähtien ἀνθρώπους | *anthrōpous* ihmisiä ἔση | *esē* olet ζῶγγρων | *dzōgrōn* saava saaliiksi

Delitzsch וְכֵן | vechen גַּם | gam אֶת־יַעֲקֹב | 'et-Ja'akov וְאֶת־יֹחָנָן | ve'et-Jochanan בְּנֵי | benei זָבְדַי | Zavdai אֲשֶׁר | 'asher הַתְּחַבְּרוּ | hitchabberu עַם־שִׁמְעוֹן | 'im-Shimeon וַיֵּאמֶר | vajjo'mer יֵשׁוּעַ | JESHUA אֶל־שִׁמְעוֹן | 'el-Shimeon אֶל־תִּירָא | 'al-tira' מֵעַתָּה | me'atta צֹד | tzod תְּצוּד | tatzud אֲנָשִׁים | 'anashim

TKIS samoin myös Jaakobin ja Johanneksen, Sebedeuksen pojat, jotka olivat Simonin kumppaneja. Mutta Jeesus sanoi Simonille: "Älä pelkää, tästä lähin saat saaliiksi ihmisiä."

STLK ja samoin myös Jaakobin ja Johanneksen, Sebedeuksen pojat, jotka olivat Simonin kalastuskumppaneita. Mutta Jeesus sanoi Simonille: "Älä pelkää, tästä lähtien sinä saat saaliiksi ihmisiä."

BIBLIA 1776 Niin myös Jakobin ja Johanneksen, Zebedeuksen pojat, jotka olivat Simonin kumppanit. Ja Jesus sanoi Simonille: älä pelkää, tästedes sinä saat ihmisiä.

11. **TR** καὶ | *kai* ja καταγαγόντες | *katagagontes* he veivät τὰ | *ta* πλοῖα | *ploia* veneet ἐπὶ | *epi* τὴν | *tēn* γῆν | *gēn* maalle ἀφέντες | *afentes* jättäen ἅπαντα | *hapanta* kaikki ἠκολούθησαν | *ēkolouthēsan* he seurasivat αὐτῷ | *autō* Häntä

Delitzsch וַיּוֹלִיכוּ | *vajjolichu* אֶת־הַצְּבִיּוֹת | *'et-ho'onijot* אֶל־הַיַּבָּשָׁה | *'el-hajjabasha* וַיַּצִּיבּוּ | *vajja'azvu* אֶת־הַכֹּל | *'et-hakol* וַיִּלְכוּ | *vajje'lechu* אַחֲרָיו | *a'charaiv*

TKIS Ja vietyään veneet maihin he jättivät kaiken ja seurasivat Häntä.

STLK He veivät veneet maihin, jättivät kaikki ja seurasivat häntä.

BIBLIA 1776 Ja he vetivät venheet maalle ja antoivat ylöns kaikki, ja seurasivat häntä.

12. **TR** καὶ | *kai* ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἐν | *en* τῷ | *tō* εἶναι | *einai* ollessa αὐτὸν | *auton* Hänen ἐν | *en* μιᾷ | *mia* yhdessä τῶν | *tōn* πόλεων | *poleōn* kaupungissa καὶ | *kai* ja ἰδοῦ | *idou* katso ἀνὴρ | *anēr* mies πλήρης | *plērēs* täynnä λέπρας· | *lepras* pitaalia καὶ | *kai* ja ἰδὼν | *idōn* nähdessään τὸν | *ton* Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesuksen πεσὼν | *pesōn* hän lankesi ἐπὶ | *epi* πρόσωπον | *prosōpon* kasvoilleen ἐδέηθη | *edeēthē* pyysi αὐτοῦ | *autou* Häntä λέγων | *legōn* sanoen Κύριε | *Kyrie* Herra ἐὰν | *ean* jos θέλης | *thelēs* tahdot δύνασαί | *dynasai* voit με | *me* minut καθάρισαι | *katharisai* puhdistaa

Delitzsch וַיְהִי | *vaje'hi* בְּהִיּוֹתוֹ | *bihjoto* בְּאֶחָת | *be'achat* הַעֲרִים | *he'arim* וַיִּשֶׁב | *ve'hinneh-'ish* מְלֵא | *male'* צָרָעַת | *tzara'at* וַיַּצִּיבּוּ | *vajjar'* אֶת־יִשְׁוֵי | *'et-JESHUA* וַיַּפֵּל | *vajjipol* עַל־פָּנָיו | *'al-panaiv* וַיִּתְחַנֵּן | *vajjitchannen* אֵלָיו | *'elaiv* לְאִמֹר | *le'mor* אֲדֹנָי | *'ADONI* אֶם־תַּחְפֹּץ | *'im-tachpotz* תּוּכַל | *tuchal* לְטַהֲרֵנִי | *le'tahareni*

TKIS Ja katso, kun Hän oli eräässä kaupungissa, tapahtui, että mies kokonaan pitaalissa, Jeesuksen nähdessään heittäytyi kasvoilleen ja rukoili Häntä sanoen: "Herra, jos tahdot, sinä voit minut puhdistaa."

STLK Kun hän oli eräässä kaupungissa, katso, siellä oli mies täynnä spitaalia. Nähdessään Jeesuksen hän lankesi kasvoilleen ja rukoili häntä sanoen: "Herra, jos tahdot, voit minut puhdistaa."

BIBLIA 1776 Ja tapahtui, kuin hän oli yhdessä kaupungissa, katso, niin siinä oli mies spitalia täynnä; ja kuin hän näki Jesuksen, lankesi hän kasvoillensa, rukoili häntä, sanoen: Herra, jos sinä tahdot, niin sinä voit minut puhdistaa.

13. **TR** καὶ | *kai* niin ἐκτείνας | *ekteinas* Hän ojensi τὴν | *tēn* χεῖρα | *cheira* käden ἤψατο | *hēpsato* koski αὐτοῦ | *autou* häntä εἰπὼν | *eipōn* sanoen Θέλω | *thelō* minä tahdon καθαρίσθητι | *katharisthēti* puhdistu καὶ | *kai* ja εὐθέως | *eutheōs* heti ἢ | *hē* λέπρα | *lepra* pitaali ἀπῆλθεν | *apēlthen* lähti ἀπ' | *ap* pois αὐτοῦ | *autou* hänestä

Delitzsch וַיִּשְׁחַט | vajjishelach אֶת־יָדוֹ | 'et-jado וַיִּנְעֹבֵב | vajjigga'-bo וַיִּאָמַר | vajjo'mer חָפֵץ | chafetz אֲנֹכִי | 'anochi טָהַר | tehar וּפְתוֹמָה | ufit'om סָרָה | sara מִמֶּנּוּ | mimmennu הִצָּרַעְתָּ | hatz'tzara'at

TKIS Niin Hän ojensi kätensä* ja kosketti häntä sanoen: "Minä tahdon, puhdistu." Ja heti pitaali lähti hänestä.

STLK Hän ojensi kätensä, kosketti häntä ja sanoi: "Tahdon, puhdistu." Heti spitaalili lähti hänestä.

BIBLIA 1776 Ja hän ojensi kätensä ja rupesi häneen, sanoen: minä tahdon, ole puhdas! Ja kohta spitali läksi hänestä.

14. **TR** καὶ | *kai* ja αὐτὸς | *autos* Hän παρήγγειλεν | *parēngeilen* kielsi αὐτῷ | *autō* häntä μηδενὶ | *mēdeni* kenellekään εἶπεῖν· | *eipein* kertomasta ἀλλὰ | *alla* vaan ἀπελθὼν | *apelthōn* mene δεῖξον | *deikson* näyttä σεαυτὸν | *seauton* itsesi τῷ | *tō* ἱερεῖ | *hierei* papille καὶ | *kai* ja προσένεγκε | *prosenegke* uhraa περὶ | *peri* τοῦ | *tou* καθαρισμοῦ | *katharismou* puhdistuksestasi σου | *sou* sinun καθὼς | *kathōs* niinkuin προσέταξε | *prosetakse* on säätänyt Μωσῆς | *Mōsēs* Mooses εἰς | *eis* μαρτύριον | *martyrion* todistukseksi αὐτοῖς | *autois* heille

Delitzsch וַיִּעַד | vajja'ad בּוֹ | bo לְבִלְתִּי | le'vilti סַפֵּר | sapper לְאִישׁ | le'ish כִּי | ki אִם־לֶךְ | 'im-lech וְהִרְאֶה | vehera'eh אֶל־הַכֹּהֵן | 'el-ha'kohen וְהִקְרֵב | ve'haqrev קֶרְבָּן | qorban עַל־טְהוֹרָתְךָ | 'al-tohoratecha כְּאֲשֶׁר | ka'asher צִוְּיָה | tzivua מִשֶּׁה | Msheh לְעֵדוּת | le'edut לְהֵם | lahem

TKIS Ja Hän kielsi häntä kenellekään puhumasta: "Mene kuitenkin ja näyttä itsesi papille ja uhraa puhdistumisestasi niin kuin Mooses on säätänyt, todistukseksi

heille.

STLK Hän kielsi häntä siitä kenellekään puhumasta ja sanoi: "Mene, näytä itsesi papille, ja uhraa puhdistumisestasi, niin kuin Mooses on säätänyt, todistukseksi heille."

BIBLIA 1776 Ja hän kielsi hänen kellenkään sanomasta: vaan mene, (sanoi hän) ja osoita itses papille, ja uhraa sinun puhditukses edestä, niin kuin Moses käski, heille todistukseksi.

15. **TR** διήρχετο | *diērcheto* ja levisi δὲ | *de* μᾶλλον | *mallon* enemmän ὁ | *ho* λόγος | *logos* sana περὶ | *peri* αὐτοῦ· | *autou* Hänestä καὶ | *kai* ja συνήρχοντο | *synērchonto* kokoontuivat ὄχλοι | *ochloi* kansanjoukot πολλοὶ | *polloi* suuret ἀκούειν | *akouein* kuulemaan καὶ | *kai* ja θεραπεύεσθαι | *therapeuesthai* parannettavakseen ὑπ' | *hyp* αὐτοῦ | *autou* Hänen ἀπὸ | *apo* τῶν | *tōn* ἀσθενειῶν | *astheneiōn* sairauksistaan αὐτῶν | *autōn*

Delitzsch וְשָׁמַע | veshame'o הוֹלֵךְ | holech הִלֹּךְ | haloch וַגְּדַל | vegadel וַיִּקְבְּצוּ | vajiqavetzu עַם | 'am רַב | rav וְשָׁמוּעַ | lishmoa' וְלִהְרַפֵּא | uleherafe' כִּי | vejado מִתְחַלְּלֵי אֵימָה | mittachalu'eihem

TKIS Mutta sanoma Hänestä levisi vielä enemmän, ja suuret kansanjoukot kokoontuivat kuuntelemaan ja parantuakseen (Hänen avullaan) vaivoistaan.

STLK Mutta sanoma hänestä levisi vielä enemmän, ja paljon kansaa kokoontui kuulemaan häntä ja sitä varten, että hän parantaisi heidät taudeistaan.

BIBLIA 1776 Niin sanoma levisi enemmin hänestä, ja paljo kansaa kokoontui kuulemaan ja että he parannettaisiin häneltä taudeistansa.

16. **TR** αὐτὸς | *autos* mutta Hän δὲ | *de* ἦν | *ēn* oli ὑποχωρῶν | *hypochōrōn* vetäytyen ἐν | *en* ταῖς | *tais* ἐρήμοις | *erēmois* autiomaahan καὶ | *kai* ja προσευχόμενος | *proseuchomenos* rukoili

Delitzsch וְהוּא | vehu' סָר | sar אֶל-הַמִּדְבָּרוֹת | 'el-hammidbarot וַיִּתְפַּלֵּל | vajjitpallal

TKIS Mutta Hän vetäytyi autioihin paikkoihin ja rukoili.

STLK Mutta hän vetäytyi erämaahan ja rukoili.

BIBLIA 1776 Mutta hän meni korpeen, ja rukoili.

17. **TR** καὶ | *kai* ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἐν | *en* μιᾷ | *mia* yhtenä τῶν | *tōn* ἡμερῶν | *hēmerōn* päivänä καὶ | *kai* kun αὐτὸς | *autos* Hän ἦν | *ēn* oli διδάσκων· | *didaskōn* opettamassa καὶ | *kai* ja ἦσαν | *ēsan* oli καθήμενοι | *kathēmenoi* istumassa φαρισαῖοι | *farisaiōi* fariseuksia καὶ | *kai* ja νομοδιδάσκαλοι | *nomodidaskaloi* lainopettajia οἱ | *hoi* joita ἦσαν | *ēsan* oli ἐληλυθότες | *elēlythotes* tullut ἐκ | *ek* πάσης | *pasēs* kaikista κώμης | *kōmēs* kylistä τῆς | *tēs* Γαλιλαίας | *Galilaias* Galilean καὶ | *kai* ja Ἰουδαίας | *Ioudaias* Juudean καὶ | *kai* ja Ἱερουσαλήμ· | *Ierousalēm* Jerusalemista καὶ | *kai* ja δύναμις | *dynamis* voima Κυρίου | *Kyriou* Herran ἦν | *ēn* oli εἰς | *eis* τὸ | *to* ἰᾶσθαι | *iasthai* parantamassa αὐτοῦς | *autous* heitä

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּאֶחָד | be'achad הַיָּמִים | hajamim וְהוּא | vehu' מְלַמֵּד | melammed וַיִּשְׁעוּ | vaje'shevu שָׁם | sham פְּרוֹשִׁים | perushim וּמִוֵּרֵי | umorei הַתּוֹרָה | ha'torah אֲשֶׁר | 'asher בָּאוּ | ba'u מִכָּל־כְּפָרֵי | mikol-kefarei הַגְּלִיל | haGalil וּמִיְהוּדָה | umiJehuda וּמִיְרוּשָׁלַיִם | viJerushalaim וַיִּגְבְּרוּת | ugevurat יְהוָה | JAHWEH הַיְתָה־בוֹ | hajeta-bo לִרְפוֹאָה | lirpo'

TKIS Eräänä päivänä tapahtui, että Hän opetti ja siinä istui fariseuksia ja lainopettajia, joita oli tullut kaikista Galilean ja Juudean kylistä ja Jerusalemista. Ja Herran voima ilmeni parantaen sairaita*.

STLK Tapahtui eräänä päivänä, että hänen opettaessaan siinä oli istumassa fariseuksia ja lainopettajia, joita oli tullut kaikista Galilean ja Juudean kylistä ja Jerusalemista; ja Herran voima oli parantamassa heitä.

BIBLIA 1776 Ja tapahtui yhtenä päivänä, kuin hän opetti, ja Pharisealaiset myös istuivat ja lainopettajat, jotka tulleet olivat jokaisesta Galilean ja Juudean kylästä ja Jerusalemista: ja Herran voima oli parantamassa heitä;

18. **TR** καὶ | *kai* ja ἰδοὺ | *idou* katso ἄνδρες | *andres* miehet φέροντες | *ferontes* kantoivat ἐπὶ | *epi* κλίνης | *klinēs* vuoteella ἄνθρωπον | *anthrōpon* miestä ὃς | *hos* joka ἦν | *ēn* oli παραλελυμένος | *paralelymenos* halvaantunut καὶ | *kai* ja ἐζήτουν | *edzētoun* yrittivät αὐτὸν | *auton* häntä εἰσενεγκεῖν | *eisenegkein* kantaa sisälle καὶ | *kai* ja θεῖναι | *theinai* asettaa ἐνώπιον | *enōpion* eteen αὐτοῦ· | *autou* Hänen

Delitzsch וַיְהִי | ve'hinneh וַיָּבֹאוּ | 'anashim וַיִּשְׁעוּ | nose'im אִישׁ | 'ish בְּמִטָּה

| bammitta והוא | vehu' נָחָה | necheh אֲבָרִים | 'evarim וַיִּבְקְשׁוּ | vaje'vaqeshu
להביאו | lahavi'o הַבִּיטָהּ | habajeta וְלָשׂוּם | velasum לְפָנָיו | le'fanaiv

TKIS Ja katso, miehet kantoivat vuoteella miestä, joka oli halvautunut, ja koettivat viedä hänet sisään ja asettaa *Jeesuksen eteen*.

STLK Katso, miehet kantoivat vuoteella miestä, joka oli halvaantunut. He yrittivät viedä hänet sisälle ja asettaa Jeesuksen eteen.

BIBLIA 1776 Ja katso, miehet kantoivat vuoteessa ihmisen, joka oli halvattu, ja he pyysivät häntä viedä sisähälle ja panna hänen eteensä.

19. **TR** καὶ | *kai* mutta μὴ | *mē* eivät εὐρόντες | *heurontes* löytäneet διὰ | *dia*
kautta ποίας | *poias* mitä εἰσενέγκωσι | *eisenegkōsin* kantaisivat sisälle αὐτὸν |
auton hänet διὰ | *dia* vuoksi τὸν | *ton* ὄχλον | *ochlon* kansanjoukon ἀναβάντες |
anabantes he nousivat ἐπὶ | *epi* τὸ | *to* δῶμα | *dōma* katolle διὰ | *dia* läpi τῶν |
tōn κεράμων | *keramōn* tiilikaton καθῆκαν | *kathēkan* laskien alas αὐτὸν | *auton*
hänet σὺν | *syn* τῷ | *tō* κλινιδίῳ | *klinidiō* vuoteineen εἰς | *eis* τὸ | *to* μέσον |
meson keskelle ἔμπροσθεν | *emprosthen* eteen τοῦ | *tou* Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesuksen

Delitzsch וְלֹא־מִצָּאוּ | velo'-matze'u דֶּרֶךְ | derech לְהַכְנִיסוֹ | le'hacheniso מֵרֶבֶב |
merov הָעַם | ha'am וַיַּעֲלוּ | vajja'alu הַגָּגָה | hagaga וַיִּוְרִידוּהָ | vajjoriduhu וְאֶת־
עֲרֻשׂוֹ | ve'et-'arso בֵּין | bein הָרַעֲפִים | hare'afim לְתוֹךְ | le'toch הַבַּיִת | ha'bait לְפָנָיו
| lifnei יְשׁוּעָה | JESHUA

TKIS Kun he eivät keksineet, mitä tietä veisivät hänet sisälle kansanjoukon välitse, he nousivat katolle ja laskivat hänet vuoteineen tiilikaton läpi joukon keskelle Jeesuksen eteen.

STLK Kun he tungokselta eivät löytäneet, mistä voisivat viedä hänet sisään, he nousivat katolle ja laskivat hänet vuoteineen tiilikaton läpi heidän keskelleen Jeesuksen eteen.

BIBLIA 1776 Ja kuin ei he löytäneet kansan tähden, kusta puolesta he olisivat hänen saaneet sisälle, astuivat he katon päälle ja laskivat hänen lävitse katon vuoteinensa juuri Jeesuksen eteen.

20. **TR** καὶ | *kai* ja ἰδὼν | *idōn* nähdessään τὴν | *tēn* πίστιν | *pistin* uskonsa αὐτῶν
| *autōn* heidän εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle ἄνθρωπε | *anthrōpe*

mies ἀφέωνται | *afeōntai* ovat annettu anteeksi σοι | *soi* sinulle αἱ | *hai* ἁμαρτίαι | *hamartiai* syntisi σου | *sou* sinun

Delitzsch וַיְיָאֵר | vajjar' אֶת־אֱמוּנָתָם | 'et-'emunatam וַיִּבְרָךְ | vajjo'mer אֱלֹהִים | 'elaiv בְּנֵי־אָדָם | ben-'adam נִשְׁלַחְנוּ־לָךְ | niselechu-lecha חַטָּאתְךָ | chatto'techa

TKIS Nähdessään heidän uskonsa Hän sanoi: "Ihminen, syntisi ovat sinulle anteeksi annetut."

STLK Nähdessään heidän uskonsa hän sanoi: "Ihminen, sinun syntisi ovat sinulle anteeksi annetut."

BIBLIA 1776 Ja kuin hän näki heidän uskonsa, sanoi hän sille: ihminen, sinun syntisi anteeksi annetaan sinulle.

21. **TR** καὶ | *kai* mutta ἤρξαντο | *ērksanto* alkoivat διαλογίζεσθαι | *dialogidzesthai* ajatella οἱ | *oi* γραμματεῖς | *grammateis* kirjanoppineet καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* φαρισαῖοι | *farisaioi* fariseukset λέγοντες | *legontes* sanoen τίς | *tis* kuka ἐστὶν | *estin* on οὗτος | *outos* tämä ὁς | *hos* joka λαλεῖ | *lalei* puhuu βλασφημίας | *blasfēmias* pilkaten τίς | *tis* kuka δύναται | *dynatai* voi ἀφιέναι | *afienai* antaa ἁμαρτίας | *hamartias* anteeksi syntejä εἰ μὴ | *ei mē* muu kuin μόνος | *monos* yksin ὁ | *ho* Θεός | *Theos* Jumala

Delitzsch וַיִּחַלּוּ | vajjachellu הַסּוֹפְרִים | has'soferim וַהֲפֹרְשִׁים | ve'hap'rushim לְחַשֵׁב | la'chashov מַחֲשָׁבוֹת | ma'chashavot לֵאמֹר | le'mor מִי | mi הוּא | hu' זֶה | zeh הַמְדַבֵּר | ham'daber גִּדּוּפִים | gidufim מִי | mi יוֹכַל | juchal לְסַלֵּחַ | lisloach חַטָּאִים | chata'im מִבְּלָעַדִּי | mibbal'adei הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM לְבַדּוֹ | le'vado

TKIS Niin kirjanoppineet ja fariseukset alkoivat ajatella ja sanoivat: "Kuka tämä on, joka rienaa? Kuka voi antaa syntejä anteeksi paitsi Jumala yksin?"

STLK Kirjanoppineet ja fariseukset rupesivat ajattelemaan ja sanomaan: "Kuka tämä on, joka puhuu jumalanpilkkaa? Kuka voi antaa syntejä anteeksi, paitsi yksin Jumala?"

BIBLIA 1776 Ja kirjanoppineet ja Pharisealaiset rupesivat ajattelemaan, sanoen: kuka tämä on, joka pilkkasanoja puhuu? kuka voi synnit antaa anteeksi, paitsi ainoastaan Jumala?

22. **TR** ἐπιγνοὺς | *epignous* ja tuntiessaan δὲ | *de* ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus
τοὺς | *tous* διαλογισμοὺς | *dialogismous* ajatukset αὐτῶν | *autōn* heidän
ἀποκριθεὶς | *apokritheis* vastasi εἶπε | *eipe* sanoen πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous*
heille τί | *ti* mitä διαλογίζεσθε | *dialogidzesthe* ajattelette ἐν | *en* ταῖς | *tais*
καρδίαις | *kardiais* sydämissänne ὑμῶν | *hymōn* teidän

Delitzsch וַיַּדַּע | vajje'da' וַיִּשׁוּב | JESHUA אֶת־מַחְשְׁבוֹתַי | 'et-mach'shevotam וַיַּדַּע
| vajja'an וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem מָה | ma אֲתֵם | 'attem חַשְׁבֹּתַי |
chshevīm בְּלִבְבְּכֶם | bilvavchem

TKIS Kun Jeesus tiesi heidän ajatuksensa Hän vastasi ja sanoi heille: "Mitä ajattelette sydämessänne?"

STLK Mutta kun Jeesus tiesi heidän ajatuksensa, hän vastasi ja sanoi heille: "Mitä ajattelette sydämessänne?"

BIBLIA 1776 Mutta kuin Jesus tunsī heidän ajatuksensa, vastasi hän ja sanoi heille: mitä te ajattelette sydämessänne?

23. **TR** τί | *ti* kumpi ἐστὶν | *estin* ὁ εὐκοπώτερον | *eukopōteron* helpompaa εἰπεῖν
| *eipein* sanoa ἀφέωνταί | *afeōntai* ovat anteeksi annetut σοι | *soi* sinulle αἱ | *hai*
ἁμαρτίαι | *hamartiai* syntisi σου | *sou* sinun ἢ | *ē* vai εἰπεῖν | *eipein* sanoa ἔγειραι
| *egeirai* nouse καὶ | *kai* ja περιπάτει | *peripatei* kävele

Delitzsch מָה | mah הוּא | hu' הַנִּקְלָה | hannaqel הָאֲמֹר | he'amor נִסְחָחוּ־לְךָ |
niselechu-lecha חַטֹּאתֶיךָ | chatto'techa אֶם־אָמַר | 'im-'amor קוּם | qum וְהִתְהַלַּחְתָּ |
vehithallech

TKIS Kumpi on helpompaa, sanoako: 'Syntisi ovat sinulle anteeksi annetut' vai sanoa: 'Nouse ja käy'?

STLK Kumpi on helpompaa, sanoako: 'Sinun syntisi ovat sinulle anteeksi annetut', vai sanoa: 'Nouse ja kävele'?

BIBLIA 1776 Kumpi on keveämpi? sanoa: sinun syntis anteeksi annetaan sinulle! taikka sanoa: nouse ja käy!

24. **TR** ἵνα | *hina* vaan että δὲ | *de* εἰδῆτε | *eidēte* tietäisitte ὅτι | *hoti* että ἐξουσίαν
| *eksousian* valta ἔχει | *echei* ὁ ὁ | *ho* υἱὸς | *hyios* Ποιῶν τοῦ | *tou* ἀνθρώπου |

anthrōpou Ihmisen ἐπὶ | *epi* päällä τῆς | *tēs* γῆς | *gēs* maan ἀφιέναι | *afienai* antaa anteeksi ἀμαρτίας | *hamartias* synnit εἶπε | *eipe* Hän sanoi τῷ | *tō* παραλελυμένῳ | *paralelymenō* halvaantuneelle σοὶ | *soi* sinulle λέγω | *legō* sanon ἔγειραι | *egeirai* nouse καὶ | *kai* ja ἄρας | *aras* ota τὸ | *to* κλινίδιον | *klinidion* vuoteesi σου | *sou* sinun πορεύου | *poreuou* mene εἰς | *eis* τὸν | *ton* οἶκόν | *oikon* kotiisi σου | *sou* sinun

Delitzsch אַח | 'ach לְמַעַן | le'ma'an תְּדַע | tede'un כִּי | ki בְּנֵהָאָדָם | Ben-ha'Adam לֹשֶׁן | jesh-lo הַשָּׂהֶטֶן | hash'shaletan בְּאֶרֶץ | ba'aretz לִסְלוּחַ | lisloach חַטָּאִים | chata'im וַיִּצְוֶה | vajjo'mer אֶל־נֶחֱחַ | 'el-necheh הָאֵבָרִים | ha'evarim אֹמֶר | 'omer אֲנִי | 'ani אֵלֶיךָ | 'elecha קוּם | qum אֲשֶׁר | vesa' אֶת־עַרְשֶׁתְּךָ | 'et-'arsecha וְלֶךְ־לֶכְךָ | ve'lech-lecha אֶל־בֵּיתְךָ | 'el-beitecha

TKIS Mutta tietääksenne että Ihmisen Pojalla on valta maan päällä antaa syntejä anteeksi" — Hän sanoi halvautuneelle — "sanon sinulle: nouse, ota vuoteesi ja mene kotiisi."

STLK Mutta tietääksenne, että Ihmisen Pojalla on valta antaa maan päällä syntejä anteeksi, – hän sanoi halvaantuneelle – sanon sinulle: nouse, ota vuoteesi ja mene kotiisi."

BIBLIA 1776 Vaan että te tietäisitte Ihmisen Pojalla olevan vallan maan päällä synnit anteeksi antaa (sanoi hän halvatulle:) minä sanon sinulle: nouse ja ota vuotees, ja mene kotias!

25. **TR** καὶ | *kai* ja παραχρῆμα | *parachrēma* heti ἀναστὰς | *anastas* hän nousi ἐνώπιον | *enōpion* edessä αὐτῶν | *autōn* heidän ἄρας | *aras* ottaen vuoteen ἐφ' | *ef* päällä ᾧ | *hō* jonka κατέκειτο | *katekeito* oli maannut ἀπῆλθεν | *apēlthen* hän meni εἰς | *eis* τὸν | *ton* οἶκον | *oikon* kotiinsa αὐτοῦ | *autou* δοξάζων | *doksadzōn* ylistäen τὸν | *ton* Θεόν | *Theon* Jumalaa

Delitzsch וַיִּמְהַר | vaje'maher וַיִּקַּם | vajjaqom לְעֵינֵיהֶם | le'eineihem וַיִּשָּׂא | vajjissa' אֶת | 'et מִשְׁכַּבּוֹ | mishkavo לֹשֶׁן־לֵךְ | vajje'lech-lo אֶל־בֵּיתוֹ | 'el-beito מְהַלֵּל | mehallel אֶת־הָאֱלֹהִים | 'et-ha'ELOHIM

TKIS Heti hän nousi heidän nähtensä, otti vuoteen, jolla oli maannut, ja lähti kotiinsa ylistäen Jumalaa.

STLK Heti hän nousi heidän edessään, otti alustan, jolla oli maannut, ja lähti kotiinsa ylistäen Jumalaa.

BIBLIA 1776 Ja hän nousi kohta heidän nähtensä ja korjasi vuotehensa, jossa hän maannut oli, ja meni kotiansa, kunnioittain Jumalaa.

26. *TR* καὶ | *kai* ja ἔκστασις | *ekstasis* hämmästys ἔλαβεν | *elaben* valtasi ἅπαντας | *hapantas* kaikki καὶ | *kai* ja ἐδόξαζον | *edokszadzon* he ylistivät τὸν | *ton* Θεόν | *Theon* Jumalaa καὶ | *kai* ja ἐπλήσθησαν | *eplēsthēsan* tulivat täyteen φόβου | *fobou* pelkoa λέγοντες | *legontes* sanoen ὅτι | *hoti* että εἶδομεν | *eidomen* olemme nähneet παράδοξα | *paradoksa* ihmeellisiä σήμερον | *sēmeron* tänään

Delitzsch וַיִּשְׁמָהוּ | ve'shamma הִחֲזִיקָהּ | he'cheziqa אֶת־כֻּלָּם | 'et-kullam וַיִּבְרָכוּ | vaje'varechu אֶת־הַלְלוֹתֵיהֶם | 'et-ha'ELOHIM וַיִּמְלְאוּ | vajjimmale'u אֶת־הַיָּרֵא | jir'a וַיִּאֲמְרוּ | vajjo'meru כִּי | ki נִפְלְאוֹת | nifla'ot וַיִּרְאוּ | ra'inu הַיּוֹם | hajjom

TKIS Hämmästys valtasi kaikki ja he ylistivät Jumalaa. He täyttyivät myös pelolla ja sanoivat: "Olemme tänään nähneet ihmeellisiä."

STLK Heidät kaikki valtasi hämmästys, ja he ylistivät Jumalaa; ja täynnä pelkoa he sanoivat: "Tänään olemme nähneet ihmeellisiä [tekoja]."

BIBLIA 1776 Ja suuri hämmästys tuli kaikkiin ja kunnioittivat Jumalaa, ja he täytettiin pelvolla, sanoen: me näimme tänäpäpä kamalia.

27. *TR* καὶ | *kai* μετὰ | *meta* jälkeen ταῦτα | *tauta* tämän ἐξῆλθε | *eksēlthe* Hän lähti pois καὶ | *kai* ja ἐθεάσατο | *etheasato* näki τελώνην | *telōnēn* veronkantajan ὀνόματι | *onomati* nimeltä Λευὶν | *Leuin* Leevi καθήμενον | *kathēmenon* istumassa ἐπὶ | *epi* τὸ | *to* τελώνιον | *telōnion* tulliasemalla καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle ἀκολούθει | *akolouthei* seuraa μοι | *moi* minua

Delitzsch וַיִּהְיֶה | vaje'hi אַחֲרַי | a'charei כֵּן | chen אַחֲרַי | vajjar' מוֹכֵס | moches וְשִׁמּוֹ | ushemo לְוִי | Levi יוֹשֵׁב | joshev בְּבֵית | be'veit הַמְּכֻסָּה | hammeches וַיִּאֲמַר | vajjo'mer אֵלָיו | 'elaiiv לְכָה | le'cha אַחֲרַי | a'charai

TKIS Sen jälkeen Hän lähti pois ja näki veronkantajan nimeltä Leevi istumassa tulliasemalla ja sanoi hänelle: "Seuraa minua."

STLK Sen jälkeen hän lähti sieltä ja näki tulliasemalla istumassa publikaanin, jonka

nimi oli Leevi, ja sanoi hänelle: "Seuraa minua."

BIBLIA 1776 Sitte läksi hän ulos ja näki Publikanin nimeltä Levin, istuvan tullihuoneessa, ja sanoi hänelle: seuraa minua!

28. **TR** καὶ | *kai* niin καταλιπὼν | *katalipōn* jättäen ἅπαντα | *hapanta* kaiken ἀναστὰς | *anastas* hän nousi ἠκολούθησεν | *ēkolouthēsen* seuraten αὐτῷ | *autō* Häntä

Delitzsch וַיַּעֲזֹב | vajja'azov אֶת־הַכֹּל | 'et-hakol וַיֵּלֶךְ | vajjaqom וַיֵּלֶךְ | vajje'lech אַחֲרָיו | a'charaiv

TKIS Jättäen kaikki tämä nousi ja seurasi Häntä.

STLK Tämä jätti kaiken, nousi ja seurasi häntä.

BIBLIA 1776 Ja hän antoi ylön kaikki, nousi ja seurasi häntä.

29. **TR** καὶ | *kai* ja ἐποίησε | *epoiēse* järjesti δοχὴν | *dochēn* juhlan μεγάλην | *megalēn* suuren ὁ | *ho* Λευὶς | *Leuis* Leevi αὐτῷ | *autō* Hänelle ἐν | *en* τῇ | *tē* οἰκίᾳ | *oikia* kotonaan αὐτοῦ· | *autou* καὶ | *kai* ja ἦν | *ēn* oli ὄχλος | *ochlos* joukko τελωνῶν | *telōnōn* veronkantajia πολὺς | *polys* suuri καὶ | *kai* ja ἄλλων | *allōn* muita οἱ | *hoi* ἦσαν | *ēsan* oli μετ' | *met* kanssa αὐτῶν | *autōn* heidän κατακεῖμενοι | *katakeimenoι* aterioimassa

Delitzsch וַיַּעַשׂ־לוֹ | vajja'as-lo לוֹ | Levi מִשְׁתֵּה | mishteh גדול | gadol בְּבֵיתוֹ | be'veito רַב־רַב | ve'am-rav שֶׁל־מֹכֶסִים | shel-mochesim וַאֲנָשִׁים | va'anashim אַחֲרֵיהֶם | 'acherim הָיוּ | haju מְסֻבִּים | mesubim מְמַהֵם | 'immahem

TKIS Ja Leevi valmisti Hänelle suuret pidot kotonaan, ja oli suuri joukko veronkantajia ja muita aterioimassa heidän kanssaan.

STLK Leevi valmisti hänelle suuret pidot kodissaan, ja siellä oli suuri joukko publikaaneja ja muita aterioimassa heidän kanssaan.

BIBLIA 1776 Ja Levi teki hänelle kotonansa suuren pidon, ja paljo Publikaneja ja muita atrioitsivat heidän kanssansa.

30. **TR** καὶ | *kai* ja ἐγόγγυζον | *egongydzon* napolisivat οἱ | *oi* γραμματεῖς | *grammateis* kirjanoppineet αὐτῶν | *autōn* Hänelle καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* φαρισαῖοι |

farisaioi fariseukset πρὸς | *pros* τοὺς | *tous* μαθητὰς | *mathētas* opetuslapsilleen αὐτοῦ | *autou* Hänen λέγοντες | *legontes* sanoen διατί | *diati* minkä tähden μετὰ | *meta* kanssa τελωνῶν | *telōnōn* veronkantajien καὶ | *kai* ja ἀμαρτωλῶν | *hamartōlōn* syntisten ἐσθίετε | *esthiete* syötte καὶ | *kai* ja πίνετε | *pinete* juotte

Delitzsch וַיִּלְוּנוּ | vajjillonu הַסּוֹפְרִים | has'soferim אֲשֶׁר | 'asher בְּהֵם | bahem וְהַפְּרִיזִים | ve'hap'rushim עַל־תַּלְמִידָיו | 'al-talmidaiv וַיִּבְרַח | vajjo'meru לָמָּה | lama אֲתָם | 'attem אֲכָלִים | 'ochelim וְשֹׁתִים | veshotim עַם־הַמּוֹכְסִים | 'im-hammochesim וְהַחַטָּאִים | ve'hachatta'im

TKIS Niin *heidän kirjanoppineensa ja fariseukset* nurisivat Hänen opetuslapsilleen sanoen: "Miksi te syötte ja juotte veronkantajain ja syntisten kanssa?"

STLK Heidän kirjanoppineensa ja fariseukset nurisivat hänen opetuslapsiaan vastaan ja sanoivat: "Miksi te syötte ja juotte publikaanien ja syntisten kanssa?"

BIBLIA 1776 Ja heidän kirjanoppineensa ja Pharisealaiset napolisivat hänen opetuslapsiansa, sanoen: miksi te Publikanien ja syntisten kanssa syötte ja juotte?

31. **TR** καὶ | *kai* niin ἀποκριθεὶς | *apokritheis* vastasi ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπε | *eipe* sanoen πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille οὐ | *ou* ei χρείαν | *chreian* tarvetta ἔχουσιν | *echousin* ole οἱ | *oi* ὑγιαίνοντες | *hygiainontes* terveillä ἰατροῦ | *iatrou* lääkäriä ἀλλ' | *all* vaan οἱ | *oi* κακῶς | *kakōs* sairaat ἔχοντες | *echontes* jotka ovat

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an יֵשׁוּעַ | JESHUA וַיִּבְרַח | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem הַבְּרִיָּאִים | haberi'im אֵינָם | 'einam צְרִיכִים | tzerichim לְרֹפֵא | le'rofe' כִּי | ki אֲם־הֵחָלִים | 'im-ha'cholim

TKIS Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Eivät terveet tarvitse parantajaa, vaan sairaat.

STLK Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Eivät terveet tarvitse parantajaa, vaan sairaat.

BIBLIA 1776 Ja Jesus vastaten sanoi heille: ei terveet tarvitse parantajaa, vaan sairaat.

32. **TR** οὐκ | *ouk* en ἐλήλυθα | *elēlytha* ole tullut καλέσαι | *kalesai* kutsumaan δικαίους | *dikaious* vanhurskaita ἀλλὰ | *alla* vaan ἀμαρτωλοὺς | *hamartōlous*

syntisiä εις | *eis* μέτανοιαν | *metanoian* mielenmuutokseen

Delitzsch לא | lo' בְּאֵתִי | va'ti לְקִרְוֵא | liqro' הַצְדִּיקִים | hatz'tzadiqim כִּי | ki אֲמַרְאִים | 'im-hachatta'im לְתִשׁוּבָה | litshuva

TKIS En ole tullut kutsumaan vanhurskaita, vaan syntisiä mielenmuutokseen."

STLK En ole tullut kutsumaan vanhurskaita, vaan syntisiä mielenmuutokseen."

BIBLIA 1776 En ole minä tullut vanhurskaita kutsumaan, vaan syntisiä parannukseen.

33. *TR* οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta εἶπον | *eipon* he sanoivat πρὸς | *pros* αὐτόν | *auton* Hänelle διὰτί | *diati* miksi οἱ | *hoi* μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapset Ἰωάννου | *Iōannou* Johanneksen νηστεύουσι | *nēsteuoussi* paastoavat πυκνὰ | *pykna* usein καὶ | *kai* δεήσεις | *deēseis* rukouksia ποιοῦνται | *poiountai* pitävät ὁμοίως | *homiōs* samoin καὶ | *kai* myös οἱ | *hoi* τῶν | *tōn* φαρισαίων· | *farisaiōn* fariseukset οἱ | *hoi* δὲ | *de* mutta σοὶ | *soi* sinun ἐσθίουσι | *esthiousi* syövät καὶ | *kai* ja πίνουσιν | *pinousin* juovat

Delitzsch וַיֹּאמְרוּ | vajjo'meru אֵלָיו | 'elaiv הֵן | hen תַּלְמִידֵי | talmidei יוֹחָנָן | Jochanan צַמִּים | tzamim הַרְבֵּה | harbeh וְאָמְרִים | ve'omerim תְּחִנּוֹת | techinnot וְגַם | vegam תַּלְמִידֵי | talmidei הַפְּרִוּשִׁים | hap'rushim עֹשִׂים | 'osim כֵּן | ken וְתַלְמִידֵי | vetalmidecha אֲכָלִים | 'ochelim וְשׂוֹתִים | veshotim

TKIS Niin he sanoivat Hänelle: "(Miksi) Johanneksen opetuslapset paastoavat usein ja pitävät rukouksia, samoin fariseuksetkin, mutta sinun opetuslapsesi syövät ja *juovat?"

STLK He sanoivat hänelle: "Johanneksen opetuslapset paastoavat usein ja pitävät rukouksia, samoin fariseustenkin opetuslapset, mutta sinun opetuslapsesi syövät ja juovat."

BIBLIA 1776 Niin he sanoivat hänelle: miksi Johanneksen opetuslapset usein paastoavat ja rukouksia pitävät, niin myös Pharisealaisten (opetuslapset), mutta sinun syövät ja juovat?

34. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* ja εἶπε | *eipe* Hän sanoi πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille μὴ | *mē* εἰ δύνασθε | *dynasthe* νοὶ τοὺς | *tous* υἱοὺς | *hyious* lapsia τοῦ | *tou*

νυμφῶνος | *nymfōnos* häähuoneen ἐν | *en* הָ | *hō* jolloin ὁ | *ho* νυμφίος | *nymfios*
Sulhanen μετ' | *met* kanssa αὐτῶν | *autōn* heidän ἐστι | *esti* on ποιῆσαι | *poiēsai*
vaatia νηστεύειν | *nēsteuein* paastoamaan

Delitzsch וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem הַתּוֹכְלוּ | hatuchelu אָנוֹס | 'anos
| בני הַחֻפָּה | hachuppa לָצוּם | latzum וְהַחֲתִין | vehechatan עוֹד | 'od עִמָּהֶם |
'immahem

TKIS Hän sanoi heille: ”Ette kai voi panna häävieraita paastoamaan, kun ylkä on heidän kanssaan?”

STLK Jeesus sanoi heille: ”Ette voi saada häävieraita paastoamaan silloin, kun ylkä on heidän kanssaan.”

BIBLIA 1776 Mutta hän sanoi heille: ette voi hääjoukkoa niinkauvan paastoamaan vaatia, kuin ylkä on heidän kanssansa.

35. **TR** ἐλεύσονται | *eleusontai* mutta tulevat δὲ | *de* ἡμέραι | *hēmerai* päivät καὶ |
kai ὅταν | *hotan* jolloin ἀπαρθῆ | *aparthē* otetaan ἀπ' | *ap* pois αὐτῶν | *autōn*
heiltä ὁ | *ho* νυμφίος | *nymfios* Sulhanen τότε | *tote* silloin νηστεύσουσιν |
nēsteusousin he paastoavat ἐν | *en* ἐκείναις | *ekeinaiis* niinä ταῖς | *tais* ἡμέραις |
hēmerais päivinä

Delitzsch וַיֵּאמֶר | ve'ulam יָמִים | jamim בְּאֵימָם | ba'im חֲלֹקִים | veluqqach מִמָּחָצ |
me'ittam וְהַחֲתִין | hechatan אֵץ | 'az יָצוּמוּ | jatzumu בְּיָמֵם | bajamim הַחֲתִין |
hahemma

TKIS Mutta päivät tulevat, jolloin ylkä otetaan heiltä pois. Silloin, niinä päivinä he paastoavat.”

STLK Mutta päivät tulevat, jolloin ylkä otetaan heiltä pois, ja silloin, niinä päivinä, he paastoavat.”

BIBLIA 1776 Mutta päivät tulevat, että ylkä otetaan heiltä pois, silloin pitää heidän paastooman niinä päivinä.

36. **TR** ἔλεγε | *elege* ja Hän kertoi δὲ | *de* καὶ | *kai* myös παραβολὴν | *parabolēn*
vertauksen πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille ὅτι | *hoti* että οὐδεὶς | *oudeis* ei
kukaan ἐπίβλημα | *epiblēma* laita paikkaa ἱματίου | *himatiou* vaatteesta καινοῦ |

kainou uudesta ἐπιβάλλει | *epiballei* ἐπι | *epi* päälle ἱμάτιον | *himation* vaateen παλαιόν· | *palaion* vanhan εἰ δὲ μήγε | *ei de mēge* muutoinhan καὶ | *kai* τὸ | *to* καινὸν | *kainon* uusi σχίζει | *schidzei* repii καὶ | *kai* myös τῷ | *tō* παλαιῷ | *palaiō* vanhan οὐ | *ou* ei συμφωνεῖ | *symfōnei* sovi ἐπίβλημα | *epiblēma* paikka τὸ | *to* ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* καινοῦ | *kainou* uudesta

Delitzsch וַיִּדְבֵּר | vaje'daber אֶלְיָהֶם | 'aleihem גַּם | gam לְתַתְּמוֹתָא | 'et-hammashal הִנֵּה | hazzeh אֵין | 'ein שִׁישׁ | 'ish מַעֲלֵה | ma'aleh אֶלְטַלַּי | telai לְבִגְדֵי שֶׁל־בֶּגֶד | shel-beged הַדָּשׁ | chadash עַל־בֶּגֶד | 'al-beged בְּלִי | balui כִּי | ki אֶז | 'az גַּם | gam שְׂחִיזָה | hechadash יִקְרָא | jiqqarea' וְגַם | vegam לְאִשְׁוֶה | lo'-jishveh אֶלְטַלַּי | hattelai שְׂחִיזָה | hechadash לְבִלִּי | labalui

TKIS Hän puhui heille myös vertauksen: "Ei kukaan pane uudesta vaatteesta paikkaa vanhaan vaatteeseen: muuten hän leikkaa rikki myös uuden eikä uudesta saatu paikka sovi vanhaan.

STLK Hän sanoi heille myös vertauksen: "Ei kukaan pane paikkaa uudesta viitasta vanhaan viittaa. Muuten se rikkoo uuden viitan, eikä uudesta viitasta otettu paikka sovi vanhaan.

BIBLIA 1776 Mutta hän sanoi myös heille vertauksen: ei paikkaa kenkään uuden veran tilalla vanhaa vaatetta: muutoin myös se uusi repäisee, ja uusi paikka ei sovi vanhaan.

37. **TR** καὶ | *kai* ja οὐδεὶς | *oudeis* ei kukaan βάλλει | *ballei* laske οἴνον | *oinon* viiniä νέον | *neon* nuorta εἰς | *eis* ἄσκους | *askous* leileihin παλαιούς· | *palaious* vanhoihin εἰ δὲ μήγε | *ei de mēge* muutoin ῥήξει | *rēksei* rikkoo ὁ | *ho* νέος | *neos* nuori οἴνος | *oinos* viini τοὺς | *tous* ἄσκους | *askous* leilit καὶ | *kai* ja αὐτὸς | *autos* se ἐκχυθήσεται | *ekchythēsetai* vuotaa pois καὶ | *kai* ja οἱ | *hoi* ἄσκοι | *askoi* leilit ἀπολοῦνται | *apolountai* turmeltuvat

Delitzsch וַאֲיִן | ve'ain שִׁישׁ | 'ish נֹתֵן | noten יֵין | jain שְׂחִיזָה | chadash בְּנֵאדוֹת | beno'dot בְּלִים | balim כִּי | ki אֶז | 'az הֵיִן | hajjain שְׂחִיזָה | hechadash יִקְרָא | jevaqqā' אֶת־הַנֵּאדוֹת | 'et-hanno'dot וְהוּא | vehu' יִשְׁפֹּךְ | ish'shafech וְהַנֵּאדוֹת | ve'hanno'dot יֵאבְדוּ | jo'vedu

TKIS Eikä kukaan laske uutta viiniä vanhoihin nahkaleileihin, muuten uusi viini pakahuttaa leilit ja se vuotaa pois ja leilit turmeltuvat.

STLK Eikä kukaan laske nuorta viiniä vanhoihin nahkaleileihin. Muuten nuori viini rikkoo leilit, ja viini juoksee maahan, ja leilit turmeltuvat,

BIBLIA 1776 ja ei pane kenkään nuorta viinaa vanhoihin leileihin: muutoin nuori viina rikkoo leilit, ja se vuotaa ulos, ja leilit turmellaan.

38. **TR** ἀλλὰ | *alla* vaan οἴνον | *oinon* viini νέον | *neon* nuori εἰς | *eis* ἀσκούς | *askous* leileihin καινούς | *kainous* uusiin βλητέον | *blēteon* on laskettava καὶ | *kai* ja ἀμφοτέροι | *amfoteroi* molemmat συντηροῦνται | *syntērountai* säilyvät

Delitzsch אַךְ | 'ach יַתֵּן | juttan הַיַּיִן | hajjain שְׁתֵּתָהּ | hechadash כְּזָאֲדוֹת | beno'dot בְּנֵי־דָוָת | chadashim מְחַדָּשִׁים | usheneihem וְהָיָה | jachdav יִשְׁמְרֵם | ish'shameru

TKIS Vaan uusi viini on laskettava uusiin leileihin (ja molemmat säilyvät).

STLK vaan nuori viini on laskettava uusiin leileihin. Silloin molemmat pysyvät ehjinä.

BIBLIA 1776 Mutta nuorta viinaa pitää pantaman uusiin leileihin: niin ne molemmat tallella ovat.

39. **TR** καὶ | *kai* ja οὐδεὶς | *oudeis* ei kukaan πῶν | *piōn* juotuaan παλαιὸν | *palaion* vanhaa εὐθέως | *eutheōs* heti θέλει | *thelei* halua νέον· | *neon* nuorta λέγει | *legei* sillä sanoo γάρ | *gar* ὅ | *ho* παλαιὸς | *palaios* vanha χρηστότερός | *chrēstoteros* parempaa ἐστὶν | *estin* on

Delitzsch וְאֲשֶׁר | va'asher הַשָּׂטָה | shata הַיַּיִן | jain שְׁתֵּתָהּ | jashan אֶיִנְנֶנּוּ | 'einennu חַפֵּצְתָּ | chafetz עוֹד | 'od בְּיַיִן | bejain שְׁתֵּתָהּ | chadash כִּי | ki יֹאמַר | jo'mar הַיַּיִן | hajjashan הָיָה | hu' הַיַּיִן | Naim מִמֶּנּוּ | mimmennu

TKIS Eikä kukaan vanhaa juotuaan halua (heti) uutta, sillä hän sanoo: 'Vanha on parempaa*'.''

STLK Eikä kukaan, joka juo vanhaa viiniä, halua heti nuorta, sillä hän sanoo: 'Vanha on hyvää.'''

BIBLIA 1776 Ja ei tahdo kenkään, joka juo vanhaa viinaa, kohta nuorta juoda; sillä hän sanoo: vanha on parempi.

6 Luku

1. *TR* ἐγένετο | *egeneto* ja tapahtui δὲ | *de* ἐν | *en* σαββάτῳ | *sabbatō* sapattina δευτεροπρώτῳ | *deuteroprōtō* ensimmäisenä suuren Pääsiäissapatin jälkeen/ jälkisapattina διαπορεύεσθαι | *diaporeuesthai* kulkiessaan αὐτὸν | *auton* Hän διὰ | *dia* kautta τῶν | *tōn* σπορίμων· | *sporimōn* peltojen καὶ | *kai* ja ἔτιλλον | *etillon* katkoivat οἱ | *oi* μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapsensa αὐτοῦ | *autou* Hänen τοὺς | *tous* στάχυας | *stachyas* tähkäreppäitä καὶ | *kai* ja ἤσθιον | *ēsthion* söivät ψώχοντες | *psōchontes* hiertäen ταῖς | *tais* niitä χερσὶ | *chersi* käsissään

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בַּשַּׁבָּת | bash'Shabbat הַשְּׁנִיַּת | hash'shenit לְסִפְרֵי־תַרְלִיפוֹת | lisfirat הָעֹמֵר | ha'omer עֲבַר | 'avar בֵּין | bein הַקָּמָה | haqqama וַיִּקְטְפוּ | vajiqtefu תַּלְמִידָיו | talmidai מְלִילֹת | melilot וַיִּפְרְחוּ | vajjifrechu אֶת־ | 'otan בְּיַדֵּיהֶם | bideihem וַיִּאֲכְלוּ | vajjo'chelu

TKIS Tapahtui jälkisapattina,* että Hän kulki viljavainioiden halki, ja Hänen opetuslapsensa katkoivat tähkiä, hiersivät niitä käsissään ja söivät.

STLK Tapahtui sapattina juhlan jälkeen, että hän kulki viljavainioiden halki, ja hänen opetuslapsensa katkoivat tähkiä, hiersivät niitä käsissään ja söivät.

BIBLIA 1776 Ja tapahtui jälkisabbattina, että hän kävi laihon lävitse, ja hänen opetuslapsensa katkoivat tähkäreppäitä ja hiersivät käsillänsä, ja söivät.

2. *TR* τινὲς | *tines* niin muutamat δὲ | *de* τῶν | *tōn* φαρισαίων | *farisaiōn* fariseuksista εἶπον | *eipon* sanoivat αὐτοῖς | *autois* heille τί | *ti* miksi ποιεῖτε | *poieite* teette ὃ | *ho* mitä οὐκ | *ouk* ei ἔξεστι | *eksesti* ole lupa ποιεῖν | *poiein* tehdä ἐν | *en* τοῖς | *tois* σάββασιν | *sabbasi* sapattina

Delitzsch וַיְהִי | vejesh מִן־הַפְּרוּשִׁים | min-hap'rushim אֲשֶׁר | 'asher אָמְרוּ | 'ameru אֲלֵיהֶם | 'aleihem לָמָּה | lama אָתָּם | 'attem עֹשִׂים | 'osim אֵת | 'et אֲשֶׁר | 'asher אֵינָנוּ | 'einennu מְתָר | muttar לַעֲשׂוֹת | la'asot בַּשַּׁבָּת | bash'Shabbat

TKIS Silloin muutamat fariseuksista sanoivat (heille): "Miksi teette, mitä ei ole lupa tehdä sapattina?"

STLK Silloin muutamat fariseuksista sanoivat: "Miksi teette sitä, mitä ei ole lupa tehdä sapatteina?"

BIBLIA 1776 Niin muutammat Pharisealaiset sanoivat heille: miksi te teette, jota ei sovi sabbatina tehdä?

3. **TR** καὶ | *kai* mutta ἀποκριθεὶς | *apokritheis* vastasi πρὸς | *pros* αὐτοὺς | *autous* heille εἶπεν | *eipen* sanoen ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus οὐδὲ | *oude* ettekö τοῦτο | *touto* sitä ἀνέγνωτε | *anegnōte* ole lukenut ὁ | *ho* mitä ἐποίησε | *epoiēse* teki Δαβὶδ | *David* Daavid ὁπότε | *opote* kun ἐπείνασεν | *epēinasen* oli nälkä αὐτὸς | *autos* hänelle καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* μετ' | *met* seurassa αὐτοῦ | *autou* hänen ὄντες | *ontes* olevilla

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an וַיֹּשֹׁבֵעַ | JESHUA וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיֵהֶם | 'aleihem הָלֹא | halo' קִרְאֵתֶם | qera'tem אֵת | 'et אֲשֶׁר | 'asher עָשָׂה | 'asa דָּוִד | David בְּהִיּוֹתוֹ | bihjoto רָעִב | ra'ev הוּא | hu' וְאֲשֶׁר | va'asher הָיִי | hajju אִתּוֹ | 'itto

TKIS Mutta Jeesus vastasi heille ja sanoi: "Ettekö ole lukeneet, mitä Daavid teki, kun oli nälissään, hän ja ne, jotka olivat hänen kanssaan?"

STLK Mutta Jeesus vastasi heille ja sanoi: "Ettekö ole lukeneet, mitä Daavid teki, kun hänellä ja niillä, jotka olivat hänen kanssaan, oli nälkä,

BIBLIA 1776 Ja Jesus vastaten sanoi heille: ettekö te ole lukeneet, mitä David teki, kuin hän isosi, ja ne, jotka hänen kanssaan olivat?

4. **TR** ὥς | *hōs* kuinka εἰσηλθεν | *eisēlthen* hän meni εἰς | *eis* τὸν | *ton* οἶκον | *oikon* huoneeseen τοῦ | *του* Θεοῦ | *Theou* Jumalan καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous* ἄρτους | *artous* leivät τῆς | *tēs* προθέσεως | *protheseōs* esillepanon ἔλαβε | *elabe* otti καὶ | *kai* ja ἔφαγε | *efage* söi καὶ | *kai* ja ἔδωκε | *edōke* antoi καὶ | *kai* myös τοῖς | *tois* μετ' | *met* seurassaan αὐτοῦ | *autou* hänen οὓς | *hous* joita οὐκ | *ouk* ei ἔξῃστι | *eksesti* ole lupa φαγεῖν | *fagein* syödä εἰ μὴ | *ei mē* muiden kuin μόνους | *monous* ainoastaan τοὺς | *tous* ἱερεῖς | *hiereis* pappien

Delitzsch כַּאֲשֶׁר | ka'asher בָּא | ba' אֶל־בַּיִת | 'el-beit הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM וַיִּקַּח | vajjiqach אֶת־לֶחֶם | 'et-lechem הַפַּנִּים | happanim וַיִּאֲכַל | vajjo'chal וְגַם־נָתַן | vegam-natan לְאֲשֶׁר | la'asher אִתּוֹ | 'itto אֵת | 'et אֲשֶׁר | 'asher לֹא | lo' נָכוֹן | nachon לְאֲכֹלוֹ | le'ochlo כִּי | ki אִם־לֹכְהֵנִים | 'im-lakkohanim לְבַדָּם | le'vaddam

TKIS Hän kun meni Jumalan huoneeseen ja otti näkyleivät ja söi — niitä joita muitten ei ole lupa syödä kuin ainoastaan pappien — ja antoi myös niille jotka

olivat hänen kanssaan."

STLK kuinka hän meni Jumalan huoneeseen, otti näkyleivät, söi ja antoi myös niille, jotka olivat hänen kanssaan, vaikka niitä ei ollut lupa syödä muiden kuin ainoastaan pappien?"

BIBLIA 1776 Kuinka hän meni Jumalan huoneeseen, ja otti näkyleivät, ja söi, ja antoi myös niille, jotka hänen kanssaan olivat; joita ei muiden kuin pappein syödä sopinut.

5. *TR* καὶ | *kai* ja ἔλεγεν | *elegen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ὅτι | *hoti* että Κύριος | *Kyrios* Herra ἐστὶν | *estin* on ὁ | *ho* υἱὸς | *hyios* Poika τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen καὶ | *kai* myös τοῦ | *tou* σαββάτου | *sabbatou* sapatin

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem בְּנֵי־הָאָדָם | Ben-ha'Adam בְּנֵי־אָדָם | gam-'ADON הַשַּׁבָּת | hash'Shabbat הוּא | hu'

TKIS Ja Hän sanoi heille: "Ihmisen Poika on myös sapatin herra."

STLK Hän sanoi heille: "Ihmisen Poika on sapatinkin herra."

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: Ihmisen Poika on myös sabbatin Herra.

6. *TR* ἐγένετο | *egeneto* ja tapahtui δὲ | *de* myös καὶ | *kai* ja ἐν | *en* ἑτέρῳ | *heterō* toisena σαββάτῳ | *sabbatō* sapattina εἰσελθεῖν | *eiselthein* meni αὐτὸν | *auton* Hän εἰς | *eis* τὴν | *tēn* συναγωγὴν | *synagōgēn* synagoogaan καὶ | *kai* ja διδάσκειν· | *didaskein* opetti καὶ | *kai* ja ἦν | *ēn* oli ἐκεῖ | *ekei* siellä ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies καὶ | *kai* ja ἡ | *hē* χεὶρ | *cheir* kätensä αὐτοῦ | *autou* hänen ἡ | *hē* δεξιὰ | *deksia* oikea ἦν | *ēn* oli ξηρὰ | *ksēra* kuivettunut

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּשַׁבָּת | beShabbat אַחֶרֶת | 'acheret בַּ' | ba' אֶל־בֵּית | 'el-beit הַכְּנֶסֶת | ha'keneset וַיִּלְמַד | vaje'lammed וְשָׁם | vesham אִישׁ | 'ish אֲשֶׁר | 'asher בְּיָמֶיהָ | javesha יָדוֹ | jado הַיְמָנִית | hajemanit

TKIS Toisena sapattina Hän meni synagoogaan ja opetti. Siellä oli mies, jonka oikea käsi oli kuivettunut.

STLK Tapahtui, että hän toisena sapattina meni synagogaan ja opetti. Siellä oli

mies, jonka oikea käsi oli kuivettunut.

BIBLIA 1776 Niin tapahtui myös toisena sabbatina, että hän meni synagogaan sisälle ja opetti; ja siellä oli ihminen, jonka oikea käsi oli kuivettunut.

7. **TR** παρατήρουν | *paretēroun* ja tarkkailivat δὲ | *de* αὐτὸν | *auton* Häntä οἱ | *oi* γραμματεῖς | *grammateis* kirjanoppineet καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* φαρισαῖοι | *farisaioi* fariseukset εἰ | *ei* jos ἐν | *en* τῷ | *tō* σαββάτῳ | *sabbatō* sapattina θεραπεύσει· | *therapeusei* Hän parantaisi ἵνα | *hina* että εὕρωσι | *heurōsi* löytäisivät κατηγορίαν | *katēgorian* syyn vastaan αὐτοῦ | *autou* Häntä

Delitzsch וַיִּאָרְבוּ לוֹ | vaje'ervu-lo הַסּוֹפְרִים | has'soferim וְהַפְּרִיִּשִׁים | ve'hap'rushim לְרֵאוֹת | lir'ot אֶם-יִרְפָּא | 'im-jirpa' בְּשַׁבָּת | bash'Shabbat לְמַעַן | le'ma'an יִמְצְאוּ | jimtze'u נִלְיָו | 'alav הַטְּשָׁה | sitna

TKIS Kirjanoppineet ja fariseukset pitivät Häntä silmällä parantaisiko Hän sapattina, jotta keksisivät syytöksen Häntä vastaan.

STLK Kirjanoppineet ja fariseukset pitivät häntä silmällä, parantaisiko hän sapattina löytääkseen jonkin aiheen, mistä häntä syyttäisivät.

BIBLIA 1776 Niin kirjanoppineet ja Pharisealaiset vartiotsivat häntä, josko hän sabbatina parantais, että he olisivat löytäneet kanteen häntä vastaan.

8. **TR** αὐτὸς | *autos* mutta Hän δὲ | *de* ἦδει | *ēdei* tiesi τοὺς | *tous* διαλογισμοὺς | *dialogismous* ajatuksensa αὐτῶν | *autōn* heidän καὶ | *kai* ja εἶπε | *eipe* sanoi τῷ | *tō* ἀνθρώπῳ | *anthrōpō* miehelle τῷ | *tō* ξηρὰν | *ksēran* kuivettunut ἔχοντι | *echonti* jolla oli τὴν | *tēn* χεῖρα | *cheira* käsi ἔγειραι | *egeirai* nouse καὶ | *kai* ja στῆθι | *stēthi* astu εἰς | *eis* τὸ | *to* μέσον | *meson* keskelle ὃ | *ho* δὲ | *de* ja ἀναστὰς | *anastas* hän nousi ἔστη | *hestē* astui

Delitzsch וְהוּא | vehu' יָדַע | jada' אֶת-מַחְשְׁבוֹתָם | 'et-mach'shevotam וַיִּיָּאָמֶר | vajjo'mer אֶל-הָאִישׁ | 'el-ha'ish אֲשֶׁר | 'asher יָדוּ | jado יִבְשָׁה | jevesha קוּם | qum וַיֵּמֹד | va'amod בַּתְּוֵךְ | battavech וַיִּקָּם | vajjaqom וַיֵּמֹד | vajja'amod

TKIS Mutta Hän tiesi heidän ajatuksensa ja sanoi miehelle, jolla oli kuivettunut käsi: "Nouse ja astu keskelle." Tämä nousi ja astui.

STLK Mutta hän tiesi heidän ajatuksensa ja sanoi miehelle, jonka käsi oli

kuiivettunut: "Nouse ja astu esiin." Hän nousi ja astui esiin.

BIBLIA 1776 Mutta hän tiesi heidän ajatuksensa ja sanoi sille ihmiselle, jolla kuiivettunut käsi oli: nouse ja tule edes! Niin hän nousi ja seiso.

9. **TR** εἶπεν | *eipen* niin sanoi οὖν | *oun* ó | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille ἐπερωτήσω | *eperōtēsō* kysyn ὑμᾶς | *hymas* teiltä τί | *ti* kumpi ἔξεστι | *eksesti* on luvallista τοῖς | *tois* σάββασις | *sabbasin* sapattina ἀγαθοποιῆσαι | *agathopoiēsai* tehdä hyvää ἢ | *ē* vai κακοποιῆσαι | *kakopoiēsai* tehdä pahaa ψυχὴν | *psychēn* sielu σῶσαι | *sōsai* pelastaa ἢ | *ē* vai ἀπολέσαι | *apolesai* kadottaa

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem יֵשׁוּעַ | JESHUA אֶלְעִשְׂרָאֵל | 'esh'ala אֶתְכֶם | 'etchem דָּבָר | davar הַנִּבְּחֹן | hanachon בְּשַׁבָּת | bash'Shabbat לְהִיטִיב | le'heitiv אֶם | 'im לְהַרְעִי | le'harea' לְהַצִּיל | le'hatz'tzil נַפְשׁ | nefesh אֶלְאֵבֶד | 'im-le'abbed

TKIS Niin Jeesus sanoi heille: "Kysyn teiltä: kumpi on luvallista sapattina, tehdä hyvää vai tehdä pahaa, pelastaa elämä vai hukuttaa?"

STLK Jeesus sanoi heille: "Minä kysyn teiltä: kumpi on sapattina luvallista: tehdä hyvää vai tehdä pahaa, pelastaa henki vai kadottaa?"

BIBLIA 1776 Niin Jesus sanoi hänelle: minä kysyn teiltä: mitä sabbatina sopii, hyvää tehdä, taikka paha tehdä? henkeä vapahtaa eli kadottaa?

10. **TR** καὶ | *kai* ja περιβλεψάμενος | *periblepsamenos* katsellen ympärillään πάντας | *pantas* kaikkia αὐτούς | *autous* heitä εἶπε | *eipe* Hän sanoi τῷ | *tō* ἀνθρώπῳ | *anthrōpō* miehelle ἔκτεινον | *ekteinon* ojenna τὴν | *tēn* χεῖρά | *cheira* kätesi σου | *sou* sinun ó | *ho* δὲ | *de* ja ἐποίησεν | *epoiēsen* hän teki οὕτω | *houtō* siten καὶ | *kai* ja ἀποκατεστάθη | *apokatestathē* tuli ennalleen ἢ | *hē* χεὶρ | *cheir* käsi αὐτοῦ | *autou* hänen ὑγιῆς | *hygiēs* terveeksi ὥς | *hōs* niinkuin ἢ | *hē* ἄλλη | *allē* toinen

Delitzsch וַיַּבֵּט | vajjabet סְבִיב | saviv אֶל־כָּלָם | 'el-kullam וַיֹּאמֶר | vajjo'mer שְׂאִישׁ | la'ish פְּשׁוֹת | peshot יְדֶיךָ | 'et-jadecha וַיַּבֵּט | vajja'as בֵּן | ken וַתְּרַפֵּה | va'terafe' יָדוֹ | jado וַתִּשְׁחַט | vatashov כַּאֲחֵרֶת | ka'acheret

TKIS Katsellen ympärilleen heihin kaikkiin Hän sanoi miehelle: "Ojenna kätesi."

Hän teki niin, ja hänen kätensä tuli jälleen terveeksi (niin kuin toinen).

STLK Hän katsoi ympärilleen heihin kaikkiin ja sanoi miehelle: "Ojenna kätesi." Mies teki niin, ja hänen kätensä tuli ennalleen, yhtä terveeksi kuin toinenkin.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän katsahti ympäri heidän kaikkain päällensä, sanoi hän sille ihmiselle: ojenna kätes! ja se teki niin, ja hänen kätensä tuli terveeksi niinkuin toinenkin.

11. **TR** αὐτοὶ | *autoi* ja he δὲ | *de* ἐπλήσθησαν | *eplēsthēsan* tulivat täyteen ἀνοίας· | *anoias* mielettömyyttä καὶ | *kai* ja διελάλουv | *dielaloun* puhuivat πρὸς | *pros* ἀλλήλους | *allēlous* toisilleen τί | *ti* mitä ἄν | *an* ποιήσειαν | *poiēseian* tekisivät τῷ | *tō* Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesukselle

Delitzsch הַמָּוֶה | vehemma וְהִמְלִיכוּ | nimle'u הַמָּוֶה | chema וַיִּשְׁבְּעוּ | vajivuasedu וַיִּשְׁבְּעוּ | jachad מֵהַמְּלָאֲכִים | mah-la'asot מֵיֵשׁוּעַ | le'JESHUA

TKIS Mutta he joutuivat suunniltaan ja puhuivat keskenään mitä tekisivät Jeesukselle.

STLK Mutta he vimmastuivat kovin ja puhelivat keskenään, mitä tekisivät Jeesukselle.

BIBLIA 1776 Mutta he tulivat tyhmyyttä täyteen ja puhuivat keskenänsä, mitä heidän pitäis Jeesukselle tekemän.

12. **TR** ἐγένετο | *egeneto* niin tapahtui δὲ | *de* ἐν | *en* ταῖς | *tais* ἡμέραις | *hēmerais* päivinä ταύταις | *tautais* niinά ἐξῆλθεν | *eksēlthen* Hän meni εἰς | *eis* τὸ | *to* ὄρος | *oros* vuorelle προσεύξασθαι· | *proseuksasthai* rukoilemaan καὶ | *kai* ja ἦν | *ēn* oli διανυκτερεύων | *dianyktereuōn* viettäen yön ἐν | *en* τῇ | *tē* προσευχῇ | *proseuchē* rukoillen τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalaa

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בַּיָּמִים | bajamim הַיָּמִים | hahem אַיְיָ | vajje'tze' הַיָּמִים | hahara לְהִתְפַּלֵּל | le'hitpallel וַיֵּאמֶר | vajja'amod כָּל־הַיְּהוּדִים | kol-hallajela בְּתַפִּילָּה | bitfilla לְאֱלֹהִים | le'ELOHIM

TKIS Niin tapahtui niinä päivinä, että Hän lähti vuorelle rukoilemaan ja vietti koko yön rukoillen Jumalaa.

STLK Tapahtui niinä päivinä, että hän lähti vuorelle rukoilemaan, ja hän oli siellä koko yön rukoillen Jumalaa.

BIBLIA 1776 Mutta niinä päivinä tapahtui, että hän meni vuorelle rukoilemaan, ja hän oli yli yötä Jumalan tykö rukouksessa.

13. *TR* καὶ | *kai* ja ὅτε | *ote* kun ἐγένετο | *egeneto* tuli ἡμέρα | *hēmera* päivä προσεφώνησε | *prosefōnēse* Hän kutsui luokseen τοὺς | *tous* μαθητὰς | *mathētas* opetuslapsensa αὐτοῦ· | *autou* καὶ | *kai* ja ἐκλεξάμενος | *ekleksamenos* valitsi ἀπ' | *ap* αὐτῶν | *autōn* heistä δώδεκα | *dōdeka* kaksitoista οὓς | *hous* jotka καὶ | *kai* myös ἀποστόλους | *apostolous* apostoleiksi ὠνόμασε | *ōnomase* nimitti

Delitzsch וּבְהִיּוֹת | uvihjot הַבֶּקֶר | ha'boqer אֶסַף | 'asaf אֶת־תַּלְמִידָיו | 'elaiv 'et-talmidaiv וַיִּבְחַר | vajivchar מֵהֶם | mehem שְׁנַיִם | sheneim אֶשֶׁר | 'asar אֲשֶׁר | 'asher גַּם | gam קָרָא | qara' לָהֶם | lahem שְׁלִיחִים | shelichim

TKIS Päivän tultua Hän kutsui luokseen opetuslapsensa ja valitsi heistä kaksitoista, joita Hän kutsui myös apostoleiksi:

STLK Päivän tultua hän kutsui luokseen opetuslapsensa ja valitsi heistä kaksitoista, joille hän antoi myös apostolin nimen:

BIBLIA 1776 Ja kuin päivä tuli, kutsui hän opetuslapsensa ja valitsi heistä kaksitoistakymmentä, jotka hän myös apostoleiksi nimitti:

14. *TR* Σίμωνα | *Simōna* Simonin ὄν | *hon* jonka καὶ | *kai* myös ὠνόμασε | *ōnomase* nimesi Πέτρον | *Petron* Pietariksi καὶ | *kai* ja Ἀνδρέαν | *Andrean* Andreaan τὸν | *ton* ἀδελφὸν | *adelfon* veljensä αὐτοῦ | *autou* hänen Ἰάκωβον | *Iakōbon* Jaakobin καὶ | *kai* ja Ἰωάννην | *Iōannēn* Johanneksen Φίλιππον | *Filippon* Filippuksen καὶ | *kai* ja Βαρθολομαῖον | *Bartholomaion* Bartolomeuksen

Delitzsch אֶת־שִׁמְעוֹן | 'et-Shimeon אֶשֶׁר | 'asher אֲשֶׁר | gam-qera'o פֶּטְרוֹס | Petros וְאֶת־אַנְדְּרִי | ve'et-'Andrai אֶחָיו | 'achiv אֶת־יַעֲקֹב | 'et-Ja'akov וְאֶת | ve'et יוֹחָנָן | Jochanan אֶת | 'et פִּילִיפּוֹס | Filippos וְאֶת | ve'et בַּר־תַּלְמַי | Bar-Talmi

TKIS Simonin, jolle Hän antoi myös nimen Pietari, ja Andreaan, hänen veljensä, Jaakobin ja Johanneksen, Filippuksen ja Bartolomeuksen,

STLK Simonin, jolle hän myös antoi nimen Pietari, Andreaan, hänen veljensä,

Jaakobin ja Johanneksen, ja Filippoksen, Bartolomeoksen,

BIBLIA 1776 Simonin, jonka hän myös Pietariksi kutsui, ja Andreuksen, hänen veljensä, Jakobin ja Johanneksen, Philippuksen ja Bartolomeuksen,

15. **TR** Ματθαῖον | *Matthaion* Matteuksen καὶ | *kai* ja Θωμᾶν | *Thōman* Tuomaan Ἰάκωβον | *Iakōbon* Jaakobin τὸν | *ton* τοῦ | *tou* Ἀλφαίου | *Halfaiou* Alfeuksen ποῦ | *kai* ja Σίμωνα | *Simōna* Simonin τὸν | *ton* καλούμενον | *kaloumenon* jota kutsuttiin ζηλωτὴν | *dzēlōtēn* kiivailijaksi (Selootiksi)

Delitzsch תאַ | 'et מתי | Mattai תַּתְּמוֹתַ | ve'et-Toma' תַּתְּמֵקַ | ve'et-Ja'akov בֶּן־חַלְפַי | ben-Chalfai תַּתְּשִׁמְעוֹן | ve'et-Shimeon הַמְּכַנְהָ | ham'chunneh חַנְּנָה | haqqanna'

TKIS Matteuksen ja Tuomaan, Jaakobin, Alfeuksen pojan, ja Simonin, jota kutsuttiin Kiivailijaksi,

STLK Matteuksen, Tuomaan, Jaakobin, Alfeuksen pojan, Simonin, jota kutsuttiin Kiivailijaksi ,

BIBLIA 1776 Matteuksen ja Toomaan, Jakobin Alphein pojan, ja Simonin, joka kutsutaan Zelotes,

16. **TR** Ἰούδαν | *Ioudan* Juudaan Ἰακώβου | *Iakōbou* Jaakobin ποῦ | *kai* ja Ἰούδαν | *Ioudan* Juudas Ἰσκαριώτην | *Iskariōtēn* Iskariotin ὃς | *hos* josta καὶ | *kai* kuitenkin ἐγένετο | *egeneto* tuli προδότης | *prodotēs* kavaltaja

Delitzsch תַּתְּיְהוּדָה | 'et-Jehudah בֶּן־יַעֲקֹב | ben-Ja'akov תַּתְּיְהוּדָה | ve'et-Jehudah אִישׁ־קְרִיּוֹת | 'ish-Qerijot אֲשֶׁר | 'asher גַּם־הָיָה | gam-haja לְמוֹסֵר | le'moser

TKIS Juudaan, Jaakobin veljen*, ja Juudas Iskariotin josta (kuitenkin) tuli kavaltaja.

STLK Juudan, Jaakobin pojan, sekä Juudas Iskariotin, josta tuli kavaltaja.

BIBLIA 1776 Juudaan Jakobin pojan, ja Juudas Iskariotin, joka myös oli pettäjä.

17. **TR** καὶ | *kai* ja καταβὰς | *katabas* laskeuduttuaan ἄνω | *met* kanssa αὐτῶν | *autōn* heidän ἔστη | *hestē* Hän seisautui ἐπὶ | *epi* τόπου | *topou* paikalle πεδινῶν | *pedinou* tasaiselle καὶ | *kai* ja ὄχλος | *ochlos* joukko μαθητῶν | *mathētōn* opetuslapsiaan αὐτοῦ | *autou* Hänen καὶ | *kai* ja πλῆθος | *plēthos* paljon πολὺ |

poly suuri τοῦ | *tou* λαοῦ | *laou* kansan ἀπὸ | *apo* πάσης | *pasēs* kaikkialta τῆς | *tēs* Ἰουδαίας | *Ioudaias* Juudeasta καὶ | *kai* ja Ἱερουσαλήμ | *Ierousalēm* Jerusalemista καὶ | *kai* ja τῆς | *tēs* παραλίου | *paraliou* rannikolta Τύρου | *Tyrou* Tyyron καὶ | *kai* ja Σιδῶνος | *Sidōnos* Siidonin οἱ | *hoi* jotka ἦλθον | *ēlthon* olivat tulleet ἀκοῦσαι | *akousai* kuuntelemaan αὐτοῦ | *autou* Häntä καὶ | *kai* ja ἰαθῆναι | *iathēnai* parantuakseen ἀπὸ | *apo* τῶν | *tōn* νόσων | *nosōn* sairauksistaan αὐτῶν· | *autōn*

Delitzsch וַיֵּרֶד | *vajje'red* אֶתָּם | *'ittam* וַיַּעֲמֹד | *vajja'amod* בְּמִקּוֹם | *bimqom* מִיִּשׁוֹר | *mishor* וַהֲמוֹן | *va'hamon* תִּלְמִידָיו | *talmidaiv* וַיְקַהֵל | *uqehal* עַם | *'am* רַב | *rav* מִכָּל־יְהוּדָה | *mikol-Jehudah* וַיִּרְשָׁעוּ | *viJerushalaim* וַיִּמְחֹךְ | *umechof* יָם־צֹר | *jam-Tzor* וַיִּצְדֹּן | *veTzidon* אֲשֶׁר | *'asher* בָּאוּ | *ba'u* לְשָׂמֹעַ | *lishmoa'* אֶתָּה | *'oto* וַלְהִרְפֹּא | *uleherafe'* מִחֲלָיֵיהֶם | *mechalejeihem*

TKIS Astuttuaan alas heidän kanssaan Hän seishtui laakealle paikalle, samoin [suuri] joukko Hänen opetuslapsiaan ja suuri kansanpaljous kaikesta Juudeasta ja Jerusalemista ja Tyyron ja Siidonin rantamaasta. He tulivat kuuntelemaan Häntä ja parantuakseen sairauksistaan,

STLK Hän astui alas heidän kanssaan ja seishtui tasaiselle paikalle. Siellä oli suuri joukko hänen opetuslapsiaan ja paljon kansaa koko Juudeasta ja Jerusalemista sekä Tyyron ja Siidonin rannikolta. He olivat saapuneet kuulemaan häntä ja hänen parannettavikseen taudeistaan.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän meni alas heidän kanssansa, seisoi hän lakiolla paikalla, ja hänen opetuslastensa joukko, ja suuri kansan paljous kaikesta Juudeasta ja Jerusalemista, ja rantalaiset Tyrosta ja Sidonista, jotka olivat tulleet häntä kuulemaan, ja että he parannettaisiin taudeistansa,

18. **TR** καὶ | *kai* ja οἱ | *hoi* jotka ὀχλούμενοι | *ochloumenoi* olivat vaivaamia ὑπὸ | *hypo* πνευμάτων | *pneumatōn* henkien ἀκαθάρτων | *akathartōn* saastaisten καὶ | *kai* ja ἐθεραπεύοντο | *etherapeuonto* he paranivat

Delitzsch וַגַּם־הַנְּלִחְצִים | *vegam-hannilchatzim* בְּרוּחֹת | *beruchot* טְמְאוֹת | *teme'ot* וַיִּרְפְּאוּ | *vaje'rafe'u*

TKIS samoin saastaisten henkien vaivaamat (ja he) paranivat.

STLK Myös ne, jotka olivat saastaisten henkien vaivaamia, tulivat terveiksi.

BIBLIA 1776 Ja jotka vaivattiin riettasilta hengiltä; ja he paranivat.

19. *TR* καὶ | *kai* ja πᾶς | *pas* koko ὁ | *ho* ὄχλος | *ochlos* kansanjoukko ἐζήτει | *edzētei* pyrki ἄπτεσθαι | *haptesthai* koskettamaan αὐτοῦ· | *autou* Häntä ὅτι | *hoti* sillä δύναμις | *dynamis* voima παρ' | *par* αὐτοῦ | *autou* Hänestä ἐξήρχετο | *eksērchetō* lähti καὶ | *kai* ja ἴατο | *iato* paransi πάντας | *pantas* kaikki

Delitzsch וְכָל־הַהֶמוֹן | vechol-hehamon מִבְּקֶשִׁים | mevaqeshim לָגַעַת בּוֹ | laga'at בוֹ | bo כִּי | ki גְּבוּרָה | gevura הֶאֱזָץ | jatze'a מֵאֵתוֹ | me'itto וְרָפְאֵהוּ | verafe'a אֶת־כָּל־עַמֵּי | 'et-kullam

TKIS Ja kaikki kansa pyrki koskettamaan Häntä, sillä Hänestä lähti voima, ja se paransi kaikki.

STLK Kaikki kansa tahtoi päästä koskettamaan häntä, koska hänestä lähti voima, joka paransi kaikki.

BIBLIA 1776 Ja kaikki kansa pyysi häneen ruveta; sillä voima läksi hänestä ja paransi kaikki.

20. *TR* καὶ | *kai* ja αὐτὸς | *autos* Hän ἐπάρας | *eparas* nosti τοὺς | *tous* ὀφθαλμοὺς | *ofthalmous* silmänsä αὐτοῦ | *autou* εἰς | *eis* τοὺς | *tous* μαθητὰς | *mathētas* opetuslapsiinsa αὐτοῦ | *autou* ἔλεγε | *elege* sanoen μακάριοι | *makarioi* autuaita οἱ | *oi* πτωχοὶ | *ptōchoi* köyhät ὅτι | *hoti* sillä ὑμετέρα | *hymetera* teidän omanne ἐστὶν | *estin* ὡς | *hē* βασιλεία | *basileia* valtakunta τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וְהוּא | vehu' אֶזְעָב | nasa' אֶת־עֵינָיו | 'et-'einaiv אֶל־תַּלְמִידָיו | 'el-talmidaiv וַיֹּאמֶר | vajjo'mar אֶשְׂרִיכֶם | 'ashreichem הֵאֲנִי־יָם | ha'anijjim כִּי־לָחֶם | ki-lachem מַלְכוּת | malchut הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Hän nosti silmänsä opetuslasten puoleen ja sanoi: ”Autuaita te köyhät, sillä teidän on Jumalan valtakunta.

STLK Hän nosti silmänsä opetuslastensa puoleen ja sanoi: "Autuaita olette te, köyhät, sillä teidän on Jumalan valtakunta.

BIBLIA 1776 Ja hän nosti silmänsä opetuslastensa puoleen, ja sanoi: autuaat te vaivaiset; sillä teidän on Jumalan valtakunta.

21. **TR** μακάριοι | *makarioi* autuaita oí | *oi* joilla πεινῶντες | *peinōntes* on nälkä vŭv | *nyn* nyt ὅτι | *hoti* sillä χορτασθήσεσθε | *chortasthēsesthe* teidät ravitaan μακάριοι | *makarioi* autuaita oí | *oi* jotka κλαίοντες | *klaiontes* itkette vŭv | *nyn* nyt ὅτι | *hoti* sillä γελάσετε | *gelasete* tulette nauramaan

Delitzsch אֲשֵׁרִיכָם | 'ashreichem הָרַעֲבִים | hare'evim כֵּעֵת | ka'et כִּי | ki תִּשְׂבְּעוּ | tisba'u אֲשֵׁרִיכָם | 'ashreichem הַבְּכִים | habochim כֵּעֵת | ka'et כִּי | ki תִּשְׂתַּקְּוּ | tischaqu

TKIS Autuaita te, joitten nyt on nälkä, sillä teidät ravitaan. Autuaita te, jotka nyt itkette, sillä te tulette nauramaan.

STLK Autuaita te, joilla nyt on nälkä, sillä teidät ravitaan! Autuaita te, jotka nyt itkette, sillä te tulette nauramaan!

BIBLIA 1776 Autuaat, jotka nyt isootte; sillä teidät ravitaan. Autuaat, jotka nyt itkette; sillä teidän pitää nauraman.

22. **TR** μακάριοί | *makarioi* autuaita ἐστε | *este* olette ὅταν | *hotan* kun μισήσωσιν | *misēsōsin* vihaavat ὑμᾶς | *hymas* teitä oí | *oi* ἄνθρωποι | *anthrōpoi* ihmiset καὶ | *kai* ja ὅταν | *hotan* kun ἀφορίσωσιν | *aforisōsin* he erottavat yhteydestään ὑμᾶς | *hymas* teidät καὶ | *kai* ja ὀνειδίσωσι | *oneidisōsi* teitä pilkkaavat καὶ | *kai* ja ἐκβάλωσι | *ekbalōsi* hylkäävät τὸ | *to* ὄνομα | *onoma* nimenne ὑμῶν | *hymōn* teidän ὡς | *hōs* niinkuin πονηρόν | *ponēron* kelvottoman ἔνεκα | *heneka* tähden τοῦ | *tou* υἱοῦ | *hyiou* Pojan τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen

Delitzsch אֲשֵׁרִיכָם | 'ashreichem אִם יִשְׂנְאוּ | 'im-jisne'u אֶתְכֶם | 'etchem הַאֲנָשִׁים | ha'anashim וְאִם יִנְדְּוּ | ve'im-jenaddu אֶתְכֶם | 'etchem וְחָרְפוּ | vecherefu וְהִדְיָחוּ | vehiddichu אֶת־שִׁמְכֶם | 'et-shimchem כֶּשֶׁם | keshem רַע | ra' בְּעֵבוֹר | ba'avur בְּן־הָאָדָם | Ben-ha'Adam

TKIS Autuaita olette, kun ihmiset vihaavat teitä ja kun he erottavat teidät yhteydestään ja herjaavat teitä ja hylkäävät nimenne niin kuin pahan — Ihmisen Pojan vuoksi.

STLK Autuaita olette te, kun ihmiset vihaavat teitä ja erottavat teidät yhteydestään,

herjaavat teitä ja pyyhkivät pois teidän nimenne kuin jonkin pahan Ihmisen Pojan tähden.

BIBLIA 1776 Autuaat olette te, kuin ihmiset vihaavat teitä, ja eroittavat teidät, ja pilkkaavat teitä, ja hylkäävät teidän nimenne niinkuin kelvottoman, Ihmisen Pojan tähden.

23. **TR** χαίρετε | *chairete* iloitkaa ἐν | *en* ἐκείνη | *ekeinē* sinä τῆ | *tē* ἡμέρα | *hēmera* päivänä καὶ | *kai* ja σκιρτήσατε· | *skirtēsate* hyppikää riemusta ἰδοὺ | *idou* sillä katso γὰρ | *gar* ὁ | *ho* μισθὸς | *misthos* palkkanne ὑμῶν | *hymōn* teidän πολὺς | *polys* suuri ἐν | *en* ὃν τῷ | *tō* οὐρανῷ· | *ouranō* taivaassa κατὰ | *kata* ταῦτα | *tauta* sillä näin γὰρ | *gar* ἐποίουν | *epoion* tekivät τοῖς | *tois* προφήταις | *profētais* profeetoille οἱ | *oi* πατέρες | *pateres* isänsä αὐτῶν | *autōn* heidän

Delitzsch שִׂמְחוּ | *simchu* בְּיוֹם | *baijom* הַהוּא | *hahu* וְרִקְדוּ | *ureqodu* כִּי | *ki* הַיּוֹם | *hinneh* עֲשׂוּ כְּרִקְדָּה | *secharchem* רַב | *rav* בְּשִׂמְחַיִם | *bash'shamaim* כִּי | *ki* כִּזְאֵת | *chazot* עֲשׂוּ | *'asu* אֲבוֹתֵיהֶם | *'avoteihem* לְנַבְיָאִים | *lannevi'im*

TKIS Riemuitkaa sinä päivänä ja hyppikää ilosta, sillä katso, teidän palkkanne on suuri taivaassa. Sillä niin tekivät heidän isänsä profeetoille.

STLK Iloitkaa sinä päivänä, riemusta hyppikää. Sillä, katso, teidän palkkanne on suuri taivaassa. Näin heidän isänsä näet tekivät profeetoille.

BIBLIA 1776 Iloitkaat sinä päivänä ja riemuitkaat, sillä katso, teidän palkkanne on suuri taivaassa; niin tekivät myös heidän isänsä prophetaille.

24. **TR** πλὴν | *plēn* mutta οὐαὶ | *ouai* νοὶ ὑμῶν | *hymin* teitä τοῖς | *tois* πλουσίοις | *plousiois* rikkaat ὅτι | *hoti* sillä ἀπέχετε | *apechete* olette saaneet τὴν | *tēn* παράκλησιν | *paraklēsīn* lohdutuksenne ὑμῶν | *hymōn* teidän

Delitzsch אַח־וֹי | *'ach-'oi* לְכֶם | *la'chem* הַעֲשִׂירִים | *ha'ashirim* כִּי־כָבֵד | *ki-chevar* לְקַחְתֶּם | *le'qachtem* אֵת | *'et* נְחִמַּתְכֶם | *nechamatchem*

TKIS Mutta voi teitä, rikkaat, sillä olette saaneet lohdutuksenne!

STLK Mutta voi teitä, te rikkaat, sillä te olette jo saaneet lohdutuksenne!

BIBLIA 1776 Mutta voi teitä rikkaita! sillä teillä on teidän lohdutuksenne.

25. *TR* οὐαί | *ouai* voi úmĩv | *hymin* teitä oĩ | *oi* jotka ἐμπεπλησμένοι | *empeplēsmenoi* olette kylläiset ὅτι | *hoti* sillä πεινάσετε | *peinasete* teidän on oleva nälkä οὐαί | *ouai* voi úmĩv | *hymin* teitä oĩ | *oi* jotka γελῶντες | *gelōntes* nauratte νῦν | *nyn* nyt ὅτι | *hoti* sillä πενθήσετε | *penthēsete* joudutte valittamaan καὶ | *kai* ja κλαύσετε | *klausete* itkemään

Delitzsch אוי | 'oi לָכֶם | la'chem הַשְׁבְּעִים | hasseve'im כִּי | ki תִּרְעָבוּ | tir'avu אוי | 'oi לָכֶם | la'chem הַשְׁחַקִּים | hass'chaqim כַּעַתָּה | ka'et כִּי | ki תִּתְאָבְלוּ | tit'abbelu וְתִבְכוּ | vetivku

TKIS Voi teitä jotka [nyt] olette kylläiset, sillä teidän on oleva nälkä! Voi teitä, jotka nyt nauratte, sillä joudutte murehtimaan ja itkemään!

STLK Voi teitä, jotka nyt olette kylläiset, sillä teillä on oleva nälkä! Voi teitä, jotka nyt nauratte, sillä te saatte murehtia ja itkeä!

BIBLIA 1776 Voi teitä, jotka ravitut olette! sillä teidän pitää isooman. Voi teitä, jotka nyt nauratte! sillä teidän pitää murehtiman ja itkemän.

26. *TR* οὐαί | *ouai* voi úmĩv | *hymin* teitä ὅταν | *hotan* kun καλῶς | *kalōs* hyvää ὑμᾶς | *hymas* teistä εἴπωσι | *eipōsi* puhuvat πάντες | *pantes* kaikki οἱ | *oi* ἄνθρωποι· | *anthrōpoi* ihmiset κατὰ | *kata* ταῦτα | *tauta* sillä niin γὰρ | *gar* ἐποίουν | *epoioun* tekivät τοῖς | *tois* ψευδοπροφήταις | *pseudoprofētais* valheprofeetoille οἱ | *oi* πατέρες | *pateres* isänsä αὐτῶν | *autōn* heidän

Delitzsch אוי | 'oi לָכֶם | la'chem אַם | 'im כָּל־הָאֲנָשִׁים | kol-ha'anashim מְשַׁבְּעִים | meshabbechim אֶתְכֶם | 'etchem כִּי־כִזְאוֹת | ki-chazot עָשׂוּ | 'asu אֲבוֹתֵיהֶם | 'avoteihem לִנְבִיאֵי | linvi'ei הַשָּׂקֶר | hash'shaqer

TKIS Voi teitä, kun kaikki ihmiset puhuvat teistä hyvää, sillä niin tekevät heidän isänsä väärille profeetoille!

STLK Voi teitä, kun kaikki ihmiset puhuvat teistä hyvää! Sillä niin tekivät heidän isänsä väärille profeetoille.

BIBLIA 1776 Voi teitä, kuin kaikki ihmiset teitä kiittävät! sillä niin tekivät myös heidän isänsä väärille profetoille.

27. *TR* ἀλλ' | *all* mutta ὑμῖν | *hymin* teille λέγω | *legō* sanon τοῖς | *tois* ἀκούουσιν

| *akouousin* jotka kuulette ἀγαπᾶτε | *agapate* rakastakaa τοὺς | *tous* ἐχθροὺς | *echthrous* vihollisianne ὑμῶν | *hymōn* teidän καλῶς | *kalōs* hyvää ποιεῖτε | *poieite* tehkää τοῖς | *tois* niille μισοῦσιν | *misousin* jotka vihaavat ὑμᾶς | *hymas* teitä

Delitzsch אָבָל | 'aval אֲלֵיכֶם | 'aleichem הַשְׁמֵעִים | hash'shome'im אֲנִי | 'ani אֲמַר | 'omer אֶהְבֶּוּ | 'ehevu אֶת־אֲיֵבֵיכֶם | 'et-'ojeveichem הֵיטִיבוּ | heitivu לְשֵׁנֵיכֶם | le'sne'eichem

TKIS Mutta teille, jotka kuulette minä sanon: rakastakaa vihollisianne, tehkää hyvää niille, jotka teitä vihaavat.

STLK Mutta teille, jotka kuulette, sanon: rakastakaa vihollisianne, tehkää hyvää niille, jotka teitä vihaavat,

BIBLIA 1776 Mutta minä sanon teille, jotka kuulette: rakastekaa vihollisianne: tehkää hyvää niille, jotka teitä vihaavat:

28. **TR** εὐλογεῖτε | *eulogeite* siunatkaa τοὺς | *tous* niitä καταρωμένους | *katarōmenous* jotka kiroavat ὑμῖν | *hymin* teitä καὶ | *kai* ja προσεύχεσθε | *proseuchesthe* rukoilkaa ὑπὲρ | *hyper* puolesta τῶν | *tōn* niiden ἐπηρεαζόντων | *epēreadzontōn* jotka parjaavat ὑμᾶς | *hymas* teitä

Delitzsch בָּרַכּוּ | barechu מְקַלְלֵיכֶם | 'et-meqalleichem וְהִתְפַּלְלוּ | vehitpallu בְּעַד | be'ad מְכַלְמֵיכֶם | machlimeichem

TKIS Siunatkaa niitä, jotka teitä kiroavat, rukoilkaa niiden puolesta, jotka teitä parjaavat.

STLK siunatkaa niitä, jotka teitä kiroavat, rukoilkaa niiden edestä, jotka teitä parjaavat.

BIBLIA 1776 Siunatkaat niitä, jotka teitä kiroilevat: rukoilkaat niiden edestä, jotka teitä vahingoittavat.

29. **TR** τῷ | *tō* τύπτοντί | *typtonti* joka ἰσχύει | *se* sinua ἐπὶ | *epi* τὴν | *tēn* σιαγόνα | *siagona* poskelle πάρεχε | *pareche* tarjoa καὶ | *kai* myös τὴν | *tēn* ἄλλην· | *allēn* toinen καὶ | *kai* ja ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* αἴροντός | *airontos* joka ottaa σου | *sou* sinulta τὸ | *to* ἱμάτιον | *himation* viitan καὶ | *kai* myös τὸν | *ton* χιτῶνα | *chitōna* ihokasta μὴ | *mē* ἄλλω | *kōlysēs* kiellä

Delitzsch הַמַּכֶּה | hammakeh אֶתְּךָ | 'otecha עַל־הַלֶּחִי | 'al-halechi הַטֵּה־לִּי |
hatteh-lo גַּם | gam אֶת־הָאֲחֵרֶת | 'et-ha'acheret וְהַלִּקֵּחַ | ve'halloqeach אֶת־מַעֲיָלְךָ
| 'et-me'ilecha אֶל־תִּמְנַנֵּךְ | 'al-timna' מִמֶּנּוּ | mimmennu גַּם | gam אֶת־כַּתְּנֻתְךָ | 'et-
kuttanetecha

TKIS Sille joka sinua lyö poskelle, tarjoa myös toinen, ja siltä, joka ottaa sinulta vaipan, älä kiellä ihokastasikaan.

STLK Jos joku lyö sinua poskelle, tarjoa hänelle toinenkin, ja jos joku ottaa sinulta viitan, älä kiellä häneltä paitaakaan.

BIBLIA 1776 Ja joka sinua lyö poskelle, taritse myös hänelle toinen, ja joka sinulta vie kaapun, älä myös häneltä kiellä hametta.

30. *TR* παντί | *panti* ja jokainen δὲ | *de* τῷ | *tō* αἰτοῦντί | *aitounti* joka anoo σε |
se sinulta δίδου· | *didou* ἀννα καὶ | *kai* ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* αἴροντος | *airontos*
joka ottaa τὰ | *ta* σὰ | *sa* omaasi μὴ | *mē* ἀπαίτει | *apaitei* vaadi takaisin

Delitzsch וְכָל־הַשְּׂאֵל | vechol-hash'sho'el מִמֶּכָּה | mimmecha לִּי־לֶחֶם | ten-lo וְהַלִּקֵּחַ
| ve'halloqeach אֶת | 'et אֲשֶׁר | 'asher לְךָ | lach אֶל־תִּשְׂאֵל | 'al-tish'al מֵאִתּוֹ |
me'itto

TKIS Anna jokaiselle, joka sinulta anoo, äläkä vaadi takaisin siltä, joka omaasi ottaa.

STLK Anna jokaiselle, joka sinulta anoo, äläkä vaadi takaisin siltä, joka ottaa omaasi.

BIBLIA 1776 Vaan anna jokaiselle, joka sinulta anoo, ja siltä, joka sinun omas ottaa, älä jälleen ano.

31. *TR* καὶ | *kai* καθὼς | *kathōs* niinkuin θέλετε | *thelete* tahdotte ἵνα | *hina*
ποιῶσιν | *poiōsin* tekevän ὑμῖν | *hymin* teille οἱ | *oi* ἄνθρωποι | *anthrōpoi*
ihmisten καὶ | *kai* myös ὑμεῖς | *hymeis* te ποιεῖτε | *poieite* tehkää αὐτοῖς | *autois*
heille ὁμοίως | *homoioōs* samoin

Delitzsch וְכֹאֲשֶׁר | vecha'asher תַּחֲפֹצְזוּ | tachpetzu כִּי־יֵאָסוּ | ki-ja'asu לְכֶם |
la'chem בְּנֵי | benei הָאָדָם | ha'adam כֵּן | ken תַּעֲשׂוּ־לָהֶם | ta'asu-lahem גַּם
| gam-'attem

TKIS Niin kuin tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää tekin samoin heille.

STLK Niin kuin tahdotte ihmisten teille tekevän, tehkää tekin heille.

BIBLIA 1776 Ja niinkuin te tahdotte, että ihmisten pitää teille tekemän, niin tehkää te heillekin.

32. **TR** καὶ | *kai* ja εἰ | *ei* jos ἀγαπᾶτε | *agapate* rakastatte τοὺς | *tous* niitä ἀγαπῶντας | *agapōntas* jotka rakastavat ὑμᾶς | *hymas* teitä ποία | *poia* millainen ὑμῖν | *hymīn* teille χάρις | *charis* kiitos ἐστὶ | *esti* siitä on καὶ | *kai* sillä myös γὰρ | *gar* οἱ | *oi* ἁμαρτωλοὶ | *hamartōloi* syntiset τοὺς | *tous* niitä ἀγαπῶντας | *agapōntas* rakastavat αὐτοὺς | *autous* heitä ἀγαπῶσι | *agapōsi* jotka rakastavat

Delitzsch וְאִי | ve'im תְּהַבֶּינָם | te'ehavu אֶת־אֲהַבְיֶיכֶם | 'et-'o'haveichem מִה־הוּא | mah-hu' חַסְדֶּחֶם | chasdechēm כִּי | ki גַּם־חַטָּאִים | gam-hachatta'im אֶת־הַבְּיָיִם | 'et-'o'haveihem

TKIS Jos rakastatte niitä, jotka teitä rakastavat, mikä kiitos teille siitä tulee? Myös syntiset rakastavat niitä, jotka heitä rakastavat.

STLK Jos te rakastatte niitä, jotka teitä rakastavat, mitä kiitosta teille siitä tulee? Rakastavathan syntisetkin niitä, jotka heitä rakastavat.

BIBLIA 1776 Ja jos te rakastatte niitä, jotka teitä rakastavat, mikä kiitos teille siitä on? sillä syntisetkin rakastavat niitä, joilta he rakastetaan.

33. **TR** καὶ | *kai* ja ἐὰν | *ean* jos ἀγαθοποιῆτε | *agathopoiēte* teette hyvää τοὺς | *tous* niille ἀγαθοποιούντας | *agathopoiountas* jotka hyvää tekevät ὑμᾶς | *hymas* teille ποία | *poia* millainen ὑμῖν | *hymīn* teille χάρις | *charis* kiitos ἐστὶ | *esti* on καὶ | *kai* sillä myös γὰρ | *gar* οἱ | *oi* ἁμαρτωλοὶ | *hamartōloi* syntiset τὸ | *to* αὐτὸ | *auto* samoin ποιοῦσι | *poiōusi* tekevät

Delitzsch וְאִם־תִּטְיִבוּ | ve'im-teitivu לְמַטְיִבְיֶיכֶם | le'metiveichem מִה־הוּא | mah-hu' חַסְדֶּחֶם | chasdechēm גַּם־חַטָּאִים | gam-hachatta'im וְיָשׁוּׁ? | ja'asu-chen

TKIS Ja jos teette hyvää niille, jotka teille hyvää tekevät, mikä kiitos teille siitä tulee? Sillä syntisetkin tekevät samoin.*

STLK Jos teette hyvää niille, jotka tekevät teille hyvää, mitä kiitosta teille siitä

tulee? Niinhän syntisetkin tekevät.

BIBLIA 1776 Ja jos te teette hyvää hyväntekijöillenne, mikä kiitos teillä siinä on? sillä syntiset sen myös tekevät.

34. **TR** καὶ | *kai* ja ἐὼν | *ean* jos δανείζετε | *daneidzēte* lainaatte niille παρ' | *par* ὧν | *hōn* joilta ἐλπίζετε | *elpidzēte* toivotte ἀπολαβεῖν | *apolabein* saavanne takaisin ποία | *poia* millainen ὑμῖν | *hymin* teille χάρις | *charis* kiitos ἐστὶ | *esti* siitä on καὶ | *kai* sillä myös γὰρ | *gar* οἱ | *oi* ἁμαρτωλοὶ | *hamartōloi* syntiset ἁμαρτωλοῖς | *hamartōlois* syntisille δανείζουσιν | *daneidzousin* lainaavat ἵνα | *hina* että ἀπολάβωσι | *apolabōsi* saisivat takaisin τὰ | *ta* ἴσα | *isa* saman verran

Delitzsch וְאִם־תָּלוּ | ve'im-talvu אֶת־הָאֲנָשִׁים | 'et-ha'anashim אֲשֶׁר | 'asher תְּקַוֶּה | teqavu לְקַבֵּל | le'qabbel מְהֵם | mehem מִה־הוּא | mah-hu' חַסְדֵיכֶם | chasdechেম | gam אֶת־הַחַטָּאִים | hachatta'im מַלְוִים | malvim אֶת־הַחַטָּאִים | 'et-hachatta'im לְמַעַן | le'ma'an יִשָּׁב | jushav לָהֶם | lahem בְּשָׁבֶה | beshaveh

TKIS Jos lainaatte niille, joilta toivotte saavanne takaisin, mikä kiitos teille siitä tulee? Syntisetkin lainaavat syntisille saadakseen saman verran takaisin.

STLK Jos lainaatte niille, joilta toivotte saavanne takaisin, mitä kiitosta teille siitä tulee? Syntisetkin lainaavat syntisille saadakseen saman verran takaisin.

BIBLIA 1776 Ja jos te lainaatte niille, joilta te toivotte jälleen saavanne, mikä kiitos teillä siitä on? sillä syntisetkin lainaavat syntisille, että he tasan jälleen saisivat.

35. **TR** πλὴν | *plēn* vaan ἀγαπᾶτε | *agapate* rakastakaa τοὺς | *tous* ἐχθροὺς | *echthrous* vihollisianne ὑμῶν | *hymōn* teidän καὶ | *kai* ja ἀγαθοποιεῖτε | *agathopoieite* tehkää hyvää καὶ | *kai* ja δανείζετε | *daneidzete* lainatkaa μηδὲν | *mēden* ei mitään ἀπελπίζοντες | *apelpidzontes* toivoen saavanne takaisin καὶ | *kai* ja ἔσται | *estai* on ὁ | *ho* μισθὸς | *misthos* palkkanne ὑμῶν | *hymōn* teidän πολὺς | *polys* suuri καὶ | *kai* ja ἔσεσθε | *esesthe* tulette υἱοὶ | *hyioi* lapsiksi τοῦ | *tou* ὑψίστου | *hypsistou* Korkeimman ὅτι | *hoti* sillä αὐτὸς | *autos* Hän χρηστός | *chrēstos* laupias ἐστὶν | *estin* on ἐπὶ | *epi* τοὺς | *tous* ἀχαρίστους | *acharistous* kiittämättömille καὶ | *kai* ja πονηροὺς | *ponērous* pahoille

Delitzsch אָבָל | 'aval אֶהְיֶה־עִיֵּבִים | 'et-'ojeveichem וְהִיטִיב | veheitivu וְהָלֵו | ve'halevu מִבְּלִי | mibbeli תּוֹחֵלֶת | tochelet וְיָחִי | vihi וְיִכְרְךָ |

secharchem רב | rav וְהֵיטֵם | vihjitem בְּנֵי | benei עֲלֵיוֹן | 'Eljon כִּי טוב | ki טוב | tov הוא | hu' לְשֹׁכְחֵי | gam-leshochehei טוֹבָה | tova וְלָרְעִים | velara'im

TKIS Vaan rakastakaa vihollisianne ja tehkää hyvää ja lainatkaa toivomatta mitään takaisin, niin teidän palkkanne on suuri ja te tulette Korkeimman lapsiksi, sillä Hän on hyvä kiittämättömille ja pahoille.

STLK Vaan rakastakaa vihollisianne ja tehkää hyvää ja lainatkaa toivomatta saavanne takaisin; niin teidän palkkanne on oleva suuri, ja te tulette Korkeimman lapsiksi, sillä hän on hyvä kiittämättömille ja pahoille.

BIBLIA 1776 Kuitenkin rakastakaat teidän vihollisianne ja tehkää hyvää, ja lainatkaat, ja älkää mitään siitä toivoko: niin teidän palkkanne on suuri, ja teidän pitää oleman Ylimmäisen pojat; sillä hän on laupias kiittämättömiä ja pahoja kohtaan.

36. **TR** γίνεσθε | *ginesthe* olkaa οὖν | *oun* siis οἰκτίρμονες | *oiktirmones* armahtavaisia καθὼς | *kathōs* niinkuin καὶ | *kai* myös ὁ | *ho* Πατήρ | *Patēr* Isänne ὑμῶν | *hymōn* teidän οἰκτίρμων | *oiktirmōn* armahtavainen ἐστὶ | *esti* on

Delitzsch לָכֵן | lachen הֵי | heju רַחֲמָנִים | rachamanim כַּאֲשֶׁר | ka'asher גַּם אֲבִיכֶם | gam-'Avichem רַחֻם | rachum הוא | hu'

TKIS Olkaa (siis) armahtavaisia niin kuin (myös) Isänne on armahtavainen.

STLK Olkaa armahtavaisia, samoin kuin teidän Isänne on armahtavainen.

BIBLIA 1776 Olkaat sentähden laupiaat, niinkuin teidän Isännekin laupias on.

37. **TR** μὴ | *mē* älkää κρίνετε | *krinete* tuomitko καὶ | *kai* niin οὐ μὴ | *ou mē* ei mitenkään κριθῆτε | *krithēte* teitä tuomita μὴ | *mē* älkää καταδικάζετε | *katadikadzete* langettako tuomiota καὶ | *kai* niin οὐ μὴ | *ou mē* ei καταδικασθῆτε· | *katadikasthēte* teille langeteta tuomiota ἀπολύετε | *apolyete* antakaa anteeksi καὶ | *kai* niin ἀπολυθήσεσθε· | *apolythēseste* teille annetaan anteeksi

Delitzsch וְאֶל־תִּשְׁפֹּטוּ | ve'al-tishpetu וְלֹא | velo' תִּשְׁפֹּטוּ | tish'shafetu אֶל־תִּחַיְבוּ | 'al-tehajjevu וְלֹא | velo' תִּחַיְבוּ | techujavu נַקּוּ | naqqu וְתִנָּקוּ | vetinnaqu

TKIS Älkää tuomitko, niin ei teitäkään tuomita. Älkää tuomiota langettako, niin ei

teillekään tuomiota langeteta. Antakaa anteeksi, niin teillekin anteeksi annetaan.

STLK Älkääkä tuomitko, niin ei teitäkään tuomita; älkää kadotustuomiota lausuko, niin ei teillekään kadotustuomiota lausuta. Antakaa anteeksi, niin teillekin anteeksi annetaan.

BIBLIA 1776 Älkäät tuomitko, ettei teitä tuomittaisi: älkäät sadatelko, ettei teitä sadateltaisi: anteeksi antakaat, niin teille anteeksi annetaan.

38. **TR** δίδοτε | *didote* antakaa καὶ | *kai* niin δοθήσεται | *dothēsetai* annetaan ὑμῖν·
| *hymin* teille μέτρον | *metron* mitta καλόν | *kalon* hyvä πεπεισμένον |
pepiesmenon sullottu καὶ | *kai* ja σεσαλευμένον | *sesaleu menon* ravistettu καὶ | *kai*
ja ὑπερεκχυνόμενον | *uperekchynomenon* ylitse pursuava δώσουσιν | *dōsousin*
annetaan εἰς | *eis* τὸν | *ton* κόλπον | *kolpon* helmaanne ὑμῶν | *hymōn* teidän τῷ |
tō γὰρ | *gar* sillä αὐτῷ | *autō* samalla μέτρῳ | *metrō* mitalla ᾧ | *hō* jolla μετρεῖτε
| *metreite* mittaatte ἀντιμετρηθήσεται | *antimetrēthēsetai* mitataan takaisin ὑμῖν |
hymin teille

Delitzsch תְּנִי | tenu תְּנִי | vetinnaten לְךָ | la'chem מְדָה | midda טוֹבָה | tova
דְּחִיקָה | dechuqa וְגִדְּשָׁה | ugedusha וּמִשְׁפָּא'א | umushpa'a יִתְּנֵנִי | jittenu אֶל־חֵיקְךָ
| 'el-cheiqechem כִּי | ki בְּמִדָּה | vammidda אֲשֶׁר | 'asher אֲתֵם | 'attem מִדְּדִים |
modedim בָּהּ | bah מִדָּה | jimmad לְךָ | la'chem

TKIS Antakaa, niin teille annetaan. Hyvä mitta, sullottu, ravistettu ja kukkurainen annetaan helmaanne. Millä mitalla te siis mittaatte, sillä mitataan teille takaisin."

STLK Antakaa, niin teille annetaan. Hyvä mitta, sullottu, pudistettu ja kukkurainen, annetaan teidän helmaanne; sillä millä mitalla mittaatte, sillä mitataan teille takaisin."

BIBLIA 1776 Antakaat, ja teille annetaan: hyvän mitan, likistetyn ja sullotun, ja ylitsevuotavan he antavat teidän helmaanne; sillä juuri sillä mitalla, jolla te mittaatte, pitää teille jälleen mitattaman.

39. **TR** εἶπε | *eipe* ja Hän kertoi δὲ | *de* παραβολὴν | *parabolēn* vertauksen αὐτοῖς
| *autois* heille μήτι | *mēti* ei kai δύναιται | *dynatai* voi τυφλὸς | *tyflos* sokea
τυφλὸν | *tyflon* sokeaa ὁδηγεῖν | *hodēgein* taluttaa οὐχὶ | *ouchi* eivätkö ἀμφότεροι
| *amfoteroi* molemmat εἰς | *eis* βόθυνον | *bothynon* kuoppaan πεσοῦνται |
pesountai lankea

Delitzsch וַיִּשֶׂא | vajjissa' מְשָׁלוֹ | meshalo וַיִּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem
הַיּוֹכֵל | hajuchal עֵינַי | 'ivuer לְנֶהֱלֵךְ | le'nahel אֶת־הָעֵינַי | 'et-ha'ivuer הָלֹא | halo'
יִפְּלוּ | jippelu שְׁנֵיהֶם | sheneihem אֶל־הַפַּחַח | 'el-happachat

TKIS Hän puhui heille myös vertauksen: "Ei kai sokea voi sokeaa taluttaa? Eivätkö molemmat putoa kuoppaan?"

STLK Hän sanoi heille myös vertauksen: "Voiko sokea taluttaa sokeaa? Eivätkö molemmat kaadu kuoppaan?"

BIBLIA 1776 Mutta hän sanoi heille vertauksen: taitaako sokia sokiaa taluttaa? eikö he molemmat hautaan lankee?

40. *TR* οὐκ | *ouk* ei ἔστι | *esti* ole μαθητῆς | *mathētēs* oppilas ὑπὲρ | *hyper*
ylempänä τὸν | *ton* διδάσκαλον | *didaskalon* opettajaansa αὐτοῦ· | *autou*
κατηρτισμένος | *katērtismenos* täysin oppineena δὲ | *de* πᾶς | *pas* jokainen ἔσται
| *estai* ὡς | *hōs* niinkuin ὁ | *ho* διδάσκαλος | *didaskalos* opettajansa αὐτοῦ |
autou

Delitzsch אֵין | 'ein תַּלְמִיד | talmid נִבְעַלָּה | na'aleh עַל־רַבּוֹ | 'al-rabbo וְדַי | vedai
לְכֹל־תַּלְמִיד | le'chol-talmid שָׁלֵם | shalem לְהַיּוֹת | lihjot כְּרַבּוֹ | kerabbo

TKIS Opetuslapsi ei ole opettajaansa parempi, mutta täysin oppineena jokainen on niin kuin opettajansa.

STLK Opetuslapsi ei ole opettajaansa parempi. Täysin oppineena jokainen on oleva kuin hänen opettajansa.

BIBLIA 1776 Ei ole opetuslapsi ylitse mestarinsa, mutta jokainen on täydellinen, kuin hän on niinkuin hänen mestarinsa.

41. *TR* τί | *ti* ja miten δὲ | *de* βλέπεις | *blepeis* näet τὸ | *to* κάρφος | *karfos* roskan
τὸ | *to* joka ἐν | *en* τῷ | *tō* ὀφθαλμῷ | *ophthalmō* on silmässä τοῦ | *tou* ἀδελφοῦ |
adelfou veljesi σου | *sou* sinun τὴν | *tēn* δὲ | *de* mutta δοκὸν | *dokon* hirttä τὴν |
tēn joka ἐν | *en* τῷ | *tō* ἰδίῳ | *idiō* on omassa ὀφθαλμῷ | *ophthalmō* silmässäσι οὐ |
ou et κατανοεῖς | *katanoeis* huomaa

Delitzsch וְלָמָּה | velamma הֵן | zeh אֶתָּה | 'atta הָאֵךְ | ro'eh אֶת־הַקִּיָּסָה | 'et-
haqqeisam אֲשֶׁר | 'asher בְּעֵינַי | be'ein אֶחֱיָךְ | 'achicha וְאֶת־הַקּוֹרָה | ve'et-haqqora

בְּעֵינֶיךָ | be'einecha אֵל | לו' תָּבִיט | tabbit

TKIS Mutta kuinka näet roskan, joka on veljesi silmässä, etkä huomaa hirttä, joka on omassa silmässäsi?

STLK Kuinka näet rikan, joka on veljesi silmässä, mutta et huomaa parrua omassa silmässäsi?

BIBLIA 1776 Mutta kuinkas näet raiskan, joka on veljes silmässä, vaan et havaitse malkaa, joka on omassa silmässäsi?

42. **TR** הִי | *hē* tai πῶς | *pōs* kuinka δύνασαι | *dynasai* voit λέγειν | *legein* sanoa τῷ | *tō* ἀδελφῷ | *adelfō* veljellesi σου | *sou* sinun ἀδελφέ | *adelfe* veli ἄφες | *afes* anna ἐκβάλω | *ekbalō* poistan τὸ | *to* κάρφος | *karfos* roskan τὸ | *to* joka ἐν | *en* τῷ | *tō* ὀφθαλμῷ | *ofthalmō* on silmässäsi σου | *sou* sinun αὐτός | *autos* itse τὴν | *tēn* ἐν | *en* τῷ | *tō* ὀφθαλμῷ | *ofthalmō* silmässäsi σοῦ | *sou* sinun δοκὸν | *dokon* hirttä οὐ | *ou* et βλέπων | *blepōn* näe ὑποκριτά | *hypokrita* tekopyhä ἔκβαλε | *ekbale* poista πρῶτον | *prōton* ensin τὴν | *tēn* δοκὸν | *dokon* hirsi ἐκ | *ek* τοῦ | *tou* ὀφθαλμοῦ | *ofthalmou* silmästäsi σοῦ | *sou* sinun καὶ | *kai* niin τότε | *tote* sitten διαβλέψεις | *diablepseis* näet tarkasti ἐκβαλεῖν | *ekbalein* poistaa τὸ | *to* κάρφος | *karfos* roskan τὸ | *to* joka ἐν | *en* τῷ | *tō* ὀφθαλμῷ | *ofthalmō* on silmässä τοῦ | *tou* ἀδελφοῦ | *adelfou* veljesi σου | *sou* sinun

Delitzsch וְאֵיךְ | ve'eich תִּמְרָה | to'mar אֶל-אָחִיכָה | 'el-'achicha אָחִי | 'achi הַנִּיחָה | hannicha לִי | li וְאִסִּירָה | ve'asira אֶת-הַקֵּיִסָּם | 'et-haqqeisam וְאֵשֶׁר | 'asher בְּעֵינֶיךָ | be'einecha וְאִינֶיךָ | ve'einecha רֹאֶה | ro'eh אֶת-הַקּוֹרָה | 'et-haqqora וְאֵשֶׁר | 'asher בְּעֵינֶיךָ | be'einecha הַחֲנֵף | hechanef הַסֵּר | haser בְּרִאשׁוֹנָה | bari'shona אֶת-הַקּוֹרָה | 'et-haqqora מֵעֵינֶיךָ | me'einecha וְאָחָר | ve'achar רֹאֶה | ra'oh תִּרְאֶה | tir'eh לְהַסִּיר | le'hasir אֶת-הַקֵּיִסָּם | 'et-haqqeisam וְאֵשֶׁר | 'asher בְּעֵינֶיךָ | be'ein אָחִיכָה | 'achicha

TKIS (Tai) kuinka saatat sanoa veljellesi: 'Veli, annas minä otan pois roskan joka on silmässäsi', etkä itse näe hirttä omassa silmässäsi? Tekopyhä, heitä ensin pois hirsi omasta silmästäsi, ja sitten näet selvästi ottaa pois roskan, joka on veljesi silmässä.

STLK Kuinka saatat sanoa veljellesi: 'Veljeni, salli, niin otan pois rikan, joka on silmässäsi', sinä, joka et näe parrua omassa silmässäsi? Sinä ulkokullattu, poista ensin parru omasta silmästäsi, sitten näet ottaa pois rikan, joka on veljesi silmässä.

BIBLIA 1776 Eli kuinkas taidat sanoa veljelles: veljeni, pidä, minä otan raiskan, joka on silmässä, ja et itse näe malkaa, joka on omassa silmässä? Sinä ulkokullattu, ota ensin malka omasta silmästä, ja katso sitte, jos taidat ottaa raiskan, joka on veljes silmässä.

43. **TR** οὐ | *ou* sillä ei γάρ | *gar* ἐστὶ | *esti* ole δένδρον | *dendron* puuta καλὸν | *kalon* hyvää ποιοῦν | *poioun* joka tekee καρπὸν | *karpon* hedelmän σαπρὸν· | *sapron* huonon οὐδὲ | *oude* eikä δένδρον | *dendron* puuta σαπρὸν | *sapron* huonoa ποιοῦν | *poioun* joka tekee καρπὸν | *karpon* hedelmän καλόν | *kalon* hyvän

Delitzsch כִּי־עֵץ | ki-'etz טוֹב | tov אֵינְנוּ | 'einennu עֵץ | 'oseh פְּרִי | peri מְשַׁחַת
| mashechat וְגַם־עֵץ | vegam-'etz מְשַׁחַת | mashechat אֵינְנוּ | 'einennu עֵץ |
'oseh פְּרִי | peri טוֹב | tov

TKIS Sillä ei ole hyvää puuta, joka tekee huonon hedelmän, eikä huonoa puuta, joka tekee hyvän hedelmän.

STLK Sillä ei ole hyvää puuta, joka tekee huonon hedelmän, eikä huonoa puuta, joka tekee hyvän hedelmän,

BIBLIA 1776 Sillä ei ole se hyvä puu, joka tekee pahan hedelmän, eikä paha puu, joka tekee hyvän hedelmän.

44. **TR** ἕκαστον | *hekaston* sillä jokainen γάρ | *gar* δένδρον | *dendron* puu ἐκ | *ek* τοῦ | *tou* ἰδίου | *idiou* omasta καρποῦ | *karpou* hedelmästä γινώσκεται | *ginōsketai* tunnetaan οὐ | *ou* sillä ei γάρ | *gar* ἐξ | *eks* ἀκανθῶν | *akanthōn* orjantappuroista συλλέγουσι | *syllégousi* koota σῦκα | *syka* viikunoita οὐδὲ | *oude* eikä ἐκ | *ek* βάρου | *batou* orjantappurapensaasta τρυγῶσι | *trygōsi* korjata σταφυλήν | *stafylēn* viinirypäleitä

Delitzsch כִּי | ki כָּל־עֵץ | chol-'etz נִכְרַךְ | nikkar כִּי | ki אֵין | 'ein אֲפִים | 'osefim תְּאֵנִים | te'enim מִן־הַקְּצִים | min-haqqotzim אֶף | 'af אֵין־בְּצָרִים | 'ein-botzerim עֵנָב | 'enav מִן־הַסְּנֵה | min-hasseneh

TKIS Jokainen puu tunnetaan siis omasta hedelmästä, sillä ei orjantappuroista koota viikunoita eikä orjanruusupensaasta korjata viinirypäleitä.

STLK sillä jokainen puu tunnetaan hedelmästä. Eihän viikunoita koota piikkipensaista, eikä viinirypäleitä korjata orjantappuroista.

BIBLIA 1776 Sillä jokainen puu tunnetaan hedelmästänsä; sillä ei orjantappuroista koota fikunia, eikä ohdakkeista haeta viinamarjoja.

45. **TR** ὁ | *ho* ἀγαθὸς | *agathos* hyvä ἄνθρωπος | *anthrōpos* ihminen ἐκ | *ek* τοῦ | *tou* ἀγαθοῦ | *agathou* hyvästä θησαυροῦ | *thēsaourou* aarrekkammiosta τῆς | *tēs* καρδίας | *kardias* sydämensä αὐτοῦ | *autou* προφέρει | *proferei* tuo esiin τὸ | *to* ἀγαθόν | *agathon* hyvää καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* πονηρὸς | *ponēros* paha ἄνθρωπος | *anthrōpos* ihminen ἐκ | *ek* τοῦ | *tou* πονηροῦ | *ponērou* pahasta θησαυροῦ | *thēsaourou* aarrekkammiosta τῆς | *tēs* καρδίας | *kardias* sydämensä αὐτοῦ | *autou* προφέρει | *proferei* tuo esiin τὸ | *to* πονηρόν· | *ponēron* pahaa ἐκ | *ek* γὰρ | *gar* σιλλὰ τοῦ | *tou* περισσεύματος | *perisseumatōs* kyllyydestä τῆς | *tēs* καρδίας | *kardias* sydämen λαλεῖ | *lalei* puhuu τὸ | *to* στόμα | *stoma* suunsa αὐτοῦ | *autou* hänen

Delitzsch הַאִישׁ | ha'ish הַטּוֹב | hattov מְאֹצָר | me'otzar לְכַבּוֹ | le'vavo הַטּוֹב | hattov מְפִיק | mefiq אֶת־הַטּוֹב | 'et-hattov וְהַאִישׁ | ve'ha'ish הַרַע | hara' מְאֹצָר | me'otzar לְכַבּוֹ | le'vavo הַרַע | hara' מְפִיק | mefiq אֶת־הַרַע | 'et-hara' כִּי־מִשְׁפַּעַת | ki-mish'shif'at הַלֵּב | hallev יְמַלֵּל | jemallel פִּיהוּ | pihu

TKIS Hyvä ihminen tuo sydämensä hyvästä aarrekkammiosta esiin hyvää ja paha ihminen tuo (sydämensä) pahasta (aarrekammiosta) esiin pahaa, sillä sydämen kyllyydestä hänen suunsa puhuu.

STLK Hyvä ihminen tuo sydämensä hyvän varastosta esiin hyvää, ja paha tuo pahan varastostaan esiin pahaa, sillä sydämen kyllyydestä suu puhuu.

BIBLIA 1776 Hyvä ihminen tuottaa edes sydämensä hyvästä tavarasta hyvää, ja paha ihminen sydämensä pahasta tavarasta tuottaa edes pahaa. Sillä sydämen kyllyydestä hänen suunsa puhuu.

46. **TR** τί | *ti* ja miksi δέ | *de* με | *me* minua καλεῖτε | *kaleite* kutsutte Κύριε | *Kyrie* Herra Κύριε | *Kyrie* Herra καὶ | *kai* ja οὐ | *ou* ette ποιεῖτε | *poieite* tee ἅ | *ha* mitä λέγω | *legō* sanon

Delitzsch וְלָמָּה | velamma הֵן | zeh אֲתֵּם | 'attem קִרְאִים | qore'im לִי | li אֲדֹנָי | 'ADONI אֲדֹנָי | 'ADONI וְאֵינְכֶם | ve'einechem עֹשִׂים | 'osim אֵת | 'et אֲשֶׁר־אֲנִי | 'asher-'ani אֹמֵר | 'omer

TKIS Miksi kutsutte minua nimellä, 'Herra, Herra', ettekä tee mitä sanon?

STLK Miksi te sanotte minulle: 'Herra, Herra!' ettekä tee, mitä sanon?

BIBLIA 1776 Mitä te siis minua kutsutte Herra, Herra! ja ette tee, mitä minä sanon?

47. **TR** πᾶς | *pas* jokainen ὁ | *ho* joka ἐρχόμενος | *erchomenos* tulee πρὸς | *pros* luokseni με | *me* minun καὶ | *kai* ja ἀκούων | *akouōn* kuuntelee μου | *mou* minun τῶν | *tōn* λόγων | *logōn* sanojani καὶ | *kai* ja ποιῶν | *poiōn* tekee αὐτούς | *autous* ne ὑποδείξω | *hypodeiksō* osoitan ὑμῖν | *hymin* teille τίτι | *tini* kenen ἐστὶν | *estin* hän on ὁμοιος· | *homoios* kaltainen

Delitzsch כָּל־הַבָּא | kol-haba' אֵלַי | 'elai וְשׁוֹמְעֵי | veshomea' אֶת־דְּבָרַי | 'et-devarai הַנִּשְׁמָעִים | ve'oseh אֹתָם | 'otam אֹרְחֵי | 'oreh אֶתְכֶם | 'etchem לְמִי | le'mi הוּא | hu' דֹּמֶה | domeh

TKIS Jokainen, joka tulee luokseni ja kuulee sanani ja tekee niitten mukaan — minä osoitan teille kenen kaltainen hän on.

STLK Jokainen, joka tulee minun luokseni ja kuulee sanani ja tekee niiden mukaan – osoitan teille, kenen kaltainen hän on.

BIBLIA 1776 Kuka ikänä tulee minun tyköni, ja kuulee minun sanani, ja tekee ne, sen minä osoitan teille, kenen kaltainen hän on.

48. **TR** ὁμοίος | *homoios* kaltainen ἐστὶν | *estin* hän on ἀνθρώπῳ | *anthrōpō* miehen οἰκοδομοῦντι | *oikodomounti* joka rakensi οἰκίαν | *oikian* talon ὃς | *hos* joka ἔσκαψε | *eskapse* καινοὶ καὶ | *kai* ja ἐβάθυνε | *ebathyne* syvensi καὶ | *kai* ja ἔθηκε | *ethēke* asetti θεμέλιον | *themelion* perustuksen ἐπὶ | *epi* τὴν | *tēn* πέτραν· | *petran* kalliolle πλημμύρας | *plēmmyras* ja tulvan δὲ | *de* γενομένης | *genomenēs* tullessa προσέρρηξεν | *proserrēksen* syöksyi vastaan ὁ | *ho* ποταμὸς | *potamos* virta τῆ | *tē* οἰκίᾳ | *oikia* taloa ἐκείνῃ | *ekeinē* sitä καὶ | *kai* mutta οὐκ | *ouk* ei ἴσχυσε | *ischyse* kyennyt σαλευῖσαι | *saleusai* horjuttamaan αὐτήν· | *autēn* sitä τεθεμελίωτο | *tethemeliōto* sillä se oli perustettu γὰρ | *gar* ἐπὶ | *epi* τὴν | *tēn* πέτραν | *petran* kalliolle

Delitzsch דֹּמֶה | domeh הוּא | hu' לְאִישׁ | le'ish בְּנֵה־בַיִת | boneh-bait אֲשֶׁר | 'asher הֶעֱמִיק | he'miq לְחַפֵּר | lachpor וַיִּסְדֹּד | vaje'jassedo עַל־הַסֵּלַע | 'al-hassala'

וכבוא | uchevo' הַשֵּׁטֶף | hash'shetef פָּרַץ | paratz הַנְּהָר | hannahar בְּבַיִת | babait
ההוא | hahu' וְלֹא | velo' יָכֹל | jachol לְהַנִּיעוֹ | lahani'o כִּי | ki עַל־הַסֵּלַע | 'al-
hassela' יְסוּדוֹ | jesodo וְטוֹב | vetov מְבִנְהוּ | mivnehu

TKIS Hän on miehen kaltainen, joka taloa rakentaessaan kaivoi ja meni syvälle ja laski perustuksen kalliolle. Kun sitten tulva tuli, virta syöksähti sitä taloa vastaan, mutta ei voinut sitä horjuttaa, sillä se oli *kalliolle perustettu*.

STLK Hän on miehen kaltainen, joka taloa rakentaessaan kaivoi syvään ja laski perustuksen kalliolle. Kun tulva tuli, virta syöksyi taloa vasten, mutta ei voinut sitä horjuttaa, sillä se oli perustettu kalliolle.

BIBLIA 1776 Hän on sen ihmisen kaltainen, joka huoneensa rakensi, ja kaivoi syvään, ja pani perustuksen kallion päälle. Kuin siis vuo tuli, sysäsi virta sitä huonetta, ja ei voinut häntä liikuttaa; sillä se oli perustettu kallion päälle.

49. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta ἀκούσας | *akousas* joka kuulee καὶ | *kai* ja μὴ | *mē* ei
ποιήσας | *poiēsas* tee ὁμοίος | *homoios* kaltainen ἐστὶν | *estin* on ἀνθρώπῳ |
anthrōpō miehen οἰκοδομήσαντι | *oikodomēsanti* joka rakensi οἰκίαν | *oikian* talon
ἐπὶ | *epi* τὴν | *tēn* γῆν | *gēn* maalle χωρὶς | *chōris* ilman θεμελίου· | *themeliou*
perustusta ἧ | *hē* jota προσέρρηξεν | *proserrēksen* vastaan syöksähti ὁ | *ho*
ποταμός | *potamos* virta καὶ | *kai* ja εὐθέως | *eutheōs* heti ἔπεσε | *epese* se sortui
καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* oli τὸ | *to* ῥῆγμα | *rēgma* kukistuminen τῆς | *tēs*
οἰκίας | *oikias* talon ἐκείνης | *ekēinēs* sen μέγα | *mega* suuri

Delitzsch וְאֲשֶׁר | va'asher נִשְׁמַע | shama' וְלֹא | velo' עֲשָׂה | 'asa הַדּוֹמָה | domeh
לְאִישׁ | le'ish אֲשֶׁר | 'asher בְּנָה | bana בַּיִת | vait עַל־הַקְּרָקַע | 'al-haqqarqa' |
beli יְסוּדוֹ | jesod וַיִּפְרָץ־בוֹ | vajjifratz-bo הַנְּהָר | hannahar וַיִּפֹּל | vajjipol פְּתָאֵם |
pite'om וַיִּגְדַּל | vajigdal נִשְׁבַּר | shever הַבַּיִת | ha'bait הַהוּא | hahu'

TKIS Mutta joka kuulee eikä tee, hän on miehen kaltainen, joka perustusta tekemättä rakensi talon maan päälle. Virta syöksähti sitä vastaan ja heti se sortui, ja sen talon kukistuminen oli suuri.”

STLK Se taas, joka kuulee eikä tee, on miehen kaltainen, joka rakensi talonsa maan pinnalle ilman perustusta. Virta syöksyi sitä vasten, ja se sortui heti, ja sen talon luhistuminen oli suuri.”

BIBLIA 1776 Mutta joka kuulee ja ei tee, se on sen ihmisen kaltainen, joka

huoneensa rakensi maan päälle ilman perustusta, jota virta sysäsi, ja se kohta kukistui: jonka huoneen lankeemus oli suuri.

7 Luku

1. *TR* ἐπεὶ | *epei* ja kun δὲ | *de* ἐπλήρωσε | *eplērōse* Hän oli päättänyt πάντα | *panta* kaikki τὰ | *ta* ῥήματα | *rēmata* puheensa αὐτοῦ | *autou* εἰς | *eis* τὰς | *tas* ἀκοὰς | *akoas* kuullen τοῦ | *tou* λαοῦ | *laou* kansan εἰσηλθεν | *eisēlthen* Hän meni εἰς | *eis* Καπερναοῦμ | *Kapernaoum* Kapernaumiin

Delitzsch וַיְהִי | *vaje'hi* אֶחָדִי | *a'charei* כְּלוֹתָי | *challoto* לְדַבֵּר | *le'daber* אֶת־כָּל־ | *et-kol-devarai* וַיֵּצֵא | *be'oznei* הַעַמ | *ha'am* וַיֵּבֵא | *vajjavo* אֶל־כַּפְרֵי־נַחֲוִים | *'el-Kefar-nachum*

TKIS Päätettyään kansan kuullen kaikki nämä puheensa Hän meni Kapernaumiin.

STLK Kun hän oli puhunut kansan kuullen kaikki nämä puheensa, hän meni Kapernaumiin.

BIBLIA 1776 Mutta kuin hän kansan kuullen oli päättänyt kaikki sanansa, meni hän Kapernaumiin.

2. *TR* ἑκατοντάρχου | *hekatontarchou* ja sadanpäämiehellä δέ | *de* τινος | *tinος* eräällä δοῦλος | *doulos* palvelija κακῶς | *kakōs* sairaana ἔχων | *echōn* oli ἤμελλε | *emelle* lähellä τελευτᾶν | *teleutan* kuolemaa ὅς | *hos* joka ἦν | *ēn* oli αὐτῷ | *autō* hänelle ἐντιμος | *entimos* rakas

Delitzsch וַיֵּבֵא | *ve'eved* לְאֶחָד | *le'echad* מִשָּׂרֵי | *missarei* הַמְּאֹת | *hamme'ot* חָלָה | *chala* לְמוֹת | *lamut* וַיֵּבֵא | *vehu'* לְוַיָּבֵא | *jaqar-lo* מֵאֵד | *me'od*

TKIS Erään sadanpäämiehen palvelija, jota hän piti arvossa, oli sairaana kuolemaisillaan.

STLK Eräällä sadanpäälliköllä oli palvelija, joka sairasti ja oli kuolemaisillaan ja jota hän piti suuressa arvossa.

BIBLIA 1776 Ja yhden sadanpäämiehen palvelia sairasti kuolemallansa, josta hän paljon piti.

3. *TR* ἀκούσας | *akousas* ja kuultuaan δὲ | *de* περὶ | *peri* τοῦ | *tou* Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesuksesta ἀπέστειλε | *apesteile* hän lähetti πρὸς | *pros* luο αὐτὸν | *auton* Hänen πρεσβυτέρους | *presbyterous* vanhimpia τῶν | *tōn* Ἰουδαίων | *Ioudaiōn* juutalaisten ἐρωτῶν | *erōtōn* pyytäen αὐτόν | *auton* Häntä ὅπως | *hopōs* että ἐλθῶν | *elthōn* Hän tulisi διασώσῃ | *diasōsē* parantamaan τὸν | *ton* δοῦλον | *doulon* palvelijansa αὐτοῦ | *autou* hänen

Delitzsch וַיִּשְׁמָע | vajjishma' וְתִשְׁמָע | 'et-shema' וַיִּשְׁמָע | JESHUA וַיִּשְׁמָע | vajjishelach וַיִּשְׁמָע | 'elaiiv מִזִּיקְנֵי | mizziqnei הַיְהוּדִים | haJehudim וַיִּשְׁמָע | vajjish'al וַיִּשְׁמָע | me'itto לְבוֹא | lavo' וַיִּשְׁמָע | ulehoshia' וַיִּשְׁמָע | 'et-'avedo

TKIS Kuultuaan Jeesuksesta hän lähetti Hänen luokseen juutalaisten vanhimpia ja pyysi Häntä tulemaan ja parantamaan hänen palvelijansa.

STLK Kuultuaan Jeesuksesta hän lähetti juutalaisten vanhimpia hänen luokseen pyytämään, että hän tulisi parantamaan hänen palvelijansa.

BIBLIA 1776 Kuin hän siis Jeesuksesta kuuli, lähetti hän Juudalaisten vanhimmat hänen tykönsä rukoilemaan häntä, että hän tulis ja parantais hänen palveliansa.

4. *TR* οἱ | *oi* δέ | *de* ja παραγενόμενοι | *paragenomenoi* nämä saapuivat πρὸς | *pros* luο τὸν | *ton* Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesuksen παρεκάλουν | *parekaloun* anoen αὐτόν | *auton* Häntä σπουδαίως | *spoudaiōs* hartaasti λέγοντες | *legontes* sanoen ὅτι | *hoti* että ἄξιός | *aksios* arvollinen ἐστίν | *estin* hän on ᾧ | *hō* jolle παρέξει | *pareksei* suot τοῦτο· | *touto* tämän

Delitzsch וַיָּבֹאוּ | vajjavo'u וַיִּשְׁמָע | 'el-JESHUA וַיִּשְׁמָע | vajjitchannu-lo וַיִּשְׁמָע | me'od וַיִּשְׁמָע | vajjo'meru וַיִּשְׁמָע | ra'ui וַיִּשְׁמָע | hu' וַיִּשְׁמָע | 'asher וַיִּשְׁמָע | ta'aseh וַיִּשְׁמָע | baqqashato

TKIS Tultuaan Jeesuksen luo he pyysivät Häntä hartaasti sanoen: "Hän ansaitsee, että suot hänelle tämän,

STLK Kun nämä saapuivat Jeesuksen luo, he pyysivät häntä hartaasti ja sanoivat: "Hän ansaitsee, että teet hänelle tämän,

BIBLIA 1776 Kuin he tulivat Jeesuksen tykö, rukoilivat he häntä hartaasti ja sanoivat: hän on mahdollinen, ettäs hänelle sen teet;

5. *TR* ἀγαπᾷ | *agapa* sillä hän rakastaa γὰρ | *gar* τὸ | *to* ἔθνος | *ethnos* kansaamme ἡμῶν | *hēmōn* meidän καὶ | *kai* ja τὴν | *tēn* συναγωγὴν | *synagōgēn* synagoogan αὐτὸς | *autos* hän ὠκοδόμησεν | *ōkodomēsen* on rakentanut ἡμῖν | *hēmin* meille

Delitzsch כִּי | ki אֶהֱבֶה | 'ohev עֲמַנּוּ | 'ammenu הוּא | hu' וְהוּא | vehu' בְּנֵה־לָנוּ | vana-lanu אֶת־בַּיִת | 'et-beit הַכְנִסֶת | ha'keneset

TKIS sillä hän rakastaa kansaamme ja on rakentanut meille synagoogan."

STLK sillä hän rakastaa kansaamme ja on rakentanut meille synagogan."

BIBLIA 1776 Sillä hän rakastaa meidän kansaamme ja rakensi meille synagogan.

6. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* ja Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ἐπορεύετο | *eporeueto* mení σὺν | *syn* yhdessä kanssa αὐτοῖς | *autois* heidän ἤδη | *ēdē* mutta jo δὲ | *de* αὐτοῦ | *autou* Hänen οὐ | *ou* εἰ μακρὰν | *makran* kaukana ἀπέχοντος | *apechontos* ollessa ἀπὸ | *apo* τῆς | *tēs* οἰκίας | *oikias* talosta ἔπεμψε | *epempse* lähetti πρὸς | *pros* luο αὐτὸν | *auton* Hänen ὁ | *ho* ἑκατόνταρχος | *hekatontarchos* sadanpäämies φίλους | *filous* ystäviä λέγων | *legōn* sanomaan αὐτῷ | *autō* Hänelle Κύριε | *Kyrie* Herra μὴ | *mē* ἄλᾳ σκύλλου· | *skyllou* vaivaa itseäsi οὐ | *ou* sillä ἐν γὰρ | *gar* εἰμι | *eimi* ole ἱκανὸς | *hikanos* arvollinen ἵνα | *hina* että ὑπὸ | *hypo* alle τὴν | *tēn* στέγην | *stegēn* kattoni μου | *mou* minun εἰσέλθης· | *eiselthēs* kävisit sisään

Delitzsch וַיֵּלֶךְ | vajje'lech אֶתָּם | 'ittam יֵשׁוּעַ | JESHUA וַיְהִי | vaje'hi כְּאֲשֶׁר | ka'asher קָרַב | qarav אֶל־הַבַּיִת | 'el-ha'bait וַיִּשְׁלַח | vajjishelach אֵלָיו | 'elaiv שָׂר־הַמַּאֲהָ | sar-hamme'a עַל־יָדַי | 'al-jedei רַעֲיוֹ | re'aiv לְאֹמַר | le'mor לוֹ | lo בִּי | bi אֲדֹנָי | 'ADONI אֶל־נָא | 'al-na' תִּטְרִיחַ | tatriach אֶת־עֲצָמֶיךָ | 'et-'atzmecha כִּי | ki אֵינְנִי | 'einenni רָאוּי | ra'ui שֶׁתָּבוֹא | shettavo' בְּצֵל | betzel קוֹרְתִי | qorati

TKIS Niin Jeesus lähti heidän kanssaan. Kun Hän ei enää ollut kaukana talosta, sadanpäämies lähetti (Hänen luokseen) ystäviä sanomaan Hänelle: "Herra, älä vaivaa itseäsi, sillä en ole sen arvoinen, että astuisit kattoni alle.

STLK Jeesus lähti heidän kanssaan. Mutta kun hän ei enää ollut kaukana talosta, sadanpäällikkö lähetti ystäviään sanomaan hänelle: "Herra, älä vaivaa itseäsi, sillä en ole sen arvoinen, että tulisit kattoni alle.

BIBLIA 1776 Niin Jesus meni heidän kanssansa. Ja kuin ei hän silleen ollut kaukana

huoneesta, lähetti sadanpäämies ystäviänsä hänen tykönsä, sanoen hänelle: Herra, älä vaivaa sinuas; sillä en ole minä mahdollinen, ettäs minun kattoni alle tulisit.

7. *TR* διὸ | *dio* siksi οὐδὲ | *oude* en myös ἐμαυτὸν | *emauton* itseäni ἡξίωσα | *ēksiōsa* pitänyt arvossa πρὸς | *pros* luo σὲ | *se* sinun ἐλθεῖν· | *elthein* tulemaan ἀλλὰ | *alla* mutta εἶπε | *eipe* sano λόγῳ | *logō* sana καὶ | *kai* niin ἰαθήσεται | *iathēsetai* paranee ὁ | *ho* παῖς | *pais* palvelijani μου | *mou* minun

Delitzsch וּבְעָבוּר | uva'avur זֹאת | zot גַּם־אֶת | gam-'et עֲצָמִי | 'atzmi לֹא | lo' חָשַׁבְתִּי | chashavti רָאִי | ra'ui לְבוֹא | lavo' אֵלַי | 'elecha אַךְ | 'ach דְּבַר־נַפְשִׁי | dabber-na' דָּבַר | davar וַיִּרְפָּא | vejerafe' נַעֲרִי | na'ari

TKIS Sen vuoksi en katsonutkaan itseäni arvolliseksi tulemaan luoksesi, vaan sano sana, niin palvelijani paranee.

STLK Sen tähden en katsonutkaan itseäni arvolliseksi tulemaan luoksesi, vaan sano sana, niin palvelijani paranee.

BIBLIA 1776 Sentähden en minä myös itsiäni lukenut mahdolliseksi tuleman sinun tykö; mutta sano sanalla, niin minun palveliani paranee.

8. *TR* καὶ | *kai* sillä myös γὰρ | *gar* ἐγὼ | *egō* minä ἄνθρωπος | *anthrōpos* ihminen εἰμι | *eimi* olen ὑπὸ | *hypo* alle ἐξουσίαν | *eksousian* vallan τασσόμενος | *tassomenos* asetettu ἔχων | *echōn* pitäen ὑπ' | *hyp* ἐμαυτὸν | *emauton* alaisuudessa στρατιώτας | *stratiōtas* sotilaita καὶ | *kai* ja λέγω | *legō* sanon τούτῳ | *toutō* tälle πορεύθητι | *poreuthēti* mene καὶ | *kai* ja πορεύεται· | *poreuetai* hän menee καὶ | *kai* ja ἄλλῳ | *allō* toiselle ἔρχου | *erchou* tule καὶ | *kai* ja ἔρχεται· | *erchetai* hän tulee καὶ | *kai* ja τῷ | *tō* δούλῳ | *doulō* palvelijalleni μου | *mou* minun ποίησον | *poiēson* tee τοῦτο | *touto* tämä καὶ | *kai* ja ποιεῖ | *poiei* hän tekee

Delitzsch כִּי | ki גַּם־אֲנֹכִי | gam-'anochi אִישׁ | 'ish נְתוּן | natun תַּחַת | tachat הַשְּׁלֵטוֹן | hash'shilton לִישׁ־תַּחַת | jesh-tachat יָדִי | jadi אֲנִשִּׁי | 'anshei צָבָא | tzava' וְאֲמַרְתִּי | ve'amarti לָזֶה | lazeh לֵךְ | lech וְהָלַךְ | ve'halach וְלָזֶה | velazeh בּוֹא | vo' וּבֹא | uva' וּלְעַבְדִּי | ule'avdi וְעָשָׂה־זֹאת | 'aseh-zot וְעָשָׂה | ve'asa

TKIS Sillä minäkin olen vallan alaiseksi asetettu mies, ja minulla on sotamiehiä alaisinani. Sanon tälle: 'Mene', ja hän menee, ja toiselle: 'Tule', ja hän tulee, ja palvelijalleni: 'Tee tämä', ja hän tekee."

STLK Sillä minut on asetettu esivallan alle, ja minulla on alaisina sotilaita. Kun sanon tälle: 'Mene', hän menee, ja toiselle: 'Tule', ja hän tulee, ja palvelijalleni: 'Tee tämä', ja hän tekee."

BIBLIA 1776 Sillä minä olen myös ihminen vallan alle asetettu, ja minun allani on sotamiehiä, ja sanon tälle: mene! niin hän menee, ja toiselle: tule! ja hän tulee, ja minun palveliallani: tee se! ja hän tekee.

9. **TR** ἀκούσας | *akousas* ja kuultuaan δὲ | *de* ταῦτα | *tauta* tämän ó | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ἐθαύμασεν | *ethaumasen* ihmetteli αὐτόν | *auton* häntä καὶ | *kai* ja στραφεὶς | *strafeis* kääntyi τῷ | *tō* ἀκολουθοῦντι | *akolouthounti* joka oli seurannut αὐτῷ | *autō* Häntä ὄχλω | *ochlō* kansalle εἶπε | *eipe* sanoen Λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille οὐδὲ | *oude* ἐν ἐν | *en* τῷ | *tō* Ἰσραὴλ | *Israēl* Israelissakaan τοσαύτην | *tosautēn* tällaista πίστιν | *pistin* uskoa εὖρον | *heuron* ole löytänyt

Delitzsch וַיִּשְׁמַע | *vajjishma'* וַיִּשְׁמַע | *JESHUA* אֶת־דְּבָרָיו | *'et-devaraiv* וַיִּתְמַה | *vajjitmah* וַיִּתְמַה | *'alaiv* וַיִּתְמַה | *vajjifen* וַיִּתְמַה | *vajjo'mer* אֶל־הַחֶמּוֹן | *'el-hehamon* הַחֶמְלֵךְ | *haholech* אֶת־רֵאֵם | *a'charaiv* אֶת־רֵאֵם | *'omer* אֶת־רֵאֵם | *'ani* לְכֶם | *la'chem* בְּיַשְׂרָאֵל | *gam-beJisra'el* לֹא־מַצָּתִי | *lo'-matza'ti* אֶת־מִנְחָתִי | *'emuna* גְּדוּלָה | *gedola* כְּזֹאת | *chazot*

TKIS Tämän kuultuaan Jeesus ihmetteli häntä ja kääntyen kansan puoleen, joka Häntä seurasi, sanoi: "Sanon teille, etten ole Israelissakaan löytänyt näin suurta uskoa."

STLK Tämän kuultuaan Jeesus ihmetteli häntä, kääntyi häntä seuranneen kansan puoleen ja sanoi: "Sanon teille: en ole Israelissakaan löytänyt näin suurta uskoa."

BIBLIA 1776 Mutta kuin Jesus sen kuuli, ihmetteli hän häntä, kääntyi ja sanoi kansalle, joka häntä seurasi: minä sanon teille: en ole minä Israelissa senkaltaista uskoa löytänyt.

10. **TR** καὶ | *kai* ja ὑποστρέψαντες | *hypostrepsantes* palattuaan οἱ | *oi* πεμφθέντες | *pemfthentes* lähetetyt εἰς | *eis* τὸν | *ton* οἶκον | *oikon* taloon εὖρον | *heuron* löysivät τὸν | *ton* ἀσθενοῦντα | *asthenounta* sairaan δοῦλον | *doulon* palvelijan ὑγιαίνοντα | *hygiainonta* terveenä

Delitzsch וַיִּשְׁבּוּ | *vajjashuvu* הַשְּׁלֻחִים | *hash'sheluchim* אֶל־הַבַּיִת | *'el-ha'bait*

וַיִּמְצְאוּ | vajimtze'u אֶת־הָעֵבֶד | 'et-ha'eved הַחֹלֶה | hacholeh וְהוּא | vehu' אֶרְפָּא | nirpa'

TKIS Taloon palatessaan lähetetyt tapasivat (sairaana olleen) palvelijan terveenä.

STLK Kun lähetetyt palasivat taloon, he tapasivat palvelijan terveenä.

BIBLIA 1776 Ja kuin ne, jotka lähetetyt olivat, kotia palasivat, löysivät he palvelijan terveenä, joka sairastanut oli.

11. **TR** καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἐν | *en* τῇ | *tē* ἐξῆς | *heksēs* sen jälkeen ἐπορεύετο | *eporeueto* Hän meni εἰς | *eis* πόλιν | *polin* kaupunkiin καλουμένην | *kaloumenēn* jota kutsuttiin Ναὶν· | *Nain* Nainiksi καὶ | *kai* ja συνεπορεύοντο | *syneporeuonto* kulki kanssaan αὐτῷ | *autō* οἱ | *oi* μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapsia αὐτοῦ | *autou* Hänen ikανοί | *hikanoi* paljon καὶ | *kai* ja ὄχλος | *ochlos* kansanjoukko πολὺς | *polys* suuri

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi מִמְּחֹרָת | mimmochorat וַיֵּלֶךְ | vajje'lech אֶל־עִיר | 'el-'ir וְשָׁמָּה | ushemah נָגַעַיִם | Naim וְרַבִּימִי | verabim מִתְּלִמְיָדָיו | mitalmidaiv הֹלְכִים | holechim וְאִתּוֹ | 'itto וְהָמוֹן | va'hamon עַם | 'am רַב | rav

TKIS Seuraavana päivänä* tapahtui, että Hän vaelsi Nain nimiseen kaupunkiin, ja Hänen kanssaan vaelsi (paljon) Hänen opetuslapsiaan ja suuri kansanjoukko.

STLK Sen jälkeen tapahtui, että hän vaelsi Nain-nimiseen kaupunkiin, ja hänen kanssaan vaelsi monia hänen opetuslapsistaan sekä suuri kansanjoukko.

BIBLIA 1776 Ja tapahtui sen jälkeen, että hän meni kaupunkiin, joka Nain kutsutaan, ja hänen kanssansa meni monta hänen opetuslastansa ja paljo väkeä.

12. **TR** ὥς | *hōs* ja kun δὲ | *de* ἤγγισε | *ēngise* Hän lähestyi τῇ | *tē* πύλῃ | *pylē* porttia τῆς | *tēs* πόλεως | *poleōs* kaupungin καὶ | *kai* niin ἰδοὺ | *idou* katso ἐξεκομίζετο | *eksekomidzeto* ulos kannettiin τεθνηκῶς | *tethnēkōs* kuollutta υἱὸς | *hyios* poikaa μονογενῆς | *monogenēs* ainoaa τῇ | *tē* μητρὶ | *mētri* äitinsä αὐτοῦ | *autou* καὶ | *kai* ja αὐτῇ | *autē* hän ἦν | *ēn* oli χήρα· | *chēra* leski καὶ | *kai* ja ὄχλος | *ochlos* väkeä τῆς | *tēs* πόλεως | *poleōs* kaupungin ἰκανὸς | *hikanos* paljon ἦν | *ēn* oli σὺν | *syn* kanssa αὐτῇ | *autē* hänen

Delitzsch וְהוּא | hu' קָרַב | qarav אֶל־שַׁעַר | 'el-sha'ar הָעִיר | ha'ir וְהִנֵּה | ve'hinneh

מוציאים | motzi'im מֵת | met בֵּן | ben יַחֲדִיד | jachid לְאִמּוֹ | le'immo וְהִיא | vehi'
אֶלְמָנָה | 'almana וְעַמָּה | ve'immah רַבִּים | rabbim מֵעַם | me'am הַעִיר | ha'ir

TKIS Hänen lähestyessään kaupungin porttia, katso, kannettiin ulos kuollutta, äitinsä ainoaa poikaa. Äiti* oli leski, ja hänen kanssaan oli paljon kaupungin kansaa.

STLK Kun hän nyt lähestyi kaupungin porttia, katso, kannettiin ulos kuollutta, äitinsä ainoaa poikaa. Äiti oli leski, ja hänen kanssaan oli paljon ihmisiä kaupungista.

BIBLIA 1776 Mutta kuin hän kaupungin porttia lähestyi, katso, kuollut kannettiin ulos, joka oli äitinsä ainoa poika, ja se oli leski. Ja paljo kaupungin kansasta kävi hänen kansansa.

13. **TR** καὶ | *kai* ja ἰδὼν | *idōn* nähdessään αὐτὴν | *autēn* hänet ὁ | *ho* Κύριος | *Kyrios* Herran ἐσπλαγχνίσθη | *esplagchnisthē* kävi sääliksi ἐπ' | *ep* αὐτῇ | *autē* häntä καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτῇ | *autē* hänelle μὴ | *mē* ἀλᾶ κλαῖε | *klaie* itke

Delitzsch וְכִרְאוֹת | vechir'ot אֹתָהּ | 'otah הַאֲדֹנָי | ha'ADON נִחְמְרוּ | nichmeru רַחֲמָיו | rachamaiv עָלֶיהָ | 'aleha וַיִּאָמֶר | vajjo'mer לָהּ | lah אֶל־תִּבְכִּי | 'al-tivki

TKIS Nähdessään hänet Herra armahti häntä ja sanoi hänelle: "Älä itke."

STLK Hänet nähdessään Herra armahti häntä ja sanoi hänelle: "Älä itke."

BIBLIA 1776 Kuin Herra hänen näki, armahti hän hänen päällensä ja sanoi hänelle: älä itke!

14. **TR** καὶ | *kai* ja προσελθὼν | *proselthōn* Hän meni luo ἤψατο | *hēpsato* koski τῆς | *tēs* σοροῦ· | *sorou* paariin οἱ | *oi* δὲ | *de* ja βαστάζοντες | *bastadzontes* kantajat ἔστησαν | *hestēsan* seisahtuivat καὶ | *kai* ja εἶπε | *eipe* Hän sanoi νεανίσκε | *neaniske* nuorukainen σοὶ | *soi* sinulle λέγω | *legō* sanon ἐγέρθητι | *egerthēti* nouse ylös

Delitzsch וַיִּגַּשׁ | vajjigash וַיִּגַּג | vajjigga' בְּאֲרוֹן | ba'aron וְהִנֵּשׂוּ אִים | ve'hannose'im עָמְדוּ | 'amedu וַיִּאָמֶר | vajjo'mar עָלֶם | 'elem אֹמֵר | 'omer אַנִּי | 'ani אֶלְיָךְ | 'elecha קוּמָה | quma

TKIS Astuen luo Hän kosketti paareja ja kantajat pysähtyivät. Niin Hän sanoi: "Nuorukainen, sanon sinulle: nouse."

STLK Sitten hän meni ja kosketti paareja; niin kantajat pysähtyivät. Ja hän sanoi: "Nuorukainen, sanon sinulle: nouse."

BIBLIA 1776 Ja meni ja rupesi paariin (ja kantajat seisahtivat,) ja hän sanoi: nuorukainen, minä sanon sinulle: nouse ylös!

15. **TR** καὶ | *kai* ja ἀνεκάθισεν | *anekathisen* nousi istumaan ὁ | *ho* νεκρός | *nekros* kuollut καὶ | *kai* ja ἤρξατο | *ērksato* alkoi λαλεῖν | *lalein* puhua καὶ | *kai* ja ἔδωκεν | *edōken* Hän antoi αὐτὸν | *auton* hänet τῇ | *tē* μητρὶ | *mētri* äidilleen αὐτοῦ | *autou*

Delitzsch וַיַּיִתְּוֹדֶד | *vajjit'oded* תְּהַמֵּת | *hammet* לְהַיָּיִת | *vajjachel* לְדַבֵּר | *le'daber* וַיַּיִתְּנֶהוּ | *vajjitnehu* לְעִמּוֹ | *le'immo*

TKIS Kuollut nousi istualleen ja alkoi puhua. Ja Hän antoi hänet hänen äidilleen.

STLK Kuollut nousi istumaan ja alkoi puhua. Ja Jeesus antoi hänet hänen äidilleen.

BIBLIA 1776 Ja kuollut nousi istualle ja rupesi puhumaan. Ja hän antoi sen äidillensä.

16. **TR** ἔλαβε | *elabe* ja valtasi δὲ | *de* φόβος | *fobos* pelko ἅπαντας | *hapantas* kaikki καὶ | *kai* ja ἐδόξαζον | *edoksadzon* he ylistivät τὸν | *ton* Θεόν | *Theon* Jumalaa λέγοντες | *legontes* sanoen ὅτι | *hoti* että προφήτης | *profētēs* profeetta μέγας | *megas* suuri ἐγήγερται | *egēgertai* on noussut ἐν | *en* ἡμῖν | *hēmin* joukostamme meidän καὶ | *kai* ja ὅτι | *hoti* että ἐπεσκέψατο | *epeskepsato* on katsonut puoleen ὁ | *ho* Θεὸς | *Theos* Jumala τὸν | *ton* λαόν | *laon* kansansa αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch וַתֵּאָחֶז | *vatto'chez* כְּלָם | *kullam* רָעָדָה | *re'ada* וַיִּשְׁבַּחַו | *vaje'shabbechu* אֶת־הַאֱלֹהִים | *'et-ha'ELOHIM* וַיִּימְרוּ | *vajjo'meru* כִּי־נָבִיא | *ki-navi* גָּדוֹל | *gadol* קָם | *qam* בְּקִרְבֵּנוּ | *beqirbenu* וְכִי־פָקַד | *vechi-faqad* הַאֱלֹהִים | *ha'ELOHIM* אֶת־עַמּוֹ | *'et-'ammo*

TKIS Niin heidät kaikki valtasi pelko ja he ylistivät Jumalaa sanoen: "Suuri profeetta on noussut keskellemme" ja: Jumala on katsonut kansansa puoleen."

STLK Heidät kaikki valtasi pelko, ja he ylistivät Jumalaa sanoen: "Suuri Profeetta on noussut keskellemme", ja: "Jumala on katsonut kansansa puoleen."

BIBLIA 1776 Ja pelko tuli kaikille, ja kunnioittivat Jumalaa, sanoen: suuri propheta on noussut meidän sekaamme, ja Jumala on kansaansa etsinyt.

17. *TR* καὶ | *kai* ja ἐξῆλθεν | *eksēlthen* levisi ὁ | *ho* λόγος | *logos* sana οὗτος | *outos* tämä ἐν | *en* ὅλη | *holē* koko τῆ | *tē* Ἰουδαία | *Ioudaia* Juudeaan περὶ | *peri* αὐτοῦ | *autou* Hänestä καὶ | *kai* ja ἐν | *en* πάσῃ | *pasē* kaikkeen τῆ | *tē* περιχώρῳ | *perichōrō* ympäristöön

Delitzsch וַיֵּצֵא | vajje'tze' הַדָּבָר | ha'davar הַיְהוּדָה | hazzeh בְּכָל־יְהוּדָה | bechol-Jehudah וּבְכָל־הַכֹּכָר | uvechol-hakikar

TKIS Tämä sanoma Hänestä levisi koko Juudeaan ja kaikkialle ympäristöön.

STLK Tämä puhe levisi hänestä koko Juudeaan ja koko ympäristöön.

BIBLIA 1776 Ja tämä sanoma kuului hänestä kaikkeen Juudeaan ja kaiken sen lähimaakunnan ympäri.

18. *TR* καὶ | *kai* ja ἀπήγγειλαν | *apēngeilan* kertoivat Ἰωάννῃ | *Iōannē* Johannekselle οἱ | *oi* μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapsensa αὐτοῦ | *autou* hänen περὶ | *peri* πάντων | *pantōn* kaikista τούτων | *toutōn* näistä

Delitzsch וַתִּלְמַדְיוּ | vetalmidei יוֹחָנָן | Jochanan וַיְהִי | higgidu לוֹ | lo כָּל־אֶלֶף | 'et-kol-'elleh

TKIS Johannekselle kertoivat hänen opetuslapsensa kaikesta tästä.

STLK Hänen opetuslapsensa ilmoittivat tämän kaiken Johannekselle.

BIBLIA 1776 Ja Johannekselle ilmoittivat hänen opetuslapsensa näistä kaikista. Ja Johannes kutsui tykönsä kaksi opetuslastansa,

19. *TR* καὶ | *kai* ja προσκαλεσάμενος | *proskalesamenos* kutsuen luokseen δύο | *dyo* kaksi τινὰς | *tinās* τῶν | *tōn* μαθητῶν | *mathētōn* opetuslapsistaan αὐτοῦ | *autou* ὁ | *ho* Ἰωάννης | *Iōannēs* Johannes ἔπεμψε | *epempse* lähetti πρὸς | *pros* luο τὸν | *ton* Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesuksen λέγων | *legōn* kysymään σὺ | *sy* sinά εἶ | *ei*

oletko ó | *ho* se ἐρχόμενος | *erchomenos* tuleva ἢ | *ē* vai ἄλλον | *allon* toistako προσδοκῶμεν | *prosdokōmen* odotamme

Delitzsch וַיִּקְרָא | vajjiqra' אֵלָיו | 'elaiv יוֹחָנָן | Jochanan שְׁנַיִם | shenaim מִתְלִמְיָדָיו
| mitalmidaiv וַיִּשְׁלַחְם | vajjishlachem אֶל־יֵשׁוּעַ | 'el-JESHUA לְאֹמַר | le'mor לוֹ
| lo הָאֲתָה | ha'atta הוּא | hu' הֲבֵא | haba' אֶם־נִחְכְּהָ | 'im-nechakeh לְאֹחֵר |
le'acher

TKIS Kutsuttuaan luokseen kaksi opetuslastaan Johannes lähetti heidät Jeesuksen* luo kysymään: "Oletko sinä se tuleva, vai pitääkö meidän toista odottaa?"

STLK Silloin Johannes kutsui luokseen opetuslapsistaan kaksi ja lähetti heidät Herran luo kysymään: "Oletko sinä se tuleva, vai odotammeko toista?"

BIBLIA 1776 Ja lähetti Jesuksen tykö, sanoen: oletko se tuleva, eli pitääkö meidän toista odottaman?

20. **TR** παραγενόμενοι | *paragenomenoi* ja tultuaan δὲ | *de* πρὸς | *pros* luo αὐτὸν
| *auton* Hänen oi | *oi* ἄνδρες | *andres* miehet εἶπον | *eipon* kysyivät Ἰωάννης |
Iōannēs Johannes ó | *ho* βαπτιστῆς | *baptistēs* Kastaja ἀπέσταλκεν | *apestalken*
lähetti ἡμᾶς | *hēmas* meidät πρὸς | *pros* luo σε | *se* sinun λέγων | *legōn* kysymään
σὺ | *sy* sinä εἶ | *ei* oletko ó | *ho* se ἐρχόμενος | *erchomenos* tuleva ἢ | *ē* vai ἄλλον
| *allon* toistako προσδοκῶμεν | *prosdokōmen* odotamme

Delitzsch וַיִּבְאוּ | vajjavo'u אֵלָיו | 'elaiv הַאֲנָשִׁים | ha'anashim וַיִּשְׁלַחְם | vajjo'meru
יוֹחָנָן | Jochanan הַמְּטַבֵּיל | hammaTebil שְׁלַחָנוּ | shelachanu אֶל־יֵשׁוּעַ | 'elecha לְאֹמַר
| le'mor הָאֲתָה | ha'atta הוּא | hu' הֲבֵא | haba' אֶם־נִחְכְּהָ | 'im-nechakeh לְאֹחֵר |
le'acher

TKIS Tultuaan Hänen luokseen miehet sanoivat: "Johannes Kastaja on lähettänyt meidät luoksesi kysymään: 'Oletko sinä se tuleva, vai pitääkö meidän toista odottaa?' "

STLK Miehet saapuivat hänen luokseen ja sanoivat: "Johannes Kastaja on lähettänyt meidät sinun luoksesi ja kysyy: 'Oletko sinä se tuleva, vai odotammeko toista?'"

BIBLIA 1776 Kuin nämät miehet tulivat hänen tykönsä, sanoivat he: Johannes Kastaja lähetti meidät sinun tykö, sanoen: oletkos sinä se tuleva, eli pitääkö meidän toista odottaman?

21. *TR* ἐν | *en* αὐτῇ | *autē* ja samalla δὲ | *de* τῇ | *tē* ὥρα | *hōra* hetkellä
ἐθεράπευσε | *etherapeuse* Hän paransi πολλοὺς | *pollous* monia ἀπὸ | *apo* νόσων
| *nosōn* taudeista καὶ | *kai* ja μαστίγων | *mastigōn* vitsauksista καὶ | *kai* ja
πνευμάτων | *pneumatōn* hengistä πονηρῶν | *ponērōn* pahoista καὶ | *kai* ja τυφλοῖς
| *tyflois* sokeille πολλοῖς | *pollois* monille ἐχαρίσατο | *echarisato* Hän antoi τὸ |
to βλέπειν | *blepein* näön

Delitzsch בַּעֵת | ba'et הַהִיא | hahi' רִפָּא' | rippa' רַבִּים | rabbim מִחֻלָּיִם |
mecholaim וּמִגְּבֻעִים | uminnega'im וּמְרוּחֹת | umeruchot רַעוֹת | ra'ot וּלְעִוְרִים |
ule'ivrim רַבִּים | rabbim נָתַן | natan רְאוֹת | re'ut עֵינַיִם | 'einaim

TKIS (Mutta) juuri sillä hetkellä Hän paransi monia sairauksista ja vaivoista ja pahoista hengistä ja monelle sokealle Hän antoi näön.

STLK Sillä hetkellä hän juuri paransi useita taudeista, vaivoista ja pahoista hengistä, ja monelle sokealle hän antoi näön.

BIBLIA 1776 Sillä hetkellä paransi hän monta taudeista ja vitsauksista ja pahoista hengistä, ja antoi monelle sokialle näön.

22. *TR* καὶ | *kai* niin ἀποκριθεὶς | *apokritheis* vastasi ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus
εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille πορευθέντες | *poreuthentes* menkää
ἀπαγγείλατε | *apaggeilate* kertokaa Ἰωάννῃ | *Iōannē* Johannekselle ἃ | *ha* mitä
εἶδετε | *eidete* näitte καὶ | *kai* ja ἠκούσατε· | *ēkousate* kuulitte ὅτι | *hoti* että
τυφλοὶ | *tyfloi* sokeat ἀναβλέπουσι | *anablepousi* saavat näkönsä χωλοὶ | *chōloi*
rammat περιπατοῦσι | *peripatousi* kävelevät λεπροὶ | *leproi* pitaliset καθαρίζονται
| *katharidzontai* puhdistuvat κωφοὶ | *kōfoi* kuurot ἀκούουσι | *akouousi* kuulevat
νεκροὶ | *nekroi* kuolleita ἐγείρονται | *egeirontai* herätetään πτωχοὶ | *ptōchoi*
köyhille εὐαγγελίζονται· | *euaggelidzontai* julistetaan evankeliumia

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an יֵשׁוּעַ | JESHUA וַיֹּאמֶר | vajjo'mer לָהֶם | lahem לְכוּ |
le'chu וְהִגִּידוּ | ve'haggidu לְיוֹחָנָן | le'Jochanan אֵת | 'et אֲשֶׁר | 'asher רְאִיתֶם |
re'item וְאֲשֶׁר | va'asher שָׁמַעְתֶּם | shema'tem כִּי | ki עֲוִרִים | 'ivrim רְאִים | ro'im
וּפְסֻחִים | ufischim מְתַחֲלָכִים | mithalechim וּמְצֹרָעִים | umetzora'im מְטַהֲרִים |
metoharim וְחַרְשֵׁים | vechereshim שׁוֹמְעִים | shome'im וּמְתִים | umetim קָמִים |
qamim וְעֵינַיִם | va'anijjim מְתַבְּשְׂרִים | mitbasserim

TKIS Niin Jeesus* vastasi ja sanoi heille: "Menkää ja kertokaa Johannekselle, mitä olette nähneet ja kuulleet: sokeat saavat näön, rannat kävelevät, pitaaliset puhdistuvat, kuurot kuulevat, kuolleita herätetään, köyhille julistetaan ilosanomaa.

STLK Hän vastasi ja sanoi heille: "Menkää ja ilmoittakaa Johannekselle, mitä olette nähneet ja kuulleet: sokeat saavat näkönsä, rannat kävelevät, spitaaliset puhdistuvat, kuurot kuulevat, kuolleita herätetään, köyhille julistetaan evankeliumia.

BIBLIA 1776 Ja Jesus vastasi ja sanoi heille: menkää ja sanokaat jälleen Johannekselle, mitä te nähneet ja kuulleet olette: sokiat saavat näkönsä, ontuvat käyvät, spitaaliset puhdistetaan, kuurot kuulevat, kuolleet herätetään, köyhille saarnataan evankeliumi,

23. **TR** καὶ | *kai* ja μακάριός | *makarios* autuas ἐστὶν | *estin* on ὁς | *hos* se ἐὰν μὴ | *ean mē* joka jos εἰ σκανδαλισθῆ | *skandalisthē* loukkaannu ἐν | *en* ἐμοί | *emoi* minuun

Delitzsch וְאִשְׁרֵי | ve'ashrei אֲשֶׁר | 'asher לֹא-יִכָּשֵׁל | lo'-jikashel בִּי | bi

TKIS Ja autuas on se, joka ei loukkaannu minuun."

STLK Autuas on se, joka ei loukkaannu minuun."

BIBLIA 1776 Ja autuas on se, joka ei pahene minusta.

24. **TR** ἀπελθόντων | *apelthontōn* ja mentyä pois δὲ | *de* τῶν | *tōn* ἀγγέλων | *aggelōn* lähettiläät Ἰωάννου | *Iōannou* Johanneksen ἤρξατο | *ērksato* Hän alkoi λέγειν | *legein* puhua πρὸς | *pros* τοὺς | *tous* ὄχλους | *ochlous* kansalle περὶ | *peri* Ἰωάννου | *Iōannou* Johanneksesta τί | *ti* mitä ἐξεληλύθατε | *ekselēlythate* lähditte εἰς | *eis* τὴν | *tēn* ἔρημον | *erēmon* autiomaahan θεάσασθαι | *theasasthai* katselemaan κάλαμον | *kalamon* ruokoa ὑπὸ | *hypo* ἀνέμου | *anemou* tuulen σαλευόμενον | *saleuomenon* huojuttamaa

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כַּאֲשֶׁר | ka'asher הֲלַכְוּ | halechu לְחַמֵּי | lahem שְׁלֻחֵי | sheluchei יוֹחָנָן | Jochanan לְדַבֵּר | le'daber אֶל-הָמוֹן | 'el-hamon הָעָם | ha'am עַל-אֲדוֹת | 'al-'odot יוֹחָנָן | Jochanan וַיִּצְוֶה | vajjo'mar מֶה-זֶה | mah-zeh יֵצֵא | jetza'tem הַמִּדְבָּרָה | hammidbara לְרֵאוֹת | lir'ot הַקָּנָה | haqaneh אֲשֶׁר | 'asher יִנּוּעַ | jinnoa' בְּרוּחַ | baruach

TKIS Johanneksen lähettiläitten mentyä Hän alkoi puhua kansalle Johanneksesta: "Mitä läksitte autiomaahan katselemaan? Ruokoako, jota tuuli huojuttaa?"

STLK Kun Johanneksen lähettiläät olivat menneet, hän rupesi puhumaan kansalle Johanneksesta: "Mitä lähditte erämaahan katselemaan? Ruokoako, jota tuuli huojuttaa?"

BIBLIA 1776 Ja kuin Johanneksen sanansaattajat menivät pois, rupes hän sanomaan Johanneksesta kansalle: mitä te läksitte korpeen katsomaan? ruokoako, joka tuulelta häälytetään?

25. **TR** ἀλλὰ | *alla* vai τί | *ti* mitä ἐξεληλύθατε | *ekselēlythate* lähditte ἰδεῖν | *idein* katsomaan ἄνθρωπον | *anthrōpon* ihmistä ἐν | *en* μαλακοῖς | *malakois* hienoihin ἱματίοις | *himatiois* vaatteisiin ἡμφιεσμένον | *ēmfiesmenon* puettua ἰδοῦ | *idou* katso οἱ | *oi* ἐν | *en* ἱματισμῷ | *himatismō* vaatteissa ἐνδόξῳ | *endoksō* koreissa καὶ | *kai* ja τρυφῇ | *tryfē* ylellisyydessä ὑπάρχοντες | *hyparchontes* elävät ἐν | *en* τοῖς | *tois* βασιλείοις | *basileiois* kuninkaan palatseissa εἰσιν | *eisin* ovat

Delitzsch וְאֵלֶּיךָ | ve'im-lo' מֵהַמֶּלֶךְ | mah-zeh מִתְּאֲחָזֵר | jetza'tem לִירְאוֹת | lir'ot הַשָּׂדֶה | ha'ish לְבִשׁוֹת | lavush בְּגָדֵי | bigdei עֲדָנִים | 'adanim הַיְנֵה | hinneh הַמְּלִבָּשִׁים | ham'lubbashim בְּגָדֵי | bigdei תְּאֲחָזֵר | tif'eret מִמְּנַגְּמֵי | ve'ham'unnagim תְּבַחְצֹרֹת | bechatzrot מִמְּלָכִים | hammelachim הַמֶּלֶךְ | hemma

TKIS Vai mitä läksitte katsomaan? Ihmistäkö, hienoihin vaatteisiin puettua? Katso, hienoissa vaatteissa ja ylellisesti esiintyvät ovat kuningasten linnoissa.

STLK Vai mitä lähditte katsomaan? Ihmistäkö, pehmeisiin vaatteisiin puettua? Katso, ne jotka ovat loistavissa vaatteissa ja elävät ylellisesti, ovat kuningasten parissa.

BIBLIA 1776 Eli mitä te läksitte katsomaan? ihmistäkö, pehmeisiin vaatteisiin puettua? Katso, ne jotka koreissa vaatteissa ovat ja herkullisesti elävät, ovat kuninkaallisissa kartanoissa.

26. **TR** ἀλλὰ | *alla* vai τί | *ti* mitä ἐξεληλύθατε | *ekselēlythate* lähditte ἰδεῖν | *idein* katsomaan προφήτην | *profētēn* profeettaa ναί | *nai* kyllä λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille καὶ | *kai* ja περισσότερον | *perissoteron* enemmän kuin προφήτου | *profētou* profeetta

Delitzsch וְעַתָּה | ve'atta מִה־זֶה | mah-zeh יֵצְאוּתְּם | jetza'tem לְרֹאוֹת | lir'ot אֲמַרְתֶּם | 'im-lir'ot אֲנִי | 'ish מִבְּיָא | navi' הֵן | hen אֲנִי | 'ani אֲמַר | 'omer לְכֶם | la'chem כִּי | ki אֶף־גָּדוֹל | 'af-gadol הוּא | hu' מִבְּיָא | minnavi'

TKIS Vai mitä läksitte katsomaan? Profeettaako? Niin, sanon teille, ja suurempaa kuin profeetta.

STLK Vai mitä lähditte katsomaan? Profeettaako? Totisesti, sanon teille: hän on enemmän kuin profeetta.

BIBLIA 1776 Taikka mitä te menitte katsomaan? prophetaako? minä sanon teille: ja enempi kuin propheta.

27. **TR** οὗτός | *houtos* tämä ἐστὶ | *esti* on περὶ | *peri* οὗ | *hou* josta γέγραπται | *gegraptai* on kirjoitettu Ἰδοῦ | *idou* katso ἐγὼ | *egō* minä ἀποστέλλω | *apostellō* lähetän τὸν | *ton* ἄγγελόν | *aggelon* enkelini μου | *mou* minun πρὸ | *pro* edellä προσώπου | *prosōpou* kasvojesi σου | *sou* sinun ὅς | *hos* joka κατασκευάσει | *kataskeuasei* valmistaa τὴν | *tēn* ὁδόν | *hodon* tiesi σου | *sou* sinun ἔμπροσθέν | *emprosthen* eteesi σου | *sou* sinun

Delitzsch זֶה | zeh הוּא | hu' אֲשֶׁר | 'asher כְּתוּב | katuv עָלַי | 'alaiiv הִנְנִי | hinni הֲלֵךְ | sholeach מִלְּאָחִי | mal'achi לְפָנַי | le'fanecha וּפְנֵי | ufinna דְּרָכְךָ | darkecha לְפָנַי | le'fanecha

TKIS Tämä on se, josta on kirjoitettu: 'Katso, minä lähetän sanansaattajani edelläsi, ja hän on valmistava tiesi eteesi.'

STLK Tämä on se, josta on kirjoitettu: 'Katso, minä lähetän enkelini edelläsi, ja hän valmistaa tiesi sinun eteesi.'

BIBLIA 1776 Tämä on se, josta kirjoitettu on: katso, minä lähetän minun enkelini sinun kasvois eteen, valmistamaan sinun tietäs sinun etees.

28. **TR** λέγω | *legō* sillä sanon γὰρ | *gar* ὑμῖν | *hymín* teille μείζων | *meidzōn* suurempaa ἐν | *en* γεννητοῖς | *gennētois* jotka ovat syntyneet γυναικῶν | *gynaikōn* vaimoista προφήτης | *profētēs* profeetta Ἰωάννου | *Iōannou* Johannes τοῦ | *tou* βαπτιστοῦ | *baptistou* Kastajaa οὐδεὶς | *oudeis* ei kukaan ἐστίν· | *estin* ole ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta μικρότερος | *mikroteros* pienin ἐν | *en* τῇ | *tē* βασιλείᾳ | *basileia*

valtakunnassa τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan μείζων | *meidzōn* suurempi αὐτοῦ
| *autou* häntä ἐστὶ | *esti* on

Delitzsch כִּי | ki אָמַר | 'omer אָנִי | 'ani לָכֵן | la'chem אֵין | 'ein אִישׁ | 'ish בִּילוּדֵי
| biludei אִשָּׁה | 'ish'sha גָּדוֹל | gadol מִיּוֹחָנָן | miJochanan הַמְּטַבֵּיל | hammaTebil
אֶךְ | 'ach הַקָּטָן | haqqaton בְּמַלְכוּת | be'malchut הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM גָּדוֹל |
gadol הוּא | hu' מִמֶּנּוּ | mimmennu

TKIS (Sillä) sanon teille: ei ole vaimoista syntyneitten joukossa suurempaa (profeettaa) kuin Johannes (Kastaja). Mutta vähäisin Jumalan valtakunnassa on suurempi kuin hän."

STLK Sanon teille: ei ole vaimoista syntyneiden joukossa ketään suurempaa kuin Johannes, mutta vähäisin Jumalan valtakunnassa on suurempi kuin hän.

BIBLIA 1776 Sillä minä sanon teille: niiden seassa, jotka vaimoista syntyneet ovat, ei ole yhtään suurempaa prophetaa kuin Johannes Kastaja: kuitenkin se, joka vähempi on Jumalan valtakunnassa, on suurempi häntä.

29. *TR* καὶ | *kai* ja πᾶς | *pas* koko ὁ | *ho* λαὸς | *laos* kansa ἀκούσας | *akousas*
kuultuaan καὶ | *kai* οἱ | *oi* τελῶναι | *telōnai* tullimiehetkin ἐδικαίωσαν |
edikaiōsan tunnustivat vanhurskaaksi τὸν | *ton* Θεόν | *Theon* Jumalan
βαπτισθέντες | *baptisthentes* antaen kastaa itsensä τὸ | *to* βάπτισμα | *baptisma*
kasteella Ἰωάννου· | *iōannou* Johanneksen

Delitzsch וְכָל־הָעָם | vechol-ha'am וְהַמְּכַסִּים | ve'hammochesim כָּשָׁמְעוּ |
keshame'am הִצְדִּיקוּ | hitzdiqu אֶת־הַאֱלֹהִים | 'et-ha'ELOHIM וַיִּטְבְּלוּ | vajjittavelu
בְּטַבִּילַת | bitvilat יוֹחָנָן | Jochanan

TKIS Kaikki kansa, joka kuunteli Johannesta*, veronkantajatkin, tunnustivat Jumalan vanhurskaaksi kastattamalla itsensä Johanneksen kasteella.

STLK Kaikki kansa, joka häntä kuuli, publikaanitkin, tunnustivat Jumalan vanhurskaaksi ottamalla vastaan kasteen Johannekselta.

BIBLIA 1776 Ja kaikki kansa, joka hänen kuuli, ja Publikanit antoivat Jumalalle oikeuden ja kastettiin Johanneksen kasteella.

30. *TR* οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta φαρισαῖοι | *farisaioi* fariseukset καὶ | *kai* ja οἱ | *oi*

νομικοὶ | *nomikoi* lainoppineet τὴν | *tēn* βουλήν | *boulēn* neuvon τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan ἠθέτησαν | *ēthetēsan* tekivät tyhjäksi εἰς | *eis* ἑαυτοῦς | *heautous* heitä kohtaan μὴ | *mē* eivätkä βαπτισθέντες | *baptisthentes* ottaneet kastetta ὑπ’ | *hyp* αὐτοῦ | *autou* häneltä

Delitzsch אַח־חַפְרִישִׁים | 'ach-hap'rushim וּבְעֵלֵי | uva'alei הַתּוֹרָה | ha'torah נִאָצַח | ni'atzu אֶת־עַצְמָתָם | 'et-'atzat הַלְּהִים | ha'ELOHIM עַל־נַפְשָׁם | 'al-nafsham וְלִי | velo' נִטְבְּלוּ | nitbelu יְדֵי | 'al-jado

TKIS Mutta fariseukset ja lainoppineet tekivät tyhjäksi Jumalan aivoituksen heitä kohtaan eivätkä ottaneet Johannekselta kastetta.

STLK Mutta fariseukset ja lainoppineet hylkäsivät Jumalan tarkoituksen itseään kohtaan eivätkä ottaneet häneltä kastetta.

BIBLIA 1776 Mutta Pharisealaiset ja lainoppineet katsoivat ylönn Jumalan neuvon itseänsä kohtaan, ja ei heitä kastettu häneltä.

31. **TR** εἶπε | *eipe* ja sanoi δὲ | *de* ὁ | *ho* Κύριος | *Kyrios* Herra τίμι | *tini* mihin οὖν | *oun* siis ὁμοιώσω | *homoiōsō* vertaan τοὺς | *tous* ἀνθρώπους | *anthrōpous* ihmiset τῆς | *tēs* γενεᾶς | *geneas* sukupolven ταύτης | *tautēs* tämän καὶ | *kai* ja τίμι | *tini* minkä εἰσὶν | *eisin* he ovat ὅμοιοι | *homioi* kaltaisia

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer הַאֲדוֹן | ha'ADON הַאֲטָא | 'atta מִי | 'el-mi אֲדַמְמֵה | 'adammeh אֶת־אֲנָשֵׁי | 'et-'anshei הַדּוֹר | haddor הַזֶּה | hazzeh מִי | ve'el-mi הֵם | hem דְּמִים | domim

TKIS (Niin Herra sanoi)”Mihin siis vertaan tämän sukupolven ihmiset, ja kenen kaltaisia he ovat?

STLK Mihin siis vertaan tämän sukukunnan ihmiset, ja kenen kaltaisia he ovat?

BIBLIA 1776 Niin Herra sanoi: keneen siis minä tämän sukukunnan ihmiset vertaan? Ja kenenkä kaltaiset he ovat?

32. **TR** ὅμοιοί | *homioi* kaltaisia εἰσι | *eisi* he ovat παιδίους | *paidiois* lasten τοῖς | *tois* ἐν | *en* ἀγορᾷ | *agora* torilla καθημένοις | *kathēmenois* istuvien καὶ | *kai* ja προσφωνοῦσιν | *prosfōnousin* he huutelevat ἀλλήλοις | *allēlois* toisilleen καὶ | *kai* ja λέγουσιν | *legousin* sanovat ἠυλόησαμεν | *ēulēsamen* me soitimme huilua ὑμῖν |

hymīn teille καὶ | *kai* mutta οὐκ | *ouk* ette ὄρχήσασθε· | *ōrchēsasthe* tanssineet
ἐθρηνήσαμεν | *ethrēnēsamen* me valitimme ὑμῖν | *hymīn* teille καὶ | *kai* mutta οὐκ
| *ouk* ette ἐκλάουσατε | *eklausate* itkeneet

Delitzsch דְּמִיִּם | domim דָּהֵם | hem לְיָדַיִם | lajladim הַיְשִׁבִים | hajjshevim בְּשׁוּק
| bash'shuq וְקִרְאִים | veqore'im זֶה | zeh אֶל־זֶה | 'el-zeh וְאִמְרִים | ve'omerim
חֲלָלְנוּ | chillalnu לָחֵם | la'chem בְּחִלְלִים | bachalilim וְלֹא | velo' רִקְדָּתָם |
riqqadtem קוֹנָנוּ | qonannu לָחֵם | la'chem קִינָה | qina וְלֹא | velo' בְּכִתָּם |
vechitem

TKIS He ovat pienokaisten kaltaisia, jotka istuvat torilla ja huutavat toisilleen sanoen: 'Soitimme teille huilua ettekä tanssineet, lauloimme teille itkuvirsiä ettekä itkeneet.'

STLK He ovat lasten kaltaisia, jotka istuvat torilla ja huutavat toisilleen ja sanovat: 'Soitimme teille huilua, ettekä karkeloineet; veisasimme itkuvirsiä, ettekä itkeneet.'

BIBLIA 1776 Ne ovat niiden lasten kaltaiset, jotka turulla istuvat ja huutavat toinen toisellensa ja sanovat: me olemme huilua soittaneet teidän edessänne, ja ette hypänneet: me olemme teille veisanneet murhevirsiä, ja ette itkeneet.

33. *TR* ἐλήλυθε | *elēlythe* sillä tuli γὰρ | *gar* Ἰωάννης | *Iōannēs* Johannes ὁ | *ho*
βαπτιστῆς | *baptistēs* Kastaja μήτε | *mēte* ei ἄρτον | *arton* leipää ἐσθίων | *esthiōn*
syö μήτε | *mēte* eikä οἴνον | *oinon* viiniä πίνων | *pinōn* juo καὶ | *kai* ja λέγετε |
legete te sanotte δαιμόνιον | *daimonion* riivaaja ἔχει· | *echei* on hänessä

Delitzsch כִּי | ki כָּא | va' יוֹחָנָן | Jochanan הַמְטָבִיל | hammaTebil לָחֵם | le'chem
לֹא־אָכַל | lo-'-achal וְיֵין | vejain לֹא־שָׁטָה | lo'-shata וְאִמְרָתָם | va'amartem וְ
shed בּוֹ | bo

TKIS Sillä Johannes Kastaja on tullut, ei syö leipää eikä juo viiniä, ja te sanotte: 'Hänessä on riivaaja.'

STLK Sillä Johannes Kastaja on tullut. Hän ei syö leipää eikä juo viiniä, ja sanotte: 'Hänessä on riivaaja.'

BIBLIA 1776 Sillä Johannes Kastaja tuli, ja ei syönyt leipää eikä juonut viinaa, ja te sanotte: hänellä on perkele.

34. *TR* ἐλήλυθεν | *elēlythen* tuli ó | *ho* υἱὸς | *hyios* Ποῖκα τοῦ | *του* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen ἐσθίων | *esthiōn* joka syö καὶ | *kai* ja πίνων | *pinōn* juo καὶ | *kai* ja λέγετε | *legete* te sanotte ἴδου | *idou* katso ἄνθρωπος | *anthrōpos* miestä φάγος | *fagos* syömäriä καὶ | *kai* ja οἴνοπότης | *oinopotēs* viininjuojaa τελωνῶν | *telōnōn* tullimiesten φίλος | *filos* ystävää καὶ | *kai* ja ἁμαρτωλῶν | *hamartōlōn* syntisten

Delitzsch וְבָא | uva' בֶּן־הָאָדָם | Ben-ha'Adam וְהוּא | vehu' אֶחָד | 'ochel הַשָּׂחָד | veshoteh וְהַמְרִימָה | va'amartem הַיַּיִן | hinneh לְזוֹלֵל | zolel וְסוֹבֵא | vesove' וְרַע | vere'a' לְמוֹכְסִים | le'mochesim וְלְחַטָּאִים | ulechatta'im

TKIS Ihmisen Poika on tullut, syö ja juo, ja te sanotte: 'Katso, syömäri ja viininjuoja, veronkantajain ja syntisten ystävä.'

STLK Ihmisen Poika on tullut, syö ja juo, ja sanotte: 'Katso ylensyöjää ja viininjuojaa, publikaanien ja syntisten ystävää!'

BIBLIA 1776 Ihmisen Poika on tullut, syö ja juo, ja te sanotte: katso ihmistä, syömäriä ja viinan juomaria, Publikanien ja syntisten ystävää:

35. *TR* καὶ | *kai* ja ἐδικαιώθη | *edikaiōthē* on osoitettu oikeaksi ἢ | *hē* σοφία | *sofia* viisus ἀπὸ | *apo* puolelta τῶν | *tōn* τέκνων | *teknōn* lapsien αὐτῆς | *autēs* hänen πάντων | *pantōn* kaikkien

Delitzsch וְהָיָה | vatitz'tzedaq הַיָּחִידִים | ha'chochema וְלֹא־יְדַע | 'al-jedei כָּל־בְּנֵיהָ | chol-baneha

TKIS Ja viisus on kaikkien lasten puolelta oikeaksi tunnustettu.”

STLK Viisauden julistavat vanhurskaaksi kaikki Viisauden lapset.”

BIBLIA 1776 Ja viisus on vanhurskautettu kaikilta hänen lapsiltansa.

36. *TR* ἠρώτα | *ērōta* ja pyysi δέ | *de* τις | *tis* αὐτὸν | *auton* Häntä τῶν | *tōn* φαρισαίων | *farisaiōn* fariseus ἵνα | *hina* että φάγη | *fagē* söisi μετ’ | *met* kanssa αὐτοῦ· | *autou* hänen καὶ | *kai* ja εἰσελθὼν | *eiselthōn* Hän meni εἰς | *eis* τὴν | *tēn* οἴκιαν | *oikian* kotiin τοῦ | *tou* φαρισαίου | *farisaiou* fariseuksen ἀνεκλίθη | *aneklithē* asettuen aterialle

Delitzsch וַיְבַקֵּשׁ | vaje'vaqesh מִמֶּנּוּ | mimmennu אֶחָד | 'echad מִן־הַפְּרוּשִׁים | min-hap'rushim לְאֶחָד | le'echol אִתּוֹ | 'itto לְחֶמֶד | la'chem וַיַּבֵּיט | vajjavo' אֶל־בַּיִת | 'el-beit הַפְּרוּשִׁים | ha'parush וַיַּבֵּיט | vajjassev

TKIS Muuan fariseus pyysi Häntä syömään kanssaan, ja Hän meni fariseuksen taloon ja asettui aterioimaan.

STLK Niin eräs fariseuksista pyysi häntä syömään kanssaan. Hän meni fariseuksen taloon ja asettui aterialle.

BIBLIA 1776 Niin yksi Pharisealaisista rukoili häntä ruualle kanssansa. Ja hän meni Phariseuksen huoneeseen ja aterioitsi.

37. **TR** καὶ | *kai* ja ἰδοὺ | *idou* katso γυνὴ | *gynē* nainen ἐν | *en* τῇ | *tē* siinä πόλει | *polei* kaupungissa ἥτις | *hētis* joka ἦν | *ēn* oli ἀμαρτωλός | *hamartōlos* syntinen ἐπιγνοῦσα | *epignousa* saatuaan tietää ὅτι | *hoti* että ἀνάκειται | *anakeitai* Hän oli aterialla ἐν | *en* τῇ | *tē* οἰκίᾳ | *oikia* kodissa τοῦ | *tou* φαρισαίου | *farisaïou* fariseuksen κομίσασα | *komisasa* toi mukanaan ἀλάβαστρον | *alabastron* alabasteripullon μύρου | *myrou* voidetta

Delitzsch וְהִנֵּה | ve'hinneh אִשָּׁה | 'ish'sha אֶחָת | 'achat בְּעִיר | ba'ir וְהִיא | vehi' הַטְּאֵת | chote't שְׁמֵעָה | shame'a כִּי־הוּא | ki-hu' מִסֵּב | mesev בַּיִת | beit הַפְּרוּשִׁים | ha'parush וַתִּבֶּא | vatave' פַּךְ־שֶׁמֶן | pach-shemen הַמִּזְרֵה | hammor

TKIS Katso, kaupungissa oli nainen, joka oli synnin harjoittaja. Saatuaan tietää Hänen olevan aterialla fariseuksen talossa hän toi alabasteripullon, jossa oli voiteluöljyä.

STLK Katso, siinä kaupungissa oli nainen, joka oli syntinen; ja kun hän sai tietää, että Jeesus oli aterialla fariseuksen talossa, hän toi mukanaan alabasteripullon,

BIBLIA 1776 Ja katso, yksi vaimo oli kaupungissa, joka oli syntinen, ja kuin hän sai kuulla, että hän aterioitsi Pharisealaisen huoneessa, toi hän lasin kallista voidetta.

38. **TR** καὶ | *kai* ja στᾶσα | *stasa* seisoi παρὰ | *para* luona τοὺς | *tous* πόδας | *podas* jalkojensa αὐτοῦ | *autou* Hänen ὀπίσω | *opisō* takana κλαίουσα | *klaïousa* itkien ἤρξατο | *ērksato* alkoi βρέχειν | *brechein* kastella τοὺς | *tous* πόδας | *podas* jalkojaan αὐτοῦ | *autou* Hänen τοῖς | *tois* δάκρυσι | *dakrysi* kyynelillä καὶ | *kai* ja ταῖς | *tais* θριξί | *thriksi* hiuksillaan τῆς | *tēs* κεφαλῆς | *kefalēs* päänsä αὐτῆς |

autēs ἐξέμασσε | *eksemasse* kuivasi καὶ | *kai* ja κατεφίλει | *katefilei* suuteli τοὺς | *tous* πόδας | *podas* jalkojaan αὐτοῦ | *autou* Hänen καὶ | *kai* ja ἤλειφε | *ēleife* voiteli τῷ | *tō* μύρω | *myrō* voiteella

Delitzsch וַתַּעֲמֹד | vata'amod לְרַגְלָיו | le'raglaiv מֵאֲחָרָיו | mea'charaiv וַתִּבְקַע | va'tevk לְוַתְּחֵל | vatachel לְהִרְטִיב | le'hartiv אֶת־רַגְלָיו | 'et-raglaiv בְּדַמְעוֹת | bidma'ot וַתִּנְגַּב | va'tenaggev אֶתְּן | 'otan בְּשִׁעְרוֹת | besa'arot רֹ'שָׁה | ro'shah וַתִּשָּׂק | vatish'shaq אֶת־רַגְלָיו | 'et-raglaiv וַתִּמְשַׁח | vatimshach אֶתְּן | 'otan בְּשִׁמֶן | bash'shamen

TKIS Seisoen takana Hänen jalkojensa luona, hän alkoi itkien kastella Hänen jalkojaan kyynelillään ja kuivasi ne päänsä hiuksilla ja suuteli Hänen jalkojaan ja voiteli voiteella.

STLK asettui hänen taakseen hänen jalkojensa kohdalle, itki ja rupesi kastelemaan hänen jalkojaan kyynelillään, kuivasi ne päänsä hiuksilla, suuteli hänen jalkojaan ja voiteli ne hajuvoiteella.

BIBLIA 1776 Ja seisoi takana hänen jalkainsa juuressa itkien, ja rupesi kyyneleillänsä kastamaan hänen jalkojansa, ja niitä päänsä hiuksilla kuivasi, ja suuta antoi hänen jalkainsa, ja voiteli ne voiteella.

39. **TR** ἰδὼν | *idōn* mutta nähdessään δὲ | *de* ὁ | *ho* φαρισαῖος | *farisaios* fariseus ὁ | *ho* καλέσας | *kalesas* joka oli kutsunut αὐτὸν | *auton* Hänet εἶπεν | *eipen* puhui ἐν | *en* ἑαυτῷ | *heautō* mielessään λέγων | *legōn* sanoen οὗτος | *houtos* tämä εἶ | *ei* jos ἦν | *ēn* olisi προφήτης | *profētēs* profeetta ἐγίνωσκεν | *eginōsken* Hän ymmärtäisi ὃν | *an* τίς | *tis* kuka καὶ | *kai* ja ποταπὴ | *potapē* millainen ἢ | *hē* on γυνή | *gynē* nainen ἣτις | *hētis* joka ἄπτεται | *haptetai* koskettaa αὐτοῦ | *autou* Häntä ὅτι | *hoti* että ἁμαρτωλός | *hamartōlos* syntinen ἐστὶ | *esti* hän on

Delitzsch וַיִּרְא | vajjar' הַפְּרוּשׁ | ha'parush הַקָּרוֹר | haqqore' אֶתּוֹ | 'oto וַיֹּאמֶר | vajjo'mer בְּלִבּוֹ | belibbo אֵלָיו | 'illu הִיא | haja זֶה | zeh נְבִיא | navi' כִּי־עָתָה | ki-'atta יָדַע | jadoa' יָדַע | jada' מִי־הִיא | mi-hi' זֹאת | zot וַאֲיִזּוּ | ve'eizo הִיא | hi' הַנִּנְגַעַת | hannoga'at בּוֹ | bo כִּי־אִשָּׁה | ki-'ish'sha הַטָּהָה | chatta'a הִיא | hi'

TKIS Mutta tämän nähdessään fariseus, joka oli kutsunut Hänet, ajatteli itseksen sanoen: "Jos tämä olisi profeetta, Hän tietäisi, mikä ja millainen tuo nainen on, joka Häneen koskee — että hän on synnin harjoittaja."

STLK Mutta kun fariseus, joka oli hänet kutsunut, näki sen, ajatteli hän mielessään: "Jos tämä olisi profeetta, hän tietäisi, mikä ja millainen tuo nainen on, joka häneen koskee: että hän on syntinen."

BIBLIA 1776 Mutta kuin Pharisealainen sen näki, joka hänen kutsunut oli, sanoi hän itsellensä: jos tämä olis propheta, niin hän tietäis, mikä ja millinen tämä vaimo on, joka häneen rupee, että hän on syntinen.

40. **TR** καὶ | *kai* niin ἀποκριθεὶς | *apokritheis* vastasi ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπε | *eipe* sanoen πρὸς | *pros* αὐτόν | *auton* hänelle Σίμων | *Simōn* Simon ἔχω | *echō* minulla on σοί | *soi* sinulle τι | *ti* jotain εἰπεῖν | *eipein* sanottavaa ὁ | *ho* δέ | *de* ja φησι | *fēsi* hän sanoi διδάσκαλε | *didaskale* Opettaja εἰπέ | *eipe* sano

Delitzsch וַיַּעַן | *vajja'an* וַיֹּשֶׁבֶט | *JESHUA* וַיֹּאמֶר | *vajjo'mer* אֶלְיָו | *'elaiv* וַיִּשְׁמַע | *Shimeon* לִי דְבַר- | *davar-li* אֶלְיָו | *'elecha* וַיֹּאמֶר | *vajjo'mer* רַבִּי | *rabbi* דְּבַר | *daber*

TKIS Niin Jeesus puhutteli häntä sanoen: "Simon, minulla on jotain sanomista sinulle." Hän lausui: "Opettaja, sano "

STLK Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Simon, minulla on jotakin sanottavaa sinulle." Hän lausui: "Opettaja, sano." –

BIBLIA 1776 Ja Jesus vastaten sanoi hänelle: Simon, minulla on jotakin sinulle sanomista. Hän sanoi: Mestari, sanos.

41. **TR** δύο | *dyo* kaksi χρεωφειλέται | *chreōfeiletai* velallista ἦσαν | *ēsan* oli δανειστῆ | *daneistē* lainanantajalla τινί· | *tini* eräällä ὁ | *ho* εἷς | *heis* yksi ὄφειλε | *ōfeile* oli velkaa δηνάρια | *dēnaria* denaaria πεντακόσια | *pentakosia* viisisataa ὁ | *ho* δὲ | *de* ja ἕτερος | *heteros* toinen πεντήκοντα | *pentēkonta* viisikymmentä

Delitzsch שְׁנַי | *shenei* תְּיָבִים | *chajjavim* הַי | *haju* לְנִשְׁהָ | *le'nsheh* אֶחָד | *'echad* הָאֶחָד | *ha'echad* תְּיָב | *chajjav* לוֹ | *lo* דִּינָרִים | *dinarim* שְׁמֵשׁ | *chamesh* מֵאוֹת | *me'ot* וְהַשְּׁנַי | *ve'hash'sheni* דִּינָרִים | *dinarim* שְׁמֵשׁ | *chamish'shim*

TKIS ”Eräällä lainanantajalla oli kaksi velallista. Toinen oli velkaa viisisataa denaria, toinen viisikymmentä.

STLK "Lainanantajalla oli kaksi velallista; toinen oli velkaa viisisataa denaaria,

toinen viisikymmentä.

BIBLIA 1776 Kaksi valkamiestä oli yhdellä lainaajalla: yksi oli velkaa viisisataa penninkiä ja toinen viisikymmentä.

42. **TR** μὴ | *mē* mutta ei ἐχόντων | *echontōn* ollut δὲ | *de* αὐτῶν | *autōn* heillä ἀποδοῦναι | *apodounai* maksaa ἀμφοτέροις | *amfoterois* kummallekin ἐχαρίσατο | *echarisato* hän antoi anteeksi velan τίς | *tis* kumpi οὖν | *oun* siis αὐτῶν | *autōn* heistä εἶπέ | *eipe* sano πλεῖον | *pleion* enemmän αὐτὸν | *auton* häntä ἀγαπήσει | *agapēsei* rakastaa

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּאֲשֶׁר | ba'asher לֹא | lo' הַשְּׂנֵיָהּ | hissiga יָדָם | jadam לְשֵׁלֵם | le'shallem וַיִּשְׁמֵט | vajjashmet אֶת־שֵׁנֵיהֶם | 'et-sheneihem וַיַּעֲתֶה | ve'atta אֶמְרֶנָּה | 'emor-na' מִי | mi מִשְׁנֵיָהֶם | mish'sheneihem יָרֵבֶה | jarbeh לְאַהֲבָהּ | le'ahava אֶתוֹ | 'oto

TKIS Kun heillä ei ollut millä maksaa, hän antoi molemmille anteeksi (Sano) kumpi heistä rakastaa siis häntä enemmän."

STLK Kun heillä ei ollut, millä maksaa, hän antoi molemmille velan anteeksi. Sano, kumpi heistä siis rakastaa häntä enemmän?"

BIBLIA 1776 Koska ei heillä ollut varaa maksaa, antoi hän molempain anteeksi. Sano siis, kumpi näistä häntä enemmän rakastaman pitää?

43. **TR** ἀποκριθεὶς | *apokritheis* ja vastasi δὲ | *de* ὁ | *ho* Σίμων | *Simōn* Simon εἶπεν | *eipen* sanoen ὑπολαμβάνω | *hypolambanō* arvelen ὅτι | *hoti* että ᾧ | *hō* hän τὸ | *to* jolle πλεῖον | *pleion* enemmän ἐχαρίσατο | *echarisato* antoi anteeksi ὁ | *ho* δὲ | *de* ja εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle ὀρθῶς | *orthōs* oikein ἔκρινας | *ekrinas* tuomitsit

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an וַיִּשְׁמַע | Shimeon וַיֹּאמֶר | vajjo'mar אֶחֶשׁוֹב | 'echeshov כִּי | ki הָאִישׁ | ha'ish הַהוּא | hahu' אֲשֶׁר | 'asher הַרְבֵּה | hirba לְהַשְׁמִיט | le'hashmit לוֹ | lo וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֵלָיו | 'elaiv בֵּן | ken שַׁפָּטֶתָ | shafateta

TKIS Simon vastasi sanoen: ”Luulen, että se, jolle hän antoi enemmän anteeksi.” Niin Hän sanoi hänelle: ”Oikein ratkaisit.”

STLK Simon vastasi ja sanoi: "Minun mielestäni se, jolle hän antoi enemmän

anteeksi." Hän sanoi hänelle: "Oikein ratkaisit."

BIBLIA 1776 Simon vastaten sanoi: minä luulen, että se, jolle hän enemmän anteesi antoi; hän sanoi: oikein sinä tuomitsit.

44. **TR** καὶ | *kai* ja στραφεῖς | *strafeis* kääntyen πρὸς | *pros* puoleen τὴν | *tēn* γυναῖκα | *gynaika* naisen τῷ | *tō* Σίμωνι | *Simōni* Simonille ἔφη | *efē* sanoi βλέπεις | *blepeis* näetkö ταύτην | *tautēn* tämän τὴν | *tēn* γυναῖκα | *gynaika* naisen εἰσηλθόν | *eisēlthon* tulini σου | *sou* sinun εἰς | *eis* τὴν | *tēn* οἰκίαν | *oikian* kotiisi ὕδωρ | *hydōr* vettä ἐπὶ | *epi* τοὺς | *tous* πόδας | *podas* jaloilleni μου | *mou* minun οὐκ | *ouk* et ἔδωκας· | *edōkas* antanut αὕτη | *autē* mutta tämä δὲ | *de* τοῖς | *tois* δάκρυσιν | *dakrysin* kyynelillä ἔβρεξέ | *ebrekse* kasteli μου | *mou* minun τοὺς | *tous* πόδας | *podas* jalkani καὶ | *kai* ja ταῖς | *tais* θριξὶ | *thriksi* hiuksillaan τῆς | *tēs* κεφαλῆς | *kefalēs* päänsä αὐτῆς | *autēs* ἐξέμαξε | *eksemakse* ne kuivasi

Delitzsch וַיִּפֶן | *vajjifen* אֶל־הָאִשׁ'שָׁה | *'el-ha'ish'sha* וַיִּאמֶר | *vajjo'mer* אֶל־מְשֻׁעֵמֶר | *'el-Shimeon* הָרַאִיָּה | *hara'ita* אֶת־הָאִשׁ'שָׁה | *'et-ha'ish'sha* הַזֹּאת | *hazzot* הַיְיָה | *hinneh* בְּאֵתִי | *va'ti* אֶל־בֵּיתִךָ | *'el-beitecha* וַיְמִיַם | *umaim* עַל־רַגְלֵי | *'al-ragelai* לֹא | *lo'* נָתַתָּה | *natatta* וְהִיא | *vehi'* הִרְטִיבָהּ | *hirtiva* אֶת־רַגְלֵי | *'et-ragelai* בְּדַמְעוֹת | *bidma'ot* וְהִנָּגְגַהּ | *va'tenaggev* בְּשִׁעָרֵי רִתְיָהּ | *besa'arotеха*

TKIS Naiseen kääntyen Hän sanoi Simonille: ”Näetkö tämän naisen? Tulini taloosi. Et antanut vettä jaloilleni, mutta tämä kasteli kyynelillään jalkani ja kuivasi ne päänsä hiuksilla.

STLK Naiseen kääntyen hän sanoi Simonille: "Näetkö tämän naisen? Tulini sinun taloosi, et antanut vettä jaloilleni, mutta tämä kasteli kyynelillään jalkani ja kuivasi ne hiuksillaan.

BIBLIA 1776 Ja hän käänsi itsensä vaimoa päin, ja sanoi Simonille: näetkös tämän vaimon? minä tulini sinun huoneeses, etkä sinä antanut vettä minun jaloilleni; mutta tämä kyynelillä kasti minun jalkani ja ne hiuksillansa kuivasi.

45. **TR** φίλημα | *filēma* suudelmaa μοι | *mou* minulle οὐκ | *ouk* et ἔδωκας· | *edōkas* antanut αὕτη | *autē* mutta tämä δέ | *de* ἄφ' | *af* ἀλκαῆς ἦς | *hēs* siitä εἰσηλθὼν | *eisēlthon* kun tulini sisään οὐ | *ou* εἰ διέλιπε | *dielipe* ὁ καταφιλοῦσά | *katafilousa* suutelemasta μου | *mou* minun τοὺς | *tous* πόδας | *podas* jalkojani

Delitzsch נְשִׁיָּקָה | neshiqa לֹא | lo' נְשַׁחֲתָנִי | neshaqtnani וְהִיא | vehi' מֵאֵז | me'az בְּאֵתִי | ba'ti לֹא | lo' חַדְלָה | chadela מִנְשִׁיָּקָה | minnash'sheq אֶת־רַגְלִי | 'et-ragelai

TKIS Sinä et antanut minulle suudelmaa, mutta tämä ei ole lakannut suutelemasta jalkojani siitä asti, kun tulin sisään.

STLK Sinä et antanut minulle suudelmaa, mutta tämä ei ole lakannut suutelemasta jalkojani siitä asti, kun tulin sisään.

BIBLIA 1776 Et sinä minun suuta antanut, mutta tämä, sittenkuin hän tähän tuli, ei ole lakannut minun jalkaini suuta antamasta.

46. *TR* ἐλαίῳ | *elaiō* öljyllä τὴν | *tēn* κεφαλῆν | *kefalēn* päätäni μου | *mou* minun οὐκ | *ouk* et ἤλειψας· | *ēleipsas* voidellut αὐτή | *autē* mutta tämä δὲ | *de* μύρω | *myrō* voiteella ἤλειψέ | *ēleipse* voiteli μου | *mou* minun τοὺς | *tous* πόδας | *podas* jalkani

Delitzsch בְּשֵׁמֶן | beshemen לֹא | lo' מְשַׁחְתָּהּ | mashachta אֶת־רֹאשִׁי | 'et-ro'shi וְהִיא | vehi' בְּשֵׁמֶן | beshemen הַמּוֹר | hammor מְשַׁחְתָּהּ | mashecha אֶת־רַגְלִי | 'et-ragelai

TKIS Sinä et voidellut päätäni öljyllä, mutta tämä voiteli jalkani voiteluöljyllä.

STLK Sinä et voidellut päätäni öljyllä, mutta tämä voiteli hajuvoiteella jalkani.

BIBLIA 1776 Et sinä minun päätäni öljyllä voidellut; mutta tämä voiteella minun jalkani voiteli.

47. *TR* οὗ | *hou* sen χάριν | *charin* tähden λέγω | *legō* sanon σοι | *soi* sinulle ἀφέωνται | *afeōntai* on annettu anteeksi αἱ | *hai* ἁμαρτίαι | *hamartiai* syntinsä αὐτῆς | *autēs* hänen αἱ | *hai* πολλάι | *pollai* paljot ὅτι | *hoti* ἠγάπησε | *ēgapēse* hänhän rakasti πολὺ· | *poly* paljon ᾧ | *hō* mutta jolle δὲ | *de* ὀλίγον | *oligon* vähän ἀφίεται | *afietai* annetaan anteeksi ὀλίγον | *oligon* vähän ἀγαπᾷ | *agapa* rakastaa

Delitzsch לָחַן | lachen אֲנִי | 'ani אֹמֵר | 'omer אֶלְיָה | 'elecha נִסְלַחְתָּהּ־לִּי | niselechu-lah חַטְּאֵתֶיךָ | chatto'teha הַרְבּוֹת | harabbot כִּי | ki הַרְבֵּה | harbeh אֶהְבֶּה | 'aheva וְאֲשֶׁר | va'asher לֹא־חָלַחְתָּ לִּי | nislach-lo מֵעַתָּה | me'at הוּא | hu' אֶהְבֶּה | 'ohev מֵעַתָּה | me'at

TKIS Sen vuoksi sanon sinulle: hänen monet syntinsä ovat anteeksi annetut, niin

että hän rakasti paljon. Mutta jolle vähän anteeksi annetaan, se rakastaa vähän."

STLK Sen tähden sanon sinulle: tämän monet synnit ovat anteeksi annetut: hänhän näet rakasti paljon, mutta jolle vähän anteeksi annetaan, se rakastaa vähän."

BIBLIA 1776 Minä sanon sinulle: sentähden että hänelle paljo syntiä anteeksi annettiin, niin hän paljon rakasti; mutta jolle vähempi anteeksi annetaan, se vähemmän rakastaa.

48. **TR** εἶπε | *eipe* ja Hän sanoi δὲ | *de* αὐτῇ | *autē* hänelle ἀφένται | *afeōntai* on annettu anteeksi σου | *sou* sinun αἰ | *hai* ἁμαρτίαι | *hamartiai* syntisi

Delitzsch וַיֹּאמֶר | *vajjo'mer* אֵלַי | *'eleha* לְחַוְּלָתְךָ | *niselechu-lach* חַטֹּאתֶיךָ | *chatto'taich*

TKIS Sitten Hän sanoi naiselle*: "Sinun syntisi ovat anteeksi annetut."

STLK Sitten hän sanoi naiselle: "Sinun syntisi ovat anteeksi annetut."

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi hänelle: sinun syntis ovat anteeksi annetut.

49. **TR** καὶ | *kai* ja ἤρξαντο | *ērksanto* alkoivat οἱ | *oi* συνανακείμενοι | *synanakeimenoι* Hänen kanssaan aterioivat λέγειν | *legein* puhua ἐν | *en* ἑαυτοῖς | *heautois* keskenään τίς | *tis* kuka οὗτός | *houtos* tämä ἐστίν | *estin* on ὃς | *hos* joka καὶ | *kai* myös ἁμαρτίας | *hamartias* synnit ἀφίησιν | *afiēsīn* antaa anteeksi

Delitzsch וַיַּחֲלֹ | *vajjachellu* הַמְּסֻבִּים | *ham'subim* עָמוּ | *'immo* לְאָמֹר | *le'mor* בְּלִבָּם | *belibam* מִי | *mi* הוּא | *hu'* הַזֶּה | *zeh* אֲשֶׁר | *'asher* חָלַטְךָ | *gam-jislach* חַטֹּאתֶיךָ | *chata'im*

TKIS Niin ateriakumppanit rupesivat ajattelemaan itsekseen: "Kuka tämä on, joka synnitkin anteeksi antaa?"

STLK Ateriakumppanit rupesivat ajattelemaan mielessään: "Kuka tämä on, joka synnitkin antaa anteeksi?"

BIBLIA 1776 Niin rupesivat ne, jotka myös aterioitsivat, sanomaan keskenänsä: kuka tämä on, joka synnitkin anteeksi antaa?

50. **TR** εἶπε | *eipe* ja Hän sanoi δὲ | *de* πρὸς | *pros* τὴν | *tēn* γυναῖκα | *gynaika*

naiselle ή | *hē* πίστις | *pistis* uskosi σου | *sou* sinun σέσωκέ | *sesōke* on pelastanut σε· | *se* sinut πορεύου | *poreuou* mene εις | *eis* ειρήνην | *eirēnēn* rauhaan

Delitzsch וַיִּאֶמֶר | vajjo'mer אֶל־הָאִשְׁחָרָה | 'el-ha'ish'sha אֱמוּנָתֶךָ | 'emunatech הוֹשִׁיעָה לְךָ | hoshi'a לְךָ | lach לְךָ | le'chi לְשָׁלוֹם | le'shalom

TKIS Mutta Hän sanoi naiselle: "Uskosi on sinut pelastanut. Mene rauhaan."

STLK Mutta hän sanoi naiselle: "Sinun uskosi on sinut pelastanut, mene rauhaan."

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi vaimolle: sinun uskos on sinun vapaaksi tehnyt: mene rauhaan.

8 Luku

1. **TR** καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἐν | *en* τῷ | *tō* καθεξῆς | *katheksēs* sen jälkeen καὶ | *kai* ja αὐτὸς | *autos* Hän διώδευε | *diōdeue* kulki läpi κατὰ | *kata* πόλιν | *polin* kaupunkien καὶ | *kai* ja κόμην | *kōmēn* kylien κηρύσσων | *kēryssōn* saarnaten καὶ | *kai* ja εὐαγγελιζόμενος | *euaggelidzomenos* julistaen evankeliumia τὴν | *tēn* βασιλείαν | *basileian* valtakunnasta τοῦ | *tou* Θεοῦ· | *Theou* Jumalan καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* δώδεκα | *dōdeka* kaksitoista σὺν | *syn* yhdessä αὐτῷ | *autō* Hänen

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כֵּן אַחֲרַי־כֵּן | a'charei-chen וַיָּבֵר | vajja'avor מֵעִיר | me'ir אֶל־עִיר | 'el-'ir וּמִכְפָּר | umikkefar אֶל־כְּפָר | 'el-Kefar קוֹרָא | qore' וּמִבְּשֵׁר | umevasser אֶת־מַלְכוּת | 'et-malchut הָאֱלֹהִים | ha'ELOHIM וַיְשִׁיעַ | usheneim הָעָר | he'asar אֶת | 'itto

TKIS Sen jälkeen tapahtui, että Hän vaelsi kaupungista kaupunkiin ja kylästä kylään saarnaten ja julistaen ilosanomaa Jumalan valtakunnasta. Ja ne kaksitoista olivat Hänen kanssaan.

STLK Tapahtui sen jälkeen, että hän vaelsi kaupungista kaupunkiin ja kylästä kylään saarnaten ja julistaen Jumalan valtakunnan evankeliumia; ja ne kaksitoista olivat hänen kanssaan,

BIBLIA 1776 Ja sitte tapahtui, että hän vaelsi lävitse kaupungeita ja kyliä saarnaten ja ilmoittain evankeliumia Jumalan valtakunnasta, ja ne kaksitoistakymmentä hänen kanssansa,

2. *TR* καὶ | *kai* ja γυναῖκές | *gynaikes* naisia τινες | *tines* muutamia αἱ | *hai* ἦσαν | *ēsan* jotka olivat τεθεραπευμένοι | *tetherapeumenai* parannetut ἀπὸ | *apo* πνευμάτων | *pneumatōn* hengistä πονηρῶν | *ponērōn* pahoista καὶ | *kai* ja ἀσθενειῶν | *astheneiōn* sairauksista Μαρία | *Maria* Maria ἡ | *hē* καλουμένη | *kaloumenē* kutsuttu Μαγδαληνή | *Magdalēnē* Magdalenaksi ἀφ’ | *af* ἧς | *hēs* josta δαιμόνια | *daimonia* riivaajaa ἐπτὰ | *hepta* seitsemän ἐξεληλύθει | *ekselēlythei* oli lähtenyt ulos

Delitzsch וְנָשִׁים | venashim אֲשֶׁר | 'asher נִרְפְּאוּ | nirpe'u מְרוּחֹת | meruchot רְעוֹת | ra'ot וּמַחֲלָיִים | umecholaim מִרְיָם | Mirjam הַנִּקְרָאָה | hanniqra'a מְגַדְלִית | Magdalit אֲשֶׁר | 'asher גֹּרֶשׁוּ | goreshu מִמֶּנָּה | mimmenna שִׁבְעָה | shiv'a שְׁדִיִּים | shedim

TKIS samoin joitakin naisia, jotka olivat parannetut pahoista hengistä ja sairauksista: Maria, Magdalenaksi kutsuttu, josta seitsemän riivaajaa oli lähtenyt ulos,

STLK niin myös muutamia naisia, jotka olivat parannetut pahoista hengistä ja taudeista: Maria, jota sanottiin Magdalenaksi ja josta seitsemän riivaajaa oli lähtenyt ulos,

BIBLIA 1776 Ja muutamat vaimot, jotka olivat parannetut pahoista hengistä ja taudeista, nimittäin: Maria, joka kutsuttiin Magdalena, josta seitsemän perkelettä oli lähtenyt ulos,

3. *TR* καὶ | *kai* ja Ἰωάννα | *Iōanna* Johanna γυνὴ | *gynē* vaimo χουζᾶ | *choudza* Kuusaan ἐπιτρόπου | *epitropou* taloudenhoitajan Ἡρώδου | *Hērōdou* Herodeksen καὶ | *kai* ja Σουσάννα | *Sousanna* Susanna καὶ | *kai* ja ἕτεροι | *heterai* muita πολλάί | *pollai* monia αἵτινες | *haitines* jotka διηκόνουσι | *diēkonoun* palvelivat αὐτῷ | *autō* Häntä ἀπὸ | *apo* τῶν | *tōn* ὑπαρχόντων | *hyparchontōn* varoistaan αὐταῖς | *autais*

Delitzsch וַיִּוְחַנָּה | veJochana אִשֶּׁת | 'eshet כּוּזָא | Kuza' סוּכֵן | sochen הַיְרֹדוֹס | Horedos וַיְשׁוּשָׁנָה | veShoshanna וְאֶחָרוֹת | va'acherot רַבּוֹת | rabbot אֲשֶׁר | 'asher שֶׁרֵתוּהוּ | sheretuhu מִמִּנְחָסֵיהֶן | minnichseihen

TKIS ja Johanna, Herodeksen tilanhoitajan Kuusaan vaimo, ja Susanna ja useita muita, jotka palvelivat Häntä* varoillaan.

STLK Johanna, Herodeksen taloudenhoitajan Kuusaan vaimo, ja Susanna sekä useita muita naisia, jotka palvelivat heitä varoillaan.

BIBLIA 1776 Ja Johanna, Kusaan, Herodeksen voudin emäntä, ja Susanna ja monta muuta, jotka tavarastansa häntä palvelivat.

4. **TR** συνιόντος | *syniontos* ja kokoontui δὲ | *de* ὄχλου | *ochlou* kansaa πολλοῦ | *pollou* paljon καὶ | *kai* myös τῶν | *tōn* niistä κατὰ | *kata* πόλιν | *polin* kaupungeista ἐπιπορευομένων | *epiporeuomenōn* kulki πρὸς | *pros* luokseen αὐτόν | *auton* Hänen εἶπε | *eipe* Hän puhui διὰ | *dia* παραβολῆς | *parabolēs* vertauksen

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּהִתְאַסֵּף | behit'assef הַמֶּוֹן | hamon עַם־רַב | 'am-rav וְאֲשֶׁר | 'asher יָצְאוּ | jatze'u אֵלָיו | 'elaiv מְעִיר | me'ir וַיְדַבֵּר | vaje'daber בְּמַשָּׁל | bemashal

TKIS Kun paljon kansaa kokoontui ja ihmisiä kaikista kaupungeista meni Hänen luokseen, Hän puhui vertausta käyttäen:

STLK Kun paljon kansaa kokoontui ja ihmisiä kulki joka kaupungista hänen luokseen, hän puhui käyttäen vertausta:

BIBLIA 1776 Mutta kuin paljo kansaa kokoontui, ja he riensivät jokaisesta kaupungista hänen tykönsä, sanoi hän vertauksella:

5. **TR** ἐξῆλθεν | *eksēlthen* lähti ὁ | *ho* σπείρων | *speirōn* kylväjä τοῦ | *tou* σπεῖραι | *speirai* kylvämään τὸν | *ton* σπόρον | *sporon* siementään αὐτοῦ· | *autou* καὶ | *kai* ja ἐν | *en* τῷ | *tō* σπείρειν | *speirein* kylväessä αὐτόν | *auton* hänen ὁ | *ho* μὲν | *men* osa ἔπεσε | *epese* putosi παρὰ | *para* viereen τῆν | *tēn* ὁδόν | *hodon* tien καὶ | *kai* ja κατεπατήθη | *katepatēthē* tallautui καὶ | *kai* ja τὰ | *ta* πετεινὰ | *peteina* linnut τοῦ | *tou* οὐρανοῦ | *ouranou* taivaan κατέφαγεν | *katefagen* söivät αὐτό | *auto* ne

Delitzsch הַזֵּרְעַ | hazzorea' יָצְאוּ | jatza' לְזֵרְעוֹ | lizroa' אֶת־זֵרְעוֹ | 'et-zar'o וַיְבָרְעוּ | uvezare'o נָפַל | nafal מִן־הַזֵּרְעַ | min-hazzera' עַל־יַד | 'al-jad הַדָּרֶךְ | hadarech וַיִּרְמֹס | vaje'ramas וַעֲוָה | ve'of הַשָּׁמַיִם | hash'shamaim אַחֲלוּ | 'achalo

TKIS ”Kylväjä lähti kylvämään siementänsä. Hänen kylväessään osa putosi tien viereen, ja se tallautui ja taivaan linnut söivät sen.

STLK "Kylväjä lähti kylvämään siementään. Hänen kylväessään putosi osa tien viereen ja tallautui, ja taivaan linnut söivät sen.

BIBLIA 1776 Kylväjä meni ulos siementänsä kylvämään; ja kuin hän kylvi, lankesi muutama tien oheen, ja se tallattiin, ja taivaan linnut söivät sen.

6. **TR** καὶ | *kai* ja ἕτερον | *heteron* toiset ἔπεσεν | *epesen* putosi ἐπὶ | *epi* τὴν | *tēn* πέτρᾱν | *petran* kalliolle καὶ | *kai* ja φυὲν | *fyen* noustuaan oraalle ἐξηράνθη | *eksēranthē* ne kuivettui διὰ | *dia* kun τὸ | *to* niillä μὴ | *mē* ei ἔχειν | *echein* ollut ἰκμάδα | *ikmada* kosteutta

Delitzsch וַיֵּשׁ | *vejesh* וְאֲשֶׁר | *'asher* נָפַל | *nafal* עַל־הַסֶּלַע | *'al-hassala* וַיִּצְמַח | *vajjitzmach* וַיִּבֶשׁ | *vajivash* כִּי | *ki* לֹא | *lo'* הִיָּתַרְהָ לּוֹ | *hajeta-lo* לְחַיֵּת | *lachut*

TKIS Osa putosi kalliolle ja noustuaan oraalle se kuivettui, kun sillä ei ollut kosteutta.

STLK Osa putosi kalliolle, ja noustuaan oraalle se kuivettui, koska sillä ei ollut kosteutta.

BIBLIA 1776 Ja muutama lankesi kivistöön, ja kuin se tuli ylös, kuivettui se, ettei ollut märkyyttä.

7. **TR** καὶ | *kai* ja ἕτερον | *heteron* osa ἔπεσεν | *epesen* putosi ἐν | *en* μέσῳ | *mesō* keskelle τῶν | *tōn* ἀκανθῶν | *akanthōn* orjantappuroita καὶ | *kai* ja συμφυεῖσαι | *symfyeisai* yhdessä kasvaessaan αἱ | *hai* ἄκανθαί | *akanthai* orjantappurat ἀπέπνιξαν | *apepniksan* tukahduttivat αὐτό | *auto* ne

Delitzsch וַיֵּשׁ | *vejesh* וְאֲשֶׁר | *'asher* נָפַל | *nafal* בְּתוֹךְ | *betoch* הַקְּצִיִּים | *haqqotzim* וַיִּצְמְחוּ | *vajjitzmechu* הַקְּצִיִּים | *haqqotzim* עִמּוֹ | *'immo* וַיִּמְעַכְהוּ | *vaje'ma'achuhu*

TKIS Osa putosi orjantappurain sekaan, ja orjantappurat kasvoivat mukana ja tukahduttivat sen.

STLK Osa taas putosi orjantappuroiden sekaan, ja orjantappurat kasvoivat mukana ja tukahduttivat sen.

BIBLIA 1776 Ja muutama lankesi orjantappuroihin, ja orjantappurat ynnä kävivät ylös ja tukahduttivat sen.

8. *TR* καὶ | *kai* ja ἕτερον | *heteron* osa ἔπεσεν | *epesen* putosi ἐπὶ | *epi* τὴν | *tēn* γῆν | *gēn* maahan τὴν | *tēn* ἀγαθὴν | *agathēn* hyvään καὶ | *kai* ja φυὲν | *fyen* kasvettuaan ἐποίησε | *epoiēse* teki καρπὸν | *karpon* hedelmää ἑκατονταπλασίονα | *hekatontaplasiona* satakertaisesti ταῦτα | *tauta* tämän λέγων | *legōn* sanottuaan ἐφώνει | *efōnei* Hän huusi ὃ | *ho* jolla ἔχων | *echōn* on ὦτα | *ōta* korvat ἀκούειν | *akouein* kuulla ἀκουέτω | *akouetō* hän kuulkoon

Delitzsch וַיֵּשׁ | *vejesh* וְאֶשֶׁר | *'asher* נָפַל | *nafal* עַל־הָאָדָמָה | *'al-ha'adama* הַטּוֹבָה | *hattova* וַיַּיְצִמְכָהּ | *vajjitzmach* וַיַּיְצִא | *vajja'as* פְּרִי | *peri* הַמֵּאָה | *me'a* שְׁעָרַיִם | *she'arim* כְּזֵאת | *kazot* דִּבֶּר | *diber* וַיַּיְצִיֵּרָהּ | *vajjiqra'* מִי | *mi* וְאֶשֶׁר | *'asher* אֲנִי | *'oznaim* לִי | *lo* לְשִׁמּוֹהַ | *lishmoa'* וְיִשְׁמָאֵל | *ishma'*

TKIS Mutta osa putosi hyvään maahan ja nousi oralle ja teki satakertaisen hedelmän." Tämän sanottuaan Hän huusi: "Jolla on korvat kuulla, hän kuulkoon!"

STLK Mutta osa putosi hyvään maahan, kasvoi ja teki satakertaisen hedelmän." Tämän sanottuaan hän lausui suurella äänellä: "Jolla on korvat kuulla, se kuulkoon."

BIBLIA 1776 Ja muutama lankesi hyvään maahan, ja kuin se kävi ylös, teki se satakertaisen hedelmän. Kuin hän tämän sanoi, huusi hän: jolla on korvat kuulla, se kuulkaan.

9. *TR* ἐπηρώτων | *epērōtōn* ja kysyivät δὲ | *de* αὐτὸν | *auton* Häneltä οἱ | *oi* μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapset αὐτοῦ | *autou* Hänen λέγοντες | *legontes* sanoen τίς | *tis* mitä εἶη | *eiē* merkitsee ἢ | *hē* παραβολή | *parabolē* vertaus αὕτη | *autē* tämä

Delitzsch וַיִּשְׁאַלְהֶם | *vajjish'aluhu* תַּלְמִידָיו | *talmidaiv* לְאֵמֹר | *le'mor* מָה | *ma* הַמְּשָׁל | *hammashal* הַזֶּה | *hazzeh*

TKIS Hänen opetuslapsensa kysyivät Häneltä (sanoen): "Mitä tämä vertaus merkitsee?"

STLK Hänen opetuslapsensa kysyivät häneltä, mitä tämä vertaus merkitsee.

BIBLIA 1776 Niin hänen opetuslapsensa kysyivät häneltä, sanoen: mikä olis tämä vertaus?

10. *TR* ó | *ho* δὲ | *de* ja εἶπεν | *eipen* Hän sanoi úmĩv | *hymĩn* teidän δέδοται | *dedotai* on annettu γνῶναι | *gnōnai* tuntea τὰ | *ta* μυστήρια | *mystēria* salaisuuksia τῆς | *tēs* βασιλείας | *basileias* valtakunnan τοῦ | *tou* Θεοῦ· | *Theou* Jumalan τοῖς | *tois* δὲ | *de* mutta λοιποῖς | *loipois* muille ἐν | *en* παραβολαῖς | *parabolais* vertauksissa ἵνα | *hina* ἐπὶ βλέποντες | *blepontes* näkevinä μὴ | *mē* εἰπὼντες | *blepōsi* näkisi καὶ | *kai* ja ἀκούοντες | *akouontes* kuulevina μὴ | *mē* εἰπὼντες | *syniōsin* ymmärtäisi

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mar לְכֶם | la'chem נִתַּן | nittan לְדַעַת | lada'at אֶת־סִדּוֹת | 'et-sodot מַלְכוּת | malchut הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM וְלִשְׂרָאֵלִים | vela'acherim בְּמִשְׁלֵי | bim'shalim לְמַעַן | le'ma'an בְּרֹאֲתָם | bir'otam לֹא | lo' יִרְאוּ | jir'u וּבְשֵׁמֶעַם | uveshame'am לֹא | lo' יְבִינּוּ | javinu

TKIS Hän sanoi: ”Teidän on annettu tuntea Jumalan valtakunnan salaisuudet, mutta muille puhun vertauksin, jotta he näkevinä eivät näkisi ja kuulevina eivät ymmärtäisi.

STLK Hän sanoi: ”Teidän on annettu tuntea Jumalan valtakunnan salaisuudet, mutta muille ne esitetään vertauksilla, että he, vaikka näkevät, eivät näkisi, ja vaikka kuulevat, eivät ymmärtäisi.

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi: teille on annettu tuta Jumalan valtakunnan salaudet, mutta muille vertausten kautta, ettei heidän sitä pitäis näkemän, vaikka näkisivät, eikä ymmärtämän, vaikka he kuulisivat.

11. *TR* ἔστι | *esti* ja on δὲ | *de* αὕτη | *hautē* tämä ἢ | *hē* παραβολή· | *parabolē* vertaus ὁ | *ho* σπόρος | *sporos* siemen ἐστὶν | *estin* on ὁ | *ho* λόγος | *logos* sana τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וְזֶה | vezeh הוּא | hu' הַמִּשְׁלָל | hammashal הַזֶּרַע | hazzera' דְּבַר־אֱלֹהִים | devar-'ELOHIM הוּא | hu'

TKIS Vertaus on tämä: Siemen on Jumalan sana.

STLK Vertaus on tämä: siemen on Jumalan sana.

BIBLIA 1776 Mutta tämä on vertaus: siemen on Jumalan sana.

12. *TR* οἱ | *oi* ja ne δὲ | *de* παρὰ | *para* vieressä τὴν | *tēn* ὁδὸν | *hodon* tien εἰσὶν

| *eisin* ovat oi | *oi* jotka ἀκούοντες | *akouontes* kuulevat εἶτα | *eita* sitten ἔρχεται
| *erchetai* tulee ὁ | *ho* διάβολος | *diabolos* perkele καὶ | *kai* ja αἶρει | *airei* ottaa
pois τὸν | *ton* λόγον | *logon* sanan ἀπὸ | *apo* τῆς | *tēs* καρδίας | *kardias*
sydämestään αὐτῶν | *autōn* heidän ἵνα μὴ | *hina mē* etteivät πιστεύσαντες |
pisteusantes he uskoisi σωθῶσιν | *sōthōsin* pelastuakseen

Delitzsch וְאֲשֶׁר | va'asher עַל־יַד | 'al-jad הַדֶּרֶךְ | haderech הֵם | hem הַשְּׂמַעִים |
hash'shome'im וְאֲחַר־כֵּן | ve'achar-ken בָּא | ba' הַשָּׂטָן | has'satan וְנִשְׂאוֹ | venose'
אֶת־הַדָּבָר | 'et-ha'davar מִלְּבָב | millibam פֶּן־יֵאֱמִינוּ | pen-ja'aminu וְנִשְׂאוּ |
venosha'u

TKIS Jotka tien viereen putosivat *kuvaavat niitä,* jotka kuulevat; sitten paholainen tulee ja ottaa pois sanan heidän sydämestään, jotteivät he uskoisi pelastuakseen.

STLK Se, mikä tien varteen putosi, on ne, jotka kuulevat, mutta sitten perkele tulee ja ottaa sanan pois heidän sydämestään, etteivät uskoisi ja pelastuisi.

BIBLIA 1776 Mutta jotka tien oheen, ovat ne, jotka kuulevat; sitte tulee perkele ja ottaa sanan heidän sydämestänsä, ettei he uskoisi ja vapaaksi tulisi.

13. **TR** οἱ | *oi* ja ne δὲ | *de* ἐπὶ | *epi* päälle τῆς | *tēs* πέτρας | *petras* kallion οἱ | *hoi*
jotka ὄταν | *hotan* kun ἀκούσωσι | *akousōsi* kuulevat μετὰ | *meta* χαρᾶς | *charas*
ilolla δέχονται | *dechontai* ottavat vastaan τὸν | *ton* λόγον | *logon* sanan καὶ | *kai*
mutta οὗτοι | *houtoi* heissä ῥίζαν | *ridzan* juurta οὐκ | *ouk* ei ἔχουσιν | *echousin*
ole οἱ | *hoi* jotka πρὸς | *pros* καιρὸν | *kairon* hetken πιστεύουσι | *pisteuousi*
uskovat καὶ | *kai* ja ἐν | *en* καιρῷ | *kairō* hetkellä πειρασμοῦ | *peirasmou*
koettelemuksen ἀφίστανται | *afistantai* luopuvat

Delitzsch וְאֲשֶׁר | va'asher עַל־הַסֵּלַע | 'al-hassela' הֵם | hem הַמְקַבְּלִים |
ham'qabbelim בְּשִׁמְעָה | besimecha אֶת־הַדָּבָר | 'et-ha'davar בְּשִׁמְעָם | beshame'am
וְשֹׁרֵשׁ | veshoresh אֵין | 'ein לָהֶם | lahem רק | raq לְשָׂעָה | le'sha'a מֵאֲמִינִים |
ma'aminim וְבִעֵת | uve'et הַנִּסְיָוִן | hannissajon יִסְגּוּ | jissogu אַחֹר | 'achor

TKIS Jotka kalliolle putosivat *kuvaavat niitä,* jotka kuullessaan ottavat sanan ilolla vastaan, mutta heillä ei ole juurta. He uskovat joksikin aikaa ja kiusauksen hetkellä luopuvat.

STLK Se osa, mikä kalliolle putosi, on ne, jotka kuullessaan sanan ottavat sen ilolla vastaan, mutta koska heillä ei ole juurta, he uskovat vain ajaksi ja luopuvat kiusauksen hetkellä.

BIBLIA 1776 Mutta jotka kivistöön, ovat ne, kuin he kuulevat, ottavat he sanan ilolla vastaan; ja ei heillä ole juurta, hetkeksi he uskovat, ja kiusauksen ajalla lankeevat pois.

14. *TR* τὸ | *to* δὲ | *de* ja εἰς | *eis* τὰς | *tas* ἀκάνθας | *akanthas* orjantappuroihin πεσόν | *peson* pudonneet οὗτοί | *houtoi* niitä εἰσιν | *eisin* ovat οἱ | *oi* jotka ἀκούσαντες | *akousantes* kuulevat καὶ | *kai* mutta ὑπὸ | *hypo* ἀλλὰ μεριμνῶν | *merimnōn* huolien καὶ | *kai* ja πλούτου | *ploutou* rikkauden καὶ | *kai* ja ἡδονῶν | *hēdonōn* nautintojen τοῦ | *tou* βίου | *biou* elämän πορευόμενοι | *poreuomenoi* kulkiessaan συμπνίγονται | *sympnigontai* tukehtuvat καὶ | *kai* ja οὐ | *ou* eivāt τελεσφοροῦσι | *telesforousi* tee hedelmää

Delitzsch וְאֲשֶׁר | va'asher נָפַל | nafal בֵּין | bein הַקְצִים | haqqotzim הֵם | hem הַשְׁמָעִים | hash'shome'im וְהוֹלְכִים | veholechim לָהֶם | lahem וַיִּמְכּוּ | vajjamokku בְּדַאגוֹת | bid'agot וַיַּעֲשֶׂר | uve'sher וַיִּבְתְּאוֹת | uveta'avot הַחַיִּים | ha'chajjim וַפְּרִי | uferi לֹא-יִשְׁוּ | lo'-jeshavu לָמוֹ | lamo

TKIS Mikä taas orjantappuroihin putosi *kuvaa niitä,* jotka kuulevat, mutta vaeltaessaan tukehtuvat elämän huoliin, rikkauteen ja nautintoihin, eivätkä tuota kypsää hedelmää.

STLK Orjantappuroihin pudonnut osa on ne, jotka kuulevat, mutta vaeltaessaan tukehtuvat tämän elämän huoliin, rikkauteen ja nautintoihin, eivätkä tuota kypsää hedelmää.

BIBLIA 1776 Mutta se mikä orjantappuroihin lankesi, ovat ne, jotka kuulevat, ja menevät pois, ja tukahutetaan surusta, rikkaudesta ja elämän heikymästä, eikä kanna hedelmää.

15. *TR* τὸ | *to* δὲ | *de* mutta ἐν | *en* τῇ | *tē* mikä καλῇ | *kalē* hyvään γῆ | *gē* maahan οὗτοί | *houtoi* nämä εἰσιν | *eisin* ovat οἵτινες | *hoitines* ne jotka ἐν | *en* καρδίᾳ | *kardia* sydämässä καλῇ | *kalē* vilpittömässä καὶ | *kai* ja ἀγαθῇ | *agathē* hyvässä ἀκούσαντες | *akousantes* kuultuaan τὸν | *ton* sanan λόγον | *logon* κατέχουσι | *katechousi* säilyttävät καὶ | *kai* ja καρποφοροῦσιν | *karpoforousin*

tuottavat hedelmää ἐν | *en* ὑπομονῆ | *hypomonē* kestävydessä

Delitzsch וְאֲשֶׁר | va'asher בְּאֲדָמָה | ba'adama הַטּוֹבָה | hattova הֵם | hem הַשְּׂמֵרִים
| hash'shomerim בְּלֵב | belev טוב | tov וְטָהוֹר | vetahor אֶת־הַדָּבָר | 'et-ha'davar
אֲשֶׁר | 'asher וְשָׁמְעוּ | shama'u וְעָשִׂים | ve'osim פְּרִי | peri בְּתוֹחַלֵּת | betochalet

TKIS Mutta mikä hyvään maahan putosi, *kuvaa niitä,* jotka kuultuaan säilyttävät sanan jalossa ja hyvässä sydämessä ja kantavat hedelmän kärsivällisyydessä.

STLK Mutta hyvään maahan pudonnut osa on ne, jotka sanan kuultuaan säilyttävät sen vilpittömässä ja hyvässä sydämessä ja tuottavat hedelmän kärsivällisyydessä.

BIBLIA 1776 Mutta jotka hyvään maahan, ovat ne, jotka sanan kuulevat ja kätkevät hyvällä ja toimellisella sydämellä, ja saattavat hedelmän kärsivällisyydessä.

16. *TR* οὐδεὶς | *oudeis* ja ei kukaan δὲ | *de* λύχνον | *lychnon* lamppua ἄψαξ |
hapsas sytytä καλύπτει | *kalyptei* peitä αὐτὸν | *auton* sitä σκεύει | *skeuei* astialla ἢ
| *ē* tai ὑποκάτω | *hypokatō* alle κλίνης | *klinēs* vuoteen τίθησιν | *tithēsīn* laita ἄλλ'
| *all* vaan ἐπὶ | *epi* λυχνίας | *lychnias* lampunjalkaan ἐπιτίθησιν | *epitithēsīn*
laittaa ἵνα | *hina* että οἱ | *oi* εἰσπορευόμενοι | *eisporeuomenoi* sisälletulijat
βλέπωσι | *blepōsi* näkisivät τὸ | *to* φῶς | *fōs* valon

Delitzsch וְאֵין־אִישׁ | ve'ein-'ish מְדַלֵּק | madliq נֵר | ner אֲשֶׁר | 'asher יְכַסֶּה |
jehasseh אֹתוֹ | 'oto בְּכֶלִי | bichli אוֹ | 'o יְשִׁימֵהוּ | jesimehu תַּחַת | tachat הַמַּטֶּה
| hammitta כִּי | ki עַל־הַמְּנֹרָה | 'im-'al-ha'menora יַעֲלֶהוּ | ja'alehu לְמַעַן |
le'ma'an יִרְאוּ | jir'u כֹּל־בְּאֵי | kol-ba'ei הַבַּיִת | ha'bait אֶת־הָאוֹר | 'et-ha'or

TKIS Ei kukaan, joka on sytyttänyt lampun, peitä sitä astialla tai pane vuoteen alle, vaan asettaa sen lampunjalkaan, jotta sisälle tulijat näkisivät valon.

STLK Ei kukaan, joka sytyttää lampun, peitä sitä astialla tai pane vuoteen alle, vaan panee sen lampunjalkaan, että sisälle tulijat näkisivät valon.

BIBLIA 1776 Niin ei kenkään, joka kynttilän sytyttää, peitä sitä astialla eli pane pöydän alle; mutta panee sen kynttilänjalkaan, että sisälle tulevaiset näkisivät valkeuden.

17. *TR* οὐ | *ou* sillä ei γάρ | *gar* ἐστὶ | *esti* οὐ κρυπτόν | *krypton* salattua ὃ | *ho*
joka οὐ | *ou* εἰ φανερόν | *faneron* ilmi γενήσεται· | *genēsetai* tulisi οὐδὲ | *oude*

eikä ἀπόκρυφον | *apokryfon* kätkeytyä ö | *ho* joka οὐ | *ou* ei γνωσθήσεται | *gnōsthēsetai* tule tunnetuksi καὶ | *kai* ja εἰς | *eis* φανερόν | *faneron* julki ἔλθη | *elthē* tulisi

Delitzsch כִּי | ki אֵין־דָּבָר | 'ein-davar נֶלַם | ne'lam אֲשֶׁר | 'asher לֹא | lo' יִגָּלֶה | iggaleh וְאֵין | ve'ein גָּנוּז | ganuz אֲשֶׁר | 'asher לֹא | lo' יִדְעַ | jivuada' וְכֹא | uva' לְאוֹר | la'or

TKIS Sillä ei ole salattua, mikä ei tule ilmi, eikä kätkeytyä, mikä ei tule tunnetuksi ja joudu valoon.

STLK Sillä ei ole mitään salattua, mikä ei tule ilmi, eikä kätkeytyä, mikä ei tule tunnetuksi ja joudu päivän valoon.

BIBLIA 1776 Sillä ei ole mitään salattu, joka ei ilmi tule, eikä peitetty, joka ei tiettäväksi ja julki tule.

18. **TR** βλέπετε | *blepete* katsokaa οὖν | *oun* siis πῶς | *pōs* kuinka ἀκούετε· | *akouete* kuulette ὅς | *hos* sillä jolla γὰρ | *gar* ἄν | *an* ἔχη | *echē* on δοθήσεται | *dothēsetai* annetaan αὐτῷ· | *autō* hänelle καὶ | *kai* mutta ὅς | *hos* jolla ἄν | *an* μὴ | *mē* ei ἔχη | *echē* ole καὶ | *kai* myös ὃ | *ho* se δοκεῖ | *dokei* mitä luulee ἔχειν | *echein* hänellä olevan ἀρθήσεται | *arthēsetai* otetaan pois ἀπ' | *ap* αὐτοῦ | *autou* häneltä

Delitzsch לֶכֶן | lachen רְאוּ | re'u אֵיךְ | 'eich תִּשְׁמְעוּן | tishma'un כִּי | ki כְּל־אֲשֶׁר | chol-'asher לֹא־יֵשׁ | jesh-lo נִתּוֹן | naton יִנָּתֵן | jinnaten לֹא | lo וְכְל־אֲשֶׁר | vechol-'asher אֵין | 'ein לֹא | lo גַּם | gam אֶת־אֲשֶׁר | 'et-'asher הוּא | hu' חֲשֵׁב | chshev לְהִיּוֹת | lihjot לֹא | lo יִקָּח | juqqach מִמֶּנּוּ | mimmennu

TKIS Ottakaa siis vaari, kuinka kuulette. Jolla näet on, sille annetaan, ja jolla ei ole, siltä otetaan pois sekin, minkä hän luulee omistavansa."

STLK Katsokaa siis, kuinka kuulette. Sillä sille, jolla on, annetaan, mutta siltä, jolla ei ole, otetaan pois sekin, minkä hän luulee olevan itsellään."

BIBLIA 1776 Katsokaat siis, kuinka te kuulette; sillä jolla on, hänelle pitää annettaman: jolla taas ei ole, sekin kuin hänellä näkyy olevan, otetaan häneltä pois.

19. **TR** παρεγένοντο | *paregenonto* ja tulivat δὲ | *de* πρὸς | *pros* luokseen αὐτὸν |

auton Hänen ἡ | *hē* μήτηρ | *mētēr* äitinsä καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* ἀδελφοὶ | *adelfoi* veljensä αὐτοῦ | *autou* Hänen καὶ | *kai* mutta οὐκ | *ouk* eivät ἠδύναντο | *ēdynanto* päässeet συντυχεῖν | *syntychein* tapaamaan αὐτῶ | *autō* Häntä διὰ | *dia* vuoksi τὸν | *ton* ὄχλον | *ochlon* kansanjoukon

Delitzsch וַיָּבֹאוּ | vajjavo'u אֵלָיו | 'elaiv וְאִמּוֹ | 'immo וְאֶחָיו | ve'echaiiv אֵלָיו | velo' יַחְלֵהוּ | jachelu תִּשְׁלַחְהוּ | lageshet אֵלָיו | 'elaiv מִפְּנֵי | mipenei מִפְּנֵי | ha'am

TKIS Hänen äitinsä ja veljensä tulivat Hänen luokseen, mutta eivät väentungokselta päässeet Häntä tapaamaan.

STLK Hänen äitinsä ja veljensä tulivat häntä tapaamaan, mutta eivät päässeet väentungokselta hänen luokseen.

BIBLIA 1776 Niin tulivat hänen äitinsä ja veljensä hänen tykönsä, eikä saaneet häntä puhutella kansalta.

20. **TR** καὶ | *kai* ja ἀπηγγέλη | *apēngelē* ilmoitettiin αὐτῶ | *autō* Hänelle λέγοντων | *legontōn* sanoen ἡ | *hē* μήτηρ | *mētēr* äitisi σου | *sou* sinun καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* ἀδελφοὶ | *adelfoi* veljesi σου | *sou* sinun ἐστήκασιν | *hestēkasin* seisovat ἔξω | *eksō* ulkona ἰδεῖν | *idein* nähdä σε | *se* sinut θέλοντες | *thelontes* tahtovat

Delitzsch וַיִּגְדַּלְהוּ | vajjuggad-lo אֵלָיו | le'mor וְאִמּוֹ | 'immecha וְאֶחָיו | ve'achecha וְאֶחָיו | 'omedim וְאֶחָיו | bachutz וְאֶחָיו | vehem מִפְּנֵי | chafetzim מִפְּנֵי | lir'otecha

TKIS Hänelle kerrottiin (sanoen): "Äitisi ja veljesi seisovat ulkona ja tahtovat nähdä sinut."

STLK Hänelle ilmoitettiin sanoen: "Äitisi ja veljesi seisovat ulkona ja tahtovat nähdä sinua."

BIBLIA 1776 Ja se ilmoitettiin hänelle, sanoen: sinun äitis ja veljes seisovat ulkona ja tahtovat sinua nähdä.

21. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta ἀποκριθεὶς | *apokritheis* Hän vastasi εἶπε | *eipe* sanoen πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille μήτηρ | *mētēr* äitini μου | *mou* minun καὶ | *kai* ja ἀδελφοὶ | *adelfoi* veljiäni μου | *mou* minun οὗτοί | *houtoi* nämä εἰσιν | *eisin* ovat οἱ | *oi* jotka τὸν | *ton* λόγον | *logon* sanan τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

ἀκούοντες | *akouontes* kuulevat καὶ | *kai* ja ποιούντες | *poiountes* tekevät αὐτόν | *auton* sen

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem וְאִמִּי | 'immi וְהָאֵחָי | ve'achai הֵם | hem הַשְּׁמַעִים | hash'shome'im וְעֹשִׂים | ve'osim אֵת | 'et דְּבַר | devar הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Mutta Hän vastasi ja sanoi heille: "Äitini ja veljeni ovat nämä, jotka kuulevat Jumalan sanan ja tekevät sen mukaan."

STLK Mutta hän vastasi ja sanoi heille: "Äitini ja veljeni ovat nämä, jotka kuulevat Jumalan sanan ja sitä noudattavat."

BIBLIA 1776 Niin hän vastasi ja sanoi heille: minun äitini ja veljeni ovat ne, jotka Jumalan sanan kuulevat ja tekevät sen.

22. *TR* καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἐν | *en* μιᾷ | *mia* yhtenä τῶν | *tōn* ἡμερῶν | *hēmerōn* päivänä καὶ | *kai* kun αὐτὸς | *autos* Hän ἐνέβη | *enebē* astui εἰς | *eis* πλοῖον | *ploion* veneeseen καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapsensa αὐτοῦ | *autou* Hänen καὶ | *kai* niin εἶπε | *eipe* Hän sanoi πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille διέλθωμεν | *dielthōmen* lähtekäämme εἰς | *eis* τὸ | *to* πέραν | *peran* toiselle puolen τῆς | *tēs* λίμνης· | *limnēs* järveä καὶ | *kai* ja ἀνήχθησαν | *anēchthēsan* he lähtivät

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi הַיּוֹם | hajjom וַיֵּרֶד | vajje'rad אֶל-אֲוִיָּהּ | 'el-'onija וְהוּא | hu' וְתַלְמִידָיו | ve'talmidaiv וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem וַיַּעֲבֶרָהּ | na'bera אֶל-עֵבֶר | 'el-'ever הַיָּם | haijam וַיִּשְׁוֹטוּ | vajjashutu הַיָּמָה | hajjamma

TKIS Tapahtui eräänä päivänä, että Hän astui opetuslapsineen veneeseen ja sanoi heille: "Menkäämme järven tuolle puolen." Niin he lähtivät vesille.

STLK Tapahtui eräänä päivänä, että hän astui opetuslapsineen veneeseen ja sanoi heille: "Menkäämme järven tuolle puolen!" He lähtivät vesille.

BIBLIA 1776 Ja yhtenä päivänä tapahtui, että hän haahteen astui ja hänen opetuslapsensa, ja sanoi heille: menkäämme ylitse toiselle rannalle, ja he menivät.

23. *TR* πλεόντων | *pleontōn* ja purjehtiessa δὲ | *de* αὐτῶν | *autōn* heidän ἀφύπνωσε· | *afypnōse* Hän nukahti καὶ | *kai* ja κατέβη | *katebē* alas syöksyi

λαῖλαψ | *lailaps* myrsky άνέμου | *anemou* tuuli εἰς | *eis* τὴν | *tēn* λίμνην | *limnēn* järvelle καὶ | *kai* ja συνεπληροῦντο | *syneplērounto* vene alkoi täyttyä καὶ | *kai* ja ἐκινδύνεουον | *ekindyneuon* he olivat vaarassa

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּלִכְתָּם | belechtam בְּאֹנִיָּה | bo'onija וַיִּשְׁכַּח | vajjishkav וַיִּשָּׁן | vajjishan וְרוּחַ | veruach סַעַרָה | se'ara הַיָּרְדֵּן | Jareda עַל־הַיָּם | 'al-haijam וַיִּשְׁטַפוּ | vajjishtefu עַל־הַיָּם | 'aleihem הַמַּיִם | hammaim וַיִּהְיוּ | vajihju בְּסַכָּנָה | besakkana

TKIS Mutta heidän purjehtiessaan Hän nukahti. Ja alas järvelle syöksyi myrskytuuli ja *vene täyttyi* vedellä, ja he olivat vaarassa.

STLK Heidän purjehtiessaan hän nukahti. Mutta alas järvelle syöksyi myrskytuuli, ja vene tuli vettä täyteen, ja he olivat vaarassa.

BIBLIA 1776 Mutta kuin he purjehtivat, niin hän nukkui, ja tuulispää nosti aallon meressä; ja he laineilta täytettiin, ja olivat suuressa hädässä.

24. **TR** προσελθόντες | *proselthontes* ja he tulivat Luo δὲ | *de* διήγειραν | *diēgeiran* herättäen αὐτόν | *auton* Hänet λέγοντες | *legontes* sanoen ἐπιστάτα | *epistata* Mestari ἐπιστάτα | *epistata* Mestari ἀπολλύμεθα | *apollymetha* me hukumme ὁ | *ho* ja Hän δὲ | *de* ἐγερθεὶς | *egertheis* nousi ylös ἐπέτιμησε | *epetimēse* nuhteli τῷ | *tō* άνέμῳ | *anemō* tuulta καὶ | *kai* ja τῷ | *tō* κλύδωνι | *klydōni* aaltoja τοῦ | *tou* ὕδατος· | *hydatos* veden καὶ | *kai* ja ἐπαύσαντο | *epausanto* ne taukosivat καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* tuli γαλήνη | *galēnē* tyyni

Delitzsch וַיִּגְשֻׁהוּ | vajjiggeshu וַיִּעִירוּ | vajja'iru אוֹתוֹ | 'oto לְאֵמֹר | le'mor מוֹרָה | Moreh מוֹרָה | Moreh אַבְדָּנוּ | 'avadenu וַיַּעַר | vaje'or וַיִּגְעַר | vajig'ar בְּרוּחַ | baruach וּבְמַשְׁבְּרֵי־יָם | uvemishberei-jam וַיִּשְׁטְקוּ | vajjishtequ וַתְּהִי | va'tehi דְּמָמָה | demama

TKIS Niin he menivät ja herättivät Hänet sanoen: "Mestari, mestari, me hukumme!" Herättyään Hän nuhteli tuulta ja veden aallokkoa. Ne asettuivat ja tuli tyyni.

STLK He menivät ja herättivät hänet sanoen: "Mestari, mestari, hukumme!" Herättyään hän nuhteli tuulta ja veden aaltoja; ja ne asettuivat, ja tuli tyyntä.

BIBLIA 1776 Niin he menivät ja herättivät häntä sanoen: Mestari, Mestari! me hukumme. Niin hän nousi ylös, nuhteli tuulta ja veden aaltoa; ja ne lakkasivat, ja

tuli tyveneksi.

25. *TR* εἶπε | *eipe* ja Hän sanoi δὲ | *de* αὐτοῖς | *autois* heille ποῦ | *pou* missä ἐστὶν | *estin* on ἡ | *hē* πίστις | *pistis* uskonne ὑμῶν | *hymōn* teidän φοβηθέντες | *fobēthentes* ja he pelästyneenä δὲ | *de* ἐθαύμασαν | *ethaumasān* ihmettelivät λέγοντες | *legontes* sanoen πρὸς | *pros* ἀλλήλους | *allēlous* toisilleen τίς | *tis* kuka ἄρα | *ara* siis οὗτός | *houtos* tämä ἐστὶν | *estin* on ὅτι | *hoti* sillä καὶ | *kai* sekä τοῖς | *tois* ἀνέμοις | *anemois* tuulta ἐπιτάσσει | *epitassei* käskee καὶ | *kai* että τῷ | *tō* ὕδατι | *hydati* vettä καὶ | *kai* ja ὑπακούουσιν | *hypakouousin* ne tottelevat αὐτῷ | *autō* Häntä

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶל־יְהוָה | 'aleihem אֵיךְ | 'ajeh אֲמוּנַתְכֶם | 'emunatchem וַיִּירָאוּ | vajire'u וַיִּתְמַהוּ | vajjitmehu וַיֹּאמְרוּ | vajjo'meru אֶל־רַעֲיָהוּ | 'el-re'ehu מִי | mi מִפֹּאֵךְ | 'efo' הוּא | hu' הַמְצִיחַ | ham'tzaveh גַּם־אֶת־הַרוּחֹת | gam-et-haruchot וְאֶת־הַמַּיִם | ve'et-hammaim וַיִּשְׁמְעוּ | vajjishme'u לוֹ | lo

TKIS Ja Hän sanoi heille: "Missä on uskonne?" Mutta he pelkäsivät ja ihmettelivät sanoen toisilleen: "Kuka tämä onkaan, kun Hän käskee sekä tuulia, että vettä, ja ne tottelevat Häntä?"

STLK Hän sanoi heille: "Missä on teidän uskonne?" Mutta pelko oli vallannut heidät, ja he ihmettelivät ja sanoivat toisilleen: "Kuka tämä onkaan, kun hän käskee sekä tuulia että vettä, ja ne tottelevat häntä?"

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi heille: kussa teidän uskonne on? Mutta he peljästyivät ja ihmettelivät, sanoen keskenänsä: kuka siis tämä on? sillä hän käskee myös tuulta ja vettä, ja nekin ovat hänelle kuuliaiset.

26. *TR* καὶ | *kai* ja κατέπλευσαν | *katepleusan* he purjehtivat εἰς | *eis* τὴν | *tēn* χώραν | *chōran* alueelle τῶν | *tōn* Γαδαρηνῶν | *Gadarēnōn* gadaralaisten ἧτις | *hētis* joka ἐστὶν | *estin* on ἀντιπέραν | *antiperan* vastapäätä τῆς | *tēs* Γαλιλαίας | *Galilaias* Galileaa

Delitzsch וַיִּעָבְרוּ | vajja'avru וַיִּבְאוּ | vajjavo'u אֶל־אֶרֶץ | 'el-'eretz הַגְּדַרְיִים | ha'Gadrijjim אֲשֶׁר | 'asher מִמּוּל | mimmul לְגַלִּיל | haGalil

TKIS Niin he purjehtivat gadaralaisten* alueelle, joka on Galilean vastapäätä.

STLK He purjehtivat gadaralaisten alueelle, joka on vastapäätä Galileaa.

BIBLIA 1776 Ja he purjehtivat Gadaralaisten maan puoleen, ja joka on Galilean kohdalla.

27. **TR** ἐξελθόντι | *ekselthonti* ja lähtiessä δὲ | *de* αὐτῷ | *autō* Hänen ἐπὶ | *epi* τὴν | *tēn* γῆν | *gēn* maalle ὑπήντησεν | *hypēntēsen* kohtasi αὐτῷ | *autō* Hänet ἀνὴρ | *anēr* mies τις | *tis* eräs ἐκ | *ek* τῆς | *tēs* πόλεως | *poleōs* kaupungista ὅς | *hos* jossa εἶχε | *eiche* oli δαιμόνια | *daimonia* riivaajia ἐκ | *ek* χρόνων | *chronōn* ajan ἰκανῶν | *hikanōn* pitkän καὶ | *kai* myös ἰμώτιον | *himation* vaatteisiin οὐκ | *ouk* ei ἐνεδιδύσκετο | *enedidysketo* hän ollut pukeutunut καὶ | *kai* ja ἐν | *en* οἰκίᾳ | *oikia* talossa οὐκ | *ouk* ei ἔμενεν | *emenen* asunut ἀλλ' | *all* vaan ἐν | *en* τοῖς | *tois* μνήμασιν | *mnēmasin* haudoissa

Delitzsch אִצְיִ | vajje'tze' אֶל־הַיְבֻשָׁה | 'el-hajjabasha וַיִּפְגְּשֶׁהוּ | vajjifgeshehu אִישׁ | 'ish מִן | min הָעַר | ha'ir אֲשֶׁר | 'asher מְיַדִּים | shedim בּוֹ | bo מִיַּמִּים | mijjamim רַבִּים | rabbim וְכֶגֶד | uveged לָא | lo' לְבַשׁ | lavash וְכִבִּית | uvevait לָא | lo' יָשָׁב | jashav כִּי | ki אֲמַרְבָּרַיִם | 'im-baqqevanim

TKIS Kun Hän nousi maihin tuli Häntä vastaan kaupungista muuan mies, jossa oli *kauan aikaa ollut riivaajia. Hän ei* pukenut ylleen vaatetta eikä asunut huoneessa, vaan hautaluolissa.

STLK Kun hän oli noussut maihin, häntä vastaan tuli kaupungista eräs mies, jossa oli riivaajia. Hän ei ollut pitkään aikaan pukenut viittaa ylleen eikä asunut huoneessa, vaan haudoissa.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän maalle meni, kohtasi hänen kaupungista mies, jolla olivat perkeleet jo kauvan aikaa olleet, ja joka ei pukenut vaatteita yllensä, eikä ollut huoneessa, vaan haudoissa.

28. **TR** ἰδὼν | *idōn* mutta nähdessään δὲ | *de* τὸν | *ton* Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesuksen καὶ | *kai* niin ἀνακράξας | *anakraksas* hän parkaisi προσέπεσεν | *prosepesen* kaatuen eteen αὐτῷ | *autō* Hänen καὶ | *kai* ja φωνῆ | *fōnē* ääneen μεγάλης | *megalē* suureen εἶπε | *eipe* sanoi τί | *ti* mitä ἐμοὶ | *emoi* minulla καὶ | *kai* ja σοί | *soi* sinulla Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesus υἱὲ | *hyie* Poika τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan τοῦ | *tou* ὑψίστου | *hypsistou* Korkeimman δέομαί | *deomai* rukoilen σου | *sou* sinua μή | *mē* älä με | *me* minua βασανίσης | *basanisēs* vaivaa

Delitzsch אִרְיִ | vajjar' אֶת־יֵשׁוּעַ | 'et-JESHUA לְיִפּוֹל | vajjipol לְפָנָיו | le'fanaiv

וַיִּקְרָא | vajjiqra' בְּקוֹל | beqol גָּדוֹל | gadol מַה־לִּי | mah-li וְלָךְ | valach יִשׁוּעַ |
JESHUA בֶּן־אֵל | Ben-'El עֲלִיּוֹן | 'Eljon מְבַרְקֶשׁ | mevaqesh אֲנִי | 'ani מִמְּעַחַת |
mimmecha אֲשֶׁר | 'asher לֹא | lo' תַּעֲנֵנִי | te'anneni

TKIS Nähtyään Jeesuksen hän huutaen heittäytyi Hänen eteensä ja sanoi kovalla äänellä: "Miksi minuun puutut*, Jeesus, Jumalan, Korkeimman Poika? Rukoilen sinua: älä vaivaa minua."

STLK Kun hän näki Jeesuksen, hän huusi ja lankesi maahan hänen eteensä ja sanoi kovalla äänellä: "Mitä sinulla on minun kanssani tekemistä, Jeesus, Jumalan, Korkeimman, Poika? Rukoilen sinua: älä vaivaa minua."

BIBLIA 1776 Mutta kuin hän näki Jesuksen, huusi hän ja lankesi hänen eteensä maahan, ja sanoi suurella äänellä: mitä minun on sinun kanssas, Jesus, ylimmäisen Jumalan Poika? Minä rukoilen sinua, älä minua vaivaa.

29. **TR** παρήγγειλε | *parēngeile* sillä Hän oli käskemäisillään γὰρ | *gar* τῷ | *tō*
πνεύματι | *pneumati* henkeä τῷ | *tō* ἀκαθάρτῳ | *akathartō* saastaista ἐξελθεῖν |
ekselthein lähtemään ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* ἀνθρώπου· | *anthrōpou* miehestä
πολλοῖς | *pollois* sillä pitkät γὰρ | *gar* χρόνοις | *chronois* ajat συνηρπάκει |
synērpakei se oli riepotellut αὐτόν | *auton* häntä καὶ | *kai* ja ἐδεσμεῖτο | *edesmeito*
hänet oli sidottu ἀλύσει | *halysesi* kahleilla καὶ | *kai* ja πέδαις | *pedais*
jalkaraudoissa φυλασσόμενος | *fylassomenos* vartioitu καὶ | *kai* mutta διαρρήσσω
| *diarrēssōn* rikkoen τὰ | *ta* δεσμὰ | *desma* siteensä ἠλάυνετο | *ēlauneto* hän oli
ajautunut ὑπὸ | *hypo* τοῦ | *tou* δαίμονος | *daimonos* riivaajien εἰς | *eis*
τὰς | *tas* ἐρήμους | *erēmous* autiomaihin

Delitzsch כִּי | ki צִוְיָה | tzivua אֶת־הַרְוַח | 'et-haruach הַטְּמֵא' | hattame' לְצִיָּאת |
latze't מִן־הָאִישׁ | min-ha'ish כִּי | ki יָמִים | jamim רַבִּים | rabbim הַטְּמֵא | chataf
אֶת | 'oto וְנֶאֱסַר | vene'esar בְּאִזְקִים | ba'ziqqim וְנִשְׁמַר | venishmar בְּכַבְלִים |
bakkevalim וְהֵיָה | ve'haja בְּנִתְקוֹת | benatteqo אֶת־הַמּוֹסְרוֹת | 'et-hammoserot וְנִדְחָה |
| venidchaf בְּיָד | bejad הַשֵּׁד | hash'shed אֶל־הַמְּדַבְּרוֹת | 'el-hammidbarot

TKIS Hän oli näet käskemäisillään saastaista henkeä lähtemään ulos miehestä. Sillä pitkät ajat se oli raastanut häntä mukanaan. Häntä oli vartioitu sidottuna kahleilla ja jalkanuorilla. Mutta hän oli katkonut siteet, ja riivaaja oli kuljettanut hänet autioihin paikkoihin.

STLK Sillä hän oli käskemäisillään saastaista henkeä lähtemään ulos miehestä. Sillä pitkät ajat se oli temponut häntä mukaansa. Hänet oli sidottu kahleisiin ja jalkanuoriin, ja häntä oli vartioitu, mutta hän oli katkaissut siteet ja kulkeutunut riivaajan ajamana erämaihin.

BIBLIA 1776 Sillä hän oli käskenyt riettaisen hengen ihmisestä mennä ulos, joka kauvan aikaa oli häntä vaivannut: ja hän oli kahleilla sidottu, ja jalkaraudoissa pidetty, ja rikkoi siteet, ja vietiin perkeleeltä korpeen.

30. **TR** ἐπηρώτησε | *epērōtēse* niin kysyi δὲ | *de* αὐτόν | *auton* siltä ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus λέγων | *legōn* sanoen τί | *ti* mikä σοι | *soi* sinun ἐστὶν | *estin* on ὄνομα | *onoma* nimesi ὁ | *ho* δὲ | *de* ja εἶπε | *eipe* hän sanoi λεγεών· | *legeōn* Legion ὅτι | *hoti* sillä δαιμόνια | *daimonia* riivaajia πολλά | *polla* monta εἰσῆλθεν | *eisēlthen* oli mennyt εἰς | *eis* αὐτόν | *auton* häneen

Delitzsch וַיִּשְׁאַל | *vajjish'al* אֶתוֹ | *'oto* יֵשׁוּעַ | *JESHUA* לְאֹמַר | *le'mor* מֵהַמְּשִׁיכִים | *mah-shemecha* וַיֹּאמֶר | *vajjo'mer* לְגִיּוֹן | *ligejon* שְׂמִי | *shemi* כִּי־שְׂדִימִים | *ki-shedim* רַבִּים | *rabbim* וַיִּכְנָסוּ | *nichnesu* בוֹ | *vo*

TKIS Niin Jeesus kysyi siltä sanoen: "Mikä on nimesi?" Se vastasi: "Leegio", sillä monta riivaajaa oli mennyt häneen.

STLK Jeesus kysyi siltä sanoen: "Mikä on nimesi?" Hän vastasi: "Legioona"; sillä monta riivaajaa oli mennyt häneen.

BIBLIA 1776 Mutta Jesus kysyi häneltä ja sanoi: mikä sinun nimes on? hän sanoi: legio; sillä monta perkelettä oli häneen mennyt sisälle.

31. **TR** καὶ | *kai* ja παρεκάλουν | *parekaloun* ne pyysivät αὐτόν | *auton* Häntä ἵνα μὴ | *hina mē* että ei ἐπιτάξῃ | *epitaksē* käskisi αὐτοῖς | *autois* niitä εἰς | *eis* τὴν | *tēn* ἄβυσσον | *abysson* syvyyteen ἀπελθεῖν | *apelthein* menemään

Delitzsch וַיִּתְחַנְּנוּ | *vajjitchannu* לוֹ | *lo* לְבַלְתִּי | *le'vilti* צִוֵּת | *tzavuot* אֶתְּ | *'otam* לְרַדְתָּ | *laredet* אֶל־הַתְּהוֹמוֹת | *'el-hattehom*

TKIS Ja ne pyysivät Häntä, ettei Hän käskisi niitä menemään syvyyteen.

STLK Ne pyysivät häntä, ettei hän käskisi niiden mennä syvyyteen.

BIBLIA 1776 Ja he rukoilivat häntä, ettei hän käskisi heitä syvyyteen mennä.

32. *TR* ἦν | *ēn* mutta oli δὲ | *de* ἐκεῖ | *ekei* siellä ἀγέλη | *agelē* lauma χοίρων | *choirōn* sikoja ἱκανῶν | *hikanōn* suuri βοσκομένων | *boskomenōn* lauduntaen ἐν | *en* τῷ | *tō* ὄρει· | *orei* vuorella καὶ | *kai* ja παρεκάλουν | *parekaloun* ne anoivat αὐτὸν | *auton* Häntä ἵνα | *hina* että ἐπιτρέψῃ | *epitrepsē* Hän sallisi αὐτοῖς | *autois* niiden εἰς | *eis* ἐκείνους | *ekeinous* niihin εἰσελθεῖν | *eiselthein* mennä καὶ | *kai* ja ἐπέτρεψεν | *epetrepse*n Hän salli αὐτοῖς | *autois* niiden

Delitzsch וַיְהִי־שָׁם | vaje'hi-sham עֵדֶר | 'eder חַזִּירִים | chazirim רַבִּימ | rabbim עַל־הַמֶּרְעָה | 'al-hammir'eh בְּהָר | bahar וַיִּתְחַנְּנוּ | vajjitchannu לוֹ | lo כִּי־יָנִיחַ | ki-janniach לָהֶם | lahem לָבוֹא | lavo' אֶל־תּוֹכָם | 'el-tocham וַיִּנָּח | vajjannach לָהֶם | lahem

TKIS Siellä oli suuri sikalauma vuorella laitumella, ja riivaajat* pyysivät Häntä, että Hän antaisi niille luvan mennä sikoihin, ja Hän antoi niille luvan.

STLK Siellä oli vuorella suuri sikalauma laitumella. Ne pyysivät häntä, että hän sallisi heidän mennä sikoihin. Ja hän salli sen niille.

BIBLIA 1776 Niin siellä oli suuri lauma sikoja syömässä vuorella. Ja he rukoilivat häntä, että hän sallis heidän niihin mennä. Ja hän salli heidät.

33. *TR* ἐξελθόντα | *ekselthonta* ja lähtivät δὲ | *de* τὰ | *ta* δαιμόνια | *daimonia* riivaajat ἀπὸ | *apo* ποῦ τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* miehestä εἰσῆλθεν | *eiselthen* menivät εἰς | *eis* τοὺς | *tous* χοίρους· | *choirous* sikoihin καὶ | *kai* ja ὄρμησεν | *hōrmēsen* syöksyi ἢ | *hē* ἀγέλη | *agelē* lauma κατὰ | *kata* ἄνω τοῦ | *tou* κρημνοῦ | *krēmno*u jyrkännettä εἰς | *eis* τὴν | *tēn* λίμνην | *limnēn* järveen καὶ | *kai* ja ἀπεπνίγη | *apepnigē* hukkuu

Delitzsch וַיֵּצְאוּ | vaje'tze'u הַשִּׁדִּימִן | hash'shedim מִן־הָאָדָם | min-ha'adam הָהוּא | hahu' וַיִּבְאוּ | vajjavo'u בְּחַזִּירִים | bachazirim וַיִּשְׁתַּחֲוּ | vajjista'er הָעֵדֶר | ha'eder מִן־הַמְּוֶרֶד | min-hammorad אֶל־הַיָּם | 'el-haijam וַיִּתְבַּחַ | vajjitba'

TKIS Niin riivaajat lähtivät ulos miehestä ja menivät sikoihin. Silloin lauma syöksyi jyrkännettä alas järveen ja hukkuu.

STLK Niin riivaajat lähtivät ulos miehestä ja menivät sikoihin. Silloin lauma syöksyi jyrkännettä alas järveen ja hukkuu.

BIBLIA 1776 Niin perkeleet läksivät ulos ihmisestä ja menivät sikoihin, ja lauma syöksi itsensä äkisti jyrkältä mereen ja läkähtyi.

34. **TR** ἰδόντες | *idontes* ja nähtyään δὲ | *de* οἱ | *oi* βόσκοντες | *boskontes* paimentajat τὸ | *to* mitὰ γεγενημένον | *gegenēmenon* oli tapahtunut ἔφυγον | *efygon* he pakenivat καὶ | *kai* ja ἀπελθόντες | *apelthontes* menivät ἀπήγγειλαν | *apēngeilan* kertoivat εἰς | *eis* τὴν | *tēn* πόλιν | *polin* kaupungissa καὶ | *kai* ja εἰς | *eis* τοὺς | *tous* ἀγρούς | *agrous* maataloissa

Delitzsch וַיִּנּוּסוּ | vajjanusu הָרַעִים | haro'im כְּרֵאוֹתָם | kir'otam אֵת | 'et אֲשֶׁר | 'asher נִנְעָצוּ | na'asa וַיִּגִּידוּ | vajjagidu הַדָּבָר | ha'davar בְּעִיר | ba'ir וּבְכַפְרִים | uvakkefarim

TKIS Nähtyään, mitä oli tapahtunut paimentajat pakenivat ja (menivät ja) kertoivat siitä kaupungissa ja maataloissa.

STLK Mutta nähtyään, mitä oli tapahtunut, paimenet pakenivat ja kertoivat siitä kaupungissa ja maataloissa.

BIBLIA 1776 Mutta kuin paimenet näkivät, mitä tapahtui, pakenivat he, menivät pois ja ilmoittivat sen kaupungissa ja kylissä.

35. **TR** ἐξῆλθον | *eksēlthon* ja he lähtivät δὲ | *de* ἰδεῖν | *idein* katsomaan τὸ | *to* γεγονός· | *gegonos* tapahtunutta καὶ | *kai* ja ἦλθον | *ēlthon* tulivat πρὸς | *pros* luο τὸν | *ton* Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesuksen καὶ | *kai* ja εὗρον | *heuron* löysivät καθήμενον | *kathēmenon* istumassa τὸν | *ton* ἄνθρωπον | *anthrōpon* miehen ἀφ' | *af* οὗ | *hou* josta τὰ | *ta* δαιμόνια | *daimonia* riivaajat ἐξεληλύθει | *ekselēlythei* olivat lähteneet ἱματισμένον | *himatismenon* pukeutuneena καὶ | *kai* ja σωφρονοῦντα | *sōfronounta* täydessä ymmärryksessä παρὰ | *para* juuressa τοὺς | *tous* πόδας | *podas* jalkojen τοῦ | *tou* Ἰησοῦ· | *Iēsou* Jeesuksen/ Jeesuksen jalkojen juuressa καὶ | *kai* ja ἐφοβήθησαν | *efobēthēsan* he pelkäsivät

Delitzsch וַיִּצְאוּ | vajje'tze'u לְרֵאוֹתָם | lir'otam אֵת | 'et אֲשֶׁר | 'asher נִנְעָצוּ | na'asa וַיִּבְאוּ | vajjavo'u אֶל־יֵשׁוּעַ | 'el-JESHUA וַיִּמְצְאוּ־שָׁם | vajimtze'u-sham אֶת־הָאָדָם | 'et-ha'adam אֲשֶׁר | 'asher יָצָא | jatze'u מִמְּנֵוּ | mimmennu הַשְּׂדִיִּים | hash'shedim יָשֵׁב | jshev לְרַגְלֵי | le'ragelei JESHUA מִלְּבָשׁ | melubbash וְטוֹב־שִׁכְלָם | vetov-sechel וַיִּירָאוּ | vajjira'u

TKIS Niin ihmiset* tulivat katsomaan mitä oli tapahtunut ja he tulivat Jeesuksen luo ja tapasivat miehen, josta riivaajat olivat lähteneet, istumassa Jeesuksen jalkain juuressa puettuna ja täydessä ymmärryksessä, ja he pelkäsivät.

STLK Kansa lähti katsomaan, mitä oli tapahtunut, ja he tulivat Jeesuksen luo ja tapasivat miehen, josta riivaajat olivat lähteneet, istumassa Jeesuksen jalkojen juuressa puettuna ja täydessä ymmärryksessä, ja he pelästyivät.

BIBLIA 1776 Niin he menivät ulos katsomaan sitä, mikä tapahtunut oli, ja tulivat Jesuksen tykö, ja löysivät sen ihmisen, josta perkeleet lähteneet olivat, istuvan vaattetettuna ja taidossansa Jesuksen jalkain juuressa; ja he pelkäsivät.

36. **TR** ἀπήγγειλαν | *apēngeilan* ja kertoivat δὲ | *de* αὐτοῖς | *autois* he καὶ | *kai* myös οἱ | *oi* jotka ἰδόντες | *idontes* olivat nähneet πῶς | *pōs* kuinka ἐσώθη | *esōthē* oli tullut terveeksi ὁ | *ho* δαίμονισθεὶς | *daimonistheis* riivattu

Delitzsch וַיִּסְפְּרוּ | vaje'sapperu לְהַרְאֵם | lahem הָרְאִים | haro'im אַיְךְ | 'eich נִרְפָּא | nirpa' אַחֲזַז | 'achuz הַשְּׁדִיִּים | hash'shedim

TKIS Ja* (myös) silminnäkijät kertoivat heille, kuinka riivattu oli tullut terveeksi.

STLK Mutta silminnäkijät kertoivat heille, kuinka riivattu oli tullut terveeksi.

BIBLIA 1776 Mutta myös ne, jotka sen nähneet olivat, ilmoittivat heille, kuinka se perkeleeltä riivattu oli terveeksi tullut.

37. **TR** καὶ | *kai* ja ἠρώτησαν | *ērōtēsan* pyysi αὐτὸν | *auton* Häntä ἅπαν | *hapan* kaikki τὸ | *to* πλήθος | *plēthos* asukkaat τῆς | *tēs* περιχώρου | *perichōrou* seudun τῶν | *tōn* Γαδαρηνῶν | *Gadarēnōn* gadaralaisten ἀπελθεῖν | *apelthein* poistumaan ἀπ' | *ap* luota αὐτῶν | *autōn* heidän ὅτι | *hoti* sillä φόβῳ | *fobō* pelko μεγάλῳ | *megalō* suuri συνείχοντο· | *syneichonto* oli vallannut αὐτὸς | *autos* heidät δὲ | *de* ja ἐμβὰς | *embas* Hän nousi εἰς | *eis* τὸ | *to* πλοῖον | *ploion* veneeseen ὑπέστρεψεν | *hypestrepsen* palaten takaisin

Delitzsch וַיִּבְקְשׁוּ | vaje'vaqeshu מִמֶּנּוּ | mimmennu כָּל־הַמּוֹן | kol-hamon לְהַרְאֵם | ha'Gadrijjim לְלַחֵט | lalechet מֵאֵימָה | me'ittam כִּי־גְדוֹלָה | gedola נִפְלְאָה | nafela מֵאֵיֵהֶם | 'aleihem וַיַּיְרֵד | vajje'red אֶל־הוֹנִיָּה | 'el-ho'onija וַיַּיְשׁוּב | vajjashov

TKIS Ja koko gadaralaisten* seutukunnan kansa pyysi Häntä poistumaan heidän luotaan, sillä suuri pelko oli vallannut heidät. Astuttuaan veneeseen Hän meni takaisin.

STLK Koko gadaralaisten seudun kansa pyysi häntä poistumaan heidän luotaan, sillä suuri pelko oli vallannut heidät. Hän astui veneeseen ja palasi takaisin.

BIBLIA 1776 Ja kaikki Gadaralaiset lähimaakunnan joukko rukoili häntä menemään pois heidän tykönsä; sillä heidän päällensä oli tullut suuri pelko. Niin hän meni haahteen ja tuli jälleen takaisin.

38. **TR** ἐδέετο | *edeeto* ja pyysi δὲ | *de* αὐτοῦ | *autou* Häneltä ὁ | *ho* ἀνὴρ | *anēr* mies ἀφ' | *af* οὗ | *hou* josta ἐξελήλυθει | *ekselēlythei* oli lähteneet τὰ | *ta* δαιμόνια | *daimonia* riivaajat εἶναι | *einai* olla σὺν | *syn* seurassa αὐτῷ | *autō* Hänen ἀπέλυσεν | *apelyse* mutta lähetti δὲ | *de* αὐτὸν | *auton* hänet ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus λέγων | *legōn* sanoen

Delitzsch וַיִּבְקֶשׁ | *vaje'vaqesh* מִמֶּנּוּ | *mimmennu* הָאִישׁ | *ha'ish* אֲשֶׁר | *'asher* יָצָא | *jatze'u* מִמֶּנּוּ | *mimmennu* הַשְּׁדִיִּם | *hash'shedim* לָשֶׁבֶת | *lashevet* אִתּוֹ | *'itto* חָלַף | *vaje'shallach* אִתּוֹ | *'oto* וַיֹּשֶׁעַ | *JESHUA* בְּאָמְרוֹ | *be'amero*

TKIS Mutta mies, josta riivaajat olivat lähteneet ulos, pyysi Häneltä saada olla Hänen kanssaan. Jeesus lähetti hänet kuitenkin luotaan sanoen:

STLK Mies, josta riivaajat olivat lähteneet, pyysi häneltä saada olla hänen kanssaan. Mutta Jeesus lähetti hänet luotaan sanoen:

BIBLIA 1776 Mutta mies, josta perkeleet olivat lähteneet ulos, rukoili häntä, että hän sais olla hänen kanssansa. Mutta Jesus laski hänen pois, sanoen:

39. **TR** ὑπόστρεφε | *hypostrefe* παλα εἰς | *eis* τὸν | *ton* οἶκόν | *oikon* kotiisi σου | *sou* sinun καὶ | *kai* ja διηγοῦ | *diēgou* kerro ὅσα | *hosa* mitä ἐποίησέ | *epoiēse* on tehnyt σοι | *soi* sinulle ὁ | *ho* Θεός | *Theos* Jumala καὶ | *kai* ja ἀπῆλθε | *apēlthe* hän meni pois καθ' | *kath* kaikkialla ὅλην | *holēn* koko τὴν | *tēn* πόλιν | *polin* kaupungissa κηρύσσων | *kēryssōn* julistaen ὅσα | *hosa* mitä ἐποίησεν | *epoiēsen* oli tehnyt αὐτῷ | *autō* hänelle ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus

Delitzsch שׁוּב | *shuv* לְבִיתְךָ | *le'veitecha* וְסַפֵּר | *vesapper* הַגְּדֹלוֹת | *ha'gedolot* אֲשֶׁר | *'asher* עָשָׂה לְךָ | *'asa-lecha* הַאֱלֹהִים | *ha'ELOHIM* וַיֵּלֶךְ | *vajje'lech* לוֹ | *lo*

וַיִּשְׁמַע | vajjashma' בְּכֹל־הָעִיר | bechol-ha'ir אֶת־הַגְּדֹלוֹת | 'et-ha'gedolot אֲשֶׁר | 'asher לֹא־לֹ | 'asa-lo יֵשׁוּעַ | JESHUA

TKIS ”Palaa kotiisi ja kerro, kuinka suuria Jumala on tehnyt sinulle.” Niin hän meni julistaen kaikkialla kaupungissa, kuinka suuria Jeesus oli hänelle tehnyt.”

STLK ”Palaa kotiisi ja kerro, kuinka suuria Jumala on sinulle tehnyt.” Hän meni ja julisti kaikkialla kaupungissa, kuinka suuria Jeesus oli hänelle tehnyt.

BIBLIA 1776 Palaja kotias ja ilmoita, kuinka suuret työt Jumala sinulle teki. Ja hän meni pois ja saarnasi ympäri kaiken kaupungin, kuinka suuret työt Jesus hänelle teki.

40. **TR** ἐγένετο | *egeneto* ja tapahtui δὲ | *de év* | *en* τῷ | *tō* ὑποστρέψαι | *hypostrepsai* kun palasi takaisin τὸν | *ton* Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesus ἀπεδέξατο | *apedeksato* otti vastaan αὐτὸν | *auton* Hänet ὁ | *ho* ὄχλος· | *ochlos* kansanjoukko ἦσαν | *ēsan* sillä oli γὰρ | *gar* πάντες | *pantes* kaikki προσδοκῶντες | *prosdokōntes* odottamassa αὐτόν | *auton* Häntä

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּשׁוּב | beshuv יֵשׁוּעַ | JESHUA וַיִּקְבֵּל | vaje'qabbel אֶתֹ | 'oto הָעָם | ha'am כִּי | ki כָּלָם | chullam הָיָו | hajv מְחַכְּמִים | mechakkim לֹ | lo

TKIS Jeesuksen palatessa kansa otti Hänet vastaan, sillä kaikki odottivat Häntä.

STLK Kun Jeesus palasi, kansa oli häntä vastassa; sillä kaikki odottivat häntä.

BIBLIA 1776 Ja tapahtui, kuin Jesus palasi, otti kansa hänen vastaan; sillä kaikki odottivat häntä.

41. **TR** καὶ | *kai* ja ἰδοῦ | *idou* katso ἦλθεν | *ēlthen* tuli ἀνὴρ | *anēr* mies ὃς | *hō* ὄνομα | *onoma* nimeltään Ἰάειρος | *Iaeiros* Jairus καὶ | *kai* ja αὐτὸς | *autos* hän ἄρχων | *archōn* esimies τῆς | *tēs* συναγωγῆς | *synagōgēs* synagoogan ὑπῆρχε | *hypērche* oli καὶ | *kai* ja πεσὼν | *pesōn* langeten παρὰ | *para* juureen τοὺς | *tous* πόδας | *podas* jalkojen τοῦ | *tou* Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesuksen/ Jeesuksen jalkojen juureen παρεκάλει | *parekalei* pyysi αὐτόν | *auton* Häntä εἰσελθεῖν | *eiselthein* tulemaan εἰς | *eis* τὸν | *ton* οἶκον | *oikon* kotiinsa αὐτοῦ· | *autou*

Delitzsch וַיְהִי־וַ | ve'hinneh-va' אִישׁ | 'ish וְשֵׁמוֹ | ushemo יַאֲרִי | Ja'ir וְהָיָה | vehu' רֶגְלָיו | rosh בֵּית | beit הַמְּחַכְּמִים | ha'keneset וַיִּיְבֹּל | vajjipol לְרָגְלָיו | le'ragelei

יֵשׁוּעַ | JESHUA לוֹ וַיִּתְחַנֵּן | vajjitchannen-lo לָבוֹא | lavo' אֶתְּוֹ | 'itto בְּיָתוֹ | 'el-beito

TKIS Katso, tuli mies nimeltä Jairus, ja hän oli synagoogan esimies. Heittäytyen Jeesuksen jalkain juureen hän pyysi Häntä tulemaan kotiinsa.

STLK Katso, silloin tuli mies, nimeltä Jairos, joka oli synagogan esimies. Hän lankesi Jeesuksen jalkojen juureen ja pyysi häntä tulemaan kotiinsa,

BIBLIA 1776 Ja katso, mies tuli, jonka nimi oli Jairus, ja se oli synagogan päämies, ja lankesi Jeesuksen jalkain juureen ja rukoili häntä tulemaan huoneesensa.

42. **TR** ὅτι | *hoti* sillä θυγάτηρ | *thygatēr* tytär μονογενῆς | *monogenēs* ainoa ἦν | *ēn* joka oli αὐτῷ | *autō* hänellä ὥς | *hōs* noin ἐτῶν | *etōn* ikäinen δώδεκα | *dōdeka* kahdentoista καὶ | *kai* ja αὐτὴ | *hautē* tämä ἀπέθνησκειν | *apethnēsken* oli kuolemaisillaan ἐν | *en* δὲ | *de* ja τῷ | *tō* ὑπάγειν | *hypagein* mennessä αὐτόν | *auton* Hänen οἱ | *oi* ὄχλοι | *ochloi* kansanjoukko συνέπνιγον | *synepnigon* ahdisti αὐτόν | *auton* Häntä

Delitzsch כִּי | ki בַּת | bat יְחִידָה | jechida כְּשֵׁתִים־עֶשְׂרִים | kishteim-'esreh שָׁנָה | shana הִתְהַיָּה | hajeta לוֹ | lo וְהִיא | vehi' הַנּוֹטָה | nota לְמוֹת | lamut וַיֵּהִי | vaje'hi בְּלִכְתָּהּ | belechto שָׁמָּה | shamma וַיִּדְבַּקְהוּ | vajjid'chaquhu הַמֶּן | hamon עַם | ha'am

TKIS Hänellä oli näet ainoa tytär, noin kaksitoistavuotias, ja tämä oli kuolemaisillaan. Mutta Hänen mennessään kansanjoukko ahdisti Häntä.

STLK sillä hänellä oli tytär, ainoa lapsi, noin kaksitoistavuotias, ja tämä oli kuolemaisillaan. Mutta hänen sinne mennessään väentungos ahdisti häntä.

BIBLIA 1776 Sillä hänellä oli ainoa tytär, lähes kahdentoistakymmenen vuotinen, ja se kuoli. Mutta hänen mennessänsä ahdisti kansa häntä.

43. **TR** καὶ | *kai* ja γυνὴ | *gynē* nainen οὔσα | *ousa* joka oli ἐν | *en* ῥύσει | *rysei* vuotaen αἵματος | *haimatos* verta ἀπὸ | *apo* ἐτῶν | *etōn* vuotta δώδεκα | *dōdeka* kaksitoista ἥτις | *hētis* joka εἰς | *eis* ἰατροὺς | *iatrous* lääkäreille προσαναλώσασα | *prosanalōsasa* oli kuluttanut ὅλον | *holon* koko τὸν | *ton* βίον | *bion* omaisuutensa οὐκ | *ouk* eikä ἴσχυσεν | *ischysen* kyennyt ὑπ' | *hyp* οὐδενός | *oudenos* kukaan θεραπευθῆναι | *therapeuthēnai* häntä parantamaan

Delitzsch וְאִשָּׁה | ve'ish'sha זָבַת | zavat דָּם | dam שְׁתַּיִם | sheteim נְשֵׂרָה | 'esreh שָׁנָה | shana אֲשֶׁר | 'asher הוֹצִיָּא | hotzi'a כָּל־קִינְיָנָה | chol-qinjanah לְרַפְּאִים | larofe'im וְאִין | ve'ein אִישׁ | 'ish יָכֹל | jachol לְרַפְּאֵתָהּ | le'rappo'tah

TKIS Ja oli nainen, jolla oli ollut verenjuoksu kaksitoista vuotta. Hän oli lääkäreille kuluttanut kaiken omaisuutensa kenenkään voimatta häntä parantaa.

STLK Siellä oli nainen, joka oli sairastanut kaksitoista vuotta verenjuoksua ja kuluttanut lääkäreissä kaiken omaisuutensa, eikä kukaan ollut voinut häntä parantaa.

BIBLIA 1776 Ja yksi vaimo, joka oli punaista tautia kaksitoistakymmentä vuotta sairastanut, ja oli kaiken saatunsa parantajille kuluttanut, ja ei voitu keltään parannettaa;

44. **TR** προσελθοῦσα | *proselthousa* luo tullessaan ὀπισθεν | *opisthen* takaapäin ἤψατο | *hēpsato* kosketti τοῦ | *tou* κρασπέδου | *kraspedou* tupsua τοῦ | *tou* ἱματίου | *himatiou* vaatteensa αὐτοῦ· | *autou* Hänen καὶ | *kai* ja παραχρῆμα | *parachrēma* heti ἔστη | *hestē* lakkasi ἢ | *hē* ῥύσις | *rysis* vuoto τοῦ | *tou* αἵματος | *haimatos* verensä αὐτῆς | *autēs* hänen

Delitzsch הִיא | hi' קָרְבָּה | qareva מֵאֲחֵרָיו | mea'charaiv וַתִּגַּע | vatigga' בְּכַנְפֵּי | bichnaf בְּגָדוֹ | bigdo וְזָבַח | vezov דָּמָה | damah עָמַד | 'amad פִּתְּחוּ | pite'om

TKIS Takaa lähestyen hän kosketti Hänen vaippansa tupsua; ja heti hänen verenjuoksunsa asettui.

STLK Tämä lähestyi takaapäin ja kosketti hänen viittansa tupsua, ja heti hänen verenjuoksunsa asettui.

BIBLIA 1776 Mutta kuin hän kävi takana ja rupesi hänen vaatteensa palteesen, niin kohta hänen verensä juoksu asettui.

45. **TR** καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* sanoi ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jesus τίς | *tis* kuka ὁ | *ho* ἀψάμενός | *hapsamenos* kosketti μου | *mou* minua ἀρνούμενων | *arnoumenōn* ja kieltäessä δὲ | *de* πάντων | *pantōn* kaikkien εἶπεν | *eipen* sanoi ὁ | *ho* Πέτρος | *Petros* Pietari καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* μετ' | *met* kanssaan αὐτοῦ | *autou* hänen ἐπιστάτα | *epistata* Mestari οἱ | *oi* ὄχλοι | *ochloi* kansanjoukko συνέχουσί | *synechousi* ahdistaa σε | *se* sinua καὶ | *kai* ja ἀποθλίβουσι | *apothlibousi* pusertaa

καὶ | *kai* ja λέγεις | *legeis* sinä sanot τίς | *tis* kuka ὁ | *ho* ἄψάμενος | *hapsamenos*
kosketti μου | *mou* minua

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer יְשׁוּעַ | JESHUA מִי־זֶה | mi-zeh נָגַע־בִּי | naga'-bi וְכֵלָם
| ve'chullam כְּחִישׁוֹ | kicheshu וַיֹּאמֶר | vajjo'mer פֶּטְרוֹס | Petros וְהַעֲמִידִים |
ve'ha'omedim אֶצְלוֹ | 'etzlo מוֹרֶה | Moreh הַמּוֹן | hamon הַעַם | ha'am דְּחֻקִּים |
dochaqim וְלִדְחָצִים | velochatzim אֶתְךָ | 'otach וְאַתָּה | ve'atta תֹּאמַר | to'mar מִי |
mi נָגַע | naga' בִּי | bi

TKIS Niin Jeesus sanoi: "Kuka minua kosketti?" Kaikkien kieltäessä sanoi Pietari ja ne jotka olivat hänen kanssaan: "Mestari, kansanjoukko ahdistaa ja pusertaa sinua (ja sinä sanot: 'Kuka minua kosketti?')"

STLK Jeesus sanoi: "Kuka minuun koski?" Mutta kun kaikki kielsivät, sanoi Pietari ja ne, jotka olivat hänen kanssaan: "Mestari, väentungos ahdistaa ja pusertaa sinua ja kysyt, kuka minuun koski."

BIBLIA 1776 Ja Jesus sanoi: kuka on se, joka minuun rupesi? Mutta kuin he kaikki kielsivät, sanoi Pietari ja ne, jotka hänen kanssansa olivat: Mestari, kansa ahdistaa ja tunkee sinua, ja sinä sanot: kuka minuun rupesi?

46. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπεν | *eipen* sanoi ἥψατό |
hēpsato kosketti μου | *mou* minua τις· | *tis* joku ἐγὼ | *egō* sillä minä γὰρ | *gar*
ἔγνων | *egnōn* tunsin δύναμιν | *dynamin* voimaa ἐξελθοῦσαν | *ekselthousan*
lähtevän ἀπ' | *ap* ἐμοῦ | *emou* minusta

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer יְשׁוּעַ | JESHUA נָגַע | naga' בִּי | bi אָדָם | 'adam בִּי
| ki יְדַבְּרֵי | jada'ti אֶשֶׁר | 'asher הַאֲצִי | jatze'a מִמֶּנִּי | mimmenni גְּבוּרָה | gevura

TKIS Mutta Jeesus sanoi: "Joku minua kosketti, sillä tunsin voimaa lähtevän minusta."

STLK Mutta Jeesus sanoi: "Joku koski minuun; sillä minä tunsin, että voimaa lähti minusta."

BIBLIA 1776 Mutta Jesus sanoi: joku minuun rupesi, sillä minä tunsin voiman minusta lähteneen ulos.

47. *TR* ἰδοῦσα | *idousa* ja huomatesaan δὲ | *de* ἡ | *hē* γυνή | *gynē* nainen ὅτι |

hoti että οὐκ | *ouk* ei ἔλαθε | *elathe* voinut olla salassa τρέμουσα | *tremousa* vavisten ἦλθε | *ēlthe* tuli καὶ | *kai* ja προσπεσοῦσα | *prospesousa* lankesi eteen αὐτῷ | *autō* Hänen δι | ' *di* vuoksi ἦν | *hēn* oli αἰτίαν | *aitian* minkä syyn ἦψατο | *hēpsato* koskettanut αὐτοῦ | *autou* Häntä ἀπήγγειλεν | *apēngeilen* kertoen αὐτῷ | *autō* hän ἐνώπιον | *enōpion* edessä παντὸς | *pantos* kaiken τοῦ | *tou* λαοῦ | *laou* kansan καὶ | *kai* myös ὡς | *hōs* kuinka ἰάθη | *iathē* hän oli parantunut παραχρῆμα | *parachrēma* heti paikalla

Delitzsch וַתֵּרָא | va'tere' הַאִשָּׁה | ha'ish'sha כִּי | ki לֹא-נִסְתֶּרָה | lo'-nistera מִמֶּנּוּ | mimmenu וַתִּקְרָד | va'techerad לְקִרְאָתוֹ | liqra'to וַתִּפֹּל | vatipol לְפָנָיו | le'fanaiv וַתִּגַּד | vatagged בְּאָזְנֵי | be'oznei כָּל-הָעָם | chol-ha'am עַל-מֶה | 'al-meh נָגַעַ | nage'a בּוֹ | bo וְאֵיךְ | ve'eich נִרְפְּאָה | nirpe'a פִּתְאֻם | pite'om

TKIS Nähtyään, ettei ollut salassa, nainen tuli vavisten, heittäytyi Hänen eteensä ja kertoi kaiken kansan edessä, miksi hän kosketti Häntä ja kuinka hän parani heti.

STLK Kun nainen näki, ettei hän pysynyt salassa, hän tuli vavisten, lankesi hänen eteensä ja ilmoitti koko kansan kuullen syyn, miksi hän oli koskenut häneen ja kuinka hän oli heti tullut terveeksi.

BIBLIA 1776 Mutta kuin vaimo näki, ettei se salaa ollut, tuli hän vapisten, ja maahan lankesi hänen eteensä, ja julisti kaikelle kansalle, minkä syyn tähden hän oli häneen ruvennut, ja kuinka hän niin äkisti terveeksi tuli.

48. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* ja εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτῇ | *autē* hänelle θάρσει | *tharsei* ole turvallisella mielellä θύγατερ | *thygater* tyttäreni ἢ | *hē* πίστις | *pistis* uskosi σου | *sou* sinun σέσωκέ | *sesōke* on parantanut σε· | *se* sinut πορεύου | *poreuou* mene εἰς | *eis* εἰρήνην | *eirēnēn* rauhaan

Delitzsch וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֵלֶיהָ | 'eleha חִזְקִי | chizqi בְּתִי | bitti אֲמוּנָתְךָ | 'emunatech הוֹשִׁיעָה | hoshi'a לְךָ | lach לְךָ | le'chi לְשָׁלוֹם | le'shalom

TKIS Niin Hän sanoi hänelle: "(Ole turvallisella mielellä,) tyttäreni, uskosi on sinut pelastanut. Mene rauhaan."

STLK Hän sanoi hänelle: "Tyttäreni, ole rohkealla mielellä, uskosi on sinut pelastanut; mene rauhaan."

BIBLIA 1776 Mutta hän sanoi hänelle: ole hyvässä turvassa, tyttäreni, sinun uskos

on sinua auttanut: mene rauhaan!

49. *TR* ἔτι | *eti* vielä αὐτοῦ | *autou* Hänen λαλοῦντος | *lalountos* puhuessaan ἔρχεται | *erchetai* tuli τις | *tis* eräs παρὰ | *para* luo τοῦ | *tou* ἀρχισυναγώγου | *archisynagōgou* synagoogan esimiehen λέγων | *legōn* sanoen αὐτῷ | *autō* hänelle ὅτι | *hoti* että τέθνηκεν | *tethnēken* on kuollut ἢ | *hē* θυγάτηρ | *thygatēr* tyttäresi σου· | *sou* sinun μὴ | *mē* älä σκύλλε | *skylle* vaivaa τὸν | *ton* διδάσκαλον | *didaskalon* Opettajaa

Delitzsch עֹדְנִי | 'odennu מְדַבֵּר | me'daber וְאִישׁ | ve'ish בָּא | ba' מִבֵּית | mibeit רֹאשׁ | rosh הַכְּנִסְיָה | ha'keneset וַיִּצְוֶה | vajjo'mar מֵתָה | meta בְּתֶךָ | vittecha לְאֶתְרֵיךָ | 'al-tatriach אֶת־הַמֹּרֶה | 'et-hamMoreh

TKIS Hänen vielä puhuessaan tuli joku synagoogan esimiehen kotoa* ja sanoi (hänelle): "Tyttäresi on kuollut. Älä [enää] vaivaa opettajaa."

STLK Hänen vielä puhuessaan tuli joku synagogan esimiehen kotoa ja sanoi tälle: "Tyttäresi on kuollut; älä vaivaa opettajaa."

BIBLIA 1776 Kuin hän vielä puhui, tuli yksi synagogan päämiehiltä, sanoen hänelle: sinun tyttäres on kuollut: älä Mestaria vaivaa.

50. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ἀκούσας | *akousas* sen kuullessaan ἀπεκρίθη | *apekrithē* vastasi αὐτῷ | *autō* hänelle λέγων | *legōn* sanoen μὴ | *mē* älä φοβοῦ | *fobou* pelkää μόνον | *monon* ainoastaan πίστευε | *pisteue* usko καὶ | *kai* ja σωθήσεται | *sōthēsetai* hän paranee

Delitzsch וַיִּשְׁמַע | vajjishma' יֵשׁוּעַ | JESHUA וַיַּעַן | vajja'an וַיִּצְוֶה | vajjo'mer לוֹ | lo לְאֶת־תִּירָא | 'al-tira' אֶת־הָאֱמֵן | 'ach-ha'Amen וְהִי | vehi' תִּוְשָׁעָה | tivuashea'

TKIS Kuultuaan tämän Jeesus lausui hänelle (sanoen): "Älä pelkää. Usko ainoastaan, niin hän paranee."

STLK Mutta sen kuultuaan Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Älä pelkää; usko ainoastaan, ja hän paranee."

BIBLIA 1776 Vaan kuin Jesus sen kuuli, vastasi hän häntä, sanoen: älä pelkää: usko ainoastaan, niin hän paranee.

51. *TR* εἰσελθὼν | *eiselthōn* ja mennessään δὲ | *de* εἰς | *eis* τὴν | *tēn* οἰκίαν | *oikian* taloon οὐκ | *ouk* Ἦν ἐὶ ἀφῆκεν | *afēken* sallinut εἰσελθεῖν | *eiselthein* tulla sisälle οὐδένα | *oudena* kenenkään εἰ μὴ | *ei mē* muiden kuin Πέτρον | *Petron* Pietarin καὶ | *kai* ja Ἰάκωβον | *Iakōbon* Jaakobin καὶ | *kai* ja Ἰωάννην | *Iōannēn* Johanneksen καὶ | *kai* sekä τὸν | *ton* πατέρα | *patera* isän τῆς | *tēs* παιδὸς | *paidos* lapsen καὶ | *kai* että τὴν | *tēn* μητέρα | *mētera* äidin

Delitzsch וַיָּבֹא | vajjavo' הֵבִיטָהּ | habajeta וְלֹא־הִנְיָח | velo'-hinniach לְעִישׁ לְבֹא | lavo' אֶתְּוֹ | 'itto בְּלִתִּי | bilti אֶם־לְפֶטְרוֹס | 'im-lePetros וַיֵּלֶךְ | uleJa'akov וַיֵּלֶךְ | uleJochanan וַיֵּלֶךְ | vela'avi הַיְלָדָה | hajjalda וַיֵּלֶךְ | ule'immah

TKIS Mutta tultuaan taloon Hän ei sallinut kenenkään astua sisälle [kanssaan] paitsi Pietarin ja Johanneksen ja Jaakobin sekä lapsen isän ja äidin.

STLK Kun hän tuli taloon, hän ei sallinut kenenkään muun tulla sisään kanssaan kuin Pietarin, Johanneksen ja Jaakobin sekä lapsen isän ja äidin.

BIBLIA 1776 Mutta kuin hän huoneesen tuli sisälle; niin ei hän sallinut ketään tulla sisälle, vaan Pietarin ja Jakobin ja Johanneksen, ja sen lapsen isän ja äidin.

52. *TR* ἔκλαιον | *eklaion* ja itkivät δὲ | *de* πάντες | *pantes* kaikki καὶ | *kai* ja ἐκόπτοντο | *ekoptonto* valittivat αὐτήν | *autēn* häntä ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta εἶπε | *eipe* Ἦν σοὶ μὴ | *mē* ἄλκᾳ κλαίετε· | *klaiete* itkekö οὐκ | *ouk* εἰ ἀπέθανεν | *apethanen* hän ole kuollut ἀλλὰ | *alla* vaan καθεύδει | *katheudei* nukkuu

Delitzsch וַיִּבְכּוּ | ve'chullam בְּכִיִּם | bochim וְסִפְדִּים | vesofedim לָהּ | lah וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֶל־תִּבְכוּ | 'al-tivku כִּי | ki לֹא | lo' מֵתָהּ | meta אַךְ־יִשְׁנָה | 'ach-jeshena הִיא | hi'

TKIS Ja kaikki itkivät ja vaikeroivat tyttöä*. Mutta Jeesus sanoi: "Älkää itkekö, [sillä] hän ei ole kuollut, vaan nukkuu."

STLK Kaikki itkivät ja vaikeroivat tyttöä. Mutta Jeesus sanoi: "Älkää itkekö, hän ei ole kuollut, vaan nukkuu."

BIBLIA 1776 Ja he kaikki itkivät ja parkuivat häntä. Vaan hän sanoi: älkää itkekö: ei hän ole kuollut, vaan makaa.

53. *TR* καὶ | *kai* ja κατεγέλων | *kategelōn* he nauroivat αὐτοῦ | *autou* Hänelle

εἰδότες | *eidotes* tietäessään ὅτι | *hoti* että ἀπέθανεν | *apethanen* hän oli kuollut

Delitzsch וַיִּשְׂחָקוּ | vajjischaqu וַלְיוֹ | 'alaiiv בְּאֶשֶׁר | ba'asher יָדַעַ | jade'u כִּי־מֵתָהּ |
| ki-meta

TKIS Niin he nauroivat Hänelle, koska tiesivät tytön* kuolleen.

STLK He nauroivat hänelle tietäen tytön kuolleeksi.

BIBLIA 1776 Ja he nauroivat häntä, tietäen, että se kuollut oli.

54. *TR* αὐτὸς | *autos* mutta Hän δὲ | *de* ἐκβαλὼν | *ekbalōn* ajoi ulos ἔξω | *eksō*
ulkoruolelle πάντας | *pantas* kaikki καὶ | *kai* ja κρατήσας | *kratēsas* tarttui τῆς |
tēs χειρὸς | *cheiros* käteensä αὐτῆς | *autēs* hänen ἐφώνησε | *efōnēse* huusi λέγων
| *legōn* sanoen ἢ | *hē* παῖς | *pais* lapsi ἐγείρου | *egeirou* herää

Delitzsch וְהוּא | vehu' וְזָחַ | 'achaz בְּיָדָהּ | bejadah וַיִּקְרָא | vajjiqra' לְאֵמֹר |
le'mor הַיָּלֵדָהּ | hajjalda קוּמִי | qumi

TKIS Mutta Hän (lähetti kaikki ulos. Sitten Hän) tarttui hänen käteensä ja huusi sanoen: "Lapsi, herää!"

STLK Mutta hän ajoi ulos kaikki, tarttui hänen käteensä ja sanoi kovalla äänellä: "Lapsi, nouse!"

BIBLIA 1776 Niin hän ajoi kaikki ulos, rupesi hänen käteensä ja huusi, sanoen: piikainen, nouse ylös!

55. *TR* καὶ | *kai* ja ἐπέστρεψε | *epestrepse* palasi τὸ | *to* πνεῦμα | *pneuma*
henkensä αὐτῆς | *autēs* hänen καὶ | *kai* ja ἀνέστη | *anestē* hän nousi παραχρῆμα· |
parachrēma heti καὶ | *kai* ja διέταξεν | *dietaksen* Hän käskee αὐτῆ | *autē* hänelle
δοθῆναι | *dothēnai* antaa φαγεῖν | *fagein* syötävää

Delitzsch וַתִּשְׁחַח | vatashov הַרוּחַ | ruchah וַתִּקְרָא | vataqom פְּתֹחַ | pite'om וַיִּצַו |
vaje'tzav לְהִתְלַחֵץ | latet-lah לְהִתְלַחֵץ | le'echol

TKIS Niin hänen henkensä palasi, ja hän nousi heti. Ja Jeesus* käskee antaa hänelle syötävää.

STLK Hänen henkensä palasi, ja hän nousi heti ylös, ja Jeesus käskee antaa hänelle

syötävää.

BIBLIA 1776 Ja hänen henkensä palasi, ja hän kohta nousi ylös. Ja käski hänelle antaa ruokaa.

56. **TR** καὶ | *kai* ja ἐξέστησαν | *eksestēsan* hämmästyivät οἱ | *oi* γονεῖς | *goneis* vanhempansa αὐτῆς· | *autēs* hänen ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta παρήγγειλεν | *parēngeilen* Hän kielsi αὐτοῖς | *autois* heitä μηδενὶ | *mēdeni* etteivät kenellekään εἶπεῖν | *eipein* puhuisi τὸ | *to* γεγονός | *gegonos* tapahtuneesta

Delitzsch וַיִּשְׁתַּחֲוּ אֲבוֹתָיו | vajjishtomemu הָאָבוֹת | 'aviha הַאָבוֹת | ve'immah אֲבוֹתָיו | vehu' צִוְּוָה | tzivua אָמַר | 'otam לְבַלְתִּי | le'vilti הִגִּיד | haggid שִׁאֲלָה | le'ish אָשֶׁר | 'et אֲשֶׁר | 'asher הַשְּׂמַנִּים | na'asa

TKIS Niin hänen vanhempansa hämmästyivät. Mutta Hän kielsi heitä kenellekään kertomasta tapahtunutta.

STLK Hänen vanhempansa hämmästyivät, mutta Jeesus kielsi heitä sanomasta kenellekään, mitä oli tapahtunut.

BIBLIA 1776 Ja hänen vanhempansa hämmästyivät: mutta hän haastoi heitä kellekään sanomasta sitä mikä tapahtui.

9 Luku

1. **TR** συγκαλεσάμενος | *sygkalesamenos* niin Hän kutsui kokoon δὲ | *de* τοὺς | *tous* δώδεκα | *dōdeka* kaksitoista μαθητὰς | *mathētas* opetuslastaan αὐτοῦ | *autou* ἔδωκεν | *edōken* antaen αὐτοῖς | *autois* heille δύναμιν | *dynamin* voiman καὶ | *kai* ja ἐξουσίαν | *eksousian* vallan ἐπὶ | *epi* ὑπὲρ πάντα | *panta* kaikkien τὰ | *ta* δαιμόνια | *daimonia* riivaajien καὶ | *kai* ja νόσους | *nosous* sairauksia θεραπεύειν | *therapeuein* parantaa

Delitzsch וַיִּקְרָא | vajjiqra' אֶל־שְׁנַיִם | 'el-sheneim הַשְּׁנַיִם | he'asar אֶתְּ | vajjitten לְהֵם | lahem גְּבוּרָה | gevura וְשִׁלְטָן | veshaletan עַל | 'al כָּל־הַיְשָׁרִים | kol-hash'shedim וְלִרְפוּאָה | velirpo' חֳלָיִים | cholaim

TKIS Kutsuttuaan kokoon ne kaksitoista (opetuslastaan) Hän antoi heille voiman ja vallan kaikkia riivaajia vastaan ja tautien parantamista varten.

STLK Hän kutsui koolle ne kaksitoista ja antoi heille voiman ja vallan kaikkia riivaajia vastaan ja voiman parantaa tauteja.

BIBLIA 1776 Mutta hän kutsui kokoon kaksitoistakymmentä opetuslastansa, ja antoi heille voiman ja vallan kaikkein perkeleiden ylitse, ja taudit parantaa,

2. **TR** καὶ | *kai* ja ἀπέστειλεν | *apesteilen* Hän lähetti αὐτοὺς | *autous* heidät κηρύσσειν | *kēryssein* julistamaan τὴν | *tēn* βασιλείαν | *basileian* valtakuntaa τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan καὶ | *kai* ja ἰᾶσθαι | *iasthai* parantamaan τοὺς | *tous* ἀσθενοῦντας | *asthenountas* sairaita

Delitzsch וַיִּשְׁלַחְם | vaje'shallechem אֶלְקָרוֹ | liqro' אֶת־מַלְכוּת | 'et-malchut הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM וְלִרְפוֹ | velirpo' אֶת־הַחֹלִים | 'et-ha'cholim

TKIS Sitten Hän lähetti heidät julistamaan Jumalan valtakuntaa ja parantamaan sairaita.

STLK Hän lähetti heidät julistamaan Jumalan valtakuntaa ja parantamaan sairaita.

BIBLIA 1776 Ja lähetti heitä saarnaamaan Jumalan valtakuntaa ja parantamaan sairaita.

3. **TR** καὶ | *kai* ja εἶπε | *eipe* Hän sanoi πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille μηδὲν | *mēden* älkää mitään αἴρετε | *airete* ottako εἰς | *eis* τὴν | *tēn* ὁδόν· | *hodon* tielle μήτε | *mēte* εἰ ῥάβδους | *rabdous* sauvaa μήτε | *mēte* εἰκὴ πῆραν | *pēran* laukkua μήτε | *mēte* εἰκὴ ἄρτον | *arton* leipää μήτε | *mēte* εἰκὴ ἀργύριον | *argyrion* rahaa μήτε | *mēte* εἰκὴ ἀνά | *ana* mukanaan δύο | *dyo* kahta χιτῶνας | *chitōnas* ihokasta ἔχειν | *echein* olko

Delitzsch וַיֵּאמֶר | vajjo'mer הֵם | lahem אֶל־תִּקְחוּ | 'al-tiqchu מְאוּמָה | me'uma לְדָרֶךְ | ladarech לֹא | lo' מַטּוֹת | mattot וְלֹא | velo' תַּרְמִיל | tarmil וְלֹא־לֶחֶם | velo'-lechem וְלֹא־כֶסֶף | velo'-chasef וְאֶל־יְהִי | ve'al-jihjeh לְאִישׁ | le'ish מִכֶּם | mikkem שֶׁתִּי | shetei כְּחֻטּוֹת | chutonot

TKIS Hän sanoi heille: "Älkää ottako mitään matkalle, ei sauvaa, ei laukkua, ei leipää, ei rahaa, älköönkään kellään olko kahta ihokasta."

STLK Hän sanoi heille: "Älkää ottako matkalle mitään, ei sauvaa, ei laukkua, ei leipää, ei rahaa, älköön kenelläkään olko myöskään kahta paitaa."

BIBLIA 1776 Ja sanoi heille: älkää ottako mitään myötänne tielle, ei sauvoja, eikä myös säkkiä, eikä leipää, eikä rahaa: älkää myös kahta hametta pitäkö.

4. **TR** καὶ | *kai* ja εἰς | *eis* ἣν | *hēn* mihin ἂν | *an* vain οἰκίαν | *oikian* taloon εἰσέλθητε | *eiselthēte* menette ἐκεῖ | *ekei* sinne μένετε | *menete* jääkää καὶ | *kai* ja ἐκεῖθεν | *ekeithen* siitä ἐξέρχεσθε | *ekserchesthe* lähtekää

Delitzsch וְהַבַּיִת | ve'ha'bait אֲשֶׁר | 'asher תְּבֵאוּ | tavo'u בּוֹ | vo שָׁם | sham שָׁבוּ | šavu לָכֶם | shevu-lachem וּמִשָּׁם | umish'sham יֵצְאוּ | tze'u

TKIS Mihin tahansa taloon tulette, siihen jääkää ja siitä lähtekää.

STLK Kun tulette johonkin taloon, jääkää siihen ja lähtekää siitä matkalle.

BIBLIA 1776 Ja johon huoneesen te tulette sisälle, siinä te olkaat ja siitä lähtekää ulos.

5. **TR** καὶ | *kai* ja ὅσοι | *hosoi* jotka ἂν | *an* vain μὴ | *mē* eivät δέξωνται | *deksōntai* ota vastaan ὑμᾶς | *hymas* teitä ἐξερχόμενοι | *ekserchomenoi* lähtekää ἀπὸ | *apo* ποῖς τῆς | *tēs* πόλεως | *poleōs* kaupungista ἐκείνης | *ekeinēs* siitä καὶ | *kai* myös τὸν | *ton* κονιορτὸν | *koniorton* πόλυ ἀπὸ | *apo* ποῖς τῶν | *tōn* ποδῶν | *podōn* jaloistanne ὑμῶν | *hymōn* teidän ἀποτινάξατε | *apotinaksate* pudistakaa εἰς | *eis* μαρτύριον | *martyrion* todistukseksi ἐπ' | *ep* vastaan αὐτούς | *autous* heitä

Delitzsch וְכֹל | vechol אֲשֶׁר | 'asher לֹא יִקְבְּלוּ | lo'-jeqabbelu אֶתְכֶם | 'etchem יֵצְאוּ | tze'u מִן־הָעִיר | min-ha'ir הַהִיא | hahi' וְנִעְרְוּ | vena'aru אֶת־הָעֵפָר | 'et-he'afar מֵעַל | me'al רַגְלֵיכֶם | rageleichem לְעֵדוּת | le'edut בָּהֶם | bahem

TKIS Ketkä tahansa eivät ota teitä vastaan, lähtekää pois siitä kaupungista ja pudistakaa tomu jaloistanne todistukseksi heitä vastaan."

STLK Mutta siitä kaupungista, missä eivät ota teitä vastaan, lähtekää pois, ja pudistakaa tomu jaloistanne, todistukseksi heitä vastaan."

BIBLIA 1776 Ja kuka ikänä ei teitä ota vastaan, niin menkää pois siitä kaupungista ja puhdistakaa tomu teidän jaloistanne, todistukseksi heitä vastaan.

6. **TR** ἐξερχόμενοι | *ekserchomenoi* niin he lähtivät δὲ | *de* διήρχοντο | *diērchonto* kulkivat κατὰ | *kata* τὰς | *tas* κόμας | *kōmas* kylien εὐαγγελιζόμενοι |

euaggelizomenoi julistaen evankeliumia καὶ | *kai* ja θεραπεύοντες | *therapeuontes*
parantaen πανταχοῦ | *pantachou* kaikkialla

Delitzsch וַיֵּצְאוּ | vajje'tze'u וַיַּעֲבְרוּ | vajja'avru מִבְּכַרִּים | vakkefarim מִבְּשָׂרִים |
mevasserim אֶת־הַבְּשׂוּרָה | 'et-habesora וּמְרַפְּאִים | umerappe'im מְקוֹם |
bechol-maqom

TKIS Niin he lähtivät ja kulkivat kylästä kylään julistaen ilosanomaa ja parantaen sairaita kaikkialla.

STLK He lähtivät ja kulkivat kylästä kylään julistaen evankeliumia ja parantaen sairaita kaikkialla.

BIBLIA 1776 Ja he menivät ulos ja vaelsivat kylissä, saarnaten evankeliumia, ja paransivat joka paikassa.

7. **TR** ἤκουσε | *ēkouse* niin kuultuaan δὲ | *de* Ἡρώδης | *Hērōdēs* Herodes ὁ | *ho*
τετράρχης | *tetrarchēs* neljännenruhtinas τὰ | *ta* mitä γινόμενα | *ginomena* oli
tehnyt ὑπ' | *hyp* αὐτοῦ | *autou* Hän πάντα· | *panta* kaiken καὶ | *kai* niin διηπόρει
| *diēporei* hän oli ymmällään διὰ | *dia* vuoksi τὸ | *to* sen λέγεσθαι | *legesthai* mitä
sanoivat ὑπό | *hypo* τινῶν | *tinōn* jotkut ὅτι | *hoti* että Ἰωάννης | *Iōannēs* Johannes
ἐγήγερται | *egēgertai* on herännyt ἐκ | *ek* νεκρῶν· | *nekrōn* kuolleista

Delitzsch וַיִּשְׁמַע | vajjishma' הוֹרְדוֹס | Horedos שָׂר | sar הַרְבֵּעַ | harova' אֶת־כָּל־
אֲשֶׁר | 'et-kol-'asher נֹעַשָׂה | na'asa עַל־יְדוֹ | 'al-jado וַתִּפְּעַם | vatippa'em רִוְחוֹ |
rucho כִּי־יֵשׁ | ki-jesh אֲשֶׁר | 'asher אֲמַר | 'ameru יוֹחָנָן | Jochanan קָם | qam מִן־
הַמַּתִּים | min-hammetim

TKIS Neljännenruhtinas Herodes sai tietää kaiken, mitä *Hän teki* ja oli ymmällään, sillä jotkut sanoivat: "Johannes on noussut kuolleista,"

STLK Mutta neljännenruhtinas Herodes sai kuulla kaikesta, mitä oli tapahtunut, eikä tiennyt, mitä ajatella; sillä muutamat sanoivat: "Johannes on noussut kuolleista",

BIBLIA 1776 Mutta Herodes tetrarka kuuli kaikki, mitä häneltä tehty oli, ja hän epäili, että muutamat sanoivat Johanneksen nousseksi kuolleista.

8. **TR** ὑπό | *hypo* τινῶν | *tinōn* ja jotkut δὲ | *de* ὅτι | *hoti* että Ἠλίας | *Elias* Elias
ἐφάνη· | *efanē* on ilmestynyt ἄλλων | *allōn* toiset δὲ | *de* taas ὅτι | *hoti* että

προφήτης | *profētēs* profeetta εἷς | *eis* τῶν | *tōn* joku ἀρχαίων | *archaiōn*
vanhoista ἀνέστη | *anestē* on noussut ylös

Delitzsch וַיֵּשׁׁ | vejesh וְאָמַרְוּ | she'ameru אֶלְיָהוּ | 'Elijahu נִירְאָה | nir'a וְאֶחָרִים |
va'acherim וְאָמַרְוּ | 'ameru נְבִיאָה | navi' קָם | qam מִן־הַקְּדָמוֹנִים | min-
haqqadmonim

TKIS jotkut taas: "Elia on ilmestynyt", ja toiset: "Joku vanhoista profeetoista on noussut ylös."

STLK mutta toiset: "Elia on ilmestynyt", toiset taas: "Joku vanhoista profeetoista on noussut ylös."

BIBLIA 1776 Muutamat taas Eliaan ilmaantuneen, ja muut, että joku prophetaista oli noussut ylös.

9. *TR* καὶ | *kai* niin εἶπεν | *eipen* sanoi ὁ | *ho* Ἡρώδης | *Hērōdēs* Herodes Ἰωάννην |
| *Iōannēn* Johanneksen ἐγὼ | *egō* minä ἀπεκεφάλισα· | *apekefalisa* olen
mestauttanut τίς | *tis* mutta kuka δέ | *de* ἐστίν | *estin* on οὗτος | *outos* tämä περὶ |
peri οὗ | *hou* josta ἐγὼ | *egō* minä ἀκούω | *akouō* kuulen τοιαῦτα | *toiauta*
tuollaista καὶ | *kai* ja ἐζήτηί | *edzētei* pyrki ἰδεῖν | *idein* näkemään αὐτόν | *auton*
Hänet

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer הוֹרְדוֹס | Horedos הֵן | hen אֲנֹכִי | 'anochi נִשְׂאָתִי |
nasa'ti אֶת־רֹאשׁ | 'et-rosh יוֹחָנָן | Jochanan מְעַלְוִי | me'alaiv וּמִי־אֶפְוִא | umi-'efo'
הוּא | hu' אֲשֶׁר | 'asher אֲנִי | 'ani שְׂמָעָה | shomea' עָלְוִי | 'alaiv כְּזֹאת | kazot וַיְבַקֵּשׁ |
| vaje'vaqesh לְרֹאוֹתוֹ | lir'oto

TKIS Mutta Herodes sanoi: "Johanneksen olen mestauttanut*. Mutta kuka tämä on, josta kuulen tällaista." Ja hän pyrki näkemään Hänet.

STLK Herodes sanoi: "Johanneksen minä olen mestauttanut, mutta kuka tämä on, josta kuulen tuollaista?" Ja hän yritti saada nähdä hänet.

BIBLIA 1776 Ja Herodes sanoi: Johanneksen kaulan minä leikkasin; vaan kuka tämä lienee, josta minä senkaltaisia kuulen? Ja hän pyysi nähdä häntä.

10. *TR* καὶ | *kai* ja ὑποστρέψαντες | *hypostrepsantes* palasivat οἱ | *oi* ἀπόστολοι |
apostoloi apostolit διηγήσαντο | *diēgēsanto* kertoen αὐτῷ | *autō* Hänelle ὅσα |

hosa mitä ἐποίησαν | *epoiēsan* olivat tehneet καὶ | *kai* ja παραλαβὼν | *paralabōn* ottaen mukaan αὐτούς | *autous* heidät ὑπεχώρησε | *hypechōrēse* Hän vetäytyi κατ' | *kat* ἰδίαν | *idian* yksinäisyyteen εἰς | *eis* τόπον | *topon* paikkaan ἔρημον | *erēmon* autioon πόλεως | *poleōs* kaupungin καλουμένης | *kaloumenēs* jota kutsuttiin Βηθσαϊδά | *Bēthsaida* Beetsaidaksi

Delitzsch וַיְשׁוּבוּ | vajjashuvu הַשְּׁלִיחִים | hash'shelichim וַיִּסְפְּרוּ לוֹ | vaje'sapperu-lo אֶת־כָּל־אֲשֶׁר | 'et-kol-'asher וַיֵּשׁוּ | 'asu וַיִּקְרָא | vajjiqachem אֵלָיו | 'elaiv וַיִּסַּר | vajjasar לְבָדָד | le'vadad אֶל־מְקוֹם | 'el-maqom חָרֵב | charev אֲשֶׁר | 'asher לְעֵיר | la'ir הַנִּקְרָא | hanniqra'a בֵּית־צֵיֶדָה | Beit-tzajeda

TKIS Ja kun apostolit palasivat he kertoivat Hänelle kaiken, mitä olivat tehneet. Niin Hän otti heidät mukaansa ja vetäytyi yksinäisyyteen Beetsaida-*nimisen kaupungin lähelle autioon paikkaan*.

STLK Apostolit palasivat ja kertoivat Jeesuselle kaiken, mitä olivat tehneet. Hän otti heidät mukaansa ja vetäytyi yksinäisyyteen erämaahan lähelle Beetsaida nimistä kaupunkia.

BIBLIA 1776 Ja apostolit palasivat, ja juttelivat hänelle kaikki, mitä he olivat tehneet. Ja hän otti heidät tykönsä ja meni erinänsä Betsaidan kaupungin erämaahan.

11. **TR** οἱ | *oi* δὲ | *de* kun ὄχλοι | *ochloi* kansa γνόντες | *gnontes* sai tietää sen ἠκολούθησαν | *ēkolouthēsan* he seurasivat αὐτῷ· | *autō* Häntä καὶ | *kai* ja δεξάμενος | *deksamenos* ottaen vastaan αὐτούς | *autous* heidät ἐλάλει | *elalei* Hän puhui αὐτοῖς | *autois* heille περὶ | *peri* τῆς | *tēs* βασιλείας | *basileias* valtakunnasta τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous* χρεῖαν | *chreian* tarpeessa ἔχοντας | *echontas* jotka olivat θεραπείας | *therapeias* parantamisen ἵατο | *iato* Hän paransi

Delitzsch וַהֲמוֹן | va'hamon הָעָם | ha'am כָּאֲשֶׁר | ka'asher יָדַע | jade'u אֶת־זוֹת | 'et-zot הַלְכוּ | halechu אַחֲרָיו | a'charaiv וַיִּקְבְּלֵם | vaje'qabbelem וַיִּדְבֵּר | vaje'daber אֵלֵיהֶם | 'aleihem עַל־מַלְכוּת | 'al-malchut הָאֱלֹהִים | ha'ELOHIM וַיִּרְפָּא | vajjirpa' אֶת־הַצָּרִיכִים | 'et-hatz'tzerichim לִרְפוּאָה | lirfu'a

TKIS Saatuaan sen tietää, kansa seurasi Häntä. Hän otti heidät vastaan ja puhui heille Jumalan valtakunnasta ja teki terveiksi ne, jotka parantamista tarvitsivat.

STLK Mutta kun kansa sai sen tietää, he seurasivat häntä. Hän otti heidät vastaan ja puhui heille Jumalan valtakunnasta ja teki terveiksi ne, jotka tarvitsivat parantamista.

BIBLIA 1776 Kuin kansa sen ymmärsi, seurasivat he häntä, ja hän otti heitä vastaan, ja puhui heille Jumalan valtakunnasta, ja jotka parannusta tarvitsivat, teki hän terveeksi.

12. *TR* ἡ | *hē* δὲ | *de* kun ἡμέρα | *hēmera* päivä ἤρξατο | *ērksato* alkoi κλίνειν· | *klinein* laskea προσελθόντες | *proselthontes* niin tuli luo Hänen δὲ | *de* οἱ | *oi* δώδεκα | *dōdeka* kaksitoista εἶπον | *eipon* sanoen αὐτῷ | *autō* Hänelle ἀπόλυσον | *apolyson* päästä τὸν | *ton* ὄχλον | *ochlon* kansa ἵνα | *hina* että ἀπελθόντες | *apelthontes* he menisivät εἰς | *eis* τὰς | *tas* κύκλῳ | *kyklō* ympärillä oleviin κόμας | *kōmas* kyliin καὶ | *kai* ja τοῦς | *tous* ἀγρούς | *agrous* maataloihin καταλύσωσι | *katalysōsi* majoittautumaan καὶ | *kai* ja εὐρωσιν | *heurōsin* saisivat ἐπισιτισμόν· | *episitimon* ruokaa ὅτι | *hoti* sillä ᾧδε | *hōde* täällä ἐν | *en* ἐρήμῳ | *erēmō* autiossa τόπῳ | *topō* paikassa ἐσμέν | *esmen* me olemme

Delitzsch והיום | ve'hajjom רָפָא | rafa לְעָרָב | la'arov והַשְׁנִים | usheneim הַעֲשָׂרָה | he'asar קָרְבוּ | qarevu וַיֵּאמְרוּ | vajjo'meru אֶלְיוֹ | 'elaiiv וְשָׁלַח־נָא | shallach-na' אֶת־הַעַם | 'et-ha'am וַיֵּלְכוּ | vejelechu אֶל־הַכְּפָרִים | 'el-hakefarim והַחֲצִירִים | ve'hachatzerim אֲשֶׁר | 'asher סְבִיבוֹתֵינוּ | sevivoteinu לְלוֹן | lalun שָׁם | sham וְלִמְצָא | velimtzo' מִזֶּן | mazon כִּי־פֹה | ki-foh אֲנַחְנוּ | 'anachnu בְּמִקּוֹם | bimqom חֲרֻבָּה | chorba

TKIS Mutta päivä alkoi laskea. Ja ne kaksitoista tulivat ja sanoivat Hänelle: "Lähetä kansa luotasi, jotta he mentyään ympärillä oleviin kyliin ja maataloihin voisivat majoittua ja saisivat ravintoa, sillä olemme täällä autiossa paikassa."

STLK Päivä alkoi laskea. Ne kaksitoista tulivat ja sanoivat hänelle: "Laske kansa luotasi, että menisivät ympärillä oleviin kyliin ja maataloihin majoittumaan ja saadakseen ruokaa, sillä olemme täällä autiossa paikassa."

BIBLIA 1776 Mutta päivä rupesi jo laskemaan ja ne kaksitoistakymmentä tulivat ja sanoivat hänelle: päästä kansa menemään lähikyliin ja majoihin poikkeamaan, ruokaa saamaan; sillä me olemme täällä eramaassa.

13. *TR* εἶπε | *eipe* mutta Hän sanoi δὲ | *de* πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille δότε

| *dote* antakaa αὐτοῖς | *autois* heille ὑμεῖς | *hymeis* te φαγεῖν | *fagein* syötävää οἱ
| *oi* δὲ | *de* mutta εἶπον | *eipon* he sanoivat οὐκ | *ouk* ei εἰσὶν | *aisin* ole ἡμῖν |
hēmin meillä πλεῖον | *pleion* enempää kuin ἢ | *ē* πέντε | *pente* viisi ἄρτοι | *artoi*
leipää καὶ | *kai* ja δύο | *dyo* kaksi ἰχθύες | *ichthyes* kalaa εἰ μήτι | *ei mēti* ellemme
πορευθέντες | *poreuthentes* mene ἡμεῖς | *hēmeis* me ἀγοράσωμεν | *agorasōmen*
ostamaan εἰς | *eis* πάντα | *panta* kaikelle τὸν | *ton* λαὸν | *laon* kansalle τοῦτον |
touton tälle βρώματα | *brōmata* ruokaa

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem תְּנֵנוּ-אֶתֶּם | tenu-'attem לָהֶם | lahem
לְאֶכֶל | le'echol וַיֹּאמְרוּ | vajjo'meru אֵין | 'ein לָנוּ | lanu כִּי | ki אִם-תִּמְשַׁח | 'im-
chameshet כְּכֹרֹת-לֶחֶם | kikkerot-lechem וְדָגִים | vedagim שְׁנַיִם | shenaim בְּלֶתִי |
bilti אִם-יִגְלֶךָ | 'im-nelech וַיִּקְנֶה-אֶכָּל | veniqneh-'ochel לְכֹל-הָעָם | le'chol-ha'am
הַזֶּה | hazzeh

TKIS Mutta Hän sanoi heille: "Antakaa te heille syötävää." Niin he sanoivat "Meillä ei ole enempää kuin viisi leipää ja kaksi kalaa, jollemme lähde ostamaan ruokaa kaikelle tälle kansalle."

STLK Mutta hän sanoi heille: "Antakaa te heille syötävää." He sanoivat: "Meillä ei ole enempää kuin viisi leipää ja kaksi kalaa, mikäli emme lähde ostamaan ruokaa kaikelle tälle kansalle."

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi heille: antakaat te heille syötävää; mutta he sanoivat: ei meillä enempi ole kuin viisi leipää ja kaksi kalaa, ellemme mene ja osta ruokaa kaikelle tälle kansalle;

14. **TR** ἦσαν | *ēsan* sillä oli γὰρ | *gar* ὡσεὶ | *hōsei* noin ἄνδρες | *andres* miehiä
πεντακισχίλιοι | *pentakischilioi* viisituhatta εἶπε | *eipe* ja Hän sanoi δὲ | *de* πρὸς |
pros τοὺς | *tous* μαθητὰς | *mathētas* opetuslapsilleen αὐτοῦ | *autou* κατακλίνατε |
kataklinante asettakaa aterioimaan αὐτούς | *autous* heidät κλισίας | *klisias* ryhmiin
ἀνὰ | *ana* kuhunkin πεντήκοντα | *pentēkonta* viisikymmentä

Delitzsch כִּי | ki הָיוּ | haju כְּחַמְשָׁת | ka'chameshet אֶלְפֵי-אִישׁ | 'alfei-'ish וַיֹּאמֶר |
vajjo'mer אֶל-תַּלְמִידָיו | 'el-talmidaiv הוֹשִׁיבוּ | hoshivu אֶתֶם | 'otam שְׁוֹרוֹת | shurot
שְׁוֹרוֹת | shurot חַמִּישִׁים | chamish'shim בְּשׁוּרָה | bash'shura

TKIS Sillä heitä oli noin viisi tuhatta miestä. Niin hän sanoi opetuslapsilleen "Asettakaa heidät aterioimaan ruokakunnittain, kuhunkin (noin) viisikymmentä."

STLK Sillä heitä oli noin viisituhatta miestä. Hän sanoi opetuslapsilleen: "Asettakaa heidät ruokakunnittain, noin viisikymmentä kuhunkin."

BIBLIA 1776 Sillä heitä oli lähes viisituhatta miestä. Niin hän sanoi opetuslapsillensa: pankaat heitä istumaan kuhunkin joukkoon viisikymmentä.

15. **TR** καὶ | *kai* ja ἐποίησαν | *epoiēsan* he tekivät οὕτω | *houtō* siten καὶ | *kai* ja ἀνέκλιναν | *aneklinan* asettuivat aterialle ἅπαντας | *hapantas* kaikki

Delitzsch וַיַּשְׁוּׁ כֵן | vajja'asu-chen וַיַּשְׁיבוּׁ וַיַּשְׁוּׁ | vajjoshivu אֶת־כָּלֶם | 'et-kullam

TKIS He tekivät niin ja asettivat kaikki aterioimaan.

STLK He tekivät niin ja asettivat kaikki aterioimaan.

BIBLIA 1776 Ja he tekivät niin ja asettivat heidät kaikki aterioitsemaan.

16. **TR** λαβὼν | *labōn* niin Hän otti δὲ | *de* τοὺς | *tous* πέντε | *pente* viisi ἄρτους | *artous* leipää καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous* δύο | *dyo* kaksi ἰχθύας | *ichthyas* kalaa ἀναβλέψας | *anablepsas* katsoi ylös εἰς | *eis* τὸν | *ton* οὐρανόν | *ouranon* taivaaseen εὐλόγησεν | *eulogēsen* siunasi αὐτούς | *autous* ne καὶ | *kai* ja κατέκλασε | *kateklase* mursi καὶ | *kai* ja ἐδίδου | *edidou* antoi τοῖς | *tois* μαθηταῖς | *mathētais* opetuslapsilleen παρατιθέναι | *paratithenai* pantaviksi eteen τῷ | *tō* ὄχλῳ | *ochlō* kansan

Delitzsch וַיִּקַּח | vajjiqach אֶת־חַמֶּשֶׁת | 'et-chameshet כִּקְרוֹת | kikkerot הַלֶּחֶם | hallechem וְאֶת־שְׁנַיִם | ve'et-shenei הַדָּגִים | ha'dagim וַיַּשִּׁיב | vajjissa' וַיַּשְׁוּׁ | 'einaiv הַשְּׁמַיְמָה | hash'shamajema וַיַּבְרֵךְ | vaje'varech אֶלֵיהֶם | 'aleihem וַיַּשְׁפֹּר | vajjifros וַיִּתֵּן | vajjitten לְתַלְמִידָיו | le'talmidaiv לְסוּם | lasum לִפְנֵי | lifnei הָעָם | ha'am

TKIS Otettuaan ne viisi leipää ja kaksi kalaa. Hän katsoi ylös taivaaseen ja siunasi ne, mursi ja antoi opetuslapsille kansan eteen pantaviksi.

STLK Hän otti ne viisi leipää ja kaksi kalaa, katsoi ylös taivaaseen, siunasi ne, mursi ja antoi opetuslapsilleen pantaviksi kansan eteen.

BIBLIA 1776 Niin hän otti ne viisi leipää ja kaksi kalaa, ja katsoi taivaaseen ja siunasi niitä, ja mursi ja antoi opetuslapsille panna kansan eteen.

17. **TR** καὶ | *kai* ja ἔφαγον | *efagon* he söivät καὶ | *kai* ja ἐχορτάσθησαν |

echortasthēsan tulivat ravituiksi πάντες· | *pantes* kaikki καὶ | *kai* ja ἦρθη | *ērthē* koottiin τὸ | *to* περισσεῦσαν | *perisseusan* yli jääneet αὐτοῖς | *autois* niistä κλασμάτων | *klasmātōn* palasia κόφινοι | *kofinoi* korillista δώδεκα | *dōdeka* kaksitoista

Delitzsch וַיִּאָכְלוּ | vajjo'chelu כָּלָם | chullam וַיִּשְׁבְּעוּ | vajjisba'u וַיִּשְׁבְּעוּ | vajjisu מִן הַפֶּתוֹתִים | min-ha'petotim הַנּוֹתָרִים | hannotarim לָהֶם | lahem שְׁנַיִם | sheneim עֲשָׂר | 'asar סְלִים | salim

TKIS Kaikki söivät ja tulivat kylläisiksi. Ja koottiin heiltä tähteeksi jääneet palaset, kaksitoista vakallista.

STLK Kaikki söivät ja tulivat ravituiksi. Heiltä jääneet tähteet kerättiin, kaksitoista korillista palasia.

BIBLIA 1776 Ja he söivät kaikki ja ravittiin; ja koottiin tähteitä, jotka jäi, kaksitoistakymmentä koria muruja.

18. **TR** καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἐν | *en* τῷ | *tō* εἶναι | *einai* kun oli αὐτὸν | *auton* Ἦν προσευχόμενον | *proseuchomenon* rukoilemassa καταμόνας | *katamonas* yksinään συνῆσαν | *synēsan* olivat kanssa αὐτῷ | *autō* Ἦnen οἱ | *oi* μαθηταί· | *mathētai* opetuslapsensa καὶ | *kai* ja ἐπηρώτησεν | *epērōtēsen* Ἦν kysyi αὐτούς | *autous* heiltä λέγων | *legōn* sanoen τίνα | *tina* kenen με | *me* minun λέγουσιν | *legousin* sanoo οἱ | *oi* ὄχλοι | *ochloi* kansa εἶναι | *einai* olevan

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi הוּא | hu' מִתְּפִלָּה | mitpallel לְבָדָד | le'vadad וַיִּשְׁפּוּ | vajje'asefu אֶלְיוֹ | 'elaiv תַּלְמִידָיו | talmidaiv וַיִּשְׁאַל | vajjish'al אֹתָם | 'otam לְאֹמֶר | le'mor מִה־אֲמַרְיִם | ma-'omerim עָלַי | 'alai הַמּוֹן | hamon הָעַם | ha'am מִי־אֲנִי | mi-'ani

TKIS Tapahtui Hänen ollessaan yksinään rukoilemassa, että Hänen opetuslapsensa olivat Hänen kanssaan. Niin Hän kysyi heiltä sanoen: "Kenen kansa sanoo minun olevan?"

STLK Tapahtui, kun hän oli yksinäisessä paikassa rukoilemassa ja hänen opetuslapsensa olivat hänen kanssaan, että hän kysyi heiltä ja sanoi: "Kenen kansa sanoo minun olevan?"

BIBLIA 1776 Ja tapahtui, kuin hän yksinänsä rukoilemassa oli, olivat myös

opetuslapset hänen kanssansa, ja hän kysyi heiltä, sanoen: kenenkä sanoo kansa minun olevan?

19. *TR* οἱ | *oi* δὲ | *de* ja ἀποκριθέντες | *apokrithentes* he vastasivat εἶπον | *eipon* sanoen Ἰωάννην | *Iōannēn* Johannes τὸν | *ton* βαπτιστήν· | *baptistēn* Kastajan ἄλλοι | *alloi* ja τοῖς δὲ | *de* Ἠλίαν | *·Elia*n Eliaan ἄλλοι | *alloi* ja τοῖς δὲ | *de* ὅτι | *hoti* että προφήτης | *profētēs* profeetta τις | *tis* joku τῶν | *tōn* ἀρχαίων | *archaiōn* vanhoista ἀνέστη | *anestē* on noussut ylös

Delitzsch וַיַּגִּידוּ | vajja'anu וַיֹּאמְרוּ | vajjo'meru יוֹחָנָן | Jochanan הַמְּבַטֵּל | hammaTebil וְאֶחֶרִים | va'acherim אֲמֵרִים | 'omerim אֵלִיָּהוּ | 'Elijahu וְאֶחֶרִים | va'acherim אֲמֵרִים | 'omerim נָבִיא | navi' קָם | qam מִן־הַקְּדָמִימִים | min-haqquadmonim

TKIS He vastasivat sanoen: "Johannes Kastajan, mutta toiset Eliaa, toiset taas, että joku vanhoista profeetoista on noussut ylös."

STLK He vastasivat sanoen: "Johannes Kastajan, mutta toiset Eliaa, toiset taas sanovat, että joku vanhoista profeetoista on noussut ylös." .

BIBLIA 1776 Mutta he vastasivat ja sanoivat: Johannes Kastajan, ja muutamat Eliaan, muutamat taas jonkun vanhoista prophetaista nousseen ylös.

20. *TR* εἶπε | *eipe* mutta Ἦν kysyi δὲ | *de* αὐτοῖς | *autois* heiltä ὑμεῖς | *hymeis* mutta te δὲ | *de* τίνα | *tina* kenen με | *me* minun λέγετε | *legete* sanotte εἶναι | *einai* olevan ἀποκριθεὶς | *apokritheis* ja vastasi δὲ | *de* ὁ | *ho* Πέτρος | *Petros* Pietari εἶπε | *eipe* sanoen τὸν | *ton* Χριστὸν | *Christon* Kristuksen τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֵלִיָּהוּ | 'aleihem וְאֶתֶּם | ve'attem מְהֵרָה | ma-'attem אֲמֵרִים | 'omerim מִי־אַנִּי | mi-'ani וַיַּגִּידוּ | vajja'an פֶּטְרוֹס | Petros וַיֹּאמֶר | vajjo'mer מְשִׁיחַ | Meshiach הַאֵלֹהִים | ha'ELOHIM אֵתֶּךָ | 'atta

TKIS Hän sanoi heille: "Entä kenen te sanotte minun olevan?" Pietari vastasi sanoen: "Sinä olet Jumalan Kristus."

STLK Hän sanoi heille: "Kenenkä te sanotte minun olevan?" Pietari vastasi ja sanoi: "Sinä olet Jumalan Kristus."

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi heille: kenenkäs te sanotte minun olevan? Vastasi Pietari ja sanoi: sinä olet Jumalan Kristus.

21. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* ja ἐπιτιμήσας | *epitimēsas* Hän varoitti αὐτοῖς | *autois* heitä παρήγγειλε | *parēngeile* käskien μηδενὶ | *mēdeni* ei kenellekään εἰπεῖν | *eipein* sanomasta τοῦτο | *touto* tätä

Delitzsch וַיִּצַו | vaje'tzav אָתָּם | 'otam בְּגַעַרָה | big'ara לְבַלְתִּי | le'vilti הִגִּיד | haggid לְאִישׁ | le'ish אֶת־הַדְּבָר | 'et-ha'davar הִזָּה | hazzeh

TKIS Varoittaen heitä Hän kielsi kenellekään puhumasta

STLK Vakavasti varoittaen hän kielsi heitä tätä kenellekään sanomasta.

BIBLIA 1776 Ja hän haastoi heitä, ja kielsi heidät kellekään sitä sanomasta.

22. **TR** εἰπὼν | *eipōn* sanoen ὅτι | *hoti* että δεῖ | *dei* pitää τὸν | *ton* υἱὸν | *hyion* Pojan τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen πολλὰ | *polla* paljon παθεῖν | *pathein* kärsiä καὶ | *kai* ja ἀποδοκιμασθῆναι | *apodokimasthēnai* tulla hylätyksi ἀπὸ | *apo* τῶν | *tōn* πρεσβυτέρων | *presbyterōn* vanhimmilta καὶ | *kai* ja ἀρχιερέων | *archiereōn* ylipapeilta καὶ | *kai* ja γραμματέων | *grammateōn* kirjanoppineilta καὶ | *kai* sekä ἀποκτανθῆναι | *apoktanthēnai* tulla tapetuksi καὶ | *kai* ja τῆ | *tē* τρίτη | *tritē* kolmantena ἡμέρᾳ | *hēmera* päivänä ἐγερθῆναι | *egerthēnai* on nouseva ylös

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mar מִן־הַצָּרֶךְ | min-hatz'tzorech הוּא | hu' אֲשֶׁר | 'asher בֶּן־אָדָם | Ben-ha'Adam יֵעֲנֶה | je'unneh הַרְבֵּה | harbeh וַיִּמְאַס׃ | ve'imma'es מִן־הַזְּקֵנִים | min-hazzeqenim וְהַכֹּהֲנִים | ve'ha'kohanim הַגְּדוֹלִים | ha'gedolim וְהַסּוֹפְרִים | ve'has'soferim וַיְהִרְג׃ | vejehareg וַבַּיּוֹם | uvajjom הַשְּׁלִישִׁי | hash'shelishi קוֹם | qom יָקוּם | jaqum

TKIS ja sanoi: "Ihmisen Pojan täytyy kärsiä paljon ja joutua vanhinten ja ylipappien ja kirjanoppineitten hylkäämäksi ja tulla tapetuksi ja kolmantena päivänä Hänen pitää herätä eloon."

STLK Hän sanoi: "Ihmisen Pojan pitää kärsiä paljon ja joutua vanhinten, ylipappien ja kirjanoppineiden hylkäämäksi ja tulla tapetuksi ja kolmantena päivänä hän on nouseva ylös."

BIBLIA 1776 Ja sanoi: Ihmisen Pojan pitää paljo kärsimän, ja hyljättämän vanhimmita ja pappein päämiehiltä ja kirjanoppineilta, ja tapettaman, ja kolmantena päivänä hän on nouseva ylös.

23. **TR** ἔλεγε | *elege* ja Hän sanoi δὲ | *de* πρὸς | *pros* πάντας | *pantas* kaikille εἶ τις | *ei tis* jos joka θέλει | *thelei* tahtoo ὀπίσω | *opisō* jäljessäni μου | *mou* minun ἐλθεῖν | *elthein* kulkea ἀπαρνησάσθω | *aparnēsasthō* kieltäköön ἑαυτὸν | *heauton* itsensä καὶ | *kai* ja ἀράτω | *aratō* ottakoon τὸν | *ton* σταυρὸν | *stauron* ristinsä αὐτοῦ | *autou* καθ' | *kath* ἡμέραν | *hēmeran* päivittäin καὶ | *kai* ja ἀκολουθεῖτω | *akoloutheitō* seuratkoon μοι | *moi* minua

Delitzsch וְאֶל־כָּל־ | ve'el-kullam אָמַר | 'amar אִישׁ | 'ish כִּי־יִקְפֹּץ | ki-jachpotz לְלֶכֶת | lalechet אַחֲרַי | a'charai בְּנִפְשׁוֹ | jechachesh בְּנִפְשׁוֹ | benafesho יוֹם | vejom יוֹם | jom אִשָּׁא | jissa' אֶת־צִלְבּוֹ | 'et-tzelavo וְהָלַךְ | ve'halach אַחֲרַי | a'charai

TKIS Niin Hän sanoi kaikille: "Jos joku tahtoo jäljessäni kulkea, hän kieltäköön itsensä ja ottakoon ristinsä joka päivä ja seuratkoon minua.

STLK Hän sanoi kaikille: "Jos joku tahtoo minun perässäni kulkea, hän kieltäköön itsensä ja ottakoon joka päivä ristinsä ja seuratkoon minua.

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi kaikille: jos joku tahtoo minun perässäni tulla, hän kieltäkään itsensä, ja ottakaan ristinsä joka päivä, ja seurataan minua.

24. **TR** ὅς | *hos* sillä joka γὰρ | *gar* ἄν | *an* θέλη | *thelē* tahtoo τὴν | *tēn* ψυχὴν | *psychēn* henkensä αὐτοῦ | *autou* σῶσαι | *sōsai* pelastaa ἀπολέσει | *apolesei* kadottaa αὐτήν· | *autēn* sen ὅς | *hos* mutta joka δ' | *d* ἄν | *an* ἀπολέσει | *apolesē* kadottaa τὴν | *tēn* ψυχὴν | *psychēn* henkensä αὐτοῦ | *autou* ἔνεκεν | *heneken* vuoksi ἐμοῦ | *emou* minun οὗτος | *outos* hän σώσει | *sōsei* pelastaa αὐτήν | *autēn* sen

Delitzsch כִּי | ki אֶת־כָּל־ | kol-'asher יִקְפֹּץ | jachpotz לְהִוָּשֵׁי | le'hoshia' אֶת־נִפְשׁוֹ | 'et-nafesho אֶת־בְּרִי | to'vad נִפְשׁוֹ | nafesho מִמֶּנּוּ | mimmennu וְכֹל | vechol אֶת־אֲשֶׁר | 'asher אֶת־נִפְשׁוֹ | je'abbed אֶת־נִפְשׁוֹ | 'et-nafesho לְמַעַן | le'ma'ANI הוּא | HU' יִוָּשֵׁי | joshi'enna

TKIS Sillä joka tahtoo pelastaa elämänsä, hän menettää sen, mutta joka menettää

elämänsä minun vuokseni, hän pelastaa sen.

STLK Sillä se, joka tahtoo pelastaa elämänsä, kadottaa sen, mutta se, joka kadottaa elämänsä minun tähteni, pelastaa sen.

BIBLIA 1776 Sillä joka henkensä tähdellä pitää tahtoo, hänen pitää sen kadottaman; mutta joka henkensä kadottaa minun tähteni, hän pitää sen tallella.

25. **TR** τί | *ti* sillä mitä γὰρ | *gar* ὠφελεῖται | *ōfeleitai* hyötyy ἄνθρωπος | *anthrōpos* ihminen κερδήσας | *kerdēsas* voittaessaan τὸν | *ton* κόσμον | *kosmon* maailman ὅλον | *holon* kokonaan ἑαυτὸν | *heauton* mutta itsensä δὲ | *de* ἀπολέσας | *apolesas* kadottaa ἢ | *ē* tai ζημιωθείς | *dzēmiōtheis* kärsii turmion

Delitzsch כִּי | ki מֵהַיּוֹעִיל | mah-jo'il הָאָדָם | ha'adam כִּי־יִקְנֶה | ki-jiqneh אֶת־כָּל־הָעוֹלָם | kol-ha'olam וַיֵּבֶד | ve'ibbed וְהִשְׁחִית וְנִפְשׁוּ | vehishchit i'et-nafesho

TKIS Sillä mitä ihminen hyötyy, jos hän saa haltuunsa koko maailman, mutta tuhoaa itsensä tai joutuu turmioon?

STLK Sillä mitä ihmistä hyödyttää, vaikka hän voittaisi omakseen koko maailman, mutta saattaisi itsensä kadotukseen tai turmioon?

BIBLIA 1776 Sillä mitä se hyödyttää ihmistä, jos hän kaiken maailman voittais, ja itsensä kadottais, eli vahinkoon saattais?

26. **TR** ὅς | *hos* sillä joka γὰρ | *gar* ἄν | *an* ἐπαισχυνθῆ | *epaischyntḥē* häpeää με | *me* minua καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous* ἐμούς | *emous* minun λόγους | *logous* sanojani τοῦτον | *touton* sitä ὁ | *ho* υἱὸς | *hyios* Poika τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōrou* Ihmisen ἐπαισχυνθήσεται | *epaischyntḥēsetai* on häpeävä ὅταν | *hotan* kun ἔλθῃ | *elthē* Hän tulee ἐν | *en* τῇ | *tē* δόξῃ | *doksē* kunniassaan αὐτοῦ | *autou* καὶ | *kai* ja τοῦ | *tou* Πατρὸς | *Patros* Isänsä καὶ | *kai* ja τῶν | *tōn* ἁγίων | *hagiōn* pyhien ἀγγέλων | *aggelōn* enkelien

Delitzsch כִּי | ki כֹּל | chol אֲשֶׁר | 'asher הַיִּתִּי | hajiti אֲנִי | 'ani וְדַבַּרְתִּי | udevarai לוֹ | lo לְחֶרֶפָה | le'cherpa הוּא | hu' הִיָּה | jihjeh לְחֶרֶפָה | le'cherpa לְבֶן־הָאָדָם | le'Ben-ha'Adam כַּאֲשֶׁר | ka'asher יָבֹוֹד | javo' בְּכַבֹּד | bichvodo וְיִחְיֶה | uvichvod הָאֵב | ha'av וְהַמְלֵאכִים | ve'hammal'achim הַקְּדוֹשִׁים | ha'qedoshim

TKIS Joka siis häpeää minua ja sanojani, sitä Ihmisen Poika häpeää tullessaan omassa ja Isänsä ja pyhäin enkelten kirkkaudessa.

STLK Sillä joka häpeää minua ja minun sanojani, sitä Ihmisen Poika on häpeävä, kun hän tulee omassa ja Isänsä sekä pyhien enkelien kirkkaudessa.

BIBLIA 1776 Sillä kuka ikänä minua häpee ja minun sanojani, sitä Ihmisen Pojan pitää häpeemän, kuin hän ole tuleva hänen ja Isän ja pyhäin enkelien kunniasa.

27. **TR** λέγω | *legō* ja sanon δὲ | *de* ὑμῖν | *hymin* teille ἀληθῶς | *alēthōs* todella εἰσιν | *aisin* ὅτι τινες | *tines* joitain τῶν | *tōn* ὧδε | *hōde* täällä ἐστηκότων | *hestēkotōn* seisovia οἱ | *hoi* ὅτι οὐ μὴ | *ou mē* eivät γεύσονται | *geusontai* maista θανάτου | *thanatou* kuolemaa ἕως | *heōs* ennen kuin ἂν | *an* ἴδωσι | *idōsi* näkevät τὴν | *tēn* βασιλείαν | *basileian* valtakunnan τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וּבְאֵמֶת | *uve'emet* אֲנִי | *'ani* אֹמֵר | *'omer* לְכֶם | *la'chem* יֵשׁ | *jesh* מִן־הַעֲמֻדִים | *min-ha'omedim* פֶּה | *poh* אֲשֶׁר | *'asher* לֹא־יִתְאָמַר | *lo'-jit'amu* מִוֹתֵי מָוֶת | *mavet* עַד | *'ad* כִּי־יִרְאוּ | *ki-jir'u* אֶת־מַלְכוּת | *'et-malchut* הַאֱלֹהִים | *ha'ELOHIM*

TKIS Mutta totisesti sanon teille: tässä seisovain joukossa on muutamia, jotka eivät maista kuolemaa ennen kuin näkevät Jumalan valtakunnan.”

STLK Totisesti sanon teille: tässä seisovien joukossa on muutamia, jotka eivät maista kuolemaa, ennen kuin näkevät Jumalan valtakunnan ."

BIBLIA 1776 Mutta minä totisesti sanon teille: muutamat ovat, jotka tässä seisovat, jotka ei maista kuolemaa, siihen asti kuin he näkevät Jumalan valtakunnan.

28. **TR** ἐγένετο | *egeneto* ja tapahtui δὲ | *de* μετὰ | *meta* jälkeen τοὺς | *tous* λόγους | *logous* puheiden τούτους | *toutous* näiden ὡσεὶ | *hōsei* noin ἡμέραι | *hēmerai* päivän ὀκτώ | *oktō* kahdeksan καὶ | *kai* ja παραλαβὼν | *paralabōn* Hän otti mukaansa τὸν | *ton* Πέτρον | *Petron* Pietarin καὶ | *kai* ja Ἰωάννην | *Iōannēn* Johanneksen καὶ | *kai* ja Ἰάκωβον | *Iakōbon* Jaakobin ἀνέβη | *anebē* nousten εἰς | *eis* τὸ | *to* ὄρος | *oros* vuorelle προσεύξασθαι | *proseuksasthai* rukoilemaan

Delitzsch וַיְהִי | *vaje'hi* כִּשְׁמוֹנָה | *kishmona* יָמִים | *jamim* אַחֲרַי | *a'charei* הַדְּבָרִים | *ha'devarim* הַאֲלֵה | *ha'elleh* וַיִּקְרָא | *vajjiqach* אֶלְיוֹ | *'elaiv* אֶת־פֶּטְרוֹס | *'et-Petros* וְאֶת־יֹחָנָן | *ve'et-Jochanan* וְאֶת־יַעֲקֹב | *ve'et-Ja'akov* וַיַּעַל | *vajja'al* אֶל־הַהָר | *'el-*

hahar לְהִתְפַּלֵּל | le'hitpallel וַשׁ | sham

TKIS Noin kahdeksan päivää tämän puheen jälkeen tapahtui, että Hän otti mukaansa Pietarin ja Johanneksen ja Jaakobin ja nousi vuorelle rukoilemaan.

STLK Noin kahdeksan päivää sen jälkeen, kun hän oli tämän puhunut, tapahtui, että hän otti mukaansa Pietarin, Johanneksen ja Jaakobin ja nousi vuorelle rukoilemaan.

BIBLIA 1776 Ja tapahtui kahdeksan päivän perästä näiden sanain jälkeen, että hän otti tykönsä Pietarin ja Johanneksen ja Jakobin, ja meni ylös vuorelle rukoilemaan.

29. **TR** καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* muuttui ἐν | *en* τῷ | *tō* προσεύχεσθαι | *proseuchesthai* rukoillessaan αὐτόν | *auton* Hänen τὸ | *to* εἶδος | *eidōs* näkö τοῦ | *tou* προσώπου | *prosōpou* kasvojensa αὐτοῦ | *autou* Hänen ἕτερον | *heteron* toiseksi καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* ἱματισμὸς | *himatismos* vaatteensa αὐτοῦ | *autou* Hänen λευκὸς | *leukos* valkoiseksi ἐξαστράπτων | *eksastraptōn* sädehtien

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּהִתְפַּלֵּל | behitpallo וַנִּשְׁתַּנָּה | nishtanna מְרֵאָה | mar'eh פָּנָיו | fanaiv וַיִּלְבוּשׁוּ | ulevusho הַלְבִּינִי | hilbin וַהֲבִירִיק | vehivriq

TKIS Hänen rukoillessaan Hänen kasvojensa näkö muuttui ja Hänen vaatteensa olivat säteilevän valkeat.

STLK Tapahtui hänen rukoillessaan, että hänen kasvojensa näkö muuttui, ja hänen vaatteensa tulivat valkoisiksi ja sädehtivän kirkkaiksi.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän rukoile, muuttui hänen kasvonsa ja hänen vaatteensa tulivat valkiaksi ja kiiltäväksi.

30. **TR** καὶ | *kai* ja ἰδοὺ | *idou* katso ἄνδρες | *andres* miestä δύο | *dyo* kaksi συνελάλουν | *synelaloun* puhui kanssa αὐτῷ | *autō* Hänen οἵτινες | *hoitines* jotka ἦσαν | *ēsan* olivat Μωσῆς | *Mōsēs* Mooses καὶ | *kai* ja Ἡλίας | *Elias* Elias

Delitzsch וַהֲנִי | ve'hinneh וַשְּׁנֵי | shenei אַנְשִׁים | 'anashim מִדְּבָרִים | middabberim אִתָּא | 'itto וַהֲמָה | vehemma מִשְׁה | Msheh וַאֲלֵיהּ | ve'Elijahu

TKIS Katso, Hänen kanssaan puhui kaksi miestä jotka olivat Mooses ja Elia.

STLK Katso, hänen kanssaan puhui kaksi miestä, ja he olivat Mooses ja Elia.

BIBLIA 1776 Ja katso, kaksi miestä puhui hänen kanssansa, jotka olivat Moses ja Elias,

31. **TR** οἱ | *hoi* ὀφθέντες | *ofthentes* He näyttäytyivät ἐν | *en* δόξῃ | *doksē*
kirkkaudessa ἔλεγον | *elegon* puhuen τὴν | *tēn* ἕξοδον | *eksodon* poismenostaan
αὐτοῦ | *autou* Hänen ἦν | *hēn* joka ἔμελλε | *emelle* ὃν πληροῦν | *plēroun* täyttyvä
ἐν | *en* Ἱερουσαλήμ | *Ierusalēm* Jerusalemissa

Delitzsch אֲשֶׁר | 'asher וְנִרְאוּ | nir'u בְּכַבֹּד | bechavod וְהִגִּידוּ | vehiggidu אֶת־
אֲשֶׁר־יְהִי | 'et-'acharito אֲשֶׁר | 'asher יְמַלֵּא | jemalle'enna בְּיְרוּשָׁלַיִם |
biJerushalaim

TKIS He näyttäytyivät kirkkaudessa ja puhuivat Hänen pois menostaan, jonka Hän oli toteuttava Jerusalemissa.

STLK He näkyivät kirkkaudessa ja puhuivat hänen poismenostaan, jonka hän oli saattava täytäntöön Jerusalemissa.

BIBLIA 1776 Jotka näkyivät kunniasa ja ja puhuivat hänen menostansa, jonka hän täyttävä oli Jerusalemissa.

32. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta Πέτρος | *Petros* Pietari καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* jotka σὺν |
syn kanssaan αὐτῷ | *autō* hänen ἦσαν | *ēsan* olivat βεβαρημένοι | *bebarēmenoi*
raskauttamattomat ὑπνώ· | *hypnō* unen διαγρηγορήσαντες | *diagrēgorēsantes* ja
herättyään δὲ | *de* εἶδον | *eidon* he näkivät τὴν | *tēn* δόξαν | *doksan* kirkkautensa
αὐτοῦ | *autou* Hänen καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous* δύο | *dyo* kaksi ἄνδρας | *andras*
miestä τοὺς | *tous* συνεστῶτας | *synestōtas* seisomassa kanssaan αὐτῷ | *autō*
Hänen

Delitzsch וַיִּהְיֶה | vajihju מְטַרְס | Petros וְאֲשֶׁר | va'asher יְהִי | 'itto מִן־
נִרְדָּמִים | nirdamim וַיְבַרְקִיזָם | uvahaqitzam וְרָאוּ | ra'u אֶת־כְּבוֹדוֹ | 'et-kevodo
וְאֶת־שְׁנֵי | ve'et-shenei הָאֲנָשִׁים | ha'anashim הַנֶּעֱמָדִים | ha'omedim אֲלֵיוֹ | 'alav

TKIS Mutta Pietari ja ne, jotka olivat hänen kanssaan, olivat unen raskauttamia. Herättyään he näkivät Hänen kirkkautensa ja ne kaksi miestä, jotka seisoivat Hänen luonaan.

STLK Mutta Pietari ja ne, jotka olivat hänen kanssaan, olivat unen raskauttamia, mutta herättyään he näkivät hänen kirkkautensa ja ne kaksi miestä, jotka seisoivat

hänen luonaan.

BIBLIA 1776 Mutta Pietari ja jotka hänen kanssansa olivat, olivat unesta raskautetut; mutta koska he heräsivät, näkivät he hänen kunniansa ja ne kaksi miestä, jotka seisoivat hänen tykönänsä.

33. **TR** καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἐν | *en* τῷ | *tō* διαχωρίζεσθαι | *diachōridzesthai* erotessa αὐτούς | *autous* heidän ἀπ' | *ap* αὐτοῦ | *autou* Hänestä εἶπεν | *eipen* sanoi ὁ | *ho* Πέτρος | *Petros* Pietari πρὸς | *pros* τὸν | *ton* Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesukselle ἐπιστάτα | *epistata* Mestari καλόν | *kalon* hyvä ἐστίν | *estin* on ἡμᾶς | *hēmas* meidän ὧδε | *hōde* täällä εἶναι· | *einai* olla καὶ | *kai* niin ποιήσωμεν | *poiēsōmen* tehkäämme σκηνάς | *skēnas* majaa τρεῖς | *treis* kolme μίαν | *mian* yksi σοὶ | *soi* sinulle καὶ | *kai* ja Μωσῆϊ | *Mōsei* Moosekselle μίαν | *mian* yksi καὶ | *kai* ja μίαν | *mian* yksi Ἠλίᾳ· | *Elia* Eliaalle μὴ | *mē* eikä εἰδῶς | *eidōs* hän käsittänyt ὃ | *ho* mitὰ λέγει | *legei* puhui

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּהִפָּרֵדָם | behipparedam מִמֶּנּוּ | mimmennu וַיֵּאמֶר | vajjo'mer פֶּטְרוֹס | Petros אֶל־יֵשׁוּעַ | 'el-JESHUA מוֹרֶה | Moreh טוֹב | tov הַיּוֹתָנוּ | hejotenu פֶּה | foh נִבְּצָה־נָּא | na'aseh-na' שְׁלֹשׁ | shalsh סֻכּוֹת | sukkot לְךָ | le'cha אַחַת | 'achat וְלְמֹשֶׁה | uleMsheh אַחַת | 'achat וְלְאֵלִיָּהוּ | ule'Elijahu אַחַת | 'achat וְלֹא | velo' יָדַע | jada' מֵה־דַּבֵּר | mah-diber

TKIS Kun nämä olivat eroamassa Hänestä, sanoi Pietari Jeesukselle: "Mestari, meidän on hyvä olla tässä. Tehkäämme kolme majaa, sinulle yksi ja Moosekselle yksi ja Elialle yksi." Eikä hän käsittänyt, mitä sanoi.

STLK Tapahtui, kun nämä olivat eroamassa hänestä, että Pietari sanoi Jeesukselle: "Mestari, meidän on tässä hyvä olla; tehkäämme kolme majaa, sinulle yksi ja Moosekselle yksi ja Elialle yksi." Mutta hän ei tiennyt, mitä sanoi.

BIBLIA 1776 Ja tapahtui, kuin he läksivät hänen tyköänsä, sanoi Pietari Jeesukselle: Mestari, hyvä on meidän tässä olla, tehkäämme tähän kolme majaa, sinulle yhden, Mosekselle yhden ja Eliaalle yhden; eikä tietänyt, mitä sanoi.

34. **TR** ταῦτα | *tauta* ja näin δὲ | *de* αὐτοῦ | *autou* hänen λέγοντος | *legontos* puhuessaan ἐγένετο | *egeneto* tuli νεφέλη | *nefelē* pilvi καὶ | *kai* ja ἐπεσκίασεν | *epeskiasen* varjosi αὐτούς· | *autous* heidät ἐφοβήθησαν | *efobēthēsan* ja he pelästivät δὲ | *de* ἐν | *en* τῷ | *tō* ἐκείνους | *ekeinous* heidän εἰσελθεῖν | *eiselthein*

joutuessa εἰς | *eis* τὴν | *tēn* νεφέλην | *nefelēn* pilveen

Delitzsch הוא | hu' מְדַבֵּר | me'daber כּוֹזֹת | kazot וְהִינֵה | ve'hinneh עָנַן | 'anan סֹכֵךְ | sochech עֲלֵיהֶם | 'aleihem וַכְּבוֹ'אֵם | uchevo'am בְּעָנַן | be'anan נִבְעַתוּ | niv'atu

TKIS Hänen näin puhuessaan tuli pilvi ja varjosi heidät, mutta he pelästyivät *näitten joutuessa* pilveen.

STLK Hänen tätä sanoessaan tuli pilvi ja peitti heidät varjoonsa, ja he pelästyivät joutuessaan pilveen.

BIBLIA 1776 Ja hänen näitä puhuissansa, tuli pilvi ja varjosi ympäri heidät; mutta he peljästyivät, koska tulivat pilven sisälle.

35. *TR* καὶ | *kai* ja φωνὴ | *fōnē* ääni ἐγένετο | *egeneto* tuli ἐκ | *ek* τῆς | *tēs* νεφέλης | *nefelēs* pilvestä λέγουσα | *legousa* sanoen οὗτός | *houtos* tämä ἐστὶν | *estin* on ὁ | *ho* υἱός | *hyios* Poikani μου | *mou* minun ὁ | *ho* ἀγαπητός· | *agapētos* rakas αὐτοῦ | *autou* Häntä ἀκούετε | *akouete* kuulkaa

Delitzsch וַיֵּצֵא | vajje'tze' קוֹל | qol מִן־הָעָנָן | min-he'anan אֹמֵר | 'omer הַ־בְּנֵי־הַזֶּה־בְנֵי־יִדְדִי | jedidi אֵלַי | 'elaiv תִּשְׁמָעוּן | tishma'un

TKIS Ja pilvestä kuului ääni, joka sanoi: "Tämä on minun *rakas Poikani*, Häntä kuunnelkaa."

STLK Pilvestä kuului ääni, joka sanoi: "Tämä on minun rakas Poikani, kuulkaa häntä."

BIBLIA 1776 Ja ääni tuli pilvestä, sanoen: tämä on minun rakas Poikani, kuulkaat häntä.

36. *TR* καὶ | *kai* ja ἐν | *en* τῷ | *tō* γενέσθαι | *genesthai* kuulussa τὴν | *tēn* φωνήν | *fōnēn* äänen εὐρέθη | *heurethē* he havaitsivat olevan ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesuksen μόνος | *monos* yksinään καὶ | *kai* ja αὐτοῖ | *autoi* he ἐσίγησαν | *esigēsan* olivat vaiti καὶ | *kai* ja οὐδενὶ | *ouden* eivät kenellekään ἀπήγγειλαν | *apēngeilan* ilmoittaneet ἐν | *en* ἐκείναις | *ekeinai* siinä ταῖς | *tais* ἡμέραις | *hēmerais* päivinä οὐδὲν | *ouden* mitään ὧν | *hōn* mitä ἐωράκασιν | *heōrakasin* olivat nähneet

Delitzsch וְבַהֲיוֹת | uvihjot הַקּוֹל | haqqol נִשְׁאֵר | nish'ar יֵשׁוּעַ | JESHUA לְבַדּוֹ | le'vado וְהֵמָּה | vehemma הַחֲשׁוּ | hecheshu וְלֹא־הִגִּידוּ | velo'-higgidu דָּבָר | davar לְאִישׁ | le'ish בְּיָמִים | bajamim הָהֵם | hahem מִכּוֹל | mikol אֲשֶׁר | 'asher רָאוּ | ra'u

TKIS Ja äänen kuuluessa Jeesuksen havaittiin olevan yksin. Ja he vaikenivat siitä eivätkä niinä päivinä kertoneet kenellekään mitään siitä, mitä olivat nähneet.

STLK Äänen kuuluessa he huomasivat Jeesuksen olevan yksin. He olivat siitä vaiti eivätkä niinä päivinä ilmoittaneet kenellekään mitään siitä, mitä olivat nähneet.

BIBLIA 1776 Ja kuin ääni parhaallansa kuului, löysivät he Jesuksen yksin. Ja he vaikenivat, eikä mitään kellenkään niinä päivinä jutelleet niistä, mitkä he nähneet olivat.

37. **TR** ἐγένετο | *egeneto* ja tapahtui δὲ | *de* ἔν | *en* τῆ | *tē* ἐξῆς | *heksēs* seuraavana ἡμέρᾱ | *hēmera* päivänä κατελθόντων | *katelthontōn* tullessaan ἄνω | *autōn* heidän ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* ὄρους | *orous* vuorelta συνήντησεν | *synēntēsen* tuli vastaan ἄνω | *autō* Häntä ὄχλος | *ochlos* kansaa πολὺς | *polys* paljon

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi מִמְּחֹרָת | mimmochorat בְּרִדְתָּם | beridtam מִן־הַהָר | min-hahar וַיֵּצֵא | vajje'tze' עַם־רַב | 'am-rav לְקִרְאָתוֹ | liqra'to

TKIS Kun he seuraavana päivänä menivät alas vuorelta, tuli paljon kansaa Häntä vastaan.

STLK Tapahtui, kun he seuraavana päivänä menivät alas vuorelta, että paljon kansaa tuli häntä vastaan.

BIBLIA 1776 Mutta tapahtui toisena päivänä, kuin he menivät alas vuorelta, kohtasi heitä paljo väkeä.

38. **TR** καὶ | *kai* ja ἰδοὺ | *idou* katso ἀνὴρ | *anēr* mies ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* ὄχλου | *ochlou* kansanjoukosta ἀνεβόησε | *aneboēse* huusi λέγων | *legōn* sanoen διδάσκαλε | *didaskale* Opettaja δέομαί | *deomai* rukoilen σου | *sou* sinua ἐπίβλεψον | *epiblepson* katso ἐπὶ | *epi* puoleen τὸν | *ton* υἱόν | *hyion* poikani μου | *mou* minun ὅτι | *hoti* sillä μονογενής | *monogenēs* ainokainen ἐστὶ | *esti* hän on μοι | *moi* minun

Delitzsch וְהִנֵּה | ve'hinneh אִישׁ | 'ish אֶחָד | 'echad מִן־הָעָם | min-ha'am צֵעֵק | tzo'eq לְאֹמֵר | le'mor אַנָּא | 'anna' רַבִּי | Rabbi פְּנֵה־נָא | peneh-na' אֶל־בְּנֵי | 'el-beni כִּי | ki יָחִיד | jachid הוּא | hu' לִי | li

TKIS Katso, muuan mies huusi kansanjoukosta sanoen: "Opettaja, rukoilen sinua, katsahda poikani puoleen, sillä hän on ainokaiseni.

STLK Katso, eräs mies kansanjoukosta huusi sanoen: "Opettaja, minä rukoilen sinua, katso poikani puoleen, sillä hän on ainoani.

BIBLIA 1776 Ja katso, yksi mies huusi kansasta, sanoen: Mestari! minä rukoilen sinua, katso minun poikani puoleen; sillä hän on minulle ainokainen.

39. *TR* καὶ | *kai* ja ἰδοῦ | *idou* katso πνεῦμα | *pneuma* henki λαμβάνει | *lambanei* ottaa valtaan αὐτόν | *auton* hänet καὶ | *kai* ja ἐξαιφνης | *eksaifnēs* yhtäkkiä κράζει | *kradzei* hän huutaa καὶ | *kai* ja σπαράσσει | *sparassei* se kouristaa αὐτόν | *auton* häntä μετὰ | *meta* ἄφροῦ | *afrou* hänen vaahdoten καὶ | *kai* ja μόγισ | *mogis* vaivoin ἀποχωρεῖ | *apochōrei* se poistuu ἀπ' | *ap* αὐτοῦ | *autou* hänestä συντριβόν | *syntribon* runnellen αὐτόν | *auton* häntä

Delitzsch וְהִנֵּה־רוּחַ | ve'hinneh-ruach אַחַז | 'achaz בּוֹ | bo וּפְתָאֵם | ufit'om הוּא | hu' מְצַעֵק | metza'eq וְהָרוּחַ | ve'haruach מְרוֹצֵץ | merotzetz אֶתֹ | 'oto בְּהוֹרִיד | behorid רִירוֹ | riro וּמְקַשֵּׁה | umaqsheh לְסוּר | lasur מִמְּנֵנוּ | mimmennu וּבְסוּרֵי | uvesuro יְדַכֵּא | jedakke' אֶתֹ | 'oto

TKIS Ja katso, henki tarttuu häneen, ja yhtäkkiä hän huutaa, ja se kouristaa häntä niin, että vaahto lähtee ja vaivoin se poistuu hänestä runnellen häntä.

STLK Katso, hänen kimppuunsa käy henki, ja heti hän parkaisee, ja se riepottelee häntä, niin että vaahto valuu suusta, ja vain vaivoin se poistuu hänestä runnellen häntä.

BIBLIA 1776 Ja katso, henki ottaa hänen, ja hän huutaa kohta, ja se repii häntä, niin että hän vaahtuu, ja se luopuu tuskalla hänestä, kuin hän häntä runtelee.

40. *TR* καὶ | *kai* ja ἐδέηθην | *edeēthēn* pyysin τῶν | *tōn* μαθητῶν | *mathētōn* opetuslapsiasi σου | *sou* sinun ἵνα | *hina* että ἐκβάλλωσιν | *ekballōsin* he ajaisivat ulos αὐτό | *auto* sen καὶ | *kai* mutta οὐκ | *ouk* eivät ἠδυσνήθησαν | *ēdynēthēsan* he kyenneet

Delitzsch וְאַבְרָקֶשׁ | va'avaqesh מִתְלַמְּדֵיךָ | mittalmidecha לְגַרְשׁוֹ | le'garesho וְלֹא | velo' יָחֹלוּ | jacholu

TKIS Pyysin opetuslapsiasi, että he ajaisivat sen ulos, mutta he eivät voineet."

STLK Pyysin opetuslapsiasi ajamaan sen ulos, mutta he eivät voineet."

BIBLIA 1776 Ja minä rukoilin sinun opetuslapsias häntä ajamaan ulos, mutta ei he voineet.

41. *TR* ἀποκριθεὶς | *apokritheis* ja vastasi δὲ | *de* ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπεν | *eipen* sanoen ὧ | *ō* νοὶ γενεᾶ | *genea* sukupolvea ἀπίστος | *apistos* epäuskoista καὶ | *kai* ja διεστραμμένη | *diestrammenē* väärää ἕως | *eōs* kuinka πότε | *pote* kauan ἔσομαι | *esomai* minun täytyy olla πρὸς | *pros* luonanne ὑμᾶς | *hymas* teidän καὶ | *kai* ja ἀνέξομαι | *aneksomai* kärsiä ὑμῶν | *hymōn* teitä προσάγαγε | *prosagage* tuo ὧδε | *hōde* tänne τὸν | *ton* υἱόν | *hyion* poikasi σου | *sou* sinun

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an לְשׁוֹנֵךְ | JESHUA וַיֵּאמַר | vajjo'mar הוּא | hoi דּוֹר | dor דּוֹר | chasar אֲמוּנָה | 'emuna וּפְתִילֵי | ufetaltol עַד־מָתַי | 'ad-matai אֶהְיֶה | 'ehjeh עִמָּכֶם | 'immachem וְאֶסְבֹּל | ve'esbol אֶתְכֶם | 'etchem הֲנֵה | have' הֲנֵה | henna אֶת־בְּנֵיךָ | 'et-benecha

TKIS Jeesus vastasi ja sanoi: "Voi epäuskoista ja nurjaa sukupolvea! Kuinka kauan minun täytyy olla luonanne ja kärsiä teitä? Tuo poikasi tänne."

STLK Jeesus vastasi ja sanoi: "Voi, sinä epäuskoinen ja nurja sukupolvi; kuinka kauan minun täytyy olla teidän luonanne ja kärsiä teitä? Tuo poikasi tänne."

BIBLIA 1776 Niin Jesus vastasi ja sanoi: oi uskomatoin ja nurja sukukunta! kuinka kauvan minun pitää teidän tykönänne oleman ja teitä kärsimän? Tuo poikas tänne.

42. *TR* ἔτι | *eti* ja vielä δὲ | *de* προσερχομένου | *proserchomenou* tullessaan luo αὐτοῦ | *autou* Hänen ἔρρηξεν | *errēksen* repi αὐτὸν | *auton* häntä τὸ | *to* δαιμόνιον | *daimonion* riivaaja καὶ | *kai* ja συνεσπάραξεν· | *synesparaksen* kouristi ἐπέτιμησε | *epetimēse* mutta nuhteli δὲ | *de* ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus τῷ | *tō* πνεύματι | *pneumati* henkeä τῷ | *tō* ἀκαθάρτῳ | *akathartō* saastaista καὶ | *kai* ja ἰάσατο | *iasato* paransi τὸν | *ton* παῖδα | *paida* lapsen καὶ | *kai* ja ἀπέδωκεν

| *apedōken* antoi αὐτόν | *auton* hänet τῷ | *tō* πατρί | *patri* isälleen αὐτοῦ | *autou*

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi אַךְ | 'ach הַקְרִיב | hiqriv לָבוֹא | lavo' וַיִּרְעֶצְהוּ | vajir'atzehu הַשֵּׁד | hash'shed וַיְרוֹצְצֵהוּ | vaje'rotzetzehu וַיֵּשׁוּב | veJESHUA גָּעַר | ga'ar בְּרוּחַ | baruach הַטָּמֵא | hattame' וַיִּרְפֵּא | vaje'rappe' וַיִּתֶּן-הַנֶּעֱר | 'et-hanna'ar וַיִּשְׁיִבֵהוּ | vaje'shivehu לְאַבְיָו | le'aviv

TKIS Vielä hänen tullessaankin riivaaja paiskasi hänet maahan ja kouristi häntä. Mutta Jeesus nuhteli saastaista henkeä ja paransi pojan ja antoi hänet takaisin hänen isälleen.

STLK Vielä pojan tullessakin riivaaja retuutti häntä ja kiskoi häntä kovasti. Mutta Jeesus nuhteli saastaista henkeä, paransi pojan ja antoi hänet takaisin hänen isälleen.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän vielä tulossa oli, repeli häntä perkele ja muserteli; mutta Jesus nuhteli rietasta henkeä, ja paransi pojan, ja antoi hänen jälleen isällensä.

43. **TR** ἐξεπλήσσοντο | *ekseplēssonto* ja hämmästyivät δὲ | *de* πάντες | *pantes* kaikki ἐπὶ | *epi* τῇ | *tē* μεγαλειότητι | *megaleiotēti* valtasuuruutta τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan πάντων | *pantōn* ja kaikki δὲ | *de* θαυμαζόντων | *thaumadzontōn* ihmettivät ἐπὶ | *epi* σὶτᾶ πᾶσιν | *pasin* kaikkea οἷς | *hois* mitä ἐποίησεν | *epoiēsen* teki ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπε | *eipe* Hän sanoi πρὸς | *pros* τοὺς | *tous* μαθητὰς | *mathētas* opetuslapsilleen αὐτοῦ | *autou*

Delitzsch וַיִּשְׁתַּחֲמָמוּ | vajjishtomemu כָּלָם | chullam עַל-גְּדֻלַּת | 'al-gedullat הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM וַיְהִי | vaje'hi בְּתַמְהָם | betameham כָּלָם | kullam עַל-כֹּל | 'al-kol אֲשֶׁר | 'asher עָשָׂה | 'asa וַיִּיאַמֶּר | vajjo'mer וַיֵּשׁוּב | JESHUA אֶל-תַּלְמִידָיו | 'el-talmidaiv

TKIS ja kaikki hämmästyivät Jumalan valtasuuruutta. Mutta kaikkien ihmetellessä kaikkea, mitä Jeesus teki, Hän sanoi opetuslapsilleen:

STLK Kaikki hämmästyivät Jumalan valtasuuruutta. Kun kaikki ihmettelivät kaikkea sitä, mitä Jeesus teki, hän sanoi opetuslapsilleen:

BIBLIA 1776 Niin he kaikki hämmästyivät Jumalan kunniallista voimaa. Mutta koska kaikki ihmettelivät kaikkia niitä, mitä Jesus teki, sanoi hän opetuslapsillensa:

44. **TR** θέσθε | *thesthe* ottakaa ὑμεῖς | *hymeis* te εἰς | *eis* τὰ | *ta* ὄντα | *ōta*

korviinne ὑμῶν | *hymōn* teidän τοὺς | *tous* λόγους | *logous* sanat τούτους· |
toutous nämä ὁ | *ho* γὰρ | *gar* sillä υἱὸς | *hyios* Poika τοῦ | *tu* ἀνθρώπου |
anthrōpou Ihmisen μέλλει | *mellei* tullaan παραδίδοσθαι | *paradidosthai* antamaan
εἰς | *eis* χεῖρας | *cheiras* käsiin ἀνθρώπων | *anthrōpōn* ihmisten

Delitzsch שִׁמּוּ | simu אַתֶּם | 'attem בְּאֵזְנֵיכֶם | be'ozneichem אֶת־הַדְּבָרִים | 'et-
ha'devarim הַאֵלֶּה | ha'elleh כִּי | ki עָתִיד | 'atid בְּנֵי־הָאָדָם | Ben-ha'Adam לְהַמְסֵר
| le'himmaser בִּידֵי | bidei בְּנֵי־הָאָדָם | venei-ha'adam

TKIS ”Ottakaa korviinne nämä sanat, sillä Ihmisen Poika annetaan ihmisten käsiin.”

STLK ”Ottakaa te korviinne nämä sanat, sillä Ihmisen Poika annetaan ihmisten käsiin.”

BIBLIA 1776 Pankaat te nämät puheet korviinne; sillä tuleva on, että Ihmisen Poika annetaan ylönn ihmisten käsiin.

45. **TR** οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta ἠγνόουν | *ēgnōoun* he eivät käsittäneet τὸ | *to* ῥῆμα |
rēma puhetta τοῦτο | *touto* tätä καὶ | *kai* ja ἦν | *ēn* se oli παρακεκαλυμμένον |
parakekalymmenon peitetty ἀπ’ | *ap* αὐτῶν | *autōn* heiltä ἵνα μὴ | *hina mē* etteivät
αἰσθῶνται | *aisthōntai* he ymmärtäneet αὐτό· | *auto* sitä καὶ | *kai* ja ἐφοβοῦντο |
efobounto he pelkäsivät ἐρωτῆσαι | *erōtēsai* kysyä αὐτόν | *auton* Häneltä περὶ |
peri τοῦ | *tu* ῥήματος | *rēmatos* puheesta τούτου | *toutou* tästä

Delitzsch הַחֲמָה | vehemma לֹא | lo' הֵבִינוּ | hevinu אֶת־הַמְאָמָר | 'et-hamma'amar
הַזֶּה | hazzeh וְנִפְעַלְתָּ | vene'elam הוּא | hu' מְדַבְּרֵם | midda'tam וַיִּירָאוּ | vajire'u
לְשֹׂא | lishe'ol אֶת | 'oto הַמְאָמָר | 'al-hamma'amar הַזֶּה | hazzeh

TKIS He eivät kuitenkaan käsittäneet tätä puhetta, ja se oli heiltä salassa, niin etteivät he sitä ymmärtäneet, ja he arkailivat kysyä Häneltä sen puheen johdosta.

STLK Mutta he eivät käsittäneet tätä puhetta, ja se oli heiltä peitetty, niin etteivät he sitä ymmärtäneet, ja he pelkäsivät kysyä häneltä tämän puheen johdosta.

BIBLIA 1776 Mutta ei he ymmärtäneet sitä sanaa, ja se oli heiltä peitetty, niin ettei he sitä ymmärtäneet; ja he pelkäsivät kysyä sitä sanaa häneltä.

46. **TR** εἰσηλθε | *eisēlthe* ja tuli mieleensä δὲ | *de* διαλογισμὸς | *dialogismos* ajatus
ἐν | *en* αὐτοῖς | *autois* heille τὸ | *to* τίς | *tis* kuka ἄν | *an* εἴη | *eiē* on μείζων |

meidzōn suurin αὐτῶν | *autōn* heistä

Delitzsch וַיַּבִּיחַ | vajja'al על־לְבָבָם | 'al-levavam לְחַשׁוֹב | la'chashov מִי | mi הוּא | hu' הַגָּדוֹל | ha'gadol בָּהֶם | bahem

TKIS Heissä heräsi ajatus, kuka heistä mahtoi olla suurin.

STLK Heidän mieleensä tuli ajatus, kuka heistä olisi suurin.

BIBLIA 1776 Niin tuli myös kamppaus heidän keskenänsä, kuka heistä suurin olis.

47. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ἰδὼν | *idōn* huomattessaan τὸν | *ton* διαλογισμὸν | *dialogismon* ajatuksen τῆς | *tēs* καρδίας | *kardias* sydämensä αὐτῶν | *autōn* heidän ἐπιλαβόμενος | *epilabomenos* otti παιδίου | *paidiou* lapsen ἔστησεν | *hestēsen* asetti αὐτὸ | *auto* hänet παρ' | *par* ἑαυτῷ | *heautō* viereensä

Delitzsch וַיַּבִּיחַ | vajjar' וַיְשׁוּבֵי | JESHUA אֶת־מַחְשָׁבֶת | 'et-machashevet לְבָבָם | libam וַיַּבִּיחַ | vajjiqach וַיְלֵךְ | jeled וַיַּבִּיחַ | vajja'amidehu וְלֵצְלוֹ | 'etzlo

TKIS Mutta kun Jeesus tiesi heidän sydämensä ajatuksen, Hän otti pienokaisen ja asetti hänet viereensä

STLK Mutta kun Jeesus tiesi heidän sydämensä ajatuksen, hän otti lapsen ja asetti hänet viereensä

BIBLIA 1776 Kuin Jesus näki heidän sydämensä ajatuksen, otti hän lapsen ja asetti tykönsä,

48. *TR* καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ὃς | *hos* joka ἐστὶν | *ean* jos δέξεται | *deksētai* ottaa vastaan τοῦτο | *touto* tämän τὸ | *to* παιδίον | *paidion* lapsen ἐπὶ | *epi* τῷ | *tō* ὀνόματί | *onomati* nimeeni μου | *mou* minun ἐμὲ | *eme* minut δέχεται· | *dechetai* ottaa vastaan καὶ | *kai* ja ὃς | *hos* joka ἐστὶν | *ean* jos ἐμὲ | *eme* minut δέξεται | *deksētai* ottaa vastaan δέχεται | *dechetai* ottaa vastaan τὸν | *ton* Ἄποστείλαντά | *aposteilanta* joka on lähettänyt με· | *me* minut ὁ | *ho* γὰρ | *gar* sillä μικρότερος | *mikroteros* pienin ἐν | *en* πᾶσιν | *pasin* kaikissa ὑμῖν | *hymin* teissä ὑπάρχων | *hyparchōn* on οὗτός | *houtos* hän ἐστὶν | *estai* oleva μέγας | *meγas* suurin

Delitzsch וַיַּבִּיחַ | vajjo'mer וְלֵצְלוֹ | 'aleihem כֹּל־אֲשֶׁר | kol-'asher יַבִּיחַ | jeqabbel

אֶת־הַיָּלֶד | 'et-haijeled הַיָּה | hazzeh לְשִׁמִּי | lishemi אוֹתִי | 'oti הוא | hu' מְקַבֵּל | meqabbel וְכָל־אֲשֶׁר | vechol-'asher יְקַבֵּל | jeqabbel אוֹתִי | 'oti הוא | hu' מְקַבֵּל | meqabbel אֶת | 'et אֲשֶׁר | 'asher שְׁלַחַנִּי | shelachani כִּי | ki הַקָּטָן | haqqaton בְּכָלְכֶם | bechullechem הוא | hu' יִהְיֶה | jihjeh הַגָּדוֹל | ha'gadol

TKIS ja sanoi heille: "Joka ottaa luokseen tämän pienokaisen minun nimeeni, ottaa luokseen minut, ja joka ottaa luokseen minut, ottaa luokseen Hänet, joka on minut lähettänyt. Sillä joka teistä kaikista on pienin, hän on (oleva) suuri."

STLK ja sanoi heille: "Joka ottaa luokseen tämän lapsen minun nimeeni, se ottaa luokseen minut; ja joka ottaa minut luokseen, ottaa luokseen hänet, joka on minut lähettänyt. Sillä joka teistä kaikista on pienin, se on suuri."

BIBLIA 1776 Ja sanoi heille: kuka ikänä tämän poikaisen ottaa vastaan minun nimeeni, hän ottaa vastaan minun; ja kuka ikänä minun ottaa vastaan, hän ottaa vastaan sen, joka minun lähetti. Sillä joka vähin on teidän keskenänne, se pitää oleman suurin.

49. **TR** ἀποκριθεὶς | *apokritheis* ja vastasi δὲ | *de ó* | *ho* Ἰωάννης | *Iōannēs* Johannes εἶπεν | *eipen* sanoen ἐπιστάτα | *epistata* Mestari εἶδομέν | *eidomen* näimme τινα | *tina* erään ἐπὶ | *epi* τῷ | *tō* ὀνόματί | *onomati* nimessäsi σου | *sou* sinun ἐκβάλλοντα | *ekballonta* ajavan ulos τὰ | *ta* δαιμόνια· | *daimonia* riivaajia καὶ | *kai* mutta ἐκώλυσάμεν | *ekōlysamēn* kielsimme αὐτόν | *auton* häntä ὅτι | *hoti* sillä οὐκ | *ouk* ei ἀκολουθεῖ | *akolouthei* hän seuraa μεθ' | *meth* kanssamme ἡμῶν | *hēmōn* meidän

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an יוֹחָנָן | Jochanan וַיֹּאמֶר | vajjo'mar מוֹרֶה | Moreh רֵאִינוּ | ra'inu אִישׁ | 'ish מְגַרֵּשׁ | megaresh שְׂדֵיִם | shedim בְּשִׂמְךָ | bishemecha וַנְּבַצֹּר | vanna'atzor בְּעַדוֹ | ba'ado יַעַן | ja'an אֵינְנוּ | 'einennu הוֹלֵךְ | holech עִמָּנוּ | 'immanu

TKIS Johannes rupesi puhumaan ja sanoi: "Mestari, näimme erään miehen sinun nimessäsi ajavan ulos riivaajia, ja kielsimme häntä, koska hän ei seuraa meitä."

STLK Johannes vastasi ja sanoi: "Mestari, näimme erään miehen sinun nimessäsi ajavan ulos riivaajia ja kielsimme häntä, koska hän ei seuraa meidän mukanaamme."

BIBLIA 1776 Niin Johannes vastasi ja sanoi: Mestari! me näimme yhden sinun nimes kautta perkeleitä ajavan ulos, ja me kielsimme häntä; sillä ei hän seuraa

meitä.

50. *TR* καὶ | *kai* mutta εἶπε | *eipe* sanoi πρὸς | *pros* αὐτὸν | *auton* hänelle ὃ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus μὴ | *mē* älkää κωλύετε· | *kōlyete* kieltäkö ὅς | *hos* sillä joka γὰρ | *gar* οὐκ | *ouk* ei ἔστι | *esti* ole καθ' | *kath* vastaan ἡμῶν | *hēmōn* meitä ὑπὲρ | *hyper* puolellamme ἡμῶν | *hēmōn* meidän ἐστὶν | *estin* on

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer וַיִּשׁוּבֵי | JESHUA אֵלָיו | 'elaiiv אֶל־תַּעֲצֹרְהוּ | 'al-ta'atzruhu כִּי | ki כֹּל | chol כָּל־אֲשֶׁר | 'asher אֵינְנוּ | 'einennu כְּבַעֲדֵנוּ | negdenu בְּבַעֲדֵנוּ | ba'adenu הוּא | hu'

TKIS Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Älkää kieltäkö, sillä joka ei ole *meitä vastaan, on puolellamme*."

STLK Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Älkää kieltäkö; sillä se, joka ei ole meitä vastaan, on meidän puolellamme."

BIBLIA 1776 Ja Jesus sanoi hänelle: älkää kieltäkö; sillä joka ei ole meitä vastaan, hän on meidän puolestamme.

51. *TR* ἐγένετο | *egeneto* ja tapahtui δὲ | *de* ἐν | *en* τῷ | *tō* συμπληροῦσθαι | *symplērousthai* kun oli täyttymässä τὰς | *tas* ἡμέρας | *hēmeras* päivät τῆς | *tēs* ἀναλήψεως | *analēpseōs* ylösottamisensa αὐτοῦ | *autou* Hänen καὶ | *kai* ja αὐτὸς | *autos* Hänen τὸ | *to* πρόσωπον | *prosōpon* kasvonsa αὐτοῦ | *autou* ἐστήριξε | *estērikse* oli kääntyneinä τοῦ | *tou* πορεύεσθαι | *poreuesthai* menemään εἰς | *eis* Ἱερουσαλὴμ | *Ierusalēm* Jerusalemiin

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כְּמִלּוֹת | kimlot יְמֵי | jemei הַעֲלֹתוֹ | he'aloto וְהוּא | vehu' הוּא | sam אֶת־פְּנֵי | 'et-panaiv לָלֶכֶת | lalechet יְרוּשָׁלַיִם | Jerushalaim

TKIS Kun Hänen ylösottamisensa aika oli täyttymässä, tapahtui, että Hän *päätti mennä* Jerusalemiin.

STLK Tapahtui, kun hänen ylösottamisensa aika oli täyttymässä, että hän käänsi kasvonsa Jerusalemiin kohti vaeltaakseen sinne.

BIBLIA 1776 Mutta tapahtui, kuin aika täytetty oli, että hän piti täältä otettaman ylös, käänsi hän kasvonsa menemään Jerusalemin puoleen,

52. *TR* καὶ | *kai* ja ἀπέστειλεν | *apesteilen* Hän lähetti ἀγγέλους | *aggelous* sanansaattajia πρὸ | *pro* edellä προσώπου | *prosōrou* kasvojensa αὐτοῦ· | *autou* Hänen καὶ | *kai* ja πορευθέντες | *poreuthentes* he menivät εἰσηλθόν | *eisēlthon* saapuen εἰς | *eis* κόμην | *kōmēn* kylään Σαμαρειτῶν | *samareitōn* samarialaisten ὥστε | *hōste* sen ἐτοιμάσαι | *hetoimasai* valmistaakseen αὐτῷ | *autō* Hänelle

Delitzsch וַיִּשְׁלַח | *vajjishelach* מְלֶאכִיִּם | *mal'achim* לְפָנָיו | *le'fanaiv* וַיִּלְכוּ | *vajje'lechu* וַיָּבֹאוּ | *vajjavo'u* אֶל־אֶחָד | *'el-'echad* מִכִּפְרֵי | *mikkefarei* הַשְּׁמֶרֹנִים | *hash'Shomeronim* לְהַחִין | *le'hachin* לוֹ | *lo*

TKIS Ja Hän lähetti edellään sanansaattajia. Mentyään he tulivat erääseen samarialaisten kylään valmistaakseen Hänelle sijaa.

STLK Hän lähetti edellään sanansaattajia. He lähtivät matkaan ja menivät erääseen samarialaisten kylään tekemään valmisteluja häntä varten.

BIBLIA 1776 Ja lähetti sanansaattajat edellänsä, ja he menivät yhteen Samarialaisten kylään, majaa hänelle valmistamaan.

53. *TR* καὶ | *kai* mutta οὐκ | *ouk* eivät ἐδέξαντο | *edeksanto* he ottaneet vastaan αὐτόν | *auton* Häntä ὅτι | *hoti* koska τὸ | *to* πρόσωπον | *prosōpon* kasvonsa αὐτοῦ | *autou* Hänen ἦν | *ēn* oli πορευόμενον | *poreuomenon* käänntynyt menemään εἰς | *eis* Ἱερουσαλήμ | *Ierousalēm* Jerusalemiin

Delitzsch וָלֹא | *velo'* קִבְּלֵהוּ | *qibbeluhu* עַל־אֲשֶׁר | *'al-'asher* הָיָה | *haju* פָּנָיו | *fanaiv* הַלְּכִים | *holechim* יְרוּשָׁלַיִם | *Jerushalaim*

TKIS Mutta Häntä ei otettu vastaan, koska Hän oli menossa Jerusalemiin.

STLK Mutta siellä ei otettu häntä vastaan, koska hän oli vaeltamassa kohti Jerusalemia.

BIBLIA 1776 Ja ei ne häntä ottaneet vastaan, että hänen kasvonsa oli käännetty menemään Jerusalemia päin.

54. *TR* ἰδόντες | *idontes* ja sen nähdessään δὲ | *de* οἱ | *oi* μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapset αὐτοῦ | *autou* Hänen Ἰάκωβος | *Iakōbos* Jaakob καὶ | *kai* ja Ἰωάννης | *Iōannēs* Johannes εἶπον | *eipon* sanoivat Κύριε | *Kyrie* Herra θέλεις | *theleis* ταῦτα εἰπόμεν | *eipōmen* että käskenne πῦρ | *pyr* tulen καταβῆναι | *katabēnai*

tulemaan alas ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* οὐρανοῦ | *ouranou* taivaasta καὶ | *kai* ja ἀναλῶσαι | *analōsai* kadottamaan αὐτούς | *autous* heidät ὡς | *hōs* niinkuin καὶ | *kai* myös Ἠλίας | *Elias* Elias ἐποίησε | *epoiēse* teki

Delitzsch וַיֹּאמְרוּ | vajjo'meru וַיְהִי | Ja'akov וַיְהִי | veJochanan תְּלַמִּידָיו | talmidaiv כִּרְאוֹתָם | kir'otam זֶאת | zot לְאֵמֹר | le'mor אֲדַנִּינוּ | 'ADONEINU הַתְּרַצָּה | hatirtzeh וְנֹאמַר | veno'mar כִּי־תֵרַד | ki-tered אֵשׁ | 'esh מִן־הַשָּׁמַיִם | min-hash'shamaim וְתֵאכְלֶיֶם | veto'chelem כַּאֲשֶׁר | ka'asher עָשָׂה | 'asa גַּם־אֶלְיָהוּ | gam-'Elijahu

TKIS Nähdessään tämän Hänen opetuslapsensa Jaakob ja Johannes sanoivat: "Herra, tahdotko, että käskemme tulen langeta alas taivaasta ja hävittää heidät (niin kuin Eliakin teki)?"

STLK Kun hänen opetuslapsensa Jaakob ja Johannes sen näkivät, he sanoivat: "Herra, tahdotko, niin sanomme, että tuli taivaasta tulkoon alas ja hävittääkään heidät, kuten Eliakin teki?"

BIBLIA 1776 Mutta kuin hänen opetuslapsensa Jakob ja Johannes sen näkivät, sanoivat he: Herra, tahdotkos, niin me sanomme, että tuli tulee taivaasta ja kadottaa heidät, niinkuin Eliaskin teki?

55. *TR* στραφεῖς | *strafeis* mutta Hän kääntyi δὲ | *de* ἐπετίμησεν | *epetimēsen* nuhdellen αὐτοῖς | *autois* heitä καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* sanoi οὐκ | *ouk* ette οἴδατε | *oidate* tiedä οἴου | *oiou* minkälaisen πνεύματός | *pneumatos* hengen ἐστε | *este* olette ὑμεῖς· | *hymeis* te

Delitzsch וַיִּפְּן | vajjifen וַיְהִי־בָם | vajig'ar-bam וַיֹּאמַר | vajjo'mar הָלֹא | halo' הֲעַתָּה | jeda'tem בְּנֵי | benei רֹחַ־מִי | rucha-mi אַתֶּם | 'attem

TKIS Mutta Hän kääntyi ja nuhteli heitä (sanoen: "Ette tiedä minkä hengen omat olette."

STLK Mutta hän kääntyi, nuhteli heitä ja sanoi: "Ettekö tiedä, millaisen Hengen omia te olette?"

BIBLIA 1776 Mutta Jesus kääsi itsensä ja nuhteli heitä, sanoen: ette tiedä, minkäkaltaisen hengen te olette.

56. *TR* ὁ | *ho* γὰρ | *gar* sillä υἱὸς | *hyios* Poika τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōrou*
Ihmisen οὐκ | *ouk* εἰ ἦλθε | *ēlthe* tullut ψυχὰς | *psychas* sieluja ἀνθρώπων |
anthrōpōn ihmisten ἀπολέσαι | *apolesai* kadottamaan ἀλλὰ | *alla* vaan σῶσαι |
sōsai pelastamaan καὶ | *kai* ja ἐπορεύθησαν | *eporeuthēsan* he menivät εἰς | *eis*
ἐτέραν | *heteran* toiseen κώμην | *kōmēn* kylään

Delitzsch כִּי | *ki* בְּנֵהָאָדָם | *Ben-ha'Adam* לוֹ | *lo'* בְּ | *va'* אָבֶד | *le'abbed*
נַפְשֹׁתַי | *nafeshot* אָדָם | *'adam* כִּי | *ki* אֶמְלִיחֵם | *'im-lehoshi'am* וַיֵּלְכוּ |
vajje'lechu לָהֶם | *lahem* אֶל־כַּפָּר | *'el-kefar* אֲחֵר | *'acher*

TKIS Sillä Ihmisen Poika ei ole tullut ihmisten sieluja tuhoamaan, vaan pelastamaan." Ja he vaelsivat toiseen kylään."

STLK Sillä Ihmisen Poika ei ole tullut kadottamaan ihmissieluja, vaan pelastamaan." Ja he vaelsivat toiseen kylään.

BIBLIA 1776 Sillä Ihmisen Poika ei ole tullut kadottamaan ihmisten sieluja, mutta vapahtamaan. Ja he menivät toiseen kylään.

57. *TR* ἐγένετο | *egeneto* ja tapahtui δὲ | *de* πορευομένων | *poreuomenōn*
kulkiessaan αὐτῶν | *autōn* heidän ἐν | *en* τῇ | *tē* ὁδῷ | *hodō* tiellä εἶπε | *eipe* sanoι
τις | *tis* joku πρὸς | *pros* αὐτόν | *auton* Hänelle ἀκολουθήσω | *akolouthēsō*
seuraan σοι | *soi* sinua ὅπου | *hopou* mihin ἂν | *an* vain ἀπέρχῃ | *aperchē* menet
Κύριε | *Kyrie* Herra

Delitzsch וַיְהִי | *vaje'hi* בְּבִלְעָתָם | *belechtam* בְּדַרְךְ | *baderech* וַיֵּאמֶר | *vajjo'mer*
אֵלָי | *'elaiv* אִישׁ | *'ish* אֲדֹנָי | *'ADONI* אֶלְעָחָ | *'elecha* אֶל־כָּל־
אֲשֶׁר | *'el-kol-'asher* תֵּלֵךְ | *telech*

TKIS Heidän tietä kulkiessaan muuan mies sanoi Hänelle: "(Herra,) seuraan sinua mihin tahansa menet.

STLK Heidän tietä vaeltaessaan eräs mies sanoi hänelle: "Seuraan sinua, mihin ikinä menet."

BIBLIA 1776 Ja tapahtui heidän vaeltaissansa, että yksi tiellä sanoi: minä seuraan sinua, kuhunkas ikänä menet, Herra.

58. *TR* καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* sanoι αὐτῷ | *autō* hänelle ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous*

Jeesus αἰ | *hai* ἀλώπεκες | *alōpekes* ketuilla φωλεοὺς | *fōleous* luolat ἔχουσι | *echousi* ὄν καὶ | *kai* ja τὰ | *ta* πετεινὰ | *peteina* linnuilla τοῦ | *tou* οὐρανοῦ | *ouranou* taivaan κατασκηνώσεις· | *kataskēnōseis* pesät ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta υἱὸς | *hyios* Pojalla τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen οὐκ | *ouk* εἰ ἔχει | *echei* ὁ ποῦ | *pou* mihin τὴν | *tēn* κεφαλὴν | *kefalēn* päänsä κλίνῃ | *klinē* kallistaisi

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֵלַי | 'elaiiv יְשׁוּעָה | JESHUA לְשׁוּבָה | lash'shu'alim שׁוּבָה | jesh חוֹרֵי | chorei עֲפָרָה | 'afar וְלְעוֹף | ule'of הַשָּׁמַיִם | hash'shamaim קִנְיִן | qinnim וּבֶן־הָאָדָם | uBen-ha'Adam לֹא | 'ein-lo מָקוֹם | maqom לְהִנְיֹחַ | le'haniach שָׁם | sham אֶת־רֹאשׁוֹ | 'et-ro'sho

TKIS Jeesus sanoi hänelle: "Ketuilla on luolat ja taivaan linnuilla pesät, mutta Ihmisen Pojalla ei ole mihin päänsä kallistaisi."

STLK Jeesus sanoi hänelle: "Ketuilla on luolat ja taivaan linnuilla pesät, mutta Ihmisen Pojalla ei ole, mihin hän päänsä kallistaisi."

BIBLIA 1776 Ja Jesus sanoi hänelle: ketuilla ovat luolat ja taivaan linnuilla pesät; mutta ei ihmisen Pojalla ole, kuhunka hän päänsä kallistaa.

59. **TR** εἶπε | *eipe* ja Hän sanoi δὲ | *de* πρὸς | *pros* ἕτερον | *heteron* toiselle ἀκολουθεῖ | *akolouthei* seuraa μοι | *moi* minua ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta εἶπε | *eipe* hän sanoi Κύριε | *Kyrie* Herra ἐπίτρεψόν | *epitrepson* salli μοι | *moi* minun ἀπελθόντι | *apelthonti* mennä πρῶτον | *prōton* ensin θάψαι | *thapsai* hautaamaan τὸν | *ton* πατέρα | *patera* isäni μου | *mou* minun

Delitzsch וְאֶל־אִישׁ | ve'el-'ish אָחֵר | 'acher אָמַר | 'amar לֵךְ | lech אַחֲרָי | a'charai אַחֲרָי | vehu' אָמַר | 'amar אֲדֹנָי | 'ADONI תִּן־לִי | ten-li וְאֶלְעָחָה | ve'elecha בְּרֹאשׁוֹנָה | vari'shona לְקַבֵּר | liqbor אֶת־אָבִי | 'et-'avi

TKIS Toiselle Hän sanoi "Seuraa minua." Niin tämä sanoi: "Herra, salli minun ensin mennä hautaamaan isäni."

STLK Toiselle hän sanoi: "Seuraa minua." Mutta tämä sanoi: "Herra, salli minun ensin haudata isäni."

BIBLIA 1776 Mutta hän sanoi toiselle: seuraa minua! niin se sanoi: Herra, salli minun ensin mennä hautaamaan isääni.

60. *TR* εἶπε | *eipe* mutta sanoi δὲ | *de* αὐτῷ | *autō* hänelle ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous*
Jeesus ἄφες | *afes* jätä τοὺς | *tous* νεκροὺς | *nekrous* kuolleet θάψαι | *thapsai*
hautaamaan τοὺς | *tous* ἐαυτῶν | *heautōn* omat νεκρούς· | *nekrous* kuolleensa σὺ
| *sy* mutta sinά δὲ | *de* ἀπελθὼν | *apelthōn* mene διάγγελλε | *diaggelle*
julistamaan τὴν | *tēn* βασιλείαν | *basileian* valtakuntaa τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou*
Jumalan

Delitzsch וַיִּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָו | 'elaiiv יְשׁוּעַ | JESHUA הַנֶּזְחַ | hannach לְמַתִּים
| lammetim לְקַבֵּר | liqbor אֶת־מַתֵּיהֶם | 'et-meteihem וְאֶתְּ | ve'atta לֵךְ | lech
הוֹדַע | hoda' אֶת־מַלְכוּת | 'et-malchut הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Anna kuolleitten haudata kuolleensa, mutta mene sinä ja julista Jumalan valtakuntaa."

STLK Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Anna kuolleitten haudata kuolleensa, mutta mene sinä ja julista Jumalan valtakuntaa."

BIBLIA 1776 Niin Jesus sanoi hänelle: anna kuolleet haudata kuolleitansa; mutta mene sinä ja julista Jumalan valtakuntaa.

61. *TR* εἶπε | *eipe* ja sanoi δὲ | *de* καὶ | *kai* myös ἕτερος | *heteros* toinen
ἀκολουθήσω | *akolouthēsō* seuraan σοι | *soi* sinua Κύριε· | *Kyrie* Ἡερα πρῶτον |
prōton mutta ensin δὲ | *de* ἐπίτρεψόν | *epitrepson* salli μοι | *moi* minun
ἀποτάξασθαι | *apotaksasthai* hyvästellä τοῖς | *tois* εἰς | *eis* τὸν | *ton* οἶκόν | *oikon*
kotonani olevat μου | *mou* minun

Delitzsch וַיִּאמֶר | vajjo'mer עוֹד | 'od אִישׁ | 'ish אַחֵר | 'acher אֶלְכָּה | 'elecha
אֶחָרָיךְ | a'charecha אֶדְנִי | 'ADONI אַח | 'ach הַנִּיחָה־לִּי | hannicha-li בְּרִאשׁוֹנָה |
vari'shona לְהַפְרִיד | le'hippared מִבְּנֵי | mibenei בֵּיתִי | veiti

TKIS Vielä toinen sanoi: "Herra, seuraan sinua, mutta salli minun ensin sanoa jäähyväiset kotonani oleville."

STLK Vielä eräs toinen sanoi: "Minä tahdon seurata sinua, Herra, salli kuitenkin minun ensin käydä jättämässä jäähyväiset kotiväelleni."

BIBLIA 1776 Ja toinen myös sanoi: Herra, minä seuraan sinua, mutta salli minun ensin mennä hyvästi jättämään niitä, jotka kotonani ovat.

62. *TR* εἶπε | *eipe* mutta sanoi δὲ | *de* πρὸς | *pros* αὐτὸν | *auton* hänelle ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus οὐδεὶς | *oudeis* ei kukaan ἐπιβαλὼν | *epibalōn* joka on tarttunut τὴν | *tēn* χεῖρα | *cheira* kädellään αὐτοῦ | *autou* ἐπ' | *ep* ἄροτρον | *arotron* auran καὶ | *kai* ja βλέπων | *blepōn* katsoo εἰς | *eis* τὰ | *ta* ὀπίσω | *opisō* taakseen εὐθετός | *euthetos* sovelias ἐστίν | *estin* ole εἰς | *eis* τὴν | *tēn* βασιλείαν | *basileian* valtakuntaan τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer וַיֵּשׁוּעָ | JESHUA כּוֹל-חַסָּם | kol-hassam יְהוָה-יֵדָא | 'et-jado עַל-הַמַּחֲרֵשָׁה | 'al-hammacharesha וּמַבִּיט | umabbit אַחֲרָיו | a'charaiv לֹא | lo' יִכְשָׁר | jichshar לְמַלְכוּת | le'malchut הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Ei kukaan, joka on laskenut kätensä auran ja katsoo takana oleviin, ole sovelias Jumalan valtakuntaan."

STLK Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Ei kukaan, joka laskee kätensä auran ja katsoo taakseen, ole sovelias Jumalan valtakuntaan."

BIBLIA 1776 Mutta Jesus sanoi hänelle: kuka ikänä kätensä auran laskee ja taaksensa katsoo, ei se ole sovelias Jumalan valtakuntaan.

10 Luku

1. *TR* μετὰ | *meta* ja jälkeen δὲ | *de* ταῦτα | *tauta* tämän ἀνέδειξεν | *anedeiksen* asetti ὁ | *ho* Κύριος | *Kyrios* Herra καὶ | *kai* myös ἑτέρους | *heterous* muita ἑβδομήκοντα | *hebdomēkonta* seitsemänkymmentä καὶ | *kai* ja ἀπέστειλεν | *apesteilen* lähetti αὐτοὺς | *autous* heidät ἀνὰ | *ana* δύο | *dyo* kaksittain πρὸ | *pro* edellä προσώπου | *prosōpou* kasvojensa αὐτοῦ | *autou* εἰς | *eis* πᾶσαν | *pasan* jokaiseen πόλιν | *polin* kaupunkiin καὶ | *kai* ja τόπον | *topon* paikkaan οὗ | *hou* jonne ἔμελλεν | *emellen* aikoi αὐτὸς | *autos* itse ἔρχεσθαι | *erchesthai* mennä

Delitzsch וַאֲחֵרֵי-כֵן | vea'charei-chen הַבְּדִיל | hivdil הָאֲדוֹן | ha'ADON עוֹד | 'od שְׁבָעִים | shiv'im אַחֲרֵיהֶם | 'acherim וַיִּשְׁלַחֵם | vajjishlachem לְפָנָיו | le'fanaiv שְׁנַיִם | shenaim שְׁנַיִם | shenaim אֶל-כּוֹל-עִיר | 'el-kol-'ir וּמִקוֹם | umaqom אֲשֶׁר | 'asher בִּקְשָׁה | biqesh לָבוֹא | lavo' שָׁמָּה | shamma

TKIS Sen jälkeen Herra valitsi myös seitsemänkymmentä muuta ja lähetti heidät kaksittain edellensä jokaiseen kaupunkiin ja paikkaan, jonne itse aikoi mennä.

STLK Sen jälkeen Herra valitsi seitsemänkymmentä muuta ja lähetti heidät kaksittain edellään jokaiseen kaupunkiin ja paikkaan, jonne hän aikoi mennä.

BIBLIA 1776 Niin asetti Herra toiset seitsemänkymmentä, ja lähetti heitä kaksin ja kaksin edellensä joka kaupunkiin ja paikkaan, kuhunka hän itse oli tuleva.

2. **TR** ἔλεγεν | *elegen* sitten Hän sanoi οὖν | *oun* πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille ὁ | *ho* μὲν | *men* tosin θερισμὸς | *therismos* on eloa πολὺς | *polys* paljon οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta ἐργάται | *ergatai* työntekijöitä ὀλίγοι | *oligoi* vähän δεήθητε | *deēthēte* rukoilkaa οὖν | *oun* siis τοῦ | *tou* Κυρίου | *Kyriou* Herraa τοῦ | *tou* θερισμοῦ | *therismou* elon ὅπως | *hopōs* että ἐκβάλλη | *ekballē* Hän lähettäisi ἐργάτας | *ergatas* työntekijöitä εἰς | *eis* τὸν | *ton* θερισμὸν | *therismon* sadonkorjuuseensa αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch וַיִּאמֶר | vajjo'mer לְהַחֲזִיר | lahem הֵן | hen הַקְּצִיר | haqqatzir רַב | rav וְהַפְּעִלִים | ve'happo'alim מְעַטִּים | me'attim לְכֵן | lachen הִתְחַנְּנִי | hitchannu אֲדוֹן | 'el-'ADON הַקְּצִיר | haqqatzir וַיִּשְׁלַח | ve'ishelach פְּעִלִים | po'alim לְקַצְרוֹ | liqtziro

TKIS Niin* Hän sanoi heille: "Eloa on paljon, mutta työmiehiä vähän. Rukoilkaa siis elon Herraa, että Hän lähettäisi työmiehiä eloonsa.

STLK Hän sanoi heille: "Korjattavaa satoa on paljon, mutta työmiehiä vähän. Rukoilkaa siis elon Herraa, että hän lähettäisi työmiehiä elonkorjuuseensa.

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi heille: eloa tosin on paljo, vaan työväkeä on vähä: rukoilkaat siis elon Herraa, työväkeä lähettämään eloonsa.

3. **TR** ὑπάγετε· | *hypagete* menkää ἰδοὺ | *idou* katso ἐγὼ | *egō* minä ἀποστέλλω | *apostellō* lähetän ὑμᾶς | *hymas* teidät ὡς | *hōs* niinkuin ἄρνες | *arnas* lampaat ἐν | *en* μέσῳ | *mesō* keskelle λύκων | *lykōn* susien

Delitzsch לְכוּ-נָא | le'chu-na' הִנְנִי | hinni שְׁלַח | sholeach אֶתְּךָ | 'etchem כְּבָרְבָעִים | kakkevasim בֵּין | bein הַזְּאֵבִים | hazze'evim

TKIS Menkää. Katso, lähetän teidät kuin lampaat susien keskelle.

STLK Menkää; katso, minä lähetän teidät niin kuin lampaat susien keskelle.

BIBLIA 1776 Menkää: katso, minä lähetän teidät niinkuin karitsat sutten keskelle.

4. **TR** μὴ | *mē* älkää βασιτάζετε | *bastadzete* ottako kannettavaksenne βαλάντιον | *balantion* kukkaroa μὴ | *mē* eikä πήραν | *pēran* laukkua μηδὲ | *mēde* eikä ὑποδήματα· | *hypodēmata* sandaaleja καὶ | *kai* ja μηδένα | *mēdena* älkää ketään κατὰ | *kata* τὴν | *tēn* ὁδὸν | *hodon* tiellä ἀσπάσησθε | *aspasēsthe* tervehtikö

Delitzsch אֶל־תִּשׁוּ'וּ | 'al-tis'u כִּי־ | chis אֶלְ | velo' תַּרְמִיל | tarmil אֶלְ | velo' נְבִיאִים | ne'alim אֶל־תִּשׁוּ'אֲלוּ | ve'al-tish'alu לְשִׁלּוֹם־יִשְׂרָאֵל | lishlom-'ish בְּדַרְכְּךָ | badarech

TKIS Älkää pitäkö mukananne kukkaroa, älkää laukkua, älkää kenkiä, älkääkä tervehtikö ketään tiellä.

STLK Älkää ottako mukaanne kukkaroa, älkää laukkua, älkää sandaaleja, älkääkä tervehtikö ketään tiellä.

BIBLIA 1776 Älkää ottako säkkiä, eikä kukkaroa, eikä kenkiä, ja älkää ketään tervehtikö tiellä.

5. **TR** εἰς | *eis* sisälle ἣν | *hēn* mihin δ' | *d* ἄν | *an* οἰκίαν | *oikian* taloon εἰσέρχησθε | *eiserchēsthe* menette πρῶτον | *prōton* ensin λέγετε | *legete* sanokaa εἰρήνην | *eirēnē* rauha τῷ | *tō* οἴκῳ | *oikō* talolle τούτῳ | *toutō* tälle

Delitzsch וּלְכַל־בַּיִת | ulechol-bait אֲשֶׁר | 'asher תְּבֹאוּ | tavo'u שָׁם | sham אָמְרוּ | 'imru בְּרִאשׁוֹנָה | vari'shona שְׁלוֹם | shalom לְבַיִת | la'bait הַזֶּה | hazzeh

TKIS Mihin tahansa taloon astutte sisälle, sanokaa ensin: 'Rauha tälle talolle!'

STLK Kun tulette johonkin taloon, sanokaa ensiksi: 'Rauha tälle talolle!'

BIBLIA 1776 Mutta kuhunka huoneesen te menette sisälle, niin sanokaat ensisti: rauha olkoon tälle huoneelle!

6. **TR** καὶ | *kai* ja ἐὰν | *ean* jos μὲν | *men* ἤ | *hē* on ἐκεῖ | *ekei* siellä ὁ | *ho* υἱὸς | *hyios* lapsi εἰρήνης | *eirēnēs* rauhan ἐπαναπαύσεται | *epanapausetai* lepää ἐπ' | *ep* päällä αὐτὸν | *auton* hänen ἢ | *hē* εἰρήνην | *eirēnē* rauhanne ὑμῶν· | *hymōn* teidän εἰ δὲ μήγε | *ei de mēge* mutta jos ei ἐφ' | *ef* päällenne ὑμᾶς | *hymas* teidän ἀνακάμψει | *anakampsei* se palaa

Delitzsch וְהָיָה | ve'haja כִּי | ki יְהִי־שָׁלוֹם | jihjeh-shalom בֶּן־שָׁלוֹם | ben-shalom וְנָח | venach עָלֶיךָ | 'alaiv שְׁלוֹמֶכֶם | shelomechem וְאֵלֶיכֶם | ve'im-lo' אֲלֵיכֶם | 'aleichem יִשׁוּב | jashuv

TKIS Jos siellä on rauhan lapsi, teidän rauhanne on lepäävä hänen päällään, mutta ellei ole, se palaa teille.

STLK Jos siellä on rauhan lapsi, rauhanne on lepäävä hänen päällään, mutta jos ei ole, se palaa teille.

BIBLIA 1776 Ja jos siellä on rauhan lapsi, niin teidän rauhanne jää hänen päällensä; mutta jos ei, niin se palajaa teille.

7. **TR** ἐν | *en* ja αὐτῆ | *autē* siinä δὲ | *de* τῆ | *tē* οἰκίᾳ | *oikia* talossa μένετε | *menete* πρὸς ἐσθίοντες | *esthiontes* syöden καὶ | *kai* ja πίνοντες | *pinontes* juoden τὰ | *ta* παρ' | *par* luonaan αὐτῶν· | *autōn* heidän ἄξιός | *aksios* sillä ἀρῶν γὰρ | *gar* ὅ | *ho* ἐργάτης | *ergatēs* työntekijä τοῦ | *tou* μισθοῦ | *misthou* palkkansa αὐτοῦ | *autou* ἐστὶ | *esti* on μὴ | *mē* ἀλκᾶ μεταβαίνετε | *metabainete* siirtykö ἐξ | *eks* οἰκίας | *oikias* talosta εἰς | *eis* οἰκίαν | *oikian* taloon

Delitzsch וּבְבַיִת | uvabbait הַהוּא | hahu' תִּשְׁבּוּ | teshevu וְתֹאכְלוּ | veto'chelu וְתִשְׁתּוּ | vetishtu מִשְׁלָחֶם | mish'shellahem כִּי | ki שׁוּב | shoveh הַפּוֹעֵל | happo'el בְּשַׂכְרֹוֹ | bischaro אֶל־תִּסְעוּ | 'al-tis'u מִבַּיִת | mibbait לְבַיִת | le'vait

TKIS Jääkää siihen taloon ja syökää ja juokaa heidän antimiaan, sillä työmies on palkkansa ansainnut. Älkää siirtykö talosta taloon.

STLK Pysykää talossa, syökää ja juokaa, mitä heillä on, sillä työmies on palkkansa ansainnut. Älkää siirtykö talosta taloon.

BIBLIA 1776 Mutta siinä huoneessa viipykää, syökää ja juokaat sitä, mitä heillä on; sillä työmies on palkkansa ansiollinen. Älkää huoneesta huoneeseen käykö.

8. **TR** καὶ | *kai* ja εἰς | *eis* sisälle ἣν | *hēn* mihin δ' | *d* ἄν | *an* vain πόλιν | *polin* kaupunkiin εἰσέρχησθε | *eisarchēsthe* menette καὶ | *kai* ja δέχονται | *dechōntai* ottavat vastaan ὑμᾶς | *hymas* teidät ἐσθίετε | *esthiete* syökää τὰ | *ta* mitä παρατιθέμενα | *paratithemena* eteenne πᾶσαν ὑμῶν | *hymīn* teille

Delitzsch וְכָל־עֵיר | vechol-'ir אֲשֶׁר | 'asher תִּבְאוּ | tavo'u בָּהּ | vah וְקִבְלוּ |

veqibbelu אֶתְכֶם | 'etchem אֶכְלוּ-שָׁמַיִם | 'ichelu-sham אֶת־אֲשֶׁר יְשִׁימוּ | 'et-'asher
jasimu לְפָנֶיכֶם | lifneichem

TKIS Mihin tahansa kaupunkiin tulettekin ja teidät otetaan vastaan, syökää mitä eteenne pannaan.

STLK Mihin kaupunkiin tulettekin, jossa teidät otetaan vastaan, syökää, mitä eteenne pannaan,

BIBLIA 1776 Mutta kuhunka kaupunkiin te tulette sisälle, ja he teitä ottavat vastaan, niin syökää mitä teidän eteenne pannaan,

9. **TR** καὶ | *kai* ja θεραπεύετε | *therapeuete* parantakaa τοὺς | *tous* ἐν | *en* αὐτῇ | *autē* siellä ἀσθενεῖς | *astheneis* sairaat καὶ | *kai* ja λέγετε | *lete* sanokaa αὐτοῖς | *autois* heille ἔγγικεν | *engiken* on tullut lähelle ἐφ' | *ef* ὑμᾶς | *hymas* teitä ἡ | *hē* βασιλεία | *basileia* valtakunta τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וְרָפְאוּ | *verif'u* אֶת־הַחֹלִים | 'et-ha'cholim אֶשְׂרַ | 'asher בְּקִרְבָּהּ | beqirbah וְאָמְרוּ | *ve'imru* לָהֶם | *lahem* קָרְבָּהּ | *qareva* אֶלְיָכֶם | 'aleichem מַלְכוּת | malchut הַאֱלֹהִים | *ha'ELOHIM*

TKIS Ja parantakaa siellä olevat sairaat, ja sanokaa heille: 'Jumalan valtakunta on tullut teitä lähelle.'

STLK parantakaa sairaat siellä ja sanokaa heille: 'Jumalan valtakunta on tullut teitä lähelle.'

BIBLIA 1776 Ja parantakaat sairaita, joita siinä on, ja sanokaat heille: Jumalan valtakunta on teitä lähestynyt.

10. **TR** εἰς | *eis* mutta sisälle ἤν | *hēn* mihin δ' | *d* ἄν | *an* πόλιν | *polin* kaupunkiin εἰσέρχησθε | *eiserchēsthe* menette καὶ | *kai* ja μὴ | *mē* eivät δέχωνται | *dechōntai* ota vastaan ὑμᾶς | *hymas* teitä ἐξελθόντες | *ekselthontes* lähtekää ulos εἰς | *eis* τὰς | *tas* πλατείας | *plateias* kaduille αὐτῆς | *autēs* sen εἶπατε | *eipate* sanoen

Delitzsch וְכָל־עִיר | *vechol-'ir* אֶשְׂרַ | 'asher תְּבֹאוּ | *tavo'u* בָּהּ | *vah* וְלֹא | *velo'* יִקְבְּלוּ | *jeqabbelu* אֶתְכֶם | 'etchem אֶצֵּ | *tze'u* לְכֶם | *la'chem* אֶל־רְחוֹבוֹתֶיהָ | 'el-rechovoteha וְאָמְרוּ | *ve'imru*

TKIS Mutta mihin tahansa kaupunkiin tulette, eikä teitä oteta vastaan, menkää sen kaduille ja sanokaa:

STLK Mutta kun tulette kaupunkiin, jossa teitä ei oteta vastaan, menkää sen kaduille ja sanokaa:

BIBLIA 1776 Mutta kuhunka kaupunkiin te tulette sisälle, ja ei he teitä ota vastaan, niin menkää ulos sen kaduille, ja sanokaat:

11. **TR** καὶ | *kai* myös τὸν | *ton* κονιορτὸν | *koniorton* πόλιν τὸν | *ton* κολληθέντα | *kollēthenta* joka on tarttunut ἡμῖν | *hēmin* meihin ἐκ | *ek* τῆς | *tēs* πόλεως | *poleōs* kaupungistanne ὑμῶν | *hymōn* teidän ἀπομασσόμεθα | *apomassometha* pudistamme ὑμῖν· | *hymīn* teille πλὴν | *plēn* kuitenkin τοῦτο | *touto* tämä γινώσκετε | *ginōskete* tietäkää ὅτι | *hoti* että ἤγγικεν | *ēngiken* on lähestynyt ἐφ' | *ef* ὑμᾶς | *hymas* teitä ἢ | *hē* βασιλεία | *basileia* valtakunta τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch אַף | 'af אֶת־עַפָּר | 'et-'afar עִירְכֶם | 'irechem הַנִּדְבָק | hannidbaq בְּרַגְלֵינוּ | beragleinu נִנְעָרְהוּ | nena'arehu לְכֶם | la'chem אַךְ | 'ach יָדַעַ | jadoa' תִּדְעוּ | tede'u כִּי | ki קָרְבָה | qareva אֲלֵיכֶם | 'aleichem מִלְכוּת | malchut הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS ”Tomunkin, joka kaupungistanne on tarttunut meihin*, pudistamme teille takaisin, mutta se tietäkää, että Jumalan valtakunta on tullut lähellenne.’

STLK 'Tomunkin, joka teidän kaupungistanne on tarttunut, pudistamme teille takaisin. Mutta se tietäkää, että Jumalan valtakunta on tullut lähelle.’

BIBLIA 1776 Tomunkin, joka teidän kaupungistanne tarttui meihin, me pudistamme teille: kuitenkin se tietäkää, että Jumalan valtakunta oli teitä lähestynyt.

12. **TR** λέγω | *legō* mutta sanon δὲ | *de* ὑμῖν | *hymīn* teille ὅτι | *hoti* että Σοδόμοις | *Sodomois* Sodomalla ἐν | *en* τῇ | *tē* ἡμέρᾳ | *hēmera* päivänä ἐκείνῃ | *ekeinē* sinᾶ ἀνεκτότερον | *anektoteron* helpompi ἔσται | *estai* on ἢ | *ē* kuin τῇ | *tē* πόλει | *polei* kaupungilla ἐκείνῃ | *ekeinē* sillä

Delitzsch אֲנִי | 'ani אֹמֵר | 'omer אֲלֵיכֶם | 'aleichem כִּי | ki לְסֹדוֹם | liSedom יְקַל | jeqal בַּיּוֹם | baijom הַהוּא | hahu' מִן־הָעִיר | min-ha'ir הַהִיא | hahi'

TKIS Minä sanon teille, että Sodomian on sinä päivänä helpompi kuin sen kaupungin.

STLK Sanon teille: Sodomian on oleva sinä päivänä helpompi kuin sen kaupungin.

BIBLIA 1776 Minä sanon teille: Sodomalle pitää sinä päivänä huokiampi oleman kuin sille kaupungille.

13. **TR** οὐαί | *ouai* voi σοι | *soi* sinua Χωραζίν | *Chōradzin* Korasin οὐαί | *ouai* voi σοι | *soi* sinua Βηθσαϊδά· | *Bēthsaida* Beetsaida ὅτι | *hoti* sillä εἰ | *ei* jos ἐν | *en* Τύρω | *Tyrō* Tyyrossa καὶ | *kai* ja Σιδῶνι | *Sidōni* Siidonissa ἐγένοντο | *egenonto* olisivat tapahtuneet αἱ | *hai* δυνάμεις | *dynameis* voimateot αἱ | *hai* jotka γεγόμενοι | *genomenai* tapahtuivat ἐν | *en* ὑμῖν | *hymin* teissä πάλαι | *palai* aikoja sitten ἄν | *an* ἐν | *en* σάκκῳ | *sakkō* säkissä καὶ | *kai* ja σποδῶ | *spodō* tuhassa καθήμενοι | *kathēmenai* istuen μετενόησαν | *metenoēsan* ne olisivat muuttaneet mielensä

Delitzsch אוי | 'oi לך | lach כּוֹרַזִין | Korazin אוי | 'oi לך | lach בֵּית־צִידוֹן | Beit-tzajeda כִּי | ki הַגְּבוּרֹת | ha'gevurot אֲשֶׁר | 'asher נִבְּשׁוּ | na'asu בְּקֶרֶךְ־בְּכֶן | veqirbechen אֶלּוּ | 'illu נִבְּשׁוּ | na'asu בְּצֹר | beTzor וּבְצִידוֹן | uveTzidon הָלֹא | halo' כָּבֵד | chevar יִשְׁבּוּ | jashevu בְּשֶׁק | besaq וְאֶפֶר | va'efer וְשָׁבּוּ | vashavu

TKIS Voi sinua Korasin! Voi sinua Beetsaida! Sillä jos ne voimateot, jotka teissä ovat tapahtuneet, olisivat tapahtuneet Tyyrossa ja Siidonissa, ne olisivat jo aikaa sitten säkissä ja tuhassa istuen muuttaneet mielensä.

STLK Voi sinua, Korasin! Voi sinua, Beetsaida! Sillä jos ne voimalliset teot, jotka teissä ovat tapahtuneet, olisivat tapahtuneet Tyyrossa ja Siidonissa, nämä jo aikaa sitten olisivat säkissä ja tuhassa istuen muuttaneet mielensä.

BIBLIA 1776 Voi sinua Koratsin! voi sinua Betsaida! sillä jos Tyrossa ja Sidonissa olisivat senkaltaiset voimalliset työt tehdyt kuin teidän tykönänne ovat tehdyt, niin he olisivat jo aikaa säkissä ja tuhassa istuneet ja parannuksen tehneet.

14. **TR** πλὴν | *plēn* kuitenkin Τύρω | *Tyrō* Tyyrolla καὶ | *kai* ja Σιδῶνι | *Sidōni* Siidonilla ἀνεκτότερον | *anektoteron* helpompi ἔσται | *estai* on ἐν | *en* τῇ | *tē* κρίσει | *krisei* tuomiolla ἢ | *ē* kuin ὑμῖν | *hymin* teillä

Delitzsch אֶכֶן | 'achen לְצֹר | le'Tzor וּצִידוֹן | veTzidon יֶקַל | jeqal בְּדִין | baddin

מִכֶּם | mikkem

TKIS Mutta Tyyron ja Siidonin on tuomiolla helpompi kuin teidän.

STLK Mutta Tyyron ja Siidonin on oleva tuomiolla helpompi kuin teidän.

BIBLIA 1776 Kuitenkin Tyrolle ja Sidonille pitää huokiampi tuomiolle oleman kuin teille.

15. **TR** καὶ | *kai* ja σύ | *sy* sinä Καπερναοῦμ | *Kapernaoum* Kapernaum ἢ | *hē* ἕως | *eōs* saakka τοῦ | *tou* οὐρανοῦ | *ouranou* taivaaseen ὑψωθεῖσα | *upsōtheisa* olet korotettu ἕως | *eōs* asti ἄδου | *hadou* Haadekseen καταβιβασθήσῃ | *katabibasthēsē* sinut syöstään alas

Delitzsch וְאֵת | ve'att כְּפַר־נַחֻם | Kefar-nachum אֲשֶׁר | 'asher עַד־הַשָּׁמַיִם | 'ad-hash'shamaim הֵתְרוּמָמֶת | hitromamet אֶל־שָׁאוֹל | 'el-she'ol תּוֹרָדִי | turadi

TKIS Ja sinä Kapernaum, *joka olet korotettu* taivaaseen saakka! Tuonelaan asti sinut syöstään alas.

STLK Sinä, Kapernaum, korotetaankohan sinut hamaan taivaaseen? Hamaan helvettiin sinun on astuttava alas.

BIBLIA 1776 Ja sinä Kapernaum, joka olet taivaasen asti korotettu, sinä pitää hamaan helvettiin alas sysättämän.

16. **TR** ὃ | *ho* joka ἀκούων | *akouōn* kuulee ὑμῶν | *hymōn* teitä ἐμοῦ | *emou* minua ἀκούει· | *akouei* kuulee καὶ | *kai* ja ὃ | *ho* joka ἀθετῶν | *athetōn* hylkää ὑμᾶς | *hymas* teidät ἐμὲ | *eme* minut ἀθετεῖ· | *athetei* hylkää ὃ | *ho* mutta joka δὲ | *de* ἐμὲ | *eme* minut ἀθετῶν | *athetōn* hylkää ἀθετεῖ | *athetei* hylkää τὸν | *ton* ἀποστείλαντά | *aposteilanta* Hänet joka on lähettänyt με | *me* minut

Delitzsch הַשְׁוִמֵּעַ | hash'shomea' אֶלְיָכֶם | 'aleichem אֵלַי | 'elai הוּא | hu' שׁוֹמֵעַ | shomea' וְהַבּוֹזֵה | ve'habbozeh אֶתְכֶם | 'etchem אוֹתִי | 'oti הוּא | hu' בּוֹזֵה | vozeh וְהַבּוֹזֵה | ve'habbozeh אוֹתִי | 'oti הוּא | hu' בּוֹזֵה | vozeh אֶת־אֲשֶׁר | 'et-'asher שְׁלַחְנִי | shelachani

TKIS Joka kuulee teitä, kuulee minua, ja joka hylkää teidät, hylkää minut. Mutta joka hylkää minut, hylkää Hänet, joka on minut lähettänyt.”

STLK Se, joka kuulee teitä, kuulee minua, ja se, joka hylkää teidät, hylkää minut. Mutta se, joka minut hylkää, hylkää hänet, joka on minut lähettänyt."

BIBLIA 1776 Joka teitä kuulee, se minua kuulee, ja joka teidät katsoo ylöns, se katsoo ylöns minun; mutta joka minun katsoo ylöns, hän katsoo ylöns sen, joka minun lähetti.

17. **TR** ὑπέστρεψαν | *hypestrepsan* niin palasivat δὲ | *de* οἱ | *oi* ἑβδομήκοντα | *hebdomēkonta* seitsemänkymmentä μετὰ | *meta* χαρᾶς | *charas* iloiten λέγοντες | *legontes* sanoen Κύριε | *Kyrie* Herra καὶ | *kai* myös τὰ | *ta* δαιμόνια | *daimonia* riivaajat ὑποτάσσεται | *hypotassetai* ovat alamaiset ἡμῖν | *hēmin* meille ἐν | *en* τῷ | *tō* ὀνόματί | *onomati* nimessäsi σου | *sou* sinun

Delitzsch וַיִּשׁוּבוּ | *vajjashuvu* הַשְּׁבַעִים | *hash'shiv'im* בְּשִׂמְחָה | *besimecha* וַיִּצְמְחוּ | *vajjo'meru* אֶל־יְיָ | *'ADONEINU* גַּם־הַשְּׁדִיִּים | *gam-hash'shedim* נִכְנְעִים | *nichna'im* לַנּוֹ | *lanu* בְּשִׂמְחָה | *bishemecha*

TKIS Niin ne seitsemänkymmentä palasivat iloiten ja sanoivat: "Herra, riivaajatkin ovat meille alamaiset sinun nimesi vuoksi."

STLK Niin ne seitsemänkymmentä palasivat iloiten ja sanoivat: "Herra, riivaajatkin ovat meille alamaiset sinun nimessäsi."

BIBLIA 1776 Niin ne seitsemänkymmentä palasivat ilolla, sanoen: Herra, perkeleetkin ovat sinun nimes kautta meidän allemme annetut.

18. **TR** εἶπε | *eipe* mutta Hän sanoi δὲ | *de* αὐτοῖς | *autois* heille ἐθέωρουν | *etheōroun* näin τὸν | *ton* σατανᾶν | *satanan* ὡς | *hōs* niinkuin ἀστραπὴν | *astrapēn* salaman ἐκ | *ek* τοῦ | *tou* οὐρανοῦ | *ouranou* taivaasta πεσόντα | *pesonta* lankeavan

Delitzsch וַיִּצְמְחַ | *vajjo'mer* אֶל־יְיָ | *'aleihem* רְאִיתִי | *ra'iti* אֶת־הַשְּׁדִיִּים | *'et-has'satan* נִפְלָ | *nofel* כְּבָרַק | *kabbaraq* מִן־הַשְּׁמַיִם | *min-hash'shamaim*

TKIS Mutta Hän sanoi heille: "Näin saatanan lankeavan taivaasta kuin salaman.

STLK Hän sanoi heille: "Minä näin saatanan lankeavan taivaasta kuin salaman.

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi heille: minä näin saatanan taivaasta lankeevan niinkuin pitkäisen tulen.

19. *TR* ἰδοὺ | *idou* katso δίδωμι | *didōmi* olen antanut ὑμῖν | *hymin* teille τὴν | *tēn* ἐξουσίαν | *eksousian* vallan τοῦ | *tou* πατεῖν | *patein* tallata ἐπάνω | *epanō* ὄφρων | *ofeōn* käärmeitä καὶ | *kai* ja σκορπίων | *skorpiōn* skorpioneja καὶ | *kai* ja ἐπὶ | *epi* πᾶσαν | *pasan* kaikkea τὴν | *tēn* δύναμιν | *dynamin* voimaa τοῦ | *tou* ἐχθροῦ· | *echthrou* vihollisen καὶ | *kai* ja οὐδὲν | *ouden* ei mikään ὑμᾶς | *hymas* teitä οὐ μὴ | *ou mē* ei millään tavalla ἀδικήσει | *adikēsei* vahingoita

Delitzsch הַיָּהוּה | hinneh הַשְּׂלֵטָה | hishlatti אֶתְכֶם | 'etchem לְדָרוֹךְ | lidroch עַל-נְחָשִׁים | 'al-nechashim וְעַקְרָבִים | ve'aqrabbim וְעַל-גְּבוּרַת | ve'al-gבורת kol-gevurat הָאֵיבָה | ha'ojev וְכֹל-דָּבָר | vechol-davar לֹא | lo' לְיָזִיק | jazziq לְכֶמֶץ | la'chem

TKIS Katso, annan* teille vallan tallata käärmeitä ja skorpioneja ja kaikkea vihollisen voimaa, eikä mikään ole teitä vahingoittava.

STLK Katso, olen antanut teille vallan tallata käärmeitä, skorpioneja ja kaikkea vihollisen voimaa, eikä mikään ole teitä vahingoittava.

BIBLIA 1776 Katso, minä annan teille vallan tallata käärmeitä ja skorpioneja ja kaikkea vihollisen voimaa, ja ei teitä mikään ole vahingoitseva,

20. *TR* πλὴν | *plēn* kuitenkin ἐν | *en* τούτῳ | *toutō* tästä μὴ | *mē* älkää χαίρετε | *chairete* iloitko ὅτι | *hoti* että τὰ | *ta* πνεύματα | *pneumata* henget ὑμῖν | *hymin* teille ὑποτάσσεται· | *hypotassetai* ovat alamaiset χαίρετε | *chairete* vaan iloitkaa δὲ | *de* μᾶλλον | *mallon* enemmän ὅτι | *hoti* että τὰ | *ta* ὀνόματα | *onomata* nimenne ὑμῶν | *hymōn* teidän ἐγράφη | *egrafē* on kirjoitettuna ἐν | *en* τοῖς | *tois* οὐρανοῖς | *ouranois* taivaissa

Delitzsch אַח | 'ach בְּזֹאת | bazot אֶל-תִּשְׁמְחוּ | 'al-tismechu כִּי-נִכְנְעִים | ki-nichna'im לְכֶמֶץ | la'chem הַרוּחֹת | haruchot כִּי | ki לְשִׂמְחָה | 'im-simchu וְעַל-אֲשֶׁר-נִכְתְּבוּ | 'al-asher-nichtevu שְׁמוֹתֵיכֶם | shemoteichem בְּשָׁמַיִם | bash'shamaim

TKIS Älkää kuitenkin siitä iloitko, että henget ovat teille alamaiset, vaan iloitkaa (pikemmin) siitä, että nimenne ovat kirjoitettuina taivaissa."

STLK Älkää kuitenkin siitä iloitko, että henget ovat teille alamaiset, vaan iloitkaa siitä, että teidän nimenne ovat kirjoitettuina taivaissa."

BIBLIA 1776 Kuitenkin älkää siitä iloitko, että henget teidän allenne annetaan;

vaan iloitkaat paremmin, että teidän nimenne ovat kirjoitetut taivaissa.

21. *TR* ἐν | *en* αὐτῆ | *autē* samalla τῆ | *tē* ὥρα | *hōra* hetkellä ἠγαλλιάσατο | *ēgalliasato* riemuitsi τῷ | *tō* Πνεύματι | *Pneumati* Hengessä ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* sanoi ἐξομολογοῦμαι | *eksomologoumai* ylistän σοι | *soi* sinua Πάτερ | *Pater* Isä Κύριε | *Kyrie* Herra τοῦ | *tou* οὐρανοῦ | *ouranou* taivaan καὶ | *kai* ja τῆς | *tēs* γῆς | *gēs* maan ὅτι | *hoti* että ἀπέκρυψας | *apekrypsas* olet kätkenyt ταῦτα | *tauta* nämä ἀπὸ | *apo* σοφῶν | *sofōn* viisailta καὶ | *kai* ja συνετῶν | *synetōn* ymmärtäväsiltä καὶ | *kai* ja ἀπεκάλυψας | *apekalypsas* ilmoittanut αὐτὰ | *auta* ne νηπίοις· | *nēpiois* lapsenmielisille ναί | *nai* kyllä ὁ | *ho* Πατήρ | *Patēr* Isä ὅτι | *hoti* sillä οὕτως | *houtōs* näin ἐγένετο | *egeneto* oli εὐδοκία | *eudokia* hyvä tahtosi ἔμπροσθέν | *emprosthen* edessäsi σου | *sou* sinun

Delitzsch בְּשֵׁעַ | bash'sha'a הַיְהוָה | hahi' עָלַי | 'alatz יֵשׁוּעַ | JESHUA בְּרוּחַ | beRuach הַקֹּדֶשׁ | haQodesh וַיֵּאמַר | vajjo'mar אִדְּכָה | 'odecha הָאָב | ha'Av אֲדֹנָי | 'ADON הַשָּׁמַיִם | hash'shamaim וְהָאָרֶץ | ve'ha'aretz כִּי | ki הִסְתַּרְתָּ | histarta אֶלַּי | 'et-'elleh מִן־הַחַכְמִים | min-hachachamim וְהַנְּבוֹנִים | ve'hannevonim וְגַלִּיתָם | vegillitam לְעֹלָלִים | la'olalim הֵן | hen אָבִי | 'Avi כֵּן־כֵּן | ki-chen הִנֵּה | haja רָצוֹן | ratzon מִלְּפָנֶיךָ | millefanecha

TKIS Sillä hetkellä Jeesus* riemuitsi [Pyhässä] Hengessä ja sanoi: "Ylistän sinua, Isä, taivaan ja maan Herra, että olet salannut nämä viisailta ja ymmärtäväsiltä ja olet ilmaissut ne lapsenmielisille. Niin Isä, sillä näin oli sinun tahtosi.

STLK Sillä hetkellä hän riemuitsi Pyhässä Hengessä ja sanoi: "Minä ylistän sinua, Isä, taivaan ja maan Herra, että olet salannut nämä viisailta ja älykkäiltä ja ilmoittanut ne lapsenmielisille. Niin, Isä, sillä näin on sinulle hyväksi näkynyt.

BIBLIA 1776 Sillä hetkellä riemuitsi Jesus hengessä ja sanoi: minä kiitän sinua, Isä, taivaan ja maan Herra, että nämä salasit viisailta ja toimellisilta, ja olet ne ilmoittanut pienille : tosin, Isä, niin oli sinun hyvä tahtos.

22. *TR* πάντα | *panta* kaikki παρεδόθη | *paredothē* on annettu haltuuni μοι | *moi* minun ὑπὸ | *hypo* τοῦ | *tou* Πατρός | *Patros* Isältäni μου· | *mou* minun καὶ | *kai* ja οὐδείς | *oudeis* ei kukaan γινώσκει | *ginōskei* tunne τίς | *tis* kuka ἐστίν | *estin* on ὁ | *ho* υἱός | *hyios* Poika εἰ μὴ | *ei mē* muu kuin ὁ | *ho* Πατήρ | *Patēr* Isä καὶ | *kai* ja τίς | *tis* kuka ἐστίν | *estin* on ὁ | *ho* Πατήρ | *Patēr* Isä εἰ μὴ | *ei mē* muu kuin ὁ

| *ho* υἱὸς | *hyios* Poika καὶ | *kai* ja ἔ | *hō* jolle ἐὰν | *ean* jos βούληται | *boulētai*
tahtoo ó | *ho* υἱὸς | *hyios* Poika ἀποκαλύψαι | *apokalypsai* Hänet ilmoittaa

Delitzsch הַכֹּל | hakol לִי-נִמְסַר | nimsar-li מֵאֲבִי | me'et אָבִי | 'Avi וְאִין | ve'ein
יִדְעַ | jodea' מִי | mi הוּא | hu' הֲבֵן | ha'Ben בְּלִתִּי | bilti הָאָב | ha'Av וּמִי | umi
הוּא | hu' הָאָב | ha'Av בְּלִתִּי | bilti הֲבֵן | ha'Ben וְאֲשֶׁר | va'asher יַחַפּוֹז | jachpotz
הֲבֵן | ha'Ben לְגַלּוֹתוֹ | le'galloto לוֹ | lo

TKIS Kaikki on Isäni antanut minulle, eikä kukaan muu tunne, kuka Poika on kuin Isä, ja kuka Isä on, kuin Poika ja kenelle Poika tahtoo Hänet ilmaista."

STLK Kaikki minun Isäni on uskonut minun haltuuni, eikä kukaan muu tunne, kuka Poika on, kuin Isä; eikä kukaan muu tunne, kuka Isä on, kuin Poika ja se, kenelle Poika tahtoo hänet ilmoittaa."

BIBLIA 1776 Kaikki ovat minulle annetut Isältäni: ja ei tiedä kenkään, kuka on Poika, vaan Isä: ja kuka on Isä, vaan Poika ja kelle Poika tahtoo ilmoittaa.

23. **TR** καὶ | *kai* ja στραφεῖς | *strafeis* κἀντιπρὸς | *pros* puoleen τοὺς | *tous*
μαθητὰς | *mathētas* ὁποῦς | *kat* ἰδίαν | *idian* ἐρικσὲν εἶπε | *eipe* Hān
sanoi μακάριοι | *makarioi* αὐτωαῖτα οἱ | *oi* ὀφθαλμοὶ | *ofthalmoi* silmät οἱ | *oi* jotka
βλέποντες | *blepontes* näkevät ἃ | *ha* mitὰ βλέπετε | *blepete* te näette

Delitzsch וַיִּפֶן | vajjifen אֶל-תַּלְמִידָיו | 'el-talmidaiv לְבַדָּם | le'vaddam וַיֹּאמֶר |
vajjo'mar אֲשֶׁר־י | 'ashrei הַעֵינַיִם | ha'einaim הָרְאוֹת | haro'ot אֵין | 'et אֲשֶׁר |
'asher אֲתֵם | 'attem רְאִים | ro'im

TKIS Käännyen opetuslasten puoleen erikseen Hän sanoi: "Autuaat ne silmät, jotka näkevät, mitä te näette!

STLK Hän kääntyi erikseen opetuslapsiinsa ja sanoi: "Autuaat ovat ne silmät, jotka näkevät, mitä te näette.

BIBLIA 1776 Ja hän kääntyi opetuslastensa puoleen erinänsä, ja sanoi: autuaat ovat ne silmät, jotka näkevät, joita te näette:

24. **TR** λέγω | *legō* sillä sanon γὰρ | *gar* ὑμῖν | *hymīn* teille ὅτι | *hoti* ἐττὰ πολλοὶ |
polloī monet προφηταὶ | *profētai* προφῆται καὶ | *kai* ja βασιλεῖς | *basileis*
κυνῖκαατ ἠθέλησαν | *ēthelēsan* ovat tahtoneet ἰδεῖν | *idein* nähdä ἃ | *ha* mitὰ ὑμεῖς

| *hymeis* te βλέπετε | *blepete* näette καὶ | *kai* mutta οὐκ | *ouk* eivät εἶδον· | *eidon* ole nähneet καὶ | *kai* ja ἀκοῦσαι | *akousai* kuulla ἃ | *ha* mitä ἀκούετε | *akouete* te kuulette καὶ | *kai* mutta οὐκ | *ouk* eivät ἤκουσαν | *ēkousan* ole kuulleet

Delitzsch כִּי | ki אָנִי | 'ani אָמַר | 'omer לָכֵן | la'chem נְבִיאִים | nevi'im וּמְלָכִים | umelachim רַבִּים | rabbim חִפְצוּ | chafetzu לְרֵאוֹת | lir'ot אֵת | 'et אֲשֶׁר | 'asher אֲתֶם | 'attem רַאִים | ro'im וְלֹא | velo' רָאוּ | ra'u וְלִשְׁמֹעַ | velishmoa' אֵת | 'et אֲשֶׁר | 'asher אֲתֶם | 'attem שְׁמַעִים | shome'im וְלֹא | velo' שָׁמְעוּ | shame'u

TKIS Sillä sanon teille, että monet profeetat ja kuninkaat ovat tahtoneet nähdä, mitä te näette, eivätkä ole nähneet, ja kuulla, mitä te kuulette, eivätkä ole kuulleet."

STLK Sillä sanon teille: monet profeetat ja kuninkaat ovat tahtoneet nähdä, mitä te näette, eivätkä ole nähneet, ja kuulla, mitä te kuulette, eivätkä ole kuulleet."

BIBLIA 1776 Sillä minä sanon teille: monta prophetaa ja kuningasta tahtoivat nähdä, joita te näette, ja ei nähneet, ja kuulla, joita te kuulette, ja ei kuulleet.

25. **TR** καὶ | *kai* ja ἰδοῦ | *idou* katso νομικός | *nomikos* lainoppinut τις | *tis* eräs ἀνέστη | *anestē* nousi ἐκπειράζων | *ekpeiradzōn* kiusaten αὐτόν | *auton* Häntä καὶ | *kai* ja λέγων | *legōn* sanoι διδάσκαλε | *didaskale* Opettaja τί | *ti* mitä ποιήσας | *poiēsas* minun täytyy tehdä ζωὴν | *dzōēn* elämän αἰώνιον | *aiōnion* iankaikkisen κληρονομήσω | *klēronomēsō* periäkseni

Delitzsch וְהִנֵּה | ve'hinneh אֶחָד | 'echad מִבְּעָלֵי | mibba'alei הַתּוֹרָה | ha'torah קָם | qam לְנִסּוֹתָו | le'nassoto וַיֹּאמֶר | vajjo'mar מוֹרֶה | Moreh מֶה־שָׁשְׂטָן | ma-'e'eseh וַאֲיִרָשׁ | ve'irash חַיִּי | chajjei עוֹלָם | 'olam

TKIS Katso, muuan lainoppinut nousi ja kysyi kiusaten Häntä "Opettaja, mitä minun on tehtävä periäkseni iäisen elämän?"

STLK Katso, eräs lainoppinut nousi ja kysyi koetellen häntä: "Opettaja, mitä minun pitää tehdä, että minä iankaikkisen elämän perisin?"

BIBLIA 1776 Ja katso, yksi lainoppinut nousi ja kiusasi häntä, sanoen: Mestari, mitä minun pitää tekemän, että minä ijankaikkisen elämän perisin?

26. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta εἶπε | *eipe* Hän sanoι πρὸς | *pros* αὐτόν | *auton* hänelle ἐν | *en* τῷ | *tō* νόμῳ | *nomō* laissanne τί | *ti* mitä γέγραπται | *gegraptai* on

kirjoitettu πῶς | *pōs* miten ἀναγινώσκεις | *anaginōskeis* luet

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלַי | 'elaiiv מִה־כָּתוּב | mah-katuv בְּתוֹרָה | batora וְאֵיךְ | ve'eich אֲתָה | 'atta קוֹרָא | qore'

TKIS Hän sanoi hänelle: "Mitä laissa on kirjoitettuna? Kuinka luet?"

STLK Hän sanoi hänelle: "Mitä laissa on kirjoitettuna? Miten luet?"

BIBLIA 1776 Mutta hän sanoi hänelle: mitä laissa on kirjoitettu? kuinkas luet?

27. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* ja ἀποκριθεὶς | *apokritheis* hän vastasi εἶπεν | *eipen* sanoen ἀγαπήσεις | *agapēseis* rakasta Κύριον | *Kyrion* Herraan τὸν | *ton* Θεόν | *Theon* Jumalaasi σου | *sou* sinun ἐξ | *eks* ὅλης | *holēs* koko τῆς | *tēs* καρδίας | *kardias* sydämestäsi σου | *sou* sinun καὶ | *kai* ja ἐξ | *eks* ὅλης | *holēs* koko τῆς | *tēs* ψυχῆς | *psychēs* sielustasi σου | *sou* sinun καὶ | *kai* ja ἐξ | *eks* ὅλης | *holēs* koko τῆς | *tēs* ἰσχύος | *ischyos* voimastasi σου | *sou* sinun καὶ | *kai* ja ἐξ | *eks* ὅλης | *holēs* koko τῆς | *tēs* διανοίας | *dianoias* mielestäsi σου· | *sou* sinun καὶ | *kai* ja τὸν | *ton* πλησίον | *plēsion* lähimmäistäsi σου | *sou* sinun ὡς | *hōs* niinkuin σεαυτόν | *seauton* itseäsi

Delitzsch וַיֵּן | vajja'an וַיֹּאמֶר | vajjo'mar וְאֶהְבֶּתָּ | ve'ahaveta אֶת | 'et ה' | JAHWEH אֱלֹהֶיךָ | 'ELOHECHA בְּכָל־לִבְבְּךָ | bechol-levavecha וּבְכָל־נַפְשְׁךָ | uvechol-naf'shecha וּבְכָל־מַדְבַּרְךָ | uvechol-me'odecha וּבְכָל־מַדְבַּרְךָ | uvechol-madda'acha וְאֶת־רַעְיֶךָ | ve'et-re'acha כַּמּוֹחָ | kamocho

TKIS Tämä vastasi ja sanoi: "Rakasta Herraan, Jumalaasi kaikesta sydämestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta voimastasi ja kaikesta mielestäsi ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi."

STLK Hän vastasi ja sanoi: "Rakasta Herraan, Jumalaasi, kaikesta sydämestäsi, kaikesta sielustasi, kaikesta voimastasi ja kaikesta mielestäsi, ja lähimmäistäsi niin kuin itseäsi."

BIBLIA 1776 Ja hän vastasi ja sanoi: sinun pitää rakastaman Herraan sinun Jumalaas kaikesta sinun sydämestäsi, ja kaikesta sinun sielustasi, ja kaikesta sinun voimastasi, ja kaikesta sinun mielestäsi: ja sinun lähimmäistäsi niinkuin itsiäsi.

28. *TR* εἶπε | *eipe* ja Hän sanoi δὲ | *de* αὐτῷ | *autō* hänelle ὀρθῶς | *orthōs* oikein

ἀπεκρίθη· | *apekrithēs* vastasit τοῦτο | *touto* ποίει | *poiei* se tee καὶ | *kai* niin
ζήση | *dzēsē* elät

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלַי | 'elaiiv כֵּן | ken תְּשִׁיבוֹתָ | heshivota תַּעֲשֶׂה־זֶה |
'aseh-zot הֲיִהְיֶה | vechjeh

TKIS Niin Hän sanoi hänelle: ”Oikein vastasit. Tee se, niin saat elää.”

STLK Hän sanoi hänelle: "Oikein vastasit. Tee se, niin olet elävä."

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi hänelle: oikein sinä vastasit; tee se, niin sinä saat elää.

29. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta θέλων | *thelōn* hän tahtoi δικαιοῦν | *dikaioun*
vanhurskaaksi osoittaa ἑαυτὸν | *heauton* itsensä εἶπε | *eipe* hän sanoi πρὸς | *pros*
τὸν | *ton* Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesukselle καὶ | *kai* ja τίς | *tis* kuka ἐστὶ | *esti* on μου
| *mou* minun πλησίον | *plēsion* lähimmäiseni

Delitzsch וְהוּא | vehu' חָפֵץ | chafetz לְהִיטַדֵּדֵק | le'hitztaddeq וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶל
| 'el יֵשׁוּעַ | JESHUA וּמִי | umi הוּא | hu' רֵעִי | re'i

TKIS Mutta tahtoessaan näyttää vanhurskaalta hän sanoi Jeesukselle: "Kuka sitten on lähimmäiseni?"

STLK Mutta hän tahtoi näyttää olevansa vanhurskas ja sanoi Jeesukselle: "Kuka sitten on lähimmäiseni?"

BIBLIA 1776 Mutta hän tahtoi itsensa vanhurskaaksi tehdä ja sanoi Jeesukselle:
kukas minun lähimmäiseni on?

30. *TR* ὑπολαβὼν | *hypolabōn* niin jatkoi puhettaan δὲ | *de* ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous*
Jeesus εἶπεν | *eipen* sanoen ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies τις | *tis* eräs κατέβαινον |
katebainen kulki alas ἀπὸ | *apo* Ἱερουσαλὴμ | *Ierusalēm* Jerusalemista εἰς | *eis*
Ἱεριχώ | *Ierichō* Jerikoon καὶ | *kai* ja λησταῖς | *lēstais* rosvojen περιέπεσον |
periepesen tuli yllättämäksi οἱ | *hoi* καὶ | *kai* ja ἐκδύσαντες | *ekdysantes* he
riisuiivat αὐτὸν | *auton* hänet καὶ | *kai* ja πληγὰς | *plēgas* haavoille ἐπιθέντες |
epithentes lyöden ἀπῆλθον | *apēlthon* menivät pois ἀφέντες | *afentes* jättäen
ἡμιθανῆ | *hēmithanē* puolikuolleena τυγχάνοντα | *tygchanonta* olemaan

Delitzsch וַיִּבֶן | vajja'an וַיֵּשׁ | JESHUA וַיֹּאמֶר | vajjo'mar אִישׁ | 'ish אֶלְ

'echad יֶחָד | jarad מִירוּשָׁלַיִם | miJerushalaim לִירוּחֹ | liJericho וְנָפַל | venafal בְּיַדִּי
| bidei שְׂדָדִים | shodedim וְהֵם | vehem הַפְּשִׁיטָהּ | hifshituhu וְגַם | vegam פָּצְעָהּ
| petza'uhu וַיַּעֲזְבוּ | vajja'azvu אוֹתוֹ | 'oto בֵּין | bein חַיִּים | chajjim לְמֹות |
lamavet וַיִּלְכוּ | vajje'lechu לָהֶם | lahem

TKIS Jeesus vastasi ja sanoi: "Muuan mies vaelsi Jerusalemista alas Jerikoon ja joutui ryövärien käsiin, jotka riisuiivat hänet alasti ja löivät haavoille ja menivät pois jättäen hänet puolikuolleeksi.

STLK Jeesus vastasi ja sanoi: "Eräs mies vaelsi Jerusalemista alas Jerikoon ja joutui ryövärien käsiin, jotka riisuiivat hänet alasti, löivät haavoille ja menivät pois jättäen hänet puolikuolleeksi.

BIBLIA 1776 Jesus vastasi ja sanoi: yksi ihminen meni alas Jerusalemista Jerikoon, ja tuli ryövärien käsiin, jotka hänen alasti riisuiivat ja haavoittivat, menivät pois ja jättivät hänen puolikuolleeksi.

31. **TR** κατὰ | *kata* συγκυρίαν | *sygkyrian* niin sattumalta δὲ | *de* ἱερέως | *hiereus*
pappi τις | *tis* ἐρᾶς κατέβαινον | *katebainen* kulki alas ἐν | *en* τῇ | *tē* ὁδῷ | *hodō*
tiellä ἐκεῖνη· | *ekeinē* sillä καὶ | *kai* ja ἰδὼν | *idōn* nähdessään αὐτὸν | *auton* hänet
ἀντιπαρήλθεν | *antiparēlthen* meni tien toista reunaa ohi

Delitzsch וַיִּקֶר | vajjiqer הַמְקָרָה | hammiqreh כִּי־יָרַד | ki-jarad כֹּהֵן | kohen אָחַד
| 'echad בְּדָרֶךְ | baderech הַהוּא | hahu' וַיִּרָא | vajjar' אוֹתוֹ | 'oto וַיַּעֲבֹר | vajja'avor
מֵעַלָּיו | me'alaiv

TKIS Niin kulki sattumalta muuan pappi alas sitä tietä ja nähdessään hänet meni ohi.

STLK Eräs pappi sattui kulkemaan sitä tietä, näki hänet ja meni ohi.

BIBLIA 1776 Niin tapahtui, että yksi pappi sitä tietä vaelsi, ja kuin hän hänen näki, meni hän ohitse.

32. **TR** ὁμοίως | *homoiōs* ja samoin δὲ | *de* καὶ | *kai* myös λευίτης | *leitēs*
leeviläinen γενόμενος | *genomenos* ollessaan κατὰ | *kata* kohdalla τὸν | *ton* τόπον
| *topon* paikalle ἐλθὼν | *elthōn* tuli καὶ | *kai* ja ἰδὼν | *idōn* nähdessään hänet
ἀντιπαρήλθε | *antiparēlthe* meni tien toista reunaa ohi

Delitzsch וְכֵן | vechen וְגַם־אִישׁ | gam-'ish לְוִי | Levi פָּגַע | paga' בְּמִקּוֹם | bammaqom וַיִּגָּשׁ | vajjigash וַיִּיָּרֶא | vajjar' אֶת־וְ | 'oto וַיַּעֲבֹר | vajja'avor מֵעֲלֹי | me'alaiv

TKIS Samoin *paikalle osunut leeviläinenkin tuli ja näki ja meni* ohi.

STLK Samoin myös leeviläinen. Kun hän tuli paikalle ja näki hänet, hän meni ohi.

BIBLIA 1776 Niin myös Leviläinen, kuin hän tuli sille paikalle, ja näki hänen, ja meni ohitse.

33. *TR* σαμαρείτης | *samareitēs* mutta samarialainen δέ | *de* τις | *tis* eräs ὁδεύων | *hodeuōn* matkustaessaan ἦλθε | *ēlthe* tuli κατ' | *kat* kohdalleen αὐτόν | *auton* hänen καὶ | *kai* ja ἰδὼν | *idōn* nähdessään αὐτόν | *auton* hänet ἐσπλαγχνίσθη | *esplagchnisthē* tunsii sääliä

Delitzsch וְאִישׁ | ve'ish שְׁמֵרוֹנִי | Shomeroni הִלֵּךְ | holech בְּדֶרֶךְ | baderech וַיִּבֹּא | vajjava' עֲלֹי | 'alaiv וַיִּיָּרֶא | vajjar' אֶת־וְ | 'oto וַיַּעֲבֹר | vaje'hemu רַחֲמָיו | rachamaiv

TKIS Mutta kun muuan matkustava samarialainen tuli hänen kohdalleen ja näki hänet, hänen kävi miestä sääli.

STLK Mutta kun eräs samarialainen, joka matkusti sitä tietä, tuli hänen kohdalleen ja näki hänet, hän armahti häntä.

BIBLIA 1776 Mutta yksi Samarialainen vaelsi, ja tuli hänen tykönsä, ja kuin hän näki hänen, armahti hän häntä,

34. *TR* καὶ | *kai* ja προσελθὼν | *proselthōn* hän tuli λυο κατέδησε | *katedēse* sitoι τὰ | *ta* τραύματα | *traumata* haavansa αὐτοῦ | *autou* hänen ἐπιχέων | *epicheōn* vuodattaen niihin ἔλαιον | *elaion* öljyä καὶ | *kai* ja οἶνον· | *oinon* viiniä ἐπιβίβασας | *epibibasas* ja nosti selkään δὲ | *de* αὐτόν | *auton* hänet ἐπὶ | *epi* päälle τὸ | *to* ἴδιον | *idion* oman κτήνος | *ktēnos* juhtansa ἤγαγεν | *ēgagen* vieden αὐτόν | *auton* hänet εἰς | *eis* πανδοχεῖον | *pandocheion* majataloon καὶ | *kai* ja ἐπεμελήθη | *epemelēthē* hoiti αὐτοῦ | *autou* häntä

Delitzsch וַיִּגָּשׁ | vajjigash אֶלְי | 'elaiv וַיִּיָּרֶא | vaje'chbash וְאֶת־עֲצָבֹתַי | 'et-petza'aiv וַיִּסְוֶחַם | vaje'suchem בְּשֵׁמֶן | beshemen וַיִּיָּרֶא | vajjain וַיַּעֲלֵהוּ | vajja'alehu עַל־בְּהֵמָתוֹ | 'al-behemto וַיִּיָּלִיכֵהוּ | vajjolichehu אֶל־הַמַּלּוֹן | 'el-hammalon וַיִּכְלֹקְלֵהוּ

| vaje'chalkelehu

TKIS Astuttuaan luo hän satoi hänen haavansa ja vuodatti niihin öljyä ja viiniä, ja nostettuaan hänet oman juhtansa selkään vei hänet majataloon ja hoiti häntä.

STLK Hän meni hänen luokseen, satoi hänen haavansa, vuodatti niihin öljyä ja viiniä, pani hänet juhtansa selkään ja vei hänet majataloon ja hoivasi häntä.

BIBLIA 1776 Ja tuli ja satoi hänen haavansa ja vuodatti siihen öljyä ja viinaa, ja pani juhtansa päälle, ja vei hänen majaan, ja korjasi häntä.

35. **TR** καὶ | *kai* ja ἐπὶ | *epi* τὴν | *tēn* αὔριον | *aurion* seuraavana aamuna ἐξελθὼν | *ekselthōn* lähtiessään pois ἐκβαλὼν | *ekbalōn* otti esiin δύο | *dyo* kaksi δηνάρια | *dēnaria* denaria ἔδωκε | *edōke* antaen ne τῷ | *tō* πανδοχεῖ | *pandochei* majatalon isännälle καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle ἐπιμελήθητι | *epimelēthēti* pidä huolta αὐτοῦ· | *autou* hänestä καὶ | *kai* ja ὅτι | *ho ti* se mikä ὄν | *an* vain προσδαπανήσης | *prosdapanēsēs* kuluu yli ἐγὼ | *egō* minä ἐν | *en* τῷ | *tō* ἐπανέρχεσθαί | *epanerchesthai* palatessani με | *me* minun ἀποδώσω | *apodōsō* maksan σοι | *soi* sinulle

Delitzsch וְלִמְחֹרָת | *velammochorat* בְּנֹסְעוֹ | *benase'o* הוֹצִיא | *hotzi'* שְׁנַי | *shenei* דִּינָרִים | *dinarim* וַיִּתְּנֵם | *vajjittenem* לְבַעַל | *le'va'al* הַמָּלֶן | *hammalon* וַיֵּאמֶר | *vajjo'mar* כִּלְכֵּל | *kalkel* אוֹתוֹ | *'oto* וְאֵת | *ve'et* אֲשֶׁר | *'asher* תּוֹסִיף | *tosif* עוֹד | *'od* לְהוֹצִיא | *le'hotzi'* עָלָיו | *'alaiv* אֲנִי | *'ani* בְּשׁוּבִי | *veshuvi* אֲשַׁלְּמֶנּוּ | *'ashallemennu* לְךָ | *lach*

TKIS Seuraavana aamuna hän (lähtiessään) otti esiin kaksi denaria ja antoi majatalon isännälle sanoen: 'Hoida häntä, ja mitä tahansa lisää kulutat maksan sinulle palatessani.'

STLK Seuraavana aamuna hän otti esiin kaksi denaaria, antoi majatalon isännälle ja sanoi: 'Hoida häntä, ja mitä sinulta muuta kuluu, sen palatessani sinulle maksan.'

BIBLIA 1776 Ja toisena päivänä matkusti hän, ja otti kaksi pennikiä ja antoi isännälle, ja sanoi hänelle: korjaa häntä, ja jos sinä enemmän kulutat, niin minä palatessani maksan sinulle.

36. **TR** τίς | *tis* kuka οὗν | *oun* siis τούτων | *toutōn* näistä τῶν | *tōn* τριῶν | *triōn* kolmesta δοκεῖ | *dokei* näytti σοι | *soi* sinusta πλησίον | *plēsion* lähimmäinen

γεγονέναι | *gegonenai* olevan τοῦ | *tou* ἐμπεσόντος | *empesontos* yllättämäksi
joutuneen εἰς | *eis* τοὺς | *tous* ληστὰς | *lēstas* rosvojen

Delitzsch וַעֲתָהּ | ve'atta מִי | mi מֵאֵלֶּהּ | me'elleh הַשְּׁלֶשָׁה | hash'shelsha הָהָרָה |
הַחַיָּה | ve'einecha הָרֶעַר | harea' לְנִפְלֵל | lannofel בְּיַדִּי | bidei הַשְּׁדָדִים |
hash'shodedim

TKIS Kuka (siis) näistä kolmesta näyttää mielestäsi olleen ryövärien käsiin
joutuneen lähimmäinen?"

STLK Kuka näistä kolmesta mielestäsi osoitti olevansa sen lähimmäinen, joka oli
joutunut ryövärien käsiin?"

BIBLIA 1776 Kuka siis näistä kolmesta oli sinun nähdäkses hänen lähimmäisensä,
joka ryövärien käsiin oli tullut?

37. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* niin εἶπεν | *eipen* hän sanoi ὁ | *ho* ποιήσας | *poiēsas* joka
τεκεῖ τὸ | *to* ἔλεος | *eleos* laupeuden μετ' | *met* αὐτοῦ | *autou* hänelle εἶπεν | *eipen*
niin sanoi οὗν | *oun* αὐτῷ | *autō* hänelle ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus πορεύου |
poreuou mene καὶ | *kai* ja σὺ | *sy* sinä ποίει | *poiei* tee ὁμοίως | *homoiōs* samoin

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer הָעֵשֶׂה | ha'oseh עֲמֹ | 'immo אֶת־הַחֹדָדִים | 'et-hechased
וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיוֹ | 'elaiv יִשׁוּעַ | JESHUA לֵךְ | lech וַעֲשֵׂה־כֵן | va'aseh-chen
גַּם־אֶתָּה | gam-'atta

TKIS Hän sanoi: "Se joka osoitti hänelle laupeutta." Niin Jeesus sanoi hänelle:
"Mene ja tee samoin."

STLK Hän sanoi: "Se, joka osoitti hänelle laupeutta." Jeesus sanoi hänelle: "Mene ja
tee sinä samoin."

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi: joka laupiuden teki hänen kohtaansa. Niin sanoi Jesus
hänelle: mene ja tee sinä myös niin.

38. **TR** ἐγένετο | *egeneto* ja tapahtui δὲ | *de* ἐν | *en* τῷ | *tō* πορεύεσθαι |
poreuesthai kulkiessaan αὐτούς | *autous* heidän καὶ | *kai* kun αὐτὸς | *autos* Hän
εἰσηλθεν | *eisēlthen* meni εἰς | *eis* κώμην | *kōmēn* kylään τινά· | *tina* erääseen
γυνή | *gynē* niin nainen δέ | *de* τις | *tis* eräs ὀνόματι | *onomati* nimeltään Μάρθα
| *Martha* Martta ὑπεδέξατο | *hypedeksato* otti luokse αὐτόν | *auton* Hänet εἰς | *eis*

τὸν | *ton* οἶκον | *oikon* kotiinsa αὐτῆς | *autēs*

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּנוֹסַעַם | venase'am וַיָּבֵא | vajjavo' אֶל־כְּפָר | 'el-kefar אֶחָד | 'echad וְאֶשְׁמָה | ve'ish'sha אַחַת | 'achat וְשֵׁמָה | ushemah מַרְתָּא | Marta' אֶסְפָּא | 'asefa אוֹתוֹ | 'oto אֶל־בֵּיתָהּ | 'el-beitah

TKIS Heidän vaeltaessaan Hän meni erääseen kylään. Niin muuan nainen nimeltä Martta otti Hänet kotiinsa.

STLK Heidän vaeltaessaan hän meni erääseen kylään. Eräs nainen, nimeltä Martta, otti hänet kotiinsa.

BIBLIA 1776 Niin tapahtui, kuin he vaelsivat, meni hän yhteen kylään, ja yksi vaimo, Martta nimeltä, otti hänen huoneesensa,

39. *TR* καὶ | *kai* ja τῆδε | *tēde* täällä ἦν | *ēn* oli ἀδελφῆ | *adelfē* sisar καλουμένη | *kaloumenē* nimeltään Μαριά | *Maria* Maria ἣ | *hē* joka καὶ | *kai* myös παρακαθίσασα | *parakathisasa* istui juuressa παρὰ | *para* τοὺς | *tous* πόδας | *podas* jalkojen τοῦ | *tou* Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesuksen/ Jeesuksen jalkojen juuressa ἤκουε | *ēkoue* kuunnellen τὸν | *ton* λόγον | *logon* puhettaan αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch וְלֵה | velah הִיָּתָה | hajeta אַחַת | 'achot וְשֵׁמָה | ushemah מְרִיָּם | Mirjam אֶשְׁמָה | 'asher אֶשְׁבָּה | jasheva לְרַגְלֵי | le'ragelei יֵשׁוּעַ | JESHUA לְשִׁמּוֹה | lishmoa' אֶל־דְּבָרָו | 'el-devaro

TKIS Hänellä oli sisar, Maria-niminen, joka myös istuutui Jeesuksen* jalkojen juureen ja kuunteli Hänen puhettaan.

STLK Hänellä oli sisar, nimeltään Maria, joka asettui istumaan Jeesuksen jalkojen juureen ja kuunteli hänen sanaansa.

BIBLIA 1776 Ja hänellä oli sisar, joka kutsuttiin Maria, joka myös istui Jeesuksen jalkain juureen ja kuulteli hänen puhettansa.

40. *TR* ἣ | *hē* δὲ | *de* mutta Μάρθα | *Martha* Martta περιεσπᾶτο | *periespato* ruuhasi περὶ | *peri* πολλήν | *pollēn* monenlaisessa διακονίαν· | *diakonian* palveluksessa ἐπιστᾶσα | *epistasa* ja tullessaan δὲ | *de* εἶπε | *eipe* sanoι Κύριε | *Kyrie* Herra οὐ | *ou* etkö μέλει | *melei* välitä σοι | *soi* sinä ὅτι | *hoti* että ἣ | *hē* ἀδελφῆ | *adelfē* sisareni μου | *mou* minun μόνην | *monēn* yksin με | *me* minut

κατέλιπε | *katelipe* on jättänyt διακονεῖν | *diakonein* palvelemaan εἶπε | *eipe* sano
οὖν | *oun* siis αὐτῇ | *autē* hänelle ἵνα | *hina* että μοι | *moi* minua συναντιλάβηται
| *synantilabētai* tulisi auttamaan

Delitzsch ומרתא | uMarta' גְּנֵה | jage'a בָּרַב | berov שְׂרוּתָה | sherutah שְׂרָוּתָה |
vatigash והאמר | vato'mer הֲלֵא | halo' תְּשִׁים | tasim עַל־לְבָבְךָ | 'al-libecha אֲדַנִּי |
'ADONI אֲשֶׁר | 'asher אַחֹתִי | 'achoti עֲזַבְתָּנִי | 'azavatni לְשָׁרֵת | le'sharet לְבַדִּי |
le'vaddi אָמַרְנָא | 'emor-na' אֵלֶיהָ | 'eleha וְתַעֲזֹר־לִי | veta'azar-li

TKIS Mutta Martta puuhasi monenlaisessa palveluksessa; ja hän astui esiin ja sanoi:
"Herra, etkö välitä siitä, että sisareni on jättänyt minut yksin palvelemaan? Sano siis
hänelle, että hän auttaisi minua."

STLK Mutta Martta puuhasi monissa palvelustoimissa, tuli ja sanoi: "Herra, etkö
sinä välitä siitä, että sisareni on jättänyt minut yksin palvelemaan? Sano siis hänelle,
että hän auttaisi minua."

BIBLIA 1776 Mutta Martta teki paljon askareita palveluksen heitä; hän tuli ja sanoi:
Herra, etkös tottele, että minun sisareni jätti minun yksin askaroitsemaan? Sano siis
hänelle, että hän minua auttais.

41. **TR** ἀποκριθεὶς | *apokritheis* mutta vastasi δὲ | *de* εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτῇ |
autē hänelle ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus Μάρθα | *Martha* Martta Μάρθα |
Martha Martta μεριμνᾷς | *merimnas* huolehdit καὶ | *kai* ja τυρβάζη | *tyrbadzē*
puuhaillet περὶ | *peri* πολλά· | *polla* monenlaisia

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an יִשׁוּעַ | JESHUA וַיֹּאמֶר | vajjo'mer לָהּ | lah מְרַתָּא |
Marta' מְרַתָּא | Marta' אֵת | 'att דֹּעֵגֶת | do'eget וּמְבוֹהֶלֶת | umevohelet עַל־הַרְבֵּה |
'al-harbeh

TKIS Jeesus' vastasi ja sanoi hänelle: "Martta, Martta, moninaisia sinä murehdit ja
puuhaat,

STLK Jeesus vastasi ja sanoi hänelle: "Martta, Martta, monista asioista huolehdit ja
hätäilet,

BIBLIA 1776 Niin Jesus vastasi ja sanoi hänelle: Martta, Martta, paljon sinä suret ja
pyrit.

42. *TR* ἐνὸς | *henos* mutta yksi δέ | *de* ἐστὶ | *esti* ὡς χρεία· | *chreia* tarpeellinen
Μαριά | *Maria* sillä Maria δὲ | *de* τὴν | *tēn* ἀγαθὴν | *agathēn* hyvän μερίδα |
merida osan ἐξελέξατο | *ekseleksato* on valinnut ἥτις | *hētis* jota οὐκ | *ouk* ei
ἀφαιρεθήσεται | *afairethēsetai* oteta pois ἀπ' | *ap* αὐτῆς | *autēs* häneltä

Delitzsch אַבְרָהָם | 'aval תַּחֲרַח | 'achat אֲחִי | hi' מִן־הַצָּרֶךְ | min-hatz'tzorech וּמִרְיָם |
uMirjam מִבְּחָרָה | bachara הָלַח | lah הַחֶלֶק | hacheleq הַטּוֹב | hattov אֲשֶׁר | 'asher
לֹא־יִשָּׁקַח | lo'-juqqach מִמֶּנָּה | mimmenna

TKIS mutta *yksi on tarpeen*. Maria on valinnut hyvän osan, jota häneltä ei oteta pois."

STLK mutta vain yksi on tarpeen. Maria on valinnut hyvän osan, jota ei oteta häneltä pois."

BIBLIA 1776 Vaan yksi on tarpeellinen: Maria on hyvän osan valinnut, joka ei häneltä pidä otettaman pois.

11 Luku

1. *TR* καὶ | *kai* ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἐν | *en* τῷ | *tō* εἶναι | *einai* ollessa
αὐτὸν | *auton* Hänen ἐν | *en* τόπῳ | *topō* paikassa τινὶ | *tini* eräässä
προσευχόμενον | *proseuchomenon* rukoilemassa ὡς | *hōs* kun ἐπαύσατο |
epausato Hän lopetti εἶπέ | *eipe* sanoi τις | *tis* eräs τῶν | *tōn* μαθητῶν | *mathētōn*
opetuslapsistaan αὐτοῦ | *autou* πρὸς | *pros* αὐτόν | *auton* Hänelle Κύριε | *Kyrie*
Herra δίδαξον | *didakson* opeta ἡμᾶς | *hēmas* meitä προσεύχεσθαι |
proseuchesthai rukoilemaan καθὼς | *kathōs* niinkuin καὶ | *kai* myös Ἰωάννης |
Iōannēs Johannes ἐδίδασκε | *edidakse* opetti τοὺς | *tous* μαθητὰς | *mathētas*
opetuslapsiaan αὐτοῦ | *autou*

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi הוּא | hu' מִתְּפִלָּה | mitpallel בְּמִקּוֹם | bemaqom אֶחָד |
'echad וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֵלַי | 'elaiv אֶחָד | 'echad מִתְּלִמִּידָיו | mitalmidaiv
| a'charei כְּלוּתוֹ | challoto אֲדֹנָי | 'ADONI לְמַדְנִי | lammedenu לְהִתְפַּלֵּל |
le'hitpallel כְּאֲשֶׁר | ka'asher לְמַד | limmed גַּם־יִוְחָנָן | gam-Jochanan תְּלִמִּידָיו |
'et-talmidaiv

TKIS Kun Hän oli eräässä paikassa rukoilemassa ja oli lakannut, sanoi muuan Hänen opetuslapsistaan Hänelle: "Herra, opeta meitä rukoilemaan niin kuin

Johanneskin opetti opetuslapsiaan."

STLK Tapahtui, kun hän oli eräässä paikassa rukoilemassa ja oli lakannut, että eräs hänen opetuslapsistaan sanoi hänelle: "Herra, opeta meitä rukoilemaan, kuten Johanneskin opetti opetuslapsiaan."

BIBLIA 1776 Ja tapahtui, että hän rukoili yhdessä paikassa, ja kuin hän lakkasi, sanoi hänelle yksi hänen opetuslapsistansa: Herra, opeta meitä rukoilemaan, niinkuin Johanneskin opetti opetuslapsensa.

2. **TR** εἶπε | *eipe* niin Hän sanoi δὲ | *de* αὐτοῖς | *autois* heille ὅταν | *hotan* kun προσεύχησθε | *proseuchēsthe* rukoillette λέγετε | *lete* sanokaa Πάτερ | *Pater* Ἰσὴ ἡμῶν | *hēmōn* meidän ὁ | *ho* joka ἐν | *en* τοῖς | *tois* olet οὐρανοῖς | *ouranois* taivaissa ἀγιασθήτω | *hagiasthētō* pyhitetty olkoon τὸ | *to* ὄνομά | *onoma* nimesi σου | *sou* sinun ἐλθέτω | *elthetō* tulkoon ἡ | *hē* βασιλεία | *basileia* valtakuntasi σου | *sou* sinun γενηθήτω | *genēthētō* tapahtukoon τὸ | *to* θέλημά | *thelēma* tahtosi σου | *sou* sinun ὡς | *hōs* niin ἐν | *en* οὐρανῷ | *ouranō* taivaassa καὶ | *kai* ja ἐπὶ | *epi* päällä τῆς | *tēs* γῆς | *gēs* maan

Delitzsch וַיֹּאמֶר | *vajjo'mer* אֲלֵיהֶם | *'aleihem* כִּי | *ki* תִּתְפַּלְּלוּ | *titpallu* אֲמַרְוּ | *'imru* אֲבִינוּ | *'Avinu* שֶׁבַשְׁשָׁמַיִם | *shebbash'shamaim* יִתְקַדַּשׁ | *jitqaddash* שְׁמֵךָ | *shemecha* תְּבוֹא | *tavo'* מַלְכוּתְךָ | *malchutecha* יֵשֶׁע | *je'aseh* רְצוֹנְךָ | *retzonecha* כְּמוֹ | *kemo* בְּשָׁמַיִם | *bash'shamaim* כֵּן | *ken* בְּאֶרֶץ | *ba'aretz*

TKIS Niin Hän sanoi heille: "Kun rukoillette, sanokaa: 'Isä (meidän joka olet taivaissa), pyhitetty olkoon sinun nimesi, tulkoon sinun valtakuntasi, tapahtukoon sinun tahtosi myös maan päällä niin kuin taivaassa.

STLK Hän sanoi heille: "Kun rukoillette, sanokaa: Isä, pyhitetty olkoon sinun nimesi; tulkoon sinun valtakuntasi; tapahtukoon sinun tahtosi myös maan päällä niin kuin taivaassa;

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi heille: kuin te rukoillette, niin sanokaat: Isä meidän, joka olet taivaissa. Pyhitetty olkoon sinun nimes. Lähestyköön sinun valtakuntas. Tapahtukoon sinun tahtos niin maassa, kuin taivaassa.

3. **TR** τὸν | *ton* ἄρτον | *arton* leipämme ἡμῶν | *hēmōn* meidän τὸν | *ton* ἐπιούσιον | *epiousion* tarpeellinen δίδου | *didou* anna ἡμῖν | *hēmin* meille τὸ | *to* καθ' | *kath* ἡμέραν | *hēmeran* päivittäin

Delitzsch אֶת־לֶחֶם | 'et-lechem חֻקֵּנוּ | chuqqenu לַנּוֹ | ten-lanu יוֹם | jom יוֹם | jom

TKIS Anna meille päivittäin jokapäiväinen* leipämme.

STLK anna meille joka päivä jokapäiväinen leipämme;

BIBLIA 1776 Anna meille tänäpäivänä meidän jokapäiväinen leipämme.

4. *TR* καὶ | *kai* ja ἄφες | *afes* anna anteeksi ἡμῖν | *hēmin* meille τὰς | *tas* ἀμαρτίας | *hamartias* syntimme ἡμῶν | *hēmōn* meidän καὶ | *kai* sillä myös γὰρ | *gar* αὐτοὶ | *autoi* itse ἀφίεμεν | *afiemen* annamme anteeksi παντὶ | *panti* jokaiselle ὀφείλοντι | *ofeilonti* velallisellemme ἡμῖν | *hēmin* meidän καὶ | *kai* ja μὴ | *mē* ἄλᾳ εἰσενέγκης | *eisenegkēs* johdata ἡμᾶς | *hēmas* meitä εἰς | *eis* πειρασμόν | *peirasmon* kiusaukseen ἀλλὰ | *alla* vaan ῥῦσαι | *rysai* varahda ἡμᾶς | *hēmas* meidät ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* πονηροῦ | *ponērou* pahasta

Delitzsch וְסָלַח | uselach לַנּוֹ | lanu אֶת־חֻבֹּתֵינוּ | 'et-chovoteinu כִּי | ki סְלַחְתֶּם | solechim לְגַם־אֲנַחְנוּ | gam-'anachnu לְכֹל | le'chol הַחַיִּב | hachajjav לַנּוֹ | lanu וְאֶל־יְדֵי | ve'al-tevi'enu לִידֵי | lidei נִסְיָוֹן | nissajon כִּי | ki אֲמַצְיָלֵנוּ | 'im-hatz'tzilenu מִן־הָרָע | min-hara'

TKIS Ja anna meille syntimme anteeksi, sillä mekin annamme anteeksi jokaiselle velallisellemme. Äläkä saata meitä kiusaukseen, vaan päästä meidät pahasta*.”

STLK ja anna meille syntimme anteeksi, sillä mekin annamme anteeksi jokaiselle velallisellemme; äläkä saata meitä kiusaukseen, vaan päästä meidät pahasta.”

BIBLIA 1776 Ja anna meille meidän syntimme anteeksi, sillä mekin kaikille meidän velvollisillemme anteeksi annamme. Ja älä johdata meitä kiusaukseen. Mutta päästä meitä pahasta.

5. *TR* καὶ | *kai* ja εἶπε | *eipe* Hän sanoi πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille τίς | *tis* kenellä ἐξ | *eks* ὑμῶν | *hymōn* teistä ἔξει | *eksei* on φίλον | *filon* ystävä καὶ | *kai* ἣν ἡ πορεύσεται | *poreusetai* menee πρὸς | *pros* αὐτὸν | *auton* hän μεσονυκτίου | *mesonyktiou* keskiyöllä καὶ | *kai* ja εἶπη | *eipē* sanoο αὐτῷ | *autō* hänelle φίλε | *file* ystävä χρησόν | *chrēson* lainaa μοι | *moi* minulle τρεῖς | *treis* kolme ἄρτους | *artous* leipää

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלֵיהֶם | 'aleihem מִי | mi בְּכֶם | vachem אֲשֶׁר | 'asher יִהְיֶה־לּוֹ | jihjeh-lo אֶהְבֶּה | 'ohev וְהָלַךְ | ve'halach וּבָא | uva' אֵלָיו | 'elaiiv בְּחֻצוֹת | bachatzot הַלְלֵיָהּ | hallajela וְאָמַר | ve'amar אֵלָיו | 'elaiiv יְדִידִי | jedidi הַלְלוּנִי | haleveni נְשַׁלְשֶׁת | shelshet כִּכְרוֹת־לֶחֶם | kikkerot-lachem

TKIS Vielä Hän sanoi heille: "Kenellä teistä on ystävä, jonka luo hän yösydännä menee ja sanoo tälle: 'Ystävä, lainaa minulle kolme leipää,

STLK Hän sanoi heille: "[Olettakaamme:] jollakulla teistä on ystävä ja hän menee hänen luokseen keskellä yötä ja sanoo hänelle: 'Ystäväni, lainaa minulle kolme leipää,

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: kellä teistä on ystävä, ja menee puoliyöstä hänen tykönsä, ja sanoo hänelle: ystäväni, lainaas minulle kolme leipää;

6. *TR* ἐπειδὴ | *epeidē* koska φίλος | *filos* ystäväni μου | *mou* minun παρεγένετο | *paregeneto* poikkesi ἐξ | *eks* ὁδοῦ | *hodou* tieltä πρὸς | *pros* luo με | *me* minun καὶ | *kai* ja οὐκ | *ouk* ei ἔχω | *echō* minulla ὃ | *ho* ole παραθήσω | *parathēsō* mitä laittaisin eteensä αὐτῷ· | *autō* hänen

Delitzsch כִּי־אֶהְבֶּה | ki-'ohavi בָּא | ba' אֵלָי | 'elai מִן־הַדְּרָךְ | min-hadarech וַיֵּינֶן | ve'ein-li דָּבָר | davar לְשׂוֹם | lasum לְפָנָי | le'fanaiv

TKIS sillä eräs ystäväni on tullut matkallaan luokseni, eikä minulla ole mitä panen hänen eteensä',

STLK sillä eräs ystäväni on matkallaan tullut luokseni, eikä minulla ole, mitä panna hänen eteensä';

BIBLIA 1776 Sillä minun ystäväni tuli matkasta minun tyköni, ja ei minulla ole, mitä minä panen hänen eteensä.

7. *TR* κάκεινος | *akeinos* toinen ἔσωθεν | *esōthen* sisältä ἀποκριθεὶς | *apokritheis* vastaa εἶπη | *eipē* sanoen μή | *mē* älä μοι | *moi* minulle κόπους | *kopous* vaivaa πάρεχε· | *pareche* tuota ἤδη | *ēdē* jo ἡ | *hē* θύρα | *thyra* oveni κέκλεισται | *kekleistai* on suljettu καὶ | *kai* ja τὰ | *ta* παιδία | *paidia* lapseni μου | *mou* minun μετ' | *met* kanssa ἐμοῦ | *emou* minun εἰς | *eis* τὴν | *tēn* κοίτην | *koitēn* vuoteessa εἰσίν· | *eisin* ovat οὐ | *ou* ἐν δύναμει | *dynamai* voimaa ἀναστὰς | *anastas* nousta δοῦνάι | *dounai* antamaan σοι | *soi* sinulle

Delitzsch והוא | vehu' מְלִפְנֵי | millifnim יַעֲנֶה | ja'aneh וַיֹּאמֶר | vejo'mar אֶל-
וַיִּלְדֵי | haddelet הַדָּלָת | nisgera נִסְגְּרָה | ki-chevar כִּי-כָבַר | 'al-togi'eni תּוֹגִיעֵנִי
viladai שׁוֹכְבִים | shochevim עֹמְדֵי | 'immadi בַּמָּטָה | bammitta לֹא-אוֹכֵל | lo'-
'uchal לְקוֹם | laqum וְלָתֵת | velatet לֶךְ | lach

TKIS 'ja tämä sisältä vastaa ja sanoo: 'Älä vaivaa minua. Ovi on jo suljettu ja pienokaiseni ovat kanssani vuoteessa. En voi nousta antamaan sinulle?'

STLK ja toinen vastaa sisältä ja sanoo: 'Älä vaivaa minua. Ovi on jo suljettu, ja lapseni ovat kanssani vuoteessa. En voi nousta antamaan sinulle.'

BIBLIA 1776 Ja hän vastaa huoneestansa ja sanoo: älä minua vaivaa! ovi on jo suljettu, ja minun lapseni minun kanssani ovat vuoteessa: en minä voi nousta sinulle antamaan.

8. *TR* λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille εἰ καὶ | *ei kai* jos οὐ | *ou* ei δώσει |
dōsei antaakseen αὐτῷ | *autō* hänelle ἀναστάς | *anastas* nouse ylös διὰ | *dia*
vuoksi τὸ | *to* εἶναι | *einai* että on αὐτοῦ | *autou* hänen φίλον | *filon* ystävänsä διὰ
| *dia* kuitenkin tähden γε | *ge* τὴν | *tēn* ἀνάδειαν | *anaideian*
hellittämättömyytensä αὐτοῦ | *autou* hänen ἐγερθεὶς | *egertheis* hän nousee δώσει
| *dōsei* antaen αὐτῷ | *autō* hänelle ὅσων | *hosōn* niin paljon kuin χρήζει |
chrēdzei hän tarvitsee

Delitzsch אָנִי | 'ani אֹמֵר | 'omer לְכֶם | la'chem גַּם | gam כִּי | ki לֹא-יְקוּם | lo'-
jaqum לֹא-תֵת-לוֹ | latet-lo עַל-הַיּוֹתוֹ | 'al-hejoto אֶהְבּוֹ | 'ohavo יְקוּם | jaqum בְּעֵבוּר
ba'avur עֲזוּת | 'azzut פְּנִי | panaiv לֹא-יִתֶן-לוֹ | ve'itten-lo כְּכֹל-צָרְכוֹ | kechol-tzorko

TKIS Sanon teille: ellei hän nousekaan antamaan hänelle sen vuoksi, että hän on hänen ystävänsä, nousee hän kuitenkin hänen hellittämättömyytensä vuoksi ja antaa hänelle niin paljon kuin hän tarvitsee.

STLK Sanon teille: vaikka hän ei nousekaan antamaan hänelle sen tähden, että on hänen ystävänsä, hän nousee kuitenkin sen tähden, että toinen ei hellitä, ja antaa hänelle niin paljon, kuin hän tarvitsee.

BIBLIA 1776 Minä sanon teille: ellei hän nouse ja anna hänelle, että hän on hänen ystävänsä, niin hän kuitenkin hänen ahkeruutensa tähden nousee ja antaa hänelle niin monta kuin hän tarvitsee.

9. *TR* κάγω | *kagō* minäkin ὑμῖν | *hymīn* teille λέγω | *legō* sanon αἰτεῖτε | *aiteite* anokaa καὶ | *kai* niin δοθήσεται | *dothēsetai* annetaan ὑμῖν· | *hymīn* teille ζητεῖτε | *dzēteite* etsikää καὶ | *kai* niin εὐρήσετε· | *heurēsete* löydätte κρούετε | *krouete* kolkuttakaa καὶ | *kai* niin ἀνοιγήσεται | *anoigēsetai* avataan ὑμῖν | *hymīn* teille

Delitzsch וְגַם־אֲנִי | vegam-'ani אֹמֵר | 'omer לֵךְ | la'chem לֹא־שָׂא | sha'alu וְיִשְׁתָּן | ve'innaten לֵךְ | la'chem וְדִרְשׁוּ | dirshu וְתִמְצְאוּ | vetimetzau וְדִפְקוּ | difequ וְיִפְתְּחוּ | ve'ippatach לֵךְ | la'chem

TKIS Niin minäkin sanon teille: anokaa, niin teille annetaan; etsikää, niin löydätte; kolkuttakaa, niin teille avataan.

STLK Niinpä minäkin sanon teille: anokaa, niin teille annetaan; etsikää, niin te löydätte; kolkuttakaa, niin teille avataan.

BIBLIA 1776 Ja minä myös sanon teille: anokaat, niin teille annetaan: etsikää, niin te löydätte: kolkuttakaat niin teille avataan.

10. *TR* πᾶς | *pas* sillä jokainen γὰρ | *gar* ὅ | *ho* joka αἰτῶν | *aitōn* anoo λαμβάνει· | *lambanei* saa καὶ | *kai* ja ὅ | *ho* joka ζητῶν | *dzētōn* etsii εὐρίσκει· | *heuriskei* löytää καὶ | *kai* ja τῶ | *tō* κρούοντι | *krouonti* kolkuttavalle ἀνοιγήσεται | *anoigēsetai* avataan

Delitzsch כִּי | ki כֹּל־הַשְּׂוֹעֵל | kol-hash'sho'el יִקְבֹּל | jeqabbel וְהִדְרִיחַ | ve'haddoresh אֶצְמָץ | jimtza' וְלִדְפַק | veladdofeq וְיִפְתְּחֵם | ippateach

TKIS Sillä jokainen anova saa, ja etsivä löytää, ja kolkuttavalle avataan.

STLK Sillä jokainen anova saa, etsivä löytää, ja kolkuttavalle avataan.

BIBLIA 1776 Sillä jokainen joka anoo, se saa, ja joka etsii, se löytää, ja joka kolkuttaa, sille avataan.

11. *TR* τίνα | *tina* ja kuka δὲ | *de* ὑμῶν | *hymōn* teistä τὸν | *ton* πατέρα | *patera* on isä αἰτήσῃ | *aitēsei* jolta pyytäessä ὁ | *ho* υἱὸς | *hyios* poika ἄρτον | *arton* leipää μὴ | *mē* eihän λίθον | *lithon* kiveä ἐπιδώσει | *epidōsei* anna αὐτῷ | *autō* hänelle εἰ καὶ | *ei kai* ja jos ἰχθύν | *ichthyn* kalaa μὴ | *mē* eihän ἀντί | *anti* sijaan ἰχθύος | *ichthyos* kalan ὄφιν | *ofin* käärmettä ἐπιδώσει | *epidōsei* anna αὐτῷ | *autō* hänelle

Delitzsch ומי | umi בְּכֶם | vachem הָאֵב | ha'av אֲשֶׁר | 'asher מִמְנוּ | ish'al
| mimmennu בְּנוּ | beno לְחֶם | le'chem וְנָתַן־לוֹ | venatan-lo אֶבֶן | 'aven
ve'im-dag הַיִּתְּן־לוֹ | ha'itten-lo נָחַשׁ | nachash תַּחַת | tachat הַדָּג | haddag

TKIS Kuka teistä on isä, joka pojan pyytäessä häneltä (leipää, antaa hänelle kiven ja jos hän pyytää) kalaa, antaa hänelle kalan sijasta käärmeen,

STLK Kuka teistä on sellainen isä, joka poikansa häneltä pyytäessä kalaa antaa hänelle kalan sijasta käärmeen,

BIBLIA 1776 Kuka teista on isä, jolta poika anoo leipää, antaako hän hänelle kiven? eli jos hän anoo kalaa, antaako hän kalan edestä hänelle käärmeen?

12. *TR* ἢ | ē tai καὶ | kai ἐὰν | ean jos αἰτήσῃ | aitēsē pyytää ὄον | ōon munaa μὴ
| mē eihän ἐπιδώσει | epidōsei anna αὐτῷ | autō hänelle σκορπίον | skorpion
skorpionia

Delitzsch או | o | כִּי־יִשְׁאַלְנוּ | ki-jish'alennu בֵּיצָה | veitza הַיִּתְּן־לוֹ | ha'itten-lo
עֲקָרָב | 'aqrav

TKIS tai *jos hän pyytää* munaa antaa hänelle skorpionin?

STLK tai joka hänen pyytäessään munaa antaa hänelle skorpionin?

BIBLIA 1776 Eli jos hän anoo munaa, antaako hän hänelle skorpionin?

13. *TR* εἰ | ei jos οὖν | oun siis ὑμεῖς | hymeis te πονηροὶ | ponēroi pahoja
ὑπάρχοντες | hyparchontes jotka olette οἶδατε | oidate osaatte ἀγαθὰ | agatha
hyviä δόματα | domata lahjoja διδόναι | didonai antaa τοῖς | tois τέκνοις | teknois
lapsillenne ὑμῶν | hymōn teidän πόσω | posō paljon μᾶλλον | mallon ennemmin ὁ
| ho Πατὴρ | Patēr Isänne ὁ | ho ἐξ | eks οὐρανοῦ | ouranou taivaasta δώσει |
dōsei antaa Πνεῦμα | Pneuma Hengen Ἅγιον | Hagion Pyhän τοῖς | tois niille
αἰτοῦσιν | aitousin jotka anovat αὐτόν | auton Häneltä

Delitzsch הֵן־אַתֶּם | hen-'attem הַרְעִים | hara'im יוֹדְעִים | jode'im לַתֵּן | latet
מַתָּנוֹת | mattanot טְבוֹת | tovot לְבַנְיָחֶם | livneichem אֶף־כִּי | 'af-ki הָאֵב | ha'Av
מִן־הַשָּׁמַיִם | min-hash'shamaim יִתֵּן | jitten אֶת־רוּחַ | 'et-Ruach הַקֹּדֶשׁ | haQodesh
לְשֹׁאֲלִים | lash'sho'alim מֵאַתָּה | me'itto

TKIS Jos siis te, jotka olette pahoja, osaatte antaa lapsillenne hyviä lahjoja, kuinka paljoo ennemmin taivaallinen Isä antaa Pyhän Hengen niille, jotka Häneltä anovat?"

STLK Jos siis te, jotka olette pahoja, osaatte antaa lapsillenne hyviä lahjoja, kuinka paljoo ennemmin taivaallinen Isä antaa Pyhän Hengen niille, jotka tätä häneltä anovat!"

BIBLIA 1776 Jos siis te, jotka pahat olette, taidatte hyviä lahjoja antaa teidän lapsillenne, paljoo enemmin teidän taivaallinen Isänne antaa Pyhän Hengen sitä anovaisille.

14. **TR** καὶ | *kai* ja ἦν | *ēn* Hän oli ἐκβάλλων | *ekballōn* ajamassa ulos δαιμόνιον | *daimonion* riivaajaa καὶ | *kai* ja αὐτὸ | *auto* se ἦν | *ēn* oli κωφόν | *kōfon* mykkä ἐγένετο | *egeneto* niin tapahtui δέ | *de* τοῦ | *tou* δαιμονίου | *daimoniou* riivaajan ἐξεληθόντος | *ekselthontos* lähdettyä ἐλάλησεν | *elalēsen* puhui ὁ | *ho* κωφός· | *kōfos* mykkä καὶ | *kai* ja ἐθαύμασαν | *ethaumasān* ihmetteli οἱ | *oi* ὄχλοι | *ochloi* kansa

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi הַיּוֹם | hajjom וַיִּגְרֶשׁ | vaje'garesh שֶׁדַּיְהוּא | shed וְהוּא | vehu' אֶלֶם | 'illem וַיְהִי | vaje'hi אֶחָרַי | a'charei תִּצַּח | tze't הַשֶּׁדַּיְהוּא | hash'shed וַיְדַבֵּר | vajjitmehu וְהָאָם | ha'am

TKIS Hän ajoi ulos riivaajan, ja se oli mykkä. Kun riivaaja oli lähtenyt, tapahtui, että mykkä mies puhui ja kansa ihmetteli.

STLK Hän ajoi ulos riivaajan, ja se oli mykkä. Kun riivaaja oli lähtenyt, tapahtui, että mykkä mies puhui, ja kansa ihmetteli.

BIBLIA 1776 Ja hän ajoi ulos perkeleen, joka oli mykkä. Ja tapahtui, kuin perkele oli ajettu ulos, niin mykkä puhui ja kansa ihmetteli.

15. **TR** τινὲς | *tines* mutta jotkut δὲ | *de* ἐξ | *eks* αὐτῶν | *autōn* heistä εἶπον | *eipon* sanoivat ἐν | *en* βεελζεβούλ | *beeldzeboul* beelsebulilla ἄρχοντι | *archonti* päämiehen τῶν | *tōn* δαιμονίων | *daimoniōn* riivaajien ἐκβάλλει | *ekballei* Hän ajaa ulos τὰ | *ta* δαιμόνια | *daimonia* riivaajia

Delitzsch וַיֵּשׁ | vejesh שָׂרָשָׁרִים | 'asher אֲמַר | 'ameru בְּבַעַל | beba'al זְבוּב | zevuv שָׂרָשָׁרִים | sar הַשֶּׁדִּים | hash'shedim הוּא | hu' מְגַרֵשׁ | megaresh אֶת־הַשֶּׁדִּים | 'et-hash'shedim

TKIS Mutta jotkut heistä sanoivat: "beelsebulin, riivaajain päämiehen, avulla Hän ajaa ulos riivaajia."

STLK Mutta muutamat heistä sanoivat: "Beelsebulin, riivaajien päämiehen, kautta hän ajaa ulos riivaajia."

BIBLIA 1776 Mutta muutamat heistä sanoivat: hän ajaa ulos perkeleitä beelsebubun, perkeliden päämiehen kautta.

16. **TR** ἕτεροι | *heteroi* ja toiset δὲ | *de* πειράζοντες | *peiradzontes* Häntä kiusaten σημεῖον | *sēmeion* merkkiä παρ' | *par* αὐτοῦ | *autou* Häneltä ἐζήτουν | *edzētoun* pyysivät ἐξ | *eks* οὐρανοῦ | *ouranou* taivaasta

Delitzsch וַיִּשְׁאָל | vejesh וְאֲשֶׁר | 'asher וְנִסְיָהוּ | nissuhu וַיִּשְׁאָלוּ | vajjish'alu מִמֶּנּוּ | mimmennu מִן הַשָּׁמַיִם | 'ot min-hash'shamaim

TKIS Toiset taas kiusaten vaativat Häneltä merkkiä taivaasta.

STLK Toiset taas kiusasivat häntä ja pyysivät häneltä merkkiä taivaasta.

BIBLIA 1776 Mutta muut kiusasivat häntä ja anoivat häneltä tunnustähteä taivaasta.

17. **TR** αὐτὸς | *autos* mutta Hän δὲ | *de* εἰδὼς | *eidōs* tunki αὐτῶν | *autōn* heidän τὰ | *ta* διανοήματα | *dianoēmata* ajatuksensa εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτοῖς | *autois* heille πᾶσα | *pasa* jokainen βασιλεία | *basileia* valtakunta ἐφ' | *ef* vastaan ἐαυτὴν | *heautēn* itseään διαμερισθεῖσα | *diameristheisa* riitaantunut ἐρημοῦται· | *erēmoutai* tulee autioksi καὶ | *kai* ja οἶκος | *oikos* talo ἐπὶ | *epi* päälle οἴκον | *oikon* talon πίπτει | *piptei* kaatuu

Delitzsch וְהוּא | vehu' וַיֵּדַע | jada' אֶת־מַחְשְׁבוֹתָם | 'et-mach'shevotam וַיִּאְמַר | vajjo'mer אֶל־הֵמָּה | 'aleihem כֹּל־מַמְלָכָה | kol-mamlacha הַנִּחְלָקָה | hannechelaqa עַל־עַצְמָהּ | 'al-'atzmah וְתַחְרֵב | techarev וּבַיִת | ubait יִפֹּל | jipol עַל־בַּיִת | 'al-bait

TKIS Mutta Hän tiesi heidän ajatuksensa ja sanoi heille: "Jokainen valtakunta, joka riitautuu itsensä kanssa, tuhoutuu, ja talo kaatuu talon päälle.

STLK Mutta hän tiesi heidän ajatuksensa ja sanoi heille: "Jokainen valtakunta, joka riitautuu itsensä kanssa, joutuu autioksi, ja talo kaatuu talon päälle.

BIBLIA 1776 Mutta että hän tiesi heidän ajatuksensa, sanoi hän heille: jokainen

valtakunta, joka erkanee itsiänsä vastaan, se tulee kylmille, ja huone lankee huoneen päälle.

18. *TR* εἰ | *ei* ja jos δὲ | *de* καὶ | *kai* ὁ | *ho* σατανᾶς | *satanas* saatanakin ἐφ' | *ef* vastaan αὐτὸν | *heauton* itseään διεμερίσθη | *diemeristhē* riitaantuu πῶς | *pōs* kuinka σταθήσεται | *stathēsetai* pysyy pystyssä ἢ | *hē* βασιλεία | *basileia* valtakuntansa αὐτοῦ | *autou* hänen ὅτι | *hoti* sillä λέγετε | *lete* sanotte ἐν | *en* βεελζεβούλ | *beeldzeboul* beelsebulilla ἐκβάλλειν | *ekballein* ajavan ulos με | *me* minun τὰ | *ta* δαιμόνια | *daimonia* riivaajia

Delitzsch וְגַם־הַשָּׂטָן | vegam-has'satan אֶם־נִחַלְתָּ | 'im-nechelaq עַל־עֲצָמוֹ | 'al-'atzmo אֵיכָכָה | 'eichacha תִּכּוֹן | tikkon מְמַלְכָתוֹ | mamlachto כִּי | ki מְרַחֵם | 'amartem שְׁבַבְעָל | shebbeba'al זְבוּב | zevuv מְגַרֵשׁ | megaresh אֲנִי | 'ani אֶת־הַשְּׂדֵיִם | 'et-hash'shedim

TKIS Ja jos saatanakin on riitautunut itsensä kanssa, kuinka hänen valtakuntansa pysyy pystyssä? Tehän sanotte minun beelsebulin avulla ajavan ulos riivaajia.

STLK Jos nyt saatanakin on riitautunut itsensä kanssa, kuinka hänen valtakuntansa pysyy pystyssä? Tehän sanotte minun Beelsebulin kautta ajavan ulos riivaajia.

BIBLIA 1776 Jos myös saatana on erinnyt itsiänsä vastaan, kuinka hänen valtakuntansa on seisovainen? että te sanotte minun perkeleitä beelsebulin kautta ajavan ulos.

19. *TR* εἰ | *ei* mutta jos δὲ | *de* ἐγὼ | *egō* minä ἐν | *en* βεελζεβούλ | *beeldzeboul* beelsebulilla ἐκβάλλω | *ekballō* ajan ulos τὰ | *ta* δαιμόνια | *daimonia* riivaajia οἱ | *oi* υἱοὶ | *hyioi* poikanne ὑμῶν | *hymōn* teidän ἐν | *en* τίνι | *tini* kenessä ἐκβάλλουσι | *ekballousi* ajavat ulos διὰ | *dia* vuoksi τοῦτο | *touto* tämän κριταὶ | *kritai* tuomareita ὑμῶν | *hymōn* teidän αὐτοὶ | *autoi* heistä ἔσονται | *esontai* tulee

Delitzsch וְאֲנִי־אֶם־אֲנִי | ve'im-'ani מְגַרֵשׁ | megaresh אֶת־הַשְּׂדֵיִם | 'et-hash'shedim לְבַבְעָל | beba'al זְבוּב | zevuv בְּנִיכֶם | beneichem בְּמִי | bemi הֵם | hem מְגַרְשֵׁיִם | megareshim אֹתָם | 'otam עַל־כֵּן | 'al-ken הֵמָּה | hemma יְהִי | jihju שְׂפֹטֵיכֶם | shofeteichem

TKIS Mutta jos minä beelsebulin avulla ajan ulos riivaajia, kenen avulla poikanne ajavat niitä ulos? Sen vuoksi he tulevat olemaan tuomarejanne.

STLK Mutta jos minä Beelsebulin kautta ajan ulos riivaajia, kenen kautta sitten teidän lapsenne ajavat niitä ulos? Sen tähden he tulevat olemaan teidän tuomarinne.

BIBLIA 1776 Mutta jos minä perkeleitä belsebubin kautta ajan ulos, kenenkä kautta teidän poikanne niitä ajavat ulos? Sentähden heidän pitää oleman teidän tuomarinne.

20. **TR** εἰ | *ei* mutta jos δὲ | *de* ἐν | *en* δακτύλῳ | *daktylō* sormella Θεοῦ | *Theou* Jumalan ἐκβάλλω | *ekballō* ajan ulos τὰ | *ta* δαιμόνια | *daimonia* riivaajia ἄρα | *ara* niin ἔφθασεν | *efthasen* on tullut ἐφ' | *ef* luoksenne ὑμᾶς | *hymas* teidän ἢ | *hē* βασιλεία | *basileia* valtakunta τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וְאִם־בְּצַבְעֵי־אֶלְהִים | ve'im-be'etzba' אֱלֹהִים | 'ELOHIM מְגַרֵּשׁ | megaresh אֲנִי | 'ani אֶת־הַשְּׁדִיִּים | 'et-hash'shedim הִנֵּה | hinneh הַגִּי'א | higgi'a אֶלְיָכֶם | 'aleichem מַלְכוּת | malchut הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Mutta jos minä Jumalan sormella ajan ulos riivaajia, niin onhan Jumalan valtakunta tullut luoksenne.

STLK Mutta jos Jumalan sormella ajan ulos riivaajia, onhan Jumalan valtakunta tullut teidän luoksenne.

BIBLIA 1776 Mutta jos minä Jumalan sormella perkeleitä ajan ulos, niin tosin on Jumalan valtakunta teidän tykönnne tullut.

21. **TR** ὅταν | *hotan* kun ὁ | *ho* ἰσχυρὸς | *ischyros* voimakas καθωπλισμένος | *kathōplismenos* aseistettuna φυλάσσει | *fylassē* vartioi τὴν | *tēn* ἑαυτοῦ | *heautou* omaa αὐλήν | *aulēn* linnaansa ἐν | *en* εἰρήνῃ | *eirēnē* turvassa ἐστὶ | *esti* on τὰ | *ta* ὑπάρχοντα | *hyparchonta* omaisuutensa αὐτοῦ· | *autou* hänen

Delitzsch בְּהֵיֹת | bihjot הַגִּבּוֹר | haggibbor שׁוֹמֵר | shomer אֶת־חֲצֵרֹו | 'et-chatzero וְהוּא | vehu' מְזוּיָן | mezujjan וְהֵיא | ve'haja רְכוּשׁוֹ | rechusho שְׁלוֹם | shalom

TKIS Kun vahva aseistautuneena vartioitsee kartanoaan, hänen omaisuutensa on turvassa.

STLK Kun väkevä aseellisena vartioi kartanoaan, hänen omaisuutensa on turvassa.

BIBLIA 1776 Kuin väkevä haarniskoitu kotonsa varjeelee, niin hänen omansa ovat rauhassa.

22. *TR* ἐπὸν | *epan* mutta kun δὲ | *de* ὁ | *ho* ἰσχυρότερος | *ischyroteros*
voimakkaampi αὐτοῦ | *autou* häntä ἐπελθὼν | *epelthōn* käy päälle νικήση | *nikēsē*
voittaen αὐτόν | *auton* hänet τὴν | *tēn* πανοπλίαν | *panoplian* aseet αὐτοῦ | *autou*
hänen αἶρει | *airei* ottaa ἐφ' | *ef* ἧ | *hē* joihin ἐπεποίθει | *epespoithei* hän luotti καὶ
| *kai* ja τὰ | *ta* σκῦλα | *skylā* saaliinaan αὐτοῦ | *autou* διαδίδωσιν | *diadidōsin*
hän jakaa

Delitzsch וְאֵם־יְבוּא | ve'im-javo' וְלִי | 'alaiiv וְזָק | chazaq מִמֶּנּוּ | mimmennu
וְהִתְקַפּוּ | uteqafo אֲשֶׁר | jissa' מִמֶּנּוּ | mimmennu וְתִשְׁקוּ | 'et-nishqo אֲשֶׁר | 'asher
בְּטַח־בוּ | batach-bo וְתִמְלֶקְחוּ | ve'et-malqocho וְתִחַלְּלֶנּוּ | jechalleq

TKIS Mutta kun häntä vahvempi karkaa hänen päälleen ja voittaa hänet, niin hän ottaa kaikki hänen aseensa, joihin hän turvasi ja jakaa häneltä saamansa saaliin*.

STLK Mutta kun häntä väkevämpi karkaa hänen päälleen ja voittaa hänet, hän ottaa häneltä kaikki aseet, joihin hän luotti, ja jakaa häneltä riistämänsä saaliin.

BIBLIA 1776 Mutta kuin häntä väkevämpi tulee ja voittaa hänen, niin hän ottaa pois kaikki hänen sota-aseensa, joihin hän turvasi, ja jakaa hänen saaliinsa,

23. *TR* ὁ | *ho* joka μὴ | *mē* ei ὢν | *ōn* ole μετ' | *met* kanssani ἐμοῦ | *emou* minun
κατ' | *kat* vastaan ἐμοῦ | *emou* minua ἐστὶ· | *esti* on καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* joka μὴ |
mē ei συνάγων | *synagōn* kokoa μετ' | *met* kanssani ἐμοῦ | *emou* minun σκορπίζει
| *skorpidzei* hajottaa

Delitzsch כּוֹל | kol אֲשֶׁר | 'asher אֵינְנוּ | 'einennu אִתִּי | 'itti הוּא | hu' נִגְדִי | negdi
וְאֲשֶׁר | va'asher אֵינְנוּ | 'einennu מְאַסֶּף | me'assef אִתִּי | 'itti הוּא | hu' מְפַזֵּר |
mefazzer

TKIS Joka ei ole kanssani, on minua vastaan, ja joka ei kanssani kokoa, hän hajoittaa.

STLK Se, joka ei ole minun kanssani, on minua vastaan, ja se, joka ei minun kanssani kokoa, hajottaa.

BIBLIA 1776 Joka ei ole minun kanssani, se on minua vastaan, ja joka ei minun kanssani kokoo, hän hajoittaa.

24. *TR* ὅταν | *hotan* kun τὸ | *to* ἀκάθαρτον | *akatharton* saastainen πνεῦμα |

pneuma henki ἐξέληθη | *ekselthē* lähtee ἀπὸ | *apo* pois τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* ihmisestä διέρχεται | *dierchetai* se kuljeskelee δι | ' *di* kautta ἀνύδρων | *anydrōn* vedettömien τόπων | *topōn* paikkojen ζητοῦν | *dzētoun* etsien ἀνάπαυσιν· | *anapausin* lepoa καὶ | *kai* ja μὴ | *mē* ei εὕρισκον | *heuriskon* löydä λέγει | *legei* se sanoo ὑποστρέψω | *hypostrepsō* palaan εἰς | *eis* τὸν | *ton* οἶκόν | *oikon* huoneeseen μου | *mou* minun ὅθεν | *hothen* josta ἐξῆλθον | *eksēlthon* lähdin

Delitzsch הָרִוּחַ | haruach הַטְּמֵאָה | hatteme'a אֲחָרַי | a'charei אֲצִתָּהּ | tze'tah מִן הָאֲדָמָה | min-ha'adam מִן הַשָּׁמַיִם | teshotet בְּמִקְוֹת | bimqomot צִיָּה | tzijja לְבִקְשׁוֹתָהּ | le'vaqqesh-lah מְנוּחָה | menucha וְלֹא | velo' תְּמַצָּא | tjimtza' אֵץ | 'az תִּאמַר | to'mar אֲשֶׁר-בֵּיתִי | 'ashuva-na' אֶל-בֵּיתִי | 'el-beiti אֲשֶׁר | 'asher אֲצִתָּהּ | jatza'ti מִשָּׁמַיִם | mish'sham

TKIS Kun saastainen henki lähtee ihmisestä, se kuljeksii vedettömiä paikkoja etsien leposijaa, mutta kun ei löydä, se sanoo: 'Palaan huoneeseeni, josta läksin.'

STLK Kun saastainen henki lähtee ihmisestä, se kuljeskelee autioita paikkoja ja etsii lepoa; ja kun ei löydä, se sanoo: 'Minä palaan huoneeseeni, josta lähdin.'

BIBLIA 1776 Kuin rietas henki lähtee ihmisestä, niin hän vaeltaa karkeita paikkoja, ja etsii lepoa; ja kuin ei hän löydä, niin hän sanoo: minä palajan minun huoneeseni, josta minä läksin.

25. **TR** καὶ | *kai* ja ἐλθὸν | *elthon* tulee εὕρισκει | *heuriskei* löytää sen σεσαρωμένον | *sesarōmenon* lakaistuna καὶ | *kai* ja κεκοσμημένον | *kekosmēmenon* kaunistettuna

Delitzsch וּבְבוֹאָהּ | uvevo'ah תְּמַצָּא | tjimtza' אֶת | 'oto מְטַטְטֵהּ | metu'ta' וּמְהַדְדָהּ | umehuddar

TKIS Tultuaan se tapaa sen lakaistuna ja kaunistettuna.

STLK Kun se tulee, se tapaa sen lakaistuna ja kaunistettuna.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän tulee, löytää hän sen luudilla lakaistuksi ja kaunistetuksi.

26. **TR** τότε | *tote* silloin πορεύεται | *poreuetai* se menee καὶ | *kai* ja παραλαμβάνει | *paralambanei* ottaa mukaansa ἑπτὰ | *hepta* seitsemän ἕτερα | *hetera* muuta πνεύματα | *pneumata* henkeä πονηρότερα | *ponērotera* pahempaa ἑαυτοῦ |

heautou itseään καὶ | *kai* ja εἰσελθόντα | *eiselthonta* menee sisälle κατοικεῖ | *katoikei* asuen ἐκεῖ· | *ekei* siellä καὶ | *kai* ja γίνεται | *ginetai* tulevat τὰ | *ta* ἔσχατα | *eschata* viimeiset τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* ihmisen ἐκείνου | *ekeinou* sen χείρονα | *cheirona* pahemmiksi τῶν | *tōn* πρώτων | *prōtōn* ensimmäisiä

Delitzsch וְאָחַר | ve'achar תִּלְךָ | telech וְלָקַחְתָּ | velaqecha שְׂבַע | sheva' רִחוֹת | ruchot אֲחֵרוֹת | 'acherot רְעוֹת | ra'ot מְמַנָּה | mimmenna וּבְאוּ | uva'u וְשָׁחֲנֻהוּ | veshachenu שָׁם | sham וְהֵיטָה | ve'hajeta אֲחֵרִית | 'acharit הָאָדָם | ha'adam הָהוּא | hahu' רָעָה | ra'a מְרַאשִׁיתוֹ | mere'shito

TKIS Silloin se menee ja ottaa mukaansa seitsemän muuta henkeä, itseänsä pahempaa, ja sisälle tultuaan ne asuvat siellä. Ja sen ihmisen viimeiset tulevat pahemmiksi kuin ensimmäiset."

STLK Se menee ja ottaa mukaansa seitsemän muuta henkeä, pahempaa kuin se itse, ja ne tulevat sisään ja asuvat siellä. Sen ihmisen viimeiset tulevat pahemmiksi kuin ensimmäiset."

BIBLIA 1776 Silloin hän menee ja ottaa kanssansa seitsemän muuta häntä pahempaa henkeä, ja kuin he sinne tulevat, asuvat he siellä: ja sen ihmisen viimeiset tulevat pahemmiksi kuin ensimmäiset.

27. **TR** ἐγένετο | *egeneto* ja tapahtui δὲ | *de* ἐν | *en* τῷ | *tō* λέγειν | *legein* puhuessa αὐτὸν | *auton* Hänen ταῦτα | *tauta* tätä ἐπάρασά | *eparasa* korotti τις | *tis* eräs γυνή | *gynē* nainen φωνήν | *fōnēn* äänensä ἐκ | *ek* τοῦ | *tou* ὄχλου | *ochlou* kansanjoukosta εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτῷ | *autō* Hänelle μακαρία | *makaria* autuas ἡ | *hē* κοιλία | *koilia* kohtu ἡ | *hē* joka βαστάσασά | *bastasasa* on kantanut σε | *se* sinut καὶ | *kai* ja μαστοὶ | *mastoi* rinnat οὓς | *hous* joita ἐθήλασας | *ethēlasas* olet imenyt

Delitzsch וְהִיא | vaje'hi כְּדַבְּרוֹ | kedabbero אֶת־הַדְּבָרִים | 'et-ha'devarim הָאֵלֶּה | ha'elleh וְאִשָּׁה | ve'ish'sha אֲחַת | 'achat מִן־הָעָם | min-ha'am נִשְׂאָה | nase'a אֶת־קוֹלָהּ | 'et-qolah וְהִיאֲמַר | vato'mer אֵלָיו | 'elaiv אֲשֵׁרֵי | 'ashrei הַבְּטָן | habeten אֲשֶׁר | 'asher נִשְׂאָתָהּ | nesa'atcha וְהַשְּׁשִׁדָּאִים | ve'hash'shadaim אֲשֶׁר | 'asher יְנַקְּתָהּ | janaqeta

TKIS Niin Hänen tätä puhuessaan muuan nainen korotti äänensä kansanjoukosta ja sanoi Hänelle: "Autuas se kohtu, joka on kantanut sinut, ja ne rinnat, joita olet

imenyt!"

STLK Hänen tätä puhuessaan eräs nainen kansanjoukosta korotti äänensä ja sanoi hänelle: "Autuas on se kohtu, joka on kantanut sinut, ja ne rinnat, joita olet imenyt."

BIBLIA 1776 Ja tapahtui, kuin hän näitä sanoi, korotti yksi vaimo kansan seasta äänensä ja sanoi: autuas on se kohtu, joka sinun kantanut on, ja ne nisät, joitas imit.

28. **TR** αὐτὸς | *autos* mutta Hän δὲ | *de* εἶπε | *eipe* sanoi μενοῦνγε | *menounge* todella μακάριοι | *makarioi* autuaat οἱ | *oi* jotka ἀκούοντες | *akouontes* kuulevat τὸν | *ton* λόγον | *logon* sanan τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan καὶ | *kai* ja φυλάσσοντες | *fylassontes* noudattavat αὐτόν | *auton* sitä

Delitzsch והוא | vehu' אָמַר | 'amar אָפְּרַי | ve'af כִּי־אַשְׁרַי | ki-'ashrei הַשְׂמַעִים | hash'shome'im וְהַשְׂמֵרִים | ve'hash'shomerim אֵת | 'et דְּבַר | devar הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Mutta Hän sanoi: "*Pikemminkin ovat autuaita* ne, jotka kuulevat Jumalan sanan ja toimivat sen mukaisesti."

STLK Mutta hän sanoi: "Niin, autuaat ovat ne, jotka kuulevat Jumalan sanan ja sen säilyttävät."

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi: ja tosin, autuaat ovat ne, jotka kuulevat Jumalan sanan ja kätkevät sen.

29. **TR** τῶν | *tōn* δὲ | *de* ja ὄχλων | *ochlōn* kansan ἐπαθροισμένων | *epathroidzomenōn* kokoontuessa ἤρξατο | *ērksato* Hän alkoi λέγειν | *legein* puhua ἢ | *hē* γενεὰ | *genea* sukupolvi αὕτη | *hautē* tämä πονηρά | *ponēra* paha ἐστι· | *esti* on σημεῖον | *sēmeion* tunnusmerkkiä ἐπιζητεῖ | *epidzētei* tavoittelee καὶ | *kai* mutta σημεῖον | *sēmeion* merkkiä οὐ | *ou* ei δοθήσεται | *dothēsetai* anneta αὐτῇ | *autē* sille εἰ μὴ | *ei mē* muuta kuin τὸ | *to* σημεῖον | *sēmeion* merkki Ἰωῶνᾶ | *Iōna* Joonan τοῦ | *tou* προφήτου | *profētou* profeetan

Delitzsch וַיִּקְבְּצוּ | vajiqavetzu עַם־רַב | 'am-rav וַיְדַבֵּר | vajjachel לְדַבֵּר | le'daber הַדֹּר | haddor הַזֶּה | hazzeh דֹּר | dor רַע | ra' הוא | hu' אֹת | 'ot הוא | hu' מֵבַקֵּשׁ | mevaqesh וְאֹת | ve'ot לֹא | lo' יִנְתֶּן־לוֹ | jinnaten-lo בְּלִי | bilti אֹת־אֵם | 'im-'ot יוֹנָה | Jona הַנְּבִיא | hannavi'

TKIS Kansanjoukon kokoontuessa Hän alkoi puhua: "Tämä sukupolvi on paha sukupolvi, se vaatii merkkiä. Mutta sille ei anneta muuta merkkiä kuin (profeetta) Joonan merkki.

STLK Kun kansaa yhä kokoontui, hän rupesi puhumaan: "Tämä sukupolvi on paha sukupolvi: se tavoittelee merkkiä, mutta sille ei anneta muuta merkkiä kuin Joonan merkki.

BIBLIA 1776 Mutta kuin kansa kokoon tuli, rupesi hän sanomaan: tämä sukukunta on paha, etsii merkkiä, ja ei hänelle anneta merkkiä, vaan Jonan prophetan merkki.

30. **TR** καθὼς | *kathōs* sillä niinkuin γὰρ | *gar* tuli ἐγένετο | *egeneto* Ἴωνᾶς | *Iōnas* Joona σημεῖον | *sēmeion* tunnusmerkiksi τοῖς | *tois* νινευίταις | *nineuitais* niiniveläisille οὕτως | *houtōs* samoin ἔσται | *estai* on oleva καὶ | *kai* myös ὁ | *ho* υἱὸς | *hyios* Poika τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen τῆ | *tē* γενεᾷ | *genea* sukupolvelle ταύτη | *tautē* tälle

Delitzsch כִּי | *ki* כַּאֲשֶׁר | *ka'asher* הָיָה | *haja* יוֹנָתָן | *Jona* לְאַנְשֵׁי | *le'anshei* נִינְוֵה | *Nineveh* לְאוֹתָן | *le'ot* כֵּן | *ken* הֲיָיִתְּ | *jihjeh* גַּם־בֶּן־הָאָדָם | *gam-Ben-ha'Adam* לְדָדֹר | *laddor* הָיָה | *hazzeh*

TKIS Sillä niin kuin Joona tuli niiniveläisille merkiksi, niin on myös Ihmisen Poika oleva merkinä tälle sukupolvelle.

STLK Sillä niin kuin Joona tuli niiniveläisille merkiksi, Ihmisen Poikakin on oleva merkinä tälle sukupolvelle.

BIBLIA 1776 Sillä niinkuin Jona oli Niniveläisille merkiksi, niin pitää myös Ihmisen Poika oleman tälle sukukunnalle.

31. **TR** βασίλισσα | *basilissa* kuningatar νότου | *notou* etelän ἐγερθήσεται | *egerthēsetai* herää ἐν | *en* τῇ | *tē* κρίσει | *krisei* tuomiolle μετὰ | *meta* kanssa τῶν | *tōn* ἀνδρῶν | *andrōn* miesten τῆς | *tēs* γενεᾶς | *geneas* sukupolven ταύτης | *tautēs* tämän καὶ | *kai* ja κατακρινεῖ | *katakrinei* on tuomitseva αὐτούς· | *autous* heidät ὅτι | *hoti* sillä ἦλθεν | *ēlthen* hän tuli ἐκ | *ek* τῶν | *tōn* περάτων | *peratōn* ääristä τῆς | *tēs* γῆς | *gēs* maan ἀκοῦσαι | *akousai* kuulemaan τὴν | *tēn* σοφίαν | *sofian* viisautta Σολομῶντος | *Solomōntos* Salomon καὶ | *kai* ja ἰδοὺ | *idou* katso πλεῖον | *pleion* enemmän Σολομῶντος | *Solomōntos* Salomoa ὧδε | *hōde* on tässä

Delitzsch מַלְכָּת | malkat תֵּימָן | teiman תְּקוּם | taqum בְּמִשְׁפַּט | bamishpat אֲנָשֵׁי | 'im-'anshei הַדֹּר | haddor הָזֶה | hazzeh וְהִרְשִׁיעָה | vehirshi'a אֹתָם | 'otam כִּי | ki בָּאָה | va'a מִקְצוֹת | miqtzot הָאָרֶץ | ha'aretz לִשְׂמֹא' | lishmoa' תְּחַכְּמַת | 'et-chochmat שְׁלֹמֹה | Shelomoh וְהִנֵּה | ve'hinneh יֶשׁ-פֹּה | jesh-poh גָּדוֹל | gadol מִשְׁלֹמֹה | mish'Shelomoh

TKIS Etelän kuningatar nousee tuomiolle tämän sukupolven miesten kanssa ja tulee heille tuomioksi. Sillä hän tuli maan ääristä kuulemaan Salomon viisautta, ja katso, tässä on Salomoa suurempi.

STLK Etelän kuningatar on heräävä tuomiolle yhdessä tämän sukupolven miesten kanssa ja tuleva heille tuomioksi. Hän näet tuli maan ääristä kuulemaan Salomon viisautta, ja katso, tässä on enemmän kuin Salomo.

BIBLIA 1776 Etelän kuningatar pitää nouseman tuomiolle tämän sukukunnan miesten kanssa, ja heitä tuomitseman: sillä hän oli maan ääristä kuuleman Salomonin viisautta, ja katso, tässä on enempi kuin Salomon.

32. *TR* ἄνδρες | *andres* miehet Νῆνευῖ | *Nineui* Niiniven ἀναστήσονται | *anastēsontai* nousevat ylös ἐν | *en* τῇ | *tē* κρίσει | *krisei* tuomiolle μετὰ | *meta* kanssa τῆς | *tēs* γενεᾶς | *geneas* sukupolven ταύτης | *tautēs* tämän καὶ | *kai* ja κατακρινούσιν | *katakrinousin* ovat tuomitseva αὐτήν· | *autēn* sen ὅτι | *hoti* sillä μετενόησαν | *metenoēsan* he muuttivat mielensä εἰς | *eis* τὸ | *to* κήρυγμα | *kērygma* saarnasta Ἰωνᾶ | *Iōna* Joonan καὶ | *kai* ja ἰδοὺ | *idou* katso πλεῖον | *pleion* enemmän Ἰωνᾶ | *Iōna* Joonaa ὧδε | *hōde* on tässä

Delitzsch אֲנָשֵׁי | 'anshei נִינְוָה | Nineveh יְקוּמוּ | jaqumu בְּמִשְׁפַּט | vamishpat הַדֹּר | 'im-haddor הָזֶה | hazzeh וְהִרְשִׁיעָה | vehirshi'uhu כִּי | ki הֵם | hem שָׁבוּ | shavu בְּקִרְיָאֵת | biqri'at יוֹנָה | Jona וְהִנֵּה | ve'hinneh יֶשׁ-פֹּה | jesh-poh גָּדוֹל | gadol מִיֹּנָה | mijona

TKIS Niiniven miehet nousevat tuomiolle tämän sukupolven kanssa ja tulevat sille tuomioksi. Sillä he muuttivat mielensä Joonan saarnan vaikutuksesta, ja katso, tässä on Joonaa suurempi."

STLK Niiniven miehet nousevat tuomiolle yhdessä tämän sukupolven kanssa ja tulevat sille tuomioksi; sillä he muuttivat mielensä Joonan saarnasta, ja katso, tässä on enemmän kuin Joona.

BIBLIA 1776 Niniven miehet pitää tuleman tuomiolle tämän sukukunnan kanssa, ja sen kadottaman; sillä he tekivät parannuksen Jonan saarnasta, ja katso tässä on enempi kuin Jona.

33. **TR** οὐδεις | *oudeis* ja ei kukaan δὲ | *de* λύχνον | *lychnon* lamppua ἄψας | *hapsas* sytytä εις | *eis* κρυπτόν | *krypton* kätköön τίθησιν | *tithēsin* laittaen οὐδὲ | *oude* eikä ὑπὸ | *hypo* alle τὸν | *ton* μόδιον | *modion* vakan ἄλλ' | *all* vaan ἐπὶ | *epi* τὴν | *tēn* λυχνίαν | *lychnian* lampunjalkaan ἵνα | *hina* että οἱ | *oi* εἰσπορευόμενοι | *eispreuomenoi* sisääntulevat τὸ | *to* φέγγος | *fengos* loisteen βλέπωσιν | *blepōsin* sen näkisivät

Delitzsch אֵין | 'ein מִדְּלִיק־נֵר | madliq-ner אֲשֶׁר | 'asher יְשִׁימֶהוּ | jesimehu בְּסֹתֵר | vasseter אֵו־תַּחַת | 'o-tachat הַאֵיפָה | ha'eifa כִּי | ki לְעַל־אֵם | 'im-'al הַמְּנֹרָה | ha'menora לְמַעַן | le'ma'an יִרְאוּ | jir'u בְּאֵי | ba'ei הַבַּיִת | ha'bait וְאוֹרֵוֹ | 'et-'oro

TKIS Kukaan ei lampun sytytettyään pane sitä kätköön eikä vakan alle, vaan lampunjalkaan, jotta sisälle tulijat näkisivät valon.

STLK Ei kukaan, joka sytyttää lampun, pane sitä piiloon eikä vakan alle, vaan panee sen lampunjalkaan, että sisälle tulijat näkisivät valon.

BIBLIA 1776 Ei sytytä kenkään kynttilää ja pane kätköön eikä vakan alle, mutta kynttiläjalkaan, että sisälle tulevaiset valkeuden näkisivät.

34. **TR** ὁ | *ho* λύχνος | *lychnos* lamppu τοῦ | *tou* σώματος | *sōmatos* ruumiin ἐστὶν | *estin* on ὁ | *ho* ὀφθαλμός· | *ofthalmos* silmäsi ὅταν | *hotan* koska οὖν | *oun* jos ὁ | *ho* ὀφθαλμός | *ofthalmos* silmäsi σου | *sou* sinun ἀπλοῦς | *haplous* terveet ἢ | *ē* ovat καὶ | *kai* myös ὅλον | *holon* koko τὸ | *to* σῶμά | *sōma* ruumiisi σου | *sou* sinun φωτεινόν | *fōteion* valaistu ἐστὶν· | *estin* on ἐπὶ | *epan* mutta jos δὲ | *de* πονηρὸς | *ponēros* pahat ἢ | *ē* ovat καὶ | *kai* myös τὸ | *to* σῶμά | *sōma* ruumiisi σου | *sou* sinun σκοτεινόν | *skoteion* on pimeä

Delitzsch נֵר | ner הַגּוּף | hagguf הוּא | hu' הַעֵין | ha'ain לְכֵן | lachen בְּהַיֹּת | bihjot לַעֲיֵנָה | 'einecha הַתְּמִימָה | temima גַּם | gam כָּל־גּוּפָךָ | kol-gufecha יְאוֹר | je'or וּבְהַיֹּתָהּ | uvihjotah רַעַה | ra'a וְחֻשְׁךָ | vechashach גַּם־גּוּפָךָ | gam-gufecha

TKIS Silmä* on ruumiin lamppu. Kun (siis) silmäsi on terve, on (myös) koko ruumiisi valaistu, mutta kun se on viallinen, myös ruumiisi on pimeä.

STLK Silmä on ruumiin lamppu. Kun silmäsi on terve, koko ruumiisi on valaistu. Mutta jos se on viallinen, ruumiisikin on pimeä.

BIBLIA 1776 Silmä on ruumiin valkeus: kuin siis sinun silmäs on yksinkertainen, niin myös koko sinun ruumiis on valaistu; mutta kuin se paha on, niin myös sinun ruumiis on pimiä.

35. **TR** σκόπει | *skopei* tarkkaa οὖν | *oun* siis μὴ | *mē* ettei τὸ | *to* φῶς | *fōs* valo τὸ | *to* ἐν | *en* σοὶ | *soi* sinussa σκότος | *skotos* pimeyttä ἐστὶν | *estin* ole

Delitzsch עַל־כֵּן | 'al-ken הַשְּׁמֵר־לָךְ | hish'shamer-lach פֶּן־יִהְיֶה־שָׁחַח | pen-jechshach
הָאוֹר | ha'or אֲשֶׁר | 'asher בְּקִרְבְּךָ | beqirbecha

TKIS Katso siis, ettei valo, joka sinussa on, ole pimeää.

STLK Katso siis, ettei valo, joka sinussa on, ole pimeyttä.

BIBLIA 1776 Katso siis, ettei se valkeus, joka sinussa on, olisi pimeys.

36. **TR** εἰ | *ei* jos οὖν | *oun* siis τὸ | *to* σῶμα | *sōma* ruumiisi σου | *sou* sinun ὅλον | *holon* kokonaan φωτεινόν | *fōteion* on valaistu μὴ | *mē* εἰ ἔχον | *echon* siinä ole τι | *ti* mitään μέρος | *meros* osaa σκοτεινόν | *skoteion* pimeää ἔσται | *estai* se on φωτεινὸν | *fōteion* valaistu ὅλον | *holon* kokonaan ὡς | *hōs* niinkuin ὅταν | *hotan* siten kun ὁ | *ho* λύχνος | *lychnos* lamppu τῆ | *tē* ἀστραπῆ | *astrapē* loisteellaan φωτίζει | *fōtidzē* valaisee σε | *se* sinut

Delitzsch וְהִנֵּה | ve'hinneh אִם־גּוֹפֶחָ | 'im-gufecha כִּלּוֹ | kullo אוֹר | 'or וְאִין |
ve'ein בּוֹ | bo כֹּל־דֵּבַר־חֲשֵׁחַ | kol-devar-chshech אֲזַ | 'az יְאוֹר | je'or כִּלּוֹ | kullo
וְהִיא | ve'haja כֶּהָאִיר | keha'ir לָךְ | le'cha הַנֵּר | hanner בְּבִרְקָה | bivraq נִגְהוֹ |
nageho

TKIS Jos siis koko ruumiisi on valoisa eikä siinä ole yhtään pimeää osaa, se on oleva kokonaan valoisa, niin kuin lamppu valaisisi sinua kirkkaalla loisteellaan."

STLK Jos siis koko ruumiisi on valoisa eikä osaksikaan pimeää, se on oleva kokonaan valoisa, niin kuin lampun valaistessa sinua loisteellaan."

BIBLIA 1776 Sentähden jos koko sinun ruumiis on valaistu, ja ei ole siinä yhtään pimiää paikkaa, niin se tulee kokonansa valaistuksi, koska valkeus niinkuin kirkkaalla leimauksella sinun valaisee.

37. *TR* ἐν | *en* δὲ | *de* ja τῷ | *tō* λαλήσαι | *lalēsai* Hänen puhuessaan ἡρώτα | *ērōta* kysyi αὐτὸν | *auton* Häneltä φαρισαῖος | *farisaios* fariseus τις | *tis* eräs ὅπως | *hopōs* jotta ἀριστήση | *aristēsē* Hän aterioisi παρ' | *par* luonaan αὐτῷ· | *autō* hänen εἰσελθὼν | *eiselthōn* ja Hän astui sisälle δὲ | *de* ἀνέπεσεν | *anepesen* asettuen aterialle

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּדַבְּרוֹ | vedabbero וַיְבַקֵּשׁ | vaje'vaqesh מִמֶּנּוּ | mimmennu פְּרוּשׁ | parush אֶחָד | 'echad לְאֶחָד | le'echol אִתּוֹ | 'itto לְחֵם | la'chem וַיַּבְּיֵאוּ | vajjavo' הַבִּיטָה | habajeta וַיַּבְּיֵאוּ | vajjassev

TKIS Mutta Hänen puhuessaan muuan fariseus pyysi Häntä aterioimaan luonaan. Niin Hän meni ja asettui aterialle.

STLK Hänen sitä puhuessaan pyysi eräs fariseus häntä luokseen aamuaterialle. Hän meni sinne ja asettui aterioimaan.

BIBLIA 1776 Ja hänen puhussansa rukoili häntä yksi Pharisealainen ruoalle kanssansa; niin hän meni ja aterioitsi.

38. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta φαρισαῖος | *farisaios* fariseus ἰδὼν | *idōn* huomattessaan ἐθαύμασεν | *ethaumasen* ihmetteli ὅτι | *hoti* että οὐ | *ou* ei πρῶτον | *prōton* ensin ἐβαπτίσθη | *ebaptisthē* Hän peseytynyt πρὸ | *pro* ennen τοῦ | *tou* ἀρίστου | *aristou* aterialla

Delitzsch וַיִּתְמַה | vajjitmah הַפְּרוּשׁ | ha'parush בְּרֹאֲתוֹ | bir'oto אֲשֶׁר | 'asher לֹא־נָטַל | lo'-natal יָדָיו | jadaiv בְּרֹאשׁוֹנָה | bari'shona לְפָנָי | lifnei הַסֵּעֻדָה | hasse'uda

TKIS Mutta fariseus ihmetteli nähdessään, ettei Hän ensin peseytynyt ennen aterialla.

STLK Mutta kun fariseus näki, ettei hän peseytynyt ennen aterialla, hän ihmetteli.

BIBLIA 1776 Mutta kuin Pharisealainen näki, ihmetteli hän, ettei hän ensin itsiänsä pessyt ennen ruan aikaa.

39. *TR* εἶπε | *eipe* niin sanoi δὲ | *de* ὁ | *ho* Κύριος | *Kyrios* Herra πρὸς | *pros* αὐτόν | *auton* hänelle νῦν | *nyn* kyllä ὑμεῖς | *hymeis* te οἱ | *oi* φαρισαῖοι | *farisaioi* fariseukset τὸ | *to* ἔξωθεν | *eksōthen* ulkopuolen τοῦ | *tou* ποτηρίου | *potēriou* maljan καὶ | *kai* ja τοῦ | *tou* πίνακος | *pinakos* lautasen καθαρίζετε | *katharidzete* puhdistatte τὸ | *to* δὲ | *de* mutta ἔσωθεν | *esōthen* sisäpuolenne ὑμῶν | *hymōn*

teidän γέμει | *gemei* on täynnä ἀρπαγῆς | *harpagēs* ryöstöä καὶ | *kai* ja πονηρίας | *ponērias* pahuutta

Delitzsch וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֵלָיו | 'elaiv הָאֲדוֹן | ha'ADON כַּעַתְּ | ka'et אֲתָם | 'attem הַפְּרוּשִׁים | hap'rushim מְטַהַרִים | metaharim אֶת־הַכּוֹס | 'et-hakkos וְהִקְעָרָה | ve'haqqe'ara מִחֻצָּה | michutz וְהִפְנִימִי | ve'happenimi אֲשֶׁר | 'asher בָּכֶם | bachem הוּא | hu' מְלֵא | male' גָּזֵל | gazel וְרָשָׁע | varasha'

TKIS Silloin Herra sanoi hänelle: "Kyllä te fariseukset puhdistatte maljan ja lautasen ulkopuolen, mutta sisäpuoli teissä on täynnä ryöstöä ja pahuutta.

STLK Herra sanoi hänelle: "Kyllä te, fariseukset, puhdistatte maljan ja vadin ulkopuolen, mutta sisältä te olette täynnä ryöstöä ja pahuutta.

BIBLIA 1776 Niin sanoi Herra hänelle: nyt te Pharisealaiset, ulkoa te maljan ja vadin puhdistatte, mutta sisälliset teissä ovat täynnä raatelusta ja pahuutta.

40. **TR** ἄφρονες | *afrones* järjettömät οὐχ | *ouch* eikö ὁ | *ho* Hän ποιήσας | *poiēsas* joka teki τὸ | *to* ἔξωθεν | *eksōthen* ulkopuolen καὶ | *kai* myös τὸ | *to* ἔσωθεν | *esōthen* sisäpuolta ἐποίησε | *epoiēse* tehnyt

Delitzsch הַכֹּסִי'לִים | hakesilim הָלֵא | halo' עֲשֵׂה | 'oseh הַחִיצוֹן | hachitzon גָּם־עֲשֵׂה | gam-'asa אֶת־הַפְּנִימִי | 'et-happenimi

TKIS Mielettömät, eikö Hän, joka on tehnyt ulkopuolen, ole tehnyt sisäpuoltakin?

STLK Te typerykset, eikö se, joka on tehnyt ulkopuolen, ole tehnyt sisäpuoltakin?

BIBLIA 1776 Te hullut, eikö se, joka ulkoisen puolen teki, tehnyt myös sisälmäistä puolta?

41. **TR** πλὴν | *plēn* kuitenkin τὰ | *ta* ἐνόντα | *enonta* sisällä olevat δότε | *dote* antakaa ἐλεημοσύνην· | *eleēmosynēn* laupeuden lahjaksi καὶ | *kai* ja ἰδοὺ | *idou* katso πάντα | *panta* kaikki καθαρὰ | *kathara* puhdasta ὑμῖν | *hymin* teille ἐστὶν | *estin* on

Delitzsch אַבְל־תְּנוּ | 'aval-tenu לְצִדְדָאָה | litzedaqa אֶת | 'et אֲשֶׁר־בָּם | 'asher-bam וְהִנֵּה | ve'hinneh הַכֹּל | hakol טָהוֹר | tahor לְכֶם | la'chem

TKIS Mutta antakaa almuksi, mitä on sisällä, ja katso, kaikki on teille puhdasta.

STLK Mutta antakaa almuksi se, mikä on sisällä. Katso, silloin kaikki on teille puhdasta.

BIBLIA 1776 Kuitenkin antakaa almua niistä, mitä teillä on, ja katso, niin teille ovat kaikki puhtaat.

42. *TR* ἀλλ' | *all* mutta οὐαὶ | *ouai* voi ὑμῖν | *hymin* teitä τοῖς | *tois* φαρισαίοις | *farisaiois* fariseuksia ὅτι | *hoti* että ἀποδεκατοῦτε | *apodekatoute* annatte kymmenykset τὸ | *to* ἡδύοσμον | *hēdyosmon* mintusta καὶ | *kai* ja τὸ | *to* πήγανον | *pēganon* ruudusta καὶ | *kai* ja πᾶν | *pan* kaikista λάχανον | *lachanon* vihanneksista καὶ | *kai* mutta παρέρχεσθε | *parerchesthe* sivuutatte τὴν | *tēn* κρίσιν | *krisin* oikeuden καὶ | *kai* ja τὴν | *tēn* ἀγάπην | *agapēn* rakkauden τοῦ | *tou* Θεοῦ· | *Theou* Jumalan ταῦτα | *tauta* näitä ἔδει | *edei* olisi pitänyt ποιῆσαι | *poiēsai* tehdä κάκεινα | *kakeina* noitakaan μὴ | *mē* ei ἀφιέναι | *afienai* hyljätä

Delitzsch אַח־וַיִּאָחֵז | 'ach-'oi לְכֹחַ | la'chem הַפְּרוּשִׁים | hap'rushim כִּי | ki תַּעֲשֶׂוּהָ | te'asseru אֶת־הַמִּנְתָּה | 'et-hamminta' וְאֶת־הַפֵּיגָם | ve'et-happeigam וְאֶת־כֶּלֶךְ | ve'et הַיָּרֵק | kol-hajjaraq וְתַעֲבֹרוּ | veta'avru אֶת־הַמִּשְׁפָּט | 'et-hammishpat וְאֶת־אֲהָבַת | 'ahavat אֶל־הַיְיָ | 'ELOHIM וְהִיָּה | ve'haja לְכֹחַ | la'chem לַעֲשׂוֹת | la'asot אֶת־אֵלֶּה | 'et-'elleh וְלֹא | velo' תִּהְיֶינָה | le'hanniach גַּם | gam אֶת־אֵלֶּה | 'et-'elleh

TKIS Voi kuitenkin teitä, fariseukset, sillä te annatte kymmenykset mintusta ja ruudusta ja kaikista vihanneskasveista, mutta sivuutatte oikeuden ja *Jumalan rakkauden! Näitä olisi pitänyt harjoittaa eikä noitakaan hylätä.

STLK Voi kuitenkin teitä, te fariseukset, kun annatte kymmenykset mintusta ja ruudusta ja kaikista vihanneksista, mutta sivuutatte oikeuden ja Jumalan rakkauden! Näitä tulee noudattaa eikä noitakaan hylätä.

BIBLIA 1776 Mutta voi teitä, te Pharisealaiset! että te kymmenykset teette mintuista ja ruudusta, ja kaikkinaisista kaaleista, ja jätätte pois tuomion ja Jumalan rakkauden: näitä piti tehtämän, ja toisia ei jätettämän.

43. *TR* οὐαὶ | *ouai* voi ὑμῖν | *hymin* teitä τοῖς | *tois* φαρισαίοις | *farisaiois* fariseuksia ὅτι | *hoti* että ἀγαπᾶτε | *agapate* rakastatte τὴν | *tēn* πρωτοκαθεδρίαν | *prōtokathedrian* etummaisista istuimista ἐν | *en* ταῖς | *tais* συναγωγαῖς | *synagōgais* synagoogissanne καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous* ἀσπασμοὺς | *aspermous* tervehdyksiä ἐν | *en* ταῖς | *tais* ἀγοραῖς | *agorais* toreilla

Delitzsch אוי | 'oi | לְכֶם | la'chem | הַפְּרוֹשִׁים | hap'rushim | כִּי | ki | תֵּאָהָבוּ | te'ehavu
אֶת־מוֹשָׁב | 'et-moshav | הָרֹאשׁ | harosh | בְּבִטְיֹת | bevattei | הַכְּנִסְיֹת | hakenesijot | אֶת־
נְשֵׂאֵלוֹת | ve'et-she'elot | שְׁלוֹמֶכֶם | shelomechem | בְּשִׁוְקִים | bash'shevaqim

TKIS Voi teitä, fariseukset, sillä rakastatte ensimmäistä istuinta synagoogissa ja tervehtimisiä toreilla!

STLK Voi teitä, te fariseukset, kun rakastatte etummaista istuinta synagogissa ja tervehdyksiä toreilla!

BIBLIA 1776 Voi teitä, te Pharisealaiset! jotka rakastatte ylimmäisiä istuimia synagogissa ja tervehdyksiä turulla.

44. *TR* οὐαὶ | *ouai* voi | ὑμῖν | *hymin* teitä | γραμματεῖς | *grammateis* kirjanoppineet
καὶ | *kai* ja | φαρισαῖοι | *farisaioi* fariseukset | ὑποκριταί | *hypokritai* tekopyhiä | ὅτι |
hoti kun | ἐστὲ | *este* olette | ὡς | *hōs* niinkuin | τὰ | *ta* | μνημεῖα | *mnēmeia* haudat | τὰ
| *ta* | ἄδηλα | *adēla* merkitsemättömät | καὶ | *kai* ja | οἱ | *oi* | ἄνθρωποι | *anthrōpoi*
ihmiset | οἱ | *oi* | περιπατοῦντες | *peripatountes* niiden kävelevät | ἐπάνω | *epanō*
päällä | οὐκ | *ouk* eivätkä | οἴδασιν | *oidasin* sitä tiedä

Delitzsch אוי | 'oi | לְכֶם | la'chem | הַסּוֹפְרִים | has'soferim | וְהַפְּרוֹשִׁים | ve'hap'rushim
הַחֲנֻפִּים | ha'chanefim | כִּי | ki | אַתֶּם | 'attem | כְּקִבְרִים | kaqqevarim | הַנְּסֻתָּרִים |
hannistarim | וּבְנֵי | uveni | הָאָדָם | ha'adam | מִתְּהַלְכִים | mithalechim | מַעֲלֵיהֶם |
'aleihem | וְלֹא | velo' | יָדְעוּ | jada'u

TKIS Voi teitä, (kirjanoppineet ja fariseukset, tekopyhät,) sillä olette kuin näkymättömät haudat eivätkä niitten päällä kävelevät ihmiset tiedä siitä. "

STLK Voi teitä, kun olette kuin merkittömät haudat, joiden päällä ihmiset kävelevät niistä tietämättä!"

BIBLIA 1776 Voi teitä, te kirjanoppineet ja Pharisealaiset, te ulkokullatut! sillä te olette niinkuin peitetyt haudat, joiden päällä ihmiset tietämättä käyvät.

45. *TR* ἀποκριθεὶς | *apokritheis* ja vastasi | δέ | *de* | τις | *tis* | ἐρᾶς τῶν | *tōn* | νομικῶν |
nomikōn lainoppineista | λέγει | *legei* | sanoen | αὐτῷ | *autō* | Ἡἐνὲ | διδάσκαλε |
didaskale Opettaja | ταῦτα | *tauta* | näin | λέγων | *legōn* | puhuessasi | καὶ | *kai* | myös
ἡμᾶς | *hēmas* | meitä | ὑβρίζεις | *hybridzeis* | häpäiset

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an אֶחָד | 'echad מִבְּעָלֵי | mibba'alei הַתּוֹרָה | ha'torah וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֵלָיו | 'elaiiv רַבִּי | Rabbi בְּדַבְרֵי | bidvarecha אֵלָהּ | 'elleh תְּחַרֵּךְ | techaref גַּם־אֶתְנוּ | gam-'otanu

TKIS Silloin muuan lainoppineista alkoi puhua ja sanoi Hänelle: ”Opettaja, noin puhuen häpäiset meidätkin.”

STLK Eräs lainoppineista rupesi puhumaan ja sanoi hänelle: ”Opettaja, kun noin puhut, loukkaat myös meitä.”

BIBLIA 1776 Niin vastasi yksi lainoppineista ja sanoi hänelle: Mestari, näillä sanoilla sinä myös meitä pilkkaat.

46. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta εἶπε | *eipe* Hän sanoi καὶ | *kai* myös ὑμῖν | *hymin* te τοῖς | *tois* νομικοῖς | *nomikois* lainoppineet οὐαί | *ouai* voi ὅτι | *hoti* että φορτίζετε | *fortidzete* panette raskaita τοὺς | *tous* ἀνθρώπους | *anthrōpous* ihmisille φορτία | *fortia* taakkoja δυσβάστακτα | *dysbastakta* vaikeasti kannettavia καὶ | *kai* ja αὐτοῖ | *autoi* itse ἐνὶ | *heni* yhdellä τῶν | *tōn* δακτύλων | *daktylōn* sormellannekaan ὑμῶν | *hymōn* teidän οὐ | *ou* ette προσψαύετε | *prospsaue* koske τοῖς | *tois* niihin φορτίοις | *fortiois* taakkoihin

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אוֹי | 'oi גַּם־לָכֶם | gam-lachem בְּעָלֵי | ba'alei הַתּוֹרָה | ha'torah כִּי | ki עֲמָסִים | 'omesim אֶתְּם | 'attem עַל־בְּנֵי | 'al-benei הָאָדָם | ha'adam מַשָּׂאוֹת | massa'ot כְּבָדִים | kevedim מְסָבֵל | missevol וְאַתֶּם | ve'attem בְּעַצְמְכֶם | be'atzmechem אֵינְכֶם | 'einechem נֹגְעִים | noge'im בַּמַּשָּׂאוֹת | bammassa'ot תְּבַאֲחַתְּם | gam-be'achat מְאַצְבְּעוֹתֵיכֶם | me'etzbe'oteichem

TKIS Mutta Hän sanoi: "Voi teitäkin, lainoppineet, sillä sälytätte ihmisten päälle vaikeasti kannettavia taakkoja, ettekä itse yhdellä sormellanne koske niihin taakkoihin!

STLK Mutta hän sanoi: "Voi teitäkin, te lainoppineet, kun sälytätte ihmisten päälle vaikeasti kannettavia taakkoja ettekä itse sormellannekaan koske niihin taakkoihin!

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi: voi teitäkin, te lainoppineet! sillä te raskautatte ihmiset kuormilla, jotka ovat työläät kantaa, ja ette itse yhdellä sormellannekaan tahdo niihin kuormiin ruveta.

47. **TR** οὐαί | *ouai* voi ὑμῖν | *hymin* teitä ὅτι | *hoti* sillä οἰκοδομεῖτε | *oikodomeite*

rakennatte τὰ | *ta* μνημεῖα | *mnēmeia* hautamuistomerkkeja τῶν | *tōn* προφητῶν | *profētōn* profeettojen οἱ | *oi* δὲ | *de* ja πατέρες | *pateres* isänne ὑμῶν | *hymōn* teidän ἀπέκτειναν | *apekteinan* tappoivat αὐτούς | *autous* heidät

Delitzsch אוי | 'oi לְכֶם | la'chem כִּי | ki בִּנְיִים | vonim אֶתְּם | 'attem אֶת־קְבָרֹת | 'et-qivrot הַנְּבִיאִים | hannevi'im וְאֲבֹתֵיכֶם | va'avoteichem הֲרִגוּ | haregu אֹתָם | 'otam

TKIS Voi teitä, sillä rakennatte profeettain hautakammioita, ja isänne tappoivat heidät!

STLK Voi teitä, kun te rakennatte profeettojen hautakammioita, ja teidän isänne ovat heidät tappaneet!

BIBLIA 1776 Voi teitä, että te rakennatte prophetain hautoja, mutta tiedän isänne tappoivat ne.

48. **TR** ἄρα | *ara* niin siis μάρτυρεῖτε | *martyreite* todistatte καὶ | *kai* ja συνευδοκεῖτε | *syneudokeite* hyväksytte τοῖς | *tois* ἔργοις | *ergois* teot τῶν | *tōn* πατέρων | *paterōn* isienne ὑμῶν· | *hymōn* teidän ὅτι | *hoti* sillä αὐτοὶ | *autoi* he μὲν | *men* ἀπέκτειναν | *apekteinan* tappoivat αὐτούς | *autous* heidät ὑμεῖς | *hymeis* ja te δὲ | *de* οἰκοδομεῖτε | *oikodomeite* rakennatte αὐτῶν | *autōn* heidän τὰ | *ta* μνημεῖα | *mnēmeia* muistomerkkinsä

Delitzsch וְכֵן | vechen אֶתְּם | 'attem מְעִידִים | me'idim וְרוֹצִים | verotzim בְּמַעֲשֵׂי | bema'asei אֲבֹתֵיכֶם | 'avoteichem כִּי | ki הִמָּה | hemma הֲרִגוּ | haregu אֹתָם | 'otam אֶתְּם | ve'attem בִּנְיִים | bonim אֶת־קְבָרֵיהֶם | 'et-qivreihem

TKIS Niin ollen te *todistatte ja hyväksytte isäinne teot*, sillä he tappoivat profeetat' ja te rakennatte heidän hautakammioitaan.

STLK Olette siis isienne tekojen todistajia ja hyväksytte ne: sillä he tappoivat profeetat, ja rakennatte heille hautakammioita.

BIBLIA 1776 Niin te tosin todistatte ja suostutte teidän isäinne töihin; sillä he tappoivat ne, mutta te rakennatte niiden haudat.

49. **TR** διὰ | *dia* vuoksi τοῦτο | *touto* tämän καὶ | *kai* myös ἢ | *hē* σοφία | *sofia* viisus τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan εἶπεν | *eipen* on sanonut ἀποστελῶ |

apostelō lähetän εις | *eis* αὐτοὺς | *autous* heille προφήτας | *profētas* profeettoja καὶ | *kai* ja ἀποστόλους | *apostolous* apostoleja καὶ | *kai* ja ἐξ | *eks* αὐτῶν | *autōn* heitä ἀποκτενοῦσι | *apoktenousi* he tappavat καὶ | *kai* ja ἐκδιώξουσιν· | *ekdiōksousin* vainoavat

Delitzsch בַּעֲבוּר | ba'avur תֹּזֶת | zot גַּם־אֶמְרָה | gam-'amera תְּחִמָּה | chochmat הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM אֲשֶׁלְאֵךְ | 'eshelach אֲלֵיהֶם | 'aleihem נְבִיאִים | nevi'im וְשִׁלְחֵיהֶם | ushelichim וַיְהַרְגוּ | umehem יְהִרְדְּפוּ | jahargu וְיִרְדְּפוּ | ve'irdofu

TKIS Sen vuoksi Jumalan viisus sanoikin: 'Minä lähetän heille profeettoja ja apostoleja, ja heitä he tappavat ja vainoavat,

STLK Sen tähden Jumalan Viisus sanookin: 'Minä lähetän heille profeettoja ja apostoleja, ja joitakuista heistä he tappavat ja toisia vainoavat,

BIBLIA 1776 Sentähden myös Jumalan viisus sanoi: minä lähetän heidän tykönsä prophetat ja apostolit, ja muutamat niistä he tappavat ja vainoovat:

50. **TR** ἵνα | *hina* että ἐκζητηθῆ | *ekdzētēthē* vaadittaisiin τὸ | *to* αἷμα | *haima* veri πάντων | *pantōn* kaikkien τῶν | *tōn* προφητῶν | *profētōn* profeettain τὸ | *to* ἐκχυνόμενον | *ekchynomenon* joka on vuodatettu ἀπὸ | *apo* καταβολῆς | *katabolēs* perustamisesta κόσμου | *kosmou* maailman ἀπὸ | *apo* τῆς | *tēs* γενεᾶς | *geneas* sukupolvelta ταύτης | *tautēs* tältä

Delitzsch לְמַעַן | le'ma'an יִדְרֶשׁ | jiddaresh מִן־הַדֹּר | min-haddor הַזֶּה | hazzeh דָּם | dam כָּל־הַנְּבִיאִים | kol-hannevi'im אֲשֶׁר | 'asher נִשְׁפַךְ | nishpach לְמִן־הַיּוֹסֵד | le'min-hivuased הָאָרֶץ | ha'aretz

TKIS jotta tältä sukukunnalta vaadittaisiin kaikkien profeettain veri, mikä on vuodatettu maailman perustamisesta asti,

STLK että tältä sukukunnalta vaadittaisiin kaikkien profeettojen veri, mikä on vuodatettu maailman perustamisesta asti,

BIBLIA 1776 Että tältä sukukunnalta pitää etsittämän kaikkein prophetain veri, joka on vuodatettu maailman alusta,

51. **TR** ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* αἵματος | *haimatos* verestä Ἄβελ | *Abel* Aabelin ἕως | *eōs* saakka τοῦ | *tou* αἵματος | *haimatos* vereen Ζαχαρίου | *Zachariou* Sakariaan

τοῦ | *tou* ἀπολομένου | *apolomenou* joka surmattiin μεταξύ | *metaksy* välillä τοῦ
| *tou* θυσιαστηρίου | *thysiastēriou* alttarin καὶ | *kai* ja τοῦ | *tou* οἴκου· | *oikou*
talon ναί | *nai* kyllä λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille ἐκζητηθήσεται |
ekdzētēthēsetai se vaaditaan ἀπό | *apo* τῆς | *tēs* γενεᾶς | *geneas* sukupolvelta
ταύτης | *tautēs* tältä

Delitzsch מִדָּם־הֶבֶל | middam-Hevel עַד־דָּם | 'ad-dam זְכַרְיָהוּ | Zecharjahu אֲשֶׁר |
'asher נְהַרַג | neherag בֵּין | bein הַמִּזְבֵּחַ | hammizbeach וְלַבַּיִת | velabbait הֵן | hen
אֹמֵר | 'omer אֲנִי | 'ani לָכֶם | la'chem דְּרוֹשׁ | darosh יְדִירֶשׁ | jiddaresh מִן־הַדּוֹר |
min-haddor הִנֵּה | hazzeh

TKIS Aabelin verestä Sakariaan vereen saakka, hänen, joka sai surmansa alttarin ja temppelin välillä. Niin, sanon teille, se vaaditaan tältä sukukunnalta.

STLK aina Aabelin verestä Sakariaan vereen saakka, hänen, joka surmattiin alttarin ja temppelin välillä.' Niin, minä sanon teille, se tullaan vaatimaan tältä sukukunnalta.

BIBLIA 1776 Aabelin verestä hamaan Sakariaan vereen asti, joka hukattiin alttarin ja templin vaiheella; tosin minä sanon teille, se pitää etsittämän tältä sukukunnalta.

52. **TR** οὐαὶ | *ouai* voi ὑμῖν | *hymin* teitä τοῖς | *tois* νομικοῖς | *nomikois*
lainoppineet ὅτι | *hoti* sillä ἤρατε | *ērate* olette vieneet τὴν | *tēn* κλεῖδα | *kleida*
avaimen τῆς | *tēs* γνώσεως· | *gnōseōs* tuntemisen αὐτοὶ | *autoi* itse οὐκ | *ouk* ette
εἰσήλθετε | *eisēlthete* mene sisälle καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous* εἰσερχομένους |
eiserchomenous sisälle meneviä ἐκωλύσατε | *ekōlysate* estätte

Delitzsch אוי | 'oi לָכֶם | la'chem בְּעֵלֵי | ba'alei הַתּוֹרָה | ha'torah כִּי־הִסִּירְתֶם | ki-
hasirotem אֶת־מַפְתַּח | 'et-mafteach הַדְּעֵת | hadda'at אֶתְּם | 'attem לֹא־בְּאֶתְּם | lo'-
va'tem וְאֶת־הַבַּיִת | ve'et-haba'im מִנְּעֵתֶם | mena'tem

TKIS Voi teitä, lainoppineet, sillä olette vieneet tiedon avaimen! Itse ette ole menneet sisälle ja sisälle meneviä olette estäneet.”

STLK Voi teitä, te lainoppineet, kun olette vieneet tiedon avaimen! Itse ette ole menneet sisälle, ja sisälle meneviä olette estäneet.”

BIBLIA 1776 Voi teitä lainoppineet! sillä te olette ottaneet taidon avaimen: itse ette menneet sisälle, ja sisälle meneväisiä te kielsitte.

53. *TR* λέγοντος | *legontos* ja puhuessaan δὲ | *de* αὐτοῦ | *autou* Hänen ταῦτα | *tauta* tämän πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille ἤρξαντο | *ērksanto* alkoivat οἱ | *oi* γραμματεῖς | *grammateis* kirjanoppineet καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* φαρισαῖοι | *farisaioi* fariseukset δεινῶς | *deinōs* kovasti ἐνέχειν | *enechein* ahdistelemaan καὶ | *kai* ja ἀποστοματίζειν | *apostomatidzein* kiusaamaan kysymyksillään αὐτὸν | *auton* Häntä περὶ | *peri* πλειόνων | *pleionōn* monenlaisilla

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כְּדַבְּרוֹ | kedabbero לְהַחֲמִי | lahem אֶת־אֵלֶּה | 'et-'elleh וַיִּחַלְלוּ | vajjachellu הַסּוֹפְרִים | has'soferim וַהֲפֹרְשִׁים | ve'hap'rushim לְשֹׁטְטִים | listom אֹתוֹ | 'oto מְאֹד | me'od וַלְהַקְשׁוֹת | ulehaqshot לוֹ | lo בְּדַבְּרִים | bidvarim רַבִּים | rabbim

TKIS Hänen *puhuessaan näitä heille* kirjanoppineet ja fariseukset alkoivat kiivaasti nousta Häntä vastaan ja urkkia Häneltä moninaisia,

STLK Mutta kun hän puhui heille sellaista, kirjanoppineet ja fariseukset alkoivat ahdistaa häntä kovasti ja urkkia häneltä monia asioita,

BIBLIA 1776 Mutta kuin hän oli nämät heille sanonut, rupesivat lainoppineet ja Pharisealaiset kovin häntä ahdistamaan ja viettelemään häntä puhumaan monesta,

54. *TR* ἐνεδρεύοντες | *enedreuontes* väijyen αὐτόν | *auton* Häntä καὶ | *kai* ja ζητοῦντες | *dzētountes* θηρεῦσαι | *thēreusai* hakeakseen τι | *ti* jotain ἐκ | *ek* τοῦ | *tou* στόματος | *stomatos* suustaan αὐτοῦ | *autou* Hänen ἵνα | *hina* κατηγορήσωσιν | *katēgorēsōsin* saadaksean syyttää αὐτοῦ | *autou* Häntä

Delitzsch וַיֵּאָרְבוּ | vaje'ervu לוֹ | lo וַיִּבְקְשׁוּ | vaje'vaqeshu לְצַוֵּדָד | le'tzoded דְּבַר | davar מִפִּיהוּ | mipihu לְמַעַן | le'ma'an יִמְצְאוּ | jimtze'u עָלָיו | 'alaiiv שִׁטְנָה | sitna

TKIS väijyen *Häntä ja koettaen siepata* jotain Hänen puheestaan, (jotta voisivat Häntä syyttää).

STLK vaanien, miten saisivat hänet päästämään suustaan jotakin, mistä voisivat syyttää häntä.

BIBLIA 1776 Ja väijyivät häntä ja pyysivät jotakin onkia hänen suustansa, kantaaksensa hänen päällensä.

12 Luku

1. *TR* ἐν | *en* sillä οἷς | *hois* välin ἐπισυναχθεισῶν | *episynachtheisōn* oli kokoontunut τῶν | *tōn* μυριάδων | *myriadōn* tuhatmäärin τοῦ | *tou* ὄχλου | *ochlou* kansaa ὥστε | *hōste* niin että καταπατεῖν | *katapatein* he tallasivat ἀλλήλους | *allēlous* toisiaan ἤρξατο | *ērksato* Hän alkoi λέγειν | *legein* puhua πρὸς | *pros* τοὺς | *tous* μαθητὰς | *mathētas* opetuslapsilleen αὐτοῦ | *autou* πρῶτον | *prōton* ensin προσέχετε | *prosechete* varokaa ἑαυτοῖς | *heautois* itseänne ἀπὸ | *apo* τῆς | *tēs* ζύμης | *dzymēs* hapatuksesta τῶν | *tōn* φαρισαίων | *farisaiōn* fariseusten ἧτις | *hētis* joka ἐστὶν | *estin* on ὑπόκρισις | *hypokrisis* tekopyhyys

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi עַד־כֹּה | 'ad-koh וַעֲד־כֹּה | ve'ad-koh בְּהִתְאַסֵּף | behit'assef רַבְבוֹת | rivvot עַם | 'am עַד | 'ad כִּי־לֶחֶצוּ | ki-lachatzu אִישׁ | 'ish אֶת־רַעְיֵהוּ | 'et-re'ehu וַיְחַל | vajjachel לְדַבֵּר | le'daber אֶל־תַּלְמִידָיו | 'el-talmidaiv בְּרֵאשׁוֹנָה | bari'shona הַשְּׂמֵרוֹ | hish'shameru לְנִפְשֵׁיכֶם | le'nafeshoteichem מִשְׁאֵר | misse'or הַפְּרִיָּה | hap'rushim אֶשְׁהוּ | shehu' הַחֲנֻפָּה | ha'chanuppa

TKIS Kun tällöin kansaa oli kokoontunut tuhatmäärin, niin että he tallasivat toisiaan, Hän alkoi puhua *ennen kaikkea* opetuslapsilleen: "Varokaa fariseusten hapatusta, joka on tekopyhyyttä.

STLK Kun sillä välin kansaa oli kokoontunut tuhatmäärin, niin että he tallasivat toisiaan, hän ryhtyi puhumaan opetuslapsilleen: "Ennen kaikkea kavahtakaa fariseusten hapatusta, se on, tekopyhyyttä.

BIBLIA 1776 Kuin monta tuhatta ihmistä kokoontuivat, niin että he toinen toistansa tallasivat, rupesi hän sanomaan opetuslapsillensa: kavahtakaat ensisti Pharisealaisten hapatusta, joka on ulkokullaisuus;

2. *TR* οὐδὲν | *ouden* sillä ei mitään δὲ | *de* συγκαλυμμένον | *sygkekalymmenon* peitettyä ἐστὶν | *estin* ole ὃ | *ho* joka οὐκ | *ouk* ei ἀποκαλυφθήσεται | *apokalyfthēsetai* tule paljastetuksi καὶ | *kai* ja κρυπτόν | *krypton* salattua ὃ | *ho* joka οὐ | *ou* ei γνωσθήσεται | *gnōsthēsetai* tule tunnetuksi

Delitzsch וַאֲיִן | ve'ein דְּבַר | davar מְכֻסֶּה | mechusseh אֲשֶׁר | 'asher לֹא | lo' יִגָּלֶה | iggaleh וַאֲיִן | ve'ein נִגְלָם | ne'lam אֲשֶׁר | 'asher לֹא | lo' יִדְעוּ | jivuadea'

TKIS Mutta ei ole mitään kätkeytyä, mikä ei tule paljastetuksi, eikä salattua mikä ei

tule tunnetuksi.

STLK Ei ole mitään peitettyä, mikä ei tule paljastetuksi, eikä mitään salattua, mikä ei tule tunnetuksi.

BIBLIA 1776 Sillä ei ole mitään peitetty, joka ei ilmi tule, eikä ole salattu, mikä ei tiettäväksi tule.

3. **TR** ἀνθ' | *anth* vuoksi ὧν | *hōn* sen ὅσα | *hosa* mitä ἐν | *en* τῆ | *tē* σκοτία | *skotia* pimeässä εἶπατε | *eipate* sanotte ἐν | *en* τῷ | *tō* se φωτὶ | *fōti* päivänvalossa ἀκουσθήσεται· | *akousthēsetai* kuullaan καὶ | *kai* ja ὃ | *ho* mitä πρὸς | *pros* τὸ | *to* οὖς | *ous* korvaan ἐλάλησατε | *elalēsate* puhutte ἐν | *en* τοῖς | *tois* ταμείοις | *tameiois* kammioissa κηρυχθήσεται | *kērychthēsetai* julistetaan ἐπὶ | *epi* τῶν | *tōn* δωμάτων | *dōmatōn* katoilta

Delitzsch לָחֵן | lachen כֹּל־אֲשֶׁר | kol-'asher דִּבַּרְתֶּם | dibbartem בְּחֹשֶׁךְ | bachshech בְּאֹר | ba'or יִשְׁמָע | ish'shamea' וְעַתְּ-אֲשֶׁר | ve'et-'asher לְחַשְׁתֶּם | le'chashtem לְאוֹזֵן | la'ozen בְּחֲדָרִים | bachadarim קָרָא | qaro' אֶתְּ-יִקְרָא | jiqare' עַל־הַגִּגִּית | 'al-haggaggot

TKIS Sen vuoksi, kaikki mitä pimeässä olette sanoneet, kuullaan valossa, ja mitä korvaan olette kammioissa puhuneet, julistetaan katoilta.

STLK Sen tähden, kaikki, mitä sanotte pimeässä, kuullaan valossa, ja mitä puhutte korvaan kammioissa, se julistetaan katoilta.

BIBLIA 1776 Sentähden ne, mitä te pimeydessä sanotte, pitää valkeudessa kuultaman, ja mitä te korvaan puhuneet olette kammioissa, se pitää saarnattaman kattoin päällä.

4. **TR** λέγω | *legō* siis sanon δὲ | *de* ὑμῖν | *hymīn* teille τοῖς | *tois* φίλοις | *filois* ystävilleni μου | *mou* minun μὴ | *mē* älkää φοβηθῆτε | *fobēthēte* pelätkö ἀπὸ | *apo* τῶν | *tōn* niitä ἀποκτεινόντων | *apokteinontōn* jotka tappavat τὸ | *to* σῶμα | *sōma* ruumiin καὶ | *kai* mutta μετὰ | *meta* jälkeen ταῦτα | *tauta* sen μὴ | *mē* ei ἐχόντων | *echontōn* heillä ole περισσότερόν | *perissoteron* enempiä τι | *ti* mitä ποιῆσαι | *poiēsai* tehdä

Delitzsch וְאָנִי | va'ani אֲמַר | 'omer לְכֶם | la'chem יְדִידַי | jedidai אֶל־תִּירְאוּ | 'al-tire'u מִן־הַמְּמִיתִים | min-hamemitim אֶת־הַגּוּף | 'et-hagguf וְאֶת־חָרְעֵי | vea'charei-

zot אֵין־לֵאל | 'ein-le'el דָּם | jadam לְשׂוֹת | la'asot עוֹד | 'od דָּבָר | davar

TKIS Mutta sanon teille, ystävilleni: älkää pelätkö niitä, jotka tappavat ruumiin eivätkä sen jälkeen voi mitään enempää tehdä.

STLK Mutta sanon teille, ystävilleni: älkää pelätkö niitä, jotka tappavat ruumiin, eivätkä sen lisäksi voi muuta tehdä,

BIBLIA 1776 Mutta minä sanon teille, minun ystävilleni: älkäätkä niitä peljätäkö, jotka ruumiin tappavat, ja ei ole heidän sitte enempää tekemistä.

5. **TR** ὑποδείξω | *hypodeiksō* vaan osoitan δὲ | *de* ὑμῖν | *hymīn* teille τίνα | *tina* ketä φοβηθήτε· | *fobēthēte* teidän on pelättävä φοβήθητε | *fobēthēte* Häntä pelätkää τὸν | *ton* jolla μετὰ | *meta* jälkeen τὸ | *to* ἀποκτεῖναι | *apokteinai* tapettuaan ἐξουσίαν | *eksousian* valta ἔχοντα | *echonta* syöstä ἐμβαλεῖν | *embalein* on εἰς | *eis* τὴν | *tēn* γέενναν· | *geennan* Gehennaan ναί | *nai* kyllä λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymīn* teille τοῦτον | *touton* Häntä φοβήθητε | *fobēthēte* pelätkää

Delitzsch אָבָל | 'aval אֹרֶה | 'oreh אֶתְכֶם | 'etchem אֶתְךָ | 'et אֲשֶׁר | 'asher תִּירָאוּ | tira'u תִּירָאוּ | jer'u אֶתְךָ־אֶתְךָ | 'et-'asher לֹ־שֶׁ | jesh-lo שְׁלֹשׁ | shaletan אֶתְךָ־אֶתְךָ | a'charei הַמִּיתוּ | hamito לְהַשְׁלִיךְ | le'hashlich אֶל־גֵּיהֶנּוֹם | 'el-Geihinnom הֵן | hen אֲנִי | 'ani אֲמַר | 'omer לְכֶם | la'chem אֶתְךָ | 'oto תִּירָאוּ | tira'un

TKIS Vaan minä osoitan teille, ketä teidän tulee pelätä: pelätkää Häntä, jolla on valta tapettuaan syöstä helvettiin. Niin, sanon teille*, Häntä pelätkää.

STLK vaan osoitan teille, ketä teidän on pelättävä: pelätkää häntä, jolla on valta tapettuaan syöstä helvettiin. Niin, sanon teille, häntä pelätkää.

BIBLIA 1776 Mutta minä tahdon osoittaa teille, ketä teidän tulee peljätä: peljätäkää sitä, jolla on valta, sittekuin hän tappanut on, myös helvettiin sysätä; totta minä sanon teille: sitä te peljätäkää.

6. **TR** οὐχὶ | *ouchi* eikö πέντε | *pente* viittä στρουθία | *strouthia* varpusta πωλεῖται | *pōleitai* myydä ἀσσαρίων | *assariōn* assilla δύο | *dyo* kahdella καὶ | *kai* ja ἔν | *hen* yksikään ἕξ | *eks* αὐτῶν | *autōn* niistä οὐκ | *ouk* ei ἔστιν | *estin* ole ἐπιλελησμένον | *epilelēsmenon* unhoitettu ἐνώπιον | *enōpion* edessä τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch הָלֹא | halo' חַמֶּשׁ | chamesh צִפּוֹרִים | tzipporim תִּמְחַרְנָה | timmacharna
בְּשֵׁנַי | bishnei אִסָּרִים | 'issarim וְאֵין־אֶחָד | ve'ein-'achat מֵהֵן | mehen תִּשְׁכַּחַת |
nishkachat לִפְנֵי | lifnei הָאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Eikö viittä varpusta myydä kahteen assiin*? Eikä yksikään niistä ole Jumalan edessä unohdettu.

STLK Eikö viittä varpusta myydä kahteen ropoon? Eikä Jumala ole unohtanut yhtäkään niistä.

BIBLIA 1776 Eikö viisi varpusta myydä kahteen ropoon? ja ei yksikään heistä ole Jumalan edessä unohdettu.

7. *TR* ἀλλὰ | *alla* vaan καὶ | *kai* myös αἱ | *hai* τρίχες | *triches* hiukset τῆς | *tēs*
κεφαλῆς | *kefalēs* pääanne ὑμῶν | *hymōn* teidän πᾶσαι | *pasai* kaikki ἠρίθμηνται |
ērithmēntai ovat luetut μὴ | *mē* älkää οὖν | *oun* siis φοβεῖσθε· | *fobeisthe* pelätkö
πολλῶν | *pollōn* monia στρουθίων | *strouthiōn* varpusia διαφέρετε | *diaferete*
olette arvokkaammat

Delitzsch וְאֵתֶם | ve'attem וְגַם־שֶׁעִמָּךְ | gam-sa'arot רֹאשֵׁיכֶם | ro'shechem נִמְנוֹת |
nimnot כִּלְכָן | kullan לֶכֶן | lachen אֶל־תִּירָאוּ | 'al-tira'u יִשְׁתַּחֲוֶיִתְּךָ | jeqartem
| mitz'tzipporim רַבּוֹת | rabbot

TKIS Ovatpa pääanne hiuksetkin kaikki luetut. Älkää (siis) pelätkö, olette suurempiarvoiset kuin monta varpusta.

STLK Ovatpa teidän pääanne hiuksetkin kaikki luetut. Älkää pelätkö; olette suurempiarvoiset kuin monta varpusta.

BIBLIA 1776 Ovat myös kaikki teidän pääanne hiukset luetut. Älkää siis peljätkö: te olette paremmat kuin monta varpusta.

8. *TR* λέγω | *legō* ja sanon δὲ | *de* ὑμῖν | *hymīn* teille πᾶς | *pas* jokainen ὃς | *hos*
joka ἂν | *an* ὁμολογήσῃ | *homologēsē* tunnustaa ἐν | *en* ἐμοὶ | *emoi* minut
ἔμπροσθεν | *emprosthen* edessä τῶν | *tōn* ἀνθρώπων | *anthrōpōn* ihmisten καὶ |
kai myös ὁ | *ho* υἱὸς | *hyios* Poika τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen
ὁμολογήσει | *homologēsei* tunnustaa ἐν | *en* αὐτῷ | *autō* hänet ἔμπροσθεν |
emprosthen edessä τῶν | *tōn* ἀγγέλων | *aggelōn* enkelien τοῦ | *tou* Θεοῦ· | *Theou*
Jumalan

Delitzsch וַאֲנִי | va'ani אִמֵּר | 'omer לְכֶם | la'chem כֹּל | kol אֲשֶׁר | 'asher יְהוָה | jodeh בִּי | vi לְפָנַי | lifnei הָאָדָם | ha'adam גַּם | gam בְּנֵי־הָאָדָם | Ben-ha'Adam יְהוָה | jodeh בּוֹ | vo לְפָנַי | lifnei מַלְאָכָי | mal'achei אֱלֹהִים | 'ELOHIM

TKIS Mutta sanon teille: jokaisen, joka tunnustaa minut ihmisten edessä, myös Ihmisen Poika tunnustaa Jumalan enkelten edessä.

STLK Mutta sanon teille: jokaisen, joka tunnustaa minut ihmisten edessä, myös Ihmisen Poika tunnustaa Jumalan enkelien edessä.

BIBLIA 1776 Mutta minä sanon teille: jokainen joka minun tunnustaa ihmisten edessä, sen myös Ihmisen Poika on tunnustava Jumalan enkelien edessä:

9. *TR* ὁ | *ho* mutta joka δὲ | *de* ἀρνησάμενος | *arnēsamenos* kieltää με | *me* minut ἐνώπιον | *enōpion* edessä τῶν | *tōn* ἀνθρώπων | *anthrōpōn* ihmisten ἀπαρνηθήσεται | *aparnēthēsetai* hän on tuleva kielletyksi ἐνώπιον | *enōpion* edessä τῶν | *tōn* ἀγγέλων | *aggelōn* enkelien τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וַאֲשֶׁר | va'asher שְׂכַחְשִׁי | jechachesh בִּי | bi לְפָנַי | lifnei הָאָדָם | ha'adam הוּא | hu' שְׂכַחְשִׁי | jechuchash לְפָנַי | lifnei מַלְאָכָי | mal'achei אֱלֹהִים | 'ELOHIM

TKIS Mutta joka kieltää minut ihmisten edessä, se kielletään Jumalan enkelten edessä.

STLK Mutta se, joka kieltää minut ihmisten edessä, kielletään Jumalan enkelien edessä.

BIBLIA 1776 Mutta joka minun kieltää ihmisten edessä, se pitää kiellettämän Jumalan enkelien edessä.

10. *TR* καὶ | *kai* ja πᾶς | *pas* jokainen ὃς | *hos* joka ἐρεῖ | *erei* sanoo λόγον | *logon* sanan εἰς | *eis* vastaan τὸν | *ton* υἱὸν | *hyion* Poikaa τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen ἀφεθήσεται | *afethēsetai* se annetaan anteeksi αὐτῷ· | *autō* hänelle τῷ | *tō* δὲ | *de* mutta εἰς | *eis* τὸ | *to* Ἅγιον | *Hagion* Pyhää Πνεῦμα | *Pneuma* Henkeä βλασφημήσαντ | *blasfēmēsanti* joka pilkkaa οὐκ | *ouk* ei ἀφεθήσεται | *afethēsetai* sitä anneta anteeksi

Delitzsch וְכֹל | vechol אֲשֶׁר | 'asher יְדַבֵּר | jedaber דְּבַר־חֶרְפָּה | devar-cherpa עַל־הָאָדָם | 'al-Ben-ha'Adam יִסָּלַח | jissalach לוֹ | lo וְהַמְגַדֵּף | ve'ham'gaddef אֶת־

רוח | 'et-Ruach שְׁקֵדָה | haQodesh לֹא | lo' חָלָף | jissalach לוֹ | lo

TKIS Ja jokaiselle, joka sanoo sanan Ihmisen Poikaa vastaan, annetaan anteeksi. Mutta sille, joka rienaa Pyhää Henkeä, ei anneta anteeksi.

STLK Jokaiselle, joka sanoo sanan Ihmisen Poikaa vastaan, annetaan anteeksi. Mutta sille, joka pilkkaa Pyhää Henkeä, ei anneta anteeksi.

BIBLIA 1776 Ja joka puhuu sanan Ihmisen Poikaa vastaan, se hänelle anteeksi annetaan; mutta joka Pyhää Henkeä pilkkaa, ei sitä anteeksi anneta.

11. **TR** ὅταν | *hotan* ja kun δὲ | *de* προσφέρωσιν | *prosferōsin* he vievät ὑμᾶς | *hymas* teitä ἐπὶ | *epi* τὰς | *tas* συναγωγὰς | *synagōgas* synagoogiin καὶ | *kai* ja τὰς | *tas* ἀρχὰς | *archas* eteen hallituksien καὶ | *kai* ja τὰς | *tas* ἐξουσίας | *eksousias* esivaltojen μὴ | *mē* älkää μεριμνᾶτε | *merimnate* huolehtiko πῶς | *pōs* kuinka ἢ | *ē* tai τί | *ti* miten ἀπολογήσησθε | *apologēsēsthe* vastaisitte puolestanne ἢ | *ē* tai τί | *ti* mitä εἴπητε· | *eipēte* sanoisitte

Delitzsch וְכַאֲשֶׁר | vecha'asher וְיָבִיא | javi'u אֶתְכֶם | 'etchem אֶל־בְּתֵי | 'el-battei הַקְּנִסִיּוֹת | hakenesijot וְלִפְנֵי | velifnei הַרְשֻׁיּוֹת | harashujjot וְהַשְׁלִטוֹנִים | ve'hash'shiltonim וְאֶל־תִּדְאָגוּ | 'al-tid'agu אֵיךְ | 'eich אֶו־בְּמָה | 'o-vammeh תִּצְטַדְּקוּ | titztaddequ וּמַה־תִּדְבְּרוּ | umah-tedaberu

TKIS Mutta kun he vievät teitä synagoogain ja hallitusten ja viranomaisten eteen, älkää murehtiko miten tai mitä vastaisitte puolestanne tai mitä sanoisitte,

STLK Mutta kun he vievät teitä synagogien, hallitusten ja esivaltojen eteen, älkää huolehtiko siitä, miten tai mitä vastaisitte puolestanne tai mitä sanoisitte;

BIBLIA 1776 Kuin he teitä vetävät synagoogiin, esivallan ja valtamiesten eteen, niin älkää murehtiko, kuinka taikka mitä teidän edestänne vastaaman pitää, eli mitä teidän pitää sanoman.

12. **TR** τὸ | *to* γὰρ | *gar* sillä Ἅγιον | *Hagion* Πνεῦμα | *Pneuma* Henki διδάξει | *didaksei* neuvoos ὑμᾶς | *hymas* teitä ἐν | *en* αὐτῇ | *autē* sillä τῇ | *tē* ὥρᾳ | *hōra* hetkellä ἃ | *ha* mitä δεῖ | *dei* teidän pitää εἰπεῖν | *eipein* puhua

Delitzsch כִּי־רוּחַ | ki-Ruach שְׁקֵדָה | haQodesh הוּא | hu' יוֹרָה | joreh אֶתְכֶם | 'etchem בְּשָׂעָה | bash'sha'a הֵיאָה | hahi' אֶת־הַנְּכוּן | 'et-hannachon לְדַבֵּר | le'daber

TKIS sillä Pyhä Henki opettaa teille sillä hetkellä, mitä teidän on sanottava."

STLK sillä Pyhä Henki opettaa teille sillä hetkellä, mitä teidän tulee sanoa."

BIBLIA 1776 Sillä Pyhä Henki opettaa teitä sillä hetkellä, mitä teidän tulee sanoa.

13. **TR** εἶπε | *eipe* niin sanoi δέ | *de* τις | *tis* joku αὐτῷ | *autō* Hänelle ἐκ | *ek* τοῦ | *tou* ὄχλου | *ochlou* kansanjoukosta διδάσκαλε | *didaskale* Opettaja εἰπέ | *eipe* sano τῷ | *tō* ἀδελφῷ | *adelfō* veljelleni μου | *mou* minun μερίσασθαι | *merisasthai* että jakaisi μετ' | *met* kanssa ἐμοῦ | *emou* minun τὴν | *tēn* κληρονομίαν | *klēronomian* perinnön

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָ | 'elaiiv דַּחֶךְ | 'echad מִן־הָעַם | min-ha'am רַבִּי | Rabbi אֶמְרָנָא | 'emor-na' אֶל־אָחִי | 'el-'achi וַיְחַלֵּק | vichalleq אֶתְּ | 'itti אֶת־הַיְרֻשָּׁה | 'et-hajerush'sha

TKIS Niin muuan mies kansanjoukosta sanoi Hänelle: "Opettaja, käske veljeäni jakamaan kanssani perintö."

STLK Eräs mies kansanjoukosta sanoi hänelle: "Opettaja, sano veljelleni, että hän jakaisi perinnön kanssani."

BIBLIA 1776 Niin sanoi hänelle yksi kansasta: Mestari, sanos minun veljelleni, että hän jakais minun kanssani perinnön.

14. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle ἄνθρωπε | *anthrōpe* mies τίς | *tis* kuka με | *me* minut κατέστησε | *katestēse* on asettanut δικαστήν | *dikastēn* tuomariksi ἢ | *ē* tai μεριστήν | *meristēn* jakomieheksi ἐφ' | *ef* ὑμᾶς | *hymas* teille

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָ | 'elaiiv בֶּן־אָדָם | ben-'adam מִי | mi מִיָּמֶיךָ | samani אֶלְיָיְכֶם | 'aleichem לְשׁוֹפֵט | le'shofet וְלְחַלֵּק | velimchalleq

TKIS Mutta Jeesus* vastasi hänelle: "Ihminen, kuka on asettanut minut teille tuomariksi tai jakomieheksi?"

STLK Mutta hän vastasi hänelle: "Ihminen, kuka on asettanut minut teille tuomariksi tai jakomieheksi?"

BIBLIA 1776 Mutta hän sanoi hänelle: ihminen, kuka pani minun tuomariksi eli

jakomieheksi teidän välillänne?

15. *TR* εἶπε | *eipe* ja Hän sanoi δὲ | *de* πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille ὁρᾶτε | *horate* katsokaa καὶ | *kai* ja φυλάσσεσθε | *fylassesthe* varokaa ἀπὸ | *apo* τῆς | *tēs* πλεονεξίας· | *pleoneksias* ahneutta ὅτι | *hoti* sillä οὐκ | *ouk* εἰ ἐν | *en* τῷ | *tō* περισσεύειν | *perisseuein* ollessa ylenmääräisesti omaisuutta τινὶ | *tini* jollakin ἢ | *hē* siinä ζωῇ | *dzōē* elämänsä αὐτοῦ | *autou* hänen ἐστὶν | *estin* ole ἐκ | *ek* τῶν | *tōn* ὑπαρχόντων | *hyparchontōn* omaisuudessa αὐτοῦ | *autou* hänen

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem רְאוּ | re'u וְהִשְׁמַעְתֶּם | vehish'shameru לָכֵן | la'chem מִבְּצֹעַ | mibbetzoa' בָּצַע | batza' כִּי | ki חַיֵּי | chajjei הָאָדָם | ha'adam אֵינָם | 'einam הַלְלוּ | telujim בְּהַרְבֹּת | beharbot נְכֻסָּי | nechasaiv

TKIS Ja heille Hän sanoi: "Varokaa ja karttakaa [kaikkeaa] ahneutta, sillä kenenkään elämä ei edes yltäkylläisyydessä riipu hänen omaisuudestaan."

STLK Hän sanoi heille: "Katsokaa eteenne ja kavahtakaa ahneutta, sillä ihminen ei elä siitä, että hänellä on paljon omaisuutta."

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: katsokaat ja kavahtakaat ahneutta; sillä ei jonkun elämä siinä seiso, että hänellä paljo kalua on.

16. *TR* εἶπε | *eipe* ja Hän puhui δὲ | *de* παραβολὴν | *parabolēn* vertauksen πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille λέγων | *legōn* sanoen ἀνθρώπου | *anthrōpou* miehen τινὸς | *tinος* erään πλουσίου | *plousiou* rikkaan εὐφόρησεν | *euforēsen* kasvoi hyvin ἢ | *hē* χώρα· | *chōra* maa

Delitzsch וַיִּשְׁאַ | vajjissa' מִן־לֹ | meshalo וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem לְאֹמֶר | le'mor שְׂדֵה | sedeh אִישׁ | 'ish עֲשִׂיר | 'ashir אֶחָד | 'echad עָשָׂה | 'asa הַתְּבוּאָה | tevu'a הַרְבֵּה | harbeh

TKIS Hän puhui heille myös vertauksen sanoen: "Erään rikkaan miehen maa kasvoi hyvin.

STLK Hän puhui heille vertauksen sanoen: "Rikkaan miehen maa kasvoi hyvin.

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi heille vertauksen, sanoen: yhden rikkaan miehen maa kasvoi hyvin.

17. **TR** καὶ | *kai* ja διελογίζετο | *dielogidzeto* hän mietti ἐν | *en* ἑαυτῷ | *heautō* mielessään λέγων | *legōn* sanoen τί | *ti* mitä ποιήσω | *poiēsō* teen ὅτι | *hoti* sillä οὐκ | *ouk* ei ἔχω | *echō* minulla ole ποῦ | *pou* mihin συνάξω | *synaksō* kokoan τοὺς | *tous* καρπούς | *karpous* hedelmäni μου | *mou* minun

Delitzsch וַיִּשְׁחַבְּדוּ | vajjachshov בְּלִבּוֹ | belibbo לֵאמֹר | le'mor מָה־עָשֶׂה | ma-'e'eseh כִּי | ki אֵין־לִי | 'ein-li מְקוֹם | maqom לְכַנּוֹס | lichnos בּוֹ | bo אֶת־הַבֹּאֲתָי | 'et-tevu'ati

TKIS Ja hän mietti itsekseen sanoen: 'Mitä teen, sillä minulla ei ole mihin satoni kokoan?'

STLK Hän mietti mielessään ja sanoi: 'Mitä teen, kun minulla ei ole, mihin kokoaisin satoni?'

BIBLIA 1776 Ja hän ajatteli itsellänsä ja sanoi: mitä minä teen, ettei minulla ole, kuhunka minä kokoon eloni?

18. **TR** καὶ | *kai* niin εἶπε | *eipe* hän sanoi τοῦτο | *touto* tämän ποιήσω· | *poiēsō* teen καθελῶ | *kathelō* puran μου | *mou* minun τὰς | *tas* ἀποθήκας | *apothēkas* aittani καὶ | *kai* ja μείζονας | *meidzonas* suuremmat οἰκοδομήσω | *oikodomēsō* rakennan καὶ | *kai* ja συνάξω | *synaksō* kokoan ἐκεῖ | *ekei* sinne πάντα | *panta* kaikki τὰ | *ta* γενήματα | *genēmata* satoni μου | *mou* minun καὶ | *kai* ja τὰ | *ta* ἀγαθὰ | *agatha* tavarani μου | *mou* minun

Delitzsch וַיִּשְׁחַבְּדוּ | vajjo'mer אֶת־זוֹת | 'et-zot עָשֶׂה | 'e'eseh הָרֶס | haros אֶת־מִי | 'et-'asamai וּבְנָה | uvanoh גְּדוֹלִים | gedolim מְהֵם | mehem וְאֶכְנֹסָה | ve'echnesa שָׁמָּה | shamma אֶת־כָּל־יְבוּלֵי | 'et-kol-jevuli וְטוּבֵי | vetuvi

TKIS Niin hän sanoi: 'Tämän teen: revin maahan aittani ja rakennan isommat ja kokoan niihin kaiken eloni ja hyväni,

STLK Hän sanoi: 'Tämän teen: revin maahan aittani ja rakennan suuremmat, kokoan niihin koko satoni ja omaisuuteni

BIBLIA 1776 Ja sanoi: sen minä teen: minä maahan jaotan aittani, ja rakennan suuremmat, ja kokoon sinne kaiken tuloni ja hyvyuteni,

19. **TR** καὶ | *kai* ja ἐρῶ | *erō* sanon τῇ | *tē* ψυχῇ | *psychē* sielulleni μου | *mou*

minun ψυχή | *psychē* sielu ἔχεις | *echeis* sinulla on πολλά | *polla* paljon ἀγαθὰ | *agatha* hyvää κείμενα | *keimena* tallella εἰς | *eis* ἔτη | *etē* vuosiksi πολλά· | *polla* moniksi ἀναπαύου | *anapauou* lepää φάγε | *fage* syö πίε | *pie* juo εὐφραίνου | *eufrainou* iloitse

Delitzsch וְאָמַר | ve'omar לְנַפְשִׁי | le'nafeshi נַפְשִׁי | nafeshi יְשֵׁ-לַחַךְ | jesh-lach עֲתוּדוֹת | 'atudot הַרְבֵּה | harbeh לְשָׁנִים | le'shanim רַבּוֹת | rabbot הַנְּפָשִׁי | hinnafeshi אֶחָדִי | 'ichli שְׁתֵּי | sheti וְיֵשִׁי | vesisi

TKIS ja sanon sielulleni: sielu, sinulla on paljon hyvää tallessa moneksi vuodeksi. Nauti lepoa, syö, juo ja iloitse.'

STLK ja sanon sielulleni: sielu, sinulla on paljon hyvää tallessa moneksi vuodeksi: nauti lepoa, syö, juo ja iloitse.'

BIBLIA 1776 Ja sanon sielulleni: sielu, sinulla on pantu paljo hyvyyttä moneksi vuodeksi: lepää, syö, juo, riemuitse.

20. **TR** εἶπε | *eipe* mutta sanoi δὲ | *de* αὐτῷ | *autō* hänelle ὁ | *ho* Θεός | *Theos* Jumala ἄφρον | *afron* mieletön ταύτη | *tautē* tänä τῆ | *tē* νυκτὶ | *nykti* yönä τὴν | *tēn* ψυχὴν | *psychēn* sielusi σου | *sou* sinun ἀπαιτοῦσιν | *apaitousin* vaaditaan ἀπὸ | *apo* ποῖς σοῦ· | *sou* sinulta ἃ | *ha* ja mitä δὲ | *de* ἠτοιμάσας | *hētoimasas* olet hankkinut τίτι | *tini* kenelle ἔσται | *estai* se joutuu

Delitzsch וְהִאֲלֹהִים | ve'ha'ELOHIM אָמַר | 'amar לוֹ | lo אֶתָּה | 'atta הַכֶּסֶל | hakesil בְּעֵצֶם | be'etzem הַלְיָלָה | hallajela הַזֶּה | hazzeh יְדַרְשׁוּ | jidreshu מִמֶּכָּה | mimmecha אֶת־נַפְשֵׁךָ | 'et-naf'shecha וְאֲשֶׁר | va'asher הַכִּינּוֹת | ha'chinota לָךְ | le'cha לְמִי | le'mi הֵיָהּ | jihjeh

TKIS Mutta Jumala sanoi hänelle: 'Mieletön, tänä yönä sielusi vaaditaan sinulta. Kenelle sitten joutuu se, minkä olet hankkinut?'

STLK Mutta Jumala sanoi hänelle: 'Sinä mieletön, tänä yönä sielusi vaaditaan sinulta pois; kenelle sitten tulee se, minkä olet hankkinut?'

BIBLIA 1776 Mutta Jumala sanoi hänelle: sinä tyhmä! tänä yönä sinun sielusi sinulta pois otetaan: kuka ne sitte saa, joita sinä valmistanut olet?

21. **TR** οὕτως | *houtōs* näin ὁ | *ho* joka θησαυρίζων | *thēsauridzōn* kerää aarteita

ἐαυτῷ | *heautō* itselleen καὶ | *kai* μὴ | *mē* eikä εἰς | *eis* Θεὸν | *Theon* Jumalassa
πλουτῶν | *ploutōn* ole rikas

Delitzsch זֶה | zeh חֶלֶק | cheleq הָאֹצֵר | ha'otzer לוֹ | lo אֲצָרוֹת | 'otzarot
וְיָשִׁיר | ja'shir בְּאֵלֹהִים | be'ELOHIM

TKIS Näin on sen, joka kokoaa itselleen, eikä ole rikas Jumalassa."

STLK Näin käy sen, joka kokoaa aarteita itselleen, mutta jolla ei ole rikkautta Jumalan luona."

BIBLIA 1776 Niin on myös se, joka itsellensä tavaraa kokoo, ja ei ole rikas Jumalassa.

22. *TR* εἶπε | *eipe* ja Hän sanoi δὲ | *de* πρὸς | *pros* τοὺς | *tous* μαθητὰς | *mathētas*
opetuslapsilleen αὐτοῦ | *autou* διὰ | *dia* vuoksi τοῦτο | *touto* tämän ὑμῖν | *hymin*
teille λέγω | *legō* sanon μὴ | *mē* älkää μεριμνᾶτε | *merimnate* huolehtiko τῇ | *tē*
ψυχῇ | *psychē* hengestä ὑμῶν | *hymōn* teidän τί | *ti* mitä φάγητε· | *fagēte*
söisitte μηδὲ | *mēde* älkääκὰ τῷ | *tō* σώματι | *sōmati* ruumiistanne τί | *ti* mitä
ἐνδύσησθε | *endysēsthe* päällenne pukisitte

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶל־תַּלְמִידָיו | 'el-talmidaiv לָחֵן | lachen אֲנִי | 'ani
לְכֶם | la'chem אֶל־תִּדְאָגוּ | 'al-tid'agu לְנַפְשֵׁיכֶם | le'nafshechem
מַה־תִּבְשֹׁן | mah-to'chelu וּלְגִבְשֵׁיכֶם | ulegufechem מַה־תִּבְשֹׁן | mah-tilbashu

TKIS Hän sanoi opetuslapsilleen: "Sen vuoksi sanon teille: älkää murehtiko hengestä, mitä söisitte, tai ruumiistanne, mitä pukisitte yllenne.

STLK Hän sanoi opetuslapsilleen: "Sen tähden sanon teille: älkää murehtiko hengestä, mitä söisitte, älkääkä ruumiistanne, mitä päällenne pukisitte.

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi opetuslapsillensa: sentähden sanon minä teille: älkää murehtiko elämästänne, mitä teidän pitää syömän, eikä ruumiistanne, millä te itseänne verhoitatte.

23. *TR* ἢ | *hē* sillä ψυχὴ | *psychē* henki πλεῖόν | *pleion* enemmän ἐστι | *esti* on τῆς
| *tēs* τροφῆς | *trofēs* ruokaa καὶ | *kai* ja τὸ | *to* σῶμα | *sōma* ruumis τοῦ | *tou*
ἐνδύματος | *endymatos* vaatetusta

Delitzsch הַנְּפֹשׁ | hannefesh הַקָּרָה | jeqara הִיא | hi' מִן־הַמַּזֶּזֶן | min-hammazon
וְהַגּוֹף | ve'hagguf הַקָּרָה | jaqar מִן־הַמְּלִבּוּשׁ | min-hammalbush

TKIS Sillä Henki on enemmän kuin ruoka ja ruumis enemmän kuin vaatteet.

STLK Sillä henki on enemmän kuin ruoka, ja ruumis enemmän kuin vaatteet.

BIBLIA 1776 Henki on enempi kuin ruoka, ja ruumis parempi kuin vaate.

24. *TR* κατανοήσατε | *katanoēsate* katselkaa τοὺς | *tous* κόρακας | *korakas*
kaarneita ὅτι | *hoti* sillä οὐ | *ou* eivät σπείρουσιν | *speirousin* ne kylvä οὐδὲ | *oude*
eivätkä θερίζουσιν | *theridzousin* leikkaa οἷς | *hois* joilla οὐκ | *ouk* ei ἔστι | *esti*
ole ταμεῖον | *tameion* varastoa οὐδὲ | *oude* eikä ἀποθήκη | *apothēkē* aittaa καὶ |
kai ja ὁ | *ho* Θεὸς | *Theos* Jumala τρέφει | *trefei* ruokkii αὐτούς· | *autous* ne πόσῳ
| *posō* kuinka μᾶλλον | *mallon* paljon ὑμεῖς | *hymeis* te διαφέρετε | *diaferete*
olette arvokkaammat τῶν | *tōn* πετεινῶν | *peteinōn* lintuja

Delitzsch הַתְּבוּנוֹ | hitbonenu אֶל־הָעֵרֶבִים | 'el-ha'orevim אֲשֶׁר | 'asher אֵינָם |
'einam זֹרְעִים | zore'im וְאֵינָם | ve'einam קֹצְרִים | qotzerim וְגַם־אֵין | vegam-'ein
לָהֶם | lahem מְגוּרָה | megura וְאוֹצָר | ve'otzar וְהֵאֱלֹהִים | ve'ha'ELOHIM מְכַלְכֵּל
| mechalkel אֹתָם | 'otam וַיְמַהֲיָקְרִים | umah-jeqarim אֲתֶם | 'attem מִן־הָעוֹף |
min-ha'of

TKIS Katselkaa kaarneita. Eivät ne kylvä eivätkä niitä, eikä niillä ole säilytyshuonetta eikä aittaa, vaan Jumala ruokkii ne. Kuinka paljoa suurempiarvoiset te olette kuin linnut!

STLK Katselkaa korppeja: ne eivät kylvä eivätkä leikkaa, eikä niillä ole varastoa eikä aittaa, ja Jumala ruokkii ne. Kuinka paljoa suurempiarvoisia te olette kuin linnut!

BIBLIA 1776 Katselkaat kaarneita: ei he kylvä eikä niitä, ei heillä ole myös kellaria eikä aittaa, ja Jumala elättää heidät: kuinka paljoa paremmat te olette kuin linnut?

25. *TR* τίς | *tis* ja kuka δὲ | *de* ἐξ | *eks* ὑμῶν | *hymōn* teistä μεριμνῶν | *merimnōn*
murehtimalla δύναται | *dynatai* νοὶ προσθεῖναι | *prostheinai* lisätä ἐπὶ | *epi* τὴν |
tēn ἡλικίαν | *hēlikian* ruumiin kokoaan αὐτοῦ | *autou* πῆχυν | *pēchyn* kyynärää
ἕνα | *hena* yhtä

Delitzsch וּמִי־זֶה | umi-zeh מִכֶּם | mikkem אֲשֶׁר | 'asher בְּדַאגָּתוֹ | beda'agato יוֹכֵל
| juchal לְהוֹסִיף | le'hosif אַמָּה | 'amma אַחַת | 'achat עַל־קוֹמָתוֹ | 'al-qomato

TKIS Kuka teistä voi murehtimisella lisätä mitään* ikäänsä'?

STLK Kuka teistä voi murehtimisellaan lisätä ikäänsä kyynäränkään vertaa?

BIBLIA 1776 Mutta kuka teistä murheellansa voi lisätä varrellensa yhden kyynärän?

26. **TR** εἰ | *ei* jos οὖν | *oun* siis οὐτε | *oute* ette ἐλάχιστον | *elachiston* vähintäkään
δύνασθε | *dynasthe* voi τί | *ti* mitä περὶ | *peri* τῶν | *tōn* λοιπῶν | *loipōn* muusta
μεριμνᾶτε | *merimnate* murehditte

Delitzsch וְעַתָּה | ve'atta הֵן־מַעֲט | hen-me'at מִזְעָר | miz'ar אֵין | 'ein בְּיַכְלְתְּכֶם |
bichaletchem וְלִיֹּתֵר | velajjoter מַה־תִּדְאָגוּ | mah-tid'agu

TKIS Ellette siis voi vähintäkään, miksi murehditte muusta?

STLK Jos siis ette voi sitä, mikä on vähintä, mitä murehditte muusta?

BIBLIA 1776 Sentähden ellette siis voi sitä, mikä vähin on, miksi te muista murehditte?

27. **TR** κατανοήσατε | *katanoēsate* katselkaa τὰ | *ta* κρίνα | *krina* liljoja πῶς | *pōs*
kuinka ἀύξάνει· | *auksanei* ne kasvavat οὐ | *ou* eivät κοπιᾷ | *kopia* tee työtä οὐδὲ
| *oude* eivätkä νήθει· | *nēthei* kehittää λέγω | *legō* ja sanon δὲ | *de* ὑμῖν | *hymin*
teille οὐδὲ | *oude* εἰ Σολομῶν | *Solomōn* Salomon ἐν | *en* πάσῃ | *pasē* kaikessa τῇ
| *tē* δόξῃ | *doksē* loistossaan αὐτοῦ | *autou* περιεβάλετο | *periebaletō* ollut
puetettu ὡς | *hōs* kuin ἓν | *hen* yksi τούτων | *toutōn* niistä

Delitzsch הִתְבּוֹנְנוּ | hitbonenu אֶל־הַשְׁשׁוֹחַנִּים | 'el-hash'shoshanim הַצְּמַחֹת |
hatz'tzomechot וְאֵינָן | ve'einan טוֹת | tovot וְאֵינָן | ve'einan אֲרָגוֹת | 'oregot וְאֵינָן |
va'ani אֹמֵר | 'omer לְכֶם | la'chem כִּי | ki גַּם־שֶׁלֹמוֹהַ | gam-Shelomoh בְּכָל־הַדָּרוֹ |
bechol-hadaro לֹא־הָיָה | lo'-haja לְבוּשׁ | lavush קָאֶחַת | ke'achat מֵהֵנָּה | mehenna

TKIS Katselkaa kukkia, kuinka ne kasvavat. Eivät ne työtä tee eivätkä kehittää.
Kuitenkin sanon teille: ei Salomo kaikessa loistossaan ollut vaatetettu niin kuin yksi niistä.

STLK Katselkaa liljoja, kuinka ne kasvavat: eivät ne tee työtä eivätkä kehrää. Kuitenkin sanon teille: Salomo ei kaikessa loistossaan ollut vaatetettu kuin yksi niistä.

BIBLIA 1776 Katselkaat kukkasia, kuinka ne kasvavat: ei he työtä tee, eikä kehrää; ja minä sanon teille: ei Salomo kaikessa kunniassansa niin ollut vaatetettu kuin yksi heistä.

28. **TR** εἰ | *ei* ja jos δὲ | *de* τὸν | *ton* χόρτον | *chorton* ruohon ἐν | *en* τῷ | *tō* ἀγρῷ | *agrō* pellolla σήμερον | *sēmeron* tänään ὄντα | *onta* joka on καὶ | *kai* ja αὐριον | *aurion* huomenna εἰς | *eis* κλίβανον | *klibanon* uuniin βαλλόμενον | *ballomenon* heitetään ὁ | *ho* Θεὸς | *Theos* Jumala οὕτως | *houtōs* näin ἀμφιέννυσι | *amfiennysi* vaatettaa πόσω | *posō* kuinka μᾶλλον | *mallon* paljon enemmän ὑμᾶς | *hymas* teidät ὀλιγόπιστοι | *oligopistoi* vähäuskoiset

Delitzsch וְאִם־כֶּכָּה | ve'im-kacha יַלְבִּישׁ | jalbish אֱלֹהִים | 'ELOHIM אֶת־חֲצִיר | 'et-chatzir הַשָּׂדֶה | hassadeh אֲשֶׁר | 'asher הַיּוֹם | hajjom יִשְׁנוּ | jeshno וּמָחָר | umachar יִשְׁלַח | jushelach לְתוֹךְ | le'toch הַתְּנוּרָה | hattannur אֶף | 'af כִּי־אֶתְכֶם | ki-'etchem קֵטַנִּי | qetannei הַמְּוִנָה | ha'emuna

TKIS Jos siis Jumala näin vaatettaa vainion ruohon, joka tänään on ja huomenna uuniin heitetään, kuinka paljoa ennemmin teidät, vähäuskoiset!

STLK Jos siis Jumala näin vaatettaa kedon ruohon, joka tänään kasvaa ja huomenna heitetään uuniin, kuinka paljoa ennemmin teidät, te vähäuskoiset!

BIBLIA 1776 Jos siis ruohon, joka tänäpäpäni kedolla seisoo jo huomenna pätsiin heitetään, Jumala niin vaatettaa, eikö hän paljoa ennemmin teidän sitä te, te vähäuskoiset?

29. **TR** καὶ | *kai* ja ὑμεῖς | *hymeis* te μὴ | *mē* älkää ζητεῖτε | *dzēteite* etsikö τί | *ti* mitä φάγητε | *fagēte* söisitte ἢ | *hē* tai τί | *ti* mitä πίητε· | *piēte* joisitte καὶ | *kai* ja μὴ | *mē* älkää μετεωρίζεσθε | *meteōridzesthe* olko levottomia

Delitzsch גַּם־אֶתֶּם | gam-'attem אֶל־תִּדְרְשׁוּ | 'al-tidreshu מַה־תֵּאָכְלוּ | mah-to'chelu וּמַה־תִּשְׁתּוּ | umah-tishtu וְאֶל־תִּהַלְּכוּ | ve'al-tehallechu בְּגִדְלוֹת | bigdolot

TKIS Älkää etsikö, mitä söisitte tai mitä joisitte, älkääkä olko levottomia.

STLK Älkää siis tekään etsikö, mitä söisitte ja mitä joisitte, älkääkä murehtiko.

BIBLIA 1776 Sentähden, älkääts etsikö, mitä teidän syömän eli juoman pitää, ja älkääts surulliset olko.

30. *TR* ταῦτα | *tauta* sillä näitä γὰρ | *gar* πάντα | *panta* kaikkia τὰ | *ta* ἔθνη | *ethnē* kansat τοῦ | *tou* κόσμου | *kosmou* maailman ἐπιζητεῖ· | *epidzētei* tavoittelevat ὑμῶν | *hymōn* mutta teidän δὲ | *de* ὁ | *ho* Πατήρ | *Patēr* Isänne οἶδεν | *oiden* tietää ὅτι | *hoti* että χρῆζετε | *chrēdzete* tarvitsette τούτων | *toutōn* näitä

Delitzsch כִּי | ki תְּכַלְכְּלֵם | 'et-kol-'elleh מֵבַקְשִׁים | mevaqeshim גּוֹיִם | gojei הָאָרֶץ | ha'arets וְאַבְיָחֵם | va'Avichem הוּא | hu' יוֹדֵעַ | jodea' כִּי-צָרִיכִים | ki-tzerichim אַתֶּם | 'attem לְאֵלֵה | la'elleh

TKIS Sillä näitä kaikkia maailman pakanat tavoittelevat. Mutta Isänne tietää, että näitä tarvitsette.

STLK Sillä näitä kaikkia maailman pakanat tavoittelevat, mutta teidän Isänne kyllä tietää teidän näitä tarvitsevan,

BIBLIA 1776 Sillä näitä kaikkia pakanat maailmassa pyytävät; mutta teidän Isänne tietää, että te näitä tarvitsette.

31. *TR* πλὴν | *plēn* vaan ζητεῖτε | *dzēteite* etsikää τὴν | *tēn* βασιλείαν | *basileian* valtakuntaa τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan καὶ | *kai* ja ταῦτα | *tauta* nämä πάντα | *panta* kaikki προστεθήσεται | *prostethēsetai* lisätään ὑμῖν | *hymīn* teille

Delitzsch אַךְ | 'ach בְּבַקְשׁוֹ | baqqeshu תְּכַלְכְּלוּ | 'et-malchut הָאֵלֹהִים | ha'ELOHIM וְנֹסַף | venosaf לָכֶם | la'chem כֹּל- | kol-'elleh

TKIS Vaan etsikää Jumalan valtakuntaa, niin kaikki nämä annetaan teille lisäksi.

STLK vaan etsikää Jumalan valtakuntaa, niin nämäkin teille annetaan.

BIBLIA 1776 Vaan paremmin etsikääts Jumalan valtakuntaa, niin nämät kaikki teille annetaan.

32. *TR* μὴ | *mē* älä φοβοῦ | *fobou* pelkää τὸ | *to* μικρὸν | *mikron* pieni ποίμνιον· | *poimnion* lauma ὅτι | *hoti* sillä εὐδόκησεν | *eudokēsen* on päättänyt ὁ | *ho* Πατήρ | *Patēr* Isänne ὑμῶν | *hymōn* teidän δοῦναι | *dounai* antaa ὑμῖν | *hymīn* teille τὴν

| *tēn* βασιλείαν | *basileian* valtakunnan

Delitzsch אֶל־תִּירָא | 'al-tira' הַעֲדֵר | ha'eder הַקָּטָן | haqqatan כִּי | ki רָצָה | ratza
אֲבִיכֶם | 'Avichem לֹתֵת | latet לְכֶם | la'chem אֵת | 'et הַמַּלְכוּת | ham'malchut

TKIS Älä pelkää, pieni lauma, sillä Isänne on nähnyt hyväksi antaa teille valtakunnan.

STLK Älä pelkää, sinä pieni lauma; sillä teidän Isänne on nähnyt hyväksi antaa teille valtakunnan.

BIBLIA 1776 Älä pelkää, piskuinen lauma; sillä teidän Isällänne on hyvä tahto antaa teille valtakunnan.

33. **TR** πωλήσατε | *pōlēstate* myykää τὰ | *ta* mitä ὑπάρχοντα | *hyparchonta* on
ὑμῶν | *hymōn* teillä καὶ | *kai* ja δότε | *dote* antakaa ἐλεημοσύνην | *eleēmosynēn*
almuja ποιήσατε | *poiēstate* tehkää ἑαυτοῖς | *heautois* itsellenne βαλάντια |
balantia kukkarot μὴ | *mē* jotka eivät παλαιούμενα | *palaiousmena* vanhene
θησαυρὸν | *thēsauron* aarre ἀνέκλειπτον | *anekleipton* loppumaton ἐν | *en* τοῖς |
tois οὐρανοῖς | *ouranois* taivaisiin ὅπου | *hopou* missä κλέπτῃς | *kleptēs* varas οὐκ
| *ouk* ei ἐγγίζει | *engidzei* tule lähelle οὐδὲ | *oude* eikä σῆς | *sēs* koi διαφθείρει· |
diaftheirei turmele

Delitzsch מִכְרוּ | michru אֶת־רִכְוּשְׁכֶם | 'et-rechushechem וְתֵנוּ | utenu צְדָקָה |
tzedaqa עֲשׂוּ | 'asu לְכֶם | la'chem כִּסִּים | kisim אֲשֶׁר | 'asher לֹא | lo' יָבִילוּ | jivlu
וְאוֹצָר | ve'otzar בְּשָׁמַיִם | bash'shamaim אֲשֶׁר | 'asher לֹא | lo' יִגָּרַע | iggara'
לְעוֹלָם | le'olam אֲשֶׁר | 'asher גָּנְבוּ | gannav לֹא־יִקְרָו | lo'-jiqrav אֵלָיו | 'elaiv וְסָ
| vesas לֹא lo' יֹאכְלֶהוּ | jo'chelehu

TKIS Myykää, mitä teillä on ja antakaa almuja, tehkää itsellenne kulumattomat kukkarot, loppumaton aarre taivaisiin, missä varas ei tule lähelle eikä koi turmele.

STLK Myykää sitä, mitä teillä on, ja antakaa almuja; hankkikaa itsellenne kulumattomat kukkarot, loppumaton aarre taivaisiin, mihin varas ei pääse ja missä koi ei turmele.

BIBLIA 1776 Myykäät, mitä teillä on, ja antakaat almua. Tehkää teillenne säkit, jotka ei vanhene, puuttumaton tavara taivaissa, kuhunka ei varas ulotu, ja kussa ei koi raiskaa.

34. *TR* ὅπου | *hopou* sillä missä γάρ | *gar* ἐστὶν | *estin* on ὁ | *ho* θησαυρὸς | *thēsauros* aarteenne ὑμῶν | *hymōn* teidän ἐκεῖ | *ekei* siellä καὶ | *kai* myös ἢ | *hē* καρδία | *kardia* sydämenne ὑμῶν | *hymōn* teidän ἔσται | *estai* on

Delitzsch כִּי | ki בְּמָקוֹם | vammaqom אֲשֶׁר | 'asher אֹצְרֵךְ | 'otzar'chem בּוֹ | bo שָׁם | sham יְהִי | jihjeh גַּם־לְבַבְךָ | gam-levavchem

TKIS Sillä missä aarteenne on, siellä on myös sydämenne."

STLK Sillä missä aarteenne on, siellä on myös sydämenne.

BIBLIA 1776 Sillä kussa teidän tavaranne on, siellä on myös teidän sydämenne.

35. *TR* ἔστωσαν | *estōsan* olkoon ὑμῶν | *hymōn* teidän αἱ | *hai* ὀσφύες | *osfyes* lanteenne περιεζωσμένοι | *periedzōsmenai* vyötetyt καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* λύχνοι | *lychnoi* lamppunne καιόμενοι· | *kaiomenoi* palamassa

Delitzsch מִתְּנִיכָם | motneichem יְהִי | jihju חַגּוּרִים | chagurim וְהִנֵּרוֹת | ve'hannerot דֹּלְקִים | doleqim

TKIS Olkoot kupeenne vyötetyt ja lamppunne palamassa.

STLK Olkoot kupeenne vyötetyt ja lamppunne palamassa,

BIBLIA 1776 Olkoon teidän kupeenne vyötetyt ja teidän kynttilänne sytytetyt.

36. *TR* καὶ | *kai* ja ὑμεῖς | *hymeis* te ὅμοιοι | *homoioi* kaltaisia ἀνθρώποις | *anthrōpois* ihmisten προσδεχομένοις | *prosdechomenois* jotka odottavat τὸν | *ton* Κύριον | *Kyrion* Herraansa ἐαυτῶν | *heautōn* πότε | *pote* milloin ἀναλύσει | *analysei* Hän palaa ἐκ | *ek* τῶν | *tōn* γάμων | *gamōn* häistä ἵνα | *hina* että ἐλθόντος | *elthontos* Hänen tullessaan καὶ | *kai* ja κρούσαντος | *krousantos* kolkuttaessaan εὐθέως | *eutheōs* heti ἀνοίξωσιν | *anoiksōsin* avaisivat αὐτῷ | *autō* Hänelle

Delitzsch וְאַתֶּם | ve'attem הֵי | heju דְּמִים | domim לְאַנְשִׁים | la'anashim הַמְחַכִּים | ham'chakkim לְאֲדוֹנֵיהֶם | la'adoneihem מָתִי | matai יָשׁוּב | jashuv מִן־הַחַתּוּנָה | min-hachatunna וְכֹאֲשֶׁר | vecha'asher יְבוֹא | javo' וְדַפֵּק | vedafaq לֹו־יִפְתְּחוּ | jiftechu-lo כְּרָגָע | keraga'

TKIS Olkaa niitten ihmisten kaltaiset, jotka herraansa odottavat, milloin hän palaa

häistä, jotta he hänen tullessaan ja kolkuttaessaan heti hänelle avaisivat.

STLK ja olkaa te niiden ihmisten kaltaisia, jotka herraansa odottavat, milloin hän palaa häistä, että he hänen tullessaan ja kolkuttaessaan avaisivat heti hänelle.

BIBLIA 1776 Ja olkaat te niiden ihmisten kaltaiset, jotka odottavat Herraansa häistä palajavan: että kuin hän tulee ja kolkuttaa, niin he hänelle avaavat.

37. *TR* μακάριοι | *makarioi* onnelliset oi | *oi* δοῦλοι | *douloi* palvelijat ἐκεῖνοι
| *ekeinoi* ne οὐς | *hous* jotka ἐλθὼν | *elthōn* tullessaan ὁ | *ho* Κύριος |
Kyrios Herra εὕρησει | *heurēsei* löytää γρηγοροῦντας· | *grēgorountas*
valvomasta ἀμὴν | *amēn* todella λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille ὅτι |
hoti että περιζώσεται | *peridzōsetai* Hän vyöttäytyy καὶ | *kai* ja ἀνακλινεῖ |
anaklinei asettaa aterioimaan αὐτούς | *autous* heidät καὶ | *kai* ja παρελθὼν |
parelthōn menee luo διακονήσει | *diakonēsei* palvellen αὐτοῖς | *autois* heitä

Delitzsch אֲשֶׁרִי | 'ashrei הַעֲבָדִים | ha'avadim הָהֵם | hahem אֲשֶׁרִי | 'asher אֲבוֹאֵר |
bevo' אֲדַבֵּר | ha'ADON אֲמַצְצֵי | jimtza'em אֲשֶׁרִי | shoqedim אֲמַן | 'Amen אֲמַר
| 'omer אֲנִי | 'ani לְךָ | la'chem כִּי | ki אֲזַר | je'ezor מְתַנְּוִי | motnaiv וַיִּשְׁבְּעוּ
vejoshivem וַיִּלֶּךְ | vejelech לְשֵׁרָה | le'sharet אֲתִוֶּא | 'otam

TKIS Onnellisia ne palvelijat, jotka *heidän herransa* tullessaan tapaa valvomasta!
Totisesti sanon teille: hän vyöttäytyy ja asettaa heidät aterioimaan ja menee ja
palvelee heitä.

STLK Autuaat ne palvelijat, jotka heidän herransa tullessaan tapaa valvomasta!
Totisesti sanon teille: hän vyöttäytyy ja asettaa heidät aterioimaan ja menee ja
palvelee heitä.

BIBLIA 1776 Autuaat ovat ne palveliat, jotka Herra tultuansa löytää valvomasta.
Totisesti sanon minä teille: hän sonnustaa itsensä ja asettaa heidät aterioitsemaan, ja
tulee ja palvelee heitä.

38. *TR* καὶ | *kai* ja ἐὰν | *ean* jos ἔλθῃ | *elthē* Hän tulee ἐν | *en* τῇ | *tē*
δευτέρῳ | *deutera* toisella φυλακῇ | *fylakē* vartiolla καὶ | *kai* tai ἐν | *en* τῇ |
tē τρίτῃ | *tritē* kolmannella φυλακῇ | *fylakē* vartiolla ἔλθῃ | *elthē* tulee καὶ |
kai ja εὖρη | *heurē* löytää οὕτω | *houtō* siten μακάριοί | *makarioi* autuaat εἰσιν
| *eisin* ovat οἱ | *oi* δοῦλοι | *douloi* palvelijat ἐκεῖνοι | *ekeinoi* ne

Delitzsch ואִם־יָבוֹא | ve'im-javo' בְּאֶשְׁמֻרָה | ba'ashmura הַשְּׁנִיט | hash'shenit וְאִם־יָבוֹא | ba'ashmura הַשְּׁלִישִׁית | hash'shelishit וְכֵן | vechen אֶמְצֵא | jimtza' אֲשֶׁר־י | 'ashrei הַעֲבָדִים | ha'avadim הָהֵם | hahem

TKIS Ja jos hän tulee toisella yövartiolla tai kolmannella yövartiolla ja havaitsee heidän näin valvovan, niin onnellisia ovat ne palvelijat.

STLK Jos hän tulee toisella yövartiolla tai kolmannella ja havaitsee heidän näin tekevän, niin autuaita ovat ne palvelijat.

BIBLIA 1776 Ja jos hän tulee toisessa vartiossa, eli kolmannessa vartiossa tulee, ja näin löytää, autuaat ovat ne palvelia.

39. *TR* τοῦτο | *touto* ja tämä δὲ | *de* γινώσκετε | *ginōskete* ymmärtäkää ὅτι | *hoti* että εἰ | *ei* jos ἴδει | *ēdei* tietäisi ὁ | *ho* οἰκοδεσπότης | *oikodespotēs* talonisäntά ποία | *poia* millä ὥρα | *hōra* hetkellä ὁ | *ho* κλέπτης | *kleptēs* varas ἔρχεται | *erchetai* tulee ἐγρηγόρησεν | *egrēgorēsen* hän valvoisi ἄν | *an* καὶ | *kai* οὐκ | *ouk* eikä ἄν | *an* ἀφῆκε | *afēke* sallisi διορυγῆναι | *diorygēnai* murtautua τὸν | *ton* οἶκον | *oikon* taloonsa αὐτοῦ | *autou*

Delitzsch וְזֹאת | vezot דְּעוּ | de'u אֲשֶׁר | 'asher אִם־יָבֹא | 'im-jadoa' יָדַע | jeda' בְּעֵל | ba'al הַבַּיִת | ha'bait בְּאֵיזוֹ | be'eizo שָׁעָה | sha'a יָבוֹא | javo' הַגִּבּוֹר | haggannav כִּי־עָתָה | ki-'atta נִשְׁקָד | shaqad נִשְׁקָד | shaqod וְלֹא־יִתֵּן | velo'-jitten לַחֲתוֹר | lachtor אֶת־בַּיִתוֹ | 'et-beito

TKIS Mutta se ymmärtäkää, että jos isäntä tietäisi, millä hetkellä varas tulee, hän *valvoisi eikä* sallisi murtautua taloonsa.

STLK Mutta se tietäkää: jos perheenisäntä tietäisi, millä hetkellä varas tulee, hän ei sallisi taloonsa murtauduttavan.

BIBLIA 1776 Mutta se tietäkää, että jos perheen-isäntä tietäis, millä hetkellä varas on tuleva, tosin hän valvois eikä sallisi huonettansa kaivettaa.

40. *TR* καὶ | *kai* ja ὑμεῖς | *hymeis* te οὖν | *oun* siis γίνεσθε | *ginesthe* olkaa valmiina ἔτοιμοι· | *hetoimoi* sillä sinά ὅτι | *hoti* ἦ | *hē* ὥρα | *hōra* hetkenä οὐ | *ou* jona ette δοκεῖτε | *dokeite* luule ὁ | *ho* υἱὸς | *hyios* Ποῖκα τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen ἔρχεται | *erchetai* tulee

Delitzsch לָכֵן | lachen גַּם־אֶתֶם | gam-'attem הֵי | heju נְכוֹנִים | nechonim כִּי | ki בְּשָׂעָה | vesh'a'a אֲשֶׁר | 'asher לֹא | lo' פִּלְלֶתֶם | fillaltem יָבוֹא | javo' בְּנֵהֲאָדָם | Ben-ha'Adam

TKIS Olkaa siis tekin valmiit, sillä hetkenä, jona ette luule, Ihmisen Poika tulee."

STLK Olkaa tekin valmiit, sillä sinä hetkenä, jona ette luule, Ihmisen Poika tulee."

BIBLIA 1776 Sentähden olkaat te myös valmiit: sillä, millä hetkellä ette luulekaan, tulee Ihmisen Poika.

41. *TR* εἶπε | *eipe* niin sanoi δὲ | *de* αὐτῷ | *autō* Hänelle ὁ | *ho* Πέτρος | *Petros* Pietari Κύριε | *Kyrie* Herra πρὸς | *pros* ἡμᾶς | *hēmas* meillekö τὴν | *tēn* παραβολὴν | *parabolēn* vertauksen ταύτην | *tautēn* tämän λέγεις | *legeis* puhuit ἢ | *ē* vai καὶ | *kai* myös πρὸς | *pros* πάντα | *pantas* kaikille

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer סֵפֶטְרוֹס | Petros אֲדֹנָיִנוּ | 'ADONEINU הָלָנוּ | halanu אֶתְּהָ | 'atta אֹמֵר | 'omer אֶת־הַמַּשָּׁל | 'et-hammashal הִזָּה | hazzeh אֶם־גַּם | 'im-gam לְכֹל־אָדָם | le'chol-'adam

TKIS Niin Pietari sanoi (Hänelle): "Herra, meillekö sanot tämän vertauksen vai myös kaikille?"

STLK Pietari sanoi: "Herra, meistäkö sinä sanot tämän vertauksen vai myös kaikista muista?"

BIBLIA 1776 Niin sanoi Pietari hänelle: Herra, sanotkos tämän vertauksen meille, eli myös kaikille?

42. *TR* εἶπε | *eipe* ja sanoi δὲ | *de* ὁ | *ho* Κύριος | *Kyrios* Herra τίς | *tis* kuka ἄρα | *ara* siis ἐστὶν | *estin* on ὁ | *ho* πιστὸς | *pistos* uskollinen οἰκονόμος | *oikonomos* taloudenhoitaja καὶ | *kai* ja φρόνιμος | *fronimos* ymmärtäväinen ὃν | *hon* jonka καταστήσει | *katastēsei* asettaa ὁ | *ho* κύριος | *kyrios* herra ἐπὶ | *epi* yli τῆς | *tēs* θεραπείας | *therapeias* palvelusväkensä αὐτοῦ | *autou* τοῦ | *tou* διδόναι | *didonai* heille antamaan ἐν | *en* καιρῷ | *kairō* ajallaan τὸ | *to* σιτομέτριον | *sitometrion* ruokaosan

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer הֲאֵדוֹן | ha'ADON מִי־הוּא | mi-hu' אִפּוֹא | 'efo' הַסֵּכֵן | hassochen הֲנֵאֲמָן | hanne'eman וְהַנְּבוֹן | ve'hannavon אֲשֶׁר | 'asher יִפְקִידֶהוּ |

jafqidehu | ha'ADON | 'al-'avuddato | latet | 'et-'aruchatham | be'itto

TKIS Herra sanoi: "Kuka siis on se uskollinen ja ymmärtäväinen huoneenhaltija, jonka hänen herransa asettaa palveluväkensä ylimmäksi antamaan heille ajallaan ruokaosan?"

STLK Herra sanoi: "Kuka siis on se uskollinen ja viisas huoneenhaltija, jonka hänen herransa asettaa pitämään huolta palvelusväestään, antamaan heille ajallaan heidän ruokaosansa?"

BIBLIA 1776 Mutta Herra sanoi: kuka on uskollinen ja toimellinen perheenhaltia, jonka Herra asettaa perheensä päälle, oikialla ajalla määrättyä osaa antamaan.

43. **TR** μακάριος | *makarios* onnellinen ó | *ho* δοῦλος | *doulos* palvelija
ἐκεῖνος | *ekeinos* se öv | *hon* jonka ἐλθὼν | *elthōn* tullessaan ó | *ho* κύριος |
kyrios herransa αὐτοῦ | *autou* hänen εὐρήσει | *heurēsei* löytää ποιοῦντα |
poiounta tekevän οὕτως | *houtōs* näin

Delitzsch אֲשֶׁרֵי | 'ashrei | הַעֲבָד | ha'eved | הַחַוֵּי | hahu' | אֲשֶׁר | 'asher | בְּבֹא | bevo'
אֲדֹנָי | 'adonai | יִמְצָאֵהוּ | jimtza'ehu | עֵשֶׂה | 'oseh | כֵּן | ken

TKIS Onnellinen se palvelija, jonka hänen herransa tullessaan havaitsee näin tekevän!

STLK Autuas se palvelija, jonka hänen herransa tullessaan havaitsee näin tekevän!

BIBLIA 1776 Autuas on se palvelia, jonka Herra tultuansa niin löytää tehneen.

44. **TR** ἀληθῶς | *alēthōs* todella λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille ὅτι |
hoti että ἐπὶ | *epi* yli πάντι | *pasi* kaiken τοῖς | *tois* ὑπάρχουσιν | *hyparchousin*
omaisuutensa αὐτοῦ | *autou* Ἡὲν καταστήσει | *katastēsei* asettaa αὐτόν | *auton*
hänet

Delitzsch אֱמֶת | 'emet | אֹמֵר | 'omer | אֲנִי | 'ani | לְכֶם | la'chem | כִּי | ki | עַל־כֹּל | 'al-
כֹּל | kol | אֲשֶׁר־יֵשׁ־לוֹ | 'asher-jesh-lo | יִפְקִידֵהוּ | jafqidehu

TKIS Totisesti sanon teille: hän asettaa hänet kaiken omaisuutensa hoitajaksi.

STLK Totisesti sanon teille: hän asettaa hänet kaiken omaisuutensa hoitajaksi.

BIBLIA 1776 Totisesti sanon minä teille: hän asettaa hänen kaiken tavaransa päälle.

45. **TR** ἐὰν | *ean* ja jos δὲ | *de* εἴπη | *eipē* sanoo ὁ | *ho* δοῦλος | *doulos* palvelija ἐκεῖνος | *ekeinos* se ἐν | *en* τῇ | *tē* καρδίᾳ | *kardia* sydämessään αὐτοῦ | *autou* χρονίζει | *chronidzei* viiptyy ὁ | *ho* Κύριος | *Kyrios* Herrani μου | *mou* minun ἔρχεσθαι | *erchesthai* tuleminen καὶ | *kai* ja ἄρξεται | *arksētai* alkaa τύπτειν | *typtein* lyömään τοὺς | *tous* παῖδας | *paidas* palvelijoita καὶ | *kai* ja τὰς | *tas* παιδίσκας | *paidiskas* palvelijattaria ἐσθίειν | *esthiein* syömään τε | *te* καὶ | *kai* ja πίνειν | *pinein* juomaan καὶ | *kai* ja μεθύσκεισθαι· | *methyskesthai* juopumaan

Delitzsch וְהֵעֵבֶד | ve'ha'eved הָהוּא | hahu' יִאֲמַר | 'im-jo'mar בְּלִבּוֹ | belibbo בְּשֵׁשׁ | bshesh אֲדֹנָי | 'ADONI לְבוֹא | lavo' וְהִחֵל | vehechel לְהַכּוֹת | le'hakkot אֶת־הָעֲבָדִים | 'et-ha'avadim וְאֶת־הַשְּׂפָחוֹת | ve'et-hash'shefachot וְלֵאכֹל | ve'le'echol וְלִשְׁתּוֹת | velishtot וְלִשְׁכּוֹר | velishkor

TKIS Mutta jos se palvelija sanoo sydämessään: 'Herrani paluu viiptyy, ja rupeaa lyömään palvelijoita ja palvelijattaria sekä syömään ja juomaan ja juovuttamaan itseään,

STLK Mutta jos palvelija sanoo sydämessään: 'Herrani tulo viivästyy', ja rupeaa lyömään palvelijoita ja palvelijattaria sekä syömään, juomaan ja päihdyttämään itseään,

BIBLIA 1776 Mutta jos palvelia sanoo sydämessänsä: minun Herrani viiptyy tulemasta, ja rupee palkollisia hosumaan, ja syömään ja juomaan ja juopumaan,

46. **TR** ἥξει | *hēksei* tulee ὁ | *ho* κύριος | *kyrios* herra τοῦ | *tou* δούλου | *doulou* palvelijan ἐκείνου | *ekeinou* sen ἐν | *en* ἡμέρᾳ | *hēmera* päivänä ἧ | *hē* jota οὐ | *ou* hän ei προσδοκᾷ | *prosdoka* odota καὶ | *kai* ja ἐν | *en* ὥρᾳ | *hōra* hetkenä ἧ | *hē* jota οὐ | *ou* hän ei γινώσκει· | *ginōskei* tunne καὶ | *kai* ja διχοτομήσει | *dichotomēsei* halkaisee kahtia αὐτόν | *auton* hänet καὶ | *kai* ja τὸ | *to* μέρος | *meros* osan αὐτοῦ | *autou* hänelle μετὰ | *meta* kanssa τῶν | *tōn* ἀπίστων | *apistōn* uskottomien θήσει | *thēsei* määrää

Delitzsch בּוֹא | bo' אֲדֹנָי | javo' אֲדֹנָי | 'adonei וְהֵעֵבֶד | ha'eved הָהוּא | hahu' בְּיוֹם | bejom לְאֶתְצַפֵּה | lo'-jetzappēh וְשֵׂשׁ | uvesha'a לֵא | lo' יְדַע | jeda' וְיִשְׁתּוֹת |

vishassef אִוְתוֹ | 'oto וַיִּשְׂיִם | vejasim אֶת־חֶלְקוֹ | 'et-chelqo עַם | 'im הַסִּוְרִים | hassorerim

TKIS niin sen palvelijan herra tulee päivänä, jona hän ei odota ja hetkellä, jota hän ei tiedä, ja hakkaa hänet kappaleiksi ja määrää hänelle osan uskottomain joukkoon.

STLK sen palvelijan herra tulee päivänä, jona hän ei odota, ja hetkenä, jota hän ei arvaa, hakkaa hänet kappaleiksi ja määrää hänelle saman osan kuin uskottomille.

BIBLIA 1776 Niin tulee palvelian herra sinä päivänä, jona ei hän luulekaan, ja sillä hetkellä, jota ei hän tiedä, ja eroittaa hänen, ja antaa hänelle osan uskottomain kanssa.

47. **TR** ἐκεῖνος | *ekeinos* ja se δὲ | *de* ὁ | *ho* δοῦλος | *doulos* palvelija ὁ | *ho* joka γνούς | *gnous* tunki τὸ | *to* θέλημα | *thelēma* tahdon τοῦ | *tou* κυρίου | *kyriou* herransa ἑαυτοῦ | *heautou* καὶ | *kai* ja μὴ | *mē* ei ἐτοιμάσας | *hetoimasas* tehnyt valmisteluja μηδὲ | *mēde* eikä ποιήσας | *poiēsas* tehnyt πρὸς | *pros* mukaan τὸ | *to* θέλημα | *thelēma* tahtonsa αὐτοῦ | *autou* hänen δαρήσεται | *darēsetai* lyödään πολλάς· | *pollas* paljon

Delitzsch וְהֶעֱבַד | ve'ha'eved וְהוּא | hahu' וְאֲשֶׁר | 'asher יָדַע | jada' אֶת־רִצּוֹן | 'et-retzon וְדָנָיו | 'adonai' וְלֹ | velo' הַכִּין | hechin הַשְׁבִּיעַ | velo'-'asa כְּרִצּוֹנוֹ | chirtzono יָכַח | jukkeh מִכּוֹת | makkot רַבּוֹת | rabbot

TKIS Ja sitä palvelijaa, joka tiesi herransa tahdon, mutta ei tehnyt valmistuksia eikä toiminut hänen tahtonsa mukaan, piestään monin lyönnein.

STLK Sitä palvelijaa, joka tiesi herransa tahdon, mutta ei tehnyt valmisteluja eikä toiminut hänen tahtonsa mukaan, rangaistaan monilla lyönneillä.

BIBLIA 1776 Mutta sen palvelian, joka tiesi Herransa tahdon, ja ei itsiänsä valmistanut eikä tehnyt hänen tahtonsa jälkeen, täytyy paljon haavoja kärsiä.

48. **TR** ὁ | *ho* ja joka δὲ | *de* μὴ | *mē* ei γνούς | *gnous* tuntenut ποιήσας | *poiēsas* mutta teki δὲ | *de* ἄξια | *aksia* arvoisia πληγῶν | *plēgōn* lyöntien δαρήσεται | *darēsetai* lyödään ὀλίγας | *oligas* vähän παντὶ | *panti* sillä jokaiselle δὲ | *de* ᾧ | *hō* jolle ἐδόθη | *edothē* on annettu πολὺ | *poly* paljon πολὺ | *poly* paljon ζητηθήσεται | *dzētēthēsetai* odotetaan παρ' | *par* αὐτοῦ· | *autou* häneltä καὶ | *kai* ja ᾧ | *hō* jolle παρέθεντο | *parethento* on uskottu πολὺ

| *poly* paljon περισσότερον | *perissoteron* enemmän αἰτήσουςιν | *aitēsousin*
vaaditaan αὐτόν | *auton* häneltä

Delitzsch וְאֲשֶׁר | va'asher לֹא-יָדַע | lo'-jada' וְעָשָׂה | ve'asa דְּבָרִים | devarim
| 'asher עֲלֵיהֶם | 'aleihem בֵּן-הַכּוֹת | bin-hakkot הוּא | hu' לֹא-יָכֶה | lo'-jukkeh כִּי
| ki אִם-מָעַט | 'im-me'at כִּי | ki כָּל-אִישׁ | chol-'ish אֲשֶׁר | 'asher נִתַּן-לוֹ | nittan-
lo הַרְבֵּה | harbeh דָּרוֹשׁ | darosh יִדְרֹשׁ | jiddaresh מִמֶּנּוּ | mimmennu הַרְבֵּה |
harbeh וְאֲשֶׁר | va'asher הִפְקִידוּ | hifqidu בָּיָדוֹ | vejado הַרְבֵּה | harbeh יִשְׁאַלְוּ |
ish'alu מֵאֵתוֹ | me'itto יוֹתֵר | joter

TKIS Sitä taas, joka ei tiennyt, mutta teki lyöntejä ansaitsevaa, piestään muutamain lyönnein. Sillä jokaiselta, jolle on paljon annettu, siltä paljon odotetaan, ja jolle on paljon uskottu, siltä sitä enemmän vaaditaan.

STLK Sitä taas, joka ei tiennyt, mutta teki sellaista, mikä ansaitsee lyöntejä, rangaistaan vain muutamilla lyönneillä. Sillä jokaiselta, jolle on paljon annettu, myös paljon vaaditaan; ja jolle on paljon uskottu, siltä sitä enemmän kysytään.

BIBLIA 1776 Joka taas ei tietänyt, ja kuitenkin teki haavain ansion, sen pitää vähemmän haavoja kärsimän; sillä kenelle paljo annettu on, siltä paljon etsitään, ja jonka haltuun paljo on annettu, sitä enempi anotaan.

49. **TR** πῦρ | *pyr* tulta ἦλθον | *elthon* olen tullut βαλεῖν | *balein* heittämään εἰς
| *eis* τὴν | *tēn* γῆν | *gēn* päälle maan καὶ | *kai* ja τί | *ti* kuinka θέλω | *thelō*
tahtoisin sen εἰ | *ei* ἦδη | *ēdē* jo ἀνήφθη | *anēfthē* olisi syttyneen

Delitzsch לְהַפִּיל | le'happil אֶשׁ | 'esh עַל-הָאָרֶץ | 'al-ha'aretz בְּאֵתִי | ba'ti
| umeh-chafetz אֲנִי | 'ani כִּי | ki כֶּבֶר | chevar בְּעָרָה | ba'ara

TKIS Tulta olen tullut heittämään maan päälle ja kuinka tahtoisinkaan, että se jo olisi syttynyt!

STLK Tulta olen tullut heittämään maan päälle. Kuinka tahtoisinkaan, että se olisi jo syttynyt!

BIBLIA 1776 Minä tuli sytyttämään tulta maan päälle, ja mitä minä tahdon, vaan että se jo palais?

50. **TR** βάπτισμα | *baptisma* mutta kasteella δὲ | *de* ἔχω | *echō* on minut
βαπτισθῆναι | *baptisthēnai* kastettava καὶ | *kai* ja πῶς | *pōs* kuinka συνέχομαι
| *synechomai* olen ahdistettu ἕως | *eōs* kunnes οὗ | *hou* se τελεσθῆ | *telesthē*
on täytetty

Delitzsch וְעָלִי | ve'alai טְבִילָה | tevila לְהַטְבִּיל | le'hitavel וּמַה־יֵצֵר | umah-jetzar לִי
| li עַד | 'ad כִּי־תִשְׁלַם | ki-tishlam

TKIS Mutta olen kasteella kastettava ja kuinka olenkaan ahdistettu, kunnes se on täytetty!

STLK Mutta minut on kasteella kastettava, ja kuinka olenkaan ahdistettu, kunnes se on täytetty!

BIBLIA 1776 Mutta minun pitää kasteella kastettaman, ja kuinka minä ahdistetaan siihenasti että se täytetään?

51. **TR** δοκεῖτε | *dokeite* luuletteko ὅτι | *hoti* että εἰρήνην | *eirēnēn* rauhan
παρεγενόμην | *paregenomēn* tulin δοῦναι | *dounai* tuomaan ἐν | *en* τῇ | *tē* γῆ
| *gē* maan päälle οὐχί | *ouchi* en λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille ἄλλ' |
all vaan ἢ | *ē* pikemmin διαμερισμόν | *diamerismon* eripuraisuutta

Delitzsch הַחֲשִׁיבִים | hachshvim אַתֶּם | 'attem כִּי־בָאתִי | ki-va'ti לְתַת | latet שְׁלוֹמִי
| shalom בְּאֶרֶץ | ba'aretz אֲנִי | 'ani אֹמֵר | 'omer לְכֶם | la'chem לֹ | lo' כִּי | ki
אֶם־מִחַלּוֹקֶת | 'im-machaloqet

TKIS Luuletteko, että olen tullut tuomaan rauhaa maan päälle. En, sanon teille, vaan pikemmin eripuraisuutta.

STLK Luuletteko, että olen tullut tuomaan rauhan maan päälle? Ei, sanon teille, vaan eripurana.

BIBLIA 1776 Luuletteko, että minä tulin rauhaa lähettämään maan päälle? En, sanon minä teille, vaan eripuraisuutta.

52. **TR** ἔσονται | *esontai* sillä ovat γὰρ | *gar* ἀπὸ | *apo* alkaen τοῦ | *tou* vῦν
| *nyn* tästä πέντε | *pente* viisi ἐν | *en* οἴκῳ | *oikō* talossa ἐνὶ | *heni* yhdessä
διαμεμερισμένοι | *diamemerismenoi* riitautuneet τρεῖς | *treis* kolme ἐπὶ | *epi*

vastaan δυσί | *dysi* kahta καὶ | *kai* ja δύο | *dyo* kaksi ἐπὶ | *epi* vastaan τρισί | *trisi* kolmea

Delitzsch כִּי | ki מֵעַתָּה | me'atta חַמִּישׁ'שָׁה | chamish'sha בְּבַיִת | bevait דָּחַק | 'echad יְחֵלֶקוּ | jechalequ שְׁלֹשָׁה | shelsha עַל־שְׁנַיִם | 'al-shenaim וְשְׁנַיִם | ushenaim עַל־שְׁלֹשָׁה | 'al-shelsha

TKIS Sillä tästä lähin riitautuu viisi samassa talossa, kolme [joutuu riitaan] kahden kanssa ja kaksi kolmen kanssa.

STLK Sillä tästedes riitautuu viisi samassa talossa keskenään, kolme joutuu riitaan kahta vastaan ja kaksi kolmea vastaan,

BIBLIA 1776 Sillä tästedes pitää viisi oleman eroitettut yhdessä huoneessa, kolme kahta vastaan ja kaksi kolmea vastaan.

53. **TR** διαμερισθήσεται | *diameristhēsetai* on riitautunut Πατὴρ | *Patēr* isä ἐφ' | *ef* vastaan υἱῷ | *hyiō* poikaa καὶ | *kai* ja υἱὸς | *hyios* poika ἐπὶ | *epi* vastaan πατρί· | *patri* isää μήτηρ | *mētēr* äiti ἐπὶ | *epi* vastaan θυγατρί | *thygatri* tyttärtä καὶ | *kai* ja θυγάτηρ | *thygatēr* tytär ἐπὶ | *epi* vastaan μητρί· | *mētri* äitiä πενθερὰ | *penthera* anoppi ἐπὶ | *epi* vastaan τῆν | *tēn* νύμφην | *nyμφῆν* miniäänsä αὐτῆς | *autēs* καὶ | *kai* ja νύμφη | *nyμφῆ* miniä ἐπὶ | *epi* τῆν | *tēn* πενθερὰν | *pentheran* anoppiansa αὐτῆς | *autēs*

Delitzsch הָאָב | ha'av יְחֵלֶק | jechaleq עַל־הַבֵּן | 'al-ha'Ben וְהַבֵּן | ve'ha'Ben עַל־הָאָב | 'al-ha'av הָאֵם | ha'em עַל־הַבַּת | 'al-habbat וְהַבַּת | ve'habbat עַל־הָאֵם | 'al-ha'em תְּחִמּוֹת | hechamot עַל־הַכֶּלֶה | 'al-hakkalla וְהַכֶּלֶה | ve'hakkalla עַל־תְּחִמּוֹת | 'al-hechamot

TKIS Isä riitautuu poikansa kanssa ja poika isänsä kanssa, äiti tyttärensä kanssa ja tytär äitinsä kanssa, anoppi miniäänsä kanssa ja miniä anoppinsa kanssa.”

STLK isä poikaansa vastaan ja poika isäänsä vastaan, äiti tyttärtään vastaan ja tytär äitiään vastaan, anoppi miniäänsä vastaan ja miniä anoppiaan vastaan.”

BIBLIA 1776 Isä eroitetaan poikaansa vastaan ja poika isää vastaan, äiti tyttärtä vastaan ja tytär äitiä vastaan, anoppi miniäänsä vastaan, miniä anoppiansa vastaan.

54. *TR* ἔλεγε | *elege* ja Hän sanoi δὲ | *de* καὶ | *kai* myös τοῖς | *tois* ὄχλοις | *ochlois* kansalle ὅταν | *hotan* silloin kun ἴδητε | *idēte* näette τὴν | *tēn* νεφέλην | *nefelēn* pilven ἀνατέλλουσιν | *anatellousan* nousevan ἀπὸ | *apo* δυσμῶν | *dysmōn* lännestä εὐθέως | *eutheōs* heti λέγετε | *lete* sanotte ὄμβρος | *ombros* sade ἔρχεται· | *erchetai* tulee καὶ | *kai* ja γίνεται | *ginetai* tapahtuu οὕτω | *houtō* niin

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer גַּם | gam אֶל־הַמּוֹן | 'el-hamon הַעַמ | ha'am כְּרִאֲתָם | kir'otechem אֶת־הַעַמ | 'et-he'anan עַל | 'oleh בְּמַעַרְב | vamma'arav וְאִמְרָתֶם | va'amartem אֲנִי | geshem בָּ | ba' וְכֵן | vechen הֲיֵה | jihjeh

TKIS Hän sanoi myös kansalle: "Kun näette pilven nousevan lännestä, sanotte heti: 'Tulee sade', ja niin tulee.

STLK Hän sanoi myös kansalle: "Kun näette pilven nousevan lännestä, sanotte heti: 'Tulee sade'; ja niin tuleekin.

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi myös kansalle: kuin te näette pilven lännestä nousevan, niin te kohta sanotte: sade tulee; niin myös tuleekin.

55. *TR* καὶ | *kai* ja ὅταν | *hotan* silloin kun νότον | *noton* etelätuuli πνέοντα | *pneonta* puhaltaa λέγετε | *lete* sanotte ὅτι | *hoti* että καύσων | *kausōn* helle ἔσται· | *estai* on oleva καὶ | *kai* ja γίνεται | *ginetai* se tapahtuu

Delitzsch וְאִם־נִשְׁפָּחָה | ve'im-nasheva רִיחַ | ruach הַנֶּגֶב | hannegev תֵּאמְרוּ | to'meru הֲיֵה | hinneh חֹם | chom בָּ | ba' וְגַם | vegam בֹּאֵי | javo'

TKIS Etelätuulen puhaltaessa sanotte: 'Tulee helle, ja se tulee.

STLK Kun näette etelätuulen puhaltavan, sanotte: 'Tulee helle'; ja niin tuleekin.

BIBLIA 1776 Ja kuin te näette etelän tuulevan, niin te sanotte: helle tulee; niin myös tuleekin.

56. *TR* ὑποκριταί | *hypokritai* tekopyhät τὸ | *to* πρόσωπον | *prosōpon* muodot τοῦ | *tou* οὐρανοῦ | *ouranou* taivaan καὶ | *kai* ja τῆς | *tēs* γῆς | *gēs* maan οἴδατε | *oidate* osaatte δοκιμάζειν· | *dokimadzein* arvioida τὸν | *ton* δὲ | *de* mutta καιρὸν | *kairon* aikaa τοῦτον | *touton* tätä πῶς | *pōs* kuinka οὐ | *ou* ette δοκιμάζετε | *dokimadzete* arvioi

Delitzsch הַחַנְפִּים | ha'chanefim אֶת־פְּנֵי | 'et-penei הָאָרֶץ | ha'aretz וְהַשָּׂמַיִם | ve'hash'shamaim יְדַעְתֶּם | jeda'tem לְבַחֵן | livchon וְאֶת־הַיַּעַר | ve'et-ha'et הַזֵּאת | hazzot אֵיךְ | 'eich לֹא | lo' תִּבְחָנוּ | tivchanu

TKIS Tekopyhät, maan ja taivaan muodon osaatte arvioida. Mutta kuinka ette arvioi tätä aikaa?

STLK Te ulkokullatut, maan ja taivaan muodon osaatte arvioida, mutta kuinka ette arvioi tätä aikaa?

BIBLIA 1776 Te ulkokullatut, maan ja taivaan muodon te taidatte koetella, miksi ette siis tätä aikaa koettele?

57. *TR* τί | *ti* ja miksi δὲ | *de* καὶ | *kai* myös ἀφ' | *af* ἑαυτῶν | *heautōn* itsestänne οὐ | *ou* ette κρίνετε | *krinete* päättä τὸ | *to* mikä δίκαιον | *dikaion* on oikeaa

Delitzsch לָמָּה | lama מִנְפֹּשְׁכֶם | 'af-minnafshechem לֹא | lo' תִּשְׁפֹּטוּ | tishpetu אֶת־הַיֶּשְׁרָר | 'et-hajjsher

TKIS Miksi ette jo itsestänne päättä, mikä on oikeaa?

STLK Miksi ette jo itsestänne päättä, mikä on oikein?

BIBLIA 1776 Minkätähden siis ette myös itsestänne tuomitse, mikä oikia on?

58. *TR* ὥς | *hōs* sillä kun γὰρ | *gar* ὑπάγεις | *hypageis* menet μετὰ | *meta* kanssa τοῦ | *tou* ἀντιδίκου | *antidikou* riitapuolesi σου | *sou* sinun ἐπ' | *ep* eteen ἄρχοντα | *archonta* hallitusmiehen ἐν | *en* τῇ | *tē* ὁδῷ | *hodō* tiellä δὸς | *dos* tee ἐργασίαν | *ergasian* voitavasi ἀπηλλάχθαι | *apēllachthai* päästäksesi ἴρτι ἀπ' | *ap* αὐτοῦ· | *autou* hänestä μήποτε | *mēpote* ettei κατασύρη | *katasyrē* hän vetäisi σε | *se* sinua πρὸς | *pros* eteen τὸν | *ton* κριτὴν | *kritēn* tuomarin καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* κριτῆς | *kritēs* tuomari σε | *se* sinua παραδῶ | *paradō* luovuttaisi τῷ | *tō* πράκτορι | *praktori* oikeudenpalvelijalle καὶ | *kai* ὁ | *ho* πράκτωρ | *praktōr* oikeudenpalvelija σε | *se* sinut βάλῃ | *ballē* heittäisi εἰς | *eis* φυλακὴν | *fylakēn* vankilaan

Delitzsch כִּי | ki כַּאֲשֶׁר | ka'asher תִּלְךָ | telech אֶל־הַשָּׂרָר | 'el-hassar עַם־אִישׁ־יִשׁ | 'im-'ish רִיבְךָ | rivecha בְּעוֹדְךָ | be'odecha בְּדַרְךָ | vaderech הַשְׂתַּדְּדֵל | hishtaddel

לְהִינָצֵל | le'hinnatzel מִמֶּנּוּ | mimmennu פֶּן־יִסְחָב | pen-jischav אֹתְךָ | 'otecha אֶל־הַשּׁוֹפֵט | 'el-hash'shofet וְהַשּׁוֹטֵר | ve'hash'shofet יִמְסָרְךָ | jimsarecha אֶל־הַשּׁוֹטֵר | 'el-hash'shoter וְהַשּׁוֹטֵר | ve'hash'shoter יִשְׁלִיכְךָ | jashlichecha אֶל־בַּיִת | 'el-beit הַכֶּלֶא | hakele'

TKIS Kun siis kuljet riitapuolesi kanssa hallitusmiehen eteen, tee tiellä voitavasi päästäksesi hänestä eroon, jottei hän raastaisi sinua tuomarin eteen ja tuomari antaisi sinua oikeudenpalvelijalle ja oikeudenpalvelija heittäisi sinua vankilaan.

STLK Kun kuljet riitapuolesi kanssa hallitusmiehen eteen, tee matkalla voitavasi päästäksesi hänestä sovussa eroon, ettei hän raahaisi sinua tuomarin eteen ja tuomari antaisi sinua oikeudenpalvelijalle, ja ettei oikeudenpalvelija heittäisi sinua vankeuteen.

BIBLIA 1776 Sillä kuin sinä menet riitaveljes kanssa esivallan eteen, niin pyydä tiellä hänestä päästä; ettei hän sinua tuomarin eteen vetäisi, ja tuomari antais sinua ylön pyövelille, ja pyöveli heittäis sinun torniin.

59. **TR** λέγω | *legō* sanon σοι | *soi* sinulle οὐ μὴ | *ou mē* et ἐξέλθῃς | *ekselthēs* pääse pois ἐκεῖθεν | *ekeithen* sieltä ἕως | *heōs* ennenkuin οὗ | *hou* καὶ | *kai* τὸ | *to* ἔσχατον | *eschaton* viimeisenkin λεπτόν | *lepton* rovon ἀποδοῖς | *apodōs* olet maksanut

Delitzsch וָאֲנִי | va'ani אֹמֵר | 'omer לְךָ | le'cha לֹא | lo' תֵצֵא | tetze' מִשָּׁמַיִם | mish'sham עַד | 'ad שְׁלֵמָתָא | 'im-shillamta גַּם | gam אֶת־הַפְּרוֹטָה | 'et-happeruta הָאֲחָרונה | ha'acharona

TKIS Sanon sinulle: et pääse sieltä ennen kuin olet maksanut viimeisenkin rovon*."

STLK Sanon sinulle: sieltä et pääse, ennen kuin olet maksanut viimeisenkin rovon."

BIBLIA 1776 Minä sanon sinulle: et sinä sieltä ennen pääse ulos, kuin sinä viimeisen rovon maksat.

13 Luku

1. **TR** παρῆσαν | *parēsan* ja läsnä oli δέ | *de* τινες | *tines* muutamia ἐν | *en* αὐτῷ | *autō* samaan τῷ | *tō* καιρῷ | *kairō* aikaan ἀπαγγέλλοντες | *apaggellontes* kertoen αὐτῷ | *autō* Hännelle περὶ | *peri* τῶν | *tōn* γαλιλαίων |

galilaiōn galilealaisista ὧν | *hōn* joiden τὸ | *to* αἷμα | *haima* veren Πιλάτος | *Pilatos* Pilatus ἔμιξε | *emikse* oli sekoittanut μετὰ | *meta* kanssa τῶν | *tōn* θουσιῶν | *thysiōn* uhriensa αὐτῶν | *autōn* heidän

Delitzsch וַיְבֹאוּ | vajjavo'u וַיְבֹאוּ | 'anashim בְּעֵת | ba'et הָהִיא | hahi' וַיְגִידוּ | vajjagidu לוֹ | lo עַל־דְּבַר | 'al-devar הַגְּלִילִים | ha'Gelilim אֲשֶׁר | 'asher פִּילָטוֹס | Pilatos עֲרַב | 'erav דָּמָם | damam עַם־זִבְחֵיהֶם | 'im-zivcheihem

TKIS Siihen aikaan oli saapuvilla muutamia, jotka kertoivat Hänelle niistä galilealaisista, joitten veren Pilatus oli sekoittanut heidän uhreihinsa.

STLK Samaan aikaan oli paikalle tullut muutamia, jotka kertoivat hänelle niistä galilealaisista, joiden veren Pilatus oli sekoittanut heidän uhriensa vereen.

BIBLIA 1776 Ja olivat muutamat sillä ajalla siinä, jotka ilmoittivat hänelle Galilealaisista, joiden veren Pilatus oli heidän uhriensa kanssa sekoittanut.

2. **TR** καὶ | *kai* ja ἀποκριθεὶς | *apokritheis* vastasi ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille δοκεῖτε | *dokeite* arveletteko ὅτι | *hoti* että οἱ | *oi* γαλιλαῖοι | *galilairoi* galilealaiset οὗτοι | *houtoi* nämä ἁμαρτωλοὶ | *hamartōloi* syntisemmät παρὰ | *para* πάντας | *pantas* kaikkia τοὺς | *tous* γαλιλαίους | *galilairois* galilealaisia ἐγένοντο | *egenonto* olivat ὅτι | *hoti* että τοιαῦτα | *toiouta* tällaista πεπόνθασιν | *peponthasin* joutuivat kärsimään

Delitzsch וַיֵּעַן | vajja'an יֵשׁוּעַ | JESHUA וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem הַחֲשִׁוּבִים | hachshvim אֲתֶם | 'attem כִּי | ki הַגְּלִילִים | ha'Gelilim הֲאֵלֶּה | ha'elleh הִיוּ | haju חַטָּאִים | chatta'im מְכֹל־אֲנָשֵׁי | mikol-'anshei הַגְּלִיל | haGalil עַל־אֲשֶׁר־בָּאָה | 'al-'asher-ba'a כִּזְאֹת | chazot עֲלֵיהֶם | 'aleihem

TKIS Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Luuletteko, että nämä galilealaiset olivat kaikkia muita galilealaisia syntisemmät, koska ovat kärsineet tällaista?"

STLK Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Luuletteko, että nämä galilealaiset olivat syntisempiä kuin kaikki muut galilealaiset, koska he kärsivät tämän?"

BIBLIA 1776 Ja Jesus vastasi ja sanoi heille: luuletteko, että nämät Galilealaiset olivat syntiset kaikkein Galilealaisten suhteen, että heidän senkaltaista täytyi kärsiä?

3. *TR* οὐχί | *ouchi* ei vaan λέγω | *legō* sanon ὑμῖν· | *hymín* teille ἄλλ’ | *all* mutta ἐὰν μὴ | *ean mē* ellette μετανοῆτε | *metanoēte* muuta mieltänne πάντες | *pantes* kaikki ὡσαύτως | *hōsautōs* samoin ἀπολεῖσθε | *apoleisthe* tuhoudutte

Delitzsch לֹא | lo' כִּי־אֹמֵר | ki-'omer אֲנִי | 'ani לְכֶם | la'chem אֶל־לֹא | 'im-lo' תְּשׁוּבוּ | tashuvu תִּאבְדוּ | to'vedu כְּלַחֶם | chullechem אֶת־גַּם | gam-'attem

TKIS Eivät suinkaan, sanon teille, mutta ellette muuta mieltänne, niin te kaikki samoin hukutte.

STLK Eivät, sanon teille, mutta ellette muuta mieltänne, samoin te kaikki hukutte.

BIBLIA 1776 Ei suinkaan, sanon minä teille, vaan ellette paranna teitänne, niin te kaikki niin hukkaan tulette.

4. *TR* ἢ | *ē* tai ἐκεῖνοι | *ekeinoi* ne οἱ | *oi* δέκα | *deka* kahdeksantoista καὶ | *kai* ja οκτώ | *oktō* ἐφ’ | *ef* päälle οὓς | *hous* joiden ἔπεσεν | *epesen* kaatui ὁ | *ho* πύργος | *pyrgos* torni ἐν | *en* τῷ | *tō* Σιλωάμ | *Silōam* Siilossa καὶ | *kai* ja ἀπέκτεινεν | *apekteinen* tappoi αὐτούς | *autous* heidät δοκεῖτε | *dokeite* luuletteko ὅτι | *hoti* että οὗτοι | *houtoi* ne ὀφειλέται | *ofeiletai* syyllisemmät ἐγένοντο | *egenonto* olivat παρὰ | *para* πάντας | *pantas* kaikkia ἀνθρώπους | *anthrōpous* ihmisiä τοὺς | *tous* κατοικοῦντας | *katoikountas* jotka asuvat ἐν | *en* Ἱερουσαλὴμ | *Ierusalēm* Jerusalemissa

Delitzsch אִשׁוּר | 'asher שְׁמוֹנָה | shemona עֶשְׂרִים | he'asar עֶשְׂרִים | hahem אֶשְׁמִי | 'asher נָפַל | nafal אֶל־הֶמְגִדָּל | 'aleihem הַמְגִדָּל | hammigdal בְּשִׁלּוֹחַ | beShilloach וַיִּמְיֵתוּ | vaje'mitem הַחֲשִׁבִים | hachshvim אֶת־הַיָּי | 'attem כִּי־הָיָה | ki-haju אֶשְׁמִים | 'ashemim מִכֹּל־הָאֲנָשִׁים | mikol-ha'anashim הַיֹּשְׁבִים | hajjshevim בִּירוּשָׁלַיִם | biJerushalaim

TKIS Tai ne kahdeksantoista, joitten päälle torni Siiloassa kaatui tappaen heidät. Luuletteko, että nämä olivat kaikkia muita Jerusalemissa asuvia ihmisiä syyllisemmät?

STLK Tai ne kahdeksantoista, jotka saivat surmansa, kun torni Siloassa kaatui heidän päälleen, luuletteko, että he olivat syyllisempiä kuin kaikki muut ihmiset, jotka asuvat Jerusalemissa?

BIBLIA 1776 Taikka luuletteko, että ne kahdeksantoistakymmentä, joiden päälle Siloan torni lankesi ja tappoi heidät, olivat vialliset kaikkein ihmisten suhteen, jotka Jerusalemissa asuvat?

5. **TR** οὐχί | *ouchi* ei vaan λέγω | *legō* sanon ὑμῖν· | *hymin* teille ἅλλ’ | *all* mutta ἐὰν μὴ | *ean mē* jos ette μετανοήτε | *metanoēte* muuta mieltänne πάντες | *pantes* kaikki ὁμοίως | *homoiōs* samalla lailla ἀπολεῖσθε | *apoleisthe* tuhoudutte

Delitzsch לֹא | lo' כִּי־אֹמֵר | ki-'omer אֲנִי | 'ani לֵךְ | la'chem אֶל־עַם | 'im-lo' תְּשׁוּבוּ | tashuvu הֲאֵבְדוּ | to'vedu כְּלַעֲכֶם | chullechem עַם־אֶתְּמַן | gam-'attem

TKIS Eivät suinkaan, sanon teille, mutta ellette muuta mieltänne, niin te kaikki samoin hukutte."

STLK Eivät, sanon teille, mutta ellette muuta mieltänne, samoin te kaikki hukutte."

BIBLIA 1776 Ei suinkaan, sanon minä teille, vaan ellette paranna teitänne, niin te kaikki niin hukkaan tulette.

6. **TR** ἔλεγε | *elege* ja Hän puhui δὲ | *de* ταύτην | *tautēn* tämän τὴν | *tēn* παραβολήν· | *parabolēn* vertauksen συκῆν | *sykēn* viikunapuu εἶχε | *eiche* oli τις | *tis* eräällä ἐν | *en* τῷ | *tō* ἀμπελῶνι | *ampelōni* viinitarhassaan αὐτοῦ | *autou* πεφυτευμένην· | *pefyteumenēn* istutettuna καὶ | *kai* ja ἦλθε | *ēlthe* hän meni καρπὸν | *karpon* hedelmää ζητῶν | *dzētōn* etsimään ἐν | *en* αὐτῇ | *autē* siitä καὶ | *kai* ja οὐχ | *ouch* ei εὔρεν | *heuren* löytänyt

Delitzsch וַיִּשֶׂא | vajjissa' מִשְׁפָּלָה | meshalo וַיֹּאמֶר | vajjo'mar שִׂישׁ | 'ish דָּבָר | 'echad הַיְהִי־לִי | hajeta-lo תְּאֵנָה | te'ena נֶטוּ'א | netu'a בְּכַרְמוֹ | vecharmō וַיִּבְּאֵר | vajjavo' לְבַקֵּשׁ־בָּהּ | le'vaqqesh-bah פְּרִי | peri אֶל | velo' מַצָּה | matza'

TKIS Ja Hän puhui tämän vertauksen: "Eräällä miehellä oli viikunapuu istutettuna viinitarhassaan. Hän tuli etsimään siitä hedelmää eikä löytänyt.

STLK Hän puhui tämän vertauksen: "Eräällä miehellä oli viikunapuu istutettuna viinitarhassaan; ja hän tuli etsimään siitä hedelmää, mutta ei löytänyt.

BIBLIA 1776 Mutta hän sanoi tämän vertauksen: yhdellä oli fikunapuu, hänen viinamäessänsä istutettu, ja hän tuli etsein hedelmää hänestä ja ei löytänyt.

7. *TR* εἶπε | *eipe* niin hän sanoi δὲ | *de* πρὸς | *pros* τὸν | *ton* ἀμπελουργόν | *ampelourgon* viinitarhurille Ἰδοὺ | *idou* katso τρία | *tria* kolme ἔτη | *etē* vuotta ἔρχομαι | *erchomai* olen käynyt ζητῶν | *dzētōn* etsimässä καρπὸν | *karpon* hedelmää ἐν | *en* τῇ | *tē* συκῆ | *sykē* viikunapuusta ταύτη | *tautē* tästä καὶ | *kai* ja οὐχ | *ouch* en εὕρισκω· | *heuriskō* ole löytänyt ἔκκοψον | *ekkopson* kaada pois αὐτήν· | *autēn* se ἵνα τί | *hina ti* miksi καὶ | *kai* myös τὴν | *tēn* γῆν | *gēn* maata καταργεῖ | *katargei* se köyhdyttää

Delitzsch וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֶל־הַכּוֹרֵם | 'el-hakkorem הֲיֵה־זֶה | hinneh-zeh שְׁלֹשׁ | shalsh שְׁנַיִם | shanim אַנְכִי | 'anochi בָּ | va' לְבַקֵּשׁ | le'vaqesh פְּרִי | peri בְּתֵאֵנָה | batte'ena הַזֹּאת | hazzot וַאֲיֵנֶנִּי | ve'einenni מוֹצֵי | motze' גֵּדַע | gadda' אֹתָהּ | 'otah לְמַה־זֶּה | lamma-zeh תִּשְׁחִית | tashchit אֵת | 'et הַאֲדָמָה | ha'adama

TKIS Niin hän sanoi viinitarhurille: 'Katso, kolmena vuonna olen käynyt etsimässä hedelmää tästä viikunapuusta enkä ole löytänyt. Hakkaa se pois. Miksi se vielä maata laihduttaa?'

STLK Hän sanoi viinitarhurille: 'Katso, kolmena vuotena olen käynyt etsimässä hedelmää tästä viikunapuusta, mutta en ole löytänyt. Hakkaa se pois! Miksi se vielä laihduttaa maata?'

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi viinamäen rakentajalle: katso, minä olen kolme vuotta tullut ja etsinyt hedelmää tästä fikunapuusta, ja en löydä, hakkaa se pois: miksi se myös maata turmelee?

8. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta ἀποκριθεὶς | *apokritheis* hän vastasi λέγει | *legei* sanoen αὐτῷ | *autō* hänelle Κύριε | *Kyrie* Herra ἄφες | *afes* anna olla αὐτήν | *autēn* sen καὶ | *kai* myös τοῦτο | *touto* tämän τὸ | *to* ἔτος | *etos* vuoden ἕως | *eōs* niin kauan ὅτου | *hotou* kuin σκάψω | *skapsō* kuokin περὶ | *peri* ympäriltä αὐτήν | *autēn* sen καὶ | *kai* ja βάλω | *balō* heitän siihen κοπρίαν· | *koprian* lannoitetta

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֶלַי | 'elaiv אֲדֹנָי | 'ADONI הַיְיָהוָה | hannicha אֹתָהּ | 'otah עוֹד | 'od הַשָּׁנָה | hash'shana הַזֹּאת | hazzot עַד | 'ad כִּי־אֶעְדָּר | ki-'e'edor וְשַׂמְתִּי | vesamti דָּמֶן | domen סְבִיבוֹתֶיהָ | sevivoteha

TKIS Mutta tämä vastasi ja sanoi hänelle: 'Herra, anna sen olla vielä tämä vuosi, niin kauan kuin kaivan ja lannoitan maan sen ympäriltä.'

STLK Mutta tämä vastasi ja sanoi hänelle: 'Herra, anna sen olla vielä tämä vuosi. Sillä aikaa muokkaan ja lannoitan maan sen ympäriltä.

BIBLIA 1776 Mutta hän vastasi ja sanoi hänelle: herra, anna hänen vielä tämä vuosi olla, niin kauvan kuin minä kaivan hänen ympärinsä ja sonnitan:

9. *TR* κᾶν | *kan* jospa μὲν | *men* ποιήσῃ | *poiēsē* se tekee καρπὸν· | *karpon* hedelmää εἰ δὲ μήγε | *ei de mēge* mutta jos ei εἰς | *eis* τὸ | *to* μέλλον | *mellon* seuraavana ἐκκόψεις | *ekkopseis* kaada pois αὐτήν | *autēn* se

Delitzsch הַשָּׂדֶה יִשְׂרָאֵל | 'ulaj-ta'aseh פָּרָה | feri אֶל־מַלְאָכָי | ve'im-lo' בְּשָׂבָת | bash'shana הַבְּרִיאָה | haba'a הַגְּדִיגָה | tegadde'enna

TKIS Jospa* se tekee hedelmää, mutta ellei, hakkaa se ensi vuonna pois."

STLK Ehkä se ensi vuonna tekee hedelmää, mutta jos ei, niin hakkaa se pois."

BIBLIA 1776 Jos hän sittekin hedelmän tekis; jollei, niin hakkaa se sitte pois.

10. *TR* ἦν | *ēn* δὲ | *de* ja διδάσκων | *didaskōn* Hän oli opettamassa ἐν | *en* μιᾷ | *mia* eräässä τῶν | *tōn* συναγωγῶν | *synagōgōn* synagoogassa ἐν | *en* τοῖς | *tois* σάββασι· | *sabbasi* sapattina

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi הוּא | hu' מְלַמֵּד | melammed בְּשַׁבָּת | bash'Shabbat דַּרְשָׁה | be'echad מִבְּרֵיתֵי | mibbattei הַכְּנִסְיֹת | hakenesijot

TKIS Hän oli opettamassa eräässä synagoogassa sapattina.

STLK Hän oli opettamassa eräässä synagogassa sapattina.

BIBLIA 1776 Mutta hän opetti sabbatina yhdessä synagogassa,

11. *TR* καὶ | *kai* ja ἰδοὺ | *idou* katso γυνή | *gynē* nainen ἦν | *ēn* oli πνεῦμα | *pneuma* henki ἔχουσα | *echousa* jossa oli ollut ἀσθενείας | *astheneias* sairauden ἔτη | *etē* vuotta δέκα | *deka* καὶ | *kai* ὀκτώ | *oktō* kahdeksantoista καὶ | *kai* ja ἦν | *ēn* hän oli συγκύπτουσα | *sygkyptousa* koukistunut καὶ | *kai* ja μὴ | *mē* ei δυναμένη | *dynamenē* voinut itseään ἀνακύψαι | *anakypsai* oikaista εἰς | *eis* τὸ | *to* παντελές | *panteles* ollenkaan

Delitzsch וְהִנֵּה | ve'hinneh אִשָּׁה | 'ish'sha טְעוּנַת | te'unat רֵיחַ־חֹלִי | rucha-choli כִּשְׁמוֹנֶה | kishmoneh נִשְׁפָּרָה | 'esreh שָׁנָה | shana וְתֵהִי | va'tehi כְּפֹפֶה | chefufa וְלֹא | velo' יְכָלָה | jachela לְקוּם | laqum קוּמָה | qoma וְקוּפָה | zequfa

TKIS Katso, siellä oli nainen, jossa oli ollut sairauden* henki kahdeksantoista vuotta, ja hän oli koukistunut ja täysin kykenemätön oikaisemaan itseään.

STLK Katso, siellä oli nainen, jossa oli ollut heikkouden henki kahdeksantoista vuotta. Hän oli kumarassa eikä voinut suoristaa itseään.

BIBLIA 1776 Ja katso, siellä oli vaimo, jolla oli sairauden henki kahdeksantoistakymmentä vuotta ollu, ja kävi kumarruksissa, eikä voinut ikänä itsiänsä ojentaa.

12. *TR* ἰδὼν | *idōn* ja nähdessään δὲ | *de* αὐτὴν | *autēn* hänet ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus προσεφώνησε | *prosefōnēse* kutsui luokseen hänet καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτῇ | *autē* hänelle γύναι | *gynai* nainen ἀπολέλυσαι | *apolelytai* olet vapaa τῆς | *tēs* ἀσθενείας | *astheneias* sairaudestasi σου | *sou* sinun

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּרֵאוֹת | bir'ot אֶתְּהָ | 'otah יִשְׁוּעָה | JESHUA וַיִּקְרָא | vajjiqra' אֶלְיָהָ | 'eleha וַיִּיאַמֶּר | vajjo'mer לָהּ | lah אִשָּׁה | 'ish'sha וַיִּחַלְצֶיהָ | hechaletzi מֵחַלְצֵיךְ | mechalejech

TKIS Hänet nähdessään Jeesus kutsui hänet luokseen ja sanoi hänelle: "Nainen, olet päässyt sairaudestasi*."

STLK Hänet nähdessään Jeesus kutsui hänet luokseen ja sanoi hänelle: "Nainen, olet päässyt heikkoudestasi",

BIBLIA 1776 Mutta kuin Jesus sen näki, kutsui hän hänen tykönsä ja sanoi hänelle: vaimo, sinä olet päässyt taudistas.

13. *TR* καὶ | *kai* ja ἐπέθηκεν | *epethēken* Hän pani päälle αὐτῇ | *autē* hänen τὰς | *tas* χεῖρας· | *cheiras* kätensä καὶ | *kai* ja παραχρῆμα | *parachrēma* heti ἀνωρθώθη | *anōrthōthē* hän oikaisi itsensä καὶ | *kai* ja ἐδόξαζε | *edoksadze* ylisti τὸν | *ton* Θεόν | *Theon* Jumalaa

Delitzsch וַיְשִׁעַ | vajjasem אֶת־יָדָיו | 'et-jadaiv עָלֶיהָ | 'aleha וְכָרַגַע | ucherega' קָמָה
| qama וַתִּתְעוֹדֵד | vatit'odad וַתִּשְׁבַּח | va'teshabbach אֶת־הָאֱלֹהִים | 'et-
ha'ELOHIM

TKIS Ja Hän pani kätensä* hänen päälle, ja heti hän oikaisi itsensä suoraksi ja ylisti Jumalaa.

STLK ja pani kätensä hänen päälle. Heti nainen oikaisi itsensä suoraksi ja ylisti Jumalaa.

BIBLIA 1776 Ja hän pani kätensä hänen päällensä, ja kohta se ojensi ylös itsensä ja kiitti Jumalaa.

14. *TR* ἀποκριθεὶς | *apokritheis* mutta vastasi δὲ | *de* ὁ | *ho* ἀρχισυνάγωγος |
archisynagōgos synagoogan esimies ἀγανακτῶν | *aganaktōn* suuttuneena ὅτι |
hoti ἐτὶ τῷ | *tō* σαββάτῳ | *sabbatō* sapattina ἐθεράπευσεν | *etherapeusen* oli
parantanut ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ἔλεγε | *elege* sanoen τῷ | *tō* ὄχλῳ
| *ochlō* kansalle ἕξ | *heks* kuusi ἡμέραι | *hēmerai* päivää εἰσὶν | *aisin* on ἐν |
en αἷς | *hais* joina δεῖ | *dei* pitää ἐργάζεσθαι· | *ergadzesthai* työtä tehdä ἐν |
en ταύταις | *tautais* niinä οὖν | *oun* siis ἐρχόμενοι | *erchomenoi* tulkaa
θεραπεύεσθε | *therapeuesthe* parannettaviksi καὶ | *kai* μὴ | *mē* eikä τῇ | *tē*
ἡμέρᾳ | *hēmera* päivänä τοῦ | *tou* σαββάτου | *sabbatou* sapatin

Delitzsch וַיְכַעַס | vajich'as רֹאשׁ | rosh הַכְּנִסֶּת | ha'keneset עַל־אֲשֶׁר | 'al-'asher
רִפָּא | rippa' יִשׁוּעַ | JESHUA בְּשַׁבָּת | bash'Shabbat וַיַּבֵּן | vajja'an וַיֹּאמֶר |
vajjo'mer אֶל־הָעָם | 'el-ha'am שֶׁשֶׁת | sheshet יָמִים | jamim הֵם | hem אֲשֶׁר |
'asher תִּעֲשֶׂה | te'aseh בְּהֵם | vahem מְלֶאכֶה | mela'cha לָכֵן | lachen בְּאֵלֶּה |
ba'elleh בְּאוֹ | bo'u וַהֲרַפְאוּ | veherafe'u וְלֹא | velo' בְּיוֹם | bejom הַשַּׁבָּת |
hash'Shabbat

TKIS Mutta synagoogan esimies, joka närkästyi siitä, että Jeesus paransi sapattina, alkoi puhua ja sanoi kansalle: "Kuusi päivää on, joina sopii työtä tehdä. Tulkaa siis niinä päivinä parannettaviksi älkääkä sapatinpäivänä."

STLK Mutta synagogan esimies, joka närkästyi siitä, että Jeesus paransi sapattina, rupesi puhumaan ja sanoi kansalle: "Kuusi päivää on, joina tulee tehdä työtä. Tulkaa siis niinä päivinä parannuttamaan itseänne, älkääkä sapatinpäivänä."

BIBLIA 1776 Niin vastasi synagogan päämies ja närkästyi, että Jesus paransi sabbatina, ja sanoi kansalle: kuusi päivää ovat, joina sopii työtä tehdä; niinä te tulkaat ja antakaat teitä parantaa, ja ei sabbatin päivänä.

15. **TR** ἀπεκρίθη | *apekrithē* niin vastasi οὖν | *oun* αὐτῷ | *autō* hänelle ὁ | *ho* Κύριος | *Kyrios* Herra καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* sanoi ὑποκριτά | *hypokrita* tekopyhät ἕκαστος | *hekastos* jokainen ὑμῶν | *hymōn* teistä τῷ | *tō* σαββάτῳ | *sabbatō* sapattina οὐ | *ou* eikö λύει | *lyei* päästä τὸν | *ton* βοῦν | *boun* härkäänsä αὐτοῦ | *autou* ἢ | *ē* tai τὸν | *ton* ὄνον | *onon* aasiansa ἀπὸ | *apo* τῆς | *tēs* φάτνης | *fatnēs* seimestä καὶ | *kai* ja ἀπαγαγὼν | *apagagōn* vie ποτίζει | *potidzei* juomaan

Delitzsch וַיַּעַן | *vajja'an* וְהָאָדוֹן | *ha'ADON* וַיֹּאמֶר | *vajjo'mer* וְאֵלַי | *'elaiv* וְהִתְנַחֵם | *hechanef* וְאִישׁ | *'ish* אִישׁ | *'ish* מִכֶּם | *mikkem* הֲלֹא | *halo'* הֲתִיר | *jattir* בְּשַׁבָּת | *bash'Shabbat* אֶת־שׁוֹרוֹ | *'et-shoro* אִו | *'o* אֶת־חֲמֹרוֹ | *'et-chamoro* מִן־הָאֵבִיּוֹת | *min-ha'evus* וַיּוֹלִיכֶהוּ | *vejolichehu* לְהַשְׁקֹתוֹ | *le'hashqoto*

TKIS Niin* Herra vastasi hänelle ja sanoi: "Tekopyhät, eikö jokainen teistä sapattina päästä härkäänsä tai aasiansa seimestä ja vie juomaan?"

STLK Mutta Herra vastasi hänelle ja sanoi: "Sinä tekopyhä, eikö jokainen teistä sapattina päästä härkäänsä tai aasiaan seimestä ja vie sitä juomaan?"

BIBLIA 1776 Niin vastasi häntä Herra ja sanoi: sinä ulkokullattu! eikö kukin teistä päästä nautansa eli aasiansa sabbatina seimestä ja johdata juomaan?

16. **TR** ταύτην | *tautēn* ja tätä δέ | *de* θυγατέρα | *thygatera* tytärτα Ἀβραάμ | *Abraam* Aabrahamin οὖσαν | *ousan* joka on ἦν | *hēn* jota oli ἔδησεν | *edēsen* sitonut ὁ | *ho* σατανᾶς | *satanas* saatana ἰδοῦ | *idou* katso δέκα | *deka* καὶ | *kai* ὀκτὼ | *oktō* kahdeksantoista ἔτη | *etē* vuotta οὐκ | *ouk* eikö ἔδει | *edei* olisi pitänyt λυθῆναι | *lythēnai* päästää ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* δεσμοῦ | *desmou* siteestä τούτου | *toutou* tästä τῆ | *tē* ἡμέρα | *hēmera* päivänä τοῦ | *tou* σαββάτου | *sabbatou* sapatin

Delitzsch וְזֹאת | *vezot* וְאֶשֶׁר | *'asher* הֲיִיא | *hi'* בַּת־אַבְרָהָם | *bat-'Avraham* וְאֶשֶׁר | *va'asher* הַשָּׂטָן | *has'satan* אֲסָרָהּ | *'asarah* הִיא | *zeh* שֵׁשׁ־עָשָׂר | *shemoneh* וְשֵׁשׁ־עָשָׂר | *shemoneh*

'esreh שְׁנָה | shana הַלֵּל | halo' תָּתַר | tuttar מִמּוֹסֵרוֹתֶיהָ | mimmoseroteha בְּיוֹם |
bejom הַשַּׁבָּת | hash'Shabbat

TKIS Eikö siis tätä, joka on Aabrahamin tytär ja jota saatana on pitänyt sidottuna, katso, kahdeksantoista vuotta, olisi pitänyt päästää siitä siteestä sapatinpäivänä?"

STLK Tätä naista, joka on Aabrahamin tytär ja jota saatana on pitänyt sidottuna, katso, jo kahdeksantoista vuotta, tätäkö ei olisi pitänyt päästää siitä siteestä sapatinpäivänä?"

BIBLIA 1776 Eikö myös tämä Abrahamin tytär pitäisi sabbatina päästettämän tästä siteestä, jonka, katso, saatana on kahdeksantoistakymmentä vuotta sitonut?

17. **TR** καὶ | *kai* ja ταῦτα | *tauta* näin λέγοντος | *legontos* puhuessaan αὐτοῦ |
autou Hänen κατηγορούντο | *katēschynonto* häpesivät πάντες | *pantes* kaikki οἱ
| *oi* jotka ἀντικείμενοι | *antikeimenoι* olivat vastustaneet αὐτῶ· | *autō* Häntä
καὶ | *kai* ja πᾶς | *pas* kaikki ὁ | *ho* ὄχλος | *ochlos* kansa ἔχαιρεν | *echairen*
iloitsi ἐπὶ | *epi* πᾶσι | *pasi* kaikista τοῖς | *tois* ἐνδόξοις | *endoksois*
erinomaisista τοῖς | *tois* γινομένοις | *ginomenoις* teoistaan ὑπ' | *hyp* αὐτοῦ |
autou Hänen

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּאֶמְרוֹ | ke'amero אֶת־הַדְּבָרִים | 'et-ha'devarim הַלֵּל |
ha'elleh נִכְלְמוּ | nichlemu כָּל־מִתְקוֹמְמָיו | kol-mitqomemaiv וַיַּיְחַמְּכֵם | vajjismach
כָּל־הָעַם | kol-ha'am תִּשְׂפֹּאֲלֹתַי | 'al-kol-hannifla'ot הַנְּעֻשׂוֹת | hanna'asot
עַל־יָדַי | 'al-jado

TKIS Hänen näin sanoessaan kaikki Hänen vastustajansa häpesivät, ja kaikki kansa iloitsi kaikista niistä erinomaisista teoista, joita Hän teki.

STLK Hänen näin sanoessaan kaikki hänen vastustajansa häpesivät, ja kaikki kansa iloitsi kaikista niistä valtavista teoista, joita hän teki.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän näitä sanoi, niin häpesivät kaikki, jotka häntä vastaan olivat. Ja kaikki kansa iloitsi kaikista kunniallisista töistä, joita häneltä tehtiin.

18. **TR** ἔλεγε | *elege* niin Hän kertoi δέ | *de* τίνι | *tini* minkä ὁμοία | *homoia*
kaltainen ἐστὶν | *estin* ἡ | *hē* βασιλεία | *basileia* valtakunta τοῦ | *tou* Θεοῦ
| *Theou* Jumalan καὶ | *kai* ja τίνι | *tini* mihin ὁμοιώσω | *homoiōsō* vertaisin
αὐτήν | *autēn* sen

Delitzsch וַיֵּאמֶר | vajjo'mar לְמָה | le'ma דּוֹמָה | doma מַלְכוּת | malchut הַאֱלֹהִים
| ha'ELOHIM וְאֶל־מָה | ve'el-ma אֲמַשִּׁילֶנָּה | 'amshilenna

TKIS Niin Hän sanoi: "Minkä kaltainen on Jumalan valtakunta ja mihin sen vertaisin?"

STLK Hän sanoi: "Minkä kaltainen on Jumalan valtakunta, ja mihin sen vertaan?"

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi: kenenkä vertainen on Jumalan valtakunta, ja kenenkä kaltaiseksi minä sen teen?

19. *TR* ὁμοία | *homoia* kaltainen ἐστὶ | *esti* se on κόκκῳ | *kokkō* siemenen
σινάπεως | *sinapeōs* sinapin ὄν | *hon* jonka λαβὼν | *labōn* otti ἄνθρωπος |
anthrōpos mies ἔβαλεν | *ebalen* heittäen εἰς | *eis* κῆπον | *kēpon* puutarhaansa
ἐαυτοῦ· | *heautou* καὶ | *kai* ja ἤρξησε | *ēuksēse* se kasvoi καὶ | *kai* ja ἐγένετο
| *egeneto* tuli εἰς | *eis* δένδρον | *dendron* puuksi μέγα | *mega* suureksi καὶ |
kai ja τὰ | *ta* πετεινὰ | *peteina* linnut τοῦ | *tou* οὐρανοῦ | *ouranou* taivaan
κατεσκήνωσεν | *kateskēnōsen* pesivät ἐν | *en* τοῖς | *tois* κλάδοις | *kladois*
oksilla αὐτοῦ | *autou* sen

Delitzsch דּוֹמָה | doma הִיא | hi' לְגַרְגֵּר | le'garger שֶׁל־חַרְדָּל | shel-chardal אֲשֶׁר
'asher לְקָחוֹ | le'qacho אִישׁ | 'ish וַיִּשְׁימֶהוּ | vaje'simehu בָּגְנוּ | veganno וַיַּצְמַח
vajjitzmach וַיְהִי | vaje'hi לְעֵץ | le'etz גָּדוֹל | gadol וַעֲוֹ | ve'of הַשָּׁמַיִם |
hash'shamaim יֶקְנֵן | jeqannen בְּעֵנָפָיו | ba'anafaiv

TKIS Se on sinapinsiemenen kaltainen, jonka mies otti ja kylvi puutarhaansa. Se kasvoi ja siitä tuli (iso) puu, ja taivaan linnut tekivät pesänsä sen oksille."

STLK Se on sinapinsiemenen kaltainen, jonka mies otti ja kylvi puutarhaansa. Se kasvoi, ja siitä tuli puu, ja taivaan linnut tekivät pesänsä sen oksille."

BIBLIA 1776 Se on sinapin siemenen vertainen, jonka ihminen otti ja kylvi yrttitarhaansa; ja se kasvoi ja tuli suureksi puuksi ja taivaan linnut tekivät pesänsä sen oksille.

20. *TR* καὶ | *kai* ja πάλιν | *palin* uudelleen εἶπε | *eipe* Hän sanoi τίτι | *tini*
mihin ὁμοιώσω | *homoiōsō* vertaan τὴν | *tēn* βασιλείαν | *basileian* valtakunnan
τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer עוֹד | 'od אֶל־מָה | 'el-ma אֲדַמְּהָ | 'adammeh אֵת | 'et מַלְכוּת | malchut הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Taas Hän sanoi: "Mihin vertaisin Jumalan valtakunnan?"

STLK Taas hän sanoi: "Mihin vertaan Jumalan valtakunnan?"

BIBLIA 1776 Ja hän taas sanoi: kenenkä vertaiseksi minä Jumalan valtakunnan teen?

21. *TR* ὁμοία | *homoia* kaltainen ἐστὶ | *esti* se on ζύμη | *dzymē* hapatteen ἣν | *hēn* jonka λαβοῦσα | *labousa* otti γυνή | *gynē* nainen ἐνέκρυσεν | *enekrypsen* kätkien sen εἰς | *eis* ἀλεύρου | *aleourou* jauhoihin σάτα | *sata* vakalliseen τρία | *tria* kolmeen ἕως | *eōs* kunnes οὗ | *hou* ἐζυμώθη | *edzymōthē* happani ὅλον | *holon* kaikki

Delitzsch דוֹמָה | doma הִיא | hi' לְאֹר | lis'or אֲשֶׁר | 'asher לְקַחַתָּהּ | le'qachattu אֲשֶׁר | 'ish'sha וַתִּטְמְנֶהּ | vatitmenehu בְּשֶׁלֶשׁ | bishlsh סְאִים | se'im קֶמַח | qemach עַד | 'ad כִּי־יִחְמַץ | ki-jechmatz כֵּלֹ | kullo

TKIS Se on hapatuksen kaltainen, jonka nainen otti ja sekoitti kolmeen vakalliseen jauhoja, kunnes kaikki happani."

STLK Se on hapatteen kaltainen, jonka nainen otti ja sekoitti kolmeen vakalliseen vehnäjauhoja, kunnes kaikki happani."

BIBLIA 1776 Se on hapatuksen kaltainen, jonka vaimo otti, ja pani sen kolmeen jauhovakkaan, siihenasti kuin se kaikki happani.

22. *TR* καὶ | *kai* ja διεπορεύετο | *dieporeueto* Hän kulki κατὰ | *kata* πόλεις | *poleis* kaupungeissa καὶ | *kai* ja κώμας | *kōmas* kylissä διδάσκων | *didaskōn* opettaen καὶ | *kai* ja πορείαν | *poreian* matkaa ποιούμενος | *poioumenos* tehdessään εἰς | *eis* Ἱερουσαλὴμ | *Ierusalēm* Jerusalemiin

Delitzsch וַיֵּבֶר | vajja'avor בְּעָרִים | be'arim וּבְכַפְרִים | uvakkefarim עֲבוֹר | 'avor דְּלָמַד | ve'lammed וַיַּיָּסֶם | vajjasem אֶת־דַּרְכּוֹ | 'et-darko לָבוֹא | lavo' יְרוּשָׁלַיִם | Jerushalaim

TKIS Hän vaelsi kaupungista kaupunkiin ja kylästä kylään opettaen ja kulkien Jerusalemia kohti.

STLK Hän vaelsi kaupungista kaupunkiin ja kylästä kylään ja opetti kulkien Jerusalemia kohti.

BIBLIA 1776 Ja hän vaelsi kaupunkien ja kyläin kautta opettain, ja matkusti Jerusalemia päin.

23. **TR** εἶπε | *eipe* ja kysyi δέ | *de* τις | *tis* joku αὐτῷ | *autō* Häneltä Κύριε | *Kyrie* Herra εἰ | *ei* onko ὀλίγοι | *oligoi* vähän niitä οἱ | *oi* σωζόμενοι | *sōdzomenoi* jotka pelastuvat ὁ | *ho* δὲ | *de* ja εἶπε | *eipe* Hän sanoi πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille

Delitzsch וַיִּשְׁאַלְהוּ | vajjish'alehu שְׂאִיל | 'ish לְאֹמֶר | le'mor אֲדֹנָיִנוּ | 'ADONEINU הַמְצִיט | ham'at הֵם | hem הַנְּשָׁפְטִים | hannosha'im

TKIS Joku kysyi Häneltä: "Herra, onko niitä vähän, jotka pelastuvat?" Niin Hän sanoi heille:

STLK Joku kysyi häneltä: "Herra, onko niitä vähän, jotka pelastuvat?" Hän sanoi heille:

BIBLIA 1776 Niin sanoi yksi hänelle: Herra, vähäkö niitä on, jotka autuaaksi tulevat? Ja hän sanoi heille:

24. **TR** ἀγωνίζεσθε | *agōnidzesthe* kilvoitelkaa εἰσελθεῖν | *eiselthein* päästäksenne sisään διὰ | *dia* τῆς | *tēs* στενῆς | *stenēs* ahtaasta πύλης· | *pylēs* portista ὅτι | *hoti* sillä πολλοί | *polloi* monet λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille ζητήσουσιν | *dzētēsousin* yrittävät εἰσελθεῖν | *eiselthein* päästä sisälle καὶ | *kai* mutta οὐκ | *ouk* eivät ἰσχύσουσιν | *ischysousin* kykene

Delitzsch וַיִּשְׁאַלְהוּ | vajjo'mer שְׂאִיל | 'aleihem הַתְּצַדִּיקִים | hit'ammetsu לְבוֹא | lavo' בַּפֶּתַח | bappetach הַצָּר | hatz'tzar כִּי־אֹמֶר | ki-'omer אֲנִי | 'ani לְכֶם | la'chem רַבִּים | rabbim יְבַקְשׁוּ | jevaqueshu לְבוֹא | lavo' וְלֹא | velo' יִוְכַלּוּ | juchalu

TKIS ”Kilvoitelkaa päästäksenne sisälle ahtaasta ovesta, sillä monet, sanon teille, yrittävät päästä sisälle, mutta eivät kykene.

STLK "Kilvoitelkaa päästäksenne sisälle ahtaasta portista, sillä monet, sanon teille, koettavat päästä sisälle, mutta eivät voi.

BIBLIA 1776 Pyytäkää ahtaasta portista mennä sisälle, sillä monta on, sanon minä teille, jotka pyytävät mennä sisälle, ja ei taida.

25. *TR* ἀφ' | *af* οὗ | *hou* sen jälkeen ἂν | *an* kun ἐγερθῆ | *egerthē* on noussut ὁ | *ho* οἰκοδεσπότης | *oikodespotēs* perheenisäntä καὶ | *kai* ja ἀποκλείσει | *apokleisē* sulkenut τὴν | *tēn* θύραν | *thyran* oven καὶ | *kai* niin ἄρξησθε | *arksēsthe* alatte ἔξω | *eksō* ulkona ἐστάναι | *hestanai* seistä καὶ | *kai* ja κρούειν | *krouein* kolkuttamaan τὴν | *tēn* θύραν | *thyran* ovea λέγοντες | *legontes* sanoen Κύριε | *Kyrie* Herra Κύριε | *Kyrie* Herra ἄνοιξον | *anoikson* avaa ἡμῖν· | *hēmin* meille καὶ | *kai* mutta ἀποκριθεὶς | *apokritheis* Hän vastaa ἐρεῖ | *erei* sanoen ὑμῖν | *hymin* teille οὐκ | *ouk* en οἶδα | *oida* tunne ὑμᾶς | *hymas* teitä πόθεν | *pothen* mistä ἐστέ· | *este* olette

Delitzsch וְהִיא | ve'haja מִיּוֹם | mijom אֲשֶׁר | 'asher יְקוּם | jaqum בַּעַל | ba'al הַבַּיִת | ha'bait וְסָגַר | vesagar אֶת־הַדְּלָתַי | 'et-haddalet וְתַחֲלוּ | vetachellu לַעֲמֹד | la'amod בַּחֲזוֹן | bachutz וְלִדְפֹק | velidpoq עַל־הַדְּלָתַי | 'al-haddelet לְאֹמַר | le'mor אֲדַגִּינוּ | 'ADONEINU אֲדַגִּינוּ | 'ADONEINU פֶּתַח־לָנוּ | petach-lanu וְנַגֵּה | ve'ana וְאָמַר | ve'amar אֲלֵיכֶם | 'aleichem אֲיַנְנִי | 'einenni יוֹדַע | jodea' אֶתְכֶם | 'etchem מֵאֵין | me'ain אֶתְּךָ | 'attem

TKIS Sen jälkeen kun isäntä on noussut ja sulkenut oven ja te alatte seistä ulkona ja kolkuttaa oveen sanoen: 'Herra, (Herra,) avaa meille', hän vastaa ja sanoo teille: 'En tunne teitä, mistä olette.'

STLK Sen jälkeen kun perheenisäntä on noussut ja sulkenut oven ja rupeatte seisomaan ulkona ja kolkuttamaan ovea sanoen: 'Herra, avaa meille', hän vastaa ja sanoo teille: 'En tunne teitä enkä tiedä, mistä olette.'

BIBLIA 1776 Kuin perheenisäntä on noussut ja oven sulkenut, ja te rupeatte ulkona seisomaan ja oven päälle kolkuttamaan ja sanomaan: Herra, Herra, avaa meille! ja hän vastaa ja sanoo teille: en minä teitä tunne, kusta te olette;

26. *TR* τότε | *tote* silloin ἄρξεσθε | *arksesthe* rupeatte λέγειν | *legein* sanomaan ἐφάγομεν | *efagomen* söimme ἐνώπιόν | *enōpion* edessäsi σου | *sou* sinun καὶ

| *kai* ja ἐπίομεν | *epiomen* joimme καὶ | *kai* ja ἐν | *en* ταῖς | *tais* πλατείας
| *plateiais* kaduillamme ἡμῶν | *hēmōn* meidän ἐδίδαξας | *edidaksas* opetit

Delitzsch אַז | 'az תַּחֲלוּ | tachellu לְאֹמֶר | le'mor אַחַלְנוּ | 'achalnu וְשָׂחִינוּ | veshatinu לְפָנֶיךָ | le'fanecha וּבְרַחֲבוֹתַיִנוּ | uvirchovoteinu לְמַדְתָּ | limmadeta

TKIS Silloin te alatte sanoa: 'Me söimme ja joimme sinun edessäsi, ja meidän kaduillamme sinä opetit.'

STLK Silloin alatte sanoa: 'Mehän söimme ja joimme sinun seurassasi, ja meidän kaduillamme sinä opetit.'

BIBLIA 1776 Niin te rupeette sanomaan: me olemme syöneet ja juoneet sinun edessäs, ja meidän kaduillamme sinä opetit.

27. **TR** καὶ | *kai* mutta ἐρεῖ | *erei* Hän on sanova λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymīn* teille οὐκ | *ouk* en οἶδα | *oida* tunne ὑμᾶς | *hymas* teitä πόθεν | *pothen* mistä ἐστέ· | *este* olette ἀπόστητε | *apostēte* menkää pois ἀπ' | *ap* luotani ἐμοῦ | *emou* minun πάντες | *pantes* kaikki οἱ | *oi* ἐργάται | *ergatai* tekijät τῆς | *tēs* ἀδικίας | *adikias* vääryyden

Delitzsch וְיֹאמַר | vejo'mar אֲנִי | 'ani אֹמֵר | 'omer לְכֶם | la'chem אֵינְנִי | 'einenni יוֹדֵעַ | jodea' אֶתְכֶם | 'etchem מֵאַיִן | me'ain אֲתֶם | 'attem סוּרוּ | suru מִמְּנִי | mimmenni כֹּל־פְּעֻלֵי | kol-po'alei הָאָוֶן | ha'aven

TKIS Mutta hän on lausuva: 'Sanon teille, etten tunne teitä — mistä olette. Menkää pois luotani, kaikki te väärintekijät.'

STLK Mutta hän lausuu: 'Sanon teille: en tiedä, mistä olette. Menkää pois luotani, kaikki vääryyden tekijät.'

BIBLIA 1776 Ja hän on sanova: minä sanon teille: en minä teitä tunne, kusta te olette; menkää pois minun tyköäni, kaikki te väärintekiät.

28. **TR** ἐκεῖ | *ekei* siellä ἔσται | *estai* on oleva ὁ | *ho* κλαυθμὸς | *klauthmos* itku καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* βρυγμὸς | *brygmōs* kiristys τῶν | *tōn* ὀδόντων | *odontōn* hampaiden ὅταν | *hotan* silloin kun ὀψησθε | *opsēsthe* näette Ἀβραάμ | *Abraam* Aabrahamin καὶ | *kai* ja Ἰσαὰκ | *Isaak* Iisakin καὶ | *kai* ja Ἰακώβ | *Iakōb* Jaakobin καὶ | *kai* ja πάντας | *pantas* kaikki τοὺς | *tous* προφῆτας |

profētas profeetat ἐν | *en* τῆ | *tē* βασιλεία | *basileia* valtakunnassa τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan ὑμᾶς | *hymas* mutta teidät δὲ | *de* ἐκβαλλομένους | *ekballomenous* heitettyinä ἔξω | *eksō* ulos

Delitzsch וְשָׁמַח | vesham הִתְהַלַּל | tihjeh הִתְהַלַּל | hajelala וְחָרַק | vacharoq הִשְׁפִּיץ | hash'shinnaim כְּאֲשֶׁר | ka'asher תִּרְאוּ | tir'u אֶת־אַבְרָהָם | 'et-'Avraham וַיִּצְחַק | veJitzchaq וַיִּנְקַב | veJa'akov וְאֶת־כָּל־הַנְּבִיאִים | ve'et-kol-hannevi'im בְּמַלְכוּת | be'malchut הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM וְאַתֶּם | ve'attem מְגֹרָשִׁים | megorashim הִחֲזִיקוּ | ha'chutza

TKIS Siellä on itku ja hammasten kiristys, kun näette Aabrahamin ja lisakin ja Jaakobin ja kaikki profeetat Jumalan valtakunnassa, mutta itsenne ulos heitettyinä.

STLK Siellä on oleva itku ja hammasten kiristys, kun näette Aabrahamin, Iisakin ja Jaakobin ja kaikkien profeettojen olevan Jumalan valtakunnassa, mutta huomaatte itsenne heitetyiksi ulos.

BIBLIA 1776 Siellä pitää oleman itku ja hammasten kiristys, kuin te näette Abrahamin ja Isaakin ja Jakobin ja kaikki prophetat Jumalan valtakunnassa, mutta itsenne ajettavan ulos.

29. *TR* καὶ | *kai* ja ἤξουσιν | *hēksousin* tulijat ἀπὸ | *apo* ἀνατολῶν | *anatolōn* idästä καὶ | *kai* ja δυσμῶν | *dysmōn* lännestä καὶ | *kai* ja ἀπὸ | *apo* βορρᾶ | *borra* pohjoisesta καὶ | *kai* ja νότου | *notou* etelästä καὶ | *kai* ja ἀνακλιθήσονται | *anaklithēsontai* he aterioivat ἐν | *en* τῆ | *tē* βασιλεία | *basileia* valtakunnassa τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וַיִּבְאוּ | vejavo'u מִמִּזְרַח | mimmizrach וּמִמְּצָפוֹן | umimma'arav וּמִדְרֹם | umiddarom וַיִּסְבּוּ | vejasebbu בְּמַלְכוּת | be'malchut הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Ja pelastetut* saapuvat idästä ja lännestä ja pohjoisesta ja etelästä ja aterioivat Jumalan valtakunnassa.

STLK Tulijoita saapuu idästä ja lännestä sekä pohjoisesta ja etelästä, ja he aterioivat Jumalan valtakunnassa.

BIBLIA 1776 Ja heidän pitää tuleman idästä ja lännestä, pohjoisesta ja etelästä, ja Jumalan valtakunnassa istuman.

30. **TR** καὶ | *kai* ja ἰδοὺ | *idou* katso εἰσὶν | *eisin* on ἔσχατοι | *eschatoi*
viimeisiä οἱ | *hoi* jotka ἔσονται | *esontai* tulevat πρῶτοι | *prōtoi* ensimmäisiksi
καὶ | *kai* ja εἰσὶ | *eisi* on πρῶτοι | *prōtoi* ensimmäisiä οἱ | *hoi* jotka ἔσονται
| *esontai* tulevat ἔσχατοι | *eschatoi* viimeisiksi

Delitzsch וְהִנֵּה | ve'hinneh וְיֵשׁ | jesh אַחֲרֹנִים | 'acharonim אֲשֶׁר | 'asher יְהִי |
יִהְיֶה | ri'shonim וְרֵאשׁוֹנִים | veri'shonim אֲשֶׁר | 'asher יְהִי | jihju יִהְיֶה
| 'acharonim

TKIS Katso, on viimeisiä, jotka tulevat ensimmäisiksi, ja on ensimmäisiä, jotka
tulevat viimeisiksi."

STLK Katso, on viimeisiä, jotka tulevat ensimmäisiksi, ja on ensimmäisiä, jotka
tulevat viimeisiksi."

BIBLIA 1776 Ja katso, ne ovat viimeiset, jotka tulevat ensimmäisiksi, ja ne ovat
ensimmäiset, jotka tulevat viimeisiksi.

31. **TR** ἐν | *en* αὐτῇ | *autē* samana τῇ | *tē* ἡμέρα | *hēmera* päivänä προσῆλθόν
| *prosēlthon* tuli τινες | *tines* muutamia φαρισαῖοι | *farisaioi* fariseuksia
λέγοντες | *legontes* sanomaan αὐτῷ | *autō* Hänelle ἔξελε | *ekselthe* lähde καὶ
| *kai* ja πορεύου | *poreuou* mene pois ἐντεῦθεν | *enteuthen* täältä ὅτι | *hoti*
sillä Ἡρώδης | *Hērōdēs* Herodes θέλει | *thelei* tahtoo σε | *se* sinut ἀποκτεῖναι
| *apokteintai* tappaa

Delitzsch בַּיּוֹם | baijom הַהוּא | hahu' נִגְשׁוּ | niggeshu מִן־הַפְּרוּשִׁים | min-
הַפְּרוּשִׁים | vajjo'meru אֵלָיו | 'elaiv אֵץ | tze' וְלֵךְ | ve'lech מִזֶּה | mizzeh
כִּי | ki הֵרֹדֵס | Horedos מְבַקֵּשׁ | mevaqesh לְהַרְגֶּחָה | le'haregecha

TKIS *Samana päivänä* tuli Hänen luokseen muutamia fariseuksia, ja he sanoivat
Hänelle: "Lähde ja mene pois täältä, sillä Herodes tahtoo tappaa sinut."

STLK Samalla hetkellä tuli hänen luokseen muutamia fariseuksia, ja he sanoivat
hänelle: "Lähde ja mene täältä pois, sillä Herodes tahtoo tappaa sinut."

BIBLIA 1776 Sinä päivänä tulivat muutamat Pharisealaiset ja sanoivat hänelle:
lähde ulos ja mene täältä pois; sillä Herodes tahtoo sinua tappaa.

32. *TR* καὶ | *kai* mutta εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille πορευθέντες | *poreuthentes* menkää εἶπατε | *eipate* sanokaa τῇ | *tē* ἀλώπεκι | *alōpeki* ketulle ταύτῃ | *tautē* sille Ἰδού | *idou* katso ἐκβάλλω | *ekballō* ajan ulos δαιμόνια | *daimonia* riivaajia καὶ | *kai* ja ἰάσεις | *iaseis* parannan ἐπιτελῶ | *epitelō* σήμερον | *sēmeron* tänään καὶ | *kai* ja αὐριον | *aurion* huomenna καὶ | *kai* ja τῇ | *tē* τρίτῃ | *tritē* kolmantena τελειοῦμαι | *teleioumai* pääsen määräni päähän

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem לְכוּ | le'chu וְאָמְרוּ | ve'imru אֶל־הַשְּׂוֹעֵל | 'el-hash'shu'al הַזֶּה | hazzeh הַנֶּגֶז | hinnī מְגַרֵּשׁ | megaresh יְשִׁידִים | shedim וּפְעֻל | ufo'el רְפוּאוֹת | refu'ot הַיּוֹם | hajjom וּמְחַר | umachar וּבְשִׁלְשִׁי | uvash'shelishi אֲבָא | 'avo' קֶצֶי | 'ad-qitz'tzi

TKIS Hän sanoi heille: "Menkää ja sanokaa sille ketulle: 'Katso, minä ajan ulos riivaajia ja parannan sairaita tänään ja huomenna, ja kolmantena päivänä pääsen määräni päähän.'

STLK Hän sanoi heille: "Menkää ja sanokaa sille ketulle: 'Katso, ajan ulos riivaajia ja parannan sairaita tänään ja huomenna, ja kolmantena päivänä tulen määränpäähän.'

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: menkää ja sanokaat sille ketulle: katso, minä ajan ulos perkeleitä, ja parannan tänäpäpä ja huomenna, ja kolmantena päivänä minä lopetetaan.

33. *TR* πλὴν | *plēn* kuitenkin δεῖ | *dei* pitää με | *me* minun σήμερον | *sēmeron* tänään καὶ | *kai* ja αὐριον | *aurion* huomenna καὶ | *kai* ja τῇ | *tē* ἐχομένη | *echomenē* seuraavana πορεύεσθαι· | *poreuesthai* vaeltaa ὅτι | *hoti* sillä οὐκ | *ouk* ei ἐνδέχεται | *endechetai* sovi προφήτην | *profētēn* profeetan ἀπολέσθαι | *apolesthai* saada surmansa ἔξω | *eksō* ulkopuolella Ἱερουσαλήμ | *Ierusalēm* Jerusalemin

Delitzsch אָבָא | 'aval הַלּוֹךְ | haloch אֶלְיָהֶם | 'elech הַיּוֹם | hajjom וּמְחַר | umachar וּמִמּוֹחֹרָתוֹ | umimmochorato כִּי | ki לֹא־יִתְכַן | lo'-jittachen אֲשֶׁר | 'asher יֵאבֹד | jo'vad נְבִיא | navi' מְחֹרָתוֹ | michutz לִירוּשָׁלַיִם | liJerushalaim

TKIS Kuitenkin minun pitää vaeltaa tänään ja huomenna ja seuraavana päivänä, sillä ei sovi että profeetta saa surmansa muualla kuin Jerusalemissa.

STLK Kuitenkin minun pitää vaeltaa tänään, huomenna ja ylihuomenna, sillä ei sovi, että profeetta saa surmansa muualla kuin Jerusalemissa.

BIBLIA 1776 Kuitenkin pitää minun tänäpäpä ja huomenna ja toisena huomenna vaeltaman; sillä ei tapahdu, että propheta muualla hukataan kuin Jerusalemissa.

34. **TR** Ἰερουσαλήμ | *Ierusalēm* Jerusalem Ἰερουσαλήμ | *Ierusalēm* Jerusalem ἡ | *hē* joka ἀποκτείνουσα | *apokteinousa* tapat τοὺς | *tous* προφήτας | *profētas* profeetat καὶ | *kai* ja λιθοβολοῦσα | *lithobolousa* kivitāt τοὺς | *tous* νε ἀπεσταλμένους | *apestalmenous* jotka ovat lähetetyt πρὸς | *pros* luoksesi αὐτήν | *autēn* ποσάκις | *posakis* kuinka usein ἠθέλησα | *ēthelēsa* olen tahtonut ἐπισυνάξει | *episynaksai* koota τὰ | *ta* τέκνα | *tekna* lapsesi σου | *sou* sinun ὄν | *hon* τρόπον | *tropōn* samalla tavalla kuin ὄρνις | *ornis* kana τὴν | *tēn* ἐαυτῆς | *heautēs* omat νοσσιᾶν | *nossian* poikasensa ὑπὸ | *hypo* alle τὰς | *tas* πτέρυγας | *pterygas* siipiensä καὶ | *kai* mutta οὐκ | *ouk* ette ἠθελήσατε | *ēthelēsate* tahtoneet

Delitzsch יְרוּשָׁלַיִם | Jerushalaim יְרוּשָׁלַיִם | Jerushalaim הַהֲרֵרֶגֶת | hahoreget אֶת־הַנְּבִיאִים | 'et-hannevi'im וְהַסֹּקֵלֶת | ve'hassoqelet אֶת־הַנְּזִשְׁלָחִים | 'et-hannishlachim אֲלֶיהָ | 'eleha כַּמָּה | kammeh פְּעָמִים | fe'amim חֲפָצְתִי | chafatzti לְקַבֵּץ | le'qabbetz אֶת־בְּנֵיךָ | 'et-banaich כְּאֲשֶׁר | ka'asher תִּקְבֹּץ | teqabbetz הַתַּרְגֻּמֹת | hatar'negolet אֶת־אֶפְרוֹחֶיהָ | 'et-'efrocheha תַּחַת | tachat כְּנֹפֶיהָ | kenafeha וְאֶת־ | ve'attem לָ | lo' אֲבִיתֶם | 'avitem

TKIS Jerusalem, Jerusalem, sinä, joka tapat profeetat ja kivitāt ne, jotka ovat luoksesi lähetetyt! Kuinka usein olen tahtonut koota lapsesi niin kuin kana poikasensa siipiensä alle! Mutta te ette ole tahtoneet.

STLK Jerusalem, Jerusalem, sinä, joka tapat profeetat ja kivitāt ne, jotka ovat lähetetyt luoksesi, kuinka usein olenkaan tahtonut koota lapsesi, niin kuin kana kokoo poikasensa siipiensä alle! Mutta [te] ette ole tahtoneet.

BIBLIA 1776 Jerusalem, Jerusalem, joka tapat prophetat ja kivitāt niitä, jotka sinun tyköś lähetetään, kuinka usein minä tahdoin koota sinun lapses, niinkuin kana kokoo poikansa siipiensä alle, ja ette tahtoneet?

35. **TR** ἰδοὺ | *idou* katso ἀφίεται | *afietai* jää ὑμῖν | *hymin* teille ὁ | *ho* οἶκος | *oikos* huoneenne ὑμῶν | *hymōn* teidän ἔρημος· | *erēmos* autiona ἀμὴν |

amēn sillä todella δε | *de* λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille ὅτι | *hoti* että οὐ μή | *ou mē* ette με | *me* minua ἴδητε | *idēte* näe ἕως | *heōs* ennen kuin ἔν | *an* ἤξει | *ēksē* aika tulee ὅτε | *hote* jolloin εἴπητε | *eipēte* sanotte εὐλογημένος | *eulogēmenos* siunattu olkoon Hän ὁ | *ho* joka ἐρχόμενος | *erchomenos* tulee ἐν | *en* ὀνόματι | *onomati* nimessä Κυρίου | *Kyriou* Herran

Delitzsch הַנְּהָה | hinneh בְּיַתְּכֶם | veitechem וְעֵזְבֵהוּ | je'azev לְכֶם | la'chem מִשְׁמֵךְ | shamem וְאֵנִי | va'ani אֲמַר | 'omer לְכֶם | la'chem כִּי־רָאִה | ki-ra'oh לֹא | lo' תִּרְאוּנִי | tir'uni עַד־בּוֹא | 'ad-bo' הַעֵת | ha'et אֲשֶׁר | 'asher הַתְּאֲמָרוּ | to'meru בְּרוּךְ | baruch הַבָּא | haba' בְּשֵׁם | be'shem הַיהוָה | JAHWEH

TKIS Katso, huoneenne jää teille autiona. Mutta (totisesti) sanon teille: ette näe minua ennen kuin aika tulee, jolloin sanotte: 'Siunattu olkoon Hän, joka tulee Herran nimessä.'

STLK Katso, 'teidän huoneenne jää autioksi.' Mutta sanon teille: ette näe minua, ennen kuin tulee se aika, jolloin sanotte: 'Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimeen.'

BIBLIA 1776 Katso, teidän huoneenne jätetään teille kylmille. Totisesti sanon minä teille: ei teidän pidä minua näkemän, siihenasti kuin se aika tulee, jona te sanotte: siunattu olkoon se, joka tulee Herran nimeen!

14 Luku

1. **TR** καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἐν | *en* τῷ | *tō* ἐλθεῖν | *elthein* mennessä αὐτὸν | *auton* Hänen εἰς | *eis* οἴκόν | *oikon* taloon τινος | *tinος* erään τῶν | *tōn* ἀρχόντων | *archontōn* johtomiehen τῶν | *tōn* φαρισαίων | *farisaiōn* fariseusten σαββάτῳ | *sabbatō* sapattina φαγεῖν | *fagein* syömään ἄρτον | *arton* ateriaa καὶ | *kai* ja αὐτοὶ | *autoi* he ἦσαν | *ēsan* olivat παρατηρούμενοι | *paratēroumenoi* tarkkaillen αὐτόν | *auton* Häntä

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּבֹאוֹ | bevo'o בְּשַׁבַּת | vash'Shabbat אֶל־בַּיִת | 'el-beit אֶחָד | 'echad מִרְאֵשֵׁי | mera'shei הַפְּרוּשִׁים | hap'rushim לְאֶכְלֵם | le'echol לְחֶם | la'chem וְהֵמָּה | vehemma אֲרָבִים | 'orevim לוֹ | lo

TKIS Kun Hän sapattina tuli erään fariseusten johtomiesten taloon aterioimaan, he pitivät Häntä silmällä.

STLK Tapahtui, että kun hän tuli sapattina erään fariseusten johtomiehen taloon aterialle, he pitivät häntä silmällä.

BIBLIA 1776 Ja tapahtui, että hän tuli yhden Pharisealaisten päämiehen huoneesen sabbatina rualle, ja he vartioitsivat häntä.

2. **TR** καὶ | *kai* ja ἰδοὺ | *idou* katso ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies τις | *tis* eräs ἦν | *ēn* oli ὑδροπικὸς | *hydrōpikos* vesitautinen ἐμπροσθεν | *emprosthen* edessään αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch וְהִנֵּה | ve'hinneh אִישׁ | 'ish אֶחָד | 'echad לְפָנָיו | le'fanaiv אֲשֶׁר | 'asher גּוֹפּוֹ | gufo צָבָה | tzava מִמַּיִם | mimmaim

TKIS Katso, oli muuan vesitautinen mies Hänen edessään.

STLK Katso, siellä oli vesitautinen mies hänen edessään.

BIBLIA 1776 Ja katso, siinä oli vesitautinen ihminen hänen edessänsä.

3. **TR** καὶ | *kai* niin ἀποκριθεὶς | *apokritheis* otti puheeksi ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπε | *eipe* sanoen πρὸς | *pros* τοὺς | *tous* νομικοὺς | *nomikous* lainoppineille καὶ | *kai* ja φαρισαίους | *farisaious* fariseuksille λέγων | *legōn* sanokaa εἰ | *ei* ἔστι | *eksesti* onko lupa τῷ | *tō* σαββάτῳ | *sabbatō* sapattina θεραπεύειν | *therapeuein* parantaa

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an יֵשׁוּעַ | JESHUA וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶל־בָּעָלֵי | 'el-ba'alei הַתּוֹרָה | ha'torah וְאֶל־הַפְּרִוּשִׁים | ve'el-hap'rushim לְאֹמֵר | le'mor הַמַּטָּה | hamuttar לְרַפֵּא | lirpo' בַּשַּׁבָּת | vash'Shabbat אִם־לֹא | 'im-lo' וַיַּיְחָרֵשׁוּ | vajjacharishu

TKIS Niin Jeesus alkoi puhua lainoppineille ja fariseuksille sanoen: "Onko lupa sapattina parantaa [vai ei]?"

STLK Jeesus alkoi puhua lainoppineille ja fariseuksille ja sanoi: "Onko luvallista parantaa sapattina?" Mutta he olivat vaiti.

BIBLIA 1776 Niin Jesus vastaten sanoi lainoppineille ja Pharisealaisille: sopiiko sabbatina parantaa? Niin he vaikenivat.

4. *TR* οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta ἡσύχασαν | *hēsychasan* he olivat vaiti καὶ | *kai* niin ἐπιλαβόμενος | *epilabomenos* Hän tarttui häneen ἰάσατο | *iasato* parantaen αὐτόν | *auton* hänet καὶ | *kai* ja ἀπέλυσε | *apelyse* laski menemään

Delitzsch וַיִּבֹּא בֵּיחֶיזְבוֹ | vajjo'chez-bo וַיִּבְרַח אֵלָיו | vajjirpa'ehu וַיִּשְׁלַחְהוּ | vaje'shallechehu

TKIS Mutta he olivat vaiti. Niin Hän tarttui häneen, paransi hänet ja laski menemään.

STLK Hän tarttui häneen, paransi hänet ja laski menemään.

BIBLIA 1776 Mutta hän rupesi häneen, ja paransi hänen, ja pääsi menemään.

5. *TR* καὶ | *kai* ja ἀποκριθεὶς | *apokritheis* jatkoι puhettaan πρὸς | *pros* αὐτοὺς | *autous* heille εἶπε | *eipe* sanoen τίνος | *tinος* kenen ὑμῶν | *hymōn* teidän ὄνος | *onos* aasi ἢ | *ē* tai βοῦς | *bous* härkä εἰς | *eis* φρέαρ | *frear* kaivoon ἐμπεσεῖται | *empeseitai* putoaa καὶ | *kai* ja οὐκ | *ouk* ettei εὐθέως | *eutheōs* heti ἀνασπάσει | *anaspasei* nosta αὐτόν | *auton* sitä ἐν | *en* τῇ | *tē* ἡμέρᾳ | *hēmera* päivänä τοῦ | *tou* σαββάτου | *sabbatou* sapatin

Delitzsch וַיִּבֹּא אֵלָיו | vajja'an וַיִּשְׁמַע מִי | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem מִי | mi מִכֶּם | mikkem אֶל־הַבְּאֵר | 'asher חַמּוֹר | chamoro אֶל־שׁוֹר | 'o שׁוֹר | shoro יְפוֹל | jipol אֶל־הַבְּאֵר | 'el-habbe'er וְלֹא־יִמְהַר | velo'-jemaher לְהַעֲלוֹתָ | le'ha'aloto בְּיוֹם | bejom הַשַּׁבָּת | hash'Shabbat

TKIS Vielä Hän (puhui ja) sanoi heille: "Keneltä teistä putoaa aasi' tai härkä kaivoon, niin ettei hän heti vedä sitä ylös vaikka sapatinpäivänä?"

STLK Hän sanoi heille: "Jos joltakulta teistä putoaa aasi tai härkä kaivoon, eikö hän heti vedä sitä ylös sapatinpäivänäkin?"

BIBLIA 1776 Ja hän vastaten sanoi heille: kenenkä teistä nautaa eli aasi putoo kaivoon, eikö hän kohta sabbatin päivänä häntä ota ylös?

6. *TR* καὶ | *kai* ja οὐκ | *ouk* eivät ἴσχυσαν | *ischysan* he kyenneet ἀνταποκριθῆναι | *antapokrithēnai* vastaamaan αὐτῷ | *autō* Hänelle πρὸς | *pros* ταῦτα | *tauta* tähän

Delitzsch וְלֹא | velo' | וְיָחֵלּוּ | jachelu | לֵאשִׁיב עַל־זֹת | le'hashiv 'al-zot | דָּבָר | davar

TKIS Eivätkä he kyenneet vastaamaan (Hänelle) tähän.

STLK Mutta he eivät kyenneet vastaamaan tähän.

BIBLIA 1776 Ja ei he taitaneet häntä tähän vastata.

7. *TR* ἔλεγε | *elege* ja Hän sanoi δὲ | *de* πρὸς | *pros* τοὺς | *tous* κεκλημένους | *keklēmenous* kutsutuille παραβολήν | *parabolēn* vertauksen ἐπέχων | *epechōn* huomattessaan πῶς | *pōs* kuinka τὰς | *tas* πρωτοκλισίας | *prōtoklīsias* etummaisista sijoista ἐξελέγοντο | *ekselegonto* he valitsivat λέγων | *legōn* sanoen πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille

Delitzsch וַיִּשָּׂא | vajjissa' | מִן־שָׁלוֹ | meshalo | אֶל־הַקְּרוֹאִים | 'el-haqqeru'im | בְּרֵאוֹתָי | bir'oto | אֵיךְ | 'eich | בְּחָרוּ | bacharu | לָהֶם | lahem | לְהַסִּיב | le'hasev | בְּרֵאשִׁית | berosh | וַיֹּאמֶר | vajjo'mer | אֲלֵיהֶם | 'aleihem

TKIS Hän puhui kutsutuille vertauksen, koska Hän huomasi kuinka he valitsivat itselleen ensimmäisiä sijoja, ja sanoi heille:

STLK Huomatessaan, kuinka kutsutut valitsivat itselleen ensimmäisiä sijoja, hän puhui heille vertauksen ja sanoi heille:

BIBLIA 1776 Mutta hän sanoi vieraille vertauksen, koska hän ymmärsi, kuinka he valitsivat ylimmäisiä istuimia, sanoen heille:

8. *TR* ὅταν | *hotan* kun κληθῆς | *klēthēs* on kutsunut sinut ὑπό | *hypo* τινος | *tinous* joku εἰς | *eis* γάμους | *gamous* häihinsä μὴ | *mē* ἄλ᾽ κατακλιθῆς | *kataklithēs* asetu εἰς | *eis* τὴν | *tēn* πρωτοκλισίαν· | *prōtoklīsian* etummaiselle sijalle μήποτε | *mēpote* ettei ἐντιμότερός | *entimoterous* arvokkaampi σου | *sou* sinua ἧ | *ē* jonka κεκλημένος | *keklēmenos* on kutsunut ὑπ' | *hyp* αὐτοῦ | *autou* hän

Delitzsch כִּי־יִקְרָא | ki-jiqra' | אֶתְךָ | 'otecha | וְאִישׁ | 'ish | אֶל־הַחַתֻּנָּה | 'el-hachatunna | אֶל־תִּסֵּב | 'al-tasev | בְּרֵאשִׁית | berosh | פֶּן־יִקְרָע' | pen-jiqare' | שָׁמָּה | shamma | וְאִישׁ | 'ish | נִכְבַּד | nichbad | מִמֶּכְכָּה | mimmekka

TKIS ”Kun joku on kutsunut sinut häihin, älä asetu aterioimaan ensimmäiselle sijalle — ettei hän ehkä ole kutsunut sinua arvollisempaa.

STLK "Kun joku on kutsunut sinut häihin, älä asetu aterioimaan ensimmäiselle sijalle; sillä, jos hän on kutsunut sinua arvollisemman,

BIBLIA 1776 Kuinka joltakulta häihin kutsuttu olet, niin älä istu ylimmäiseen siaan, ettei joku kunniallisempi sinua ole häneltä kutsuttu,

9. **TR** καὶ | *kai* ja ἐλθὼν | *elthōn* tule ó | *ho* joka σὲ | *se* sinut καὶ | *kai* ja αὐτὸν | *auton* hänet καλέσας | *kalesas* on kutsunut ἐρεῖ | *erei* sanomaan σοι | *soi* sinulle δὸς | *dos* anna τούτῳ | *toutō* tälle τόπον· | *topon* paikkasi καὶ | *kai* ja τότε | *tote* silloin ἄρξῃ | *arksē* joudut μετ’ | *met* kanssa αἰσχύνῃς | *aischynēs* häpeän τὸν | *ton* ἔσχατον | *eschaton* viimeiselle τόπον | *topon* paikalle κατέχειν | *katechein* siirtymään

Delitzsch וּבֹא | *uva'* הַקָּרָא | *haqqore'* אֲוֹתְךָ | *'otecha* וְאֹתוֹ | *ve'oto* וְאָמַר | *ve'amar* אֶלַי | *'elecha* פִּנֵּה | *panneh* מִקּוֹם | *maqom* לָךְ | *lazeh* וְאֵץ | *ve'az* תְּקוּם | *taqum* בְּכַלְמָה | *bichlimma* לְקַחַת | *laqachat* אֶת־הַמִּקּוֹם | *'et-hammaqom* וְיִרְאֶה | *ha'acharon*

TKIS Niin hän, joka on sinut ja hänet kutsunut, tulee ja sanoo sinulle: 'Anna tälle sija', ja silloin sinä alat häveten siirtyä viimeiselle sijalle.

STLK niin se, joka on sinut ja hänet kutsunut, tulee ja sanoo sinulle: 'Anna tälle sija', ja sinun on häveten siirryttävä viimeiselle paikalle.

BIBLIA 1776 Ja tulee se, joka sinun ja hänen on kutsunut, ja sanoo sinulle: anna tälle siaan! ja niin sinä häpiällä menet alemma istumaan.

10. **TR** ἀλλ’ | *all* vaan ὅταν | *hotan* kun κληθῆς | *klēthēs* olet kutsuttu πορευθεὶς | *poreutheis* mene ἀνάπεσον | *anapeson* asettuen εἰς | *eis* τὸν | *ton* ἔσχατον | *eschaton* viimeiselle τόπον· | *topon* paikalle ἵνα | *hina* että ὅταν | *hotan* kun ἔλθῃ | *elthē* hän tulee ó | *ho* joka κεκληκώς | *keklēkōs* on kutsunut σε | *se* sinut εἴπη | *eipē* sanoen σοι | *soi* sinulle φίλε | *file* ystäväni προσανάβηθι | *prosanabēthi* nouse luokseni ἀνώτερον· | *anōteron* ylemmäksi τότε | *tote* silloin ἔσται | *estai* tulee σοι | *soi* sinulle δόξα | *doksa* kunnia

ένώπιον | *enōpion* edessä τῶν | *tōn* συνανακειμένων | *synanakeimenōn*
pöytäkumppaniesi σοι | *soi* sinun

Delitzsch אָבַל | 'aval כי | ki תִּקְרָא | tiqqare' לֵךְ | lech וְהָסֵב | ve'hasev בְּמִקוֹם |
bammaqom הָאֲחֵרוֹן | ha'acharon לְמַעַן | le'ma'an יָבֹא | javo' הַקִּרְאָה | haqqore'
אוֹתָךְ | 'otecha וְאָמַר | ve'amar אֵלַיְךָ | 'elecha אֲהוּבִי | 'ahuvi עֲלֶיךָ | 'aleh
לְמַעַן | le'ma'la מִנָּה | mizzeh וְהִיָּה־לְךָ | ve'haja-lecha כְּבוֹד | chavod לְפָנַי | lifnei
הַמִּסְבִּים | ham'subim עִמָּךְ | 'immach

TKIS Vaan kun sinut on kutsuttu, mene ja asetu viimeiselle sijalle, jotta hän, joka on sinut kutsunut, tullessaan sanoisi sinulle: 'Ystävä, astu ylemmä!' Silloin sinulle tulee kunnia [kaikkien] pöytäkumppaniesi edessä.

STLK Vaan kun olet kutsuttu, mene ja asetu viimeiselle sijalle, ja se, joka on sinut kutsunut, sanoo sinulle sisään tullessaan: 'Ystäväni, astu ylemmäksi.' Silloin tulee sinulle kunnia kaikkien pöytäkumppaniesi edessä.

BIBLIA 1776 Mutta kuin kutsuttu olet, niin mene ja istu alemmaiseen siaan, että se, joka sinun kutsunut on, tulis ja sanois sinulle: ystäväni, nouse ylemmä; silloin on sinulle kunnia niiden edessä, jotka ynnä kanssas atrioitsevat.

11. **TR** ὅτι | *hoti* sillä πᾶς | *pas* jokainen ὁ | *ho* joka ὑψῶν | *hypsōn* ylentää
ἐαυτὸν | *heauton* itsensä ταπεινωθήσεται | *tapeinōthēsetai* alennetaan καὶ | *kai*
ja ὁ | *ho* joka ταπεινῶν | *tapeinōn* alentaa ἐαυτὸν | *heauton* itsensä
ὑψωθήσεται | *hypsōthēsetai* ylennetään

Delitzsch כִּי | ki כָּל־הַמְרוֹמִים | kol-ham'romem אֶת־עֲצָמוֹ | 'et-'atzmo יִשְׁפֹּל |
ish'shafel וְהִמְשִׁפִּיל | ve'hammashpil אֶת־עֲצָמוֹ | 'et-'atzmo יְרוֹמָם | jeromam

TKIS Sillä jokainen, joka itsensä korottaa, se alennetaan, ja joka itsensä alentaa, se korotetaan."

STLK Sillä jokainen, joka itsensä ylentää, alennetaan, ja se, joka itsensä alentaa, ylennetään."

BIBLIA 1776 Sillä jokainen, joka itsensä ylentää, se alennetaan, ja joka itsensä alentaa, se ylennetään.

12. **TR** ἔλεγε | *elege* ja Hän sanoi δὲ | *de* καὶ | *kai* myös τῷ | *tō* sille
κεκληκότι | *keklēkoti* joka oli kutsunut αὐτόν | *auton* Hänet ὅταν | *hotan* kun
ποιῆς | *poiēs* laitait ἄριστον | *ariston* päivälliset ἢ | *ē* tai δεῖπνον | *deipnon*
illalliset μὴ | *mē* ἄlä φώνει | *fōnei* kutsu τοὺς | *tous* φίλους | *filous* ystäviäsi
σου | *sou* sinun μηδὲ | *mēde* ἄläkä τοὺς | *tous* ἀδελφούς | *adelfous* veljiäsi
σου | *sou* sinun μηδὲ | *mēde* ἄläkä τοὺς | *tous* συγγενεῖς | *syngeneis*
sukulaisiasi σου | *sou* sinun μηδὲ | *mēde* ἄläkä γείτονας | *geitonas* naapureita
πλουσίους· | *plousious* rikkaita μήποτε | *mēpote* etteivät καὶ | *kai* myös αὐτοί
| *autoi* he σε | *se* sinua ἀντικαλέσωσι | *antikalesōsi* vuorostaan kutsuisi καὶ |
kai ja γένηταί | *genētai* saisit σοι | *soi* sinä ἀνταπόδομα | *antapodoma*
korvauksen

Delitzsch וגַּם | vegam אֶל־הָאִישׁ | 'el-ha'ish אֲשֶׁר | 'asher קָרָא | qara' אוֹתוֹ | 'oto
אָמַר | 'amar כִּי | ki תַּעֲשֶׂה | ta'aseh טְעוּדָת | se'udat תְּזַהַרִים | tzohoraim יֵא | 'o
טְעוּדָת | se'udat עָרַב | 'arev אֶל־תִּקְרָא | 'al-tiqra' לְאֶחָיְךָ | le'ohavecha וּלְאֶחָיְךָ |
ule'achecha וּלְקָרוֹבֶיךָ | veliqrovecha וּלְשִׁכְנֶיךָ | velishchenecha הַעֲשִׂיָם |
ha'ashirim פֶּן־יִקְרָאוּ | pen-jiqre'u לְךָ | le'cha גַּם־הֵמָּה | gam-hemma וְהִיא | ve'haja
לְךָ | le'cha לְשִׁלּוּם | le'shillum

TKIS Hän sanoi myös sille, joka oli Hänet kutsunut: "Kun valmistat päivälliset tai illalliset, älä kutsu ystäviäsi, älä veljiäsi, älä sukulaisiasi äläkä rikkaita naapureja, jotteivät he vuorostaan taas kutsuisi sinua ja ettet saisi korvausta.

STLK Mutta hän sanoi myös sille, joka oli hänet kutsunut: "Kun laitait lounaan tai illallisen, älä kutsu ystäviäsi, veljiäsi, sukulaisiasi äläkä rikkaita naapureita, etteivät hekin vuorostaan kutsuisi sinua, ja saisit korvauksen.

BIBLIA 1776 Mutta hän sanoi myös sille, joka hänen kutsunut oli: kuin päivällistä tai ehtoollista teet, niin älä kutsu ystäviäsi, eli veljiäsi, ei lankoja, taikka rikkaita kylänmiehiä: ettei he joskus sinua myös jälleen kutsu, ja sinulle maksa.

13. **TR** ἀλλ' | *all* vaan ὅταν | *hotan* kun ποιῆς | *poiēs* laitait δοχὴν | *dochēn*
pidot κάλει | *kalei* kutsu πτωχούς | *ptōchous* köyhiä ἀναπήρους | *anapērous*
raajarikkoja χωλούς | *chōlous* rampoja τυφλούς· | *tyflous* sokeita

Delitzsch אָבַל | 'aval כִּי־תַעֲשֶׂה | ki-ta'aseh מִשְׁתֶּה | mishteh קָרָא | qera' לְעַנְיִים |
la'anijjim וּלְנִשְׁבָּרִים | ulenishbarim וּלְעִוְרִים | ulefischim וּלְעִוְרִים | ule'ivrim

TKIS Vaan kun valmistat pidot, kutsu köyhiä, raajarikkoja, rampoja, sokeita.

STLK Vaan kun laitat pidot, kutsu köyhiä, raajarikkoja, rampoja ja sokeita;

BIBLIA 1776 Mutta kuin pidot teet, niin kutsut köyhiä, raajarikkoja, ontuvia, sokeita:

14. **TR** καὶ | *kai* niin μακάριος | *makarios* autuaaksi ἔση | *esē* tulet ὅτι | *hoti* sillä οὐκ | *ouk* ei ἔχουσιν | *echousin* heillä ole ἀνταποδοῦναι | *antapodounai* maksaa σοι· | *soi* sinulle ἀνταποδοθήσεται | *antapodothēsetai* sillä se maksetaan γάρ | *gar* σοι | *soi* sinulle ἐν | *en* τῇ | *tē* ἀναστάσει | *anastasei* ylönousemuksessa τῶν | *tōn* δικαίων | *dikaiōn* vanhurskaiden

Delitzsch וְאִשְׁרֵיָא | ve'ashrecha בְּאִשְׁרֵיָא | ba'asher אֵין־לָהֶם | 'ein-lahem לֵלֶם־לָךְ | le'shallem-lach כִּי | ki יִשְׁלַח | jeshullam לָךְ | le'cha בְּתִחִיַּת | bitchijjat הַצְדִּיקִים | hatz'tzadiqim

TKIS Niin olet onnellinen, koska heillä ei ole millä korvata sinulle; sillä sinulle korvataan vanhurskasten ylönousemuksessa.”

STLK niin olet oleva autuas, koska he eivät voi maksaa sinulle, sillä sinulle maksetaan vanhurskasten ylönousemuksessa.”

BIBLIA 1776 Niin sinä olet autua; sillä ei heillä ole varaa sinulle maksaa, sillä sinulle pitää maksettaman vanhurskasten ylönousemisessa.

15. **TR** ἀκούσας | *akousas* ja kuullessaan δέ | *de* τις | *tis* eräs τῶν | *tōn* συνανακειμένων | *synanakeimenōn* kanssaan aterioivista ταῦτα | *tauta* tämän εἶπεν | *eipen* sanoι αὐτῷ | *autō* Hänelle μακάριος | *makarios* onnellinen ὅς | *hos* joka φάγεται | *fagetai* syö ἄρτον | *arton* leipää ἐν | *en* τῇ | *tē* βασιλείᾳ | *basileia* valtakunnassa τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וַיִּשְׁמַע | vajjishma' זֹאת | zot אֶחָד | 'echad מִן־הַמְּסֻבִּים | min-ham'subim וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֵלָיו | 'elaiv אֲשֶׁרִי | 'ashrei הָאֶחָד | ha'ochel לָךְ | le'chem בְּמַלְכוּת | be'malchut הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Kuullessaan tämän muuan pöytäkumppaneista sanoi Hänelle: "Autuas se, joka on aterioiva Jumalan valtakunnassa!”

STLK Tämän kuullessaan eräs pöytävieraista sanoi hänelle: "Autuas se, joka aterioi Jumalan valtakunnassa!"

BIBLIA 1776 Mutta kuin yksi ynnä atrioitsevista nämät kuuli, sanoi hän hänelle: autuas on se, joka syö leipää Jumalan valtakunnassa.

16. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* niin εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies τις | *tis* eräs ἐποίησε | *epoiēse* valmisti δεῖπνον | *deipnon* illalliset μέγα | *mega* suuret καὶ | *kai* ja ἐκάλεσε | *ekalese* kutsui πολλούς· | *pollous* monia

Delitzsch והוא | vehu' אָמַר | 'amar אֶלְיוֹ | 'elaiv אִשׁ | 'ish אֶחָד | 'echad הַעֲבֹדָה | 'asa הַעֲבֹדָה | se'uda גְּדוּלָה | gedola וַיִּקְרָא | vajjiqra' לַרְבִּים | larabbim

TKIS Mutta Hän vastasi hänelle: "Muuan mies valmisti suuret illalliset ja kutsui monta.

STLK Hän sanoi hänelle: "Eräs mies laittoi suuret illalliset ja kutsui monta.

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi hänelle: yksi ihminen teki suuren ehtoollisen ja kutsui monta,

17. **TR** καὶ | *kai* ja ἀπέστειλε | *apesteile* hän lähetti τὸν | *ton* δοῦλον | *doulon* palvelijansa αὐτοῦ | *autou* τῆ | *tē* ὥρα | *hōra* aikaan τοῦ | *tou* δείπνου | *deipnou* illallisen εἶπεῖν | *eipein* sanomaan τοῖς | *tois* κεκλημένοις | *keklēmenois* kutsutuille ἔρχεσθε | *erchesthe* tulkaa ὅτι | *hoti* sillä ἦδη | *ēdē* jo ἔτοιμά | *hetoima* valmiina ἐστὶ | *esti* on πάντα | *panta* kaikki

Delitzsch וַיִּשְׁלַח | vajjishelach אֶת־עַבְדּוֹ | 'et-'avedo לַעֲבֹדָה | le'et הַעֲבֹדָה | hasse'uda לְאֹמֶר | le'mor אֶל־הַקְּרוֹאִים | 'el-haqqueru'im בְּאוֹ | bo'u כִּי־כָבֵר | ki-chevar מוֹכֵן | muchan הַכֹּל | hakol

TKIS Illallisajan tullessa hän lähetti palvelijansa sanomaan kutsutuille: 'Tulkaa, sillä kaikki on jo valmiina.'

STLK Illallisajan tullessa hän lähetti palvelijansa sanomaan kutsutuille: 'Tulkaa, sillä kaikki on jo valmista.'

BIBLIA 1776 Ja lähetti palveliansa ehtoollisen hetkellä sanomaan kutsutuille: tulkaat, sillä kaikki ovat valmistetut.

18. **TR** καὶ | *kai* ja ἤρξαντο | *ērksanto* he alkoivat ἀπὸ | *apo* lähtien μιᾶς | *mias* ensimmäisestä παρατεῖσθαι | *paraiteisthai* estellä πάντες | *pantes* kaikki ὁ | *ho* πρῶτος | *prōtos* ensimmäinen εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle ἄγρον | *agron* pellon ἠγόρασα | *ēgorasa* ostin καὶ | *kai* ja ἔχω | *echō* minun ὄν ἀνάγκην | *anagkēn* tarpeen ἐξελθεῖν | *ekselthein* mennä καὶ | *kai* ἰδεῖν | *idein* katsomaan αὐτόν· | *auton* sitä ἐρωτῶ | *erōtō* pyydän σε | *se* sinua ἔχε | *eche* pidä με | *me* minut παρητημένον | *parētēmenon* estyneenä

Delitzsch וַיִּחַלּוּ | vajjachellu כָּלֶךְ | chullam פֶּה | peh אֶחָד | 'echad לְהַתְנַצֵּל | le'hitnatz'tzel וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֶלַי | 'elaiiv הַרְאֵשׁוֹן | hari'shon הַשָּׂדֶה | sadeh קָנִיתִי | qaniti וְעַלִּי | ve'alai לְצִיָּא | latze't לְרֵאתָ | lir'oto וּבְקִשׁ | 'avaqesh מִמֶּכָּה | mimmecha נִקְנִי | naqqeni

TKIS Mutta he alkoivat kaikki yksimielisesti estellä. Ensimmäinen sanoi hänelle: 'Ostin pellon ja minun on mentävä sitä katsomaan. Pyydän sinua, pidä minut estyneenä.'

STLK Mutta he alkoivat kaikki yksimielisesti estellä. Ensimmäinen sanoi hänelle: 'Ostin pellon, ja minun täytyy lähteä sitä katsomaan; pyydän sinua, pidä minut estettynä.'

BIBLIA 1776 Ja he rupesivat järjestänsä kaikki itseänsä estelemään: ensimmäinen sanoi hänelle: minä ostin pellon, ja minun pitää menemän sitä katsomaan: minä rukoilen sinua, sano minun esteeni.

19. **TR** καὶ | *kai* ja ἕτερος | *heteros* toinen εἶπε | *eipe* sanoi ζεύγη | *dzeugē* paria βοῶν | *boōn* härkiä/ härkäparia ἠγόρασα | *ēgorasa* ostin πέντε | *pente* viisi καὶ | *kai* ja πορεύομαι | *poreuomai* menen δοκιμάσαι | *dokimasai* koettelemaan αὐτά· | *auta* niitä ἐρωτῶ | *erōtō* pyydän σε | *se* sinua ἔχε | *eche* pidä με | *me* minut παρητημένον | *parētēmenon* estyneenä

Delitzsch וַאֲחֵר | ve'acher אָמַר | 'amar חַמֶּשֶׁת | chameshet צְמִידֵי־בָקָר | tzimdei-vaqar קָנִיתִי | qaniti וְאֲנִי | va'ani הֲלֵךְ | holech לְבַחֵן | livchon אֶתָּם | 'otam וּבְקִשׁ | 'avaqesh מִמֶּכָּה | mimmecha נִקְנִי | naqqeni

TKIS Toinen sanoi: 'Ostin viisi paria härkiä ja menen niitä koettelemaan. Pyydän sinua, pidä minut estyneenä.'

STLK Toinen sanoi: 'Ostin viisi paria härkiä ja menen niitä kokeilemaan; pyydän sinua, pidä minut estettynä.'

BIBLIA 1776 Ja toinen sanoi: minä ostin viisi paria härkiä, ja menen niitä koettelemaan: minä rukoilen sinua, sano minun esteeni.

20. **TR** καὶ | *kai* ja ἕτερος | *heteros* seuraava εἶπε | *eipe* sanoi γυναῖκα | *gynaika* vaimon ἔγνημα | *egēma* otin καὶ | *kai* ja διὰ | *dia* vuoksi τοῦτο | *touto* sen οὐ | *ou* en δύναμαι | *dynamai* voi ἐλθεῖν | *elthein* tulla

Delitzsch וְאָחַר | ve'acher אָמַר | 'amar אִשְׁשָׁא | 'ish'sha לְקַחְתִּי | laqachti וּבְעִבּוֹר | uva'avur זֹאת | zot לֹא | lo' אֶחָל | 'uchal לָבוֹא | lavo'

TKIS Toinen taas sanoi: 'Otin vaimon ja sen vuoksi en voi tulla.'

STLK Vielä toinen sanoi: 'Otin vaimon enkä sen tähden voi tulla.'

BIBLIA 1776 Ja kolmas sanoi: minä olen emännän nainut, ja en taida sentähden tulla.

21. **TR** καὶ | *kai* ja παραγενόμενος | *paragenomenos* palattuaan ὁ | *ho* δοῦλος | *doulos* palvelija ἐκεῖνος | *ekeinos* tämä ἀπήγγειλε | *apēngeile* ilmoitti τῷ | *tō* κυρίῳ | *kyriō* herralleen αὐτοῦ | *autou* ταῦτα | *tauta* nämä τότε | *tote* silloin ὀργισθεὶς | *orgistheis* vihastuen ὁ | *ho* οἰκοδεσπότης | *oikodespotēs* talonisäntä εἶπε | *eipe* sanoi τῷ | *tō* δούλῳ | *doulō* palvelijalleen αὐτοῦ | *autou* ἔξελθε | *ekselthe* mene ταχέως | *tacheōs* pian εἰς | *eis* τὰς | *tas* πλατείας | *plateias* kaduille καὶ | *kai* ja ῥύμας | *rymas* kujille τῆς | *tēs* πόλεως | *poleōs* kaupungin καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous* πτωχοὺς | *ptōchous* köyhät καὶ | *kai* ja ἀναπήρους | *anapērous* raajarikot καὶ | *kai* ja χωλοὺς | *chōlous* rannat καὶ | *kai* ja τυφλοὺς | *tyflous* sokeat εἰσάγαγε | *eisagage* tuo sisälle ὧδε | *hōde* tänne

Delitzsch וַיְבֹא | vajjavo' הֶעֱבֵד | ha'eved וַיִּגַּד | vajjagged אֶת־הַדְּבָרִים | 'et-ha'devarim הָאֵלֶּה | ha'ellev' לְאֲדֹנָיו | la'donaiv וַיִּקְצֹף | vajiqtzof בַּעַל | ba'al הַבַּיִת | ha'bait וַיֵּאמֶר | vajjo'mer לְעִבְדִּי | le'avedo מְהֵרָה | maher אֲצִי | tze' אֶל־רַחֲבוֹת |

'el-rechovot הַעֲרִיר | ha'ir חַיְצוֹתֶיהָ | ve'el-chutzoteha וְהִבָּא | ve'have' הִנֵּה |
henna אֶת־הַעֲנִיִּים | 'et-ha'anijjim וְאֶת־הַנְּשֻׁבְרִים | ve'et-hannishbarim וְאֶת־הַעֲוִרִים
| ve'et-ha'ivrim וְאֶת־הַפְּסָחִים | ve'et-happischim

TKIS Palattuaan (tämä) palvelija ilmoitti tämän herralleen. Silloin isäntä vihastuneena sanoi palvelijalleen: ”Mene kiireesti kaupungin kaduille ja kujille ja tuo tänne sisälle köyhät ja raajarikot ja rammat ja sokeat.

STLK Palvelija tuli takaisin ja ilmoitti herralleen tämän. Silloin isäntä vihastui ja sanoi palvelijalleen: 'Mene kiireesti kaupungin kaduille ja kujille ja tuo köyhät, raajarikot, sokeat ja rammat tänne sisälle.'

BIBLIA 1776 Ja kuin se palvelia tuli, sanoi hän nämät herrallensa. Silloin perheenisäntä vihastui ja sanoi palveliallensa: mene nopiasti kaupungin kaduille ja kujille ja saata tänne vaivaiset ja raajarikot, ontuvat ja sokiat.

22. **TR** καὶ | *kai* niin εἶπεν | *eipen* sanoi ó | *ho* δοῦλος | *doulos* palvelija
Κύριε | *Kyrie* Herra γέγονεν | *gegonen* olen tehnyt ὡς | *hōs* niinkuin ἐπέταξας
| *epetaksas* olet käskenyt καὶ | *kai* ja ἔτι | *eti* vielä τόπος | *topos* paikkoja
ἐστὶ | *esti* on

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer הַעֲבֹד | ha'eved אֲדֹנָי | 'ADONI כְּאֲשֶׁר | ka'asher צִוִּיתָ
| tzivvita כֵּן | ken הַנְּשֻׁבִים | na'asa וְיִשְׁעוֹד | vejesh-'od מְקוֹם | maqom

TKIS Ja palvelija sanoi: 'Herra, on tehty niin kuin käskit, ja vielä on tilaa.

STLK Palvelija sanoi: 'Herra, on tehty, minkä käskit, ja vielä on tilaa.'

BIBLIA 1776 Ja palvelia sanoi: herra, minä olen tehnyt niinkuin sinä käskit, ja vielä nyt siaan on.

23. **TR** καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* sanoi ó | *ho* κύριος | *kyrios* Herra πρὸς |
pros τὸν | *ton* δοῦλον | *doulon* palvelijalle ἔξελθε | *ekselthe* mene εἰς | *eis*
τὰς | *tas* ὁδοὺς | *hodous* teille καὶ | *kai* ja φραγμούς | *fragmous* aidoille καὶ
| *kai* ja ἀνάγκασον | *anagkason* pakota εἰσελθεῖν | *eiselthein* heitä tulemaan
sisälle ἵνα | *hina* että γεμισθῇ | *gemisthē* täyttyisi ó | *ho* οἶκος | *oikos* taloni
μου | *mou* minun

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer | הָאָדוֹן | ha'ADON | אֶל־הָעֶדֶד | 'el-ha'eved | תֵּזֶה | tze'
אֶל־הַדְּרָכִים | 'el-hadderachim | וְאֶל־הַגְּדֵרוֹת | ve'el-haggederot | וּפְצֹר | ufetzor
| לְבוֹא | bahem | לָמַעַן | lavo' | לְמַאן | le'ma'an | יִמָּלֵא | jimmale' | בֵּיתִי | veiti

TKIS Niin herra sanoi palvelijalleen: 'Mene teille ja aitovierille ja pakota heitä tulemaan sisälle, jotta taloni täyttyisi.

STLK Herra sanoi palvelijalle: 'Mene kiireen vilkkaa teille ja kujille ja pakota heitä tulemaan sisälle, että taloni täyttyisi;

BIBLIA 1776 Ja herra sanoi palvelijalle: men maanteille ja aidoille, ja vaadi heitä sisälle tulemaan, että minun huoneeni täytettäisiin.

24. *TR* λέγω | *legō* sillä sanon γὰρ | *gar* ὑμῖν | *hymīn* teille ὅτι | *hoti* että οὐδεὶς | *oudeis* ei kukaan τῶν | *tōn* ἀνδρῶν | *andrōn* miehistä ἐκείνων | *ekēinōn* näistä τῶν | *tōn* κεκλημένων | *keklēmenōn* jotka olivat kutsutut γεύσεται | *geusetai* maista μου | *mou* minun τοῦ | *tou* δείπνου | *deipnou* illallisiani

Delitzsch כִּי | ki | אֲנִי | 'ani | אֹמֵר | 'omer | לְכֶם | la'chem | אֶין | 'ein | אֶחָד | 'echad | מִן־הָאֲנָשִׁים | min-ha'anashim | הַקְּרוּאִים | haqqueru'im | הֵם | ha'hem | אֲשֶׁר | 'asher | יִטְעַם | jit'am | סְעוּדָתִי | se'udati

TKIS Sillä sanon teille, ettei yksikään niistä miehistä, jotka olivat kutsutut, ole maistava illallisiani.' "

STLK sillä sanon teille, ettei yksikään niistä miehistä, jotka olivat kutsutut, maista illallistani."

BIBLIA 1776 Sillä minä sanon teille, ettei yksikään niistä miehistä, jotka kutsuttiin, pidä maistaman minun ehtoollistani.

25. *TR* συνεπορεύοντο | *syneporeuonto* ja kulki mukanaan δὲ | *de* αὐτῶ | *autō*
Hänen ὄχλοι | *ochloi* kansaa πολλοί· | *polloi* paljon καὶ | *kai* ja στραφεῖς | *strafeis*
Hän kääntyi εἶπε | *eipe* sanoen πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille

Delitzsch וַיְהִי | va'hamon | עַם־רַב | 'am-rav | הַלְכִים | holechim | אִתּוֹ | 'itto | וַיִּפְּן | vajjifen | וַיֹּאמֶר | vajjo'mer | אֶל־יְהוָה | 'aleihem

TKIS Hänen kanssaan vaelsi paljon kansaa, ja Hän kääntyi ja sanoi heille:

STLK Hänen mukanaan kulki paljon kansaa, ja hän kääntyi ja sanoi heille:

BIBLIA 1776 Niin vaelsi paljo väkeä hänen kanssansa, ja hän kääntyi ja sanoi heille:

26. **TR** εἴ τις | *ei tis* jos joku ἔρχεται | *erchetai* tulee πρὸς | *pros* luokseni με | *me* minun καὶ | *kai* ja οὐ | *ou* ei μισεῖ | *misei* vihaa τὸν | *ton* πατέρα | *patera* isäänsä ἑαυτοῦ | *heautou* omaa καὶ | *kai* ja τὴν | *tēn* μητέρα | *mētera* äitiään καὶ | *kai* τὴν | *tēn* γυναῖκα | *gynaika* vaimoiaan καὶ | *kai* ja τὰ | *ta* τέκνα | *tekna* lapsiaan καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous* ἀδελφούς | *adelfous* veljiään καὶ | *kai* ja τὰς | *tas* ἀδελφάς | *adelfas* siskojaan ἔτι | *eti* ja vielä δὲ | *de* καὶ | *kai* myös τὴν | *tēn* ἑαυτοῦ | *heautou* omaa ψυχὴν | *psychēn* henkeään οὐ | *ou* ei δυναταί | *dynatai* voi μου | *mou* minun μαθητῆς | *mathētēs* opetuslapseni εἶναι | *einai* olla

Delitzsch אִישׁ | 'ish אֶבְיָוֹ | ki-javo' אֵלַי | 'elai אֵלַי | velo' אֶבְיָוֹ | jisna' אֶבְיָוֹ
| 'et-'aviv אֶבְיָוֹ | ve'et-'immo אֶבְיָוֹ | ve'et-'ishto אֶבְיָוֹ | ve'et-banaiv
אֶבְיָוֹ | ve'et-'echaiv אֶבְיָוֹ | ve'et-'achejotai אֶבְיָוֹ | ve'af אֶבְיָוֹ
gam-'et-nafesho אֶבְיָוֹ | lo' יוֹכַל | juchal לְהִיּוֹת | lihjot תְּלַמְּדֵי | talmidi

TKIS Jos joku tulee luokseni eikä vihaa isäänsä ja äitiään ja vaimoiaan ja lapsiaan ja veljiään ja sisariaan, vieläpä omaa elämänsäkin, hän ei voi olla opetuslapseni.

STLK "Jos joku tulee luokseni eikä vihaa isäänsä ja äitiään, vaimoiaan, lapsiaan, veljiään ja sisariaan, vieläpä omaa elämänsäkin, hän ei voi olla minun opetuslapseni.

BIBLIA 1776 Jos joku tulee minun tyköni, ja ei vihaa isäänsä ja äitiänsä, ja emäntäänsä ja lapsiansa, ja veljiänsä ja sisariansa, ja päälliseksi omaa henkeänsä, ei se taida olla minun opetuslapseni.

27. **TR** καὶ | *kai* ja ὅστις | *hostis* se joka οὐ | *ou* ei βαστάζει | *bastadzei* kannaa τὸν | *ton* σταυρὸν | *stauron* ristiään αὐτοῦ | *autou* καὶ | *kai* ja ἔρχεται | *erchetai* seuraa ὀπίσω | *opisō* jäljessä μου | *mou* minun οὐ | *ou* ei δύναται | *dynatai* voi μου | *mou* minun εἶναι | *einai* olla μαθητῆς | *mathētēs* opetuslapseni

Delitzsch וַאֲשֶׁר | va'asher לֹא | lo' אִשָּׁא | jissa' אֶת־צִלְבוֹ | 'et-tzelavo וְאֵבָרָא | uva' אַחֲרָי | a'charai לֹא | lo' יוֹכַל | juchal לְהִיּוֹת | lihjot תַּלְמִידֵי | talmidi

TKIS Ja joka ei kannata ristiään ja seuraa minua, hän ei voi olla opetuslapseni.

STLK Se, joka ei kannata ristiään ja seuraa minua, ei voi olla minun opetuslapseni.

BIBLIA 1776 Ja joka ei kannata ristiänsä ja seuraa minua, ei se taida olla minun opetuslapseni.

28. *TR* τίς | *tis* sillä kuka γὰρ | *gar* ἐξ | *eks* ὑμῶν | *hymōn* teistä θέλων | *thelōn* tahtoo πύργον | *pyrgon* tornin οἰκοδομῆσαι | *oikodomēsai* rakentaa οὐχὶ | *ouchi* eikä πρῶτον | *prōton* ensin καθίσας | *kathisas* istu ψηφίζει | *psēfidzei* laskemaan τὴν | *tēn* δαπάνην | *dapanēn* kustannuksia εἰ | *ei* ἔχει | *echei* onko hänellä varaa τὰ | *ta* πρὸς | *pros* ἀπαρτισμόν | *apartismōn* se valmiiksi saattamaan

Delitzsch כִּי | ki מִי | mi מִכֶּם | mikkem הֶחֱפֵצְתָּ | hechafetz לְבִנְיֹת | livnot מִגְדָּל | migdal הָלֹא | halo' יֵשֵׁב | jeshev בְּרֵאשֹׁנָה | bari'shona וַיְחַשְׁשֶׁב | vichash'shev אֶת־הַחֹצְאוֹת | 'et-hahotza'ot אֶם־הָיָה | 'im-hasseg תִּשָּׂיג | tassig יָדוֹ | jado לְהַשְׁלִימוֹ | le'hashlimo

TKIS Sillä kuka teistä, joka haluaa rakentaa tornin, ei ensin istu laskemaan kustannuksia, onko hänellä kylliksi työn valmiiksi saattamiseen,

STLK Sillä jos joku teistä tahtoo rakentaa tornin, eikö hän ensin istu laskemaan kustannuksia nähdäkseen, onko hänellä varaa rakentaa se valmiiksi,

BIBLIA 1776 Sillä kuka teistä on, joka tahtoo tornia rakentaa; eikö hän ennen istu ja laske kulutusta, jos hänellä on varaa sitä täyttää?

29. *TR* ἵνα | *hina* että μήποτε | *mēpote* eivät kaikki θέντος | *thentos* laskettuaan αὐτοῦ | *autou* hän θεμέλιον | *themelion* perustuksen καὶ | *kai* μὴ | *mē* eikä ἰσχύοντος | *ischyontos* sitä kyennyt ἐκτελέσαι | *ektelesai* saamaan valmiiksi πάντες | *pantes* kaikki οἱ | *oi* θεωροῦντες | *theōrountes* näkisi ἄρξωνται | *arksōntai* alkaen ἐμπαίζειν | *empaidzein* ivata αὐτῷ | *autō* häntä

Delitzsch פֶּן־יִשְׂיִם | pen-jasim אֶת־הַיְסוּד | 'et-hajesod וְלֹא־יִכָּחַל | velo'-juchal
לְכַלּוֹתוֹ | le'challoto וְהִיָּה | ve'haja כָּל־הָרָאִים | kol-haro'im יַקוּמוּ | jaqumu
לְהִלְעִיג־לוֹ | le'hale'ig-lo לְאֹמֵר | le'mor

TKIS jotteivät, kun hän on laskenut perustuksen, mutta ei kykene saamaan valmiiksi, kaikki, jotka sen näkevät alkaisi pilkata häntä

STLK etteivät, kun hän on laskenut perustuksen, mutta ei kykene saamaan rakennusta valmiiksi, kaikki, jotka sen näkevät, alkaisi pilkata häntä

BIBLIA 1776 Ettei, kuin hän perustuksen laskenut on, ja ei voi sitä täyttää, kaikki, jotka sen näkevät, rupee pilkkaamaan häntä,

30. *TR* λέγοντες | *legontes* sanoen ὅτι | *hoti* että οὗτος | *houtos* tämä ὁ | *ho*
ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies ἤρξατο | *ērksato* alkoi οἰκοδομεῖν | *oikodomein*
rakentamaan καὶ | *kai* mutta οὐκ | *ouk* ei ἴσχυσεν | *ischysen* kyennyt ἐκτελέσαι
| *ektelesai* saamaan valmiiksi

Delitzsch כִּי־זֶה | ki-zeh הָאִישׁ | ha'ish הַחֵחַל | hechel לִבְנוֹת | livnot וְלֹא | velo'
| jachol לְכַלּוֹת | le'challot

TKIS sanoen: 'Tuo mies alkoi rakentaa, mutta ei kyennyt saamaan valmiiksi'?

STLK sanoen: 'Tuo mies ryhtyi rakentamaan, mutta ei kyennyt saamaan valmiiksi'?

BIBLIA 1776 Sanoen: tämä ihminen rupesi rakentamaan, ja ei voinut täyttää.

31. *TR* ἢ | *ē* tai τίς | *tis* eräs βασιλεὺς | *basileus* kuningas πορευόμενος |
poreuomenos lähtiessään συμβαλεῖν | *symbalein* vastaan ἐτέρῳ | *heterō* toista
βασιλεῖ | *basilei* kuningasta εἰς | *eis* πόλεμον | *polemon* sotimaan οὐχὶ |
ouchi eikö καθίσας | *kathisas* hän istu πρῶτον | *prōton* ensin βουλευέται |
bouleuetai mieti εἰ | *ei* δυνατός | *dynatos* kykenevä ἐστίν | *estin* onko hän ἐν
| *en* δέκα | *deka* kymmenellä χιλιάσιν | *chiliasin* tuhannella ἀπαντῆσαι |
apantēsai kohtaamaan τῷ | *tō* sitä joka μετὰ | *meta* εἴκοσι | *eikosi*
kahdellakymmenellä χιλιάδων | *chiliadōn* tuhannella ἐρχομένῳ | *erchomenō*
tulee ἐπ' | *ep* vastaan αὐτόν | *auton* häntä

Delitzsch אוּ | מי־הוא 'o | mi-hu' הַמֶּלֶךְ | ham'melech הַחֻמָּה | haqqam מִלְחָמָה | milchama בְּמֶלֶךְ | bemelech וְלֹא 'acher | velo' בְּרֵאשׁוֹנָה | bari'shona וַיִּתְּיַעַץ | ve'itja'etz אֲמַיִכְל | 'im-juchal אֲלָפִים | 'alafim אֶלְיוֹ | 'alaiv אֲלֵי | 'alef בְּעֵשְׂרִים | be'esrim

TKIS Tai kuka kuningas, joka on lähtemässä sotimaan toista kuningasta vastaan, ei ensin istu ja neuvottele, kykeneekö hän kymmenellä tuhannella kohtaamaan sitä, joka tulee häntä vastaan kahdella kymmenellä tuhannella?

STLK Tai jos joku kuningas tahtoo lähteä sotimaan toista kuningasta vastaan, eikö hän ensin istu ja neuvottele, voiko hän kymmenellä tuhannella kohdata sen, joka tulee häntä vastaan kahdellakymmenellä tuhannella?

BIBLIA 1776 Taikka kuka kuningas tahtoo mennä sotimaan toista kuningasta vastaan; eikö hän ennen istu ja ajattele, jos hän voi kymmenellä tuhannella kohdata sen, joka häntä vastaan tulee kahdellakymmenellä tuhannella?

32. **TR** εἰ δὲ μήγε | *ei de mēge* ja jos ei ἔτι | *eti* vielä αὐτοῦ | *autou* hänen πόρρω | *porrō* kaukana ὄντος | *ontos* ollessa πρεσβείαν | *presbeian* lähetystön ἀποστείλας | *aposteilas* lähettää ἐρωτᾷ | *erōta* kysymään τὰ | *ta* πρὸς | *pros* εἰρήνην | *eirēnēn* rauhan ehtoja

Delitzsch וְאֵם־לֹא | ve'im-lo' וְשָׁלַח | veshalach אֵלָיו | 'elaiv מְלָאכִים | mal'achim בְּעֹדְנֵנוּ | be'odennu רַחֵק | rachoq שְׂלֹמִים | le'vaqesh | shalom

TKIS Mutta jollei kykene, hän tämän vielä kaukana ollessa lähettää lähetystön kysymään rauhan ehtoja.

STLK Ellei voi, hän toisen vielä ollessa kaukana lähettää hänen luokseen lähettilään pyytämään rauhaa.

BIBLIA 1776 Muutoin, kuin hän vielä kaukana on, niin hän lähettää hänelle sanan ja rukoilee rauhaa.

33. **TR** οὕτως | *houtōs* näin οὕν | *oun* siis πᾶς | *pas* jokainen ἐξ | *eks* ὑμῶν | *hymōn* teistä ὃς | *hos* joka οὐκ | *ouk* ei ἀποτάσσεται | *apotassetai* luovu πᾶσι | *pasi* kaikesta τοῖς | *tois* ἑαυτοῦ | *heautou* itsellä ὑπάρχουσιν | *hyparchousin*

mitä on οὐ | *ou* ei δύναται | *dynatai* voi μου | *mou* minun εἶναι | *einai* olla
μαθητής | *mathētēs* opetuslapseni

Delitzsch כָּחָה | ka'cha כֹּל־יִשׁׁ | kol-'ish מִכֶּמֶר | mikkem אֲשֶׁר | 'asher לֹא־נִפְתָּר |
lo'-niftar מִכֹּל־רְחוּשׁוֹ | mikol-rechusho לֹא | lo' יוּכַל | juchal לְהִיּוֹת | lihjot תַּלְמִידֵי |
| talmidi

TKIS Niin ei siis teistä yksikään, joka ei luovu kaikesta, mitä hänellä on, voi olla opetuslapseni.

STLK Niin ei myöskään teistä yksikään, joka ei luovu kaikesta, mitä hänellä on, voi olla minun opetuslapseni.

BIBLIA 1776 Niin siis jokainen teistä, joka ei luovu kaikista mitä hänellä on, ei se taida olla minun opetuslapseni.

34. *TR* καλὸν | *kalon* hyvä on τὸ | *to* ἄλας· | *halas* suola ἐὰν | *ean* mutta jos
δὲ | *de* τὸ | *to* ἄλας | *halas* suola μωρανθῆ | *mōranthē* tulee mauttomaksi ἐν
| *en* τίνι | *tini* millä ἀρτυθήσεται | *artythēsetai* se maustetaan

Delitzsch טוֹב | tov הַמֶּלַח | hammelach וְ | ve'im הַמֶּלַח | hammelach הֲיָה |
haja תִּפֹּל | tafel בָּמֶה | bammeh יֵתְּוֶן | jetuqan

TKIS Suola on hyvä, mutta jos suola käy mauttomaksi, millä se maustetaan?

STLK Suola on hyvä, mutta jos suola käy mauttomaksi, millä se saadaan suolaiseksi?

BIBLIA 1776 Suola on hyvä; mutta jos suola tulee mauttomaksi, milläs sitte suolataan?

35. *TR* οὐτε | *oute* ei εἰς | *eis* γῆν | *gēn* maahan οὐτε | *oute* eikä εἰς | *eis*
κοπρίαν | *koprian* lantaan εὐθετόν | *eutheton* kelpaavaa ἐστίν· | *estin* ole ἔξω
| *eksō* pois βάλλουσιν | *ballousin* heitetään αὐτό | *auto* se ὁ | *ho* jolla ἔχων
| *echōn* on ὠτα | *ōta* korvat ἀκούειν | *akouein* kuulla ἀκουέτω | *akouetō*
kuulkoon

Delitzsch לֹא | lo' חָלַח | jitzlach גַּם | gam לְאָדָמָה | la'adama גַּם | gam לְדַמּוֹן |
laddomen הַחֹצְצָה | ha'chutza יִשְׁלַחְהוּ | jashlichuhu מִי | mi אֲשֶׁר | 'asher אֲנִים |
'oznaim לוֹ | lo לְשִׁמּוֹעַ | lishmoa' יִשְׁמָע | ishma'

TKIS Se ei kelpaa maahan eikä lantaan. Se heitetään pois. Jolla on korvat kuulla, hän kuulכון!"

STLK Se ei kelpaa maahan eikä lannaksi; se heitetään pois. Jolla on korvat kuulla, se kuulכון!"

BIBLIA 1776 Ei se maahan eikä sontaan ole sovelias: he heittävät sen pois. Jolla on korvat kuulla, se kuulכון.

15 Luku

1. **TR** ἦσαν | *ēsan* siinä olivat δὲ | *de* ja ἐγγίζοντες | *engidzontes* lähestyivät αὐτῷ | *autō* Häntä πάντες | *pantes* kaikki οἱ | *oi* τελῶναι | *telōnai* veronkantajat καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* ἁμαρτωλοὶ | *hamartōloi* syntiset ἀκούειν | *akouein* kuulemaan αὐτοῦ | *autou* Häntä

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּקִרְבּוֹ | biqrov אֵלָיו | 'elaiv כָּל־הַמּוֹכְסִים | kol-hammochesim וְהַחֹצְצָיִם | ve'hachatta'im לְשִׁמּוֹעַ | lishmoa' אֹתוֹ | 'oto

TKIS Kaikki veronkantajat ja syntiset tulivat Hänen luokseen kuuntelemaan Häntä.

STLK Kaikki publikaanit ja syntiset tulivat hänen luokseen kuulemaan häntä.

BIBLIA 1776 Mutta hänen tykönsä tulivat kaikki Publikanit ja syntiset, kuulemaan häntä.

2. **TR** καὶ | *kai* mutta διεγόγγυζον | *diegongydzon* napolisivat οἱ | *hoi* φαρισαῖοι | *farisaioi* fariseukset καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* γραμματεῖς | *grammateis* kirjanoppineet λέγοντες | *legontes* sanoen ὅτι | *hoti* että οὗτος | *houtos* tämä ἁμαρτωλοὺς | *hamartōlous* syntisiä προσδέχεται | *prosdechetai* vastaanottaa καὶ | *kai* ja συνεσθίει | *synesthie* syö kanssaan αὐτοῖς | *autois* heidän

Delitzsch וַיִּלְוּנוּ | vajjillonu הַפְּרוֹשִׁיִּים | hap'rushim וְהַסּוֹפְרִים | ve'has'soferim לְאֹמֵר | le'mor הַזֶּה־זֶה | hinneh-zeh מְקַבֵּל | meqabbel אֶת־הַחֹצְצָיִם | 'et-hachatta'im וְאֶכֶל | ve'ochel אִתּוֹ | 'ittam

TKIS Mutta fariseukset ja kirjanoppineet nurisivat ja sanoivat: "Tämä ottaa vastaan syntisiä ja syö heidän kanssaan."

STLK Mutta fariseukset ja kirjanoppineet nurisivat ja sanoivat: "Tämä ottaa vastaan syntisiä ja syö heidän kanssaan."

BIBLIA 1776 Ja Pharisealaiset ja kirjanoppineet napisivat ja sanoivat: tämä syntisiä vastaan ottaa ja syö heidän kanssansa.

3. **TR** εἶπε | *eipe* ja Hän puhui δὲ | *de* πρὸς | *pros* αὐτοὺς | *autous* heille τὴν | *tēn* παραβολήν | *parabolēn* vertauksen ταύτην | *tautēn* tämän λέγων | *legōn* sanoen

Delitzsch וַיְדַבֵּר | vaje'daber אֶלְיֵהֶם | 'aleihem אֶת־הַמַּשָּׁל | 'et-hammashal הַזֶּה | hazzeh לְאֹמַר | le'mor

TKIS Niin Hän puhui heille tämän vertauksen sanoen:

STLK Hän puhui heille tämän vertauksen sanoen:

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi heille tämän vertauksen, sanoen:

4. **TR** τίς | *tis* kuka ἄνθρωπος | *anthrōpos* ihminen ἐξ | *eks* ὑμῶν | *hymōn* teistä ἔχων | *echōn* jolla on ἑκατὸν | *hekaton* sata πρόβατα | *probata* lammasta καὶ | *kai* ja ἀπολέσας | *apolesas* kadottaessaan ἓν | *en* yhden ἐξ | *eks* αὐτῶν | *autōn* niistä οὐ | *ou* ei καταλείπει | *kataleipei* jätä niitä τὰ | *ta* ἑννενηκονταεννέα | *ennenēkontaennea* yhdeksääkymmentä yhdeksää ἐν | *en* τῇ | *tē* ἐρήμῳ | *erēmō* autiomaassa καὶ | *kai* ja πορεύεται | *poreuetai* lähde ἐπὶ | *epi* perään τὸ | *to* ἀπολωλός | *apolōlos* kadonneen ἕως | *eōs* kunnes εὕρη | *heurē* löytää αὐτό | *auto* sen

Delitzsch מִי | mi הַזֶּה | zeh הָאִישׁ | ha'ish מִכֶּם | mikkem לֹא־לֹ | 'asher-lo מֵאֵי | me'a כְּבָשִׂים | chevasim וְאֶבֶד | ve'avad לוֹ | lo אֶחָד | 'echad מִהֶם | mehem לֹא־ | velo' יִשָּׁו | jittosh אֶת־הַתְּשֻׁעִים | 'et-hattish'im וְתִשָּׁעַ | vetish'a בַּמִּדְבָּר | bammidbar וְהָלַךְ | ve'halach אַחֲרָי | a'charei הָאֶבֶד | ha'oved עַד | 'ad כִּי־יִמְצְאֶהוּ | ki-jimtza'ehu

TKIS ”Kuka ihminen teistä, jolla on sata lammasta, mutta kadottaa niistä yhden, ei jätä niitä yhdeksääkymmentä yhdeksää autiomaahan ja mene etsimään kadonnutta, kunnes sen löytää?

STLK "Kuka teistä, jolla on sata lammasta, ja joka kadottaa niistä yhden, ei jätä niitä yhdeksääkymmentä yhdeksää erämaahan ja mene etsimään kadonnutta, kunnes löytää sen?

BIBLIA 1776 Kuka on teistä se ihminen, jolla on sata lammasta, ja jos hän yhden niistä kadottaa, eikö hän jätä yhdeksänkymmentä ja yhdeksän korpeen, ja mene sen jälkeen, joka kadonnut on, siihenasti että hän sen löytää?

5. **TR** καὶ | *kai* ja εὐρῶν | *heurōn* sen löydettyään ἐπιτίθησιν | *epitithēsin* nostaa ἐπὶ | *epi* τοὺς | *tous* ὤμους | *ōmous* hartioilleen ἑαυτοῦ | *heautou* χαίρων | *chairōn* iloiten

Delitzsch וְהִיא | ve'haja יִמְצָאָהָ | kematze'o אֶת | 'oto יְשִׁמְנֶנּוּ | jesimennu עַל-
כִּתְפֵי | 'al-ketefaiv בְּשִׂמְחָה | besimecha

TKIS Ja löydettyään hän panee sen iloiten hartioilleen.

STLK Löydettyään hän panee sen hartioilleen iloiten.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän sen löytää, niin hän panee sen olallensa, iloiten.

6. **TR** καὶ | *kai* ja ἐλθὼν | *elthōn* tultuaan εἰς | *eis* τὸν | *ton* οἶκον | *oikon* kotiinsa συγκαλεῖ | *sygkalei* kutsuu τοὺς | *tous* φίλους | *filous* ystävänsä καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous* γείτονας | *geitonas* naapurinsa λέγων | *legōn* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille συγχάρητέ | *sygcharēte* iloitkaa kanssani μοι | *moi* minun ὅτι | *hoti* sillä εὔρον | *heuron* löysin τὸ | *to* πρόβατόν | *probaton* lampaani μου | *mou* minun τὸ | *to* ἀπολωλός | *apolōlos* kadonneen

Delitzsch וְבָא | uva' אֶל-בֵּיתוֹ | 'el-beito וְקָרָא | veqara' לְאֶהָבָיו | le'ohavaiv וְלְשִׂכְנָיו |
וְלִישְׁכֵנָיו | velishchenaiv יָחַד | jachad לְאִמֹר | le'mor שְׂמַחְוּ | simchu אִתִּי | 'itti כִּי | ki
מִצָּאָתִי | matza'ti אֶת-שֵׂבִי | 'et-seji הָאֵבֶד | ha'oved

TKIS Kotiin tultuaan hän kutsuu kokoon ystävät ja naapurit ja sanoo heille: 'Iloitkaa kanssani, sillä löysin lampaani joka oli kadonnut.'

STLK Kun hän tulee kotiin, hän kutsuu kokoon ystävänsä ja naapurinsa ja sanoo heille: 'Iloitkaa kanssani, sillä löysin kadonneen lampaani.'

BIBLIA 1776 Ja kuin hän tulee kotiansa, niin hän kutsuu kokoon ystävänsä ja kylänsä miehet, ja sanoo heille: iloitkaat minun kanssani: sillä minä löysin lampaani, joka kadonnut oli.

7. **TR** λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille ὅτι | *hoti* että οὕτω | *houtō* samoin χαρὰ | *chara* ilo ἔσται | *estai* on oleva ἐν | *en* τῷ | *tō* οὐρανῷ | *ouranō* taivaassa ἐπὶ | *epi* ἐνὶ | *heni* yhdestä ἀμαρτωλῷ | *hamartōlō* syntisestä μετανοοῦντι | *metanoounti* joka muuttaa mielensä ἢ | *ē* kuin ἐπὶ | *epi* ἐννεήκονταεννέα | *ennenēkontaennea* yhdeksästäkymmenestä yhdeksästä δικαίοις | *dikaiois* vanhurskaasta οἵτινες | *hoitines* jotka οὐ | *ou* εἰ χρείαν | *chreian* tarpeessa ἔχουσι | *echousi* ole μετανοίας | *metanoias* mielenmuutoksen

Delitzsch אָנִי | 'ani אֲמַר | 'omer לָכֶם | la'chem כִּי־כֵן | ki-chen תִּהְיֶה | tihjeh שִׂמְחָה | simecha בְּשִׂמְיַם | bash'shamaim עַל־חַוִּטַּי | 'al-chote' אָחַד | 'echad הַשָּׁבַע | hash'shav יוֹתֵר | joter מֵעַל־תְּשֻׁעִים | me'al-tish'im וְתִשְׁעָה | vetish'a צַדִּיקִים | tzadiqim אֲשֶׁר | 'asher לֹא־יִצְטָרְכוּ | lo'-jitztarechu לְתִשְׁבּוּבָה | litshuva

TKIS Sanon teille: samoin on ilo taivaassa suurempi yhdestä syntisestä, joka muuttaa mielensä kuin yhdeksästäkymmenestä yhdeksästä vanhurskaasta, jotka eivät tarvitse mielenmuutosta.

STLK Sanon teille: niin on ilo taivaassa suurempi yhdestä syntisestä, joka muuttaa mielensä, kuin yhdeksästäkymmenestä yhdeksästä vanhurskaasta, jotka eivät tarvitse mielenmuutosta.

BIBLIA 1776 Minä sanon teille: niin pitää ilo oleman taivaassa yhdestä syntisestä, joka itsensä parantaa, enemmän kuin yhdeksästäkymmenestä ja yhdeksästä hurskaasta, jotka ei parannusta tarvitse.

8. **TR** ἓ | *ē* tai τίς | *tis* eräs γυνή | *gynē* nainen δραχμὰς | *drachmas* hopearahaa ἔχουσα | *echousa* jolla on δέκα | *deka* kymmenen ἐὰν | *ean* jos ἀπολέσῃ | *apolesē* hän kadottaa δραχμὴν | *drachmēn* hopearahoista μίαν | *mian* yhden οὐχὶ | *ouchi* eikö ἅπτεῖ | *hapteῖ* hän sytytä λύχνον | *lychnon* lamppua καὶ | *kai* ja σαροῖ | *saroi* lakaise τὴν | *tēn* οἰκίαν | *oikian* huonetta

καὶ | *kai* ja ζητεῖ | *dzētei* etsi ἐπιμελῶς | *epimelōs* tarkoin ἕως | *eōs* kunnes
ὄτου | *hotou* sen εὔρη | *heurē* löytää

Delitzsch או | מי'ו | mi הַאֲשֵׁר | ha'ish'sha אֲשֶׁר־לָהּ | 'asher-lah הַנְּשָׂרָה | 'asara
דַּרְכֵימוֹנִים | darkemonim וְאָבָד | ve'avad לָהּ | lah דַּרְכֵימוֹן | darkemon אָחַד | 'echad
וְלֹא־תִדְלִיק | velo'-tadliq נֵר | ner וַתִּטְאֵטֵא | uteta'te' אֶת־הַבַּיִת | 'et-ha'bait וַתַּחֲפִּיז
| utechappes הֵיטֵב | heitev עַד | 'ad כִּי־תִמְצָאֶהוּ | ki-tjimtza'ehu

TKIS Tai jos kenellä naisella on kymmenen hopearahaa* ja hän kadottaa yhden rahan, eikö hän sytytä lamppua ja lakaise huonetta ja etsi tarkasti, kunnes löytää sen?

STLK Tai jos jollakulla naisella on kymmenen hopearahaa ja hän kadottaa niistä yhden, eikö hän sytytä lamppua ja lakaise huonetta ja etsi tarkasti, kunnes sen löytää?

BIBLIA 1776 Taikka kuka vaimo on, jolla on kymmenen penninkiä, jos hän yhden niistä kadottaa, eikö hän sytytä kynttilää, ja lakaise huonetta, ja etsi visusti niinkauvan kuin hän sen löytää?

9. **TR** καὶ | *kai* ja εὐροῦσα | *heurousa* löydettyään συγκαλεῖται | *sygkaleitai*
kutsuu τὰς | *tas* φίλας | *filas* ystävänsä καὶ | *kai* ja τὰς | *tas* γείτονας |
geitonas naapurinsa λέγουσα | *legousa* sanoen συγχάρητέ | *sygcharēte* iloitkaa
kanssani μοι | *moi* minun ὅτι | *hoti* sillä εὔρον | *heuron* löysin τὴν | *tēn*
δραχμὴν | *drachmēn* hopearahan ἣν | *hēn* jonka ἀπώλεσα | *apōlesa* olin
kadottanut

Delitzsch וְהִיא | ve'haja כְּמַצְצָה | kematze'ah אוֹתוֹ | 'oto תִּקְרָא | tiqra' לְרַעוּתֶיהָ |
le're'oteha וְלִשְׂכֵנוֹתֶיהָ | velishchenoteha לֵאמֹר | le'mor שְׂמַחְנָה | semachna אֶתִּי |
'itti כִּי | ki מְצָאֶתִּי | matza'ti אֶת | 'et הַדַּרְכֵימוֹן | haddarkemon אֲשֶׁר | 'asher
אָבָד | 'avad לִי | li

TKIS Ja löydettyään hän kutsuu ystävättäret ja naapurin naiset ja sanoo: 'Iloitkaa kanssani, sillä löysin rahan*, joka oli minulta kadonnut.'

STLK Löydettyään hän kutsuu kokoon ystävättärensä ja naapurinaiset ja sanoo: 'Iloitkaa kanssani, sillä löysin rahan, jonka olin kadottanut.'

BIBLIA 1776 Ja kuin hän sen löytänyt on, kutsuu hän kokoon ystävänsä ja kylänsä vaimot, ja sanoo: iloitkaat minun kanssani; sillä minä löysin penninkini, jonka minä kadotin.

10. **TR** οὕτω | *houtō* samoin λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille χαρὰ | *chara* ilo γίνεται | *ginetai* on ἐνώπιον | *enōpion* edessä τῶν | *tōn* ἀγγέλων | *aggelōn* enkelien τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan ἐπὶ | *epi* ἐνὶ | *heni* yhdestä ἁμαρτωλῶ | *hamartōlō* syntisestä μετανοοῦντι | *metanoounti* joka mielensä muuttaa

Delitzsch כֵּן | ken אָנִי | 'ani אָמַר | 'omer לָכֶם | la'chem תִּהְיֶה | tihjeh תִּהְיֶה שִׂמְחָה | simecha לִפְנֵי | lifnei מַלְאָכָי | mal'achei אֱלֹהִים | 'ELOHIM עַל־חַוְטוֹתַי | 'al-chote' אֶחָד | 'echad אֲשֶׁר־שָׁבַרְתָּ | 'asher-shav מֵחֶטְאוֹ | mechet'o

TKIS Samoin, sanon teille, on ilo Jumalan enkeleillä yhdestä syntisestä, joka muuttaa mielensä."

STLK Niin myös, sanon teille, Jumalan enkeleillä on ilo yhdestä syntisestä, joka muuttaa mielensä."

BIBLIA 1776 Niin myös, sanon minä teille, pitää ilo oleman Jumalan enkeleillä yhdestä syntisestä, joka itsensä parantaa.

11. **TR** εἶπε | *eipe* ja Hän sanoi δέ | *de* ἄνθρωπος | *anthrōpos* miehellä τις | *tis* eräällä εἶχε | *eiche* oli δύο | *dyo* kaksi υἱούς· | *hyious* poikaa

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mar אִישׁ | 'ish אֶחָד | 'echad הָיָה | haju לוֹ | lo שְׁנַיִם | shenei בָּנִים | vanim

TKIS Hän sanoi myös: "Eräällä miehellä oli kaksi poikaa.

STLK Vielä hän sanoi: "Eräällä miehellä oli kaksi poikaa.

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi: yhdellä miehellä oli kaksi poikaa,

12. **TR** καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* sanoi ὁ | *ho* νεώτερος | *neōteros* nuorempi αὐτῶν | *autōn* heistä τῶ | *tō* πατρὶ | *patri* isälleen πάτερ | *pater* isä δός | *dos* anna μοι | *moi* minulle τὸ | *to* ἐπιβάλλον | *epiballon* minulle tuleva μέρος

| *meros* osa τῆς | *tēs* οὐσίας | *ousias* omaisuudesta καὶ | *kai* niin διεῖλεν |
dieilen hän jakoi αὐτοῖς | *autois* heille τὸν | *ton* βίον | *bion* omaisuutensa

Delitzsch וַיִּאְמַר | vajjo'mer הִצְעִיר | hatz'tza'ir אֶל־אָבִיו | 'el-'aviv אָבִי | 'avi תְּנֶה־לִּי
| tena-li אֶת־חֶלֶק | 'et-cheleq הַרְכֹּחַ | harechush אֲשֶׁר | 'asher יִפֹּל | jipol לִּי | li
וַיִּחַלֵּק | vaje'challeq לָהֶם | lahem אֶת־הַנְּחִלָּה | 'et-hannachala

TKIS Nuorempi heistä sanoi isälle: 'Isä, anna minulle se osa varoista, joka minulle kuuluu.' Niin hän jakoi heille omaisuuden.

STLK Nuorempi heistä sanoi isälleen: 'Isä, anna minulle se osa omaisuudesta, mikä minulle on tuleva.' Hän jakoi heille omaisuutensa.

BIBLIA 1776 Ja nuorempi heistä sanoi isällensä: isä, anna minulle osa tavarasta, joka minulle tulee. Ja hän jakoi heille tavarahan.

13. **TR** καὶ | *kai* ja μετ' | *met* jälkeen οὐ | *ou* ei πολλάς | *pollas* monenkaan
ἡμέρας | *hēmeras* päivän συναγαγὼν | *synagagōn* koottuaan ἅπαντα | *hapanta*
kaiken ὁ | *ho* νεώτερος | *neōteros* nuorempi υἱὸς | *hyios* poika ἀπεδήμησεν |
apedēmēsen matkusti εἰς | *eis* χώραν | *chōran* maahan μακρὰν | *makran*
kaukaiseen καὶ | *kai* ja ἐκεῖ | *ekai* siellä διεσκόρπισε | *dieskorpise* hän tuhiasi
τὴν | *tēn* οὐσίαν | *ousian* omaisuutensa αὐτοῦ | *autou* ζῶν | *dzōn* eläen
ἀσώτως | *asōtōs* irستاasti

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi מִקֶּצֶט | miqqetz יָמִים | jamim וַיִּאָסֶף | vaje'esof הַבֵּן |
haben הִצְעִיר | hatz'tza'ir אֶת־הַכֹּל | 'et-hakol וַיֵּלֶךְ | vajje'lech אֶל־אֶרֶץ | 'el-'eretz
רְחוֹקָה | rechoqa וְשָׁמַר | vesham פִּזָּר | pizzar אֶת־רְכֻשׁוֹ | 'et-rechusho
וַיֵּלֶךְ | vajje'lech בְּדֶרֶךְ | bederech סוּבְאִים | sove'im וַיִּזְלְזְלוּ | vezolelim

TKIS Jonkin päivän kuluttua nuorempi poika kokosi kaiken omansa ja matkusti pois kaukaiseen maahan. Siellä hän hävitti varansa eläen irستاasti.

STLK Eikä kulunut montakaan päivää, kun nuorempi poika kokosi kaiken omansa, matkusti pois kaukaiseen maahan ja hävitti siellä omaisuutensa eläen irستاasti.

BIBLIA 1776 Ja ei kauvan sen jälkeen, kuin nuorempi poika oli kaikki koonnut, meni hän kaukaiselle maakunnalle, ja hukkasi siellä tavaransa irstaisuudessa.

14. **TR** δαπανήσαντος | *dapanēsantos* ja tuhlattuaan δὲ | *de* αὐτοῦ | *autou* hän πάντα | *panta* kaiken ἐγένετο | *egeneto* tuli λιμὸς | *limos* nälänhätä ἰσχυρὸς | *ischyros* kova κατὰ | *kata* τὴν | *tēn* χώραν | *chōran* maahan ἐκείνην | *ekeinēn* siihen καὶ | *kai* ja αὐτὸς | *autos* hän ἤρξατο | *ērksato* alkoi ὑστερεῖσθαι | *hystereisthai* kärsiä puutetta

Delitzsch וְאֶחָדֵי | vea'charei כְּלוֹתָהּ | challoto אֶת־הַכֹּל | 'et-hakol הִיא | haja רָעַב | ra'av רָקָה | chazaq בְּאֶרֶץ | ba'arets אֶרֶץ | hahi' וְיָחַד | vajjachel לְהִיּוֹת | lihjot מְסַר־לָחֶם | chasar-lachem

TKIS Mutta kun hän oli kaiken tuhlannut, tuli koko siihen maahan kova nälkä, ja hän alkoi kärsiä puutetta.

STLK Mutta kun hän oli kaiken tuhlannut, koko siihen maahan tuli kova nälkä, ja hän alkoi kärsiä puutetta.

BIBLIA 1776 Mutta kuin hän kaikki oli tuhlannut, niin tuli suuri nälkä kaikkeen siihen maakuntaan; ja hän rupesi hätääntymään,

15. **TR** καὶ | *kai* ja πορευθεὶς | *poreutheis* hän meni ἐκολλήθη | *ekollēthē* liittyen ἐνὶ | *heni* yhteen τῶν | *tōn* πολιτῶν | *politōn* kansalaiseen τῆς | *tēs* χώρας | *chōras* maan ἐκείνης· | *ekeinēs* sen καὶ | *kai* ja ἔπεμψεν | *epempsen* tämä lähetti αὐτὸν | *auton* hänet εἰς | *eis* τοὺς | *tous* ἀγροὺς | *agrous* pelloilleen αὐτοῦ | *autou* βόσκειν | *boskein* laiduntamaan χοίρους | *choirous* sikoja

Delitzsch וְיָחַד | vajje'lech וְיָדְבַק | vajjidbaq בְּאֶחָד | be'echad מִבְּנֵי | mibenei הַמְּדִינָה | hammedina בְּאֶרֶץ | ba'arets אֶרֶץ | hahi' וְיִשְׁלַח | vajjishelach אֹתוֹ | 'oto אֶל־שְׂדוֹתָיו | 'el-sedotaiv לְרְעוֹת | lir'ot מְזִירִים | chazirim

TKIS Niin hän meni ja liittyi erääseen sen maan kansalaiseen, ja tämä lähetti hänet tiluksilleen kaitsemaan sikoja.

STLK Hän meni palvelukseen eräälle sen maan kansalaiselle, ja tämä lähetti hänet tiluksilleen kaitsemaan sikoja.

BIBLIA 1776 Ja meni pois ja suostui yhteen sen maakunnan kauppamieheen, joka hänen lähetti maakyliinsä kaitsemaan sikojansa.

16. *TR* καὶ | *kai* ja ἐπεθύμει | *epethymeï* hän halusi γεμίσαι | *gemisai* täyttää τὴν | *tēn* κοιλίαν | *koilian* vatsansa αὐτοῦ | *autou* ἀπὸ | *apo* τῶν | *tōn* κερατίων | *keratiōn* palkohedelmillä ὧν | *hōn* joita ἤσθιον | *ēsthion* söivät οἱ | *oi* χοῖροι· | *choiroi* siat καὶ | *kai* ja οὐδεὶς | *oudeis* ei kukaan ἐδίδου | *edidou* niitä antanut αὐτῷ | *autō* hänelle

Delitzsch וַיִּתְּאוּ | vajjit'av אֶלְמַלֵּךְ | le'malle' אֶת־בִּטְנוֹ | 'et-bitno בְּחֲרוּבִים | bacharuvim אֲשֶׁר | 'asher יֹאכְלוּ | jo'chelu הַחֲזִירִים | ha'chazirim וַיֵּין | ve'ein נוֹתֵן | noten לוֹ | lo

TKIS Ja hän halusi täyttää vatsansa niillä palkohedelmillä, joita siat söivät, mutta kukaan ei antanut hänelle.

STLK Hän halusi täyttää vatsansa niillä paloilla, joita siat söivät, mutta kukaan ei antanut hänelle niitä.

BIBLIA 1776 Ja hän pyysi vatsaansa ravalla täyttää, jota siat söivät, ja ei kenkään hänelle sitäkään antanut.

17. *TR* εἰς | *eis* ἑαυτὸν | *heauton* ja itseensä δὲ | *de* ἐλθὼν | *elthōn* mennin εἶπε | *eipe* hän sanoi πόσοι | *posoi* kuinka moni μίσθιοι | *misthioi* palkkalaisistani τοῦ | *tou* πατρός | *patros* isäni μου | *mou* minun περισσεύουσιν | *perisseuousin* elävät runsaudessa ἄρτων | *artōn* leipien ἐγὼ | *egō* mutta minä δὲ | *de* λιμῶ | *limō* nälkään ἀπόλλυμαι· | *apollymai* kuolen

Delitzsch וַיֵּשֶׁב | vajjashev אֶל־לִבּוֹ | 'el-libbo וַיֵּאמַר | vajjo'mar מֶה־רַבּוֹ | ma-rabbu שְׁחִירֵי | sechirei אָבִי | 'avi וַיֵּשׁ | vejesh לָהֶם | lahem לְשֹׁבַע | le'chem לַאֲנִי | va'ani אֲבֹד | 'oved בְּרַעַב | bara'av

TKIS Silloin hän meni itseensä sanoen: 'Kuinka monella isäni palkkalaisella on yltäkyllin leipää, mutta minä kuolen täällä nälkään!

STLK Hän meni itseensä ja sanoi: 'Kuinka monella isäni palkkalaisella on leipää yllin kyllin, mutta minä kärsin täällä nälkää!

BIBLIA 1776 Mutta kuin hän mielensä malttoi, sanoi hän: kuinka monella minun isäni palkollisella on kyllä leipää, ja minä kuolen nälkään!

18. *TR* ἀναστὰς | *anastas* minä nousen πορεύσομαι | *poreusomai* lähden πρὸς | *pros* luo τὸν | *ton* πατέρα | *patera* isäni μου | *mou* minun καὶ | *kai* ja ἐρῶ | *erō* sanon αὐτῷ | *autō* hänelle Πάτερ | *Pater* Isä ἡμᾶρτον | *hēmarton* olen tehnyt syntiä εἰς | *eis* τὸν | *ton* vastaan οὐρανὸν | *ouranon* taivasta καὶ | *kai* ja ἐνώπιόν | *enōpion* edessäsi σου· | *sou* sinun

Delitzsch אָקוּמאַ-נאַ | 'aquma-na' וְאֵלָבִי | ve'elecha אֲבִי-אֵל | 'el-'avi וְאֵלֹהִים | ve'omar אֵלֹהִים | 'elaiiv אֲבִי | 'avi חַטָּאתִי | chata'ti לַשָּׁמַיִם | lash'shamaim וְלִפְנֵי | ulefanecha

TKIS Minä nousen ja käyn isäni luo ja sanon hänelle: Isä, olen tehnyt syntiä taivasta vastaan ja sinun edessäsi.

STLK Nousen ja menen isäni luo ja sanon hänelle: Isä, olen tehnyt syntiä taivasta vastaan ja sinun edessäsi

BIBLIA 1776 Minä nousen ja käyn minun isäni tykö ja sanon hänelle: isä, minä olen syntiä tehnyt taivasta vastaan ja sinun edessäs,

19. *TR* καὶ | *kai* ja οὐκέτι | *ouketi* en enää εἰμι | *eimi* ole ἄξιος | *aksios* sen arvoinen κληθῆναι | *klēthēnai* että minua kutsutaan υἱός | *hyios* pojaksesi σου· | *sou* sinun ποιήσόν | *poiēson* tee με | *me* minusta ὡς | *hōs* kuin ἓνα | *hena* yksi τῶν | *tōn* μισθίων | *misthiōn* palkkalaisista σου | *sou* sinun

Delitzsch וְנִקְלָתִי | uneqalloti מִהִקְרָא | mehiqqare' עוֹד | 'od בְּנֶךְ | benecha שְׂמִימִנִי | simeni כְּאֶחָד | ke'achad שְׂכִירֵיךָ | sechirecha

TKIS En enää ansaitse, että minua pojaksesi kutsutaan. Tee minut palkkalaistesi kaltaiseksi.'

STLK enkä enää ansaitse, että minua sinun pojaksesi kutsutaan. Tee minut yhdeksi palkkalaisistasi.'

BIBLIA 1776 Ja en ole silleen mahdollinen sinun pojakses kutsuttaa: tee minua niinkuin yhden palkollisistas.

20. *TR* καὶ | *kai* ja ἀναστὰς | *anastas* hän nousi ἦλθε | *ēlthe* meni πρὸς | *pros* luo τὸν | *ton* πατέρα | *patera* isänsä ἑαυτοῦ | *heautou* ἔτι | *eti* mutta vielä δὲ | *de* αὐτοῦ | *autou* hänen μακρὰν | *makran* kaukana ἀπέχοντος | *apechontos*

ollessaan εἶδεν | *eiden* näki αὐτόν | *auton* hänet ὁ | *ho* Πατήρ | *Patēr* Isänsä αὐτοῦ | *autou* καὶ | *kai* ja ἐσπλαγχνίσθη | *esplagchnisthē* sisimmässään sääli häntä καὶ | *kai* ja δραμῶν | *dramōn* juoksi ἐπέπεσεν | *epepesen* langeten ἐπὶ | *epi* τὸν | *ton* τράχηλον | *trachēlon* kaulaansa αὐτοῦ | *autou* hänen καὶ | *kai* ja κατεφίλησεν | *katefilēsen* suuteli sydämellisesti αὐτόν | *auton* häntä

Delitzsch וַיֵּיבֹא | vajjaqom וַיֵּיבֹא | vajjavo' אֶל־אָבִיו | 'el-'aviv עוֹדְנוּ | 'odennu מֵרְחוֹק | merachok וַיֵּיבֹא | ve'aviv רָאָהוּ | ra'ahu וַיֵּיבֹא | vaje'hemu מֵעַי | me'aiv וַיֵּיבֹא | vajjaratz וַיֵּיבֹא | vajjipol וַיֵּיבֹא | 'al-tzavva'raiv וַיֵּיבֹא | vajjish'shaqehu

TKIS Ja hän nousi ja meni isänsä luo. Mutta kun hän vielä oli kaukana, näki hänen isänsä hänet ja armahti häntä, juoksi ja heittäytyi hänen kaulaansa ja suuteli häntä hellästi.

STLK Hän nousi ja meni isänsä luo. Mutta kun hän vielä oli kaukana, hänen isänsä näki hänet, sääli häntä, juoksi häntä vastaan, lankesi hänen kaulaansa ja suuteli häntä rakkaasti.

BIBLIA 1776 Ja hän nousi ja tuli isänsä tykö. Mutta kuin hän vielä taampana oli, näki hänen isänsä hänen, ja armahti hänen päällensä, ja juosten lankesi hänen kaulaansa, ja suuta antoi hänen.

21. **TR** εἶπε | *eipe* ja sanoi δὲ | *de* αὐτῷ | *autō* Hänelle ὁ | *ho* υἱὸς | *hyios* poika Πάτερ | *Pater* Isä ἡμάρτον | *hēmarton* olen tehnyt syntiä εἰς | *eis* τὸν | *ton* vastaan οὐρανὸν | *ouranon* taivasta καὶ | *kai* ja ἐνώπιόν | *enōpion* edessäsi σου | *sou* sinun καὶ | *kai* ja οὐκέτι | *ouketi* en enää εἶμι | *eimi* ole ἄξιος | *aksios* sen arvoinen κληθῆναι | *klēthēnai* että minua kutsutaan υἱός | *hyios* pojaksesi σου | *sou* sinun

Delitzsch וַיֵּיבֹא | vajjo'mer אֶלְיָו | 'elaiv הֵבֵן | haben אָבִי | 'avi חַטָּאתִי | chata'ti לְשָׁמַיִם | lash'shamaim וּלְפָנָיו | ulefanecha וַאֲנִי | va'ani נִקְלָוֹתִי | neqalloti מִהִקְרָא | mehiqqare' עוֹד | 'od בְּנֶחָא | benecha

TKIS Mutta poika sanoi hänelle: 'Isä, olen tehnyt syntiä taivasta vastaan ja sinun edessäsi enkä enää ansaitse, että minua pojaksesi kutsutaan.'

STLK Mutta poika sanoi hänelle: 'Isä, olen tehnyt syntiä taivasta vastaan ja sinun edessäsi enkä enää ansaitse, että minua pojaksesi kutsutaan.'

BIBLIA 1776 Mutta poika sanoi hänelle: isä, minä olen syntiä tehnyt taivasta vastaan ja sinun edessä, ja en ole mahdollinen tästedes sinun pojakses kutsuttua.

22. **TR** εἶπε | *eipe* mutta sanoi δὲ | *de ó* | *ho* Πατὴρ | *Patēr* Isä πρὸς | *pros* τοὺς | *tous* δούλους | *doulous* palvelijoilleen αὐτοῦ | *autou* ἐξενέγκατε | *eksenegkate* tuokaa τὴν | *tēn* στολὴν | *stolēn* juhla-vaatteet τὴν | *tēn* πρώτην | *prōtēn* parhaat καὶ | *kai* ja ἐνδύσατε | *endysate* puukekaa αὐτόν | *auton* hänet καὶ | *kai* ja δότε | *dote* antakaa δακτύλιον | *daktylion* sormus εἰς | *eis* τὴν | *tēn* χεῖρα | *cheira* käteensä αὐτοῦ | *autou* hänen καὶ | *kai* ja ὑποδήματα | *hypodēmata* sandaalit εἰς | *eis* τοὺς | *tous* πόδας· | *podas* jalkoihin

Delitzsch וַיֹּאמֶר | *vajjo'mer* הָאֵבֶן | *ha'av* אֶל־עַבְדָּיו | *'el-'avadaiv* הוֹצִיאוּ | *hotzi'u* אֶת־הַשְּׂמֹלֶה | *'et-hassimla* הַטּוֹבָה | *hattova* מִכְּלֵן | *mikkullan* וְהַלְבִּישׁוּהוּ | *ve'halebishuhu* וַתְּנֶנּוּ | *utenu* טַבַּעַת | *tabba'at* עַל־יָדוֹ | *'al-jado* וַיַּנְעִלְיָם | *une'alim* בְּרַגְלָיו | *beraglaiv*

TKIS Silloin isä sanoi palvelijoilleen: 'Tuokaa [pian] parhaat vaatteet ja puukekaa hänet ja pankaa sormus hänen sormeensa* ja kengät jalkaan.

STLK Mutta isä sanoi palvelijoilleen: 'Tuokaa pian parhaat vaatteet ja puukekaa hänet niihin, ja pankaa sormus hänen sormeensa ja sandaalit hänen jalkaansa;

BIBLIA 1776 Niin sanoi isä palvelioillensa: tuokaat tänne ne parhaat vaatteet, ja puukeaat hänen yllensä, ja antakaat sormus hänen käteensä, ja kengät hänen jalkoihinsa,

23. **TR** καὶ | *kai* ja ἐνέγκαντες | *enegkantes* tuokaa τὸν | *ton* μόσχον | *moschon* vasikka τὸν | *ton* σιτευτὸν | *siteuton* syötetty θύσατε | *thysate* teurastakaa se καὶ | *kai* ja φαγόντες | *fagontes* syöden εὐφρανθῶμεν· | *eufanthōmen* iloitkaamme

Delitzsch וְהָבִיאוּ | *ve'havi'u* אֶת־עֵגֶל | *'et-'egel* הַמְּרִבֵּק | *hammarbeq* וַטְבַּח | *vetivchu* אֶת | *'oto* וְנָאֲכְלָה | *veno'chela* וַיִּשְׂמַח | *venismach*

TKIS Noutakaa myös syötetty vasikka ja teurastakaa. Niin syökäämme ja pitäkäämme iloa.

STLK ja noutakaa syöttövasikka ja teurastakaa, ja syökäämme ja iloitkaamme,

BIBLIA 1776 Ja tuokaat syötetty vasikka, ja tappakaat se, ja syökäämme ja riemuitkaamme;

24. **TR** ὅτι | *hoti* sillä οὗτος | *outos* tämä ὁ | *ho* υἱός | *hyios* poikani μου | *mou* minun νεκρός | *nekros* kuollut ἦν | *ēn* oli καὶ | *kai* ja ἀνέζησε· | *anedzēse* virkosi eloon καὶ | *kai* ja ἀπολωλώς | *apolōlōs* kadonnut ἦν | *ēn* oli καὶ | *kai* ja εὐρέθη | *heurethē* löytyi καὶ | *kai* ja ἦρξαντο | *ērksanto* he alkoivat εὐφραίνεσθαι | *eufrainesthai* iloitsemaan

Delitzsch כִּי | ki יְהִי־בֶנִי | zeh-beni הֲיָה | haja מַת | met יִהְיֶה | vaje'chi וַיִּוָּד | ve'oved הֲיָה | haja וַיִּמָּצֵא | vajimmatze' וַיִּחַלֵּץ | vajjachellu לְיִמְצֹא | lismoach

TKIS Sillä tämä poikani oli kuollut ja virkosi eloon. Hän oli kadonnut ja on löytynyt.' Ja he alkoivat pitää iloa.

STLK sillä tämä minun poikani oli kuollut ja virkosi eloon, hän oli kadonnut ja on jälleen löytynyt.' Ja he iloitsivat.

BIBLIA 1776 Sillä tämä minun poikani oli kuollut, ja virkosi jälleen: hän oli kadonnut, ja on taas löydetty; ja rupesivat riemuitsemaan.

25. **TR** ἦν | *ēn* mutta oli δὲ | *de* ὁ | *ho* υἱός | *hyios* poikansa αὐτοῦ | *autou* hänen ὁ | *ho* πρεσβύτερος | *presbyteros* vanhempi ἐν | *en* ἀγρῷ· | *agrō* pellolla καὶ | *kai* ja ὡς | *hōs* kun ἐρχόμενος | *erchomenos* tuli ἤγγισε | *ēngise* lähestyessään τῆ | *tē* οἰκίᾳ | *oikia* kotia ἤκουσε | *ēkouse* hän kuuli συμφωνίας | *symfōnias* musiikin καὶ | *kai* ja χορῶν | *chorōn* tanssin

Delitzsch וַיְבִינֹ | uveno הַגָּדוֹל | ha'gadol הֲיָה | haja בְּשִׁדְדָה | vassadeh יִהְיֶה | vaje'hi כְּאַשֶׁר | ka'asher בָּא | ba' וַיִּקְרַב | vajjiqrav אֶל־הַבַּיִת | 'el-ha'bait וַיִּשְׁמָע | vajjishma' קוֹל | qol זִמְרָה | zimra וַיִּמְחֲלוּ | umecholot

TKIS Mutta hänen vanhempi poikansa oli pellolla. Kun hän tuli ja lähestyi kotia, hän kuuli soiton ja karkelon.

STLK Mutta hänen vanhempi poikansa oli pellolla. Kun hän tuli ja lähestyi kotia, hän kuuli laulun ja karkelon.

BIBLIA 1776 Mutta hänen vanhempi poikansa oli pellolla, ja kuin hän tuli ja huonetta lähestyi, kuuli hän laulun ja hypyt.

26. **TR** καὶ | *kai* niin προσκαλεσάμενος | *proskalesamenos* hän kutsui luokseen
ἕνα | *hena* yhden τῶν | *tōn* παίδων | *paidōn* palvelijoista ἐπυνθάνετο |
epynthaneto tiedustellen τί | *ti* mitä εἶη | *eiē* oli ταῦτα | *tauta* tämä

Delitzsch וַיִּקְרָא | vajjiqra' אֶל־אֶחָד | 'el-'achad הַנְּעָרִים | hanne'arim לְאֶשְׁרֵי־
וַיִּיֶשֶׁת | vajjish'al מַה־זֶּה | mah-zot

TKIS Kutsuttuaan luokseen yhden palvelijoista hän tiedusteli, mitä se oli.

STLK Hän kutsui luokseen yhden palvelijoista ja tiedusteli, mitä se oli.

BIBLIA 1776 Niin hän kutsui yhden palvelioistansa ja kysyi: mikä se on?

27. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* ja εἶπεν | *eipen* tämä sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle ὅτι |
hoti että ὁ | *ho* ἀδελφός | *adelfos* veljesi σου | *sou* sinun ἦκει· | *hēkei* on
tullut καὶ | *kai* ja ἔθυσεν | *ethysen* teurasti ὁ | *ho* Πατήρ | *Patēr* isäsi σου |
sou sinun τὸν | *ton* μόσχον | *moschon* vasikan τὸν | *ton* σιτευτόν | *siteuton*
syötetyn ὅτι | *hoti* että ὑγιαίνουντα | *hygiainonta* terveenä αὐτὸν | *auton* hänet
ἀπέλαβεν | *apelaben* sai takaisin

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶל־יְהוָה | 'elaiv כִּי־בָא | ki-va' אֶחָדָה | 'achicha וַיִּבְרַח
וַיִּיֶשֶׁת | vajjitbach אֶבְיָה | 'Avicha אֶת־עֵגֶל | 'et-'egel הַמְרִבֵּק | hammarbeq עַל־אֶשְׁרֵי־
'asher הַחֹשֵׁב־לוֹ | hushav-lo עַל־שָׁלֵם | shalem

TKIS Tämä sanoi hänelle: 'Veljesi on tullut ja isäsi on teurastanut syötetyn vasikan, kun sai hänet terveenä takaisin.'

STLK Tämä sanoi hänelle: 'Sinun veljesi on tullut, ja isäsi teurastutti syöttövasikan, kun sai hänet terveenä takaisin.'

BIBLIA 1776 Niin se sanoi hänelle: sinun veljes tuli, ja isäs antoi tappaa syötetyn vasikan, että hän sai hänen terveenä jälleen.

28. **TR** ὀργίσθη | *ōrgisthē* ja hän suuttui δέ | *de* καὶ | *kai* ja οὐκ | *ouk* ei
ἦθελεν | *ēthelen* tahtonut εἰσελθεῖν· | *eiselthein* mennä sisälle ὁ | *ho* οὖν |
oun niin Πατήρ | *Patēr* Isänsä αὐτοῦ | *autou* hänen ἐξελθὼν | *ekselthōn* tuli
ulos παρεκάλει | *parekalei* kutsuen αὐτόν | *auton* häntä

Delitzsch וַיַּחַר | vajichar לוֹ | lo וְלוֹ | velo' אָבָה | 'ava לְבוֹא | lavo' הַבֵּיתָה |
habajeta וַיַּצֵּא | vajje'tze' אָבִיו | 'aviv וַיְדַבֵּר | vaje'daber עַל־לִבּוֹ | 'al-libbo

TKIS Mutta hän vihastui eikä tahtonut mennä sisälle. Niin* hänen isänsä meni ulos ja puhutteli häntä leppeästi.

STLK Hän vihastui eikä tahtonut mennä sisälle, mutta hänen isänsä tuli ulos ja kutsui häntä sisään.

BIBLIA 1776 Niin hän vihastui eikä tahtonut mennä sisälle; hänen isänsä meni siis ulos, ja neuvoi häntä.

29. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* niin ἀποκριθεὶς | *apokritheis* hän alkoi puhua εἶπε | *eipe*
sanoen τῷ | *tō* Πατρί | *Patri* Isälleen Ἰδοῦ | *idou* katso τοσαῦτα | *tosauta* niin
monta ἔτη | *etē* vuotta δουλεύω | *douleuō* olen palvellut σοι | *soi* sinua καὶ |
kai ja οὐδέποτε | *oudepote* en koskaan ἐντολήν | *entolēn* käskyäsi σου | *sou*
sinun παρῆλθον | *parēlthon* ole laiminlyönyt καὶ | *kai* ja ἐμοὶ | *emoi* minulle
οὐδέποτε | *oudepote* et koskaan ἔδωκας | *edōkas* ole antanut ἔριφον | *erifon*
vohlaa ἴνα | *hina* että μετὰ | *meta* kanssa τῶν | *tōn* φίλων | *filōn* ystäväieni
μου | *mou* minun εὐφρανθῶ | *eufranthō* olisin iloinnut

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶל־אָבִיו | 'el-'aviv הִנֵּה | hinneh הִנֵּה |
zeh וְשָׁנִים | shanim רַבּוֹת | rabbot אֲנִי | 'ani עֲבָד | 'oved אֶתְךָ | 'otecha וּמִיָּמִי |
umijjamai לֹא | lo' עֲבַרְתִּי | 'avarti אֶת־מִצְוֹתֶיךָ | 'et-mitzvatecha וּמִיָּמִי | umijjamai
לֹא־נָתַתָּה | lo'-natatta לִי | li גִּדִּי | gedi לְמַעַן | le'ma'an אֲשִׁישׁ | 'asis עַם־רַעֲיִי | 'im-
re'ai

TKIS Mutta hän vastasi ja sanoi isälle: 'Katso, niin monta vuotta olen palvellut sinua enkä milloinkaan ole käskyäsi laiminlyönyt, mutta minulle et koskaan ole antanut vohlaa pitääkseni iloa ystäväieni kanssa.

STLK Mutta hän vastasi ja sanoi isälleen: 'Katso, niin monta vuotta olen palvellut sinua enkä ole milloinkaan lyönyt laimin käskyäsi, ja kuitenkin et ole minulle koskaan antanut kiliäkään pitääkseni iloa ystäväieni kanssa.

BIBLIA 1776 Mutta hän vastasi ja sanoi isällensä: katso, niin monta vuotta minä palvelen sinua, ja en ole koskaan sinun käskyäs käynyt ylitse, ja et sinä ole minulle vohlaakaan antanut, riemuitakseni ystäväini kanssa.

30. *TR* ὅτε | *ote* ja kun δὲ | *de* ὁ | *ho* υἱός | *hyios* poikasi σου | *sou* sinun οὗτος | *outos* tämä ὁ | *ho* καταφαγών | *katafagōn* on tuhlannut σου | *sou* sinun τὸν | *ton* βίον | *bion* omaisuutesi μετὰ | *meta* kanssa πορνῶν | *pornōn* porttojen ἦλθεν | *ēlthen* tuli ἔθυσας | *ethysas* teurastit αὐτῷ | *autō* hänelle τὸν | *ton* μόσχον | *moschon* vasikan τὸν | *ton* σιτευτόν | *siteuton* syötetyn

Delitzsch וַיָּבֹא | vajjavo' בְּנֵי | binecha הַ | zeh אֲשֶׁר | 'asher בָּלַע | billa' אֶת־
הַחֶמֶר | 'et-nachalatecha הַזֵּנוֹת | 'im-hazzonot לֹא־חִזְבַּח | vatizbach-lo אֶת־עֵגֶל
| 'et-'egel הַמַּרְבֵּק | hammarbeq

TKIS Mutta kun tämä sinun poikasi tuli, joka on tuhlannut omaisuutesi porttojen kanssa, sinä teurastit hänelle syötetyn vasikan.'

STLK Mutta kun tämä sinun poikasi tuli, joka on tuhlannut omaisuutesi porttojen kanssa, hänelle sinä teurastit syöttövasikan.'

BIBLIA 1776 Mutta että tämä sinun poikas tuli, joka tavaransa on tuhlannut porttoin kanssa, tapoit sinä hänelle syötetyn vasikan.

31. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle τέκνον | *teknon* lapseni σὺ | *sy* sinä πάντοτε | *pantote* aina μετ' | *met* kanssani ἐμοῦ | *emou* minun εἶ | *ei* olet καὶ | *kai* ja πάντα | *panta* kaikki τὰ | *ta* mikä ἐμὰ | *ema* minun σὰ | *sa* sinun ἐστίν· | *estin* on

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיִ | 'elaiv בְּנֵי | beni אֶתָּה | 'atta תָּמִיד | tamid תָּמִיד
| 'immadi וְכֹל | vechol לְיִ | 'asher-li לְךָ | le'cha הוּא | hu'

TKIS Niin hän sanoi hänelle: 'Poikani, olet aina luonani, ja kaikki minun omani on sinun.

STLK Hän sanoi hänelle: 'Poikani, sinä olet aina luonani ja kaikki, mikä on minun omaani, on sinun.

BIBLIA 1776 Mutta hän sanoi hänelle: poikani! sinä olet aina minun tykönäni, ja kaikki mitä minun on, se on sinun.

32. *TR* εὐφρανθῆναι | *eufrañthēnai* mutta riemuita δὲ | *de* καὶ | *kai* ja χαρῆναι | *charēnai* iloita ἔδει· | *edei* piti ὅτι | *hoti* sillä ὁ | *ho* ἀδελφός | *adelfos* veljesi σου | *sou* sinun οὗτος | *outos* tämä νεκρός | *nekros* joka kuollut ἦν |

ēn oli καὶ | *kai* ja ἀνέζησε· | *anedzēse* virkosi eloon καὶ | *kai* ja ἀπολωλὼς | *apolōlōs* oli kadonnut ἦν | *ēn* καὶ | *kai* ja εὐρέθη | *heurethē* on löytynyt

Delitzsch אַבְרָם | 'aval נַחֲשׁוֹן | nachon לְיֵשׁוּעַ | lasus וְלַמְּשִׁיחַ | velismoach כִּי | ki אַחִיכָה | 'achicha זֶה הָיָה | zeh הָיָה | haja מֵת | met וְיָחִיד | vaje'chi וְאֶבְרָם | ve'oved הָיָה | haja וְיִמְצָא | vajimmatze'

TKIS Mutta pitihän nyt iloita ja riemuita, sillä tämä sinun veljesi oli kuollut ja virkosi eloon, hän oli kadonnut ja on löytynyt."

STLK Mutta pitihän nyt riemuita ja iloita, sillä tämä sinun veljesi oli kuollut ja virkosi eloon, hän oli kadonnut ja on jälleen löytynyt."

BIBLIA 1776 Niin piti sinunkin riemuitseman ja iloitseman; sillä tämä sinun veljes oli kuollut ja virkosi jälleen, hän oli kadonnut ja on taas löydetty.

16 Luku

1. **TR** ἔλεγε | *elege* ja Hän kertoi δὲ | *de* καὶ | *kai* myös πρὸς | *pros* τοὺς | *tous* μαθητὰς | *mathētas* opetuslapsilleen αὐτοῦ | *autou* ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies τις | *tis* eräs ἦν | *ēn* joka oli πλούσιος | *plousios* rikas ὃς | *hos* jolla εἶχεν | *eichen* oli οἰκονόμον· | *oikonomon* taloudenhoitaja καὶ | *kai* ja οὗτος | *outos* tästä διεβλήθη | *dieblēthē* kanneltiin αὐτῷ | *autō* hänelle ὡς | *hōs* että διασκορπίζων | *diaskorpidzōn* hän tuhlassi τὰ | *ta* ὑπάρχοντα | *hyparchonta* varojaan αὐτοῦ | *autou* hänen

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer גַּם | gam אֶל־תַּלְמִידָיו | 'el-talmidaiv אִישׁ | 'ish אֲשִׁיר | 'ashir הָיָה | haja וְלוֹ | velo פְּקִיד | faqid עַל־בֵּיתוֹ | 'al-beito וַיִּשְׁיַנְהוּ | vajjalshinuhu אֶלָּיו | 'elaiv בְּאֶמְרָם | be'ameram כִּי־מִפִּיָּם | ki-mefazzer הוּא | hu' אֶת־קִינְיָנָה | 'et-qinjanecha

TKIS Hän puhui myös opetuslapsilleen: "Oli muuan rikas mies, jolla oli taloudenhoitaja. Hänelle kanneltiin, että tämä hävitti hänen omaisuuttaan.

STLK Mutta hän puhui myös opetuslapsilleen: "Oli rikas mies, jolla oli huoneenhaltija, ja hänelle kanneltiin, että tämä hävitti hänen omaisuuttaan.

BIBLIA 1776 Mutta hän sanoi myöskin opetuslapsillensa: oli rikas mies, jolla oli huoneenhaltia, ja hänen edessänsä kannettiin hänen päällensä, että hän oli hukuttanut hänen hyvyytensä.

2. **TR** καὶ | *kai* ja φωνήσας | *fōnēsas* hän kutsui luokseen αὐτὸν | *auton* hänet εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτῷ | *autō* hänelle τί | *ti* mitä τοῦτο | *touto* tämä ἀκούω | *akouō* jota kuulen περὶ | *peri* σοῦ | *sou* sinusta ἀπόδος | *apodos* tee τὸν | *ton* λόγον | *logon* tili τῆς | *tēs* οἰκονομίας | *oikonomias* taloudenhoidostasi σου· | *sou* sinun οὐ | *ou* sillä et γὰρ | *gar* δύνῃση | *dynēsē* voi ἔτι | *eti* enää οἰκονομεῖν | *oikonomein* hoitaa talouttani

Delitzsch וַיִּקְרָא | vajjiqra' אֵתוֹ | 'oto וַיִּצְוֶה | vajjo'mer אֵלָיו | 'elaiv מֵהַזֶּה | mah-zot מִשְׁמַעְתִּי | shama'ti עָלָיָךְ | 'alecha תֵּן | ten חֶשְׁבֹן | cheshbon פְּקִידוֹתָי | peqidutecha כִּי | ki לֹא | lo' תוּכַל | tuchal לְהַיּוֹת | lihjot עוֹד | 'od פְּקִיד | paqid

TKIS Kutsuttuaan hänet hän sanoi hänelle: 'Mitä kuulenkaan sinusta? Tee tili taloudenhoidostasi, sillä et sinä enää voi hoitaa talouttani.'

STLK Hän kutsui hänet eteensä ja sanoi hänelle: 'Mitä kuulenkaan sinusta? Tee tili taloudenhoidosta, sillä et voi enää hallita taloani.'

BIBLIA 1776 Ja hän kutsui hänen ja sanoi hänelle: miksi minä sinusta sen kuulen? tee luku hallituksestas; sillä et sinä saa tästedes hallita.

3. **TR** εἶπε | *eipe* niin sanoi δὲ | *de* ἐν | *en* ἑαυτῷ | *heautō* mielessään ὁ | *ho* οἰκονόμος | *oikonomos* taloudenhoitaja τί | *ti* mitä ποιήσω | *poiēsō* teen ὅτι | *hoti* sillä ὁ | *ho* κύριός | *kyrios* herrani μου | *mou* minun ἀφαιρέται | *afaireitai* ottaa pois τὴν | *tēn* οἰκονομίαν | *oikonomian* taloudenhoidon ἀπ' | *ap* ἐμοῦ | *emou* minulta σκάπτειν | *skaptein* kaivaa οὐκ | *ouk* en ἰσχύω | *ischyō* kykene ἐπατεῖν | *epaitein* kerjäämistä αἰσχύνομαι | *aischynomai* häpeän

Delitzsch וַיִּצְוֶה | vajjo'mer הַפְּקִיד | happaqid בְּלִבּוֹ | belibbo מֵהַ | ma מִשְׁמַעְתִּי | 'e'eseh כִּי־יִקְרָא | ki-jiqqach אֶדְנִי | 'ADONI מִמֶּנִּי | mimmenni אֶת־הַפְּקִידוֹת | 'et-happeqidut לְעַדֵּר | la'ador לֹא־אוּכַל | lo'-'uchal וְלִשְׁאֵל | velishe'ol עַל־הַפְּתָחַיִם | 'al-ha'petachim אֲנִי | 'ani בּוֹשׁ | vosh

TKIS Niin taloudenhoitaja sanoi itsekseen: 'Mitä teen, koska herrani ottaa minulta taloudenhoidon? Kaivaa en jaksa, kerjuuta häpeän.'

STLK Huoneenhaltija sanoi mielessään: 'Mitä teen, kun isäntäni ottaa minulta pois taloudenhoidon? Kaivaa en jaksa, kerjäämistä häpeän.

BIBLIA 1776 Niin huoneenhaltia sanoi itsellensä: mitä minä teen, sillä minun herrani ottaa minulta pois hallituksen? en minä voi kaivaa, häpeen minä kerjätä.

4. **TR** ἔγνων | *egnōn* tiedän τί | *ti* mitä ποιήσω | *poiēsō* teen ἵνα | *hina* että ὅταν | *hotan* kun μετασταθῶ | *metastathō* minut pannaan pois τῆς | *tēs* οἰκονομίας | *oikonomias* taloudenhoidosta δέξωνταί | *deksōntai* he ottaisivat με | *me* minut εἰς | *eis* τοὺς | *tous* οἴκους | *oikous* taloihinsa αὐτῶν | *autōn*

Delitzsch יָדַעְתִּי | jada'ti מָה | ma הַעֲשֶׂה | 'e'eseh לְמַעַן | le'ma'an יִשְׁפֹּטוּנִי | ja'asfuni אֶל־בַּתֵּיהֶם | 'el-batteihem בְּעֵת | be'et אֶסָּר | 'usar מִפְּקִידוּתִי | mippeqiduti

TKIS Tiedän, mitä teen, jotta ottaisivat minut taloihinsa, kun minut pannaan pois taloudenhoidosta.'

STLK Tiedän, mitä teen, että ottaisivat minut taloihinsa, kun minut pannaan pois taloudenhoidosta.'

BIBLIA 1776 Minä tiedän, mitä minä teen, että kuin minä viralta pannaan pois, niin he korjaavat minun huoneesensa.

5. **TR** καὶ | *kai* ja προσκαλεσάμενος | *proskalesamenos* hän kutsui luokseen ἕνα | *hena* yhteen ἕκαστον | *hekaston* kaikki τῶν | *tōn* χρεωφειλετῶν | *chreōfeiletōn* velalliset τοῦ | *tou* κυρίου | *Kyriou* herransa ἑαυτοῦ | *heautou* οὐκ ἔλεγε | *elege* sanoen τῷ | *tō* πρώτῳ | *prōtō* ensimmäiselle πόσον | *poson* kuinka paljon ὀφείλεις | *ofeileis* olet velkaa τῷ | *tō* κυρίῳ | *kyriō* herralleni μου | *mou* minun

Delitzsch וַיִּקְרָא | vajjiqra' אֶל־כָּל־אִישׁ | 'el-kol-'ish אֲשֶׁר־נָשָׂא | 'asher-nasha מִכָּל | vahem אֶדְבָּר | 'adonai'v וַיִּשְׁאַל | vajjish'al אֶת־הַרְאִישׁוֹן | 'et-hari'shon כַּמָּה | kamma אֶתְּךָ | 'atta חַיָּב | chajjav לְאֹדוֹנִי | la'doni

TKIS Kutsuttuaan luokseen jokaisen herransa velallisista hän sanoi ensimmäiselle: 'Paljonko olet velkaa herralleni?'

STLK Hän kutsui luokseen jokaisen herransa velallisista ja sanoi ensimmäiselle: 'Paljonko olet velkaa herralleni?'

BIBLIA 1776 Ja hän kutsui tykönsä kaikki herransa velvolliset ja sanoi ensimmäiselle: kuinka paljon sinä olet minun herralleni velkaa?

6. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* ja εἶπεν | *eipen* hän sanoi ἑκατὸν | *hekaton* sata βάτους | *batous* astiaa ἐλαίου | *elaiou* öljyä καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* hän sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle δέξαι | *deksai* ota σου | *sou* sinun τὸ | *to* γράμμα | *gramma* velkakirjasi καὶ | *kai* ja καθίσας | *kathisas* istu ταχέως | *tacheōs* heti γράψον | *grapson* kirjoita πεντήκοντα | *pentēkonta* viisikymmentä

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer מֵאֵת | me'at בְּתֵי | battei שְׁמֹן | shamen וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֵלָיו | 'elaiv קַח | qach אֶת־שֶׁטַרְךָ | 'et-shetarecha וּמָהֵר | umaher שֵׁב | shev וְכָתַבְתָּ | vechatavta חֲמִשִּׁים | chamish'shim

TKIS Tämä vastasi: 'Sata astiaa öljyä.' Niin hän sanoi hänelle: 'Ota velkakirjasi ja istu ja kirjoita pian viisikymmentä:

STLK Tämä sanoi: 'Sata astiaa öljyä.' Hän sanoi hänelle: 'Ota velkakirjasi, istu ja kirjoita pian viisikymmentä.'

BIBLIA 1776 Mutta se sanoi: sata tynnyriä öljyä. Ja hän sanoi hänelle: ota kirjas ja istu pian, ja kirjoita viisikymmentä.

7. *TR* ἔπειτα | *epeita* sitten ἐτέρῳ | *heterō* toiselle εἶπε | *eipe* hän sanoi σὺ | *sy* ja sinä δὲ | *de* πόσον | *poson* kuinka paljon ὀφείλεις | *ofeileis* olet velkaa ὁ | *ho* δὲ | *de* ja εἶπεν | *eipen* hän sanoi ἑκατὸν | *hekaton* sata κόρους | *korous* tynnyriä σίτου | *sitou* vehnää καὶ | *kai* ja λέγει | *legei* hän sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle δέξαι | *deksai* ota σου | *sou* sinun τὸ | *to* γράμμα | *gramma* velkakirjasi καὶ | *kai* ja γράψον | *grapson* kirjoita ὀγδοήκοντα | *ogdoēkonta* kahdeksankymmentä

Delitzsch וְאֶל־אָחֵר | ve'el-'acher אָמַר | 'amar כָּמָה | kamma אֶתָּה | 'atta תִּיב | chajjav וַיֹּאמֶר | vajjo'mer מֵאֵת | me'at כָּר | kor חֲטִיִּם | chittim וַיֹּאמֶר | vajjo'mer קַח | qach אֶת־שֶׁטַרְךָ | 'et-shetarecha וְכָתַב | uchetov שְׁמֹנִים | shemonim

TKIS Sitten hän sanoi toiselle: 'Entä sinä, paljonko olet velkaa?' Tämä vastasi: 'Sata tynnyriä vehnää.' Hän sanoi hänelle: 'Ota velkakirjasi ja kirjoita kahdeksankymmentä.'

STLK Hän sanoi toiselle: 'Entä sinä, paljonko olet velkaa?' Tämä sanoi: 'Sata tynnyriä vehnää.' Hän sanoi hänelle: 'Ota velkakirjasi, kirjoita kahdeksankymmentä.'

BIBLIA 1776 Sitte hän sanoi toiselle: kuinka paljon sinä olet velkaa? ja se sanoi: sata puntaa nisuja. Hän sanoi hänelle: ota kirjas ja kirjoita kahdeksankymmentä.

8. **TR** καὶ | *kai* ja ἐπήνεσεν | *epēnesen* kehui ó | *ho* κύριος | *kyrios* herra τὸν | *ton* οἰκονόμον | *oikonomon* taloudenhoitajaa τῆς | *tēs* ἀδικίας | *adikias* väärää ὅτι | *hoti* että φρονίμως | *fronimōs* oli taitavasti ἐποίησεν· | *epoiēsen* tehnyt ὅτι | *hoti* sillä οἱ | *oi* υἱοὶ | *hyioi* lapset τοῦ | *tou* αἰῶνος | *aiōnos* aikakauden τούτου | *toutou* tämän φρονιμώτεροι | *fronimōteroi* älykkäämpiä ὑπὲρ | *hyper* yli τοὺς | *tous* υἱοὺς | *hyious* lasten τοῦ | *tou* φωτός | *fōtos* valkeuden εἰς | *eis* τὴν | *tēn* kohtaan γενεᾶν | *genean* sukupolveansa ἐαυτῶν | *heautōn* omaa εἰσιν | *eisin* ovat

Delitzsch וַיִּשְׁבַּח | vaje'shabbach הָאֲדֹנָי | ha'ADON אֶת־פְּקִידָה | 'et-peqid הַעֲוֹלָה | ha'avla עַל־אֲשֶׁר | 'al-'asher הַנְּעִרִים | he'erim לַעֲשׂוֹת | la'asot כִּי | ki בְּנֵי | benei הָעוֹלָם | ha'olam הַזֶּה | hazzeh הַנְּרוּמִים | 'arumim הֵם | hem בְּדֹרָם | bedoram מִבְּנֵי | mibenei הָאֹר | ha'or

TKIS Mutta herra kehui väärää taloudenhoitajaa, että tämä oli menetellyt viisaasti. Sillä tämän maailmanajan lapset ovat omaa sukukuntaansa kohtaan viisaampia kuin valon lapset.

STLK Herra kehui väärää huoneenhaltijaa siitä, että hän oli menetellyt ovelasti. Sillä tämän maailman lapset ovat omaa sukukuntaansa kohtaan ovelampia kuin valkeuden lapset.

BIBLIA 1776 Ja herra kiitti väärää huoneenhaltiata, että hän toimellisesti teki; sillä tämän maailman lapset ovat toimellisemmat kuin valkeuden lapset heidän sukukunnassansa.

9. **TR** καγὼ | *kagō* minäkin ὑμῖν | *hymin* teille λέγω | *legō* sanon ποιήσατε | *poiēsate* tehkää ἐαυτοῖς | *heautois* itsellenne φίλους | *filous* ystäviä ἐκ | *ek* τοῦ

| *tou* μαμωνᾶ | *mamōna* mammonalla τῆς | *tēs* ἀδικίας | *adikias* väärällä ἵνα
| *hina* että ὅταν | *hotan* kun ἐκλίπητε | *eklipēte* ne loppuu δέξωνται |
deksōntai he ottaisivat ὑμᾶς | *hymas* teidät εἰς | *eis* τὰς | *tas* αἰώνιους |
aiōnious iäisiin σκηνάς | *skēnas* majoihin

Delitzsch וְגַם־אֲנִי | vegam-'ani אֶמֶר | 'omer לָכֶם | la'chem וְשׁוּבוּ | 'asu לָכֶם |
la'chem אֲהַבִּים | 'o'havim בְּמִמּוֹן | bimmon הַעֲוִלוֹהָ | ha'avla לְמַעַן | le'ma'an תַּעֲבֹר
| be'et תִּלְתִּי | keloto וְאֶסְפּוּ | ja'asfu אֶתְכֶם | 'etchem מִשְׁכְּנֹתַי | 'el-mishkenot
עוֹלָם | 'olam

TKIS Minäkin sanon teille: tehkää itsellenne ystäviä *petollisella rikkaudella*, että kun te kuolette, he ottaisivat teidät iäisiin majoihin.

STLK Sanon teille: tehkää itsellenne ystäviä väärällä mammonalla, että he, kun se loppuu, ottaisivat teidät iäisiin majoihin.

BIBLIA 1776 Ja minä myös sanon teille: tehkää teillenne ystäviä väärästä mammonasta, että kuin te tarvitsette, niin he korjaavat teitä ijankaikkisiin majoihin.

10. **TR** ὁ | *ho* joka πιστός | *pistos* uskollinen ἐν | *en* ἐλαχίστῳ | *elachistō*
vähimmässä καὶ | *kai* myös ἐν | *en* πολλῶ | *pollō* paljossa πιστός | *pistos*
uskollinen ἐστι | *esti* on καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* joka ἐν | *en* ἐλαχίστῳ | *elachistō*
vähimmässä ἄδικος | *adikos* väärä καὶ | *kai* myös ἐν | *en* πολλῶ | *pollō*
paljossa ἄδικός | *adikos* väärä ἐστιν | *estin* on

Delitzsch הַנְּאֻמָּן | hanne'eman טְמֵעַת | bim'at מִזְעָר | miz'ar נְאֻמָּן | ne'eman גַּם־
בְּהַרְבֵּה | gam-beharbeh וְהַמְעִיגִל | ve'ham'avvel טְמֵעַת | bim'at מִזְעָר | miz'ar מְעִיגִל
| me'avvel גַּם־בְּהַרְבֵּה | gam-beharbeh

TKIS Joka on vähimmässä uskollinen, on paljossakin uskollinen, ja joka on vähimmässä väärä on paljossakin väärä.

STLK Se, joka vähimmässä on uskollinen, on paljossakin uskollinen, ja se, joka vähimmässä on väärä, on paljossakin väärä.

BIBLIA 1776 Joka vähemmässä on uskollinen, se on myös paljossa uskollinen, ja joka vähemmässä on väärä, se on myös paljossa petollinen.

11. *TR* εἰ | *ei* jos οὖν | *oun* siis ἐν | *en* τῷ | *tō* ἀδίκῳ | *adikō* väärässä
μαμωνᾷ | *mamōna* mammonassa πιστοὶ | *pistoi* uskollisia οὐκ | *ouk* ette
ἐγένεσθε | *egenesthe* ole τὸ | *to* ἀληθινὸν | *alēthinon* oikeaa τίς | *tis* kuka
ὑμῖν | *hymīn* teille πιστεύσει | *pisteusei* uskoo

Delitzsch לַחֵן | lachen בְּמִמּוֹן | 'im-bimmon הַעֲוִלָּה | ha'avla לֹא | lo' הַיִּתְּהָ |
hejitem נְאֻמֵּינִים | ne'emanim אֵת | 'et אֲמִיתִי | ha'amitti מִי | mi יַפְקִיד | jafqid
בְּיַדְכֶם | bejedchem

TKIS Jos ette siis ole olleet uskolliset *petollisen rikkauden hoidossa*, kuka teille uskoo oikeaa?

STLK Jos siis ette ole olleet uskollisia väärässä mammonassa, kuka teille uskoo sitä, mikä on oikeaa?

BIBLIA 1776 Jollette siis ole olleet uskolliset väärässä mammonassa, kuka teille sitä uskoo, mikä oikia on?

12. *TR* καὶ | *kai* ja εἰ | *ei* jos ἐν | *en* τῷ | *tō* ἀλλοτρίῳ | *allogriō* toisen
omassa πιστοὶ | *pistoi* uskollisia οὐκ | *ouk* ette ἐγένεσθε | *egenesthe* ole τὸ |
to ὑμέτερον | *hymeteron* teidän omaanne τίς | *tis* kuka ὑμῖν | *hymīn* teille
δώσει | *dōsei* antaa

Delitzsch וְאִם־בְּדַבָּר | ve'im-baddavar אֲשֶׁר | 'asher לְאֲחֵרִים | la'acherim לֹא | lo'
הַיִּתְּהָ | hejitem נְאֻמֵּינִים | ne'emanim אֵת | 'et אֲשֶׁר | 'asher לְכֶם | la'chem מִי |
mi יִתֶּן | jitten לְכֶם | la'chem

TKIS Ja ellette toisen oman suhteen ole olleet uskolliset, kuka teille antaa teidän omaanne?

STLK Jos ette ole olleet uskollisia siinä, mikä on toisen omaa, kuka teille antaa sitä, mikä on teidän omaanne?

BIBLIA 1776 Ja ellette ole olleet toisen omassa uskolliset, kuka teille antaa sen, mikä teidän omanne on?

13. *TR* οὐδεὶς | *oudeis* ei kukaan οἰκέτης | *oiketēs* palvelija δύναται | *dynatai*
voὶ δυοῖ | *dysi* kahta κυρίοις | *kyriois* herraa δουλεύειν· | *douleuein* palvella ἢ
| *ē* sillä joko γὰρ | *gar* τὸν | *ton* ἕνα | *hena* yhtä μισήσει | *misēsei* vihaa καὶ

| *kai* ja τὸν | *ton* ἕτερον | *heteron* toista ἀγαπήσει· | *agapēsei* rakastaa ἢ | *ē*
tai ἐνός | *henos* yhteen ἀνθέξεται | *anthesetai* liittyy καὶ | *kai* ja τοῦ | *tou*
ἐτέρου | *heterou* toista καταφρονήσει | *katafronēsei* halveksii οὐ | *ou* ette
δύνασθε | *dynasthe* voi Θεῶ | *Theō* Jumalaa δουλεύειν | *douleuein* palvella καὶ
| *kai* ja μαμωνᾶ | *mamōna* mammonaa

Delitzsch אֵין | 'ein עָבַד | 'eved אֲשֶׁר | 'asher יוֹכַל | juchal לְעָבַד | la'avod שְׁנֵי |
shenei אֲדֹנָיִם | 'adonim כִּי | ki אֲשֶׁר־ | jisna' אֶת־הָאֶחָד | 'et-ha'echad וְיֵשׁוּעָה |
veje'ehav אֶת־הָאֶחָד | 'et-ha'acher או | 'o יְדַבֵּק | jidbaq בְּאֶחָד | ba'echad וְאֶת־
הָאֶחָד | ve'et-ha'acher יְבַזֶּה | jivzeh לֹא | lo' תוֹכְלוּ | tuchelu עָבַד | 'avod אֶת־
הָאֱלֹהִים | 'et-ha'ELOHIM וְאֶת־הַמָּמוֹן | hammamon

TKIS Kukaan palvelija ei voi palvella kahta herraa. Sillä hän joko vihaa toista ja rakastaa toista tai liittyy toiseen ja halveksii toista. Ette voi palvella Jumalaa ja rikkautta*."

STLK Kukaan palvelija ei voi palvella kahta herraa, sillä hän on joko tätä vihaava ja toista rakastava, tai tähän liittyvä ja toista halveksiva. Ette voi palvella Jumalaa ja mammonaa."

BIBLIA 1776 Ei yksikään palvelia taida kahta herraa palvella; sillä taikka hän yhtä vihaa ja toista rakastaa, eli yhdessä hän kiinni riippuu ja toisen katsoo ylö. Ette taida palvella Jumalaa ja mammonaa.

14. **TR** ἔκουον | *ēkouon* ja kuuntelivat δὲ | *de* ταῦτα | *tauta* tätä πάντα |
panta kaikkea καὶ | *kai* myös οἱ | *oi* φαρισαῖοι | *farisaioi* fariseukset
φιλάργυροι | *filargyroi* rahanahneita ὑπάρχοντες | *hyparchontes* jotka olivat καὶ
| *kai* ja ἐξεμυκτήριζον | *eksemyktēridzon* he ivasivat αὐτόν | *auton* Häntä

Delitzsch וַיִּשְׁמְעוּ | vajjishme'u כָּל־זֶה | chol-zot גַּם־הַפְּרוֹשִׁיִּים | gam-hap'rushim
אֲשֶׁר | 'asher הֵם | hem אֲהָבֵי | 'ohavei כֹּסֶף | chasef וַיִּלְעָגוּ | vajil'agu לוֹ | lo

TKIS Tämän kaiken kuulivat (myös) fariseukset, jotka olivat rahanahneita, ja he ivasivat Häntä.

STLK Tämän kaiken kuulivat fariseukset, jotka olivat rahanahneita, ja he ivasivat häntä.

BIBLIA 1776 Mutta kaikki nämät kuulivat nekin Pharisealaiset, jotka ahneet olivat, ja pilkkasivat häntä.

15. **TR** καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ὑμεῖς | *hymeis* te ἐστε | *este* olette οἱ | *oi* niitä δικαιοῦντες | *dikaiountes* jotka teette vanhurskaiksi ἑαυτοὺς | *heautous* itsenne ἐνώπιον | *enōpion* edessä τῶν | *tōn* ἀνθρώπων | *anthrōpōn* ihmisten ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta Θεός | *Theos* Jumala γινώσκει | *ginōskei* tuntee τὰς | *tas* καρδίας | *kardias* sydämenne ὑμῶν· | *hymōn* teidän ὅτι | *hoti* sillä τὸ | *to* se ἐν | *en* ἀνθρώποις | *anthrōpois* ihmisille ὑψηλὸν | *hypsēlon* joka on korkeaa βδέλυγμα | *bdelygma* kauhistus ἐνώπιον | *enōpion* edessä τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan ἐστὶν | *estin* on

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶל־יְהוָה | 'aleihem אֲתֵם | 'attem הֵם | hem הַמְצַדִּיקִים
| hammitztaddeqim לְפָנַי | lifnei אֲדָרָה | ha'adam אִמְלֵאֵל | ve'ELOHIM וַיְיָ |
jodea' אֶת־לְבַבְכֶם | 'et-levavchem כִּי | ki הַגְּבוּהָ | haggavoah אֲדָרָה | ba'adam
תוֹעֵבָה | to'eva הוּא | hu' לְפָנַי | lifnei אִמְלֵאֵל | ha'ELOHIM

TKIS Niin Hän sanoi heille: "Te olette niitä, jotka tekevät itsensä vanhurskaiksi ihmisten edessä, mutta Jumala tuntee sydämenne. Sillä mikä ihmisten kesken on korkeaa, se on Jumalan edessä kauhistus.

STLK Hän sanoi heille: "Te juuri olette ne, jotka teette itsenne vanhurskaiksi ihmisten edessä. Mutta Jumala tuntee teidän sydämenne, sillä se, mikä ihmisten kesken on korkeaa, on Jumalan edessä kauhistus.

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: te olette ne, jotka itsenne hurskaiksi teette ihmisten edessä; mutta Jumala tuntee teidän sydämenne; sillä se mikä ihmisille on korkia, se on Jumalan edessä kauhistus.

16. **TR** ὁ | *ho* νόμος | *nomos* laki καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* προφῆται | *profētai* profeetat ἕως | *eōs* asti Ἰωάννου· | *Iōannou* Johannekseen ἀπὸ | *apo* lähtien τότε | *tote* siitä ἢ | *hē* βασιλεία | *basileia* valtakuntaa τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan εὐαγγελίζεται | *euaggelidzetai* julistetaan καὶ | *kai* ja πᾶς | *pas* jokainen εἰς | *eis* αὐτήν | *autēn* sinne βιάζεται | *biadzetai* väkivalloin tunkeutuu

TKIS Jokainen, joka hylkää vaimonsa ja nai toisen, tekee aviorikoksen, ja (jokainen) joka nai miehensä hylkäämään, tekee aviorikoksen.

STLK Jokainen, joka hylkää vaimonsa ja nai toisen, tekee huorin, ja joka nai miehensä hylkäämään, tekee huorin.

BIBLIA 1776 Joka emäntänsä hylkää ja nai toisen, hän tekee huorin, ja joka sen mieheltä hyljätyn nai, hän tekee huorin.

19. **TR** ἄνθρωπος | *anthrōpos* mutta mies δέ | *de* τις | *tis* eräs ἦν | *ēn* oli πλούσιος | *plousios* rikas καὶ | *kai* ja ἐνεδιδύσκετο | *enedidysketo* pukeutui πορφύραν | *porfyran* purppuraan καὶ | *kai* ja βύσσον | *bysson* hienoihin puuvillavaatteisiin εὐφραίνόμενος | *eufrainomenos* viettäen iloista elämää καθ' | *kath* ἡμέραν | *hēmeran* päivittäin λαμπρῶς | *lamprōs* loisteliaasti

Delitzsch וְאִישׁ | 'ish וְעֶשְׂרִי | 'ashir וְהָיָה | haja וְהוּא | vehu' לְבִישׁוֹ | lavush אֲרָגָמָן | 'argaman וְשֵׁשׁ | vashesh וְיַבְיָצִית' | vajjit'anneg וְיַבְיָצִימַח | vajjismach יוֹם | jom יוֹם | jom

TKIS Oli muuan rikas mies. Hän pukeutui purppuraan ja hienoihin pellavavaatteisiin iloitellen joka päivä loisteliaasti.

STLK Oli rikas mies, joka pukeutui purppuraan ja hienoihin pellavavaatteisiin ja eli joka päivä ilossa loisteliaasti.

BIBLIA 1776 Oli yksi rikas mies, joka vaatetti itsensä purpuralla ja kalliilla liinavaatteilla, ja eli joka päivä ilossa herkullisesti.

20. **TR** πτωχὸς | *ptōchos* ja köyhä δέ | *de* τις | *tis* eräs ἦν | *ēn* ὀνόματι | *onomati* nimeltään Λάζαρος | *Ladzaros* Lazarus ὃς | *hos* joka ἐβέβλητο | *ebeblēto* oli makaamassa πρὸς | *pros* luona τὸν | *ton* πυλῶνα | *pylōna* porttinsa αὐτοῦ | *autou* hänen ἠλκωμένος | *ēlkōmenos* täynnä paiseita

Delitzsch וְאִישׁ | ve'ish וְיֶבְיֹן | 'evjon וְשֵׁמוֹ | ushemo וְלְבִישׁוֹ | La'zar מְשֻׁכָּב | mushkav פֶּתַח | petach שַׁעַר | sha'ar בֵּיתוֹ | beito וְהוּא | vehu' מָלֵא | male' אֲבָבִיבִימֹת | 'ava'bu'ot

TKIS Ja eräs köyhä mies nimeltä Lazarus, joka täynnä paiseita makasi hänen ovensa edessä.'

STLK Mutta eräs köyhä, nimeltä Lasarus, makasi hänen porttinsa luona täynnä paiseita

BIBLIA 1776 Oli myös kerjääjä, nimeltä Latsarus, joka makasi hänen ovensa edessä täynnänsä paisumia,

21. *TR* καὶ | *kai* ja ἐπιθυμῶν | *epithymōn* tahtoi χορτασθῆναι | *chortasthēnai* ravita ἀπὸ | *apo* τῶν | *tōn* ψυχίων | *psichiōn* murusilla τῶν | *tōn* πιπτόντων | *piptontōn* jotka putosivat ἀπὸ | *apo* τῆς | *tēs* τραπέζης | *trapedzēs* pöydältä τοῦ | *του* πλουσίου· | *plousiou* rikkaan ἀλλὰ | *alla* vaan καὶ | *kai* οἱ | *oi* κύνες | *kynes* koiratkin ἐρχόμενοι | *erchomenoi* tulivat ἀπέλειχον | *apeleichon* nuolemaan τὰ | *ta* ἕλκη | *helkē* paiseitaan αὐτοῦ | *autou* hänen

Delitzsch וַיִּהְיֶה | vajjit'av לְשֹׁבֵעַ | lisboa' מִן־הַפְּרוּרִים | min-happerurim הַזֵּפְלִים | hannofelim מֵעַל | me'al שֻׁלְחָן | shulchan הַעֲשִׂיר | he'ashir וְגַם־הַכִּלְבִּים | vegam-hakelavim בָּאוּ | ba'u וַיִּלְקֹוּ | vajjaloqqu אֶבְבַּעְבוֹתָיו | 'ava'bu'otaiv

TKIS Hän halusi ravita itseään niillä muruilla, jotka rikkaan pöydältä putosivat. Koiratkin tulivat nuolemaan hänen paiseitaan.

STLK ja halusi ravita itseään niillä muruilla, joita putosi rikkaan pöydältä, ja koiratkin tulivat ja nuolivat hänen paiseitaan.

BIBLIA 1776 Ja pyysi ravittaa niistä muruista, jotka rikkaan pöydältä putosivat; mutta koirat myös tulivat ja nuolivat hänen paisumansa.

22. *TR* ἐγένετο | *egeneto* niin tapahtui δὲ | *de* ἀποθανεῖν | *apothanein* kuoli τὸν | *ton* πτωχόν | *ptōchon* köyhä καὶ | *kai* ja ἀπενεχθῆναι | *apenechthēnai* veivät αὐτὸν | *auton* hänet ὑπὸ | *hypo* τῶν | *tōn* ἀγγέλων | *aggelōn* enkelit εἰς | *eis* τὸν | *ton* κόλπον | *kolpon* helmaan τοῦ | *του* Ἀβραάμ· | *Abraam* Aabrahamin ἀπέθανε | *apethane* kuoli δὲ | *de* καὶ | *kai* myös ὁ | *ho* πλούσιος | *plousios* rikas καὶ | *kai* ja ἐτάφη | *etafē* haudattiin

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כְּאֲשֶׁר | ka'asher מֵת | met הָאֶבְיֹוֹן | ha'evjon וַיִּבֹּל | vajjuval עַל־יָדַי | 'al-jedei הַמְּלֶאכִים | hamma'achim אֶל־חֵיק | 'el-cheiq אַבְרָהָם | 'Avraham וַיָּמָת | vajjamot הַעֲשִׂיר | gam-he'ashir וַיִּקְבֹּר | vajiqaver

TKIS Niin tapahtui, että köyhä kuoli, ja enkelit veivät hänen Aabrahamin helmaan. Ja rikaskin kuoli, ja hänet haudattiin.

STLK Tapahtui, että köyhä kuoli, ja enkelit veivät hänet Aabrahamin helmaan. Rikaskin kuoli, ja hänet haudattiin.

BIBLIA 1776 Niin tapahtui, että kerjääjä kuoli ja vietiin enkeleiltä Abrahamin helmaan: niin kuoli myös rikas ja haudattiin.

23. **TR** καὶ | *kai* ja ἐν | *en* τῷ | *tō* ἄδῃ | *hadē* Haadeksessa ἐπάρας | *eparas* nostaessaan τοὺς | *tous* ὀφθαλμοὺς | *ofthalmous* silmänsä αὐτοῦ | *autou* ὑπάρχων | *hyparchōn* ollessaan ἐν | *en* βασάνοις | *basanois* tuskissa ὀρᾶ | *hora* hän näki τὸν | *ton* Ἀβραάμ | *Abraam* Aabrahamin ἀπὸ | *apo* μακρόθεν | *makrothen* kaukana καὶ | *kai* ja Λάζαρον | *Ladzaron* Lasaruksen ἐν | *en* τοῖς | *tois* κόλποις | *kolpois* helmassaan αὐτοῦ | *autou* hänen

Delitzsch וּבְהִיּוֹתוֹ | uvihjoto בְּמַכְאִבּוֹת | bemach'ovot בְּשֵׁאוֹל | biShe'ol וַיִּשָּׂא | vajjissa' אֶת־עֵינָיו | 'et-'einaiv וַיֵּרָא | vajjar' אֶת־אֲבְרָהָם | 'et-'Avraham מֵרְחוֹק | merachog וְאֶת־לָאֶזָר | ve'et-La'zar בְּחֵיקוֹ | becheiqo

TKIS Nostaessaan silmänsä tuonelassa, vaivoissa ollessaan, hän näki kaukana Aabrahamin ja Lasaruksen hänen helmassaan.

STLK Kun hän nosti silmänsä helvetissä tuskissa ollessaan, hän näki kaukana Aabrahamin ja Lasaruksen hänen helmassaan.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän helvetissä vaivassa oli, nosti hän silmänsä ja näki Abrahamin taampana ja Latsaruksen hänen helmassansa.

24. **TR** καὶ | *kai* niin αὐτὸς | *autos* hän φωνήσας | *fōnēsas* huusi εἶπε | *eipe* sanoen πάτερ | *pater* isä Ἀβραάμ | *Abraam* Abraham ἐλέησόν | *eleēson* armahda με | *me* minua καὶ | *kai* ja πέμψον | *pempson* lähetä Λάζαρον | *Ladzaron* Lasarus ἵνα | *hina* että βάψῃ | *bapsē* hän kastaisi τὸ | *to* ἄκρον | *akron* päättä τοῦ | *tou* δακτύλου | *daktylou* sormensa αὐτοῦ | *autou* ὕδατος | *hydatos* vedessä καὶ | *kai* ja καταψύξῃ | *katapsyksē* jäähdyttäisi τὴν | *tēn* γλῶσσάν | *glōssan* kieltäni μου· | *mou* minun ὅτι | *hoti* sillä ὀδυνῶμαι | *odynōmai* kärsin tuskaa ἐν | *en* τῇ | *tē* φλογὶ | *flogi* liekissä ταύτῃ | *tautē* tässä

Delitzsch וַיִּצְעַק | vajjitz'aq וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אָבִי | 'avi אַבְרָהָם | 'Avraham חֲנָנִי
| chonneni וְשִׁלַּח־נָא | ushelach-na' אֶת־לְעֶזְרָא | 'et-La'zar וַיִּטְבֹּל | ve'itbol אֶת־קֶצֶה
| 'et-qetzeh אֶצְבְּעָא | 'etzba'o בְּמִים | bammaim לְמַעַן | le'ma'an קָרָר | qarar אֶת־
לְשׁוֹנִי | 'et-leshoni כִּי | ki עֲנִיתִי | 'unneiti בְּמוֹקֵד | bammoqed הִנֵּה | hazzeh

TKIS Niin hän huusi sanoen: 'Isä Aabraham, armahda minua ja lähetä Lasarus kastamaan sormensa pää veteen ja jäähdyttämään kieltäni, sillä kärsin tuskaa tässä liekissä.'

STLK Hän huusi sanoen: 'Isä Aabraham, armahda minua ja lähetä Lasarus kastamaan sormensa pää veteen ja jäähdyttämään kieltäni, sillä minulla on kova tuska tässä liekissä!'

BIBLIA 1776 Ja hän huusi, sanoen: isä Abraham, armahda minun päälleni ja lähetä Latsarus kastamaan sormensa pää veteen, että hän jäähdyttäis minun kieleni; sillä minä kovin vaivataan tässä liekissä.

25. *TR* εἶπε | *eipe* mutta sanoi δὲ | *de* Ἀβραάμ | *Abraam* Aabraham τέκνον |
teknon lapseni μνήσθητι | *mnēsthēti* muista ὅτι | *hoti* ἐπέλαβες | *apelabes*
sait σὺ | *sy* sinὰ τὰ | *ta* ἀγαθὰ | *agatha* hyväsi σου | *sou* sinun ἐν | *en* τῇ |
tē ζωῇ | *dzōē* elämässäsi σου | *sou* sinun καὶ | *kai* Ἰαζάρως | *Ladzaros*
Lasarus ὁμοίως | *homoiōs* samoin τὰ | *ta* κακά· | *kaka* paha vῦν | *nyn* mutta
nyt δὲ | *de* ὁδε | *ode* hän saa παρακαλεῖται | *parakaleitai* lohdutusta σὺ | *sy*
mutta sinὰ δὲ | *de* ὀδυῖσθαι | *odynasai* kärsit tuskaa

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אַבְרָהָם | 'Avraham בְּנִי | beni זְכוֹר | zechor כִּי־לִקְחֹתָ
| ki-laqachta טוֹבָךָ | tuvecha בְּחַיֶּיךָ | bechajjecha וְגַם | vegam לְעֶזְרָא | La'zar לְקַח
| laqach אֶת־הַרְעוֹת | 'et-hara'ot וַעֲתָה | ve'atta הִיא | hu' הַנֶּחֱמָה | jenucham וְאַתָּה
| ve'atta תִּצְטַעַר | titzta'ar

TKIS Mutta Aabraham sanoi: 'Poikani, muista, että sinä sait elämäsi aikana hyväsi ja Lasarus samoin paha. Mutta nyt hän [täällä] saa lohdutusta, sinä taas kärsit tuskaa.

STLK Mutta Aabraham sanoi: 'Poikani, muista, että sinä eläessäsi sait hyväsi, ja Lasarus puolestaan sai paha, mutta nyt hän saa täällä lohdutusta, sinä taas kärsit tuskaa.

BIBLIA 1776 Niin sanoi Abraham: poikani, muista, että sinä sait sinun hyvää elämässä, niin myös Latsarus pahaa. Mutta nyt hän lohdutetaan, ja sinä vaivataan.

26. **TR** καὶ | *kai* ja ἐπὶ | *epi* lisäksi πᾶσι | *pasi* kaiken τούτοις | *toutois* tämän μεταξὺ | *metaksy* välille ἡμῶν | *hēmōn* meidän καὶ | *kai* ja ὑμῶν | *hymōn* teidän χάσμα | *chasma* kuilu μέγα | *mega* suuri ἐστήρικται | *estēriktai* on vahvistettu ὅπως | *hopōs* niin että οἱ | *oi* jotka θέλοντες | *thelontes* tahtovat διαβῆναι | *diabēnai* tulla yli ἐντεῦθεν | *enteuthen* täältä πρὸς | *pros* luo ὑμᾶς | *hymas* teidän μὴ | *mē* eivät δύνωνται | *dynōntai* voi μηδὲ | *mēde* eikä οἱ | *oi* ἐκεῖθεν | *ekeithen* sieltä πρὸς | *pros* luoksemme ἡμᾶς | *hēmas* meidän διαπερῶσιν | *diaperōsin* kulkea yli

Delitzsch ומְלֶבֶד | *umillevad* כָּל־זֹאת | *kol-zot* שׁוּחָה | *shucha* גְּדוּלָה | *gedola* מַפְסֶקֶת | *mafseket* בֵּינֵינוּ | *beineinu* וּבֵינֵיכֶם | *uveineichem* לְבַלְתִּי | *le'vilti* יוֹכְלוּ | *juchelu* עֲבוֹר | *'avor* הַחֲפִצִּים | *hachafetzim* לְלֶכֶת | *lalechet* מִפֶּה | *mippoh* אֲלֵיכֶם | *'aleichem* וּלְבַלְתִּי | *ule'bilti* יַעֲבְרוּ | *ja'avru* מִשָּׁם | *mish'sham* אֲלֵינוּ | *'eleinu*

TKIS Kaiken tämän lisäksi on meidän välillemme ja teidän vahvistettu suuri juopa, jotta ne, jotka tahtovat mennä täältä luoksenne eivät voisi, eivätkä he sieltä kulkisi yli meidän luoksemme.'

STLK Kaiken tämän lisäksi on meidän välillemme ja teidän vahvistettu suuri kuilu, että ne, jotka tahtovat mennä täältä teidän luoksenne, eivät voisi, eivätkä ne, jotka siellä ovat, pääsisi yli meidän luoksemme.'

BIBLIA 1776 Ja paitsi kaikkia näitä on meidän ja teidän välillä suuri juopa kiinnitetty, että ne, jotka tahtovat, ei he voi, eikä sieltä tännekään tulla.

27. **TR** εἶπε | *eipe* niin hän sanoi δέ | *de* ἐρωτῶ | *erōtō* anon οὖν | *oun* siis σε | *se* sinua πάτερ | *pater* isä ἱνα | *hina* että πέμψης | *pempsēs* lähettäisit αὐτὸν | *auton* hänet εἰς | *eis* τὸν | *ton* οἶκον | *oikon* kotiin τοῦ | *tou* πατρός | *patros* isäni μου | *mou* minun

Delitzsch וַיֹּאמֶר | *vajjo'mer* אֶם־כֵּן | *'im-ken* אָבִי | *'avi* שְׂאֵל | *sho'el* אֲנִי | *'ani* מֵאַתָּה | *me'ittecha* כִּי־תִשְׁלַח | *ki-tishelach* אֹתוֹ | *'oto* אֶל־בַּיִת | *'el-beit* אָבִי | *'avi*

TKIS Mutta hän sanoi: 'Niin rukoilen siis sinua, isä, että lähetät hänet isäni taloon

STLK Hän sanoi: 'Niin rukoilen siis sinua, isä, että lähetät hänet isäni taloon

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi: minä rukoilen siis sinua, isä, että lähetät hänen minun isäni kotoon;

28. **TR** ἔχω | *echō* sillä minulla on γὰρ | *gar* πέντε | *pente* viisi ἀδελφούς | *adelfous* veljeä ὅπως | *hopōs* että διαμαρτύρηται | *diamartyrētai* hän todistaisi αὐτοῖς | *autois* heille ἵνα μὴ | *hina mē* että eivāt καὶ | *kai* myös αὐτοὶ | *autoi* he ἔλθωσιν | *elthōsin* joutuisi εἰς | *eis* τὸν | *ton* τόπον | *topon* paikkaan τοῦτον | *touton* tähän τῆς | *tēs* βασάνου | *basanou* vaivan

Delitzsch כִּי | *ki* לִי־שֵׁנָה | *jesh-li* חַמִּישָׁה | *chamish'sha* אַחִים | *'achim* לְמַעַן | *le'ma'an* יָבִיא | *ja'id* בָּהֶם | *bahem* יִבְאוּ־פֶנֶן | *pen-javo'u* מִגַּם | *gam-hem* לְאֶמְקוֹם | *'el-meqom* הַמְצִיָּצָה | *hamma'atzeva* הַזֶּה | *hazzeh*

TKIS sillä minulla on viisi veljeä — todistamaan heille, jotteivät hekin joutuisi tähän vaivan paikkaan.'

STLK – sillä minulla on viisi veljeä – todistamaan heille, etteivät hekin joutuisi tähän vaivan paikkaan.'

BIBLIA 1776 Sillä minulla on viisi veljeä, todistamaan heille, ettei hekin tulisi tähän vaivan siaan.

29. **TR** λέγει | *legei* sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle Ἀβραάμ | *Abraam* Αβραάμ | *Abraam* ἔχουσι | *echousi* heillä on Μωσῆα | *Mōsea* Μωσῆα | *Mōsea* καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous* προφήτας· | *profētas* προφῆτας | *profētas* ἀκουσάτωσαν | *akousatōsan* αὐτῶν | *autōn* heitä

Delitzsch וַיֹּאמֶר | *vajjo'mer* אַבְרָהָם | *'Avraham* שֵׁנָה | *jesh* לְהֵם | *lahem* מִשְׁהַ | *Msheh* וְהַנְּבִיאִים | *ve'hannevi'im* אֶל־הֵם | *'aleihem* יִשְׁמָעֵל | *ishma'un*

TKIS [Mutta] Aabraham sanoi (hänelle): 'Heillä on Mooses ja profeetat. Kuunnelkoot heitä.'

STLK Mutta Aabraham sanoi: 'Heillä on Mooses ja profeetat; kuulkoot niitä.'

BIBLIA 1776 Sanoi hänelle Abraham: heillä on Moses ja prophetat; kuulkoot niitä.

30. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta εἶπεν | *eipen* hän sanoi οὐχί | *ouchi* εἰ πάτερ | *pater* ἰσὴ Ἀβραάμ· | *Abraam* Aabraham ἀλλ' | *all* vaan ἐάν | *ean* jos τις | *tis* joku ἀπὸ | *apo* νεκρῶν | *nekrōn* kuolleista πορευθῆ | *poreuthē* menisi πρὸς | *pros* luο αὐτοῦς | *autous* heidän μετανοήσουσιν | *metanoēsousin* he muuttaisivat mielensä

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer לֹא־כֵן | lo'-chen אָבִי | 'avi אַבְרָהָם | 'Avraham אָחִי | 'ach אֶם־יֵלֶךְ | 'im-jelech אֲלֵיָהֶם | 'aleihem אֶחָד | 'echad מִן־הַמֵּתִים | min-hammetim אֲזַ | 'az יִשְׁוּבוּ | jashuvu

TKIS Niin hän sanoi: 'Ei, isä Aabraham, vaan jos joku kuolleista menisi heidän luokseen, he muuttaisivat mielensä.'

STLK Hän sanoi: 'Ei, isä Aabraham, vaan jos joku kuolleista menisi heidän luokseen, he muuttaisivat mielensä.'

BIBLIA 1776 Mutta hän sanoi: ei, isä Abraham: vaan jos joku kuolleista menis heidän tykönsä, niin he parannuksen tekisivät.

31. *TR* εἶπε | *eipe* mutta hän sanoi δὲ | *de* αὐτῷ | *autō* hänelle εἰ | *ei* jos Μωσέως | *Mōseōs* Moosesta καὶ | *kai* ja τῶν | *tōn* προφητῶν | *profētōn* profeettoja οὐκ | *ouk* eivät ἀκούουσιν | *akouousin* kuule οὐδέ | *oude* ei edes ἐάν | *ean* jos τις | *tis* joku ἐκ | *ek* νεκρῶν | *nekrōn* kuolleista ἀναστῆ | *anastē* nousisi πεισθήσονται | *peisthēsontai* he usko

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיו | 'elaiv אֶם־לֹא | 'im-lo' יִשְׁמְעוּ | ishme'u אֶל־מֹשֶׁה | 'el-Msheh וְאֶל־הַנְּבִיאִים | ve'el-hannevi'im גַּם | gam כִּי־יִקוּם | ki-jaqum אֶחָד | 'echad מִן־הַמֵּתִים | min-hammetim לֹא | lo' אֲמִינוּ | ja'aminu

TKIS Mutta hän sanoi hänelle: 'Elleivät he kuuntele Moosesta ja profeettoja, eivät he usko, vaikka joku kuolleistakin nousisi.'"

STLK Mutta Aabraham sanoi hänelle: 'Jos he eivät kuule Moosesta ja profeettoja, he eivät usko, vaikka joku kuolleistakin nousisi ylös.'"

BIBLIA 1776 Hän sanoi hänelle: ellei he Mosesta ja prophetaita kuule, niin ei he myös usko, jos joku kuolleista nousis ylös.

17 Luku

1. **TR** ειπε | *eipe* ja Hän sanoi δὲ | *de* πρὸς | *pros* τοὺς | *tous* μαθητάς | *mathētas* opetuslapsilleen ἀνένδεκτον | *anendekton* mahdotonta ἐστὶ | *esti* on τοῦ | *tou* μὴ | *mē* etteivät ἐλθεῖν | *elthein* tule τὰ | *ta* σκάνδαλα· | *skandala* viettelykset οὐαὶ | *ouai* mutta voi sitä δὲ | *de* δι | ' *di* kautta οὗ | *hou* jonka ἔρχεται | *erchetai* ne tulevat

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶל-תַּלְמִידָיו | 'el-talmidaiv אִי | 'i אֶפְשָׁר | 'efshar לְאֶלְשָׁר יָבֹאוּ | shello'-javo'u הַמְכַשְׁלִים | hammichsholim לְאָוִי | 'aval אִי | 'oi לְאִישׁ | la'ish אֲשֶׁר יָבֹאוּ | 'asher עַל-יָדוֹ | 'al-jado יָבֹאוּ | javo'u

TKIS Ja Hän sanoi opetuslapsilleen: "On mahdotonta viettelysten olla tulematta, mutta voi sitä, jonka vaikutuksesta ne tulevat.

STLK Mutta opetuslapsilleen hän sanoi: "Mahdotonta on viettelysten jäädä tulematta, mutta voi sitä, jonka kautta ne tulevat!

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi opetuslapsillensa: se on mahdotoin, ettei pahennukset tule. Mutta voi häntä, jonka kautta ne tulevat!

2. **TR** λυσιτελεῖ | *lysitelei* olisi parempi αὐτῷ | *autō* hänelle εἰ | *ei* jos μύλος | *mylos* myllynkivi ὀνικός | *onikos* aasin περίκειται | *perikeitai* pantaisiin ympärille περὶ | *peri* τὸν | *ton* τράχηλον | *trachēlon* kaulansa αὐτοῦ | *autou* hänen καὶ | *kai* ja ἔρριπται | *erriptai* heitettäisiin εἰς | *eis* τὴν | *tēn* θάλασσαν | *thalassan* mereen ἢ | *ē* kuin ἕνα | *hina* että σκανδαλίση | *skandalisē* hän viettelee ἕνα | *hena* yhden τῶν | *tōn* μικρῶν | *mikrōn* pienistä τούτων | *toutōn* näistä

Delitzsch נֹחַ | Noach לוֹ | lo שֶׁיִּתְּלֶה | shejjittaleh פֶּלַח-רֶחֶב | felach-rechev עַל-צִוְאָרוֹ | 'al-tzavva'ro וַיִּשְׁלַח | vejushelach אֶל-הַיָּם | 'el-haijam מֵאֲשֶׁר יִכְשִׁיל | jachshil אֶת-אֶחָד | 'et-'echad מֵהַקֶּטַנִּים | mehaqqetannim הָאֵלֶּה | ha'elleh

TKIS Hänen olisi parempi jos (iso*) myllynkivi pantaisiin hänen kaulaansa ja hänet heitettäisiin mereen, kuin että hän viettelisi yhden näistä pienistä.

STLK Hänen olisi parempi, että myllynkivi pantaisiin hänen kaulaansa ja hänet heitettäisiin mereen, kuin että hän viettelee yhden näistä pienistä.

BIBLIA 1776 Se olis hänelle parempi, että myllyn kivi ripustettaisiin hänen kaulaansa, ja heitettäisiin mereen, kuin että hän jonkun näistä pienistä pahentais.

3. **TR** προσέχετε | *prosechete* pitäkää huoli ἑαυτοῖς | *heautois* itsestänne ἐὰν | *ean* ja jos δὲ | *de* ἀμάρτη | *hamartē* tekee syntiä εἰς | *eis* σὲ | *se* vastaan sinua ὁ | *ho* ἀδελφός | *adelfos* veljesi σου | *sou* sinun ἐπιτίμησον | *epitimēson* nuhtele αὐτῷ· | *autō* häntä καὶ | *kai* ja ἐὰν | *ean* jos μετανοήσῃ | *metanoēsē* hän katuu ἄφεσις | *afes* anna anteeksi αὐτῷ | *autō* hänelle

Delitzsch הַשְׁמֵרָה | hish'shameru לְנַפְשׁוֹתֵיכֶם | le'nafeshoteichem אַחֲזֵקְתֶּם | 'im-jecheta' לְךָ | le'cha אַחֲזֵקְתֶּם | 'achicha הוֹחֵחַ | hochach לֹא | lo אַחֲזֵקְתֶּם | ve'im-jinnachem לֹא-תִלָּחַד | selach-lo

TKIS Pitäkää vaari itsestänne! Jos veljesi tekee syntiä (sinua vastaan), nuhtele häntä, ja jos hän katuu, anna hänelle anteeksi.

STLK Pitäkää itsestänne vaari! Jos sinun veljesi tekee syntiä, nuhtele häntä, ja jos hän katuu, anna hänelle anteeksi.

BIBLIA 1776 Kavahtakaat teitänne. Jos veljes rikkoo sinua vastaan, niin nuhtele häntä: ja jos hän itsensä parantaa, niin anna hänelle anteeksi.

4. **TR** καὶ | *kai* ja ἐὰν | *ean* jos ἑπτὰκις | *heptakis* seitsemästi τῆς | *tēs* ἡμέρας | *hēmeras* päivässä ἀμάρτη | *hamartē* hän tekee syntiä εἰς | *eis* σέ | *se* vastaan sinua καὶ | *kai* ja ἑπτὰκις | *heptakis* seitsemän kertaa τῆς | *tēs* ἡμέρας | *hēmeras* päivässä ἐπιστρέψῃ | *epistrepsē* kääntyy puoleesi ἐπὶ | *epi* σε | *se* sinun λέγων | *legōn* sanoen μετανοῶ | *metanoō* kadun ἀφ᾽ ἡσέως | *afēseis* anna anteeksi αὐτῷ | *autō* hänelle

Delitzsch אַחֲזֵקְתֶּם | ve'im-jecheta' לְךָ | le'cha עֲשֵׂה | sheva' פְּעֻמִּים | pe'amim בַּיּוֹם | baijom וְשָׁחַד | veshav אֶלְיָךָ | 'elecha עֲשֵׂה | sheva' פְּעֻמִּים | pe'amim בַּיּוֹם | baijom וְאָמַר | ve'amar נִחַמְתִּי | nichameti וְשָׁלַחְתָּ | vesalachta לֹא | lo

TKIS Jos hän seitsemän kertaa päivässä tekee syntiä sinua vastaan ja seitsemän kertaa (päivässä) kääntyy puoleesi sanoen: 'Minä kadun', niin anna hänelle anteeksi."

STLK Jos hän seitsemän kertaa päivässä tekee syntiä sinua vastaan ja seitsemän kertaa kääntyy puoleesi ja sanoo: 'Kadun', niin anna hänelle anteeksi."

BIBLIA 1776 Ja jos hän seitsemän kertaa päivässä rikkoo sinua vastaan, ja seitsemän kertaa päivässä sinun tyköns palajaa, sanoen: minä kadun; niin anna hänelle anteeksi.

5. **TR** καὶ | *kai* niin εἶπον | *eipon* sanoivat οἱ | *oi* ἀπόστολοι | *apostoloi* apostolit τῷ | *tō* Κυρίῳ | *Kyriō* Herralle πρόσθες | *prothes* lisää ἡμῖν | *hēmin* meille πίστιν | *pistin* uskoa

Delitzsch וַיִּאמְרוּ | vajjo'meru הַשְּׁלִיחִים | hash'shelichim אֶל־הַאֲדֹנָי | 'el-ha'ADON הוֹסֵף | hosef לָנוּ | lanu אֶמּוּנָה | 'emuna

TKIS Apostolit sanoivat Herralle: "Lisää meille uskoa."

STLK Apostolit sanoivat Herralle: "Lisää meille uskoa."

BIBLIA 1776 Ja apostolit sanoivat Herralle: lisää meille uskoa.

6. **TR** εἶπε | *eipe* niin sanoi δὲ | *de* ὁ | *ho* Κύριος | *Kyrios* Herra εἰ | *ei* jos εἶχετε | *eichete* teillä olisi πίστιν | *pistin* usko ὡς | *hōs* niinkuin κόκκον | *kokkon* siemen σινάπεως | *sinapeōs* sinapin ἐλέγετε | *elegete* sanoisitte ἂν | *an* τῇ | *tē* συκαμίνῳ | *sykaminō* silkkiäispuulle ταύτῃ | *tautē* tälle ἐκριζώθητι | *ekrizōthēti* nouse juurinesi γλὺς καὶ | *kai* ja φυτεύθητι | *fyteuthēti* istuta itsesi ἐν | *en* τῇ | *tē* θαλάσῃ· | *thalassē* mereen καὶ | *kai* niin ὑπήκουσεν | *hypēkousen* se tottelisi ἂν | *an* ὑμῖν | *hymin* teitä

Delitzsch וַיִּאמְרָה | vajjo'mer הַאֲדֹנָי | ha'ADON לֹי־הַתְּהִי | lu-hajeta לְךָ | la'chem אֶמּוּנָה | 'emuna כְּגַרְגֵר | kegarger הַחַרְדָּל | hachardal אֶז | 'az תֵּאמְרוּ | to'meru אֶל־הַתּוֹת | 'el-hattut הַזֶּה | hazzeh הַעֲקֵר | he'aqer וְהִנַּטַּע | vehinnata' בְּתוֹךְ | betoch הַיָּם | haijam וַיִּשְׁמַע | ve'ishma' לְךָ | la'chem

TKIS Niin Herra sanoi: "Jos teillä olisi usko niin kuin sinapinsiemen, te voisitte sanoa tälle silkkiäispuulle: 'Nouse juurinesi ja istuta itsesi mereen', ja se tottelisi teitä.

STLK Herra sanoi: "Jos teillä olisi uskoa sinapinsiemenen verran, niin sanoisitte tälle silkkiäispuulle: 'Nouse juurinesi ja istuta itsesi mereen', ja se tottelisi teitä.

BIBLIA 1776 Mutta Herra sanoi: jos teillä olis usko niinkuin sinapin siemen, ja te sanoisitte tälle metsäfikunalle: nouse ylös juurines ja istuta sinus mereen, niin se kuulis teitä.

7. **TR** τίς | *tis* ja kuka δὲ | *de* ἐξ | *eks* ὑμῶν | *hymōn* teistä δοῦλον | *doulon* palvelija ἔχων | *echōn* jolla on ἀροτριῶντα | *arotriōnta* kyntämässä ἦ | *ē* tai ποιμαίνοντα | *poimainonta* paimentamassa ὃς | *hos* jonka εἰσελθόντι | *eiselthonti* tultua ἐκ | *ek* τοῦ | *tou* ἀγροῦ | *agrou* pelloilta ἐρεῖ | *erei* sanoo hänelle εὐθέως | *eutheōs* heti παρελθὼν | *parelthōn* käy ἀνάπεσαι· | *anapesai* aterialle

Delitzsch מִי | *mi* הוּא־זֶה | *hu'-zeh* מִכֶּם | *mikkem* וְלוֹ | *velo* נִבְדָּךְ | *'eved* חֲרִשׁ | *choresh* אִי | *'o* רֹעֵה | *ro'eh* אֲשֶׁר | *'asher* בְּבֵאוֹ | *bevo'o* מִן־הַשָּׂדֶה | *min-hassadeh* יֵאמַר | *jo'mar* אֵלָיו | *'elaiv* מְהֵרָה | *maher* גְּשָׁה־הֵנָּה | *gesha-henna* וְהִסֵּב | *ve'hasev*

TKIS Mutta kuka teistä, jolla on palvelija kyntämässä tai paimentamassa, hänen pelloilta tullessaan sanoo [tälle]: 'Käy heti aterialle'?

STLK Jos jollakulla teistä on palvelija kyntämässä tai paimentamassa, sanooko hän tälle tämän tullessa pelloilta: 'Käy heti aterialle'?

BIBLIA 1776 Mutta kenellä teistä on palvelia, joka kyntää taikka karjaa kaitsee, ja kuin hän metsästä kotia tulee, että hän sanoo kohta hänelle: mene rualle?

8. **TR** ἀλλ' | *all* vaan οὐχὶ | *ouchi* eikö ἐρεῖ | *erei* hän sano αὐτῷ | *autō* hänelle ἐτοίμασον | *hetoimason* valmista τί | *ti* δειπνήσω | *deipnēsō* ateria καὶ | *kai* ja περιζωσάμενος | *peridzōsamenos* vyötä itsesi διακόνει | *diakonei* palvele μοι | *moi* minua ἕως | *eōs* sillä aikaa kun φάγω | *fagō* syön καὶ | *kai* ja πίω· | *piō* juon καὶ | *kai* ja μετὰ | *meta* jälkeen ταῦτα | *tauta* sen φάγεσαι | *fagesai* syö καὶ | *kai* ja πίεσαι | *piesai* juo σύ | *sy* sinä

Delitzsch הָלֹא | *halo'* יֵאמַר | *jo'mar* אֵלָיו | *'elaiv* הֲכֵן | *hachen* לִי | *li* אֲרוּחַת | *'aruchat* הַעֲרֵב | *ha'erev* וְחַגֵּר | *vachagor* מִתְנַיֶּה | *motnecha* וְשָׂרֵתְנִי | *veshareteni* עַד | *'ad* אֶם־כָּלִיתִי | *'im-killiti* לְאָכַל | *le'echol* וְלִשְׂתוֹת | *velishtot* וְאָחַר | *ve'achar* הַאֲכַל | *to'chal* וְתִשְׂתֶּה | *vetishteh* אֶם־גַּם | *gam-'atta*

TKIS Eikö hän pikemminkin sano hänelle: 'Valmista *minulle ateria*, vyötä itsesi ja palvele minua sillä aikaa, kun syön ja juon, ja sitten syö ja juo sinä'?

STLK Eikö hän pikemminkin sano hänelle: 'Valmista minulle ateria, vyöttäydy ja palvele minua, sillä aikaa kun syön ja juon; ja sitten syö ja juo sinä'?

BIBLIA 1776 Vaan eikö hän pikemmin sano hänelle: valmista minulle ehtoollista, sonnusta sinus, ja palvele minua, niinkauvan kuin minä syön ja juon; ja syö ja juo sinä sitte?

9. *TR* μή | *mē* ei χάρις | *charin* kiitosta ἔχει | *echei* anna τῷ | *tō* δούλῳ | *doulō* palvelijalle ἐκείνῳ | *ekeinō* tuolle ὅτι | *hoti* että ἐποίησε | *epoiēse* tämä teki τὰ | *ta* mitä διαταχθέντα | *diatachthenta* oli käsketty αὐτῷ | *autō* hänen οὐ | *ou* en δοκῶ | *dokō* luule

Delitzsch הָגַם | *hagam* יָתַן | *jitten* תּוֹדָה | *toda* לְעַבְדְּךָ | *la'eved* עַל־עַשְׂתָּהוּ | *'al-'asto* תָּא | *'et* אֲשֶׁר | *'asher* צִוְּיָהוּ | *tzivuahu* אָמַרְתִּי | *'amarti* לֹא | *lo'* יָתַן | *jitten*

TKIS Ei kai hän kiitä (tuota) palvelijaa siitä kun tämä teki mitä (hänen) oli käsketty? (En luule.)

STLK Eihän hän kiitä palvelijaa siitä, että tämä teki, mitä oli käsketty? Mielestäni ei.

BIBLIA 1776 Vai kiittääkö hän palveliaansa, että hän teki, mitä hänelle käsketty oli? En luule.

10. *TR* οὕτω | *houtō* näin καὶ | *kai* myös ὑμεῖς | *hymeis* te ὅταν | *hotan* sitten kun ποιήσητε | *poiēsēte* olette tehneet πάντα | *panta* kaiken τὰ | *ta* mitä διαταχθέντα | *diatachthenta* on käsketty ὑμῖν | *hymīn* teille λέγετε | *legete* sanokaa ὅτι | *hoti* että δοῦλοι | *douloi* palvelijoita ἀχρεῖοί | *achreioi* kelvottomia ἐσμεν· | *esmen* olemme ὅτι | *hoti* sillä ὃ | *ho* ὠφείλομεν | *ōfeilomen* minkä olimme velvolliset ποιῆσαι | *poiēsai* tekemään πεποιήκαμεν | *pepoiēkamen* olemme tehneet

Delitzsch כָּחָה | *ka'cha* גַּם־אֶתֶּם | *gam-'attem* אֲחֵרַי | *a'charei* עַשְׂתָּהוּ | *'asotechem* אֶת־כָּל־אֲשֶׁר | *'et-kol-'asher* צִוְּיָהוּ | *tzuvveitem* אָמְרוּ | *'imru* עַבְדֵי | *'avadim* אֵין־מוֹעִיל | *'ein-mo'il* בָּם | *bam* אֲנַחֲנוּ | *'anachenu* כִּי | *ki* רַק | *raq* אֶת־הַמְטָל | *'et-hammuttal* לְעֵינֵינוּ | *'aleinu* לְעֵשׂוֹת | *la'asot* עֵשׂוּנוּ | *'asinu*

TKIS Niin myös te, kun olette tehneet kaiken, mitä teidän on käsketty, sanokaa: 'Olemme ansiottomia palvelijoita, (sillä) olemme tehneet sen, mitä olimme velvolliset tekemään.' "

STLK Myös te, kun olette tehneet kaiken, mitä teidän on käsketty tehdä, sanokaa: 'Olemme ansiottomia palvelijoita; olemme tehneet vain sen, minkä olimme velvolliset tekemään.'"

BIBLIA 1776 Niin myös te, kuin te olette kaikki tehneet, mitä teille käsketty on, niin sanokaat: me olemme kelvottomat palveliat: me teimme sen, minkä meidän piti tekemän.

11. **TR** καὶ | *kai* ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἐν | *en* τῷ | *tō* πορεύεσθαι | *poreuesthai* kulkiessaan αὐτὸν | *auton* Hänen εἰς | *eis* Ἱερουσαλὴμ | *Ierousalēm* Jerusalemiin καὶ | *kai* ja αὐτὸς | *autos* Hän διήρχετο | *diērchetō* kulki läpi διὰ | *dia* μέσου | *mesou* keskeltä Σαμαρείας | *Samareias* Samarian καὶ | *kai* ja Γαλιλαίας | *Galilaias* Galilean

Delitzsch וַיְהִי | *vaje'hi* בְּנִסְעוֹ | *benase'o* יְרוּשָׁלַיִם | *Jerushalaim* וְהָיָה | *vehu'* עֲבַר | *'over* בְּתוֹךְ | *betoch* שְׁמֵרֹן | *Shomeron* וְהִגְלִיל | *ve haGalil*

TKIS Ollessaan matkalla Jerusalemiin Hän kulki Samarian ja Galilean keskitse.

STLK Tapahtui hänen ollessaan matkalla Jerusalemiin, että hän kulki Samarian ja Galilean välistä.

BIBLIA 1776 Ja tapahtui, kuin hän meni Jerusalemiä päin, että hän matkusti keskeltä Samarian ja Galilean.

12. **TR** καὶ | *kai* ja εἰσερχομένου | *eiserchomenou* mennessä αὐτοῦ | *autou* Hänen εἰς | *eis* τινὰ | *tina* eräeseen κώμην | *kōmēn* kylään ἀπήντησαν | *apēntēsan* tuli vastaan αὐτῷ | *autō* Häntä δέκα | *deka* kymmenen λεπτοὶ | *leproi* pitaalista ἄνδρες | *andres* miestä οἱ | *hoi* jotka ἔστησαν | *hestēsan* jäivät seisomaan πόρρωθεν· | *porrōthen* kauemmaksi

Delitzsch וַיָּבֹא | *vajjavo'* אֶל־כְּפָר | *'el-kefar* אֶחָד | *'echad* וַיִּפְגְּעוּהוּ | *vajjifga'uhu* עֲשָׂרָה | *'asara* אַנְשִׁים | *'anashim* מְצֹרָאִים | *metzora'im* וְהֵם | *vehem* עֲמִידִים | *'omedim* מְרַחֵק | *merachōq*

TKIS Kun Hän meni erääseen kylään Häntä vastaan tuli kymmenen pitaalista miestä. He jäivät seisomaan loitolle

STLK Hänen mennessään erääseen kylään tuli häntä vastaan kymmenen spitaalista miestä, jotka seisahtuivat kauemmaksi.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän tuli yhteen kylään, kohtasivat häntä kymmenen spitalista miestä, jotka taampana seisoivat,

13. **TR** καὶ | *kai* ja αὐτοὶ | *autoi* he ἤραν | *ēran* korottivat φωνήν | *fōnēn* äänensä λέγοντες | *legontes* sanoen Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesus ἐπιστάτα | *epistata* Mestari ἐλέησον | *eleēson* armahda ἡμᾶς | *hēmas* meitä

Delitzsch וַיִּשְׁאוּ | *vajjisu* אֶת־קוֹלָם | *'et-qolam* לְאמֹר | *le'mor* יֵשׁוּעַ | **JESHUA** מוֹרֵה | *Moreh* חַנְּנוּ | *channenu*

TKIS ja korottivat äänensä sanoen: "Jeesus, mestari, armahda meitä!"

STLK He korottivat äänensä ja sanoivat: "Jeesus, mestari, armahda meitä!"

BIBLIA 1776 Ja korottivat äänensä, sanoen: Jesus, rakas Mestari, armahda meidän päällemme!

14. **TR** καὶ | *kai* ja ἰδὼν | *idōn* heidät nähdessään εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτοῖς | *autois* heille πορευθέντες | *poreuthentes* menkää ἐπιδείξατε | *epideiksate* näyttämään ἑαυτοὺς | *heautous* itsenne τοῖς | *tois* ἱερεῦσι | *hiereusi* papeille καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἐν | *en* τῷ | *tō* ὑπάγειν | *hypagein* mennessään αὐτοὺς | *autous* heidän ἐκαθαρίσθησαν | *ekatharisthēsan* he puhdistuivat

Delitzsch וַיֵּרָא | *vajjar'* אֹתָם | *'otam* וַיִּבְרַח | *vajjo'mer* אֶל־הַכֹּהֲנִים | *'aleihem* לְכוּ | *le'chu* וְהָרְאוּ | *vehera'u* אֶל־הַכֹּהֲנִים | *'el-ha'kohanim* וַיִּבְרַח | *vaje'hi* בְּלִכְתָּם | *ve'lechtam* וַיִּבְרַח | *vajjitharu*

TKIS Heidät nähdessään Hän sanoi heille: "Menkää ja näyttäkää itsenne papeille." Ja tapahtui heidän mennessään, että he puhdistuivat.

STLK Heidät nähdessään hän sanoi heille: "Menkää ja näyttäkää itsenne papeille." Heidän mennessään tapahtui, että he puhdistuivat.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän ne näki, sanoi hän heille: menkää ja osoittakaat teitänne papeille. Ja tapahtui, että he mennessänsä tulivat puhtaksi.

15. **TR** εἷς | *heis* mutta yksi δὲ | *de* ἕξ | *eks* αὐτῶν | *autōn* heistä ἰδὼν | *idōn* nähtyään ὅτι | *hoti* että ἰάθη | *iathē* oli parantunut ὑπέστρεψε | *hypestrepse* palasi μετὰ | *meta* φωνῆς | *fōnēs* äänellä μεγάλης | *megalēs* suurella δοξάζων | *doksadzōn* ylistäen τὸν | *ton* Θεόν· | *Theon* Jumalaa

Delitzsch וְאֶחָד | ve'echad מֵהֵם | mehem בְּרֵאֲתוֹ | bir'oto כִּי | ki נִרְפָּא | nirpa' וַיֵּצֵא | vajjashov וַיֵּצֵא | vaje'shabbach אֶת־הָאֱלֹהִים | 'et-ha'ELOHIM בְּקוֹל | beqol גָּדוֹל | gadol

TKIS Mutta yksi heistä — nähtyään olevansa parannettu — palasi ylistäen kovalla äänellä Jumalaa

STLK Mutta yksi heistä, kun näki olevansa parannettu, palasi takaisin, ylisti Jumalaa suurella äänellä,

BIBLIA 1776 Niin yksi heistä, kuin hän näki, että hän parantunut oli, palasi jälleen ja kunnioitti Jumalaa suurella äänellä,

16. **TR** καὶ | *kai* ja ἔπεσεν | *epesen* lankesi ἐπὶ | *epi* πρόσωπον | *prosōpon* kasvoilleen παρὰ | *para* juureen τοὺς | *tous* πόδας | *podas* jalkojen αὐτοῦ | *autou* Hänen εὐχαριστῶν | *eucharistōn* kiittäen αὐτῷ· | *autō* Häntä καὶ | *kai* ja αὐτὸς | *autos* hän ἦν | *ēn* oli σαμαρείτης | *samareitēs* samarialainen

Delitzsch וַיִּפֹּל | vajjipol עַל־פְּנֵי | 'al-panaiv לְרַגְלָיו | le'raglaiv וַיִּוְדֶה | vaijodeh לוֹ | lo וְהוּא | vehu' הָיָה | haja שְׁמֶרֹנִי | Shomeroni

TKIS ja heittäytyi kasvoilleen Hänen jalkainsa juureen kiittäen Häntä. Ja hän oli samarialainen.

STLK lankesi kasvoilleen hänen jalkojensa juureen ja kiitti häntä, ja mies oli samarialainen.

BIBLIA 1776 Ja lankesi kasvoillensa hänen jalkainsa juureen ja kiitti häntä. Ja se oli Samarialainen.

17. **TR** ἀποκριθεὶς | *apokritheis* niin vastasi δὲ | *de* ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous*
Jeesus εἶπεν | *eipen* sanoen οὐχὶ | *ouchi* eikö οἱ | *oi* δέκα | *deka* kymmenen
ἐκαθαρίσθησαν | *ekatharisthēsan* puhdistunut οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta ἐννέα |
ennea yhdeksän ποῦ | *pou* missä

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an וַיִּשׂוּעַ | JESHUA וַיֹּאמֶר | vajjo'mar הָלֹא | halo' הַעֲשָׂרָה |
ha'asara טְהָרִי | toharu וְהַתְּשִׁיעַ | ve'hattish'a הֲאֵי | 'ajeh הֵם | hem

TKIS Niin Jeesus vastasi sanoen: "Eivätkö ne kymmenen puhdistuneet? (Mutta) missä ne yhdeksän ovat?"

STLK Jeesus vastasi ja sanoi: "Eivätkö kaikki kymmenen puhdistuneet? Missä ne yhdeksän ovat?"

BIBLIA 1776 Mutta Jesus vastaten sanoi: eikö kymmenen puhdistettu? kussa yhdeksän ovat?

18. **TR** οὐχ | *ouch* eikö εὐρέθησαν | *heurethēsan* nähty ὑποστρέψαντες |
hypostrepsantes palaavan δοῦναι | *dounai* antamaan δόξαν | *doksan* ylistyksen
τῷ | *tō* Θεῷ | *Theō* Jumalalle εἰ μὴ | *ei mē* muiden kuin ὁ | *ho* ἀλλογενῆς |
allogenēs muukalaisen οὗτος | *houtos* tämän

Delitzsch הָאֵי | ha'im לֹא-נִיַּמְצָא | lo'-njimtza' אֲשֶׁר | 'asher שָׁב | shav לְתֵלֶת | latet
כְּבוֹד | kavod לְאֱלֹהִים | le'ELOHIM זולתי | zulati הַנְּכָרִי | hannacheri הִנֵּה |
hazze

TKIS Eikö ollut* muita, jotka olisivat palanneet Jumalaa ylistämään paitsi tämä muukalainen?"

STLK Eikö ollut muita, jotka olisivat palanneet antamaan ylistyksen Jumalalle, kuin tämä muukalainen?"

BIBLIA 1776 Ei ole muita löydetty, jotka palasivat Jumalaa kunnioittamaan, kuin tämä muukalainen.

19. **TR** καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle ἀναστὰς |
anastas nouse ylös πορεύου· | *poreuou* mene ἢ | *hē* πίστις | *pistis* uskosi σου
| *sou* sinun σέσωκέ | *sesōke* on parantanut σε | *se* sinut

Delitzsch וַיִּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיוֹ | 'elaiv קוּם | qum וְלֵךְ | valech אֲמוֹנְתְךָ | 'emunatecha הוֹשִׁיעָה | hoshi'a לָךְ | lach

TKIS Sitten Hän sanoi hänelle: "Nouse ja mene. Uskosi on sinut pelastanut."

STLK Hän sanoi hänelle: "Nouse ja mene; sinun uskosi on sinut pelastanut."

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi hänelle: nouse ja mene! sinun uskos on sinun vapahtanut.

20. *TR* ἐπερωτηθεῖς | *eperōtētheis* kun kysyivät δὲ | *de* ὑπὸ | *hypo* τῶν | *tōn* φαρισαίων | *farisaiōn* fariseukset πότε | *pote* milloin ἔρχεται | *erchetai* tulee ἢ | *hē* βασιλεία | *basileia* valtakunta τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan ἀπεκρίθη | *apekrithē* Hän vastasi αὐτοῖς | *autois* heille καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* sanoi οὐκ | *ouk* ei ἔρχεται | *erchetai* tule ἢ | *hē* βασιλεία | *basileia* valtakunta τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan μετὰ | *meta* παρατηρήσεως· | *paratērēseōs* nähtävällä tavalla

Delitzsch וַיִּשְׁאַלְהוּ | vajjish'aluhu הַפְּרוֹשִׁים | hap'rushim מַתַּי | matai תְּבוֹא | tavo' מַלְכוּת | malchut הַאֵלֹהִים | ha'ELOHIM וַיֵּעַן | vajja'an אֹתָם | 'otam לֵאמֹר | le'mor מַלְכוּת | malchut הַאֵלֹהִים | ha'ELOHIM לֹא | lo' תְּבוֹא | tavo' בְּמַרְאֵה | bemar'eh עֵינַיִם | 'einaim

TKIS Kun fariseukset kysyivät Häneltä, milloin Jumalan valtakunta tulee, Hän vastasi heille sanoen: "Jumalan valtakunta ei tule havaittavalla tavalla,

STLK Fariseusten kysyessä häneltä milloin Jumalan valtakunta oli tuleva, hän vastasi heille ja sanoi: "Jumalan valtakunta ei tule nähtävällä tavalla,

BIBLIA 1776 Ja Pharisealaiset kysyivät häneltä: koska Jumalan valtakunta olis tuleva? Vastasi hän heitä ja sano: ei Jumalan valtakunta tule niin, että se taidettaisiin nähdä.

21. *TR* οὐδὲ | *oude* eikä ἐροῦσιν | *erousin* voida sanoa Ἴδου | *idou* katso ὧδε | *hōde* täällä ἢ | *ē* tai Ἴδου | *idou* katso ἐκεῖ | *ekei* tuolla ἰδοὺ | *idou* sillä katso γάρ | *gar* ἢ | *hē* βασιλεία | *basileia* valtakunta τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan ἐντὸς | *entos* keskellänne ὑμῶν | *hymōn* teidän ἐστίν | *estin* on

Delitzsch וְלֹא | velo' לא־מְרוֹ | jo'meru הַיְהוָה פֹּה | hinneh-foh אוֹ | 'o הַיְהוָה שָׁמָּה | hinneh-sham כִּי | ki מִלְכוּת | malchut הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM הַיְהוָה | hinneh בְּקִרְבְּכֶם | beqirbechem הִיא | hi'

TKIS eikä 'voida sanoa: 'Katso, täällä' tai: '(Katso,) tuolla.' Sillä katso, Jumalan valtakunta on keskelläne."

STLK eikä sanota: 'Katso, täällä se on', tai: 'Tuolla'; sillä katso, Jumalan valtakunta on sisäisesti teissä."

BIBLIA 1776 Ei myös heidän pidä sanoman: katso tässä, katso siellä; sillä katso, Jumalan valtakunta on teidän keskelläne.

22. *TR* εἶπε | *eipe* ja Hän sanoi δὲ | *de* πρὸς | *pros* τοὺς | *tous* μαθητάς | *mathētas* opetuslapsilleen ἐλεύσονται | *eleusontai* tulevat ἡμέραι | *hēmerai* päivät ὅτε | *ote* jolloin ἐπιθυμήσετε | *epithymēsete* haluaisitte μίαν | *mian* yhtä τῶν | *tōn* ἡμερῶν | *hēmerōn* päivästä τοῦ | *tou* υἱοῦ | *hyiou* Pojan τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen ἰδεῖν | *idein* nähdä καὶ | *kai* mutta οὐκ | *ouk* ette ὄψεσθε | *opseste* saa nähdä

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶל־הַתְּלָמִידִים | 'el-ha'talmidim יָמִים | jamim בְּאֵיִם | ba'im וְהִתְאַוְיֶתֶם | vehit'avvitem לְרֹאשׁוֹת | lir'ot יוֹם | jom אֶחָד | 'echad מִיָּמַי | mimei בֶּן־הָאָדָם | Ben-ha'Adam וְלֹא־ | velo' תִּרְאוּ | tir'u

TKIS Mutta opetuslapsille Hän sanoi: "Tulee aika, jolloin haluatte nähdä yhtä Ihmisen Pojan päivää ettekä näe.

STLK Hän sanoi opetuslapsilleen: "Tulee aika, jolloin te haluaisitte nähdä edes yhden Ihmisen Pojan päivän, mutta ette näe.

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi opetuslapsille: se aika tulee, että te halajatte nähdä yhtäkin Ihmisen Pojan päivää, ja ette saa nähdä.

23. *TR* καὶ | *kai* ja ἐροῦσιν | *erousin* he sanovat ὑμῖν | *hymin* teille Ἴδου | *idou* katso ὧδε | *hōde* täällä ἢ | *ē* tai Ἴδου | *idou* katso ἐκεῖ· | *ekei* tuolla μὴ | *mē* älkää ἀπέλθῃτε | *apelthēte* menkö μηδὲ | *mēde* älkääkä διώξητε | *diōksēte* seuratko

Delitzsch וְאֵם־לִימְרוּ | ve'im-jo'meru אֲלֵיכֶם | 'aleichem הִנֵּה־שָׁם | hinneh-sham
הִנֵּה | hinneh פֹּה | foh אֲל־תִּלְכוּ | 'al-telechu וְאֵל־תָּרוּצוּ | ve'al-tarutzu אֲחֵרֵיהֶם |
a'chareihem

TKIS Ja teille sanotaan: 'Katso, täällä*!' (tai:) 'Katso, tuolla!' Älkää lähtekö älkääkä juosko perässä.

STLK Teille sanotaan: 'Katso, tuolla hän on!' 'Katso, täällä!' Älkää menkö sinne älkääkä juosko perässä.

BIBLIA 1776 Ja he sanovat teille: katso tässä, katso siellä: älkää menkö ulos, älkää myös seuratko.

24. *TR* ὥσπερ | *hōsper* sillä niinkuin γὰρ | *gar* ἢ | *hē* ἀστραπή | *astrapē*
salama ἢ | *hē* ἀστράπτουσα | *astraptousa* leimahtaessaan ἐκ | *ek* τῆς | *tēs* ὑπ
| *hyp* ἀερέστῃ οὐρανὸν | *ouranon* taivaan εἰς | *eis* τὴν | *tēn* ὑπ' | *hyp* ἀερέσθ
οὐρανὸν | *ouranon* taivaan λάμπει | *lampei* valaisee οὕτως | *houtōs* niin ἔσται
| *estai* on olevα καὶ | *kai* myös ὁ | *ho* υἱὸς | *hyios* Poika τοῦ | *tou* ἀνθρώπου
| *anthrōpou* Ihmisen ἐν | *en* τῇ | *tē* ἡμέρᾳ | *hēmera* päivänä αὐτοῦ | *autou*
Hänen

Delitzsch כִּי | ki כַּבָּרָק | chabbaraq אֲשֶׁר | 'asher יִבְרָק | jivraq מִקְצֵה | miqtzeh
הַשָּׁמַיִם | hash'shamaim וַיֵּאִיר | veja'ir עַד־קֵצֵה | 'ad-qetzeh הַשָּׁמַיִם |
hash'shamaim כִּן־יִהְיֶה | ken-jihjeh בֶּן־הָאָדָם | Ben-ha'Adam בְּיֹמוֹ | bejomo

TKIS Sillä niin kuin salama, (joka) leimahtaessaan valaisee taivaan äärestä taivaan ääreen, niin on Ihmisen Poika oleva päivänään.

STLK Sillä niin kuin salaman leimaus loistaa taivaan äärestä taivaan ääreen, niin on Ihmisen Poika päivänään oleva.

BIBLIA 1776 Sillä niinkuin pitkäisen tuli taivaan alla leimahtaa ja paistaa kaikkein päälle, mitkä taivaan alla ovat, niin on myös Ihmisen Pojan päivänänsä oleva.

25. *TR* πρῶτον | *prōton* mutta ensin δὲ | *de* δεῖ | *dei* pitää αὐτὸν | *auton*
Hänen πολλὰ | *polla* paljon παθεῖν | *pathein* kärsiä καὶ | *kai* ja
ἀποδοκιμασθῆναι | *apodokimasthēnai* tulla hylätyksi ἀπὸ | *apo* τῆς | *tēs*
γενεᾶς | *geneas* sukupolvelta ταύτης | *tautēs* tältä

Delitzsch אַךְ | 'ach בְּרֵאשׁוֹנָה | bari'shona צָרִיךְ | tzarich הוא | hu' לִסְבֹּל | lisbol
הַרְבֵּה | harbeh וְלִהְמַאֵס | ulehimma'es מִן־הַדּוֹר | min-haddor הִזָּה | hazzeh

TKIS Mutta sitä ennen Hänen pitää paljon kärsiä ja joutua tämän sukupolven hylkimäksi.

STLK Mutta sitä ennen pitää hänen kärsiä paljon ja joutua tämän sukupolven hylkäämäksi.

BIBLIA 1776 Mutta ennen tulee hänen paljo kärsiä ja hyljättää tältä sukukunnalta.

26. *TR* καὶ | *kai* ja καθὼς | *kathōs* niinkuin ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἐν | *en*
ταῖς | *tais* ἡμέραις | *hēmerais* päivinä τοῦ | *tou* Νῶε | *Nōe* Nooan οὕτως |
houtōs samoin ἔσται | *estai* on oleva καὶ | *kai* myös ἐν | *en* ταῖς | *tais* ἡμέραις
| *hēmerais* päivinä τοῦ | *tou* υἱοῦ | *hyiou* Pojan τοῦ | *tou* ἀνθρώπου |
anthrōpou Ihmisen

Delitzsch וְכַאֲשֶׁר | vecha'asher הִיא | haja בִּימֵי | bimei הַ | Noach בֶּן | ken הַיְיָ
| jihjeh בִּימֵי | bimei בֶּן־הָאָדָם | Ben-ha'Adam

TKIS Ja niin kuin tapahtui Nooan päivinä, niin on myös Ihmisen Pojan päivinä:

STLK Samoin kuin kävi Nooan päivinä, käy myös Ihmisen Pojan päivinä:

BIBLIA 1776 Ja niinkuin tapahtui Noan päivinä, niin myös tapahtuu Ihmisen Pojan päivinä.

27. *TR* ἤσθιον | *ēsthion* he söivät ἔπινον | *epinon* joivat ἐγάμουν | *egamoun*
naivat ἐξεγαμίζοντο | *eksegamidzonto* menivät naimisiin ἄχρι | *achri* asti ἤς |
hēs siihen ἡμέρας | *hēmeras* päivään εἰσῆλθε | *eisēlthe* jona meni Νῶε | *Nōe*
Nooa εἰς | *eis* τὴν | *tēn* κιβωτόν | *kibōton* arkkiin καὶ | *kai* ja ἦλθεν | *ēlthen*
tuli ὁ | *ho* κατακλυσμός | *kataklysmos* vedenpaisumus καὶ | *kai* ja ἀπώλεσεν
| *apōlesen* hukutti ἅπαντας | *hapantas* kaikki

Delitzsch אָכְלוּ | 'ochlu וְשָׁתוּ | veshatu נָשִׁים | nashim וְהָשִׂיאוּ |
vehissi'u נָשִׁים | nashim לְאֲנָשִׁים | la'anashim עַד־הַיּוֹם | 'ad-hajjom בְּאֲשֶׁר־בָּא |
'asher-ba' הַ | Noach אֶל־הַתֵּבָה | 'el-hatteva וַיַּבֵּאוּ | vajjavo' הַמַּבּוּל | hammabbul
וַיִּשְׁחֶת | vajjashchet אֶת־כָּל־אֶת | 'et-kullam

TKIS he söivät, joivat, naivat ja menivät miehelle siihen päivään asti, jona Nooa meni arkkiin. Ja vedenpaisumus tuli ja hukutti kaikki.

STLK he söivät, joivat, naivat ja menivät miehelle, aina siihen päivään asti, jona Nooa meni arkkiin, ja vedenpaisumus tuli ja hukutti heidät kaikki.

BIBLIA 1776 He söivät, joivat, naivat ja huolivat, hamaan siihen päivään asti, jona Noa arkkiin meni sisälle, ja vedenpaisumus tuli ja hukutti kaikki.

28. **TR** ὁμοίως | *homoiōs* samoin καὶ | *kai* myös ὡς | *hōs* kuin ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἐν | *en* ταῖς | *tais* ἡμέραις | *hēmerais* päivinä Λώτ· | *Lōt* Lootin ἦσθιον | *ēsthion* he söivät ἔπινον | *epinon* joivat ἠγόραζον | *ēgoradzon* ostivat ἐπώλουν | *epōloun* myivät ἐφύτευον | *efyteuon* istuttivat ὠκοδόμουν | *ōkodomoun* rakensivat

Delitzsch וְכַאֲשֶׁר | *vecha'asher* הָיָה | *haja* בְּיָמַי | *bimei* לוֹט | *Lot* אָכַל | *'achol* וְשָׂתָה | *veshatoh* קָנָה | *qanoh* וּמָכַר | *umachor* נָטַע | *natoa'* וַיִּבְנֶה | *uvanoh*

TKIS Niin myös, samoin kuin kävi Lootin päivinä: he söivät, joivat, ostivat, myivät, istuttivat ja rakensivat.

STLK Samoin kuin tapahtui Lootin päivinä: he söivät, joivat, ostivat, myivät, istuttivat ja rakensivat,

BIBLIA 1776 Niin myös tapahtui Lotin päivinä: he söivät, joivat, ostivat, myivät, istuttivat, rakensivat.

29. **TR** ἢ | *hē* mutta sinä δὲ | *de* ἡμέρα | *hēmera* päivänä ἐξῆλθε | *eksēlthe* jona lähti Λώτ | *Lōt* Loot ἀπὸ | *apo* ποῖς Σοδόμων | *Sodomōn* Sodomasta ἔβρεξε | *ebrekse* satoi πῦρ | *pyr* tulta καὶ | *kai* ja θεῖον | *theion* tulikiveä ἀπ' | *ap* οὐρανοῦ | *ouranou* taivaasta καὶ | *kai* ja ἀπώλεσεν | *apōlesen* hävitti ἅπαντας· | *hapantas* kaiken

Delitzsch וַיְהִי | *vaje'hi* בַּיּוֹם | *vajjom* אֲשֶׁר־יָצָא | *'asher-jatza'* לוֹט | *Lot* מִסְדוֹם | *misSedom* וַיִּמָּטֵר | *vajjamter* אֵשׁ | *'esh* וַיִּגְפְּרִית | *vegaferit* מִן־הַשָּׁמַיִם | *min-hash'shamaim* וַיִּשְׁחֶת | *vajjashchet* אֶת־כָּלָם | *'et-kullam*

TKIS Mutta sinä päivänä, jona Loot lähti Sodomasta, satoi taivaasta tulta ja tulikiveä ja se tuhosi kaikki.

STLK mutta sinä päivänä, jona Loot lähti Sodomasta, satoi tulta ja rikkiä taivaasta, ja se hukutti heidät kaikki.

BIBLIA 1776 Mutta sinä päivänä, kuin Lot Sodomasta läksi, satoi tulta ja tulikiveä taivaasta, ja hukutti kaikki.

30. *TR* κατὰ | *kata* mukaisesti ταῦτα | *tauta* näiden ἔσται | *estai* on oleva ἢ | *hē* ἡμέρα | *hēmera* päivänä ὁ | *ho* jona υἱὸς | *hyios* Poika τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen ἀποκαλύπτεται | *apokalyptetai* ilmestyy

Delitzsch כַּכֹּחַ | ka'cha יְהִי | jihjeh בַּיּוֹם | bajjom אֲשֶׁר | 'asher יִגָּלֵה | iggaleh בֶּן־אָדָם | Ben-ha'Adam

TKIS Samoin on sinä päivänä, jona Ihmisen Poika ilmestyy.

STLK Samoin käy sinä päivänä, jona Ihmisen Poika ilmestyy.

BIBLIA 1776 Niin pitää myös sinä päivänä oleman, jona Ihmisen Poika ilmoitetaan.

31. *TR* ἐν | *en* ἐκείνῃ | *ekeinē* sinä τῆ | *tē* ἡμέρα | *hēmera* päivänä ὅς | *hos* joka ἔσται | *estai* on ἐπὶ | *epi* τοῦ | *tou* δώματος | *dōmatos* katolla καὶ | *kai* ja τὰ | *ta* σκεύη | *skeuē* tavaransa αὐτοῦ | *autou* hänen ἐν | *en* τῆ | *tē* οἰκίᾳ | *oikia* huoneessa μὴ | *mē* ἄλκῳ καταβάτω | *katabatō* laskeutuko ἄρα | *arai* hakemaan αὐτά· | *auta* niitä καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* joka ἐν | *en* τῷ | *tō* ἀγρῷ | *agrō* pellolla ὁμοίως | *homoiōs* samoin μὴ | *mē* ἄλκῳ ἐπιστρέψατω | *epistrepsatō* kääntykö εἰς | *eis* τὰ | *ta* ὀπίσω | *opisō* takaisin

Delitzsch בַּיּוֹם | bajjom הַהוּא | hahu' אִישׁ | 'ish אֲשֶׁר | 'asher יְהִי | jihjeh עַל־הַגָּג | 'al-haggag וְכֵלָיו | vechelaiiv בַּבַּיִת | babait אֶל־יַרֵד | 'al-jered לַשֵּׁט | laset אֶת־ | 'otam וְאִישׁ | ve'ish אֲשֶׁר | 'asher בַּשָּׂדֶה | bassadeh אֶל־יָשׁוּב | 'al-jashov הַבָּיְתָה | habajeta

TKIS Sinä päivänä älköön se, joka on katolla ja jonka tavarat ovat huoneessa, astuko alas niitä noutamaan. Samoin älköön se, joka on pellolla, kääntykö takaisin.

STLK Sinä päivänä älköön se, joka on katolla ja jolla on tavaransa huoneessa, astuko alas niitä noutamaan. Älköön myöskään se, joka on pellolla, palatko takaisin.

BIBLIA 1776 Joka sinä päivänä katon päällä on, ja hänen kalunsa ovat huoneessa, niin älköön astuko alas niitä ottamaan. Ja joka pellolla on, niin älköön myös palatko takaisin.

32. **TR** μνημονεύετε | *mnēmoneuete* muistakaa τῆς | *tēs* γυναικὸς | *gynaikos* vaimoa Λώτ | *Lōt* Lootin

Delitzsch זִכְרוּ | *zichru* תִּשְׂאֵתְךָ | *'et-'eshet* לוֹט | *Lot*

TKIS Muistakaa Lootin vaimoa!

STLK Muistakaa Lootin vaimoa!

BIBLIA 1776 Muistakaa Lotin emäntää.

33. **TR** ὅς | *hos* joka ἐάν | *ean* jos ζητήσῃ | *dzētēsē* haluaa τὴν | *tēn* ψυχὴν | *psychēn* henkensä αὐτοῦ | *autou* σῶσαι | *sōsai* pelastaa ἀπολέσει | *apolesei* kadottaa αὐτήν· | *autēn* sen καὶ | *kai* mutta ὅς | *hos* joka ἐάν | *ean* ἀπολέσῃ | *apolesē* kadottaa αὐτήν | *autēn* sen ζωογονήσῃ | *dzōogonēsei* säilyttää αὐτήν | *autēn* sen

Delitzsch הַמְבַקֵּשׁ | *ham'vaqesh* לְמַלְאֵךְ | *le'mallet* וְנַפְשׁוֹ | *'et-nafesho* תִּשְׂאֵתְךָ | *je'abbedenna* וְאֲשֶׁר | *va'asher* תִּשְׂאֵתְךָ | *je'abbed* אֹתָהּ | *'otah* תִּשְׂאֵתְךָ | *jechajjeha*

TKIS Joka tahtoo pelastaa* elämänsä, menettää sen, mutta joka sen menettää, säilyttää sen.

STLK Se, joka yrittää pelastaa sielunsa, kadottaa sen, mutta se, joka kadottaa sen, pelastaa sen elämään.

BIBLIA 1776 Jokainen joka pyytää henkensä vapahtaa, hän sen kadottaa, ja jokainen joka sen kadottaa, hän saattaa sen elämään.

34. **TR** λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymín* teille ταύτη | *tautē* sinä τῆ | *tē* νυκτὶ | *nykti* yönä ἔσονται | *esontai* on δύο | *dyo* kaksi ἐπὶ | *epi* κλίνης | *klinēs* vuoteella μιᾶς· | *mias* yhdellä ὁ | *ho* εἷς | *heis* yksi παραληφθήσεται | *paralēfthēsetai* otetaan καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* ἕτερος | *heteros* toinen ἀφεθήσεται | *afethēsetai* jätetään

Delitzsch אַנִי | 'ani אֹמֵר | 'omer לָכֶם | la'chem בְּלִילָה | ballajela הָהוּא | hahu' שְׁנַיִם | shenaim יְהִי | jihju בְּמִטָּה | bemitta אֶחָד | 'echat הָאֶחָד | ha'echad אֶזְעַב | je'asef וְהָאֶחֶר | ve'ha'acher יֵעָזֵב | je'azev

TKIS Sanon teille: sinä yönä on kaksi miestä yhdellä vuoteella; toinen otetaan ja toinen jätetään.

STLK Sanon teille: sinä yönä on kaksi miestä yhdellä vuoteella: toinen korjataan talteen, ja toinen jätetään.

BIBLIA 1776 Minä sanon teille: sinä yönä ovat kaksi yhdellä vuoteella, yksi otetaan ylös, ja toinen jätetään.

35. *TR* δύο | *dyo* kaksi ἔσονται | *esontai* on ἀλήθουςαι | *alēthousai* jauhamassa ἐπὶ | *epi* τὸ | *to* αὐτό· | *auto* yhdessä ἢ | *hē* μία | *mia* yksi παραληφθήσεται | *paralēfthēsetai* otetaan καὶ | *kai* ja ἢ | *hē* ἑτέρα | *hetera* toinen ἀφεθήσεται | *afethēsetai* jätetään

Delitzsch שְׁתַּיִם | shetaim תִּהְיֶינָה | tihjena טוֹחַנוֹת | tochanot יָחָד | jachad תֶּאֱחָד | ha'achat תֵּעָזֵב | te'asef וְהָאֶחֶרֶת | ve'ha'acheret תֵּעָזֵב | te'azev

TKIS Kaksi naista jauhaa yhdessä; toinen otetaan ja toinen jätetään.

STLK Kaksi naista jauhaa yhdessä; toinen korjataan talteen, mutta toinen jätetään."

BIBLIA 1776 Kaksi ynnä jauhavat: yksi otetaan ylös, ja toinen jätetään.

36. *TR* δύο | *dyo* kaksi ἔσονται | *esontai* on ἐν | *en* τῷ | *tō* ἀγρῷ· | *agrō* pellolla ὁ | *ho* εἷς | *eis* yksi παραληφθήσεται | *paralēfthēsetai* otetaan καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* ἕτερος | *heteros* toinen ἀφεθήσεται | *afethēsetai* jätetään

Delitzsch שְׁנַיִם | shenaim יְהִי | jihju בְּשֵׂדֶה | vassadeh אֶחָד | vene'esaf הָאֶחָד | ha'echad וְהָאֶחֶר | ve'ha'acher יֵעָזֵב | je'azev

TKIS (Kaksi miestä on pellolla; toinen otetaan ja toinen jätetään.)"

STLK Kaksi on pellolla, toinen otetaan, toinen jätetään.

BIBLIA 1776 Kaksi ovat kedolla: yksi otetaan ylös, ja toinen jätetään.

37. **TR** καὶ | *kai* ja ἀποκριθέντες | *apokrithentes* he vastasivat λέγουσιν | *legousin* sanoen αὐτῶ | *autō* Hänelle ποῦ | *rou* missä Κύριε | *Kyrie* Herra ὁ | *ho* δὲ | *de* niin εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ὅπου | *hopou* siellä missä τὸ | *to* σῶμα | *sōma* raato ἐκεῖ | *ekei* sinne συναχθήσονται | *synachthēsontai* kokoontuvat οἱ | *oi* ἄετοὶ | *aetoi* korppikotkat

Delitzsch וַיַּגִּידוּ | *vajja'anu* וַיֹּאמְרוּ | *vajjo'meru* אֵלָיו | *'elaiv* אֵיךְ | *'ajeh* תֵּאֵר | *zot* אֲדַגִּידוּ | *'ADONEINU* וַיֹּאמֶר | *vajjo'mer* אֵלֵיהֶם | *'aleihem* בְּאֲשֶׁר | *ba'asher* הִפְגֵּר | *happeger* שָׁם | *sham* יִקְבְּצוּ | *jiqqavetzu* הַנְּשָׂרִים | *hannesharim*

TKIS He vastasivat ja sanoivat Hänelle: "Missä, Herra?" Niin Hän sanoi heille: "Missä raato on, sinne [myös] kotkat kokoontuvat."

STLK He vastasivat ja sanoivat hänelle: "Missä, Herra?" Hän sanoi heille: "Missä on ruumis, sinne myös korppikotkat kokoontuvat."

BIBLIA 1776 Ja he vastaten sanoivat hänelle: Herra, kussa siis? Niin sanoi hän heille: kussa raato on, sinne myös kotkat kokoontuvat.

18 Luku

1. **TR** ἔλεγε | *elege* ja Hän kertoi δὲ | *de* καὶ | *kai* myös παραβολὴν | *parabolēn* vertauksen αὐτοῖς | *autois* heille πρὸς | *pros* τὸ | *to* δεῖν | *dein* että pitää πάντοτε | *pantote* aina προσεύχεσθαι | *proseuchesthai* rukoilla καὶ | *kai* μὴ | *mē* eikä ἐκκακεῖν | *ekkakein* uupua

Delitzsch וְגַם־מִשָּׁל | *vegam-mashal* דִּבֶּר | *diber* אֵלֵיהֶם | *'aleihem* לְהִתְפַּלֵּל | *le'hitpallel* תָּמִיד | *tamid* וְלֹא | *velo'* לְהִתְרַפּוֹת | *le'hitrappot*

TKIS Hän puhui heille (myös) vertauksen siitä, että [heidän] tuli aina rukoilla eikä väsyä.

STLK Hän puhui heille vertauksen siitä, että heidän tuli aina rukoilla eikä väsyä.

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi myös heille vertauksen, että aina tulee rukoilla ja ei väsyä,

2. **TR** λέγων | *legōn* Hän sanoi κριτής | *kritēs* tuomari τις | *tis* muuan ἦν | *ēn* ὁ | *oli* ἔν | *en* τι | *tini* eräessä πόλει | *polei* kaupungissa τὸν | *ton* Θεὸν |

Theon Jumalaa μὴ | *mē* ei φοβούμενος | *foboumenos* hän pelännyt καὶ | *kai* ja ἄνθρωπον | *anthrōpon* ihmisiä μὴ | *mē* ei ἐντρεπόμενος· | *entrepomenos* hävennyt

Delitzsch וַיִּאְמַר | vajjo'mar שׁוֹפֵט | shofet הָיָה | haja בְּעִיר | be'ir אֶחָד | 'echat אֲשֶׁר | 'asher לֹא | lo' יָרָא | jare' אֶת־הָאֱלֹהִים | 'et-ha'ELOHIM וְלֹא־נִשְׁנָא | velo'-nasa' פְּנִים | fanim לְאָדָם | le'adam

TKIS Hän sanoi: "Eräässä kaupungissa oli muuan tuomari, joka ei pelännyt Jumalaa eikä hävennyt ihmistä.

STLK Hän sanoi: "Eräässä kaupungissa oli tuomari, joka ei pelännyt Jumalaa eikä hävennyt ketään ihmistä.

BIBLIA 1776 Sanoen: yksi tuomari oli yhdessä kaupungissa, joka ei peljännyt Jumalaa eikä hävennyt ihmisiä.

3. *TR* χήρα | *chēra* ja leski δὲ | *de* ἦν | *ēn* oli ἐν | *en* τῇ | *tē* πόλει | *polei* kaupungissa ἐκείνῃ | *ekeinē* siinä καὶ | *kai* ja ἦρχετο | *ērchetō* tuli πρὸς | *pros* luokseen αὐτόν | *auton* hänen λέγουσα | *legousa* sanoen ἐκδίκησόν | *ekdikēson* auta oikeuteeni με | *me* minut ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* ἀντιδίκου | *antidikou* vastapuolestani μου | *mou* minun

Delitzsch וַיִּלְמְנָה | ve'almana הָיְתָה | hajeta בְּעִיר | ba'ir הַיְהִיא | hahi' וַתְּבֵא | vatavo' אֶלָּיו | 'elaiv לְאִמֹר | le'mor דִּינָה | dina אֶת־דִּינִי | 'et-dini מִמְּרִיבֵי | mimmerivi

TKIS Mutta siinä kaupungissa oli (muuan) leskivaimo, ja hän meni hänen luokseen sanoen: 'Auta minut oikeuteeni riitapuoltani vastaan.'

STLK Siinä kaupungissa oli naisleski, joka tuli hänen luokseen ja sanoi: 'Auta minut oikeuteeni riitapuoltani vastaan.'

BIBLIA 1776 Niin oli myös yksi leski siinä kaupungissa, joka tuli hänen tykönsä, sanoen: auta minua riitaveljeltäni.

4. *TR* καὶ | *kai* mutta οὐκ | *ouk* ei ἠθέλησεν | *ēthelēsen* hän tahtonut ἐπὶ | *epi* χρόνον· | *chronon* aikoihin μετὰ | *meta* mutta jälkeen δὲ | *de* ταῦτα | *tauta* tämän εἶπεν | *eipen* hän sanoi ἐν | *en* ἑαυτῷ | *heautō* mielessään εἰ καὶ | *ei*

kai vaikka τὸν | *ton* Θεὸν | *Theon* Jumalaa οὐ | *ou* en φοβοῦμαι | *foboumai*
pelkää καὶ | *kai* ja ἄνθρωπον | *anthrōpon* ihmistä οὐκ | *ouk* en ἐντρέπομαι· |
entrepomai häpeä

Delitzsch וַיִּמְאֵן | vaje'ma'en מִיּוֹם | mijom אֶל־יְוָה | 'el-jom וַיִּשְׁרֹעַ | vea'charei-
chen אָמַר | 'amar בְּנִפְשׁוֹ | benafesho גַּם־כִּי | gam-ki אֶת־הָאֱלֹהִים | 'et-
ha'ELOHIM אֵינְנִי | 'einenni יָרֵא | jare' וְלָאָדָם | ule'adam לֹא־'עֲשֵׂא | lo-'essa' פְּנִים
| fanim

TKIS Pitkään aikaan hän ei kuitenkaan tahtonut. Mutta sitten hän sanoi itsekseen:
'Vaikka en pelkää Jumalaa enkä häpeä ihmistä,

STLK Mutta pitkään aikaan hän ei tahtonut. Vaan sitten hän sanoi mielessään:
'Vaikka en pelkää Jumalaa enkä häpeä ihmisiä,

BIBLIA 1776 Ja ei hän tahtonut kauvan aikaa. Mutta viimein sanoi hän itsellensä:
vaikka en minä Jumalaa pelkää, enkä häpee ihmisiä,

5. *TR* διὰ | *dia* niin γε | *ge* kuitenkin τὸ | *to* παρέχειν | *parechein* että tuottaa
μοι | *moi* minulle κόπον | *kopon* vaivaa τὴν | *tēn* χήραν | *chēran* leski ταύτην
| *tautēn* tämä ἐκδικήσω | *ekdikēsō* autan oikeuteen αὐτήν | *autēn* hänet ἵνα μὴ
| *hina mē* ettei εἰς | *eis* τέλος | *telos* lopuksi ἐρχομένη | *erchomenē* hän tule
ὑπωπιάζει | *hypōriadzē* lyöden mustaksi silmääni με | *me* minun

Delitzsch וַיִּשְׁרֹעַ | 'e'eseh אֶת־דִּין | 'et-din הָאֱלֹמָנָה | ha'almana הַזֹּאת | hazzot עַל־
הַגִּיּוּעָה | 'al-hogi'ah אֲתִי | 'oti פֶּן־תִּבּוֹא | pen-tavo' תָּמִיד | tamid וַתִּדְבַּקְנִי |
utedakke'eni בְּמַלְיָם | bemillim

TKIS niin kuitenkin, koska tämä leski tuottaa minulle vaivaa, autan hänet
oikeuteensa, jottei hän lopulta tulisi ja kävisi silmilleni."

STLK kuitenkin, koska tämä leski tuottaa minulle vaivaa, autan hänet oikeuteensa,
ettei hän lopulta tule ja lyö minua kasvoihin."

BIBLIA 1776 Kuitenkin, että tämä leski vaivaa minua, tahdon minä häntä auttaa,
ettei hän viimein tulisi ja nurisisi minua.

6. *TR* εἶπε | *eipe* niin sanoi δὲ | *de* ó | *ho* Κύριος | *Kyrios* Herra ἀκούσατε | *akousate* kuulkaa τί | *ti* mitä ὁ | *ho* κριτῆς | *kritēs* tuomari τῆς | *tēs* ἀδικίας | *adikias* väärä λέγει | *legei* sanoi

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer וְהָאֲדֹנָי | ha'ADON שִׁמְעוּ | shim'u שִׁמְעוּ-תָּא | 'et-'asher אָמַר | 'omer דַּיְתָן | dajjan הֲעֵלְתָּ | ha'avla

TKIS Niin Herra sanoi: "Kuulkaa mitä tuo väärä tuomari sanoo!"

STLK Herra sanoi: "Kuulkaa, mitä tuo väärä tuomari sanoo!"

BIBLIA 1776 Niin Herra sanoi: kuulkaat, mitä tämä väärä tuomari sanoo:

7. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* vaan Θεός | *Theos* Jumala οὐ μὴ | *ou mē* eikö ποιήσει | *poiēsei* toimittaisi τὴν | *tēn* ἐκδίκησιν | *ekdikēsin* oikeutta τῶν | *tōn* ἐκλεκτῶν | *eklektōn* valituilleen αὐτοῦ | *autou* τῶν | *tōn* βοώντων | *boōntōn* jotka huutavat πρὸς | *pros* puoleen αὐτὸν | *auton* Hänen ἡμέρας | *hēmeras* päivät καὶ | *kai* ja νυκτός | *nyktos* yöt καὶ | *kai* ja μακροθυμῶν | *makrothymōn* olisi kärsivällinen ἐπ' | *ep* kohtaan αὐτοῖς | *autois* heitä

Delitzsch וְהִלְאֵהוּ | ve'ha'ELOHIM הֲלֹא-הוּא | halo'-hu' הֲשָׁעֵי | ja'aseh דַּיְתָן | din בְּחִירָיו | bechiraiv הַקְּרִי'ים | haqqore'im אֵלָיו | 'elaiv יוֹמָם | jomam הַלְיָלָה | valajela גַּם | gam כִּי-יִתְמַחַמָּה | ki-jitmahmah עַל-הוֹשֵׁי'אֵם | le'hoshi'am

TKIS Eikö sitten Jumala toimittaisi oikeutta valituilleen, jotka huutavat Hänen puoleensa yöt ja päivät, ja olisi kärsivällinen heitä kohtaan?

STLK Eikö Jumala toimittaisi oikeutta valituilleen, jotka huutavat häntä avuksi yötä päivää, ja olisi pitkämielinen heitä kohtaan?

BIBLIA 1776 Eikös Jumalan pitäisi valituista auttaman, jotka yötä ja päivää häntä huutavat, pitäiskö hänen sitä kärsimän?

8. *TR* λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille ὅτι | *hoti* että ποιήσει | *poiēsei* Hän toimittaa τὴν | *tēn* ἐκδίκησιν | *ekdikēsin* oikeuden αὐτῶν | *autōn* heille ἐν | *en* τάχει | *tachei* pian πλὴν | *plēn* kuitenkin ὁ | *ho* υἱὸς | *hyios* Poika τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen ἐλθῶν | *elthōn* tullessaan ἄρα | *ara*

εὐρήσει | *heurēsei* löytääkö Hän τὴν | *tēn* πίστιν | *pistin* uskoa ἐπὶ | *epi*
päältä τῆς | *tēs* γῆς | *gēs* maan

Delitzsch אַנִּי | 'ani אֹמֵר | 'omer לְכֶם | la'chem כִּי־יַעֲשֶׂה | ki-ja'aseh אֶת | 'et דִּנָּם
| dinam בְּמַהֲרָה | bimhera אַךְ | 'ach בְּן־הָאָדָם | Ben-ha'Adam וְבֵאוֹ | bevo'o
הַיְמָצְאָה | hajimtza' אֱמוּנָה | 'emuna בְּאֶרֶץ | ba'aretz

TKIS Sanon teille, että Hän toimittaa heille oikeuden pian. Kuitenkin, kun Ihmisen Poika tulee, löytäneekö Hän uskoa maan päältä?"

STLK Sanon teille: hän toimittaa heille oikeuden pian. Kuitenkin, kun Ihmisen Poika tulee, löytääkö hän uskoa maan päältä?"

BIBLIA 1776 Minä sanon teille: hän auttaa heitä pian. Kuitenkin, kuin Ihmisen Poika on tuleva, löytäneekö hän uskoa maan päältä?"

9. *TR* εἶπε | *eipe* niin Hän puhui δὲ | *de* καὶ | *kai* myös πρὸς | *pros* τινὰς |
tinās eräille τοὺς | *tous* niille πεποιθότας | *pepoithotas* jotka luottivat ἐφ' | *ef*
ἑαυτοῖς | *heautois* itseensä ὅτι | *hoti* että εἰσὶ | *eisi* ovat δίκαιοι | *dikaioi*
vanhurskaita καὶ | *kai* ja ἐξουθενούοντας | *eksouthenountas* halveksivat τοὺς |
tous λοιπούς | *loipous* muita τὴν | *tēn* παραβολὴν | *parabolēn* vertauksen
ταύτην· | *tautēn* tämän

Delitzsch וַיֹּסֶף | vajjosef וַיִּשֶׂא | vajjissa' מְשָלוֹ | meshalo אֶל־אֲנָשִׁים | 'el-
'anashim בְּטֶחֶם | botechim בְּנִפְשָׁם | benafsham כִּי | ki צְדִיקִים | tzadiqim הֵמָּה
| hemma וְאֲחֵרִים | va'acherim נִבְזִים | nivzim בְּעֵינֵיהֶם | be'eineihem וַיֵּאמֶר |
vajjo'mar

TKIS Hän puhui myös muutamille, jotka luottivat itseensä — että ovat vanhurskaita — ja ylenkatsoivat muita, tämän vertauksen:

STLK Hän puhui vielä tämän vertauksen muutamille, jotka luottivat itseensä luullen olevansa vanhurskaita, ja halveksivat muita:

BIBLIA 1776 Niin hän myös sanoi muutamille, jotka itse päällensä uskalsivat, että he olivat hurskaat, ja muita katsoivat ylön, tämän vertauksen:

10. *TR* ἄνθρωποι | *anthrōpoi* miestä δύο | *dyo* kaksi ἀνέβησαν | *anebēsan*
meni ylös εἰς | *eis* τὸ | *to* ἱερόν | *hieron* pyhäkköön προσεύξασθαι· |

proseuksasthai rukoilemaan ó | *ho* εἷς | *heis* yksi φαρισαῖος | *farisaios* fariseus
καὶ | *kai* ja ó | *ho* ἕτερος | *heteros* toinen τελώνης | *telōnēs* veronkantaja

Delitzsch שְׁנֵי | shenei שְׁנַיִם | 'anashim אֲנָשִׁים | 'alu אֶל־הַמִּקְדָּשׁ | 'el-hammiqdash
לְהִתְפַּלֵּל | le'hitpallel הִתְפַּלֵּל | ha'echad אֶחָד | parush פָּרוּשׁ | ve'ha'echad מִוְכָס
| moches

TKIS ”Kaksi miestä meni ylös pyhäkköön rukoilemaan, toinen fariseus ja toinen veronkantaja.

STLK "Kaksi miestä meni ylös pyhäkköön rukoilemaan, toinen fariseus ja toinen publikaani.

BIBLIA 1776 Kaksi ihmistä meni ylös templiin rukoilemaan, yksi Pharisealainen ja toinen Publikani.

11. **TR** ó | *ho* φαρισαῖος | *farisaios* fariseus σταθεῖς | *statheis* seisoi πρὸς |
pros ἑαυτὸν | *heauton* itsekseen ταῦτα | *tauta* näin προσηύχετο | *prosēucheto*
rukoillen ó | *ho* Θεός | *Theos* Jumala εὐχαριστῶ | *eucharistō* kiitän σοι | *soi*
sinua ὅτι | *hoti* että οὐκ | *ouk* en εἰμι | *eimi* ole ὡσπερ | *hōsper* samanlainen
kuin οἱ | *oi* λοιποὶ | *loipoi* muut τῶν | *tōn* ἀνθρώπων | *anthrōpōn* ihmiset
ἄρπαγες | *harpages* riistäjät ἄδικοι | *adikoi* väärämieliset μοιχοί | *moichoi*
avionrikkajat ἢ | *ē* tai καὶ | *kai* myös ὡς | *hōs* kuin οὗτος | *outos* tuo ó | *ho*
τελώνης | *telōnēs* veronkantaja

Delitzsch וַיִּתְפַּלֵּא | vajjitjatz'tzev הִתְפַּלֵּא | ha'parush אֶחָד | le'vado לְהִתְפַּלֵּל |
vajjitpallel לְאָמַר | le'mor אֶל־הֵי | 'ELOHIM אֱלֹהִים | 'odecha כִּי | ki אֵינְנִי |
'eineni כִּשְׂאָר | kish'ar הָאָדָם | ha'adam הַגְּזֵלִים | haggozelim וְהַעֲשִׂיקִים |
ve'ha'sheqim וְהַנְּאֻפִים | ve'hanno'afim וְ | 'o גַּם־כַּמֹּכֶס | gam-kammoches הִנֵּה |
hazze

TKIS Fariseus seisoi ja rukoili itsekseen näin: 'Jumala, kiitän sinua, etten ole niin kuin muut ihmiset, riistäjät, väärämieliset, avionrikkajat, enkä myöskään niin kuin tuo veronkantaja.

STLK Fariseus seisoi ja rukoili itsekseen näin: 'Jumala, kiitän sinua, etten ole kuin muut ihmiset, rosvot, vääryyden harjoittajat, huorintekijät enkä myöskään kuin tuo publikaani.

BIBLIA 1776 Pharisealainen seiso i ja rukoili näin itsellensä: minä kiitän sinua, Jumala, etten minä ole niinkuin muut ihmiset, ryöväri, väärä, huorintekii, taikka myös niinkuin tämä Publikani.

12. **TR** νηστεύω | *nēsteuō* paastoan δις | *dis* kahdesti τοῦ | *tou* σαββάτου | *sabbatou* viikossa ἀποδεκατῶ | *apodekatō* annan kymmenykset πάντα | *panta* kaikesta ὅσα | *hosa* siitä mitä κτῶμαι | *ktōmai* hankin

Delitzsch אָנִי | 'ani אָ | tzam פִּנְיָמִים | pa'amaim בְּשָׁבִיעַ | bash'shavua' אָנִי | 'ani מְעַשֵּׂה | me'asser אֵת | 'et כָּל־קִינְיָנִי | kol-qinjanai

TKIS Paastoan kahdesti viikossa, annan kymmenykset kaikesta, mitä hankin.'

STLK Paastoan kahdesti viikossa ja annan kymmenykset kaikista tuloistani.'

BIBLIA 1776 Kahdesti viikossa minä paastoon, ja annan kymmenykset kaikista mitä minulla on.

13. **TR** καὶ | *kai* mutta ὁ | *ho* τελώνης | *telōnēs* veronkantaja μακρόθεν | *makrothen* kauempana ἔστως | *hestōs* seisoι οὐκ | *ouk* ei ἤθελεν | *ēthelen* tahtonut οὐδὲ | *oude* ei edes τοὺς | *tous* ὀφθαλμοὺς | *ofthalmous* silmiään εἰς | *eis* τὸν | *ton* κοῦτι οὐρανὸν | *ouranon* taivasta ἐπάραι | *eparai* nostaa ylös ἀλλ' | *all* vaan ἔτυπτεν | *etypten* löi εἰς | *eis* τὸ | *to* στῆθος | *stēthos* rintaansa αὐτοῦ | *autou* λέγων | *legōn* sanoen ὁ | *ho* Θεός | *Theos* Jumala ἰλάσθητί | *hilasthēti* ole armollinen μοι | *moi* minulle τῶ | *tō* ἁμαρτωλῶ | *hamartōlō* syntiselle

Delitzsch וְהַמּוֹכֵס | ve'hammoches הָיָה | haja עָמַד | 'omed מְרַחֵק | merachok לָלֶי | velo' אָבָה | 'ava אֶף־לְשֵׁיטָא | 'af-laset לְעֵינַיִם | 'et-'einaiv לְשֵׁמַיִם | lash'shamaim כִּי | ki אֶם־תּוֹפֵף | 'im-tofef עַל־לִבּוֹ | 'al-libbo לְאֵמֹר | le'mor אֶל־הָאֱלֹהִים | 'ELOHIM לְחַטֵּאתֶיךָ | selach-li אֲחֹתֶיךָ | hachote'

TKIS Mutta veronkantaja seisoι taampana, eikä edes tahtonut nostaa silmiään taivasta kohti, vaan löi rintaansa sanoen: 'Jumala, ole minulle syntiselle armollinen.'

STLK Mutta publikaani seisoι takana eikä edes tahtonut nostaa silmiään taivasta kohti, vaan löi rintaansa ja sanoi: 'Jumala, ole minulle, syntiselle, leppynyt.'

BIBLIA 1776 Ja Publikani seiso i taampana, eikä tahtonut silmiänsäkään nostaa ylös taivaasen päin, mutta löi rintoihinsa ja sanoi: Jumala, armahda minun syntisen päälleni!

14. **TR** λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymīn* teille κατέβη | *katebē* meni οὗτος | *outos* tämä δεδικαιωμένος | *dedikaiōmenos* vanhurskautettuna εἰς | *eis* τὸν | *ton* οἶκον | *oikon* kotiinsa αὐτοῦ | *autou* ἧ | *hē* kuin ἐκεῖνος· | *ekeinos* tuo ὅτι | *hoti* sillὰ πᾶς | *pas* jokainen ὁ | *ho* joka ὑψῶν | *hypsōn* ylentää ἑαυτὸν | *heauton* itsensä ταπεινωθήσεται | *tapeinōthēsetai* alennetaan ὁ | *ho* δὲ | *de* ja ταπεινῶν | *tapeinōn* joka alentaa ἑαυτὸν | *heauton* itsensä ὑψωθήσεται | *hypsōthēsetai* ylennetään

Delitzsch אָנִי | 'ani אֲמַר | 'omer לָכֶם | la'chem כִּי־יָרַד | ki-jarad הָ | zeh לְבֵיתוֹ | le'veito נִצְדָק | nitzdaq מִזָּה | mizzeh כִּי | ki כָּל־הַמַּרְיָם | kol-hammerim אֶת־נַפְשׁוֹ | 'et-nafesho יִשְׁפֹּל | ish'shafel וְאֲשֶׁר | va'asher יִשְׁפֹּל | jashpilah יְרוּמָם | jeromam

TKIS Sanon teille, että tämä meni kotiinsa vanhurskaampana kuin tuo. Sillä jokainen, joka itsensä korottaa, se alennetaan, mutta joka itsensä alentaa, se korotetaan."

STLK Sanon teille: tämä meni kotiinsa vanhurskautettuna, mutta se toinen ei; sillä jokainen, joka itsensä ylentää, alennetaan, mutta joka itsensä alentaa, se ylennetään."

BIBLIA 1776 Minä sanon teille: tämä meni kotiansa hurskaampana kuin toinen; sillä jokainen joka itsensä ylentää, se alennetaan, ja joka itsensä alentaa, se ylennetään.

15. **TR** προσέφερον | *proseferon* ja he toivat luo δὲ | *de* αὐτῷ | *autō* Hänen καὶ | *kai* myös τὰ | *ta* βρέφη | *brefē* äsken syntyneitä pienokaisia ἵνα | *hina* että αὐτῶν | *autōn* heitä ἅπτηται· | *haptētai* koskettaisi ἰδόντες | *idontes* mutta nähdessään δὲ | *de* οἱ | *oi* sen μαθηταὶ | *mathētai* opetuslapset ἐπέτιμησαν | *epetimēsan* nuhtelivat αὐτοῖς | *autois* heitä

Delitzsch וַיְבִיאוּ | vajjavi'u אֶלְיוֹ | 'elaiv גַּם | gam אֶת־הַיְלָדִים | 'et-hajeladim לְמַעַן | le'ma'an יִגָּא' | igga' בָּהֶם | bahem וַיְיָרוּ | vajjir'u הַתַּלְמִידִים | ha'talmidim וַיְגַעְרוּ | vajig'aru בָּם | bam

TKIS He toivat Hänen luoksensa myös pienokaisia, jotta Hän koskettaisi heitä. Mutta sen nähdessään opetuslapset nuhtelivat tuojia.

STLK He kantoivat hänen luokseen pieniäkin lapsia, että hän koskisi heihin, mutta sen nähdessään opetuslapset nuhtelivat tuojia.

BIBLIA 1776 Niin he toivat myös hänen tykönsä lapsia, että hän heihin rupeais. Mutta kuin opetuslapset sen näkivät, nuhtelivat he niitä.

16. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus προσκαλεσάμενος | *proskalesamenos* kutsui luokseen αὐτὰ | *auta* heidät εἶπεν | *eipen* sanoen ἄφετε | *afete* antakaa τὰ | *ta* παιδία | *paidia* lasten ἔρχεσθαι | *erchesthai* tulla πρὸς | *pros* luokseni με | *me* minun καὶ | *kai* μὴ | *mē* älkääkä κωλύετε | *kōlyete* estäkö αὐτά· | *auta* heitä τῶν | *tōn* γὰρ | *gar* sillä τοιούτων | *toioutōn* senkaltaisten ἐστὶν | *estin* on ἡ | *hē* βασιλεία | *basileia* valtakunta τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וַיִּקְרָא | *vajjiqra'* אֶת | *'otam* יְשׁוּעַ | *JESHUA* אֵלָיו | *'elai* וַיֹּאמֶר | *vajjo'mar* הַנִּיחֵ | *hannichu* לְלִדְדֵי | *lajladim* לְבוֹא | *lavo'* אֵלַי | *'elai* וְאַל־תִּמְנְעוּם | *ve'al-timna'um* כִּי | *ki* לֹא־ | *la'elleh* מְלָכוּת | *malchut* הַאֱלֹהִים | *ha'ELOHIM*

TKIS Jeesus kutsui kuitenkin pienokaiset* luokseen ja sanoi: "Sallikaa pienokaisten tulla luokseni älkääkä estäkö heitä, sillä sellaisten on Jumalan valtakunta.

STLK Mutta Jeesus kutsui lapset luokseen ja sanoi: "Sallikaa lasten tulla minun tyköni älkääkä estäkö heitä, sillä sellaisten on Jumalan valtakunta.

BIBLIA 1776 Mutta kuin Jesus oli heitä kutsunut tykönsä, sanoi hän: sallikaat lasten tulla minun tyköni, ja älkäätkä heitä kieltäkö; sillä senkaltaisten on Jumalan valtakunta.

17. **TR** ἀμὴν | *amēn* todella λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille ὃς | *hos* joka ἐὰν μὴ | *ean mē* jos ei δέξηται | *deksētai* ota vastaan τὴν | *tēn* βασιλείαν | *basileian* valtakuntaa τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan ὡς | *hōs* niinkuin παιδίον | *paidion* pienokainen οὐ μὴ | *ou mē* ei koskaan εἰσέλθῃ | *eiselthē* astu sisälle εἰς | *eis* αὐτήν | *autēn* sinne

Delitzsch אָמֵן | 'Amen אָמַר | 'omer אָנִי | 'ani לְכֶם | la'chem כֹּל | kol אֲשֶׁר |
'asher לֹא | lo' יִקְבֹּל | jeqabbel אֶת־מַלְכוּת | 'et-malchut הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM
כִּי־לֹד | kajjaled הוּא | hu' לֹא־יָבֹא | lo'-javo' בָּהּ | vah

TKIS Totisesti sanon teille: joka ei ota vastaan Jumalan valtakuntaa niin kuin pienokainen, se ei pääse sinne sisälle."

STLK Totisesti sanon teille: se, joka ei ota vastaan Jumalan valtakuntaa kuin lapsi, ei mene sinne sisälle."

BIBLIA 1776 Totisesti sanon minä teille: joka ei ota vastaan Jumalan valtakuntaa niinkuin lapsi, ei hän ikinä siihen tule siihen sisälle.

18. *TR* καὶ | *kai* ja ἐπηρώτησέ | *epērōtēse* kysyi τις | *tis* eräs αὐτὸν | *auton*
Häneltä ἄρχων | *archōn* hallitusmies λέγων | *legōn* sanoen διδάσκαλε |
didaskale Opettaja ἀγαθέ | *agathe* hyvä τί | *ti* mitä ποιήσας | *poiēsas* tekemällä
ζωὴν | *dzōēn* elämän αἰώνιον | *aiōnion* iankaikkisen κληρονομήσω |
klēronomēsō perisin

Delitzsch וַיִּשְׁאַלְהוּ | vajjish'alehu קָצִין | qatzin אֶחָד | 'echad לְאֹמַר | le'mor רַבִּי |
Rabbi הַטּוֹב | hattov מַה־לִּי | mah-li לְעֲשׂוֹת | la'asot וְאִרְשָׁה | ve'irash חַיִּי | chajjei
עוֹלָמִים | 'olamim

TKIS Muuan hallitusmies kysyi Häneltä sanoen: ”Hyvä opettaja, mitä minun on tehtävä, jotta perisin iäisen elämän?”

STLK Eräs hallitusmies kysyi häneltä sanoen: "Hyvä opettaja, mitä minun pitää tehdä, että iankaikkisen elämän perisin?"

BIBLIA 1776 Ja häneltä kysyi yksi päämiehistä ja sanoi: hyvä Mestari, mitä minun pitää tekemän, että minä ijankaikkisen elämän saisin?

19. *TR* εἶπε | *eipe* niin sanoi δὲ | *de* αὐτῷ | *autō* hänelle ὁ | *ho* Ἰησοῦς |
Iēsous Jeesus τί | *ti* mitä με | *me* minua λέγεις | *legeis* sanot ἀγαθόν |
agathon hyväksi οὐδεὶς | *oudeis* ei kukaan ἀγαθός | *agathos* ole hyvä εἰ μὴ | *ei*
mē muu kuin εἷς | *heis* yksi ὁ | *ho* Θεός | *Theos* Jumala

Delitzsch וַיִּאמֶר | vajjo'mer אֵלַי | 'elaiv יְשׁוּעַ | JESHUA מַדּוּעַ | maddua' קָרָאתָ
| qara'ta לִי | li לֹב | tov אֵין | 'ein לֹב | tov בְּלִתִּי | bilti אָחַד | 'echad הַאֱלֹהִים
| ha'ELOHIM

TKIS Jeesus vastasi hänelle: ”Miksi sanot minua hyväksi? Ei kukaan ole hyvä, paitsi yksi, Jumala.

STLK Jeesus sanoi hänelle: "Miksi sanot minua hyväksi? Ei kukaan ole hyvä, paitsi Jumala yksin.

BIBLIA 1776 Niin Jesus sanoi hänelle: mitäs minua hyväksi kutsut? Ei ole kenenkään hyvä, vaan yksi, Jumala.

20. **TR** τὰς | *tas* ἐντολὰς | *entolas* käskyt οἶδας | *oidas* tunnet μὴ | *mē* ἀλάμοιχεύσης | *moicheusēs* tee aviorikosta μὴ | *mē* ἀλάφονεύσης | *foneusēs* tapa μὴ | *mē* ἀλάκλέψης | *klepsēs* varasta μὴ | *mē* ἀλάψευδομαρτυρήσης | *pseudomartyrēsēs* väärin todista τίμα | *tima* kunnioita τὸν | *ton* πατέρα | *patera* isääsi σου | *sou* sinun καὶ | *kai* ja τὴν | *tēn* μητέρα | *mētera* äitiäsi σου | *sou* sinun

Delitzsch אֶת־הַמִּצְוֹת | 'et-hammitzvot אֲתָא | 'atta יוֹדֵעַ | jodea' לֹא | lo' תִּנְאָף | tin'af לֹא | lo' תִּרְצַח | tirtzach לֹא | lo' תִּגְנוֹב | tignov לֹא־תִנְאֶה | lo'-ta'aneh | 'ed שֹׁקֵר | shaqer כָּבֵד | kabbed אֶת־אָבִיךָ | 'et-'avicha אֶת־אִמְךָ | ve'et-'immecha

TKIS Käskyt tunnet: 'Älä tee aviorikosta', 'Älä tapa', 'Älä varasta', 'Älä sano väärää todistusta', 'Kunnioita isääsi ja äitiäsi.'

STLK Käskyt sinä tiedät: 'Älä tee huorin', 'Älä tapa', 'Älä varasta', 'Älä sano väärää todistusta', 'Kunnioita isääsi ja äitiäsi.'

BIBLIA 1776 Käskysanat sinä tiedät: ei sinun pidä huorin tekemän: ei sinun pidä tappaman: ei sinun pidä varastaman: ei sinun pidä väärää todistusta sanoman: kunnioita isääs ja äitiäs.

21. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* niin εἶπε | *eipe* hän sanoi ταῦτα | *tauta* näitä πάντα | *panta* kaikkia ἐφυλαξάμην | *efylaksamēn* olen noudattanut ἐκ | *ek* νεότητος | *neotētos* nuoruudestani μου | *mou* minun

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mar אֶת־כָּל־אֵלֶּה | 'et-kol-'elleh שָׁמַרְתִּי | shamarti מִזְעֹרֵי
| minne'urai

TKIS Mutta hän sanoi: "Näitä kaikkia olen seurannut nuoresta asti."

STLK Mutta hän sanoi: "Tätä kaikkea minä olen noudattanut nuoruudestani asti."

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi: nämät kaikki olen minä minun nuoruudestani pitänyt.

22. *TR* ἀκούσας | *akousas* ja kuultuaan δὲ | *de* ταῦτα | *tauta* tämän ὁ | *ho*
Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle ἔτι | *eti* vielä
ἔν | *hen* yksi σοι | *soi* sinulta λείπει· | *lepei* puuttuu πάντα | *panta* kaikki
ὅσα | *hosa* se mitä ἔχεις | *echeis* sinulla on πώλησον | *pōlēson* myy καὶ | *kai*
ja διάδος | *diados* ἀναπτωχοῖς | *ptōchois* köyhille καὶ | *kai* niin ἔξεις |
ekseis sinulla on θησαυρὸν | *thēsauron* aarre ἐν | *en* οὐρανῷ· | *ouranō*
taivaissa καὶ | *kai* ja δεῦρο | *deuro* tule ἀκολούθει | *akolouthei* seuraa μοι |
moi minua

Delitzsch וַיִּשְׁמַע | vajjishma' יֵשׁוּעַ | JESHUA וַיֹּאמֶר | vajjo'mer עוֹד | 'od אֶתְּ
'achat חֲסָרֶת | chasareta מְכֹר | mechor אֶת־כָּל | 'et-kol אֲשֶׁר־לְךָ | 'asher-lecha
וְחֶלֶק | vechalleq לְעֲנִיִּים | la'anijjim וַיְהִי | vihi לְךָ | le'cha אוֹצָר | 'otzar בְּשָׁמַיִם |
bash'shamaim וּבֹא | uvo' וְלֵךְ | ve'lech אַחֲרָי | a'charai

TKIS Kuultuaan tämän Jeesus sanoi hänelle: "Yksi sinulta vielä puuttuu: myy kaikki mitä sinulla on, ja jakele köyhille, niin sinulla on aarre taivaassa*, ja tule ja seuraa minua."

STLK Kun Jeesus sen kuuli, hän sanoi hänelle: "Yksi sinulta vielä puuttuu: myy kaikki, mitä sinulla on, ja jakele köyhille, niin sinulla on oleva aarre taivaassa; ja tule ja seuraa minua."

BIBLIA 1776 Kuin Jesus sen kuuli, sanoi hän hänelle: yksi sinulta vielä puuttuu: myy kaikki, mitä sinulla on ja vaivaisille, niin sinulla pitä oleman tavara taivaassa: ja tule, seuraa minua.

23. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta ἀκούσας | *akousas* kuultuaan ταῦτα | *tauta* tämän
περίλυπος | *perilypos* murheelliseksi ἐγένετο· | *egeneto* hän tuli ἦν | *ēn* sillä
hän oli γὰρ | *gar* πλούσιος | *plousios* rikas σφόδρα | *sfodra* hyvin

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כְּשָׁמַעוּ | keshame'o אֶת־זוֹת | 'et-zot וַיַּעֲזֵב | vaje'atzev מְאֹד | me'od כִּי־עֲשָׂה | ki-'sher גָּדוֹל | gadol הָיָה | haja לוֹ | lo

TKIS Mutta tämän kuullessaan hän tuli kovin murheelliseksi, sillä hän oli hyvin rikas.

STLK Mutta tämän kuullessaan hän tuli kovin murheelliseksi, sillä hän oli erittäin rikas.

BIBLIA 1776 Vaan kuin hän sen kuuli, tuli hän murheelliseksi; sillä hän oli sangen rikas.

24. *TR* ἰδὼν | *idōn* ja nähtyään δὲ | *de* αὐτὸν | *auton* hänen ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus περίλυπον | *perilypon* murheellinen γενόμενον | *genomenon* olevan εἶπε | *eipe* Hän sanoi πῶς | *pōs* kuinka δυσκόλως | *dyskolōs* vaikea οἱ | *oi* joilla τὰ | *ta* χρήματα | *chrēmata* omaisuutta ἔχοντες | *echontes* on εἰσελεύσονται | *eiseleusontai* päästä sisään εἰς | *eis* τὴν | *tēn* βασιλείαν | *basileian* valtakuntaan τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וַיֵּרָא | vajjar' לְשׁוּעֵי | JESHUA כִּי | ki בְּעָצָב | ne'etzav וַיֵּאמַר | vajjo'mar כַּמָּה | kamma קִשְׁשֵׁי | jiqsheh לְבַעֲלֵי | le'va'alei נְכֻסִים | nechasim לָבוֹא | lavo' אֶל־מַלְכוּת | 'el-malchut הַלְאֵלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Nähdessään hänen olevan syvästi murheissaan Jeesus sanoi: "Kuinka vaikeasti pääsevätkään Jumalan valtakuntaan ne, joilla on varakkuutta!

STLK Kun Jeesus näki hänen olevan murheissaan, hän sanoi: "Kuinka vaikeaa onkaan niiden, joilla on rikkautta, päästä Jumalan valtakuntaan!

BIBLIA 1776 Mutta kuin Jesus näki hänen murheissansa olevan, sanoi hän: kuinka työläästi rikkaat tulevat Jumalan valtakuntaan;

25. *TR* εὐκοπώτερον | *eukopōteron* sillä helpompi γάρ | *gar* ἔστι | *esti* on κάμηλον | *kamēlon* kamelin διὰ | *dia* λαπί τρυμαλιᾶς | *trymalias* silmän ῥαφίδος | *rafidos* neulan/ neulan silmän läpi εἰσελθεῖν | *eiselthein* käydä ἢ | *ē* kuin πλούσιον | *plousion* rikkaan εἰς | *eis* τὴν | *tēn* βασιλείαν | *basileian* valtakuntaan τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan εἰσελθεῖν | *eiselthein* tulla sisään

Delitzsch כִּי | ki נֶקֶל | naqel לַגַּמַּל | laggamal עֲבוֹר | 'avor בְּתוֹךְ-נֶקֶב | betoch-
neqev הַמַּחַט | hammachat מִבוֹא | mibbo' עֲשִׂיר | 'ashir אֶל-מַלְכוּת | 'el-malchut
הָאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Sillä helpompi on kamelin mennä neulansilmästä kuin rikkaan päästä Jumalan valtakuntaan."

STLK Helpompi on kamelin käydä neulansilmän läpi kuin rikkaan päästä Jumalan valtakuntaan."

BIBLIA 1776 Sillä huokiampi on kamelin käydä neulan silmän lävitse, kuin rikkaan tulla Jumalan valtakuntaan.

26. **TR** εἶπον | *eipon* niin sanoivat δὲ | *de* οἱ | *oi* jotka ἀκούσαντες |
akousantes sen kuulivat καὶ | *kai* ja τίς | *tis* kuka δύναται | *dynatai* voi
σωθῆναι | *sōthēnai* pelastua

Delitzsch וַיֹּאמְרוּ | vajjo'meru הַשְׁמָעִים | hash'shome'im וְיָמִי | umi יוּכַל | juchal
לְהִיּוּשָׁעַ | le'hivuashea'

TKIS Niin ne, jotka sen kuulivat sanoivat: "Kuka sitten voi pelastua?"

STLK Ne, jotka sen kuulivat, sanoivat: "Kuka sitten voi pelastua?"

BIBLIA 1776 Niin he sanoivat, jotka sen kuulivat: ja kuka taitaa autuaaksi tulla?

27. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* niin εἶπε | *eipe* Hän sanoi τὰ | *ta* mikä ἀδύνατα |
adynata on mahdotonta παρὰ | *para* ἀνθρώποις | *anthrōpois* ihmiselle δυνατά
| *dynata* mahdollista ἐστὶ | *esti* on παρὰ | *para* τῷ | *tō* Θεῷ | *Theō*
Jumalalle

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer מַה-שֶׁיִּפְּלֵא | mah-shejjippale' מִבְּנֵי | mibenei אָדָם |
'adam לֹא | lo' יִפְּלֵא | ippale' מֵאֱלֹהִים | me'ELOHIM

TKIS Mutta Hän sanoi: "Mikä ihmisille on mahdotonta, on Jumalalle mahdollista."

STLK Mutta hän sanoi: "Se, mikä on ihmisille mahdotonta, on Jumalalle mahdollista."

BIBLIA 1776 Mutta hän sanoi: ne mitkä ovat mahdottomat ihmisten tykönä, ne ovat mahdolliset Jumalan tykönä.

28. **TR** εἶπε | *eipe* niin sanoi δὲ | *de* ὁ | *ho* Πέτρος | *Petros* Pietari Ἰδοὺ | *idou* katso ἡμεῖς | *hēmeis* με ἀφῆκαμεν | *afēkamen* olemme jättäneet πάντα | *panta* kaiken καὶ | *kai* ja ἠκολουθήσαμεν | *ēkolouthēsamen* seuranneet σοι | *soi* sinua

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer סִפְּטָרוֹס | Petros הֵן | hen אֲנַחְנוּ | 'anachnu עֲזַבְנוּ | 'azavnu אֶת־הַכֹּל | 'et-hakol וַנֵּלֶךְ | vannelech אַחֲרַיְךָ | a'charecha

TKIS Silloin Pietari sanoi: "Katso, olemme luopuneet kaikesta* ja seuranneet sinua."

STLK Silloin Pietari sanoi: "Katso, me olemme luopuneet siitä, mitä meillä oli, ja seuranneet sinua."

BIBLIA 1776 Niin Pietari sanoi: katso, me jätimme kaikki ja seurasimme sinua.

29. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* niin εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille Ἀμὴν | *amēn* todella λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille ὅτι | *hoti* että οὐδεὶς | *oudeis* ei kukaan ἔστιν | *estin* ole ὃς | *hos* joka ἀφῆκεν | *afēken* on luopunut οἰκίαν | *oikian* talosta ἢ | *ē* tai γονεῖς | *goneis* vanhemmistaan ἢ | *ē* tai ἀδελφούς | *adelfous* veljistään ἢ | *ē* tai γυναῖκα | *gynaika* vaimostaan ἢ | *ē* tai τέκνα | *tekna* lapsistaan ἕνεκεν | *heneken* tähden τῆς | *tēs* βασιλείας | *basileias* valtakunnan τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem אָמֵן | 'Amen אָנִי | 'ani לֵךְ | la'chem אֵין | 'ein אִישׁ | 'ish אֲשֶׁר | 'asher עֲזַב | 'azav אֶת־בֵּיתוֹ | 'et-beito אִל | 'il אֶת־אֲבוֹתָיו | 'et-'avotav אִל | 'il אֶת־אֶחָיו | 'et-'echaiv אִל | 'il אֶת־אִשְׁתּוֹ | 'et-'ishto אִל | 'il אֶת־בָּנָיו | 'et-banaiv לְמַעַן | le'ma'an מַלְכוּת | malchut הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Niin Hän sanoi heille: "Totisesti sanon teille: ei ole ketään, joka Jumalan valtakunnan vuoksi on luopunut talosta tai vanhemmista* tai veljistä tai vaimosta tai lapsista,

STLK Hän sanoi heille: "Totisesti sanon teille: ei ole ketään, joka Jumalan valtakunnan tähden on luopunut talosta, vaimosta, veljistä, vanhemmista tai lapsista,

BIBLIA 1776 Vaan hän sanoi heille: totisesti sanon minä teille: ei ole kenkään, joka jätti huoneen taikka vanhemmat taikka veljet taikka emännän taikka lapset Jumalan valtakunnan tähden,

30. *TR* ὅς | *hos* joka οὐ μὴ | *hou mē* ei ἀπολάβῃ | *apolabē* saisi takaisin πολλαπλασίονα | *pollaplasiona* monin verroin ἐν | *en* τῷ | *tō* καιρῷ | *kairō* ajassa τούτῳ | *toutō* tässä καὶ | *kai* ja ἐν | *en* τῷ | *tō* αἰῶνι | *aiōni* aikakaudessa τῷ | *tō* ἐρχομένῳ | *erchomenō* tulevassa ζωῆν | *dzōēn* iankaikkista αἰώνιον | *aiōnion* elämää

Delitzsch וְלֹא־יִקַּח | *velo'-jiqqach* תַּחְתֵּיהֶם | *tachteihem* כִּפְלַיִם | *kiflaim* הַרְבֵּה | *harbeh* בְּעוֹלָם | *ba'olam* הַזֶּה | *hazzeh* וּבְעוֹלָם | *uva'olam* אֲבָרָה | *haba'* חַיֵּי | *chajjei* עוֹלָמִים | *'olamim*

TKIS eikä saisi monin verroin tässä ajassa ja tulevassa maailmanajassa iäistä elämää."

STLK ja joka ei saisi monin verroin takaisin tässä ajassa, ja tulevassa maailmassa iankaikkista elämää."

BIBLIA 1776 Joka ei paljoa enempää saa tällä ajalla jälleensä, ja tulevaisessa maailmassa ijankaikkisen elämän.

31. *TR* παραλαβὼν | *paralabōn* ja ottaen luokseen δὲ | *de* τοὺς | *tous* δώδεκα | *dōdeka* kaksitoista εἶπε | *eipe* Hän sanoi πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille Ἰδοὺ | *idou* katso ἀναβαίνομεν | *anabainomen* menemme ὑλὸς εἰς | *eis* Ἱεροσόλυμα | *Ierosolyma* Jerusalemiin καὶ | *kai* ja τελεσθήσεται | *telesthēsetai* täyttyvät πάντα | *panta* kaikki τὰ | *ta* mitä γεγραμμένα | *gegrammena* on kirjoitettu διὰ | *dia* kautta τῶν | *tōn* προφητῶν | *profētōn* profeettojen τῷ | *tō* υἱῷ | *hyiō* Pojalle τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen

Delitzsch וַיִּקַּח | *vajjiqqach* אֶלְיוֹ | *'elaiiv* אֶת־שְׁנַיִם | *'et-sheneim* הָעָשָׂר | *he'asar* וַיֵּאמֶר | *vajjo'mer* לָהֶם | *lahem* הַנִּגְנָה | *hinnu* עֲלֵימָה | *'olim* יְרוּשָׁלַיִם | *'olim*

Jerusalajema וְיִמְלֵא | ve'immale' כָּל־הַכְּתוּב | chol-haKatuv בִּידֵי | bidei הַנְּבִיאִים
| hannevi'im עַל | 'al הַאָּדָם | Ben-ha'Adam

TKIS Ja Hän otti luokseen ne kaksitoista ja sanoi heille: "Katso, menemme ylös Jerusalemiin, ja on täysin toteutuva kaikki, mitä profeettain välityksellä on kirjoitettu Ihmisen Pojasta.

STLK Hän otti luokseen ne kaksitoista ja sanoi heille: "Katso, menemme ylös Jerusalemiin, ja kaikki on täysin toteutuva, mitä profeettojen kautta on kirjoitettu Ihmisen Pojasta.

BIBLIA 1776 Ja hän otti tykönsä ne kaksitoistakymmentä, ja sanoi heille: katso, me menemme Jerusalemiin, ja kaikki pitää täytettämän mitkä prophetailta Ihmisen Pojasta kirjoitetut ovat.

32. **TR** παραδοθήσεται | *paradothēsetai* sillä Hänet luovutetaan γὰρ | *gar* τοῖς | *tois* ἔθνεσι | *ethnesi* pakanoille καὶ | *kai* ja ἐμπαυχθήσεται | *empaichthēsetai* Häntä pilkataan καὶ | *kai* ja ὑβρισθήσεται | *hybristhēsetai* häväistään καὶ | *kai* ja ἐμπυσθήσεται | *emptysthēsetai* syljetään

Delitzsch כִּי | *ki* יִמְסֵר | *jimmaser* לְגוֹיִם | *la'gojim* וַיְהִתְלֹו | *vihattelu* בּוֹ | *vo* וַיְהִתְעַלְלוּ | *ve'it'allelu* בּוֹ | *vo* וַיִּרְקֹוּ | *vejaroqqu* בְּפָנָיו | *befanaiv*

TKIS Sillä Hänet annetaan pakanain käsiin, ja Häntä pilkataan ja häväistään ja syljetään.

STLK Sillä hänet annetaan pakanoiden käsiin, ja häntä pilkataan, häväistään ja syljetään.

BIBLIA 1776 Sillä hän annetaan ylön pakanoille, ja pilkataan, ja häväistään, ja syljetään.

33. **TR** καὶ | *kai* ja μαστιγώσαντες | *mastigōsantes* ruoskittuaan ἀποκτενοῦσιν | *apoktenousin* he tappavat αὐτόν· | *auton* Hänet καὶ | *kai* ja τῆ | *tē* ἡμέρα | *hēmera* päivänä τῆ | *tē* τρίτη | *tritē* kolmantena ἀναστήσεται | *anastēsetai* Hän nousee ylös

Delitzsch וְאֶחָדֵי | vea'charei הכֹּתֵם | hakotam אֹתוֹ | 'oto בְּשׁוֹטִים | vash'shotim
יְמִיתוּהוּ | jemituhu וּבַיּוֹם | uvajjom הַשְּׁלִישִׁי | hash'shelishi קוֹם | qom יָקוּם |
jaqum

TKIS Ja ruoskittuaan he tappavat Hänet, ja kolmantena päivänä Hän nousee ylös."

STLK Ruoskittuaan he tappavat hänet, mutta kolmantena päivänä hän nousee ylös."

BIBLIA 1776 Ja kuin he ovat hänen ruoskineet, tappavat he hänen, ja kolmantena päivänä on hän nouseva ylös.

34. *TR* καὶ | *kai* ja αὐτοὶ | *autoi* he οὐδὲν | *ouden* eivät mitään τούτων |
toutōn tästä συνῆκαν | *synēkan* käsittäneet καὶ | *kai* ja ἦν | *ēn* oli τὸ | *to* ῥῆμα
| *rēma* puhe τοῦτο | *touto* tämä κεκρυμμένον | *kekrymmenon* salattu ἀπ' | *ap*
αὐτῶν | *autōn* heiltä καὶ | *kai* ja οὐκ | *ouk* eivät ἐγίνωσκον | *eginōskon* he
ymmärtäneet τὰ | *ta* λεγόμενα | *legomena* puhuttua

Delitzsch וְהֵם | vehem לֹא | lo' הֵבִינוּ | hevinu מְאוּמָה | me'uma וַיְהִי | vaje'hi
הַדָּבָר | ha'davar הַזֶּה | hazzeh נִצְעַלְם | ne'lam מְהֵם | mehem וְלֹא | velo' וַיְדַע | jade'u
אֶת־הַנְּאֻמָּה | 'et-hanne'emar

TKIS Mutta he eivät ymmärtäneet tästä mitään. Tämä puhe oli heiltä salattu, eivätkä he käsittäneet mitä sanottiin.

STLK Mutta he eivät ymmärtäneet tästä mitään, ja tämä puhe oli heiltä salattu eivätkä he käsittäneet, mitä sanottiin.

BIBLIA 1776 Ja ei he mitään näistä ymmärtäneet. Ja tämä puhe oli heiltä niin peitetty, ettei he ymmärtäneet, mitä sanottiin.

35. *TR* ἐγένετο | *egeneto* ja tapahtui δὲ | *de* ἐν | *en* τῷ | *tō* ἐγγίξειν |
engidzein lähestyessä αὐτὸν | *auton* Hänen εἰς | *eis* Ἱεριχώ | *Ierichō* Jerikoa
τυφλός | *tyflos* sokea τις | *tis* ἐρᾶς ἐκάθητο | *ekathēto* istui παρὰ | *para*
vieressä τῆν | *tēn* ὁδὸν | *hodon* tien προσαιτῶν· | *prosaitōn* kerjäämässä

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּקִרְבּוֹ | beqarevo אֶל־יְרִיחוֹ | 'el-Jericho וַיְהִי־אִישׁ |
ve'hinneh-'ish עִוֵּר | 'ivuer יֹשֵׁב | jshev עַל־הַדְּרֶךְ | 'al-haderech וְהוּא | vehu' מְשָׂאֵל
| mesha'el

TKIS Tapahtui Hänen lähestyessään Jerikoa, että muuan sokea mies istui tien vieressä kerjäten.

STLK Hänen lähestyessään Jerikoa eräs sokea istui tien vieressä kerjäten.

BIBLIA 1776 Niin tapahtui, kuin hän Jerikoa lähestyi, että yksi sokia istui tien vieressä kerjäten,

36. **TR** ἀκούσας | *akousas* ja kuullessaan δὲ | *de* ὄχλου | *ochlou* väkijoukon διαπορευομένου | *diaporeuomenou* kulkevan ohi ἐπυνθάνετο | *epynthaneto* tiedusteli τί | *ti* mitä εἶη | *eiē* oli τοῦτο | *touto* tämä

Delitzsch וַיִּשְׁמַע | vajjishma' אֶת־קוֹל | 'et-qol הָעָם | ha'am הַעֲבֵר | ha'over וַיִּדְרֹשׁ | vajjidrsh לְדַעַת | lada'at מַה־זֶּה | mah-zot

TKIS Kuullessaan kansaa kulkevan ohi hän kyseli, mitä se mahtoi olla.

STLK Kuullessaan, että siitä kulki kansaa ohi, hän kyseli, mitä se oli.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän kuuli kansan käyvän ohitse, kysyi hän, mikä se olis?

37. **TR** ἀπήγγειλαν | *apēngeilan* ja he ilmoittivat δὲ | *de* αὐτῷ | *autō* hänelle ὅτι | *hoti* että Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ὁ | *ho* Ναζωραῖος | *Nadzōraios* Nasaretilainen παρέρχεται | *parerchetai* kulkee ohi

Delitzsch וַיַּגִּידוּ | vajjagidu לוֹ | lo כִּי־יֵשׁוּעַ | ki-JESHUA הַנֶּצְרִי | haNatzeri עוֹבֵר | 'over

TKIS He ilmoittivat hänelle Jeesus Nasaretilaisen menevän ohi.

STLK He ilmoittivat hänelle Jeesuksen, Nasaretilaisen, menevän ohi.

BIBLIA 1776 He sanoivat hänelle: Jesus Natsarealainen tästä meni.

38. **TR** καὶ | *kai* niin ἐβόησε | *eboēse* hän huusi λέγων | *legōn* sanoen Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesus υἱὲ | *hyie* Ποῦκα Δαβὶδ | *David* Δααβιδιν ἐλέησόν | *eleēson* armahda με | *me* minua

Delitzsch וַיִּצְעַק | vajjitz'aq לְאֹמַר | le'mor יֵשׁוּעַ | JESHUA בֶּן־דָּוִד | ben-David חֲנָנִי | chonneni

TKIS Niin hän huusi sanoen: "Jeesus, Daavidin poika, armahda minua!"

STLK Hän huusi sanoen: "Jeesus, Daavidin poika, armahda minua!"

BIBLIA 1776 Ja hän huusi ja sanoi: Jesus, Davidin Poika, armahda minua!

39. **TR** καὶ | *kai* mutta οἱ | *oi* προάγοντες | *proagontes* edellä kulkevat ἐπετίμων | *epetimōn* nuhtelivat αὐτῷ | *autō* häntä ἵνα | *hina* että σιωπήσῃ· | *siōpēsē* hän olisi hiljaa αὐτὸς | *autos* mutta hän δὲ | *de* πολλῶ | *pollō* paljon μᾶλλον | *mallon* enemmän ἔκραζεν | *ekradzen* huusi Ἰηὲ | *hyie* Poika Δαβίδ | *David* Daavidin ἐλέησόν | *eleēson* armahda με | *me* minua

Delitzsch וְהֵלְכִים | ve ha'holechim בְּרֵאשׁוֹנָה | bari'shona בְּגֵרֵי בֹ | ga'aru-vo לְהַחֲשׂוֹתָ | le'hachashoto וְהוּא | vehu' הִרְבָּה | hirba עוֹד | 'od לְצַעֲקָה | litz'oq וַיִּשְׁוֹ | JESHUA בֶּן־דָּוִד | ben-David חֲנוּנִי | chonneni

TKIS Edellä kulkijat nuhtelivat häntä, jotta hän vaikenisi. Mutta hän huusi vielä enemmän: "Daavidin poika, armahda minua!"

STLK Edellä kulkijat nuhtelivat häntä saadakseen hänet vaikenemaan, mutta hän huusi vielä enemmän: "Daavidin poika, armahda minua!"

BIBLIA 1776 Niin ne, jotka menivät ohitse, toruivat häntä vaikenemaan. Mutta hän huusi sitä enemmin: Davidin Poika, armahda minua!

40. **TR** σταθεὶς | *statheis* silloin seisahdun δὲ | *de* ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ἐκέλευσεν | *ekeleusen* käskien αὐτὸν | *auton* hänet ἀχθῆναι | *achthēnai* tuoda πρὸς | *pros* luokseen αὐτόν· | *auton* ἐγγίσαντος | *engisantos* ja tultuaan lähelle δὲ | *de* αὐτοῦ | *autou* Häntä ἐπηρώτησεν | *epērōtēsen* Hän kysyi αὐτόν | *auton* häneltä

Delitzsch וַיַּעֲמֹד | vajja'amod וַיִּשְׁוֹ | JESHUA וַיִּצַּו | vaje'tzav לְהַבִּיאֵהוּ | lahavi'o אֵלָיו | 'elaiiv וַיְהִי | vaje'hi כְּאֲשֶׁר | ka'asher קָרַב | qarav וַיִּשְׁאַלְהוּ | vajjish'alehu לְאֵמֹר | le'mor

TKIS Jeesus seisahdun ja käski taluttaa hänet luokseen. Hänen tultuaan lähelle Jeesus* kysyi häneltä

STLK Silloin Jeesus pysähtyi ja käski taluttaa hänet luokseen. Hänen tultuaan lähelle Jeesus kysyi häneltä:

BIBLIA 1776 Niin Jesus seisahti ja käski häntä taluttaa tykönsä. Ja kuin hän lähestyi, kysyi hän häneltä,

41. *TR* λέγων | *legōn* sanoen τί | *ti* mitä σοι | *soi* sinä θέλεις | *theleis* tahdot ποιήσω | *poiēsō* minun tekevän ó | *ho* δὲ | *de* niin εἶπε | *eipe* hän sanoi Κύριε | *Kyrie* Herra ἴνα | *hina* että ἀναβλέψω | *anablepsō* saisin näköni jälleen

Delitzsch מַח־כֶּפְתְּזֶחַח | mah-cheftzecha כִּי | ki הֲשִׁיבֵנִי | 'e'eseh-lach וַיִּבְרַח | vajjo'mer וַיִּדְבֹּר | 'ADONI כִּי | ki הֲשִׁיבֵנִי | 'er'eh

TKIS (sanoen): "Mitä haluat, että tekisin sinulle?" Hän vastasi: "Herra, että saisin näköni jälleen."

STLK "Mitä tahdot, että sinulle tekisin?" Hän sanoi: "Herra, että saisin näköni jälleen."

BIBLIA 1776 Sanoen: mitäs tahdot, että minun pitää sinulle tekemän? Hän sanoi: Herra, että minä näköni jälleen saisin.

42. *TR* καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle ἀνάβλεψον· | *anablepson* saa näkösi ἢ | *hē* πίστις | *pistis* uskosi σου | *sou* sinun σέσωκέ | *sesōke* on parantanut σε | *se* sinut

Delitzsch וַיִּבְרַח | vajjo'mer וַיִּלְבֹּשׁ | 'elaiiv הֲשִׁיבֵנִי | re'eh וְעֵמֻנָתְךָ | 'emunatecha הֲשִׁיבֵנִי | hoshi'a הֲשִׁיבֵנִי | lach

TKIS Jeesus sanoi hänelle: "Saa näkösi, uskosi on sinut pelastanut."

STLK Jeesus sanoi hänelle: "Saa näkösi takaisin. Uskosi on sinut pelastanut."

BIBLIA 1776 Ja Jesus sanoi hänelle: ole näkevä! sinun uskos autti sinua.

43. *TR* καὶ | *kai* ja παραχρῆμα | *parachrēma* heti ἀνέβλεψε | *aneblepse* hän näki jälleen καὶ | *kai* ja ἠκολούθει | *ēkolouthei* seurasi αὐτῷ | *autō* Häntä δοξάζων | *doksadzōn* ylistäen τὸν | *ton* Θεόν· | *Theon* Jumalaa καὶ | *kai* ja πᾶς | *pas* kaikki ὁ | *ho* λαὸς | *laos* kansa ἰδὼν | *idōn* nähtyään ἔδωκεν | *edōken* antoi αἶνον | *ainon* kiitoksen τῷ | *tō* Θεῷ | *Theō* Jumalalle

Delitzsch וּפְתָאֵם | ufit'om רָאָה | ra'a וַיֵּלֶךְ | vajje'lech אַחַרָיו | a'charaiv הֵלֵךְ | haloch וְשָׁבַח | veshabbeach אֶת־הָאֱלֹהִים | 'et-ha'ELOHIM וְכָל־הָעָם | vechol-ha'am בְּרָאוֹתָם | bir'otam זֹאת | zot נָתַנּוּ | natenu תּוֹדָה | toda לְאֱלֹהִים | le'ELOHIM

TKIS Heti hän sai näkönsä ja seurasi Häntä ylistäen Jumalaa. Nähdessään sen kaikki kansa kiitti Jumalaa.

STLK Heti hän sai näkönsä ja seurasi häntä ylistäen Jumalaa. Sen nähdessään kaikki kansa kiitti Jumalaa.

BIBLIA 1776 Ja hän sai kohta näkönsä, ja seurasi häntä, ja kunnioitti Jumalaa. Ja kaikki kansa, jotka sen näkivät, kiittivät Jumalaa.

19 Luku

1. *TR* καὶ | *kai* ja εἰσελθὼν | *eiselthōn* mennessään sisään διήρχετο | *diērchetō* Hän kulki läpi τὴν | *tēn* Ἰεριχώ | *Ierichō* Jerikon

Delitzsch וַיָּבֹא | vajjavo' וַיַּעֲבֹר | vajja'avor בִּירִיחוֹ | biJericho

TKIS Tultuaan Jerikoon Jeesus* kulki sen läpi.

STLK Hän tuli Jerikon kaupunkiin ja kulki sen läpi.

BIBLIA 1776 Ja hän meni sisälle ja vaelsi Jerikon lävitse.

2. *TR* καὶ | *kai* ja ἰδοὺ | *idou* katso ἀνὴρ | *anēr* mies ὀνόματι | *onomati* nimeltään καλούμενος | *kaloumenos* kutsuttu Ζακχαῖος | *Zakchaios* Sakkeukseksi καὶ | *kai* ja αὐτὸς | *autos* hän ἦν | *ēn* oli ἀρχιτελώνης | *architelōnēs* veronkantajien päämies καὶ | *kai* ja οὗτος | *outos* hän ἦν | *ēn* oli πλούσιος | *plousios* rikas

Delitzsch וְהִנֵּה־אִישׁ | ve'hinneh-'ish וְשֵׁמוֹ | ushemo זַכַּי | Zakkai מֵרֵאשִׁי | mera'shei הַמּוֹכְסִים | hammochesim וְהוּא | vehu' עָשִׁיר | 'ashir

TKIS Katso, oli mies nimeltä Sakkeus. Hän oli veronkantajain päämies ja oli rikas.

STLK Katso, siellä oli mies, nimeltä Sakkeus. Hän oli publikaanien esimies ja rikas.

BIBLIA 1776 Ja katso, yksi mies oli nimeltä Zakeus, joka oli Publikanien päämies ja hän oli rikas,

3. **TR** καὶ | *kai* ja ἐζήτει | *edzētei* etsi ἰδεῖν | *idein* nähdäkseen τὸν | *ton* Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesuksen τίς | *tis* kuka ἐστὶ | *esti* Hän oli καὶ | *kai* mutta οὐκ | *ouk* ei ἠδύνατο | *ēdynato* voinut ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* ὄχλου | *ochlou* kansanjoukosta ὅτι | *hoti* sillä τῆ | *tē* ἡλικία | *hēlikia* kooltaan μικρὸς | *mikros* pieni ἦν | *ēn* oli

Delitzsch וַיִּבְקֶשׁ | vaje'vaqesh לְרֹאֵת | lir'ot אֶת־יֵשׁוּעַ | 'et-JESHUA מִי | mi הוּא | hu' הֲלֵא | velo' יָכֹל | jachol מִפְּנֵי | mipenei הַעַם | ha'am כִּי־שֶׁפַל | ki-shefal קוֹמָה | qoma הִיא | haja

TKIS Hän koetti nähdä Jeesusta, kuka Hän on, mutta ei voinut kansalta koska oli pienikokoinen.

STLK Hän yritti nähdä Jeesusta, kuka hän oli, mutta ei voinut kansalta, sillä hän oli pienikokoinen.

BIBLIA 1776 Ja hän pyysi nähdä Jesusta, kuka hän olis, eikä saanut kansalta; sillä hän oli varttansa vähäinen.

4. **TR** καὶ | *kai* ja προδραμὼν | *prodramōn* hän juoksi ἔμπροσθεν | *emprosthen* edelle ἀνέβη | *anebē* nousi ἐπὶ | *epi* συκομωραίαν | *sykomōraian* metsäviikunapuuhun ἵνα | *hina* että ἴδῃ | *idē* näkisi αὐτόν· | *auton* Hänet ὅτι | *hoti* sillä δι | *'di* kautta ἐκείνης | *ekeinēs* sen ἤμελλε | *ēmelle* tulisi διέρχασθαι | *dierchesthai* Hän kulkemaan

Delitzsch וַיִּקְדֶּם | vaje'qaddem וַיֵּרָץ | vajjaratz לְעַל | vajja'al עַל־שִׁקְמָה | 'al-shiqma לְרֹאוֹתוֹ | lir'oto כִּי־שָׁם | ki-sham הַדֶּרֶךְ | haderech אֲשֶׁר | 'asher יַעֲבֹר־בָּהּ | ja'avar-bah

TKIS Niin hän juoksi edellä ja nousi metsäviikunapuuhun nähdäkseen Hänet, sillä Hän oli kulkeva siitä ohi.

STLK Hän juoksi edelle ja nousi viikunapuuhun nähdäkseen hänet, sillä Jeesus oli kulkemassa siitä ohi.

BIBLIA 1776 Ja hän samosi edelle, meni ylös yhteen metsä-fikunapuuhun, että hän olis saanut hänen nähdä; sillä sen kautta oli hän vaeltava.

5. **TR** καὶ | *kai* ja ὡς | *hōs* kun ἦλθεν | *ēlthen* tultuaan ἐπὶ | *epi* τὸν | *ton* τόπον | *topon* paikalle ἀναβλέψας | *anablepsas* katsoi ylös ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶδεν | *eiden* näki αὐτόν | *auton* hänet καὶ | *kai* niin εἶπε | *eipe* sanoί πρὸς | *pros* αὐτόν | *auton* hänelle Ζακχαῖε | *Zakchaie* Sakkeus σπεύσας | *speusas* kiireesti κατάβηθι· | *katabēthi* tule alas σήμερον | *sēmeron* sillä tänään γὰρ | *gar* ἐν | *en* τῷ | *tō* οἴκῳ | *oikō* kodissasi σου | *sou* sinun δεῖ | *dei* pitää με | *me* minun μείναι | *meinai* olla

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi וַבְּאֵר | bevo'o אֶל־הַמַּקּוֹם | 'el-hammaqom הָהוּא | hahu' וַיַּבֵּט | vajjabet יַשׁוּבָה | JESHUA וַיִּרְאֶהוּ | vajir'ehu וַיִּיָּאָמֶר | vajjo'mer אֵלָיו | 'elaiv זַכַּי | Zakkai רַד | red מְהֵרָה | maher כִּי־צָרִיךָ | ki-tzarich אָנִי | 'ani לְשׂוּבָה | lashevet הַיּוֹם | hajjom בְּבִיטָה | be'veitecha

TKIS Tultuaan sille paikalle Jeesus katsahti ylös ja (näki hänet ja) sanoi hänelle: "Sakkeus, tule kiireesti alas, sillä tänään minun pitää olla sinun huoneessasi."

STLK Tultuaan sille paikalle Jeesus katsoi ylös ja sanoi hänelle: "Sakkeus, tule nopeasti alas, sillä tänään minun pitää tulla kotiisi."

BIBLIA 1776 Ja kuin hän tuli siihen paikkaan, katsoi Jesus ylös, ja näki hänen, ja sanoi hänelle: Zakeus, astu nopiasti alas! sillä minun pitää tänäpäpä oleman sinun huoneessas.

6. **TR** καὶ | *kai* ja σπεύσας | *speusas* hän kiireesti κατέβη | *katebē* tuli alas καὶ | *kai* ja ὑπεδέξατο | *hypedeksato* otti vieraakseen αὐτόν | *auton* Hänet χαίρων | *chairōn* iloiten

Delitzsch וַיִּמְהַר | vaje'maher וַיֵּרַד | vaje'rad וַיִּיאָסְפֵהוּ | vajja'asfehu בְּשִׂמְחָה | besimecha

TKIS Hän tuli kiireesti alas ja otti Hänet iloiten vastaan.

STLK Hän tuli nopeasti alas ja otti hänet vastaan iloiten.

BIBLIA 1776 Ja hän astui nopiasti alas ja otti hänen iloiten vastaan.

7. *TR* καὶ | *kai* mutta ἰδόντες | *idontes* sen nähtyään ἅπαντες | *hapantes* kaikki διεγγύζον | *diegongydzon* napisivat λέγοντες | *legontes* sanoen ὅτι | *hoti* että παρὰ | *para* luo ἀμαρτωλῶ | *hamartōlō* syntisen ἀνδρὶ | *andri* miehen εἰσῆλθε | *eisēlthe* Hän meni καταλῦσαι | *katalysai* majailemaan

Delitzsch וַיִּלְוֶנוּ | vajjillonu כָּל־הָרֹאִים | chol-haro'im לְאֵמֹר | le'mor בָּא | ba' לְלוֹן |
| lalun בְּבֵית | be'veit אִשׁ | 'ish חֹתֵן | chote'

TKIS Tämän nähdessään kaikki nurisivat sanoen: "Syntisen miehen luo Hän meni majailemaan."

STLK Sen nähdessään kaikki nurisivat sanoen: "Syntisen miehen luo hän meni majailemaan."

BIBLIA 1776 Ja kuin he sen näkivät, napisivat he kaikki, että hän meni sisälle syntisen miehen tykö olemaan.

8. *TR* σταθεὶς | *statheis* niin seisahdettiin δὲ | *de* Ζακχαῖος | *Zakchaios* Sakkeus εἶπε | *eipe* sanoen πρὸς | *pros* τὸν | *ton* Κύριον | *Kyrion* Herralle Ἰδοὺ | *idou* katso τὰ | *ta* ἡμίση | *ēmisē* puolet τῶν | *tōn* ὑπαρχόντων | *hyparchontōn* omaisuudestani μου | *mou* minun Κύριε | *Kyrie* Herra δίδωμι | *didōmi* annan τοῖς | *tois* πτωχοῖς· | *ptōchois* köyhille καὶ | *kai* ja εἴ τι | *ei ti* jos joltakin τινός | *tinós* mitä ἐσυκοφάντησα | *esykofantēsa* olen kiristänyt ἀποδίδωμι | *apodidōmi* annan takaisin τετραπλοῦν | *tetraploun* nelinkertaisesti

Delitzsch וַיַּעֲמֹד | vajja'amod זָכַי | Zakkai וַיִּאמֶר | vajjo'mer אֶל־הָאֲדֹנָי | 'el-
ha'ADON הִנֵּה | hinneh אֲדֹנָי | 'ADONI אֶת־מַחַצִּית | 'et-machatzit נְכָסַי | nechasai
אֲנִי | 'ani נֹתֵן | noten לְעֲנִיִּים | la'anijjim וְאִם־עָשָׂה־שְׂקָתִי | ve'im-'ashaqti אִשׁ | 'ish
אֲשִׁיב | 'ashiv לוֹ | lo אַרְבַּעַתַּיִם | 'arba'taim

TKIS Mutta Sakkeus astui esiin ja sanoi Herralle: "Katso, Herra, puolet omaisuudestani annan köyhille, ja jos keneltä olen jotain kiristänyt, annan nelinkertaisesti takaisin."

STLK Mutta Sakkeus pysähtyi ja sanoi Herralle: "Katso, Herra, puolet omaisuudestani annan köyhille, ja jos joltakulta olen jotakin petoksella ottanut, annan nelinkertaisesti takaisin."

BIBLIA 1776 Mutta Zakeus seiso i ja sano i Herralle: katso, Herra, puolen minun tavaraani annan minä vaivaisille; ja jos minä jonkun pettänyt olen, sen minä neljäkertaisesti jälleen annan.

9. **TR** εἶπε | *eipe* niin sano i δὲ | *de* πρὸς | *pros* αὐτὸν | *auton* hänelle ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ὅτι | *hoti* että σήμερον | *sēmeron* tänään σωτηρία | *sōtēria* pelastus τῷ | *tō* οἴκῳ | *oikō* kodille τούτῳ | *toutō* tälle ἐγένετο | *egeneto* on tullut καθότι | *kathoti* sentähden että καὶ | *kai* myös αὐτὸς | *autos* hän υἱὸς | *hyios* poika Ἀβραάμ | *Abraam* Aabrahamin ἐστίν | *estin* on

Delitzsch וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֵלָיו | 'elaiiv יֵשׁוּעַ | JESHUA הַיּוֹם | hajjom הַיְתֵה | hajeta הַיְשׁוּעָה | teshu'a לְבַיִת | la'bait הַזֶּה | hazzeh בְּאֶשֶׁר | ba'asher בֶּן־אַבְרָהָם | ben-'Avraham אָבְרָהָם | gam-hu'

TKIS Niin Jeesus sano i hänestä: "Tänään on pelastus tullut tälle huoneelle, koska hänkin on Aabrahamin poika.

STLK Jeesus sano i hänestä: "Tänään on pelastus tullut tälle huoneelle, koska hänkin on Aabrahamin poika;

BIBLIA 1776 Niin Jesus sano i hänelle: tänäpä n ä on tälle huoneelle autuus tapahtunut, että hänkin on Abrahamin poika.

10. **TR** ἦλθε | *ēlthe* sillä on tullut γὰρ | *gar* ὁ | *ho* υἱὸς | *hyios* Poika τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen ζητῆσαι | *dzētēsai* etsimään καὶ | *kai* ja σῶσαι | *sōsai* pelastamaan τὸ | *to* μικρὸν ἀπολωλὸς | *apolōlos* on kadonnut

Delitzsch כִּי | ki בֶּן־אָדָם | va' בֶּן־הָאָדָם | Ben-ha'Adam לְבִקְשָׁה | le'vaqesh וְלִהְיוֹשִׁיָּהּ | ulehoshia' אֶת־הָאֲבֵדָה | 'et-ha'oved

TKIS Sillä Ihmisen Poika on tullut etsimään ja pelastamaan sitä, mikä on kadonnut."

STLK sillä Ihmisen Poika on tullut etsimään ja pelastamaan sitä, mikä on kadonnut."

BIBLIA 1776 Sillä Ihmisen Poika tuli etsimään ja vapahtamaan sitä, mikä kadonnut oli.

11. *TR* ἀκούοντων | *akouontōn* ja kuunnellessa δὲ | *de* αὐτῶν | *autōn* heidän ταῦτα | *tauta* tätä προσθεῖς | *prostheis* lisäksi εἶπε | *eipe* Hän kertoi παραβολήν | *parabolēn* vertauksen διὰ | *dia* koska τὸ | *to* ἐγγὺς | *engys* lähellä αὐτὸν | *auton* Hän εἶναι | *einai* oli Ἰερουσαλήμ | *Ierusalēm* Jerusalemia καὶ | *kai* ja δοκεῖν | *dokein* luullessa αὐτοὺς | *autous* heidän ὅτι | *hoti* että παραχρῆμα | *parachrēma* heti μέλλει | *mellei* on ἡ | *hē* βασιλεία | *basileia* valtakunta τοῦ | *του* Θεοῦ | *Theou* Jumalan ἀναφαίνεσθαι | *anafainesthai* ilmestyvä

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi הֵן | hem שְׁמוֹעִים | shome'im אֶת־זֹת | 'et-zot וַיֹּסֶף | vajjosef שֶׁעַל | se'et מִשָּׁל | mashal עַל־אֲשֶׁר | 'al-'asher קָרַב | qarav לִירוּשָׁלַיִם | liJerushalaim וְהֵמָּה | vehemma חֲשֵׁבִים | chshevim כִּי־מֵהֵרָא | ki-mehera תִּגְּלֶה | tiggaleh מַלְכוּת | malchut הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Heidän tätä kuunnellessaan Hän puhui vielä vertauksen, koska Hän oli lähellä Jerusalemia ja he luulivat, että Jumalan valtakunta oli kohta ilmestyvä.

STLK Heidän tätä kuunnellessaan hän puhui vielä vertauksen, koska hän oli lähellä Jerusalemia, ja he luulivat, että Jumalan valtakunta ilmestyy aivan pian.

BIBLIA 1776 Mutta kuin he nämät kuulleet olivat, sanoi hän vielä yhden vertauksen: että hän oli juuri läsnä Jerusalemia, ja että he luulivat Jumalan valtakunnan kohta ilmoitettavan.

12. *TR* εἶπεν | *eipen* Hän kertoi οὖν | *oun* siis ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies τις | *tis* eräs εὐγενῆς | *eugenēs* ylhäistä sukua ἐπορεύθη | *eporeuthē* oli matkalla εἰς | *eis* χώραν | *chōran* maahan μακρὰν | *makran* kaukaiseen λαβεῖν | *labein* saadakseen ἑαυτῷ | *heautō* itselleen βασιλείαν | *basileian* kuninkuuden καὶ | *kai* ja ὑποστρέψαι | *hypostrepsai* palatakseen

Delitzsch עַל־כֵּן | 'al-ken אָמַר | 'amar אִישׁ | 'ish אֶחָד | 'echad מִן־הַנְּכַבְדִּים | min-hannichbadim הָלַךְ | halach אֶל־אֶרֶץ | 'el-'eretz רְחוֹקָה | rechoqa לֹקְחַת־לוֹ | laqachat-lo מַמְלָכָה | mamlacha וְלָשׁוּב | ve'lashuv

TKIS Hän sanoi näin: "Muuan jalosukuinen mies matkusti kaukaiseen maahan saadakseen itselleen kuninkuuden ja palatakseen.

STLK Hän sanoi näin: "Eräs jalosukuinen mies lähti matkalle kaukaiseen maahan ottaakseen itselleen kuninkuuden ja sitten palatakseen.

BIBLIA 1776 Sanoi hän siis: yksi herrasmies matkusti kaukaiseen maakuntaan, itsellensä valtakuntaa ottamaan, ja aikoi jälleen palata:

13. **TR** καλέσας | *kalesas* ja hän kutsui δὲ | *de* δέκα | *deka* kymmenen δούλους | *doulous* palvelijaansa ἑαυτοῦ | *heautou* ἔδωκεν | *edōken* antaen αὐτοῖς | *autois* heille δέκα | *deka* kymmenen μνᾶς | *mnas* miinaa καὶ | *kai* ja εἶπε | *eipe* sanoi πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille πραγματεύσασθε | *pragmateusasthe* asioikaa näillä ἕως | *eōs* niin kauan kunnes ἔρχομαι | *erchomai* tulen

Delitzsch וַיִּקְרָא | *vajjiqra'* אֶל-עֲשָׂרָה | *'el-'asara* מֵעַבְדָּיו | *me'avadaiv* וַיִּתֵּן | *vajjitten* לָהֶם | *lahem* עֲשָׂרָה | *'asara* מְנִים | *manim* וַיֹּאמֶר | *vajjo'mer* לָהֶם | *lahem* סַחָרָו | *sacharu* בְּהֶם | *vahem* עַד | *'ad* בְּאִי | *bo'i*

TKIS Kutsuttuaan luokseen kymmenen palvelijaansa hän antoi heille kymmenen leiviskää ja sanoi heille: 'Asioikaa näillä, kunnes tulen.'

STLK Hän kutsui luokseen kymmenen palvelijaansa, antoi heille kymmenen miinaa ja sanoi heille: 'Asioikaa näillä, kunnes tulen.'

BIBLIA 1776 Niin hän kutsui tykönsä kymmenen palveliaansa ja antoi heille kymmenen leiviskää, ja sanoi heille: tehkäätkä kauppa niinkauvan kuin minä tulen.

14. **TR** οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta πολῖται | *politai* kansalaisensa αὐτοῦ | *autou* hänen ἐμίσουν | *emisoun* vihasivat αὐτόν | *auton* häntä καὶ | *kai* ja ἀπέστειλαν | *apesteilan* lähettivät πρεσβείαν | *presbeian* lähettäjäitä ὀπίσω | *opisō* jälkeen αὐτοῦ | *autou* hänen λέγοντες | *legontes* sanomaan οὐ | *ou* emme θέλομεν | *thelomen* tahdo τοῦτον | *touton* tätä βασιλεῦσαι | *basileusai* kuninkaaksemme ἐφ' | *ef* ἡμᾶς | *hēmas* meille

Delitzsch וַיְבִי | *uvenei* עִירָו | *'iro* שְׂנֵאִים | *sne'im* אוֹתוֹ | *'oto* וַיִּשְׁלְחוּ | *vajjishlechu* מִלְּאָחִים | *mal'achim* אֶחָרָיו | *a'charaiv* לְאֹמֶר | *le'mor* לְאַנְחֹפֹטְז | *lo'-nachpotz* בְּזֶה | *bazeh* כִּי-יִמְלֹךְ | *ki-jimloch* עָלֵינוּ | *'aleinu*

TKIS Mutta hänen kansalaisensa vihasivat häntä ja lähettivät lähetystön hänen jälkeensä sanomaan: 'Emme tahdo tämän hallitsevan meitä.'

STLK Mutta hänen kansalaisensa vihasivat häntä ja lähettivät lähettäjäitä hänen jälkeensä sanomaan: 'Emme tahdo häntä kuninkaaksemme.'

BIBLIA 1776 Mutta hänen kylänsä asujat vihasivat häntä, ja lähettivät sanansaattajat hänen jälkeensä, sanoen: emme tahdo, että tämä meitä vallitsee.

15. **TR** καὶ | *kai* niin ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἐν | *en* τῷ | *tō* ἐπανελεῖν | *epanelthein* palatessa αὐτὸν | *auton* hänen λαβόντα | *labonta* saatuaan τὴν | *tēn* βασιλείαν | *basileian* kuninkuuden καὶ | *kai* niin εἶπε | *eipe* hän käski φωνηθῆναι | *fōnēthēnai* kutsua luokseen αὐτῷ | *autō* hänen τοὺς | *tous* δούλους | *doulous* palvelijansa τούτους | *toutous* ne οἷς | *hois* joille ἔδωκε | *edōke* hän oli antanut τὸ | *to* ἀργύριον | *argyrion* rahaa ἵνα | *hina* että γνῶ | *gnō* tietäisi τίς | *tis* mitä τί | *ti* kukin διεπραγματεύσατο | *diepragmateusato* oli ansainnut

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi אֶחָרַי | a'charei קַחְתוּ | qachto אֶת־הַמַּלְכָּה | 'et-ha'mamlacha וַיִּשָּׁב | vajjashov וַיֵּאמֶר | vajjo'mer לִקְרוֹ' | liqro' אֶת־הַעֲבָדִים | 'et-ha'avadim הָהֵם | hahem אֲשֶׁר | 'asher נָתַן | natan לָהֶם | lahem אֶת־הַכֶּסֶף | 'et-hakesef לְמַעַן | le'ma'an יָדַע | jeda' מַה־הַרְוִיחַ | ma-hirviach כָּל־אֶחָד | kol-'echad בְּמִסְחָרוֹ | bemischaro

TKIS Saatuaan kuninkuuden ja palattuaan hän käski kutsua eteensä ne palvelijat, joille hän oli antanut rahan, saadakseen tietää, mitä kukin oli asioimisellaan hankkinut.

STLK Tapahtui, kun hän oli palannut takaisin ja ottanut kuninkuuden, että hän kutsui eteensä ne palvelijat, joille hän oli antanut hopearahat tietääkseen, mitä kukin oli asioimisellaan ansainnut.

BIBLIA 1776 Ja tapahtui kuin hän palasi, sitte kuin hän sai valtakunnan, käski hän kutsua ne palveliat tykönsä, joille hän oli rahansa antanut, tietääksensä, mitä kukin kaupallansa toimittanut oli.

16. **TR** παρεγένετο | *paregeneto* ja astui esiin δὲ | *de* ὁ | *ho* πρῶτος | *prōtos* ensimmäinen λέγων | *legōn* sanoen Κύριε | *Kyrie* Herra ἢ | *hē* μὲν | *mna* miinasi σου | *sou* sinun προσειργάσατο | *proseirgasato* on tuottanut δέκα | *deka* kymmenen μνᾶς | *mnas* miinaa

Delitzsch וַיָּבֹא | vajjavo' הָרֵאשׁוֹן | hari'shon וַיֵּאמֶר | vajjo'mar אֲדֹנָי | 'ADONI מָנָה | maneh שְׁלֵלָה | shellecha הֵבִיא | hevi' עֶשְׂרֵת | 'aseret מְנִים | manim

TKIS Ensimmäinen tuli esiin ja sanoi: 'Herra, leiviskäsi on tuottanut kymmenen leiviskää.'

STLK Ensimmäinen tuli esiin ja sanoi: 'Herra, sinun miinasi on tuottanut kymmenen miinaa.'

BIBLIA 1776 Niin tuli ensimmäinen ja sanoi: herra, sinun leiviskäs on kymmenen leiviskää kasvattanut.

17. **TR** καὶ | *kai* niin εἶπεν | *eipen* hän sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle εὖ | *eu* hyvä
on ἀγαθὲ | *agathe* hyvä δοῦλε· | *doule* palvelija ὅτι | *hoti* koska ἐν | *en*
ἐλαχίστῳ | *elachistō* pienimmässä πιστὸς | *pistos* uskollinen ἐγένου | *egenou*
olet ollut ἴσθι | *isthi* olkoon ἐξουσίαν | *eksousian* valta ἔχων | *echōn* sinulla
ἐπάνω | *epanō* δέκα | *deka* kymmeneen πόλεων | *poleōn* kaupunkiin

Delitzsch וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֵלָיו | 'elaiiv בֵּן | ken הַעֲבָד | ha'eved הַטּוֹב | hattov
תַּחַת | tachat אֲשֶׁר | 'asher הַיְיָ | haita מִן | ne'eman בְּמַעַט | bim'at מִזְעַר |
miz'ar הֵיךְ | hejeh טְלִיט | shallit עַל־עֶשֶׂר | 'al-'eser עַרְיָם | 'arim

TKIS Hän sanoi hänelle: 'Hyvä on, hyvä palvelija. Koska olet ollut uskollinen vähimmässä, olkoon sinulla valta kymmeneen kaupunkiin.

STLK Hän sanoi hänelle: 'Hyvä on, sinä hyvä palvelija; koska olet ollut uskollinen vähimmässä, olkoon sinulla valta hallita kymmentä kaupunkia.'

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi hänelle: oikein, hyvä palvelia, että vähässä olit uskollinen, sinulla pitää valta kymmenen kaupungin päälle oleman.

18. **TR** καὶ | *kai* ja ἦλθεν | *elthen* tuli ὁ | *ho* δεύτερος | *deuteros* toinen λέγων
| *legōn* sanoen Κύριε | *Kyrie* Herra ἡ | *hē* μὴ | *mna* miinasi σου | *sou*
sinun ἐποίησε | *epoiēse* on tuottanut πέντε | *pente* viisi μὴς | *mnas* miinaa

Delitzsch וַיֵּבֹא | vajjavo' הַשְּׁנִי | hash'sheni וַיֵּאמֶר | vajjo'mar אֲדֹנָי | 'ADONI מְנַחֵם
| maneh שְׁלֵחָה | shellecha עֲשֶׂה | 'asa תְּמַשֵּׁת | chameshet מְנִימִים | manim

TKIS Toinen tuli ja sanoi: 'Herra, leiviskäsi on tuottanut viisi leiviskää.'

STLK Tuli toinen ja sanoi: 'Herra, sinun miinasi on tuottanut viisi miinaa.'

BIBLIA 1776 Toinen myös tuli ja sanoi: herra, sinun leiviskäs on viisi leiviskää kasvattanut.

19. **TR** εἶπε | *eipe* niin sanoen δὲ | *de* καὶ | *kai* myös τούτῳ | *toutō* tälle καὶ | *kai* ja σὺ | *sy* sinä γίνου | *ginou* hallitse ἐπάνω | *epanō* πέντε | *pente* viittä πόλεων | *poleōn* kaupunkia

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer גַּם־לָזֶה | gam-lazeh אַף־אֶתָּה | 'af-'atta הֵיחָדָשׁ | hejeh עַל־חֲמֵשׁ | 'al-chamesh אַרְיִם | 'arim

TKIS Niin hän sanoi tällekin: 'Ja sinä, hallitse viittä kaupunkia.' Vielä tuli yksi ja sanoi:

STLK Niin hän sanoi tällekin: 'Hallitse sinä viittä kaupunkia.'

BIBLIA 1776 Niin hän myös sanoi hänelle: ole sinäkin viiden kaupungin haltia.

20. **TR** καὶ | *kai* ja ἕτερος | *heteros* seuraava ἦλθε | *ēlthe* tuli λέγων | *legōn* sanoen Κύριε | *Kyrie* Herra ἰδοὺ | *idou* katso ἢ | *hē* μὴ | *mna* miinasi σου | *sou* sinun ἦν | *hēn* jota olen εἶχον | *eichon* pitänyt ἀποκειμένην | *apokeimenēn* säilytettynä ἐν | *en* σουδαρίῳ· | *soudariō* liinasessa

Delitzsch וַיָּבֵא | vajjavo' הָאָחֵר | ha'acher וַיֹּאמֶר | vajjo'mar הֵאֱלֵךְ | he'-lecha מָנָה | maneh שְׁלֵחָה | shellecha אֲשֶׁר־הָיָה | 'asher-haja אֶצְלִי | 'etzli צָרֹרֶת | tzarur בְּמִטְפָּחַת | bemitpachat

TKIS "Herra, katso, tässä on leiviskäsi, jota olen säilyttänyt liinasessa.

STLK Sitten tuli eräs toinen ja sanoi: 'Herra, katso, tässä on sinun miinasi, jota olen säilyttänyt liinassa.

BIBLIA 1776 Ja kolmas tuli ja sanoi: herra, katso, tässä on sinun leiviskäs, joka minulla hikiliinassa kätkeyty oli;

21. **TR** ἐφοβούμην | *efoboumēn* sillä pelkäsin γάρ | *gar* σε | *se* sinua ὅτι | *hoti* koska ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies ἀύστηρὸς | *austēros* ankara εἶ· | *ei* olet αἴρεις | *aireis* otat ὃ | *ho* mitä οὐκ | *ouk* ἐθῆκας | *ethēkas* ole pannut talteen καὶ | *kai* ja θερίζεις | *theridzeis* leikkaat ὃ | *ho* mitä οὐκ | *ouk* ἐσπείρας | *espeiras* ole kylvänyt

Delitzsch מִפְּנֵי | mipenei יְרֵאֲתִי | jir'ati אֶתְּךָ | 'otecha כִּי | ki אֶתְּהָ | 'atta אִישׁ | 'ish קָשֶׁה | qasheh לֹקֵחַ | loqeach אֶת־אֲשֶׁר | 'et-'asher לֹא | lo' הַנִּחַתְתָּ | hinnachta וְקָצַר | veqotzer אֶת־אֲשֶׁר | 'et-'asher לֹא | lo' וְרָעַתְּ | zara'eta

TKIS Sillä pelkäsin sinua, koska olet ankara mies. Sinä otat, mitä et ole talteen pannut ja leikkaat, mitä et ole kylvänyt.'

STLK Sillä pelkäsin sinua, koska olet ankara mies: sinä otat, mitä et ole talteen pannut, ja korjaat satoa siitä, mitä et ole kylvänyt.'

BIBLIA 1776 Sillä minä pelkäsin sinua, ettäs kova mies olet; sinä otat, jota et tallelle pannut, ja niität, jota et kylvänyt.

22. *TR* λέγει | *legei* niin hän sanoi δὲ | *de* αὐτῷ | *autō* hänelle ἐκ | *ek* τοῦ | *tou* στόματός | *stomatos* suusi sanoista σου | *sou* sinun κρινῶ | *krinō* tuomitsen σε | *se* sinut πονηρὲ | *ponēre* paha δοῦλε | *doule* palvelija ἦδεις | *ēdeis* tiesit ὅτι | *hoti* että ἐγὼ | *egō* minä ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies ἀσθηρός | *austēros* ankara εἰμι | *eimi* olen αἴρων | *airōn* otan ὃ | *ho* mitä οὐκ | *ouk* ἐθηκα | *ethēka* ole talteen pannut καὶ | *kai* ja θερίζων | *theridzōn* leikkaan ὃ | *ho* mitä οὐκ | *ouk* ἐσπειρα· | *espeira* ole kylvänyt

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלָּיו | 'elaiv מִפְּיָךְ | mippicha אֶשְׁפָּטֶךָ | 'eshpatecha הַעֲבֹד | ha'eved הָרַע | hara' אֶתְּהָ | 'atta דְּרַעְתָּ | jada'ta כִּי־אֲנִי | ki-'ani אִישׁ | 'ish קָשֶׁה | qasheh לֹקֵחַ | loqeach אֶת־אֲשֶׁר | 'et-'asher לֹא | lo' הַנִּחַתְתָּ | hinnachti וְקוֹצֵר | veqotzer אֶת־אֲשֶׁר | 'et-'asher לֹא | lo' וְרָעַתְּ | zara'eti

TKIS (Mutta) hän sanoi hänelle: 'Oman sanasi mukaan minä sinut tuomitsen, paha palvelija. Tiesit, että olen ankara mies ja otan, mitä en ole talteen pannut ja leikkaan, mitä en ole kylvänyt.

STLK Hän sanoi hänelle: 'Oman sanasi mukaan sinut tuomitsen, sinä paha palvelija. Sinä tiesit minut ankaraksi mieheksi, joka otan, mitä en ole talteen pannut, ja korjaan satoa siitä, mitä en ole kylvänyt.

BIBLIA 1776 Hän sanoi hänelle: sinun suustas minä sinun tuomitsen, sinä paha palvelia, sinä tiesit minun kovaksi mieheksi, joka otan, jota en minä tallelle pannut, ja leikkaan, jota en minä kylvänyt:

23. *TR* καὶ | *kai* ja διατί | *diati* sentähden miksi οὐκ | *ouk* et ἔδωκας | *edōkas* antanut τὸ | *to* ἀργύριον | *argyrion* rahaani μου | *mou* minun ἐπὶ | *epi* τὴν | *tēn* τράπεζαν | *trapedzan* rahanvaihtajien pöytään καὶ | *kai* ja ἐγὼ | *egō* minä ἐλθὼν | *elthōn* tultuani σὺν | *syn* kanssa τόκῳ | *tokō* koron ἂν | *an* ἔπραξα | *epraksa* olisin perinyt αὐτὸ | *auto* sen

Delitzsch וְלָמָּה | velamma לֹא־נָתַתָּה | lo'-natatta אֶת־כֶּסֶף | 'et-kaspi לְשִׁלְחָנִי | lash'shulchani וְאֲנִי | va'ani בְּבוֹאִי | bevo'i הֲיִיתִי | hajiti תּוֹבֵעַ | tovea' אוֹתוֹ | 'oto בְּרִבִּית | beribbit

TKIS Miksi et antanut rahaani pankkiin, että olisin tultuani saanut periä sen korkoineen?'

STLK Miksi et siis antanut hopearahaani rahanvaihtajan pöytään, että tultuani olisin saanut sen korkoineen?'

BIBLIA 1776 Ja miksi et sinä antanut minun rahaani vaihetuspöydälle? ja minä olisin tultuani sen kasvun kanssa jälleen saanut.

24. *TR* καὶ | *kai* ja τοῖς | *tois* παρεστῶσιν | *parestōsin* vieressä seisoville εἶπεν | *eipen* hän sanoi ἄρατε | *arate* ottakaa ἅπ' | *ap* αὐτοῦ | *autou* häneltä τὴν | *tēn* μνᾶν | *mnan* miina καὶ | *kai* ja δότε | *dote* antakaa τῷ | *tō* sille τὰς | *tas* jolla δέκα | *deka* kymmenen μνᾶς | *mnas* miinaa ἔχοντι | *echonti* on

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶל־הַעֲמֻדִים | 'el-ha'omedim שָׁם | sham וְשֵׁאוֹ | se'u מִמֶּנּוּ | mimmennu אֶת־הַמְּנָה | 'et-hammaneh וַתְּנוּהוּ | utenuhu לֹא־לְאַשֶׁר־לוֹ | 'el-'asher-lo וְעֲשֶׂרֶת | 'aseret הַמְּנִים | hammanim

TKIS Ja hän sanoi vieressä seisoville: 'Ottakaa häneltä pois leiviskä ja antakaa sille, jolla on kymmenen leiviskää.'

STLK Hän sanoi vieressä seisoville: 'Ottakaa miina häneltä pois ja antakaa sille, jolla on kymmenen miinaa.'

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi tykönä seisoville: ottakaat pois leiviskä häneltä, ja antakaat sille, jolla kymmenen leiviskää on.

25. *TR* καὶ | *kai* niin εἶπον | *eipon* he sanoivat αὐτῷ | *autō* hänelle Κύριε | *Kyrie* Herra ἔχει | *echei* hänellä on δέκα | *deka* kymmenen μνᾶς | *mnas* miinaa

Delitzsch וַיִּאמְרוּ | vajjo'meru | אֵלַי | 'elai | וְגַם | 'ADONEINU | יְשֵׁל־לוֹ | jesh-lo
מַנִּים | 'aseret | מַנִּים | manim

TKIS Mutta he sanoivat hänelle: 'Herra. hänellä on kymmenen leiviskää.'

STLK – He sanoivat hänelle: 'Herra, hänellä on jo kymmenen miinaa.' –

BIBLIA 1776 Niin he sanoivat hänelle: herra, hänellä on kymmenen leiviskää.

26. *TR* λέγω | *legō* sillä sanon γὰρ | *gar* ὑμῖν | *hymin* teille ὅτι | *hoti* että
παντὶ | *panti* jokaiselle τῷ | *tō* ἔχοντι | *echonti* jolla on δοθήσεται· |
dothēsetai annetaan ἀπὸ | *apo* mutta pois δὲ | *de* τοῦ | *tou* siltä μὴ | *mē* ei
ἔχοντος | *echontos* jolla ole καὶ | *kai* myös ὃ | *ho* se ἔχει | *echēi* mitä hänellä
ὄν ἀρθήσεται | *arthēsetai* otetaan ἀπ’ | *ap* αὐτοῦ | *autou* häneltä

Delitzsch הֵן | hen | אֲנִי | 'ani | אֹמֵר | 'omer | לְכֶם | la'chem | כִּי | ki | כֹּל־אִישׁ | chol-
'ish | לֹשֶׁן־לּוֹ | shejjesh-lo | יִנָּתֵן | jinnaten | לוֹ | lo | וְאֲשֶׁר | va'asher | אֵין | 'ein | לוֹ | lo
חֲקַךְ | juqqach | מִמֶּנּוּ | mimmennu | גַּם | gam | לְאֶת־אֲשֶׁר־לוֹ | 'et-'asher-lo

TKIS 'Minäpä* sanon teille, että jokaiselle, jolla on, annetaan, mutta siltä jolla ei ole, (häneltä) otetaan pois sekin, mikä hänellä on.

STLK 'Minä sanon teille: jokaiselle, jolla on, annetaan, mutta siltä, jolla ei ole, otetaan pois sekin, mikä hänellä on.

BIBLIA 1776 Sillä minä sanon teille, jolla on, hänelle pitää annettaman, ja häneltä, jolla ei ole, sekin, mikä hänellä on, pitää otettaman pois.

27. *TR* πλὴν | *plēn* mutta τοὺς | *tous* ἐχθρούς | *echthrous* viholliseni μου |
mou minun ἐκείνους | *ekeinous* nuo τοὺς | *tous* jotka μὴ | *mē* εἰvät θελήσαντάς
| *thelēsantas* tahtoneet με | *me* minun βασιλεῦσαι | *basileusai* hallitsevan ἐπ’
| *ep* αὐτούς | *autous* heidät ἀγάγετε | *agagete* tuokaa ὧδε | *hōde* tänne καὶ |
kai ja κατασφάξατε | *katasfaksate* teloittakaa ἔμπροσθέν | *emprosthen* edessäni
μου | *mou* minun

Delitzsch אָבָל | 'aval | אֶת־אֲוִיבַי | 'et-'ojevai | הֵהֵם | hahem | אֲשֶׁר | 'asher | לֹא־חָפְצֵזוּ
| lo'-chafetzu | מַלְכֵי | malechi | גְּלִיָּהֶם | 'aleihem | הַבְּיָאוּ | havi'u | אֶתָם | 'otam | הִנֵּה
| henna | וְהִרְגוּ | vehirgu | אֶתָם | 'otam | לְפָנַי | le'fanai

TKIS Mutta ne viholliseni, jotka eivät tahtoneet minun hallitsevan heitä, tuokaa tänne ja teloittakaa edessäni."

STLK Mutta viholliseni, jotka eivät tahtoneet minua kuninkaakseen, tuokaa tänne ja teurastakaa edessäni."

BIBLIA 1776 Kuitenkin ne minun viholliseni, jotka ei tahtoneet minun antaa vallita heitä, tuokaat tänne ja mestatkaa heitä minun edessäni.

28. **TR** καὶ | *kai* ja εἰπὼν | *eipōn* sanottuaan ταῦτα | *tauta* tämän ἐπορεύετο | *eporeueto* Hän kulkien ἔμπροσθεν | *emprosthen* edellä ἀναβαίνων | *anabainōn* meni ylös εἰς | *eis* Ἱεροσόλυμα | *Ierosolyma* Jerusalemiin

Delitzsch וַיֵּלֶךְ | vaje'chal לְדַבֵּר | le'daber הַדְּבָרִים | ha'devarim הַאֵלֶּה | ha'elleh וַיַּעֲבֹר | vajja'avor לְפָנָיִם | lifneihem וַיַּעַל | vajja'al יְרוּשָׁלַיִם | Jerushalaim

TKIS Tämän sanottuaan Hän kulki edellä vaeltaen ylös Jerusalemiin.

STLK Tämän sanottuaan hän kulki edellä vaeltaen ylös Jerusalemiin.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän nämät puhunut oli, meni hän edellä ja vaelsi ylös Jerusalemia päin.

29. **TR** καὶ | *kai* ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ὡς | *hōs* kun ἤγγισεν | *ēngisen* Hän lähestyi εἰς | *eis* Βηθφαγῆ | *Bēthfagē* Beetfagea καὶ | *kai* ja Βηθανίαν | *Bēthanian* Betaniaa πρὸς | *pros* luο τὸ | *to* ὄρος | *oros* vuoren τὸ | *to* καλούμενον | *kaloumenon* jota kutsutaan ἐλαιῶν | *elaiōn* Öljyvuoreksi ἀπέστειλε | *apesteile* Hän lähetti δύο | *dyo* kaksi τῶν | *tōn* μαθητῶν | *mathētōn* opetuslastaan αὐτοῦ | *autou*

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּקֶרְבוֹ | veqarevo אֶל־בֵּית | 'el-Beit פָּגְעִי | paggei וּבֵית | uveit הַיְנִי | hini בְּהַר | bahar הַנִּיקְרָא | hanniqra' הַר | har הַיְיִתִּים | Hazzeitim וַיִּשְׁלַח | vajjishelach שְׁנַיִם | shenaim מִתְּלִמְיָדָיו | mitalmidaiu לְאֹמַר | le'mor

TKIS Ja tapahtui, kun Hän tuli lähelle Beetfagea ja Betaniaa sille vuorelle, jota kutsutaan Öljyvuoreksi, että Hän lähetti kaksi opetuslastaan

STLK Tapahtui, kun hän tuli lähelle Beetfagea ja Betaniaa, sille vuorelle, jonka nimenä on Öljymäki, että hän lähetti kaksi opetuslastaan

BIBLIA 1776 Ja tapahtui, kuin hän lähestyi Betphagea ja Betaniaa, ja tuli sen vuoren tykö, joka öljymäeksi kutsutaan kutsutaan, lähetti hän kaksi opetuslapsistansa,

30. **TR** εἰπὼν | *eipōn* sanoen ὑπάγετε | *hypagete* menkää εἰς | *eis* τὴν | *tēn* κατέναντι | *katenanti* vastapäiseen κόμην· | *kōmēn* kylään ἐν | *en* ἧ | *hē* sinne εἰσπορευόμενοι | *eisporeuomenoi* saavuttuanne εὐρήσετε | *heurēsete* löydätte πῶλον | *pōlon* varsan δεδεμένον | *dedemenon* sidotun ἐφ' | *ef* πᾶλλῃ ὄν | *hon* jonka οὐδεὶς | *oudeis* ei kukaan πώποτε | *pōpote* milloinkaan ἀνθρώπων | *anthrōpōn* ihminen ἐκάθισε· | *ekathise* ole istunut λύσαντες | *lysantes* päästettyänne αὐτὸν | *auton* sen ἀγάγετε | *agagete* tuokaa

Delitzsch לְכוּ | le'chu אֶל־הַכֶּפֶר | 'el-hakefar אֲשֶׁר | 'asher מִמּוֹלְנוּ | mimmulenu וְהָיָה | ve'haja בְּבוֹאְכֶם | bevo'achem שָׁמָּה | shamma תִּמְצְאוּ | timtze'u עֵיר | 'air אֲסוּר | 'asur אֲשֶׁר | 'asher לֹא־יָשָׁב | lo'-jashav עָלָיו | 'alaiv אָדָם | 'adam עַד־עֵתָהּ | 'ad-'atta הַתִּירוּ | hattiru אֹתוֹ | 'oto וְהָבִיאוּ | ve'havi'u

TKIS sanoen: "Menkää vastapäätä olevaan kylään, niin sinne tullessanne löydätte sidottuna varsan, jonka selässä yksikään ihminen ei ole vielä istunut. Päästäkää se ja tuokaa mukianne.

STLK sanoen: "Menkää edessä olevaan kylään, sinne tullessanne löydätte sidottuna varsan, jonka selässä ei ole vielä istunut yksikään ihminen. Päästäkää se ja tuokaa.

BIBLIA 1776 Sanoen: menkää kylään, joka on teidän edessänne, ja kuin te siihen tulette sisälle, niin te löydätte varsan sidottuna, jonka päällä ei yksikään ihminen koskaan istunut ole: päästäkää se ja tuokaat tänne.

31. **TR** καὶ | *kai* ja ἐάν | *ean* jos τις | *tis* joku ὑμᾶς | *hymas* teiltä ἐρωτᾷ | *erōta* kysyy διατί | *diati* minkä vuoksi λύετε | *lyete* sen päästätte οὕτως | *houtōs* näin ἐρεῖτε | *ereite* sanokaa αὐτῷ | *autō* hänelle ὅτι | *hoti* että Ὁ | *ho* Κύριος | *Kyrios* Herralle αὐτοῦ | *autou* se χρείαν | *chreian* tarpeen ἔχει | *echei* on

Delitzsch וְכִי־יִשְׁאַל | vechi-jish'al אֶתְכֶם | 'etchem אִישׁ | 'ish לְמָה | lamma תִּתְּרֶהּ | tattiruhu כֹּה | koh תֹּאמְרוּ | to'meru אֵלָיו | 'elaiv יַעַן | ja'an כִּי | ki הָאָדוֹן | ha'ADON צָרִיךְ | tzarich לוֹ | lo

TKIS Jos joku kysyy teiltä: 'Miksi päästätte sen', sanokaa (hänelle) näin: 'Herra tarvitsee sitä.'"

STLK Jos joku kysyy teiltä: 'Miksi päästätte sen?' sanokaa näin: 'Herra tarvitsee sitä.'"

BIBLIA 1776 Ja jos joku teiltä kysyy: miksi te sitä päästätte? niin sanokaat hänelle: Herra tätä tarvitsee.

32. **TR** ἀπελθόντες | *apelthontes* ja menivät δὲ | *de* οἱ | *oi* ἀπεσταλμένοι | *apestalmenoi* lähetetyt εὗρον | *heuron* löytäen καθὼς | *kathōs* niinkuin εἶπεν | *eipen* Hän oli sanonut αὐτοῖς | *autois* heille

Delitzsch וַיֵּלְכוּ | vajje'lechu הַשְּׁלֻחִים | hash'sheluchim וַיִּמְצְאוּ | vajimtze'u כַּאֲשֶׁר | ka'asher דִּבֶּר | diber אֲלֵיהֶם | 'aleihem

TKIS Lähetetyt menivät ja havaitsivat niin olevan kuin Hän oli heille sanonut.

STLK Lähetetyt menivät ja havaitsivat niin olevan, kuin hän oli heille sanonut.

BIBLIA 1776 Niin lähetetyt menivät ja löysivät niinkuin hän oli heille sanonut.

33. **TR** λυόντων | *lyontōn* ja päästäessä δὲ | *de* αὐτῶν | *autōn* heidän τὸν | *ton* πῶλον | *pōlon* varsaa εἶπον | *eipon* sanoivat οἱ | *oi* κύριοι | *kyrioi* omistajat αὐτοῦ | *autou* sen πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille τί | *ti* miksi λύετε | *lyete* päästätte τὸν | *ton* πῶλον | *pōlon* varsan

Delitzsch וַיִּתְּרוּ | vajjattiru אֶת־הָעֵיִר | 'et-ha'air וַיִּצְאוּ | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem בְּעֵלָיו | be'alaiiv לָמָּה | lamma הֲ | zeh אָתָּם | 'attem מִתְּיָרִים | mattirim אֶת־הָעֵיִר | 'et-ha'air

TKIS Heidän päästäessään varsaa, sen omistajat sanoivat heille: "Miksi päästätte varsan?"

STLK Heidän päästäessään varsaa sen omistajat sanoivat heille: "Miksi päästätte varsan?"

BIBLIA 1776 Kuin he nyt päästivät varsaa, sanoi sen isäntä heille: miksi te päästätte varsaa?

34. *TR* οἱ | *oi* δὲ | *de* ja εἶπον | *eipon* he sanoivat ὁ | *ho* Κύριος | *Kyrios*
Herralle αὐτοῦ | *autou* se χρείαν | *chreian* tarpeen ἔχει | *echei* on

Delitzsch וַיִּאמְרוּ | vajjo'meru וְהָאָדוֹן | ha'ADON צָרִיךְ | tzarich לוֹ | lo

TKIS He vastasivat: "Herra tarvitsee sitä."

STLK He sanoivat: "Herra tarvitsee sitä."

BIBLIA 1776 Vaan he sanoivat: Herra tätä tarvitsee.

35. *TR* καὶ | *kai* ja ἤγαγον | *ēgagon* he veivät αὐτὸν | *auton* sen πρὸς | *pros*
luo τὸν | *ton* Ἰησοῦν· | *Iēsoun* Jeesuksen καὶ | *kai* ja ἐπιρρίψαντες |
epirripsantes heittivät ἐαυτῶν | *heautōn* omia τὰ | *ta* ἱμάτια | *himatia*
vaatteitaan ἐπὶ | *epi* päälle τὸν | *ton* πῶλον | *pōlon* varsan ἐπεβίβασαν |
epebibasan nostaen päälle niiden τὸν | *ton* Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesuksen

Delitzsch וַיִּבְיֵאוּהוּ | vaje'vi'uhu אֶל־יֵשׁוּעַ | 'el-JESHUA וַיִּשְׁלִיכוּ | vajjashlichu
בְּגָדֵיהֶם | 'et-bigdeihem עַל־הָעֵיר | 'al-ha'air וַיִּשְׁלִיכוּ | vajjarkivu
עָלָיו | 'alaiiv אֶת־
יֵשׁוּעַ | 'et-JESHUA

TKIS Niin he veivät sen Jeesuksen luo ja heitettyään vaatteensa varsan selkään, he nostivat Jeesuksen niitten päälle.

STLK He veivät sen Jeesuksen luo ja heittivät viittansa varsan selkään ja asettivat Jeesuksen niiden päälle.

BIBLIA 1776 Ja he veivät sen Jesuksen tykö, ja panivat vaatteensa varsan päälle, ja istuttivat Jesuksen se päälle.

36. *TR* πορευομένου | *poreuomenou* ja kulkiessaan δὲ | *de* αὐτοῦ | *autou*
Ἡνεν ὑπεστρώωνυον | *hypestrōnnyon* he levittivät τὰ | *ta* ἱμάτια | *himatia*
vaatteitaan αὐτῶν | *autōn* ἐν | *en* τῇ | *tē* ὁδῷ | *hodō* tielle

Delitzsch וּבְנִסְעוֹ | uvenase'o הִצִּיעוּ | hitz'tzi'u אֶת־בְּגָדֵיהֶם | 'et-bigdeihem
עַל־הַדָּרֶךְ | 'al-hadarech

TKIS Hänen kulkiessaan ihmiset* levittivät vaatteensa tielle.

STLK Hänen kulkiessaan kansa levitti viittansa tielle.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän matkusti, levittivät he vaatteensa tielle.

37. **TR** ἐγγίζοντος | *engidzontos* ja lähestyessä δὲ | *de* αὐτοῦ | *autou* Hänen ἦδη | *ēdē* jo πρὸς | *pros* τῆ | *tē* καταβάσει | *katabasei* laskeutuessa τοῦ | *tou* ὄρους | *orous* vuoren alarinnettä τῶν | *tōn* ἐλαιῶν | *elaiōn* Öljyvuoren ἦρξαντο | *ērksanto* alkoi ἅπαν | *hapan* koko τὸ | *to* πλῆθος | *plēthos* joukko τῶν | *tōn* μαθητῶν | *mathētōn* opetuslasten χαίροντες | *chairontes* iloiten αἰνεῖν | *ainein* kiittämään τὸν | *ton* Θεὸν | *Theon* Jumalaa φωνῆ | *fōnē* ääneen μεγάλης | *megalē* suureen περι | *peri* πασῶν | *pasōn* kaikista ὧν | *hōn* εἶδον | *eidon* näkemistään δυνάμεων | *dynameōn* voimateoista

Delitzsch וַיִּקְרַב | vajjiqrav וְאֶל־מֹרַד | 'el-morad הָרַר | har הַיְיִתִּים | Hazzeitim וַיִּשְׁבַּח | vajjachellu כָּל־הַמּוֹן | kol-hamon הַתְּלָמִידִים | ha'talimidim לְשַׁבְּחָה | le'shabbeach אֶת־הָאֱלֹהִים | 'et-ha'ELOHIM בְּשִׁמְחָה | besimecha וּבְקוֹל | uveqol גָּדוֹל | gadol עַל | 'al הַגְּבוּרוֹת | kol-ha'gevurot אֲשֶׁר | 'asher רָאוּ | ra'u לְאֹמֵר | le'mor

TKIS Hänen jo lähestyessään Öljyvuoren rinnettä alkoi koko opetuslasten joukko iloiten kiittää Jumalaa kovalla äänellä kaikista voimateoista, joita olivat nähneet,

STLK Kun hän jo oli lähellä laskeutuen Öljymäeltä, koko opetuslasten joukko alkoi iloiten kiittää Jumalaa suurella äänellä kaikista voimallisista teoista, jotka he olivat nähneet,

BIBLIA 1776 Ja kuin hän jo lähestyi menemään alas Öljymäeltä, rupesi koko opetuslasten joukko iloiten kiittämään Jumalaa suurella äänellä kaikistä niistä voimallisista töistä, jotka he nähneet olivat,

38. **TR** λέγοντες | *legontes* sanoen εὐλογημένος | *eulogēmenos* siunattu ὁ | *ho* joka ἐρχόμενος | *erchomenos* tulee βασιλεὺς | *basileus* Kuningas ἐν | *en* ὀνόματι | *onomati* nimessä Κυρίου· | *Kyriou* Herran εἰρήνη | *eirēnē* rauha ἐν | *en* οὐρανῷ | *ouranō* taivaassa καὶ | *kai* ja δόξα | *doksa* kunnia ἐν | *en* ὑψίστοις | *hypsistois* korkeuksissa

Delitzsch בְּרוּךְ | baruch הַמֶּלֶךְ | ham'melech הַבָּא | haba' בְּשֵׁם | be'shem יְהוָה | JAHWEH שְׁלוֹמִים | shalom בְּשִׁמְחָה | bash'shamaim וְכְבוֹד | vechavod בְּמְרוֹמִים | bam'meromim

TKIS ja he sanoivat: "Siunattu Hän, joka tulee, Kuningas Herran nimessä! Rauha taivaassa ja kunnia korkeuksissa!"

STLK sanoen: "Siunattu olkoon hän, joka tulee, Kuningas Herran nimessä. Rauha taivaassa ja kunnia korkeuksissa!"

BIBLIA 1776 Sanoen: siunattu olkoon se, joka tulee, kuningas Herran nimeen! rauha taivaassa ja kunnia korkeuksissa!

39. **TR** καὶ | *kai* mutta τινες | *tines* muutamat τῶν | *tōn* φαρισαίων | *farisaiōn* fariseukset ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* ὄχλου | *ochlou* kansanjoukosta εἶπον | *eipon* sanoivat πρὸς | *pros* αὐτόν | *auton* Hänelle διδάσκαλε | *didaskale* Opettaja ἐπιτίμησον | *epitimēson* nuhtele τοῖς | *tois* μαθηταῖς | *mathētais* opetuslapsiasi σου | *sou* sinun

Delitzsch וּמִקְצַת | *umiqtzat* פְּרוּשִׁים | *perushim* אֲשֶׁר | *'asher* בְּתוֹךְ | *betoch* הָעָם
| *ha'am* אָמַר | *'ameru* אֵלָיו | *'elaiiv* רַבִּי | *Rabbi* גַּעַר | *ge'ar* בְּתַלְמִידָיו |
betalmidecha

TKIS Muutamat fariseukset kansanjoukosta sanoivat Hänelle: "Opettaja, nuhtele opetuslapsiasi."

STLK Muutamat fariseukset kansanjoukosta sanoivat hänelle: "Opettaja, nuhtele opetuslapsiasi."

BIBLIA 1776 Ja muutamat Pharisealaisista kansan seasta sanoivat hänelle: Mestari, nuhtele opetuslapsias.

40. **TR** καὶ | *kai* mutta ἀποκριθεὶς | *apokritheis* Hän vastasi εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille Λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille ὅτι | *hoti* että ἐάν | *ean* jos οὗτοι | *houtoi* nämä σιωπήσωσιν | *siōpēsōsin* olisivat vaiti οἱ | *oi* λίθοι | *lithoi* kivet κεκράξονται | *kekraksontai* huutaisivat

Delitzsch וַיַּעַן | *vajja'an* וַיֹּאמֶר | *vajjo'mar* אֲנִי | *'ani* אֹמֵר | *'omer* לְכֶם | *la'chem*
כִּי־יִחַשׁוּ | *ki-'im-jecheshu* אֵלָה | *'elleh* תִּזְעַקְנָה | *tiz'aqna* הָאֲבָנִים | *ha'avanim*

TKIS Hän vastasi ja sanoi (heille): "Sanon teille, että jos nämä olisivat vaiti, niin kivet huutaisivat."

STLK Mutta hän vastasi ja sanoi: "Sanon teille: jos nämä olisivat vaiti, kivet huutaisivat."

BIBLIA 1776 Ja hän vastaten sanoi heille: minä sanon teille: jos nämät vaikenevat, niin kivet pitää huutaman.

41. *TR* καὶ | *kai* ja ὥς | *hōs* kun ἤγγισεν | *ēngisen* Hän lähestyessä ἰδὼν | *idōn* näki τὴν | *tēn* πόλιν | *polin* kaupungin ἔκλαυσεν | *eklausen* Hän itki ἐπ' | *ep* αὐτῇ | *autē* sitä

Delitzsch וַיִּהְיֶה | vaje'hi כַּאֲשֶׁר | ka'asher קָרַב | qarav וַיִּבֶּר | vajjar' אֶת־הַבָּיִת | 'et-ha'ir וַיִּבְכֶּה | vajjevech וַעֲלֵה | 'aleha לְאֵמֹר | le'mor

TKIS Kun Hän tuli lähelle ja näki kaupungin, Hän itki sitä

STLK Kun hän tuli lähemmäksi ja näki kaupungin, hän itki sitä

BIBLIA 1776 Ja kuin hän lähemmä tuli, katsoi hän kaupungin päälle, itki häntä,

42. *TR* λέγων | *legōn* sanoen ὅτι | *hoti* että εἰ | *ei* jos ἔγνων | *egnōs* tietäisit καὶ | *kai* σύ | *sy* sinäkin καίγε | *kaige* edes ἐν | *en* τῇ | *tē* ἡμέρᾳ | *hēmera* päivänä σου | *sou* ταύτῃ | *tautē* tänä τὰ | *ta* mikä πρὸς | *pros* εἰρήνην | *eirēnēn* rauhasi σου· | *sou* sinun vῦν | *nyn* mutta nyt δὲ | *de* ἐκρύβη | *ekrybē* se on salattu ἀπὸ | *apo* ὀφθαλμῶν | *ofthalmōn* silmiltäsi σου | *sou* sinun

Delitzsch לוֹ | lu יָדַעְתָּ | jada'at אֶת־אֲפֹד | 'af-'att בְּעוֹד | be'od יוֹמֶךָ | jomech הַיּוֹם | hazzeh אֶת־דְּבָרֶיךָ | 'et-devar shelomech וְעַתָּה | ve'atta נֶלְאָ | ne'la מִמַּעֲיֵינַיִךְ | me'einaich

TKIS ja sanoi: "Jospa tietäisit sinäkin (edes) tänä päivänäsi,* mikä rauhaasi sopii! Mutta nyt se on salattuna silmiltäsi.

STLK ja sanoi: "Jospa tietäisit sinäkin tänä päivänä, mitä rauhaasi kuuluu! Mutta nyt se on silmiltäsi salattu.

BIBLIA 1776 Ja sanoi: jos sinäkin tietäisit, niin sinä ajattelisit tosin tällä sinun ajallas, mitä sinun rauhaas sopis. Mutta nyt ovat ne kätkeytyt sinun silmäis edestä.

43. *TR* ὅτι | *hoti* sillä ἤξουσιν | *hēksousin* tulevat ἡμέραι | *hēmerai* päivät ἐπὶ | *epi* σέ | *se* sinulle καὶ | *kai* kun περιβαλοῦσιν | *peribalousin* valleilla

ympäröivät oi | *oi* ἐχθροί | *echthroi* vihollisesi σου | *sou* sinun χάρακά | *charaka* saartaen σοι | *soi* sinut καὶ | *kai* ja περικυκλώσουσί | *perikyklōsousi* piirittävät σε | *se* sinua καὶ | *kai* ja συνέξουσὶ | *syneksousi* ahdistavat σε | *se* sinua πάντοθεν | *pantothern* joka puolelta

Delitzsch כִּי | ki יָמִים | jamim בְּאֵימ | ba'im עֲלֶיךָ | 'alaich וְשָׁפְכוּ | veshafechu אוֹיְבֶיךָ | 'ojevaich סוּלְלָה | solela סְבִיבֶיךָ | sevivaich וְהִקְיִפוּךָ | vehiqqifuch וְצָרוּ | vetzaru עֲלֶיךָ | 'alaich מִכֹּל־עֲבָרֶיךָ | mikol-'avaraich

TKIS Sillä sinulle tulevat päivät, jolloin vihollisesi sinut vallilla saartavat ja piirittävät sinut ja ahdistavat sinua joka puolelta

STLK Sillä sinulle tulevat ne päivät, jolloin sinun vihollisesi sinut saartavat vallilla ja piirittävät sinut ja ahdistavat sinua joka puolelta;

BIBLIA 1776 Sillä ne päivät pitää tuleman sinun ylitses, että sinun vihollises skantsaavat sinun, ja ympäri piirittävät sinun, ja ahdistavat sinun joka kulmalta,

44. **TR** καὶ | *kai* ja ἐδαφιοῦσί | *edafiousi* he kukistavat σε | *se* sinut καὶ | *kai* ja τὰ | *ta* τέκνα | *tekna* lapsesi σου | *sou* sinun ἐν | *en* σοί | *soi* sinussa καὶ | *kai* ja οὐκ | *ouk* eivät ἀφήσουσιν | *afēsousin* jätä ἐν | *en* σοί | *soi* sinussa λίθον | *lithon* kiveä ἐπὶ | *epi* päälle λίθω· | *lithō* kiven ἀνθ' | *anth* sentähden ὧν | *hōn* että οὐκ | *ouk* et ἔγνωσ | *egnōs* tuntenut τὸν | *ton* καιρὸν | *kairon* aikaa τῆς | *tēs* ἐπισκοπῆς | *episkopēs* etsikkosi σου | *sou* sinun

Delitzsch וְסָחַבוּ | vesachavu אוֹתָךְ | 'otach וְאֶת־בְּנֵיךָ | ve'et-banaich בְּקִרְבֶּיךָ | beqirbech וְלֹא־יִשְׁאַירוּ | velo'-jash'iru בְּךָ | vach אֶבֶן | 'even עַל־אֶבֶן | 'al-'aven יַעֲקֹב | 'eqev כִּי־לֹא | ki-lo' יָדַעְתָּ | jada'at אֶת־עֵת | 'et-'et פְּקֻדָּתֶךָ | pequddatech

TKIS ja kukistavat maan tasalle sinut lapsinesi,* eivätkä jätä sinuun kiveä kiven päälle sen vuoksi, ettet tuntenut etsikkoaikaasi."

STLK ja he kukistavat sinut maan tasalle ja lapsesi, jotka sinussa ovat, eivätkä jätä sinuun kiveä kiven päälle, sen tähden ettet tuntenut tilintekosi aikaa."

BIBLIA 1776 Ja maahan tasoittavat sinun ja sinun lapses, jotka sinussa ovat, ja ei jätä sinussa kiveä kiven päälle; ettet etsikkos aikaa tuntenut.

45. *TR* καὶ | *kai* ja εἰσελθὼν | *eiselthōn* Hän meni sisälle εἰς | *eis* τὸ | *to* ἱερόν
| *hieron* pyhäkköön ἦρξατο | *ērksato* alkaen ἐκβάλλειν | *ekballein* ajaa ulos
τοὺς | *tous* πωλοῦντας | *pōlountas* myyjiä ἐν | *en* αὐτῷ | *autō* siellä καὶ |
kai ja ἀγοράζοντας | *agoradzontas* ostajia

Delitzsch וַיָּבֹא | vajjavo' אֶל־הַמִּקְדָּשׁ | 'el-hammiqdash וַיִּשְׁלַח | vajjachel לְגַרְשׁ |
le'garesh מִזֵּרִים | mish'sham אֶת | 'et הַמְּכָרִים | hammocherim וְאֶת | ve'et הַקּוֹנִים
| haqqonim בּוֹ | bo

TKIS Mentyään pyhäkköön Hän alkoi ajaa ulos niitä, jotka (siellä) myivät (ja ostivat),

STLK Hän meni pyhäkköön ja rupesi ajamaan myyjiä ja ostajia ulos

BIBLIA 1776 Ja hän meni sisälle templiin, rupesi ajamaan siitä ulos ostajia ja myyjiä,

46. *TR* λέγων | *legōn* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille γέγραπται | *gegraptai* on
kirjoitettu ὁ | *ho* οἶκος | *oikos* huoneeni μου | *mou* minun οἶκος | *oikos* huone
προσευχῆς | *proseuchēs* rukouksen ἐστίν· | *estin* on ὑμεῖς | *hymeis* mutta te δὲ
| *de* αὐτὸν | *auton* siitä ἐποιήσατε | *epoiēsate* olette tehneet σπήλαιον |
spēlaion luolan ληστῶν | *lēstōn* rosvojen

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶל־הֵם | 'aleihem הֵן | hen כְּתוּב | katuv בֵּיתִי | beiti
בֵּית־תְּפִלָּה | beit-tefilla הוּא | hu' וְאַתֶּם | ve'attem עֲשִׂיתֶם | 'asitem אוֹתוֹ | 'oto
לְמַעַרְתָּ | lim'arat פְּרִיזִים | paritzim

TKIS ja sanoi heille: "On kirjoitettu: 'Minun huoneeni on* rukoushuone', mutta te olette tehneet siitä ryövärien luolan."

STLK ja sanoi heille: "Kirjoitettu on: 'Minun huoneeni on oleva rukoushuone', mutta te olette tehneet siitä ryövärien luolan."

BIBLIA 1776 Sanoen heille: kirjoitettu on: minun huoneeni on rukoushuone; mutta te olette sen tehneet ryövärien luolaksi.

47. *TR* καὶ | *kai* ja ἦν | *ēn* Hän oli διδάσκων | *didaskōn* opettamassa τὸ | *to*
καθ' | *kath* ἡμέραν | *hēmeran* päivittäin ἐν | *en* τῷ | *tō* ἱερῷ· | *hierō*
pyhäkössä οἱ | *oi* δὲ | *de* ja ἀρχιερεῖς | *archieis* ylipapit καὶ | *kai* ja οἱ | *oi*

γραμματεῖς | *grammateis* kirjanoppineet ἐζήτουν | *edzētoun* väijyivät αὐτὸν | *auton* Häntä ἀπολέσαι | *apolesai* tappaakseen καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* πρῶτοι | *prōtoi* ensimmäiset τοῦ | *tou* λαοῦ· | *laou* kansan

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi מְלַמֵּד | melammed יוֹם | jom יוֹם | jom בְּמִקְדָּשׁ | bammiqdash וְהַכֹּהֲנִים | ve'ha'kohanim הַגְּדֹלִים | ha'gedolim וְהַסּוֹפְרִים | ve'has'soferim וְגַם־רְאִשֵׁי | vegam-ra'shei הָעָם | ha'am מְבַקְשִׁים | mevaqeshim לְאַבְדּוֹ | le'abbedo

TKIS Hän opetti joka päivä pyhäkössä. Mutta ylipapit ja kirjanoppineet sekä kansan ensimmäiset etsivät tilaisuutta surmataksaan Hänet.

STLK Hän opetti joka päivä pyhäkössä. Mutta ylipapit ja kirjanoppineet sekä kansan ensimmäiset etsivät, miten saisivat hänet surmatuksi,

BIBLIA 1776 Ja hän opetti joka päivä templissä, mutta pappein päämiehet ja kirjanoppineet ja kansan vanhimmat etsivät häntä surmataksensa,

48. **TR** καὶ | *kai* mutta οὐχ | *ouch* eivät εὕρισκον | *heuriskon* keksineet τὸ | *to* τί | *ti* mitä ποιήσωσιν | *poiēsōsin* Hänelle tekisivät ὁ | *ho* λαὸς | *laos* sillä kansa γὰρ | *gar* ἅπας | *hapas* kaikki ἐξεκρέματο | *eksekremato* hartaasti αὐτοῦ | *autou* Häntä ἀκούων | *akouōn* kuunteli

Delitzsch וְלֹא | velo' מְצָאוּ | matze'u מַה־לְעֲשׂוֹת | mah-la'asot כִּי | ki כָּל־הָעָם | chol-ha'am דְּבָקוּ | davequ אַחֲרָיו | a'charaiv לְשִׂמּוֹה | lishmoa' אֹתוֹ | 'oto

TKIS He eivät kuitenkaan keksineet mitä tekisivät, sillä kaikki kansa * pysytteli Hänen seurassaan* kuunnellen Häntä.

STLK mutta eivät keksineet, mitä tekisivät, sillä kaikki kansa riippui hänessä ja kuunteli häntä.

BIBLIA 1776 Ja ei tietäneet, mitä heidän piti tekemän; sillä kaikki kansa riippui hänessä, ja kuulivat häntä.

20 Luku

1. **TR** καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἐν | *en* μιᾷ | *mia* yhtenä τῶν | *tōn* ἡμερῶν | *hēmerōn* päivänä ἐκείνων | *ekeinōn* niistä διδάσκοντος |

didaskontos opettaessaan αὐτοῦ | *autou* Hänen τὸν | *ton* λαὸν | *laon* kansaa ἐν
| *en* τῷ | *tō* ἱερῷ | *hierō* pyhäkössä καὶ | *kai* ja εὐαγγελιζομένου |
euaggelizomenou julistaessa evankeliumia ἐπέστησαν | *epestēsan* astuivat esiin
οἱ | *oi* ἀρχιερεῖς | *archiereis* ylipapit καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* γραμματεῖς |
grammateis kirjanoppineet σὺν | *syn* seurassa τοῖς | *tois* πρεσβυτέροις |
presbyterois vanhimpien

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi הַיּוֹם | hajjom וַהוּא | vehu' מְלַמֵּד | melammed אֶת־הַעֲבָדִים |
'et-ha'am בְּמִקְדָּשׁ | bammiqdash וּמֵבַשֶּׁר | umevasser וַיִּשְׁגְּשׁוּ | vajjiggeshu הַכֹּהֲנִים |
ha'kohanim וַהֲסוּפְרִים | ve'has'soferim עַם־הַזְּקֵנִים | 'im-hazzeqenim

TKIS Tapahtui eräänä niistä päivistä, kun Hän opetti kansaa pyhäkössä ja julisti ilosanomaa, että ylipapit ja kirjanoppineet astuivat vanhinten kanssa esiin.

STLK Tapahtui eräänä päivänä, kun hän opetti kansaa pyhäkössä ja julisti evankeliumia, että ylipapit ja kirjanoppineet astuivat yhdessä vanhinten kanssa esiin

BIBLIA 1776 Ja tapahtui yhtenä niistä päivistä, kuin hän kansaa opetti templissä ja saarnasi evankeliumia, tulivat ylimmäiset papit ja kirjanoppineet ja vanhimmat,

2. *TR* καὶ | *kai* ja εἶπον | *eipon* he sanoivat πρὸς | *pros* αὐτόν | *auton* Hänelle
λέγοντες | *legontes* sanoen εἶπὲ | *eipe* kerro ἡμῖν | *hēmin* meille ἐν | *en* ποίᾳ
| *poia* millä ἐξουσίᾳ | *eksousia* vallalla ταῦτα | *tauta* näitä ποιεῖς | *poieis* teet
ἢ | *ē* tai τίς | *tis* kuka ἐστὶν | *estin* on ὁ | *ho* δούς | *dous* antanut σοι | *soi*
sinulle τὴν | *tēn* ἐξουσίαν | *eksousian* vallan ταύτην | *tautēn* tämän

Delitzsch וַיֵּאמְרוּ | vajjo'meru אֵלָיו | 'elaiiv אֶמְרֵ־נָא | 'emor-na' לָנוּ | lanu בְּאֵיזוֹ |
be'eizo רֵשׁוּת | reshut אֶתָּה | 'atta עֲשֵׂה | 'oseh אֶת־אֵלֶּיךָ | 'et-'elleh אוֹ | 'o מִי | mi
הוּא | hu' הַזֶּה | hannoten לָךְ | le'cha אֶת־הַרְשׁוּת | 'et-hareshut הַזֹּאת | hazzot

TKIS ja puhuivat Hänelle sanoen: ”Sano meille, millä vallalla näitä teet tai kuka on se, joka on antanut sinulle tämän vallan?”

STLK ja puhuivat hänelle sanoen: "Sano meille, millä valtuudella näitä teet, tai kuka on se, joka on antanut sinulle tämän vallan?"

BIBLIA 1776 Ja puhuivat hänelle, sanoen: sanos meille, millä vallalla sinä tätä teet? eli kuka sinulle tämän vallan on antanut?

3. *TR* ἀποκριθεὶς | *apokritheis* niin Hän vastasi δὲ | *de* εἶπε | *eipe* sanoen πρὸς
| *pros* αὐτοῦς | *autous* heille ἐρωτήσω | *erōtēsō* kysyn ὑμᾶς | *hymas* teiltä
κάγω | *kagō* minäkin ἕνα | *hena* yhtä λόγον | *logon* asiaa καὶ | *kai* ja εἶπατέ
| *eipate* sanokaa μοι· | *moi* minulle

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem אֶף־אֵינִי
אֶשְׁאַלְכֶם | 'esh'alechem דְּבַר | davar וְאָמַרְתָּ | ve'imru לִי | li

TKIS Hän vastasi ja sanoi heille: "Minäkin kysyn teiltä yhtä asiaa. Sanokaa minulle,

STLK Hän vastasi ja sanoi heille: "Minäkin kysyn teiltä yhtä asiaa. Sanokaa minulle:

BIBLIA 1776 Niin Jesus vastaten sanoi heille: minä kysyn myös teiltä yhtä asiaa, vastatkaat minua.

4. *TR* τὸ | *to* βάπτισμα | *baptisma* kaste Ἰωάννου | *Iōannou* Johanneksen ἐξ |
eks οὐρανοῦ | *ouranou* taivaasta ἦν | *ēn* oli ἢ | *ē* vai ἐξ | *eks* ἀνθρώπων |
anthrōpōn ihmisistä

Delitzsch טְבִילַת | tevilat יוֹחָנָן | Jochanan הַמִּן־הַשָּׁמַיִם | hamin-hash'shamaim
הַיְהִיָּה | hajata אֶם־מִבְּנֵי | 'im-mibenei אָדָם | 'adam

TKIS oliko Johanneksen kaste taivaasta vai ihmisistä lähtöisin?"

STLK oliko Johanneksen kaste taivaasta vai ihmisistä?"

BIBLIA 1776 Oliko Johanneksen kaste taivaasta, vaiko ihmisiltä?

5. *TR* οἱ | *oi* δὲ | *de* niin συνελογίσαντο | *synelogisanto* he miettivät πρὸς |
pros ἑαυτοῦς | *heautous* keskenään λέγοντες | *legontes* sanoen ὅτι | *hoti* että
ἐὰν | *ean* jos εἰπωμεν | *eipōmen* sanomme ἐξ | *eks* οὐρανοῦ | *ouranou*
taivaasta ἐρεῖ | *erei* Hän sanoo διατί | *diati* minkä tähden οὖν | *oun* siis οὐκ |
ouk ette ἐπιστεύσατε | *episteusate* uskoneet αὐτῷ | *autō* häntä

Delitzsch וַיַּחְשְׁבוּ | vajjachshevu בְּלִבָּם | velibam לְאֹמֶר | le'mor אֶם־נֹאמַר | 'im-
no'mar מִן־הַשָּׁמַיִם | min-hash'shamaim וְאָמַרְתָּ | ve'amar לָמָּה | lamma הֲ | zeh לָ
| lo' הֲאֵמַנְתָּם | he'emantem לוֹ | lo

TKIS Niin he neuvottelivat keskenään sanoen: "Jos sanomme: 'Taivaasta', Hän sanoo: 'Miksi ette siis uskoneet häntä?'"

STLK He neuvottelivat keskenään sanoen: "Jos sanomme: 'Taivaasta', hän sanoo: 'Miksi ette siis uskoneet häntä?'"

BIBLIA 1776 Niin he ajattelivat itsellensä, sanoen: jo me sanomme: taivaasta, niin hän sanoo: miksi ette siis uskoneet?

6. **TR** ἐὰν | *ean* ja jos δὲ | *de* εἶπωμεν | *eipōmen* sanomme ἐξ | *eks* ἀνθρώπων | *anthrōpōn* ihmisistä πᾶς | *pas* kaikki ὁ | *ho* λαὸς | *laos* kansa καταλιθάσει | *katalithasei* kivittää ἡμᾶς· | *hēmas* meidät πεπεισμένος | *pepeismenos* sillä se on varma γάρ | *gar* ἐστὶν | *estin* että oli Ἰωάννην | *Iōannēn* Johannes προφήτην | *profētēn* profeetta εἶναι | *einai* ollut

Delitzsch וְאִם-נִאֶמַר | ve'im-no'mar מִבְּנֵי | mibenei אָדָם | 'adam וְיִשְׁקֹלְנוּ | useqalunu כָּל-הָעָם | kol-ha'am מִבְּנֵי | be'amedam עַל-דֹּתָם | 'al-da'tam כִּי | ki יוֹחָנָן | Jochanan נָבִיא | navi' הַזֶּה | haja

TKIS Mutta jos sanomme: 'Ihmisistä', niin kaikki kansa kivittää meidät, sillä se on varma, että Johannes oli profeetta."

STLK Mutta jos sanomme: 'Ihmisistä', kaikki kansa kivittää meidät, sillä se uskoo lujasti, että Johannes oli profeetta."

BIBLIA 1776 Mutta jos me sanomme: ihmisiltä, niin kaikki kansa kivittää meidät; sillä he uskoivat, että Johannes oli propheta.

7. **TR** καὶ | *kai* ja ἀπεκρίθησαν | *apekrithēsan* he vastasivat μὴ | *mē* emme εἰδέναι | *eidenai* tiedä πόθεν | *pothen* mistä

Delitzsch וַיַּעֲנוּ | vajja'anu לֹא | lo' יָדְעוּנוּ | jada'nu מֵאֵי | me'ain

TKIS He vastasivat, etteivät tienneet, mistä.

STLK He vastasivat, etteivät tienneet, mistä se oli.

BIBLIA 1776 Ja he vastasivat, ettei he tietäneet, kusta se oli.

8. *TR* καὶ | *kai* niin ó | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπεν | *eipen* sanoι αὐτοῖς
| *autois* heille οὐδὲ | *oude* enkä ἐγὼ | *egō* minä λέγω | *legō* sano ὑμῖν |
hymin teille ἐν | *en* ποίᾳ | *poia* millä ἐξουσία | *eksousia* vallalla ταῦτα | *tauta*
näitä ποιῶ | *poiō* teen

Delitzsch וַיֹּאמֶר | *vajjo'mer* יְשׁוּעָה | *JESHUA* אֶלֵיהֶם | *'aleihem* אֲנִי | *gam-'ani*
לֹא | *lo'* אָמַר | *'omar* לָךְ | *la'chem* בְּאֵיזוֹ | *be'eizo* רְשׁוּת | *reshut* אֲנִי | *'ani* עֲשֶׂה
| *'oseh* אֶלֶּה | *'elleh*

TKIS Niin Jeesus sanoι heille: "Minäkään en sano teille millä vallalla näitä teen."

STLK Jeesus sanoι heille: "Niinpä en minäkään sano teille, millä vallalla näitä teen."

BIBLIA 1776 Niin sanoι Jesus heille: en minä myös sano teille, millä voimalla minä näitä teen.

9. *TR* ἤρξατο | *ērksato* ja Hän alkoi δὲ | *de* πρὸς | *pros* τὸν | *ton* λαὸν |
laon kansalle λέγειν | *legein* kertomaan τὴν | *tēn* παραβολὴν | *parabolēn*
vertausta ταύτην· | *tautēn* tätä ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies τις | *tis* eräs
ἐφύτευσεν | *efyteusen* istutti ἀμπελῶνα | *ampelōna* viinitarhan καὶ | *kai* ja
ἐξέδοτο | *eksedoto* vuokrasi αὐτὸν | *auton* sen γεωργοῖς | *geōrgois*
viinitarhureille καὶ | *kai* ja ἀπεδήμησε | *apedēmēse* matkusti pois χρόνους |
chronous ajaksi ἱκανούς· | *hikanous* pitkäksi

Delitzsch וַיִּחַל | *vajjachel* לְדַבֵּר | *le'daber* אֶל־הָעָם | *'el-ha'am* אֶת־הַמִּשְׁחָל | *'et-*
hammashal הַזֶּה | *hazzeh* אִישׁ | *'ish* אֶחָד | *'echad* נָטַע | *nata'* כֶּרֶם | *kerem* וַיִּתֵּן
vajjitten אֹתוֹ | *'oto* אֶל־כֶּרְמִים | *'el-koremim* וַיֵּלֶךְ | *vajje'lech* בְּדֶרֶךְ | *bederech*
מִרְחוֹק | *merachok* לְיָמִים | *le'jamim* רַבִּים | *rabbim*

TKIS Hän alkoi puhua kansalle tätä vertausta: "(Muuan) mies istutti viinitarhan ja vuokrasi sen viinitarhureille ja matkusti muille maille pitkäksi aikaa.

STLK Hän rupesi puhumaan kansalle tämän vertauksen: "Mies istutti viinitarhan ja vuokrasi sen viinitarhureille ja matkusti muille maille kauaksi aikaa.

BIBLIA 1776 Niin hän rupesi sanomaan kansalle tämän vertauksen: yksi mies istutti viinamäen ja pani sen vuorolle peltomiehille, ja meni muille maille kauvaksi aikaa.

10. *TR* καὶ | *kai* ja ἐν | *en* καιρῶ | *kairō* määräaikana ἀπέστειλε | *apesteile* hän lähetti πρὸς | *pros* luο τοὺς | *tous* γεωργούς | *geōrgous* viinitarhureiden δοῦλον | *doulon* palvelijan ἵνα | *hina* että ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* καρποῦ | *karpou* hedelmistä τοῦ | *tou* ἀμπελῶνος | *ampelōnos* viinitarhan δῶσιν | *dōsin* antaisivat αὐτῶ· | *autō* hänelle οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta γεωργοὶ | *geōrgoi* viinitarhurit δείραντες | *deirantes* pahoinpitelivät αὐτὸν | *auton* hänet ἐξἀπέστειλαν | *eksapesteilan* lähettäen pois κενόν | *kenon* tyhjänä

Delitzsch וְלַמּוֹעֵד | velammo'ed שְׁלַח | shalach עָבַד | 'eved אֶל־הַכֹּרְמִים | 'el-hakkoremim לִלְתֹּתָ לּוֹ | latet-lo מִפְּרִי | mipperi הַכֶּרֶם | hakkarem וְהַכֹּרְמִים | ve'hakkoremim הִקְחֵהוּ | hikkuhu וַיִּשְׁלַחְהוּ | vaje'shallechuhu רֵיקָם | reiqam

TKIS Määräaikana hän lähetti viinitarhurien luo palvelijan, että he antaisivat tälle viinitarhan hedelmiä. Mutta viinitarhurit pieksivät hänet ja lähettivät tyhjin käsin pois.

STLK Mutta satoaikana hän lähetti palvelijan viinitarhurien luo, että he antaisivat tälle osan viinitarhan hedelmistä, mutta viinitarhurit löivät häntä ja lähettivät tyhjänä pois.

BIBLIA 1776 Ja ajallansa lähetti hän palvelian peltomiesten tykö, että he antaisivat hänelle viinamäen hedelmästä. Mutta ne peltomiehet pieksivät sen ja lähettivät pois tyhjänä.

11. *TR* καὶ | *kai* ja προσέθετο | *prosetheto* lisäksi πέμψαι | *pempsai* lähetti ἕτερον | *heteron* toisen δοῦλον· | *doulon* palvelijan οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta κάκεινον | *kakeinon* tämänkin δείραντες | *deirantes* he pahoinpitelivät καὶ | *kai* ja ἀτιμάσαντες | *atimasantes* häpäisivät ἐξἀπέστειλαν | *eksapesteilan* lähettäen pois κενόν | *kenon* tyhjänä

Delitzsch וַיִּשְׁלַח | vajjosef שְׁלַח | sheloach עָבַד | 'eved אַחֵר | 'acher וַיַּכְּהוּ | vajjakku גַּם־אֹתוֹ | gam-'oto וַיִּתְּרַףְהוּ | vaje'charefuhu וַיִּשְׁלַחְהוּ | vaje'shallechuhu רֵיקָם | reiqam

TKIS Hän lähetti vielä toisen palvelijan, mutta hänetkin he pieksivät ja häpäisivät ja lähettivät tyhjin käsin pois.

STLK Hän lähetti vielä toisen palvelijan, mutta hänetkin he pieksivät, häpäisivät ja lähettivät tyhjänä pois.

BIBLIA 1776 Ja hän lähetti vielä toisen palvelian; mutta he myös sen pieksivät, ja pilkkasivat, ja lähettivät pois tyhjänä.

12. **TR** καὶ | *kai* ja προσέθετο | *prosetheto* lisäksi πέμψαι | *pempsai* lähetti τρίτον· | *triton* kolmannen οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta καὶ | *kai* myös τοῦτον | *touton* tämän τραυματίσαντες | *traumatisantes* haavoittaen ἐξέβαλον | *eksebalon* ajoivat ulos

Delitzsch וַיִּשְׁלַח | *vajjosef* וַיִּשְׁלַח | *lishloach* וְגַם־אֶת־וֵיגָם־'וֹתוֹ | *vegam-'oto* כִּפְצָעוּ | *fatze'u* וַיִּגְרָשׁוּהוּ | *vaje'gareshuhu* וַיִּדְחֲפוּהוּ | *vajjidchafuhu* חֲצָא | *chutza*

TKIS Hän lähetti vielä kolmannen, mutta tämänkin he haavoittivat ja heittivät ulos.

STLK Sen jälkeen hän lähetti vielä kolmannen palvelijan, mutta tätäkin he haavoittivat ja heittivät hänet ulos.

BIBLIA 1776 Ja hän lähetti vielä kolmannen. Mutta he myös sen haavoittivat ja syöksivät ulos.

13. **TR** εἶπε | *eipe* niin sanoi δὲ | *de* ὁ | *ho* κύριος | *kyrios* herra τοῦ | *tou* ἀμπελῶνος | *ampelōnos* viinitarhan τί | *ti* mitä ποιήσω | *poiēsō* teen πέμψω | *pempsō* lähetään τὸν | *ton* υἱόν | *hyion* poikani μου | *mou* minun τὸν | *ton* ἀγαπητόν· | *agapēton* rakkaan ἴσως | *isōs* ehkä τοῦτον | *touton* tämän ἰδόντες | *idontes* he nähdessään ἐντραπήσονται | *entrapēsontai* kunnioittavat

Delitzsch וַיֹּאמֶר | *vajjo'mer* בְּעַל־הַכְּרָם | *ba'al-hakerem* מָה־עָשֶׂה | *ma-'e'eseh* אֶשְׁלַח | *'eshlecha* אֶת־בְּנֵי־אֶת־בְּנֵי | *'et-beni* אֶת־יְדִידֵי | *'et-jedidi* כִּרְאוֹתָם | *kir'otam* אוֹתוֹ | *'oto* אוֹלַי | *'ulai* יִגְרוּ | *jaguru* מִפְּנֵי | *mippanaiv*

TKIS Niin viinitarhan herra sanoi: 'Mitä teen? Lähetään rakkaan poikani. *Hänet nähdessään* he varmaan kavahtavat.'

STLK Viinitarhan isäntä sanoi: 'Mitä teen? Lähetään rakkaan poikani. Häntä he kaiketi kavahtavat.'

BIBLIA 1776 Niin viinamäen isäntä sanoi: mitä minä teen? minä lähetään minun rakkaan poikani: kuin he hänen näkevät, niin he karttavat häntä.

14. *TR* ἰδόντες | *idontes* mutta nähdessään δὲ | *de* αὐτὸν | *auton* hänet οἱ | *oi* γεωργοὶ | *geōrgoi* viinitarhurit διελογίζοντο | *dielogidzonto* miettivät πρὸς | *pros* ἑαυτοῦς | *heautous* keskenään λέγοντες | *legontes* sanoen οὗτός | *houtos* tämä ἐστὶν | *estin* on ὁ | *ho* κληρονόμος· | *klēronomos* perillinen δεῦτε | *deute* tulkaa ἀποκτείνωμεν | *apokteinōmen* tappakaamme αὐτόν | *auton* hänet ἵνα | *hina* että ἡμῶν | *hēmōn* meille γένηται | *genētai* tulisi ἢ | *hē* κληρονομία | *klēronomia* perintö

Delitzsch וְכָרְאוּת | vechir'ot אֹתוֹ | 'oto הַכְרָמִים | hakkoremim נוֹצְצוּ | no'atzu וְיָחַד | jachdav לְאֹמַר | le'mor הִנֵּה | zeh הוּא | hu' הַיַּיִן | hajjoresh לְכוּ | le'chu וְנִהְרָגְהוּ | venahargehu וְתִהְיֶה־לָנוּ | utehi-lanu הַיַּיִן | hajerush'sha

TKIS Mutta nähdessään hänet viinitarhurit neuvottelivat keskenään sanoen: 'Tämä on perillinen. (Tulkaa,) tappakaamme hänet, jotta perintö joutuisi meille.'

STLK Mutta kun viinitarhurit näkivät hänet, neuvottelivat he keskenään ja sanoivat: 'Tämä on perillinen; tappakaamme hänet, että perintö tulisi meidän omaksemme.'

BIBLIA 1776 Mutta kuin peltomiehet sen näkivät, ajattelivat he itsellänsä, sanoen: tämä on perillinen: tulkaat, tappakaamme häntä, että perintö tulis meidän omaksemme.

15. *TR* καὶ | *kai* ja ἐκβαλόντες | *ekbalontes* he heittivät αὐτόν | *auton* hänet ἔξω | *eksō* ulos τοῦ | *tou* ἀμπελῶνος | *ampelōnos* viinitarhasta ἀπέκτειναν | *apekteinan* tappaen hänet τί | *ti* mitä οὖν | *oun* siis ποιήσει | *poiēsei* tekee αὐτοῖς | *autois* heille ὁ | *ho* κύριος | *kyrios* herra τοῦ | *tou* ἀμπελῶνος | *ampelōnos* viinitarhan

Delitzsch וַיִּגְרְשׁוּ | vaje'gareshu אֹתוֹ | 'oto אֶל־מִחֻץ | 'el-michutz לְכַרֵּם | lakkerem וַיַּהַרְגֵהוּ | vajjaharguhu וְעַתָּה | ve'atta מַה־יַּעֲשֶׂה | mah-ja'aseh לָהֶם | lahem בְּעַל־הַכְרָם | ba'al-hakkarem

TKIS Ja he heittivät hänet ulos viinitarhasta ja tappoivat. "Mitä viinitarhan herra siis tekee heille?"

STLK He heittivät hänet ulos viinitarhasta ja tappoivat. Mitä nyt viinitarhan isäntä tekee heille?"

BIBLIA 1776 Ja he syöksivät ulos hänen viinamäestä ja tappoivat. Mitä viinamäen isäntä on tekevä heille?

16. **TR** ἐλεύσεται | *eleusetai* hän tulee καὶ | *kai* ja ἀπολέσει | *apolesei* tuhoaa τοὺς | *tous* γεωργούς | *geōrgous* viinitarhurit τούτους | *toutous* nuo καὶ | *kai* ja δώσει | *dōsei* antaa τὸν | *ton* ἀμπελῶνα | *ampelōna* viinitarhan ἄλλοις | *allois* toisille ἀκούσαντες | *akousantes* niin he kuullessaan δὲ | *de* εἶπον | *eipon* sanoivat μὴ | *mē* ei γένοιτο | *genoito* suinkaan

Delitzsch יָבוֹא | javo' וַיֵּאבֵד | vi'abbed אֶת־הַכְּרֵמִים | 'et-hakkoremim הַאֲלֵהָ | ha'elleh וַיִּתֶּן | ve'itten אֶת־הַכֶּרֶם | 'et-hakerem לְאֲחֵרִים | la'acherim וַיֵּהִי | vaje'hi כְּשָׁמַעְךָ | keshame'am וַיֵּאמְרוּ | vajjo'meru חַלִּילָהּ | chalila מְהִיּוֹת | mihjot כָּזוֹת | kazot

TKIS Hän tulee ja tuhoaa nämä viinitarhurit ja antaa viinitarhan muille.” Niin he sen kuullessaan sanoivat: "Eihän toki!"

STLK Hän tulee ja tuhoaa nämä viinitarhurit ja antaa viinitarhan muille." Sen kuullessaan he sanoivat: "Pois se!"

BIBLIA 1776 Hän tulee ja hukkaa nämät peltomiehet, ja antaa viinamäen muille. Kuin he sen kuulivat, sanoivat he: pois se!

17. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta ἐμβλέψας | *emlepsas* Hän katsoi αὐτοῖς | *autois* heitä εἶπε | *eipe* sanoen τί | *ti* mitä οὖν | *oun* siis ἐστὶ | *esti* on τὸ | *to* γεγραμμένον | *gegrammenon* kirjoitus τοῦτο | *touto* tämä λίθον | *lithon* kivi ὃν | *hon* jonka ἀπεδοκίμασαν | *apedokimasan* hylkäsivät οἱ | *oi* οἰκοδομοῦντες | *oikodomountes* rakentajat οὗτος | *outos* se ἐγενήθη | *egenēthē* on tullut εἰς | *eis* κεφαλὴν | *kefalēn* pääksi γωνίας | *gōnias* kulman/ kulmakiveksi

Delitzsch וַיִּבֹט־בָּם | vajjabet-bam וַיֵּאמַר | vajjo'mar וּמָה | uma הוּא | hu' הִיא | zeh הַכֶּתוּב | haKatuv אֲבֵן | 'even מְאֻסָּה | ma'asu הַבִּוּנִים | habonim הַתְּהִיָּה | hajeta לְרֹאשׁ | le'rosh פִּנָּה | pinna

TKIS Mutta katsahtaen heihin Hän sanoi: "Mitä siis on tämä kirjoitus: 'Se kivi, jonka rakentajat hylkäsivät, on tullut päätöskiveksi'?"

STLK Mutta hän katsoi heihin ja sanoi: "Mitä siis on tämä, mikä on kirjoitettu: 'Se kivi, jonka rakentajat hylkäsivät, on tullut kulmakiveksi'?"

BIBLIA 1776 Mutta hän katsahti heidän päällensä ja sanoi: mitä se on, mikä kirjoitettu on: Se kivi, jonka rakentajat hylkäsivät, on tullut nurkkakiveksi?

18. **TR** πᾶς | *pas* jokainen ὁ | *ho* joka πεσὼν | *pesōn* kaatuu ἐπ' | *ep* päälle ἐκεῖνον | *ekeinon* sen τὸν | *ton* λίθον | *lithon* kiven συνθλασθήσεται· | *synthlasthēsetai* ruhjoutuu ἐφ' | *ef* mutta päälle ὅν | *hon* jonka δ' | *d* ἄν | *an* πέση | *pesē* kaatuu λικμήσει | *likmēsei* se murskaa αὐτόν | *auton* hänet

Delitzsch כּל | kol הַנִּפְלָה | hannofel עַל־הָאֶבֶן | 'al-ha'even אִי־הָיָה | hahi' יִשְׁבֵּר | ish'shaver וְאֵת | ve'et אֲשֶׁר | 'asher תִּפּוֹל | tippol וְאֵלֵינוּ | 'alaiv וְהִתְחַבֵּר | tishchaqehu

TKIS Jokainen, joka kaatuu siihen kiveen, ruhjoutuu, mutta jonka päälle se kaatuu, sen se murskaa."

STLK Jokainen, joka kaatuu siihen kiveen, ruhjoutuu, mutta jonka päälle se kaatuu, sen se murskaa."

BIBLIA 1776 Jokainen joka lankee sen kiven päälle, se runnellaan; mutta jonka päälle se lankee, sen hän musertaa.

19. **TR** καὶ | *kai* niin ἐζήτησαν | *edzētēsan* tahtoivat οἱ | *oi* ἀρχιερεῖς | *archiereis* yliapit καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* γραμματεῖς | *grammateis* kirjanoppineet ἐπιβαλεῖν | *epibalein* päästä ἐπ' | *ep* αὐτόν | *auton* Häneen τὰς | *tas* χεῖρας | *cheiras* käsiksi ἐν | *en* αὐτῇ | *autē* sillä τῇ | *tē* ὥρα | *hōra* hetkellä καὶ | *kai* mutta ἐφοβήθησαν | *efobēthēsan* he pelkäsivät τὸν | *ton* λαόν· | *laon* kansaa ἔγνωσαν | *egnōsan* sillä he ymmärsivät γὰρ | *gar* ὅτι | *hoti* että πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heistä τὴν | *tēn* παραβολὴν | *parabolēn* vertauksen ταύτην | *tautēn* tämän εἶπε | *eipe* Hän oli puhunut

Delitzsch וַיִּבְקְשׁוּ | vaje'vaqeshu הַכֹּהֲנִים | ha'kohanim הַגְּדוֹלִים | ha'gedolim וְהִסּוֹפְרִים | ve'has'soferim לְשִׁלּוֹחַ־בּוֹ | lishlocha-bo אֶת־יְדָם | 'et-jadam בְּעֵת | ba'et הַהִיא | hahi' וַיִּירָאוּ | vajire'u מִפְּנֵי | mipenei הָעָם | ha'am כִּי | ki יָדַעַו | jade'u אֲשֶׁר | 'asher עָלֵיהֶם | 'aleihem דִּבֶּר | diber אֶת־הַמַּשָּׁל | 'et-hammashal הַזֶּה | hazzeh

TKIS *Ylipapit ja kirjanoppineet* tahtoivat sillä hetkellä käydä Häneen käsiksi, mutta pelkäsivät kansaa. He näet ymmärsivät, että Hän oli puhunut sen vertauksen heistä.

STLK Kirjanoppineet ja ylipapit tahtoivat käydä häneen käsiksi sillä hetkellä. Mutta he pelkäsivät kansaa, sillä he ymmärsivät, että hän oli puhunut vertauksen heistä.

BIBLIA 1776 Ja pappein päämiehet ja kirjanoppineet pyysivät häntä sillä hetkellä kiinni ottaa, vaan he pelkäsivät kansaa; sillä he ymmärsivät, että hän heille tämän vertauksen sanonut oli.

20. **TR** καὶ | *kai* ja παρατηρήσαντες | *paratērēsantes* he tarkkailivat Häntä ἀπέστειλαν | *apesteilan* lähettivät ἐγκαθέτους | *egkathetous* urkkijoita ὑποκρινομένους | *hypokrinomenous* jotka teeskentelivät ἑαυτοὺς | *heautous* itsensä δικαίους | *dikaious* vanhurskaita εἶναι | *einai* olevan ἵνα | *hina* että ἐπιλάβωνται | *epilabōntai* saisivat kiinni αὐτοῦ | *autou* Hänet λόγου | *logou* sanoista εἰς | *eis* τὸ | *to* παραδοῦναι | *paradounai* voidakseen antaa αὐτὸν | *auton* Hänet τῇ | *tē* ἀρχῇ | *archē* esivallalle καὶ | *kai* ja τῇ | *tē* ἐξουσίᾳ | *eksousia* valtaan τοῦ | *tou* ἡγεμόνος | *hēgemonos* maaherran

Delitzsch וַיִּאָרְבוּ לוֹ | *vaje'ervu-lo* וַיִּשְׁלַח | *vajjishlechu* מֵאַרְבֵּי | *me'arevim* הֵם | *vehem* נִדְמוּ | *nidmu* כְּצִדִיקִים | *chetzadiqim* לְמַעַן | *le'ma'an* יִלְכְּדוּ | *jilkedu* אוֹתוֹ | *'oto* בְּדַבָּר | *bedavar* לְהַסְגִּירוֹ | *le'hasgiro* אֶל־הַמַּלְכוּת | *'el-ham'malchut* וְ | *ve'*el-jad הַנְּצִיב | *ha'netziv*

TKIS He vartioivat Häntä ja lähettivät hurskaiksi tekeytyviä urkkijoita saadakseen Hänet kiinni jostain sanasta, niin että voisivat antaa Hänet esivallalle ja maaherran käsiin.

STLK He pitivät häntä silmällä ja lähettivät hänen luokseen hurskaiksi tekeytyneitä urkkijoita saadakseen hänet kiinni jostakin sanasta, niin että voisivat antaa hänet esivallalle ja maaherran valtaan.

BIBLIA 1776 Ja he vartioitsivat häntä ja lähettivät väijyjät, jotka piti itsensä hurskaiksi teettelemän, että he hänen puheessa saisivat kiinni, ja antaisivat ylöns esivallalle ja maanvanhimman haltuun.

21. **TR** καὶ | *kai* ja ἐπηρώτησαν | *epērōtēsan* he kysyivät αὐτόν | *auton* Häneltä λέγοντες | *legontes* sanoen διδάσκαλε | *didaskale* Οpettaja οἶδαμεν | *oidamen*

tiedämme ὅτι | *hoti* että ὀρθῶς | *orthōs* oikein λέγεις | *legeis* puhut καὶ | *kai* ja διδάσκεις | *didaskeis* opetat καὶ | *kai* ja οὐ | *ou* et λαμβάνεις | *lambaneis* ota huomioon πρόσωπον | *prosōpon* kasvoja ἀλλ' | *all* vaan ἐπ' | *ep* ἀληθείας | *alētheias* totuudessa τὴν | *tēn* ὁδὸν | *hodon* tietä τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan διδάσκεις | *didaskeis* opetat

Delitzsch וַיִּשְׁאַלְהוּ | vajjish'aluhu לְאֹמֶר | le'mor רַבִּי | Rabbi יְדַבְּרוּ | jada'nu כִּי | ki נְכוֹנָה | nechona תְּדַבֵּר | tedaber וְתִלְמַד | utelammed וְלֹא־תִשָּׂא | velo'-tissa' פְּנִים | fanim כִּי | ki בְּאֵמֶת | ve'emet מוֹרֶה | moreh אֶתְּךָ | 'atta אֶת־דֶּרֶךְ | 'et-derech אֱלֹהִים | 'ELOHIM

TKIS He kysyivät Häneltä sanoen: "Opettaja, tiedämme, että puhut ja opetat oikein etkä katso henkilöön, vaan opetat Jumalan tietä totuudessa.

STLK He kysyivät häneltä sanoen: "Opettaja, tiedämme, että puhut ja opetat oikein etkä katso henkilöön, vaan opetat Jumalan tietä totuudessa.

BIBLIA 1776 Ja he kysyivät häneltä ja sanoivat: Mestari, me tiedämme, että oikein sanot ja opetat, etkä katso ihmisen muotoa, vaan opetat Jumalan tien totuudessa.

22. *TR* ἔξεστιν | *eksestin* onko oikein ἡμῖν | *hēmin* meidän καίσαρι | *kaisari* keisarille φόρον | *foron* veroa δοῦναι | *dounai* antaa ἢ | *ē* vai οὐ | *ou* ei

Delitzsch הַמֶּלֶךְ | hamuttar לְנוּ | lanu לְתֵת־מַס | latet-mas אֶל־הַקַּיְסָר | 'el-ha'qeisar לֹא־ | 'im-lo'

TKIS Onko meidän lupa antaa keisarille veroa vai ei?"

STLK Onko meidän lupa antaa keisarille veroa vai ei?"

BIBLIA 1776 Sopikko meidän antaa keisarille veroa, taikka ei?

23. *TR* κατανοήσας | *katanoēsas* mutta havaitessa δὲ | *de* αὐτῶν | *autōn* heidän τὴν | *tēn* πανουργίαν | *panourgian* kavaluutensa εἶπε | *eipe* Hän sanoi πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille τί | *ti* mitä με | *me* minua πειράζετε | *peiradzete* kiusaatte

Delitzsch וַיִּכָּר | vajjakker אֶת־נִכְלֵיהֶם | 'et-nichleihem וַיִּאמֶר | vajjo'mer לְהֵם | lahem

TKIS Mutta Hän havaitsi heidän kavaluutensa ja vastasi heille: "(Miksi kiusaatte minua?)"

STLK Mutta hän havaitsi heidän kavaluutensa ja sanoi heille: "Miksi kiusaatte minua?"

BIBLIA 1776 Mutta kuin hän ymmärsi heidän kavaluutensa, sanoi hän heille: mitä te minua kiusaatte?

24. **TR** ἐπιδείξατέ | *epideiksate* näyttäkää μοι | *moi* minulle δηνάριον· | *dēnaron* denaria τίνος | *tinος* kenen ἔχει | *echei* siinä on εἰκόνα | *eikona* kuva καὶ | *kai* ja ἐπιγραφὴν | *epigrafēn* päällekirjoitus ἀποκριθέντες | *apokrithentes* niin he vastasivat δὲ | *de* εἶπον | *eipon* sanoen καίσαρος | *kaisaros* keisarin

Delitzsch מַה־תִּנְסוּנִי | mah-tenassuni הַרְאֵנִי | har'uni דִּינָר | dinar שֶׁל־מִי | shel-mi הַדְּמוּת | haddemut וְהַכְּתוּב | ve'haKatuv אֲשֶׁר | 'asher עָלָיו | 'alaiiv וַיַּעֲנוּ | vajja'anu וַיֹּאמְרוּ | vajjo'meru שֶׁל־הַקֵּיסָר | shel-ha'qeisar

TKIS Näyttäkää minulle denari. Kenen kuva ja päällekirjoitus siinä on?" He vastasivat ja sanoivat: "Keisarin."

STLK Näyttäkää minulle denaari. Kenen kuva ja päällekirjoitus siinä on?" He vastasivat: "Keisarin."

BIBLIA 1776 Osoittakaat minulle veroraha, kenenkä kuva ja päällekirjoitus siinä on? He vastasivat ja sanoivat: keisarin.

25. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* ja εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ἀπόδοτε | *apodote* antakaa τοίνυς | *toinyς* siis τὰ | *ta* mikä καίσαρος | *kaisaros* keisarin Καίσαρι | *kaisari* keisarille καὶ | *kai* ja τὰ | *ta* mikä τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan τῷ | *tō* Θεῷ | *Theō* Jumalalle

Delitzsch וַיֹּאמְרוּ | vajjo'meru אֲלֵיהֶם | 'aleihem לְכֵן | lachen תִּנּוּ | tenu לְקִיסָר | la'qeisar אֶת־אֲשֶׁר | 'et-'asher לְקִיסָר | la'qeisar וְלֵאלֹהִים | ve'le'ELOHIM אֶת־אֲשֶׁר | 'et-'asher לֵאלֹהִים | le'ELOHIM

TKIS Niin Hän sanoi heille: "Antakaa siis keisarin oma keisarille ja Jumalan oma Jumalalle."

STLK Hän sanoi heille: "Antakaa siis keisarille, mikä keisarin on, ja Jumalalle, mikä Jumalan on."

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi heille: antakaat keisarille, mitkä keisarin ovat, ja Jumalalle, mitkä Jumalan ovat.

26. **TR** καὶ | *kai* ja οὐκ | *ouk* eivät ἴσχυσαν | *ischysan* he kyenneet ἐπιλαβέσθαι | *epilabesthai* saamaan kiinni αὐτοῦ | *autou* Häntä ῥήματος | *rēmatos* puheesta ἐναντίον | *enantion* edessä τοῦ | *tou* λαοῦ· | *laou* kansan καὶ | *kai* ja θαυμάσαντες | *thaumasantes* he ihmetellen ἐπὶ | *epi* τῆ | *tē* ἀποκρίσει | *apokrisei* vastaustaan αὐτοῦ | *autou* Hänen ἐσίγησαν | *esigēsan* vaikenivat

Delitzsch וְלֹא | velo' וְכָלֹ | jachelu לְלָכֶדוּ | le'lachedo כְּדָבָר | vedavar לְפָנַי | lifnei הַעַם | ha'am וַיִּתְמְהוּ | vajjitmehu עַל־מַעֲנִיָּהוּ | 'al-ma'anehu וַיִּשְׁתַּקְּטוּ | vajjacharishu

TKIS Eivätkä he kyenneet saamaan Häntä puheesta kiinni kansan edessä, ja ihmetellen Hänen vastaustaan he vaikenivat.

STLK Eivätkä he kyenneet saamaan häntä hänen puheestaan kiinni kansan edessä ja ihmettelivät hänen vastaustaan ja vaikenivat.

BIBLIA 1776 Ja ei he taitaneet hänen puhettansa kansan edessä laittaa, vaan ihmettelivät hänen vastaustansa, ja vaikenivat.

27. **TR** προσελθόντες | *proselthontes* niin astui esiin δέ | *de* τινες | *tines* muutamia τῶν | *tōn* σαδδουκαίων | *saddoukaiōn* saddukeuksista oi | *oi* jotka ἀντιλέγοντες | *antilegontes* väittivät vastaan ἀνάστασιν | *anastasin* ylösnousemusta μὴ | *mē* ettei εἶναι | *einai* sitä ole ἐπηρώτησαν | *epērōtēsan* he kysyivät αὐτόν | *auton* Häneltä

Delitzsch וַיִּקְרְבוּ | vajjiqrevu אֲנָשִׁים | 'anashim מִן־הַצְּדוּקִים | min-hatz'tzadduqim הַכֹּפְרִים | hakkoferim בְּתַחֲבִית | bitchijjat הַמֵּתִים | hammetim וַיִּשְׁאַלְהוּ | vajjish'aluhu לֵאמֹר | le'mor

TKIS Niin astui esiin muutamia saddukeuksia, jotka väittävät, ettei ole ylösnousemusta, ja he kysyivät Häneltä

STLK Muutamia saddukeuksia astui esiin, jotka väittävät, ettei ylösousemusta ole, ja he kysyivät häneltä

BIBLIA 1776 Niin tulivat muuamat Saddukealaisista, (jotka kieltävät ylösousemisen,) ja kysyivät häneltä,

28. *TR* λέγοντες | *legontes* sanoen διδάσκαλε | *didaskale* Opettaja Μωσῆς | *Mōsēs* Mooses ἔγραψεν | *egrapsen* on kirjoittanut ἡμῖν | *hēmin* meille ἐάν | *ean* jos τινος | *tinος* jonkun ἀδελφός | *adelfos* veli ἀποθάνη | *apothanē* kuolee ἔχων | *echōn* jolla on γυναῖκα | *gynaika* vaimo καὶ | *kai* ja οὗτος | *outos* tämä ἄτεκνος | *ateknos* lapsettomana ἀποθάνη | *apothanē* kuolee ἵνα | *hina* niin λάβῃ | *labē* ottakoon ὁ | *ho* ἀδελφός | *adelfos* veljensä αὐτοῦ | *autou* hänen τὴν | *tēn* γυναῖκα | *gynaika* vaimon καὶ | *kai* ja ἐξαναστήσῃ | *eksanastēsē* herättäköön σπέρμα | *sperma* siemenen τῷ | *tō* ἀδελφῷ | *adelfō* veljelleen αὐτοῦ | *autou*

Delitzsch מוֹרֶה | Moreh מִשֶׁה | Msheh כָּתַב | katav לָנוּ | lanu כִּי | ki יְמוֹת | jamut אַךְ | 'ach לְבַעַל | ba'al הַשָּׂא | 'ish'sha וּבְנִים | uvanim לֹא־לִי | 'ein-lo וְלְקַח | velaqach אֶחָיו | 'achiv אֶת־אִשְׁתּוֹ | 'et-'ishto וְהִקִּים | veheqim עֲרֵב | zera' לְאֶחָיו | le'achiv

TKIS sanoen: "Opettaja, Mooses on kirjoittanut meille: 'Jos keneltä kuolee veli, jolla on vaimo, *ja hän kuolee lapsetonna*, niin hänen veljensä ottakoon vaimon ja hankkikoon jälkeläisen veljelleen.'

STLK sanoen: "Opettaja, Mooses on säätänyt meille: 'Jos joltakulta kuolee veli, jolla on vaimo, mutta ei ole lapsia, niin ottakoon hän veljensä vaimon ja herättäköön siemenen veljelleen.'

BIBLIA 1776 Sanoen: Mestari, Moses kirjoitti meille: jos jonkun veli kuolee, jolla emäntä oli, ja se kuolis lapsetonna, niin hänen veljensä pitää sen vaimon ottaman ja veljellensä siemenen herättämän.

29. *TR* ἑπτὰ | *hepta* siis seitsemän οὖν | *oun* ἀδελφοὶ | *adelfoi* veljestὰ ἦσαν· | *ēsan* oli καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* πρῶτος | *prōtos* ensimmäinen λαβὼν | *labōn* otti γυναῖκα | *gynaika* vaimon ἀπέθανεν | *apethanen* kuollen ἄτεκνος· | *ateknos* lapsettomana

Delitzsch וְהִנֵּה | ve'hinneh הָיָה | hajū שִׁבְעָה | shiv'a אָחִים | 'achim וְהָרְאוּן | ve'hari'shon לָקַח | laqach אֲשָׁר | 'ish'sha וַיַּجַּמֹּת | vajjamot בְּלֵא־בָנִים | belo'-vanim

TKIS Nyt oli seitsemän veljestä. Ensimmäinen otti vaimon ja kuoli lapsetonna.

STLK Nyt oli seitsemän veljestä. Ensimmäinen otti vaimon ja kuoli lapsettomana.

BIBLIA 1776 Niin oli seitsemän veljeä: ensimmäinen otti emännän ja kuoli lapsetonna.

30. *TR* καὶ | *kai* ja ἔλαβεν | *elaben* otti ὁ | *ho* δεύτερος | *deuteros* toinen τὴν | *tēn* γυναῖκα | *gynaika* vaimon καὶ | *kai* οὗτος | *outos* tämäkin ἀπέθανεν | *apethanen* kuoli ἄτεκνος | *ateknos* lapsettomana

Delitzsch וַיַּקַּח | vajjiqach אֶתְּהָ | 'otah הַשֵּׁנִי | hash'sheni וַיַּגְמֹת | vajjamot גַּם־הָיָה | gam-hu' בְּלֵא־בָנִים | belo'-vanim

TKIS Niin toinen otti sen vaimon (ja hän kuoli lapsetonna).

STLK Niin toinen otti sen vaimon,

BIBLIA 1776 Ja toinen otti sen vaimon, ja se myös kuoli lapsetonna.

31. *TR* καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* τρίτος | *tritos* kolmas ἔλαβεν | *elaben* otti αὐτήν | *autēn* hänet ὡσαύτως | *hōsautōs* ja samalla lailla δὲ | *de* καὶ | *kai* myös οἱ | *oi* ἑπτά· | *hepta* seitsemän καὶ | *kai* ja οὐ | *ou* eivät κατέλιπον | *katelipon* jättäneet τέκνα | *tekna* lapsia καὶ | *kai* ja ἀπέθανον | *apethanon* kuolivat

Delitzsch וַיַּקַּח | vajjiqach אֶתְּהָ | 'otah הַשְּׁלִישִׁי | hash'shelishi וְכַח | ve'chacha עֲשׂוֹ | 'asu אֶף־הַשֵּׁבַע | 'af-hash'shiv'a וְלֵא־הִנִּיחוּ | velo'-hinnichu בָּנִים | vanim וַיַּגְמֹתוּ | vajjamutu

TKIS Sitten kolmas otti hänet ja samoin (myös) kaikki seitsemän. He kuolivat eivätkä jättäneet lapsia.

STLK ja sitten kolmas, ja samoin kaikki seitsemän; ja he kuolivat jättämättä lapsia.

BIBLIA 1776 Ja kolmas otti myös sen: ja niin kaikki seitsemän, eikä jättäneet lapsia, ja kuolivat.

32. *TR* ὕστερον | *hysteron* viimeiseksi πάντων | *pantōn* kaikista ἀπέθανε | *apethane* kuoli καὶ | *kai* myös ἢ | *hē* γυνή | *gynē* vaimo

Delitzsch וּבְאַחַר הַכּוֹלָה | uva'acharona הַכּוֹלָה | meta הַשְּׂאֵהָ־גַם | gam-ha'ish'sha

TKIS Viimeisenä (kaikista) vaimokin kuoli.

STLK Lopulta he kaikki kuolivat ja niin myös vaimo.

BIBLIA 1776 Kaikkein viimein kuoli myös vaimo.

33. *TR* ἐν | *en* τῇ | *tē* οὖν | *oun* siis ἀναστάσει | *anastasei* ylösousemuksessa τίνος | *tinος* kenelle αὐτῶν | *autōn* heistä γίνεται | *ginetai* tulee γυνή | *gynē* vaimoksi οἱ | *oi* γὰρ | *gar* sillä ἐπτά | *hepta* seitsemällä ἔσχον | *eschon* oli αὐτὴν | *autēn* hän γυναῖκα | *gynaika* vaimona

Delitzsch וְהִנֵּה | ve'hinneh בְּתַחֲבִיט | bitchijjat הַמֵּתִים | hammetim לְמִי | le'mi מְהֵמָה | mehem תִּהְיֶה | tihjeh הַשְּׂאֵהָ | le'ish'sha כִּי־הַיְתָה | ki-hajeta הַשְּׂאֵהָ | 'ish'sha לְשִׁבְעָה | lash'shiv'a

TKIS Kenelle heistä hän* siis joutuu ylösousemuksessa vaimoksi, sillä niillä seitsemällä hän oli vaimona?"

STLK Kenelle heistä siis tämä vaimo ylösousemuksessa tulee vaimoksi? Sillä kaikkien seitsemän vaimona hän oli ollut."

BIBLIA 1776 Sentähden ylösousemisessa, kenenkä heistä vaimo pitää oleman? sillä kaikki seitsemän ovat sen vaimonansa pitäneet.

34. *TR* καὶ | *kai* ja ἀποκριθεὶς | *apokritheis* vastasi εἶπεν | *eipen* sanoen αὐτοῖς | *autois* heille ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jesus οἱ | *hoi* υἱοὶ | *hyioi* lapset τοῦ | *tou* αἰῶνος | *aiōnos* aikakauden τούτου | *toutou* tämän γαμοῦσι | *gamousi* naivat καὶ | *kai* ja ἐκγαμίσκονται· | *ekgamiskontai* menevät naimisiin

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an יֵשׁוּעַ | JESHUA וַיַּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem בְּנֵי | benei הָעוֹלָם | ha'olam הַזֶּה | hazzeh יְשׁוּעַ | jis'u נָשִׁים | nashim וְתִשְׁאָנָה | vetinnase'na

TKIS Jeesus (vastasi ja) sanoi heille: "Tämän maailmanajan lapset naivat ja menevät miehelle.

STLK Jeesus sanoi heille: "Tämän maailmanajan lapset naivat ja menevät miehelle.

BIBLIA 1776 Ja Jesus vastaten sanoi heille: tämän maailman lapset naivat ja huolevat;

35. **TR** οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta καταξιωθέντες | *kataksiōthentes* jotka on katsottu arvollisiksi τοῦ | *tou* αἰῶνος | *aiōnos* aikakauteen ἐκείνου | *ekeinou* toiseen τυχεῖν | *tychein* pääsemään καὶ | *kai* ja τῆς | *tēs* ἀναστάσεως | *anastaseōs* ylösnousemukseen τῆς | *tēs* ἐκ | *ek* νεκρῶν | *nekrōn* kuolleista οὔτε | *oute* εἰvät γαμοῦσιν | *gamousin* he nai οὔτε | *oute* εἰvätkä ἐκγαμίσκονται· | *ekgamiskontai* mene naimisiin

Delitzsch וְהַזְכִּים | ve'hazzochim לְהַחֲלֹךְ | linchol אֶת־הָעוֹלָם | 'et-ha'olam הַבָּא | haba' אֶת | ve'et תְּחִיַּיָּת | techijjat הַמַּתִּים | hammetim לֹא־יִשְׂאוּ | lo'-jis'u נָשִׁים | nashim וְלֹא | velo' תִּנָּשֶׂה | tinnase'na

TKIS Mutta jotka on katsottu arvollisiksi pääsemään toiseen maailmanaikaan ja ylösnousemukseen kuolleista, he eivät nai eivätkä mene miehelle.

STLK Mutta ne, jotka on arvollisiksi nähty pääsemään tuohon maailmaan ja ylösnousemukseen kuolleista, eivät nai eivätkä mene miehelle.

BIBLIA 1776 Mutta ne, jotka otolliseksi tulevat sille maailmalle ja ylösnousemiselle kuolleista, ei he nai eikä huole;

36. **TR** οὔτε | *oute* sillä εἰvät γὰρ | *gar* ἀποθανεῖν | *apothanein* he kuolla ἔτι | *eti* enää δύνανται· | *dynantai* voi ἰσάγγελοι | *isaggeloi* koska enkeliens kaltaisia γὰρ | *gar* εἰσι | *eisi* ovat καὶ | *kai* ja υἱοί | *hyioi* lapsia εἰσι | *eisi* ovat τοῦ | *tou* θεοῦ | *Theou* Jumalan τῆς | *tēs* ἀναστάσεως | *anastaseōs* ylösnousemuksen υἱοὶ | *hyioi* lapsia ὄντες | *ontes* ollen

Delitzsch כִּי | ki לֹא־יִוָּכְלוּ | lo'-juchelu עוֹד | 'od לְמוֹת | lamut כִּי | ki נְשִׁים | shavim הֵם | hem לְמַלְאָכִים | lammal'achim וְבָנֵי | uvenei אֱלֹהִים | 'ELOHIM הַמָּה | hemma בְּהִיּוֹתָם | bihjotam בְּנֵי | benei הַתְּקוּמָה | hattequma

TKIS Sillä he eivät enää voi kuolla, koska ovat enkelten kaltaiset, ja he ovat Jumalan lapsia, koska ovat ylösousemuksen lapsia.

STLK Sillä he eivät enää voi kuolla, kun ovat enkelien kaltaisia. He ovat Jumalan lapsia, koska ovat ylösousemuksen lapsia.

BIBLIA 1776 Sillä ei he enään kuolla taida; sillä he ovat enkelien kaltaiset, ja he ovat Jumalan lapset, että he ovat ylösousemisen lapset.

37. **TR** ὅτι | *hoti* mutta että δὲ | *de* ἐγείρονται | *egeirontai* heräävät οἱ | *oi* νεκροὶ | *nekroi* kuolleet καὶ | *kai* myös Μωσῆς | *Mōsēs* Mooses ἐμήνυσεν | *emēnysen* antanut tiedoksi ἐπὶ | *epi* τῆς | *tēs* βάτου | *batou* orjantappurapensaasta ὡς | *hōs* kun λέγει | *legei* hän sanoo Κύριον | *Kyrion* Herra τὸν | *ton* Θεὸν | *Theon* Jumalaksi Ἀβραάμ | *Abraam* Aabrahamin καὶ | *kai* ja τὸν | *ton* Θεὸν | *Theon* Jumalaksi Ἰσαάκ | *Isaak* Iisakin καὶ | *kai* ja τὸν | *ton* Θεὸν | *Theon* Jumalaksi Ἰακώβ | *Iakōb* Jaakobin

Delitzsch וְגַם־מִשֶּׁה | *vegam-Msheh* רָמַז | *ramaz* בְּצִדָּה | *basseneh* כִּי | *ki* יְקוּמוּ | *jaqumu* הַמֵּתִים | *hammetim* בְּקִרְאוֹ | *beqare'o* אֶת־יְהוָה | *'et-JAHWEH* אֱלֹהֵי | *'ELOHEI* אַבְרָהָם | *'Avraham* אֱלֹהֵי | *'ELOHEI* יִצְחָק | *Jitzchaq* אֱלֹהֵי | *ve'ELOHEI* יַעֲקֹב | *Ja'akov*

TKIS Mutta että kuolleet heräävät, sen Mooseskin on osoittanut kertomuksessa orjantappurapensaasta, kun hän sanoo Herra Aabrahamin Jumalaksi ja Iisakin Jumalaksi ja Jaakobin Jumalaksi.

STLK Mutta että kuolleet nousevat ylös, sen Mooseskin on osoittanut puhuessaan orjantappurapensaasta, kun hän sanoo Herra Aabrahamin Jumalaksi ja Iisakin Jumalaksi ja Jaakobin Jumalaksi.

BIBLIA 1776 Mutta että kuolleet ylösousevat, sen on myös Moses pensaan tykönä osoittanut, kuin hän sanoi Herran Abrahamin Jumalaksi ja Iisakin Jumalaksi ja Jakobin Jumalaksi.

38. **TR** Θεός | *Theos* niin Jumala δὲ | *de* οὐκ | *ouk* ei ἔστι | *esti* ole νεκρῶν | *nekrōn* kuolleiden ἀλλὰ | *alla* vaan ζώντων· | *dzōntōn* elävien πάντες | *pantes* sillä kaikki γὰρ | *gar* αὐτῷ | *autō* Ἠὲν ζῶσιν | *dzōsin* elävät

Delitzsch והאלהים | ve'ha'ELOHIM איננו | 'einennu אלהי | 'ELOHEI המתיים | hammetim כי | ki אלהי | 'im-'ELOHEI המתיים | ha'chajjim כי | ki כלם | chullam חיים | chajjim לו | lo

TKIS Mutta Hän ei ole kuolleitten Jumala, vaan elävien, sillä Hänelle kaikki elävät."

STLK Mutta Jumala ei ole kuolleiden, vaan elävien Jumala; sillä kaikki elävät hänelle."

BIBLIA 1776 Mutta ei Jumala ole kuolleiden Jumala, vaan elävien; sillä kaikki hänelle elävät.

39. **TR** ἀποκριθέντες | *apokrithentes* ja vastasivat δέ | *de* τινες | *tines* jotkut τῶν | *tōn* γραμματέων | *grammateōn* kirjanoppineista εἶπον | *eipon* sanoivat διδάσκαλε | *didaskale* Opettaja καλῶς | *kalōs* hyvin εἶπας | *eipas* sanoit

Delitzsch וַיַּעֲנוּ | vajja'anu מִן־הַסּוֹפְרִים | min-has'soferim רַבִּי | Rabbi יָפֵחַ | jafeh דִּבְרָתְךָ | dibbarta

TKIS Niin muutamat kirjanoppineista vastasivat ja sanoivat: "Opettaja, oikein sanoit."

STLK Muutamat kirjanoppineista vastasivat ja sanoivat: "Opettaja, hyvin sanoit."

BIBLIA 1776 Niin vastasivat muutamat kirjanoppineista ja sanoivat: Mestari, oikein sinä sanoit.

40. **TR** οὐκέτι | *ouketi* ja eivät enää δὲ | *de* ἐτόλμων | *etolmōn* he rohjenneet ἐπερωτᾶν | *eperōtan* kysyä αὐτὸν | *auton* Häneltä οὐδέν | *ouden* mitään

Delitzsch וְלֹא־עָרְבוּ | velo'-'arevu עוֹד | 'od אֶת־לִבָּם | 'et-libam לְשֹׁלֵל | lishe'ol אוֹתוֹ | 'oto דָּבָר | davar

TKIS Eivätkä he enää rohjenneet kysyä Häneltä mitään.

STLK Eivätkä he enää rohjenneet kysyä häneltä mitään.

BIBLIA 1776 Ja ei he rohjenneet häneltä mitään enempää kysyä.

41. *TR* ειπε | *eipe* niin Hän sanoi δὲ | *de* πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille πῶς | *pōs* kuinka λέγουσι | *legousi* he sanovat τὸν | *ton* Χριστὸν | *Christon* Kristuksen υἰόν | *hyion* pojan Δαβὶδ | *David* Daavidin εἶναι | *einai* olevan

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem אֵיךְ | 'eich וְיֹאמְרוּ | jo'meru עַל־הַמָּשִׁיחַ | 'al-hamMashiach כִּי הוּא | ki הוא hu' בֶּן־דָּוִד | ben-David

TKIS Mutta Hän sanoi heille: "Kuinka he sanovat, että Kristus on Daavidin poika?"

STLK Hän sanoi heille: "Kuinka he sanovat, että Kristus on Daavidin poika?"

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi heille: kuinka he sanovat Kristuksen Davidin pojaksi?

42. *TR* καὶ | *kai* sillä αὐτὸς | *autos* itse Δαβὶδ | *David* Daavid λέγει | *legei* sanoο ἐν | *en* βίβλῳ | *biblō* kirjassa ψαλμῶν | *psalmōn* Psalmien εἶπεν | *eipen* sanoi ὁ | *ho* Κύριος | *Kyrios* Herra τῷ | *tō* Κυρίῳ | *Kyriō* Herralleni μου | *mou* minun κάθου | *kathou* istu ἐκ | *ek* δεξιῶν | *deksiōn* oikealle puolelleni μου | *mou* minun

Delitzsch וְהוֹאֵדָוִד | vehu'-David אָמַר | 'amar בְּסֵפֶר | besefer תְּהִלִּים | Tehillim נְאֻם־יְהוָה | ne'um-JAHWEH לְאֹדֹנֵי | la'DONI שֵׁב | shev לְיַמֵּינֵי | limini

TKIS Sanoohan Daavid itse psalmien kirjassa: 'Herra sanoi Herralleni: Istu oikealle puolelleni,

STLK Sanoohan Daavid itse Psalmien kirjassa: 'Herra sanoi Herralleni: Istu oikealle puolelleni,

BIBLIA 1776 Ja David itse sanoo Psalmiraamatussa: Herra sanoi minun Herralleni: istu minun oikialle kädelleni,

43. *TR* ἕως | *eōs* kunnes ἂν | *an* θῶ | *thō* panen τοὺς | *tous* ἐχθρούς | *echthrous* vihollisesi σου | *sou* sinun ὑποπόδιον | *hypopodion* astinlaudaksi τῶν | *tōn* ποδῶν | *podōn* jalkojesi σου | *sou* sinun

Delitzsch עַד־אַשִׁית | 'ad-'ashit אֲיָבֶיךָ | 'ojevecha הָדָם | hadom לְרַגְלֶיךָ | le'raglecha

TKIS kunnes panen vihollisesi jalkaisi astinlaudaksi.'

STLK kunnes panen vihollisesi jalkojesi astinlaudaksi.'

BIBLIA 1776 Siihenasti kuin minä panen sinun vihollises sinun jalkais astinlaudaksi.

44. *TR* Δαβὶδ | *David* Daavid οὖν | *oun* siis Κύριον | *Kyrion* Herraksi αὐτὸν | *auton* Häntä καλεῖ | *kalei* kutsuu καὶ | *kai* niin πῶς | *pōs* kuinka υἱὸς | *hyios* Poikansa αὐτοῦ | *autou* hänen ἐστὶν | *estin* Hän on

Delitzsch הַיְהוָה | hinneh הַיְהוָה | David אֲדֹנָי | qore' לֹ | lo יִדְאָ | 'ADON אֲדֹנָי | ve'eich אֲדֹנָי | hu' בְּנֵוֹ | beno

TKIS Daavid kutsuu Häntä siis Herraksi. Kuinka Hän sitten on hänen poikansa?"

STLK Daavid siis kutsuu häntä Herraksi. Miten hän on hänen poikansa?"

BIBLIA 1776 Koska siis David kutsuu hänen Herraksensa, kuin hän on hänen Poikansa?

45. *TR* ἀκούοντος | *akouontos* ja kuullen δὲ | *de* παντὸς | *pantos* kaiken τοῦ | *tou* λαοῦ | *laou* kansan εἶπε | *eipe* Hän sanoi τοῖς | *tois* μαθηταῖς | *mathētais* opetuslapsilleen αὐτοῦ | *autou*

Delitzsch וַיִּשְׁמַע | vajjo'mer וַיִּשְׁמַע | 'el-talmidaiv בְּאָזְנֵי | be'oznei כָּל־הָעָם | kol-ha'am

TKIS Kaiken kansan kuullen Hän sanoi opetuslapsilleen:

STLK Kaiken kansan kuullen hän sanoi opetuslapsilleen:

BIBLIA 1776 Mutta kuin kaikki kansa sen kuuli, sanoi hän opetuslapsillensa:

46. *TR* προσέχετε | *prosechete* varokaa ἀπὸ | *apo* τῶν | *tōn* γραμματέων | *grammateōn* kirjanoppineita τῶν | *tōn* θελόντων | *thelontōn* jotka tahtovat περιπατεῖν | *peripatein* kulkea ἐν | *en* στολαῖς | *stolais* pitkissä viitoissa καὶ | *kai* ja φιλούντων | *filountōn* rakastavat ἀσπασμοὺς | *aspassmous* tervehdyksiä ἐν | *en* ταῖς | *tais* ἀγοραῖς | *agorais* toreilla καὶ | *kai* ja πρωτοκαθεδρίας | *prōtokathedrias* etummaisista istuimista ἐν | *en* ταῖς | *tais* συναγωγαῖς |

synagōgais synagoogissa καὶ | *kai* ja πρωτοκλισίας | *prōtoklisias* ensimmäisiä paikkoja ἐν | *en* τοῖς | *tois* δείπνοις· | *deipnois* kutsuilla

Delitzsch הַזָּהָרוּ | hizzaharu מִן־הַסּוֹפְרִים | min-has'soferim הַחֲפֻצִּים | hachafetzim לְהִתְהַלֵּךְ | le'hithallech עֲטוּפֵי | 'atufei טְלִית | tallit וְאֵהָבִים | ve'o'havim אֶת־מִשְׁבְּחֵי | 'et-she'elot שְׁלוֹמָם | shelomam בְּשִׁוְקִים | bash'shevaqim וְאֶת־הַסְּבֹת | ve-et-moshevei הָרָאֵשׁ | harosh בְּבִתֵּי | bevattei הַכְּנִסְיֹת | hakenesijot וְאֶת־הָרָאֵשׁ | ve-et-hasibbot הָרָאֵשׁ | harosh בְּעֻדוֹת | basse'udot

TKIS ”Varokaa kirjanoppineita, jotka tahtovat käyskennellä pitkissä vaipoissa ja rakastavat tervehtimisiä toreilla ja etumaisia istuimia synagoogissa ja ensimmäisiä sijoja kutsuilla,

STLK ”Kavahtakaa kirjanoppineita, jotka tahtovat kulkea pitkissä viitoissa ja haluavat tervehdyksiä toreilla, etumaisia istuimia synagogissa ja ensimmäisiä sijoja pidoissa,

BIBLIA 1776 Kavahtakaat kirjanoppineita, jotka tahtovat käydä pitkissä vaatteissa ja ottavat hyväksi tervehdykset turulla, ja ylimmäiset istuimet synagogissa, ja ylimmäiset siat ehtoollisissa,

47. **TR** οἱ | *hoi* jotka κατεσθίουσι | *katesthiousi* syövät τὰς | *tas* οἰκίας | *oikias* huoneet τῶν | *tōn* χηρῶν | *chērōn* leskien καὶ | *kai* ja προφάσει | *profasei* näön vuoksi μακρὰ | *makra* pitkään προσεύχονται | *proseuchontai* rukoilevat οὗτοι | *houtoi* siitä λήψονται | *lēpsontai* he saavat περισσότερον | *perissoteron* kovemman κρίμα | *krima* tuomion

Delitzsch הַבְּלָעִים | habole'im אֶת־בְּתֵי | 'et-battei הָאֲלֵמָנוֹת | ha'almanot וּמְאַרְיָכִים | uma'arichim תְּפִלָּתָם | tefilatam לְמַרְאֵה | le'mar'eh עֵינָיִם | 'einaim הַמָּה | hemma מִשְׁפָּט | mishpat עַל־יְתֵר | 'al-jeter יִקְחֻ | jiqqachu

TKIS noita, jotka syövät leskien huoneet ja näön vuoksi rukoilevat pitkään. He saavat sitä kovemman tuomion."

STLK noita, jotka syövät leskien talot ja näön vuoksi pitävät pitkiä rukouksia. He saavat sitä kovemman tuomion."

BIBLIA 1776 Jotka syövä leskein huoneet, ja muodoksi pitävät pitkät rukoukset: heidän pitää saaman sitä raskaamman tuomion.

21 Luku

1. *TR* ἀναβλέψας | *anablepsas* ja nostaessa katseensa δὲ | *de* εἶδε | *eide* Hän näki τοὺς | *tous* βάλλοντας | *ballontas* laittavan τὰ | *ta* δῶρα | *dōra* lahjojaan αὐτῶν | *autōn* εἰς | *eis* τὸ | *to* γαζοφυλάκιον | *gadzofylakion* uhriarkkuun πλουσίους· | *plousious* rikkaiden

Delitzsch וַיַּבֶּט | vajjabet וַיַּרְא | vajjar' אֶת־הַעֲשִׂירִים | 'et-ha'ashirim מִן־הַמַּשְׁלִיחִים | mashlichim אֶת־נְדָבוֹתָם | 'et-nidvotam לְאַרֹן | la'aron הָאוֹצָר | ha'otzar

TKIS Nostaessaan katseensa Jeesus* näki rikkaitten panevan lahjojaan uhriarkkuun.

STLK Hän katseli ja näki rikkaiden panevan lahjoja uhriarkkuun.

BIBLIA 1776 Mutta kuin hän katsoi, näki hän rikkaat panevan lahjojansa uhriarkkuun.

2. *TR* εἶδε | *eide* ja Hän näki δὲ | *de* καὶ | *kai* myös τινα | *tina* erään χήραν | *chēran* lesken πενιχρὰν | *penichran* köyhän βάλλουσαν | *ballousan* laittavan ἐκεῖ | *ekei* sinne δύο | *dyo* kaksi λεπτά | *lepta* ropoa

Delitzsch וַיַּרְא | vajjar' גַּם־אֶלְמָנָה | gam-'almana וַיַּגִּיד | 'anijja נֹתֵנֶת | notenet בּוֹ | bo שֶׁתֵּי | shetei פְּרוֹטוֹת | ferutot

TKIS Ja Hän näki myös (erään) köyhän lesken panevan siihen kaksi ropoa*.

STLK Hän näki myös köyhän lesken panevan siihen kaksi ropoa.

BIBLIA 1776 Hän näki myös köyhän lesken panevan siihen kaksi ropoa.

3. *TR* καὶ | *kai* silloin εἶπεν | *eipen* Hän sanoi ἀληθῶς | *alēthōs* todella λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille ὅτι | *hoti* että ἡ | *hē* χήρα | *chēra* leski ἡ | *hē* πτωχὴ | *ptōchē* köyhä αὕτη | *autē* tämä πλεῖον | *pleion* eniten πάντων | *pantōn* kaikista ἔβαλεν· | *ebalen* antoi

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mar אֶמֶת | 'emet אֹמֵר | 'omer לְכֶם | 'ani לַחֵם | la'chem כִּי | ki הָאֶלְמָנָה | ha'almana הַעֲשִׂיָה | ha'anijja הַזֹּאת | hazzot נֹתֵנָה | natena יוֹתֵר | joter מְקֻלָּם | mikkulam

TKIS Niin Hän sanoi: "Totisesti sanon teille: tämä köyhä leski pani enemmän kuin kaikki muut.

STLK Hän sanoi: "Totisesti sanon teille: tämä köyhä leski pani kaikkein eniten.

BIBLIA 1776 Ja sanoi: totisesti sanon minä teille: tämä köyhä leski pani enemmän kuin nämät kaikki.

4. **TR** ἅπαντες | *hapantes* sillä kaikki γὰρ | *gar* οὗτοι | *houtoi* nuo ἐκ | *ek* τοῦ
| *tou* περισσεύοντος | *perisseuontos* liiastaan αὐτοῖς | *autois* ἔβαλον | *ebalon*
antoivat εἰς | *eis* τὰ | *ta* δῶρα | *dōra* lahjaksi τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou*
Jumalalle αὕτη | *autē* mutta tämä δὲ | *de* ἐκ | *ek* τοῦ | *tou* ὑστερήματος |
hysterēmatos puutteestaan αὐτῆς | *autēs* ἅπαντα | *hapanta* koko τὸν | *ton* βίον
| *bion* elämisensä ὅν | *hon* joka εἶχεν | *eichen* hänellä oli ἔβαλε | *ebale* antoi

Delitzsch כִּי | *ki* כְּלֹאֵלָהּ | *chol-'elleh* הִתְנַדְּבוּ | *hitnaddevu* לְאֵלֹהִים | *le'ELOHIM*
מִהַעֲדָה | *meha'odef* מִשְׁלָהֶם | *shellahem* וְהִיא | *vehi'* מִמְּחֻרֹנָה | *mechesronah* אֶת־
כֹּל־רְחֻשָׁהּ | *'et-kol-rechushah* נָתַן | *natana*

TKIS Sillä kaikki nuo panivat liiastaan (Jumalan) uhrilahjojen joukkoon, mutta tämä pani puutteestaan koko elantonsa, mikä hänellä oli."

STLK Sillä kaikki nuo panivat lahjansa liiastaan, mutta tämä pani puutteestaan, koko elämisensä, mitä hänellä oli."

BIBLIA 1776 Sillä kaikki nämät panivat siitä, mitä heillä liiaksi oli, Jumalan uhriski, vaan tämä pani köyhydestänsä kaiken tavaransa, mikä hänellä oli.

5. **TR** καὶ | *kai* kun τινῶν | *tinōn* muutamat λεγόντων | *legontōn* sanoivat περὶ
| *peri* τοῦ | *tou* ἱεροῦ | *ierou* pyhäköstä ὅτι | *hoti* että λίθοις | *lithois* kivillä
καλοῖς | *kalois* kauniilla καὶ | *kai* ja ἀναθήμασι | *anathēmasi* temppelelahjoilla
κεκόσμηται | *kekosmētai* se on koristettu εἶπε | *eipe* Hän sanoi

Delitzsch וַיְהִי | *vaje'hi* בְּאֶמְרָם | *be'ameram* עַל־הַמִּקְדָּשׁ | *'al-hammiqdash* כִּי־
מִהַעֲדָה | *ki-mehuddar* הוּא | *hu'* בְּאֲבָנִים | *ba'avanim* יָפוֹת | *jafot* וּבְמַתָּנוֹת | *uvemattanot*
וַיֵּאמֶר | *vajjo'mar*

TKIS Kun muutamat puhuivat pyhäköstä, että se oli kaunistettu kauniilla kivillä ja temppelelahjoilla, sanoi Hän:

STLK Kun muutamat puhuivat pyhäköstä, kuinka se oli kauniilla kivillä ja esille pannuilla lahjoilla kaunistettu, hän sanoi:

BIBLIA 1776 Ja kuin muutamat sanoivat hänelle templistä, kuinka kauniilla kivillä ja kappaleilla se kaunistettu oli, niin hän sanoi:

6. **TR** ταῦτα | *tauta* näitä ἃ | *ha* mitä θεωρεῖτε | *theōreite* katselette ἐλεύσονται | *eleusontai* tulevat ἡμέραι | *hēmerai* päivät ἐν | *en* αἷς | *hais* jolloin οὐκ | *ouk* εἰ ἀφεθήσεται | *afethēsetai* jätetä λίθος | *lithos* kiveä ἐπὶ | *epi* päälle λίθῳ | *lithō* kiven ὅς | *hos* jota οὐ | *ou* εἰ καταλυθήσεται | *katalythēsetai* maahan hajoiteta

Delitzsch אֵת | 'et אֲשֶׁר | 'asher אֲתֵם | 'attem רֹאִים | ro'im הֲנֵה | hinneh מִיָּמִים | jamim בָּאִים | ba'im וְלֹא | velo' תִּשְׁאֵר | tish'sha'er אֶבֶן | 'even עַל־אֶבֶן | 'al-'even אֲשֶׁר | 'asher לֹא | lo' תִּתְפָּרֵק | titparaq

TKIS ”Päivät tulevat, jolloin tästä mitä katselette, ei jää kiveä kiven päälle maahan sortumatta.”

STLK ”Päivät tulevat, jolloin tästä, mitä katselette, ei jää kiveä kiven päälle, maahan hajottamatta.”

BIBLIA 1776 Näitäkö te katselette? Ne päivät pitää tuleman, joina ei pidä kiveä kiven päälle jätettämän, jota ei maahan jaoteta.

7. **TR** ἐπηρώτησαν | *epērōtēsan* niin he kysyivät δὲ | *de* αὐτόν | *auton* Häneltä λέγοντες | *legontes* sanoen διδάσκαλε | *didaskale* Opettaja πότε | *pote* milloin οὖν | *oun* sitten ταῦτα | *tauta* nämä ἔσται | *estai* tulevat καὶ | *kai* ja τί | *ti* mikä τὸ | *to* σημεῖον | *sēmeion* merkkinä ὅταν | *hotan* jolloin μέλλῃ | *mellē* tulevat ταῦτα | *tauta* nämä γίνεσθαι | *ginesthai* tapahtumaan

Delitzsch וַיִּשְׁאַלְהוּ | vajjish'aluhu לְאֹמֵר | le'mor רַבִּי | Rabbi מִתִּי | matai אֲפֹאֶ | 'efo' תִּהְיֶה | tihjeh תִּזְ | zot וְמָה | umah הוּא | hu' תִּהְיֶה | ha'ot לַעֲ | le'et הַיּוֹתֵה | hejotah

TKIS Niin he kysyivät Häneltä sanoen: ”Opettaja, milloin tämä sitten tapahtuu? Ja mikä on merkkinä, kun tämä alkaa toteutua?”

STLK He kysyivät häneltä sanoen: "Opettaja, milloin tämä sitten tapahtuu? Mikä on oleva merkki siitä, kun se tulee tapahtumaan?"

BIBLIA 1776 Niin he kysyivät häneltä ja sanoivat: Mestari, koskas nämät tapahtuvat? ja mikä merkki on, koska nämät tulevat?

8. **TR** ó | *ho* δὲ | *de* niin εἶπε | *eipe* Hän sanoi βλέπετε | *blepete* katsokaa μὴ | *mē* ettei πλανηθῆτε· | *planēthēte* teitä eksytetä πολλοὶ | *polloi* sillä monet γὰρ | *gar* ἐλεύσονται | *eleusontai* tulevat ἐπὶ | *epi* τῷ | *tō* ὀνόματί | *onomati* nimelläni μου | *mou* minun λέγοντες | *legontes* sanoen ὅτι | *hoti* että Ἐγὼ | *Egō* Minä εἶμι· | *Eimi* Olen καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* καιρὸς | *kairos* aika ἤγγικε | *ēngike* on lähellä μὴ | *mē* älkää οὖν | *oun* siis πορευθῆτε | *poreuthēte* seuratko ὀπίσω | *opisō* jäljessä αὐτῶν | *autōn* heidän

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer רַא | re'u פְּנֵי תַּתְּעוּ | pen-titta'u כִּי | ki רַבִּים | rabbim יָבֹאוּ | javo'u בְּשָׂמִי | bishemi לְאֹמֵר | le'mor אֲנִי | 'ANI הוּא | HU' וְהֵי עַתָּה | ve'ha'et קְרוֹבָה | qerova וְאֵתְּם | ve'attem תֵּלְכוּ | 'al-telechu אֲחֵרֵיהֶם | a'chareihem

TKIS Hän sanoi: "Varokaa, ettei teitä eksytetä. Sillä monet tulevat nimessäni sanoen: *'Minä olen'* ja: 'Aika on lähellä.' Älkää siis menkö heidän perässään.

STLK Hän sanoi: "Katsokaa, ettei teitä eksytetä. Sillä monta tulee minun nimessäni sanoen: 'MINÄ OLEN', ja: 'Aika on lähellä.' Mutta älkää menkö heidän perässään.

BIBLIA 1776 Hän sanoi: katsokaat, ettei teitä petetä; sillä moni tulee minun nimeeni ja sanoo: minä se olen! aika on kyllä läsnä, älkäätkin kuitenkaan heitä seuratko.

9. **TR** ὅταν | *hotan* ja kun δὲ | *de* ἀκούσητε | *akousēte* kuulette πολέμους | *polemous* sodista καὶ | *kai* ja ἀκαταστασίας | *akatastasias* kapinoista μὴ | *mē* älkää πτοηθῆτε· | *ptoēthēte* pelästykö δεῖ | *dei* sillä pitää γὰρ | *gar* ταῦτα | *tauta* näiden γενέσθαι | *genesthai* tapahtua πρῶτον | *prōton* ensin ἀλλ' | *all* mutta οὐκ | *ouk* ei εὐθέως | *eutheōs* heti τὸ | *to* τέλος | *telos* (ole) loppu

Delitzsch וַיְשָׂמְעוּ | uveshame'achem מִלְחָמוֹת | milchamot וּמְהוּמוֹת | umehumot אֲלֵי תַחַתּוֹ | 'al-techattu כִּי | ki הָיָה | hajo תְּהִי־הָזוֹת | tihjeh-zot לְרֵאשׁוֹנָה | lari'shona אַךְ-עוֹד | 'ach-'od קֶצֶץ | qetz לְמוֹעֵד | lammo'ed

TKIS Kun kuulette sodista ja kapinoista, älkää pelästykö. Sillä näitten täytyy ensin tapahtua, mutta loppu ei ole vielä heti."

STLK Kun kuulette sodista ja kapinoista, älkää pelästykö. Sillä näiden täytyy ensin tapahtua, mutta se ei ole heti loppu."

BIBLIA 1776 Mutta kuin te kuulette sotia ja kapinoita, niin älkää peljästykö; sillä nämät pitää ensin tapahtuman, vaan ei kohta loppu ole.

10. **TR** τότε | *tote* sitten ἔλεγεν | *elegen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ἐγερθήσεται | *egerthēsetai* nousee ἔθνος | *ethnos* kansa ἐπὶ | *epi* vastaan ἔθνος | *ethnos* kansaa καὶ | *kai* ja βασιλεία | *basileia* valtakunta ἐπὶ | *epi* vastaan βασιλείαν· | *basileian* valtakuntaa

Delitzsch וַיִּקְרָא | vajjosef דַּבֵּר | daber אֶלְיָהֶם | 'aleihem לֵאמֹר | le'mor יְקוּם | jaqum גּוֹי | goi עַל־גּוֹי | 'al-goi וּמַמְלָכָה | umamlacha עַל־מַמְלָכָה | 'al-mamlacha

TKIS Sitten Hän sanoi heille: "Kansa nousee kansaa vastaan ja valtakunta valtakuntaa vastaan.

STLK Hän sanoi heille: "Kansa nousee kansaa vastaan ja valtakunta valtakuntaa vastaan,

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi heille: kansa nousee kansaa vastaan, ja valtakunta valtakuntaa vastaan.

11. **TR** σεισμοί | *seismoi* maanjäristyksiä τε | *te* μεγάλοι | *megaloi* suuria κατὰ | *kata* τόπους | *topous* paikoin καὶ | *kai* ja λιμοὶ | *limoi* nälänhätää καὶ | *kai* ja λοιμοὶ | *loimoi* ruttoa ἔσονται | *esontai* on oleva φόβητρά | *fobētra* kauhistuksia τε | *te* καὶ | *kai* myös σημεῖα | *sēmeia* merkkejä ἀπ' | *ap* οὐρανοῦ | *ouranou* taivaalla μεγάλα | *megala* suuria ἔσται | *estai* on oleva

Delitzsch וַהֲיֵא | ve'haja רַעַשׁ | ra'ash גְּדוֹל | gadol כֹּה | koh וְכֹה | vachoh וְרַעַב | vera'av וְדָבַר | vadaver וְגַם־מִוְרָאִים | vegam-mora'im וְאֵתוֹת | ve'otot גְּדֻלוֹת | gedolot מִן־הַשָּׁמַיִם | min-hash'shamaim

TKIS Monin paikoin on oleva suuria maanjäristyksiä ja *nälänhätää ja ruttoa*. On myös pelottavia näkyjä ja suuria merkkejä taivaalla.

STLK ja tulee paikoin suuria maanjäristyksiä, ruttoa ja nälänhätää, ja on oleva pelottavia näkyjä ja taivaalta tulevia suuria merkkejä.

BIBLIA 1776 Ja suuret maan vapistukset pitä joka paikassa tuleman, nälkä ja rutto, kauhistukset ja suuret ihmeet taivaasta tapahtuvat.

12. *TR* πρὸ | *pro* ja ennen δὲ | *de* τούτων | *toutōn* näitä ἀπάντων | *hapantōn* kaikkia ἐπιβαλοῦσιν | *epibalousin* he käyvät ἐφ' | *ef* ὑμᾶς | *hymas* teihin τὰς | *tas* χεῖρας | *cheiras* käsiksi αὐτῶν | *autōn* καὶ | *kai* ja διώξουσιν | *diōksousi* vainoavat παραδιδόντες | *paradidontes* luovuttaen εἰς | *eis* συναγωγὰς | *synagōgas* synagoogiin καὶ | *kai* ja φυλακὰς | *fylakas* vankiloihin ἀγομένουσιν | *agomenous* vievät ἐπὶ | *epi* βασιλεῖς | *basileis* kuninkaille καὶ | *kai* ja ἡγεμόνας | *hēgemonas* maaherroille ἕνεκεν | *heneken* vuoksi τοῦ | *tou* ὀνόματος | *onomatos* nimeni μου | *mou* minun

Delitzsch וְלִפְנֵי | velifnei כָּל־אֱלֹהִים | chol-'elleh יִשְׁלַחְךָ | ishlechu בְּכֶם | vachem אֶת־יְדֵיהֶם | 'et-jedeihem וַיִּרְדְּפוּ | ve'irdefu וַיִּמְסְרוּ | ve'imseru אֶתְכֶם | 'etchem לְבַתִּי | le'vattei לְבַתִּי | chenesijot וְאֶל־בָּתֵּי | ve'el-battei כְּלָאִים | chela'im וְתוֹבְאֵי | vetuve'u לְפָנַי | lifnei מְלָכִים | melachim וּמְשֻׁלִּים | umshelim לְמַעַן | le'ma'an שְׁמִי | shemi

TKIS Mutta ennen tätä kaikkea he käyvät teihin käsiksi ja vainoavat teitä ja luovuttavat synagoogiin ja vankiloihin ja vievät kuningasten ja maaherrain eteen minun nimeni vuoksi.

STLK Mutta ennen tätä kaikkea he käyvät teihin käsiksi, vainoavat teitä, luovuttavat teitä synagoogiin ja vankiloihin ja vievät teitä kuningasten ja hallitsijoiden eteen minun nimeni tähden.

BIBLIA 1776 Mutta ennen näitä kaikkia heittäivät he kätensä teidän päällemme, vainoovat ja antavat ylönsä teitä synagoogiin ja vankiuteen, ja vetävät teitä kuningasten ja esimiesten eteen, minun nimeni tähden.

13. *TR* ἀποβήσεται | *apobēsetai* ja näin joudutte δὲ | *de* ὑμῖν | *hymin* te εἰς | *eis* μαρτύριον | *martyrion* todistamaan

Delitzsch וְהִיָּתְהָאִזָּת | ve'hajeta-zot לְכֶם | la'chem לְעֵדוּת | le'edut

TKIS Mutta se koituu teille todistamiseksi.

STLK Mutta näin te joudutte todistamaan.

BIBLIA 1776 Mutta se tapahtuu teille todistukseksi.

14. *TR* θέσθε | *thesthe* pankaa οὖν | *oun* siis εἰς | *eis* τὰς | *tas* καρδίας | *kardias* sydämiinne ὑμῶν | *hymōn* teidän μὴ | *mē* ettette προμελετᾶν | *promeletan* edeltä ajattele ἀπολογηθῆναι· | *apologēthēnai* mitä sanoisitte puolestanne

Delitzsch עַל־כֵּן | 'al-ken וְשִׁיתוּ | shitu לְבַבְכֶם | le'vavchem לְבִלְתִּי | le'vilti לֹא־ | de'og בְּמַה | bammeh וְצִדְקַתְךָ | titztaddaqu

TKIS Pankaa siis sydämellenne, ettette etukäteen valmistaudu puolustautumaan.

STLK Pankaa siis sydämellenne, ettette edeltäpäin huolehdi, miten vastaatte puolestanne.

BIBLIA 1776 Niin pankaat nyt se teidän sydämeenne, ettette ennen ajattelisi, kuinka teidän pitää edestänne vastaaman:

15. *TR* ἐγὼ | *egō* sillä minä γὰρ | *gar* δώσω | *dōsō* annan ὑμῖν | *hymin* teille στόμα | *stoma* suun καὶ | *kai* ja σοφίαν | *sofian* viisauden ἧ | *hē* jota οὐ | *ou* eivāt δυνήσονται | *dynēsontai* voi ἀντειπεῖν | *anteipein* vastustaa οὐδὲ | *oude* eikä ἀντιστῆναι | *antistēnai* asettua vastaan πάντες | *pantes* ketkään οἱ | *oi* jotka ἀντικείμενοι | *antikeimenoι* vastustavat ὑμῖν | *hymin* teitä

Delitzsch כִּי | ki אֲנֹכִי | 'anochi נֹתֵן | noten לְךָ | la'chem פֶּה | peh וְחִכְמָה | ve'chochema אֲשֶׁר | 'asher לֹא־יִכְלֹ | lo'-juchelu לְעַמֹּד | la'amod לְפָנֶיךָ | le'faneha וְלִדְבַר | uledaber נִגְדָה | negdah כָּל־מִתְקַוְּמֵיכָם | kol-mitqomemeichem

TKIS Sillä minä annan teille puhekyvyn* ja viisauden, jota vastaan eivät ketkään vastustajanne kykene väittämään tai asettumaan.

STLK Sillä minä annan teille suun ja viisauden, jota vastaan ei yksikään teidän vastustajistanne kykene asettumaan tai väittämään.

BIBLIA 1776 Sillä minä annan teille suun ja viisauden, jota ei he voi puhua vastaan eikä seisoa vastaan, kaikki jotka teitä vastaan ovat.

16. *TR* παραδοθήσεσθε | *paradothēsesthe* ja luovuttavat δὲ | *de* καὶ | *kai* myös ὑπὸ | *hypo* γονέων | *goneōn* vanhempanne καὶ | *kai* ja ἀδελφῶν | *adelfōn* veljenne καὶ | *kai* ja συγγενῶν | *syngenōn* sukulaisenne καὶ | *kai* ja φίλων | *filōn* ystävänne καὶ | *kai* ja θανατώσουσιν | *thanatōsousin* tapetaan ἕξ | *eks* muutamat ὑμῶν | *hymōn* teistä

Delitzsch וגַּם־תִּמְסְרוּ | vegam-timmaseru עַל־יְדֵי | 'al-jedei יוֹלְדֵיכֶם | joledeichem וְאָחֵיכֶם | va'acheichem וְקֵרֹבֵיכֶם | uqeroveichem וְרַעֲיֵיכֶם | vere'eichem וְיָמִיתוּ | vejamitu מִכֶּם | mikkem

TKIS Myös vanhemmat ja veljet ja sukulaiset ja ystävät antavat teitä alttiiksi ja tappavat joitakin teistä.

STLK Myös vanhemmat, veljet, sukulaiset ja ystävät antavat teitä alttiiksi, muutamia teistä tapetaan,

BIBLIA 1776 Niin te myös annetaan ylön vanhimmilta, veljiltä, langoilta ja ystäviltä, ja muutamat teistä he tappavat,

17. *TR* καὶ | *kai* ja ἔσεσθε | *esesthe* οὐ μισοῦμενοι | *misoumenoi* vihaamia ὑπὸ | *hypo* πάντων | *pantōn* kaikkien διὰ | *dia* vuoksi τὸ | *to* ὄνομά | *onoma* nimeni μου | *mou* minun

Delitzsch וְהִיִּיתָ | vihjitem וְשֵׁנוּאֵי | senu'im לְכֹל־אָדָם | le'chol-'adam לְמַעַן | le'ma'an שְׂמִי | shemi

TKIS Ja te tulette kaikkien vihattaviksi minun nimeni vuoksi.

STLK ja olette kaikkien vihaamia minun nimeni tähden.

BIBLIA 1776 Ja te tulette vihattaviksi kaikilta, minun nimeni tähden.

18. *TR* καὶ | *kai* mutta θριξ | *thriks* hius ἓκ | *ek* τῆς | *tēs* κεφαλῆς | *kefalēs* päästänne ὑμῶν | *hymōn* teidän οὐ μὴ | *ou mē* ei edes ἀπόληται | *apolētai* katoa

Delitzsch אֶחָד | 'ach לֹא־יִפֹּל | lo'-jipol מִשֵּׁנְעָרָת | missa'arat רֹאשְׁךָ | ro'shechem אֶרֶץ | 'aretza

TKIS Mutta ei hiuskaan päästänne katoa.

STLK Mutta hiuskarvakaan ei katoa päästänne.

BIBLIA 1776 Vaan ei hiuskarvakaan pidä teidän päästänne hukkuman.

19. **TR** ἐν | *en* τῆ | *tē* ὑπομονῆ | *hypomonē* kestäväisyydellänne ὑμῶν | *hymōn* teidän κτήσασθε | *ktēsasthe* voitatte τὰς | *tas* ψυχὰς | *psychas* sielunne ὑμῶν | *hymōn* teidän

Delitzsch בְּתוֹחַלְתֵּיכֶם | betochaltechem קְנִי | qenu לְךָ | la'chem אֵת | 'et נַפְשֵׁיכֶם | nafshoteichem

TKIS *Omistakaa elämänne kestävyyttenne avulla.*

STLK Kestäväisyydellänne saatte omaksenne elämän.

BIBLIA 1776 Pitäkää teidän sielunne kärsivällisyydessä.

20. **TR** ὅταν | *hotan* ja kun δὲ | *de* ἴδητε | *idēte* näette κυκλουμένην | *kykloumenēn* ympäröimänä ὑπὸ | *hypo* στρατοπέδων | *stratopedōn* sotajoukkojen τὴν | *tēn* Ἱερουσαλὴμ | *Ierusalēm* Jerusalemin τότε | *tote* silloin γινώτε | *gnōte* ymmärtäkää ὅτι | *hoti* että ἤγγικεν | *ēngiken* on lähellä ἢ | *hē* ἐρήμωσις | *erēmōsis* hävitys αὐτῆς | *autēs* sen

Delitzsch וְכַאֲשֶׁר | vecha'asher תִּירְאוּ | tir'u מַחֲנוֹת | machanot סוּבְבִים | sovevim אֶת־יְרוּשָׁלַיִם | 'et-Jerushalaim יִדְעוּ | jadoa' תֵּדַעוּ | tede'u כִּי | ki קָרָב | qarav חֲרָבָנָה | chorbanah

TKIS Mutta kun näette Jerusalemin sotajoukkojen ympäröimänä, silloin tietäkää, että sen hävitys on lähellä.

STLK Mutta kun näette Jerusalemin sotajoukkojen ympäröimänä, silloin tietäkää, että sen hävitys on lähellä.

BIBLIA 1776 Mutta kuin te näette Jerusalemin sotaväeltä piiritettävän, niin tietäkää, että hänen perikatonsa on lähestynyt.

21. **TR** τότε | *tote* silloin οἱ | *oi* jotka ἐν | *en* ovat τῆ | *tē* Ἰουδαία | *Ioudaia* Juudeassa φευγέτωσαν | *feuketōsan* paetkoot εἰς | *eis* τὰ | *ta* ὄρη· | *orē*

vuorille καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* jotka ἐν | *en* ovat μέσω | *mesō* keskellä αὐτῆς | *autēs* sitä ἐκχωρεῖτωσαν· | *ekchōreitōsan* lähteköön pois καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* jotka ἐν | *en* ταῖς | *tais* χώραις | *chōrais* maaseudulla μὴ | *mē* älköön εἰσερχέσθωσαν | *eisarchesthōsan* menkö εἰς | *eis* αὐτήν | *autēn* sinne

Delitzsch אַז | 'az יְנוֹסוּ | janusu אֲנֹשֵׁי | 'anshei יְהוּדָה | Jehudah אֶל־הַהָרִים | 'el-heharim וְאֲשֶׁר | va'asher הֵם | hem בְּתוֹכָהּ | betochah יֵצְאוּ | jetze'u וְאֲשֶׁר־הֵם | va'asher-hem בְּפְרָזוֹת | bapperazot אֶל־יְבוּאוּ | 'al-javo'u בָּהּ | vah

TKIS Silloin Juudeassa olevat paetkoot vuorille, ja Jerusalemissa* olevat lähtekööt pois, ja maaseudulla olevat älkööt menkö sinne.

STLK Silloin ne, jotka Juudeassa ovat, paetkoot vuorille, ne, jotka ovat kaupungissa, lähtekööt sieltä pois, ja ne, jotka ovat maalla, älkööt menkö kaupunkiin.

BIBLIA 1776 Silloin ne, jotka Juudeassa ovat, paetkaan vuorille, ja jotka hänen keskellensä ovat, ne lähtekään sieltä ulos, ja jotka maalla ovat, älkään häneen menkö sisälle.

22. **TR** ὅτι | *hoti* sillä ἡμέραι | *hēmerai* päivät ἐκδικήσεως | *ekdikēseōs* rangaistuksen αὐταί | *hautai* ne εἰσι | *eisi* ovat τοῦ | *tou* πληρωθῆναι | *plērōthēnai* että täyttyisi πάντα | *panta* kaikki τὰ | *ta* mitä γεγραμμένα | *gegrammena* on kirjoitettu

Delitzsch כִּי־יָמֵי | ki-jemei נִקָּם | naqam הַיָּמָה | hemma לְמַלְאֹת | le'mallot כָּל־הַכְּתוּב | kol-haKatuv

TKIS Sillä ne ovat koston päiviä, jotta kaikki toteutuisi, mikä on kirjoitettu.

STLK Sillä ne ovat koston päiviä, että kaikki täyttyisi, mikä on kirjoitettu.

BIBLIA 1776 Sillä ne ovat kostopäivät, että kaikki täytettäisiin, mitkä kirjoitetut ovat.

23. **TR** οὐαὶ | *ouai* mutta νοὶ δὲ | *de* ταῖς | *tais* ἐν | *en* γαστρὶ | *gastri* raskaana ἐχούσαις | *echousais* olevia καὶ | *kai* ja ταῖς | *tais* θηλαζούσαις | *thēladzousais* imettäviä ἐν | *en* ἐκείναις | *ekainais* niinä ταῖς | *tais* ἡμέραις· | *hēmerais* päivinä ἔσται | *estai* sillä on oleva γὰρ | *gar* ἀνάγκη | *anagkē*

ahdistus μεγάλη | *megalē* suuri ἐπὶ | *epi* päällä τῆς | *tēs* γῆς | *gēs* maan καὶ |
kai ja ὀργῆ | *orgē* viha ἐν | *en* τῷ | *tō* päällä λαῶ | *laō* kansan τούτῳ | *toutō*
tämän

Delitzsch וַיֹּא | ve'oi לְהָרוֹת | le'harot וְלַמֵּינִיקוֹת | velammeiniqot בַּיָּמִים | bajamim
הָהֵם | hahem כִּי | ki תִּהְיֶה | tihjeh צָרָה | tzara גְּדוּלָה | gedola בְּאַרְצָה | ba'aretz
וְקָצֵף | veqetzef עַל־הָעַם | 'al-ha'am הַזֶּה | hazzeh

TKIS Voi raskaita ja imettäviä niinä päivinä! Sillä suuri hätä on oleva maan päällä ja viha tätä kansaa vastaan.

STLK Voi raskaita ja imettäväisiä niinä päivinä! Sillä suuri hätä on oleva maan päällä ja viha tätä kansaa kohtaan.

BIBLIA 1776 Mutta voi raskaita ja imettäväisiä niinä päivinä! Sillä suuri vaiva pitää maan päällä oleman ja viha tämän kansan päällä.

24. **TR** καὶ | *kai* ja πεσοῦνται | *pesountai* he kaatuvat στόματι | *stomati* terään
μαχαίρας | *machairas* miekan καὶ | *kai* ja αἰχμαλωτισθήσονται |
aichmalōtisthēsontai heitä viedään vankeuteen εἰς | *eis* πάντα | *panta* kaikkiin
τὰ | *ta* ἔθνη· | *ethnē* kansoihin καὶ | *kai* ja Ἰερουσαλήμ | *Ierusalēm*
Jerusalem ἔσται | *estai* on oleva πατουμένη | *patoumenē* tallattavana ὑπὸ |
hypo ἐθνῶν | *ethnōn* pakanoiden ἄχρι | *achri* siihen asti πληρωθῶσι |
plērōthōsi kun täyttyy καιροὶ | *kairoi* aika ἐθνῶν | *ethnōn* pakanoiden

Delitzsch וַנְּפֹלוּ | venafelu לְפִי־חֶרֶב | le'fi-cherev וְהִגְלוּ | ve'hagelu אֶל־כָּל־הַגּוֹיִם |
'el-kol-ha'gojim וַיִּרְוּשָׁלַיִם | viJerushalaim תְּרָמֶם | terames בְּרַגְלֵי | beragelei גּוֹיִם |
gojim עַד | 'ad כִּי־יִמְלֹאוּ | ki-jimle'u עַתּוֹת | 'ittot הַגּוֹיִם | ha'gojim

TKIS He kaatuvat miekan terään ja heidät viedään vankeuteen kaikkien kansojen sekaan. Ja Jerusalem on oleva pakanain tallattavana, kunnes pakanain ajat täyttyvät.

STLK Heidä kaatuu miekan terään, heitä viedään vaggeiksi kaikkien kansojen sekaan, ja Jerusalem on oleva pakanoiden tallattavana, kunnes pakanain ajat täyttyvät.

BIBLIA 1776 Ja heidän pitää lankeeman miekan terään, ja he viedään vangiksi kaikkinaisen kansan sekaan. Ja Jerusalem pitää tallattaman pakanoilta, siihen asti kuin pakanain aika täytetään.

25. *TR* καὶ | *kai* ja ἔσται | *estai* on oleva σημεῖα | *sēmeia* merkkejä ἐν | *en* ἡλίῳ | *hēliō* auringossa καὶ | *kai* ja σελήνῃ | *selēnē* kuussa καὶ | *kai* ja ἄστροις | *astrois* tähdissä καὶ | *kai* ja ἐπὶ | *epi* päällä τῆς | *tēs* γῆς | *gēs* maan συνοχῇ | *synochē* ahdistus ἐθνῶν | *ethnōn* kansoilla ἐν | *en* ἀπορίᾳ | *aporia* toivottomuudessa ἠχούσης· | *ēchousēs* pauhatessa θαλάσσης | *thalassēs* meren καὶ | *kai* ja σάλου | *salou* aallokon

Delitzsch וְהָיָה | ve'haju אֶתֹת | 'otot בְּשָׁמַיִם | bash'shemesh וּבַיָּמִים | uvajjareach וּבְכֹכְבִים | uvakkochavim וְעַל־הָאָרֶץ | ve'al-ha'aretz מְצֻיָּקָה | metzuqa לְגוֹיִם | la'gojim וּמְבוּכָה | umevucha מִהֶמְיָת | mehemjat הַיָּם | haijam וְדָכְיוֹ | vedachejo

TKIS On oleva merkkejä auringossa ja kuussa ja tähdissä ja kansoilla epätoivoinen ahdistus maan päällä *pauhaavan meren aallokon* vuoksi.

STLK On oleva merkkejä auringossa, kuussa ja tähdissä, ja ahdistus kansoilla maan päällä ja epätoivo meren aaltoillessa.

BIBLIA 1776 Ja merkit pitää oleman auringossa ja kuussa ja tähdissä, ja maassa kansalla ahdistus epäilyksen tähden. Ja meri ja aallot pitää pauhaaman.

26. *TR* ἀποψυχόντων | *apopsychontōn* menehtyvät ἀνθρώπων | *anthrōpōn* ihmiset ἀπὸ | *apo* φόβου | *fobou* pelosta καὶ | *kai* ja προσδοκίας | *prosdokias* odotuksesta τῶν | *tōn* ἐπερχομένων | *eperchomenōn* mikä kohtaa τῆ | *tē* οἰκουμένη· | *oikoumenē* maanpiiriä αἱ | *hai* γὰρ | *gar* sillä δυνάμεις | *dynameis* voimat τῶν | *tōn* οὐρανῶν | *ouranōn* taivaiden σαλευθήσονται | *saleuthēsontai* järkkyvät

Delitzsch וַיִּמּוּגוּ | ve'immogu בְּגֵי־הָאָדָם | venei-ha'adam מֵאֵימָה | me'eima וּמִחֶרֶד | umecherdat הַבָּאֹת | haba'ot עַל־כָּל־הָאָרֶץ | 'al-kol-ha'aretz כִּי־כֹחֹת | ki-chochot הַשָּׁמַיִם | hash'shamaim יִתְמוֹטְטוּ | jitmotatu

TKIS Ihmiset menehtyvät pelätessään ja odottaessaan sitä, mikä maanpiiriä kohtaa, sillä taivaitten voimat järkkyvät.

STLK Ihmisiä menehtyy heidän pelätessään ja odottaessaan sitä, mikä maanpiiriä kohtaa; sillä taivaitten voimat järkkyvät.

BIBLIA 1776 Ja ihmiset maassa pitää nääntymän pelvon ja odottamisen tähden niitä, mitkä maan piirin päälle tulevat; sillä taivaan voimat pitää liikutettaman.

27. *TR* καὶ | *kai* ja τότε | *tote* silloin ὄψονται | *opsontai* he näkevät τὸν | *ton* υἱὸν | *hyion* Pojan τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen ἐρχόμενον | *erchomenon* tulevan ἐν | *en* νεφέλῃ | *nefelē* pilvessä μετὰ | *meta* δυνάμεως | *dynameōs* voimassa καὶ | *kai* ja δόξης | *doksēs* kunniaassa πολλῆς | *pollēs* suuressa

Delitzsch וְאִזְ | ve'az וְיָרָא? | jir'u אֶת־בֶּן־הָאָדָם | 'et-Ben-ha'Adam בָּא | ba' בְּעָנָן | ve'anan בְּגִבּוֹרָה | bigvura וּבְכָבוֹד | uvechavod רַב | rav

TKIS Silloin he näkevät Ihmisen Pojan tulevan pilvessä ylen voimallisena ja kirkkaana.

STLK Silloin he näkevät Ihmisen Pojan tulevan pilvessä suuressa voimassa ja kirkkaudessa.

BIBLIA 1776 Ja silloin heidän pitää näkemän Ihmisen Pojan tulevan pilvissä suurella voimalla ja kunnialla.

28. *TR* ἀρχομένων | *archomenōn* mutta kun alkavat δὲ | *de* τούτων | *toutōn* nämä γίνεσθαι | *ginesthai* tapahtua ἀνακύψατε | *anakypsate* ojentautukaa καὶ | *kai* ja ἐπάρατε | *eparate* nostakaa τὰς | *tas* κεφαλὰς | *kefalas* pääanne ὑμῶν· | *hymōn* teidän διότι | *dioti* sentähden että ἐγγίζει | *engidzei* on lähellä ἢ | *hē* ἀπολύτρωσις | *apolytrōsis* vapautuksenne ὑμῶν | *hymōn* teidän

Delitzsch וְכִשְׂרָ | vecha'asher תַּחַל | tachel לְהִיּוֹת | lihjot זֶה | zot הַתְּעוֹדְדוּ | hit'odedu וְיִשְׂאוּ | use'u רָאשֵׁיכֶם | ra'sheichem כִּי | ki קְרוּבָה | qerova גְּאֻלְתְּכֶם | ge'ullatchem לְבוֹא | lavo'

TKIS Mutta kun nämä alkavat tapahtua. rohkaiskaa* itsenne ja nostakaa pääanne, sillä vapautuksenne on lähellä."

STLK Mutta kun nämä alkavat tapahtua, nouskaa pystyyn ja nostakaa pääanne, sillä teidän vapautuksenne on lähellä."

BIBLIA 1776 Mutta kuin nämät rupeevat tapahtumaan, niin katsokaat, ja nostakaat pääanne ylös; sillä teidän lunastuksenne silloin lähestyy.

29. *TR* καὶ | *kai* ja εἶπε | *eipe* Hän kertoi παραβολὴν | *parabolēn* vertauksen
αὐτοῖς | *autois* heille ἴδετε | *idete* katsokaa τὴν | *tēn* συκῆν | *sykēn*
viikunapuuta καὶ | *kai* ja πάντα | *panta* kaikkia τὰ | *ta* δένδρα· | *dendra* puita

Delitzsch וַיְדַבֵּר | vaje'daber אֶלְיָהֶם | 'aleihem מִשָּׁל | mashal וְרָאוּ | re'u אֶת־הַתְּאֵנָה |
'et-hatte'ena וְעֵת־כָּל־הַעֲצִים | ve'et kol-ha'etzim

TKIS Hän puhui heille myös vertauksen: "Katsokaa viikunapuuta ja kaikkia puita.

STLK Hän puhui heille vertauksen: "Katsokaa viikunapuuta ja kaikkia puita.

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille vertauksen: katsokaat fikunapuuta ja kaikkia puita.

30. *TR* ὅταν | *hotan* kun προβάλωσιν | *probalōsin* ne puhkevat lehteen ἤδη |
ēdē jo βλέποντες | *blepontes* nähkää ἄφ' | *af* ἑαυτῶν | *heautōn* itsestänne
γινώσκετε | *ginōskete* ymmärtäkää ὅτι | *hoti* että ἤδη | *ēdē* jo ἐγγύς | *engys*
lähellä τὸ | *to* θέρος | *theros* kesä ἐστίν | *estin* on

Delitzsch כִּי־תִרְאוּ | ki-tir'au אֶתָּם | 'otam מוֹצִי'אִים | motzi'im אֶת־פְּרִחַם | 'et-
pircham הָלֹא | halo' יְדַבְּרֵם | jeda'tem כִּי | ki קָרַב | qarav הַקָּרִיב | haqqaitz

TKIS Kun ne jo puhkeavat lehteen, näette ja itsestänne ymmärrätte, että kesä on jo lähellä.

STLK Kun ne jo puhkeavat lehteen, siitä näette ja itsestänne ymmärrätte, että kesä on jo lähellä.

BIBLIA 1776 Kuin ne jo puhkeavat, niin te näette ja itse teistänne ymmärrätte, että suvi on jo läsnä.

31. *TR* οὕτω | *houtō* samoin καὶ | *kai* myös ὑμεῖς | *hymeis* te ὅταν | *hotan*
kun ἴδητε | *idēte* näette ταῦτα | *tauta* näiden γινόμενα | *ginomena* tapahtuvan
γινώσκετε | *ginōskete* ymmärtäkää ὅτι | *hoti* että ἐγγύς | *engys* lähellä ἐστίν |
estin on ἡ | *hē* βασιλεία | *basileia* valtakunta τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch כַּכֵּן | ka'cha אֶתְּאֶתְּם | 'af-'attem בְּבֹא | bevo' אֶלְהֵם | 'elleh לְעֵינֵיכֶם |
le'eineichem דְּעֵי | de'u כִּי | ki קְרוֹבָה | qerova מַלְכוּת | malchut הָאֱלֹהִים |
ha'ELOHIM

TKIS Samoin te myös, kun näette tämän tapahtuvan, tietäkää, että Jumalan valtakunta on lähellä.

STLK Samoin myös, kun näette tämän tapahtuvan, tietäkää, että Jumalan valtakunta on lähellä.

BIBLIA 1776 Niin myös te, kuin te näette nämät tapahtuvan, tietäkää, että Jumalan valtakunta on läsnä.

32. **TR** ἀμὴν | *amēn* todella λέγω | *legō* sanon ὑμῖν | *hymin* teille ὅτι | *hoti* että οὐ μὴ | *ou mē* ei παρέλθῃ | *parelthē* katoa ἢ | *hē* γενεὰ | *genea* sukupolvi αὕτη | *hautē* tämä ἕως | *heōs* ennenkuin ἂν | *an* πάντα | *panta* kaikki γένηται | *genētai* tapahtuu

Delitzsch אָמֵן | 'Amen אָמַר | 'omer אָנִי | 'ani לָכֵן | la'chem לָ | lo' יַעֲבֹר | ja'avor הַדּוֹר | haddor הַזֶּה | hazzeh עַד | 'ad כִּי־יִהְיֶה | ki-jihjeh הַכֹּל | hakol

TKIS Totisesti sanon teille: tämä sukukunta ei katoa, kunnes kaikki on tapahtunut.

STLK Totisesti sanon teille: tämä sukukunta ei katoa, ennen kuin kaikki tapahtuu.

BIBLIA 1776 Totisesti minä sanon teille: ei tämän sukukunnan pidä suinkaan hukkuman, siihenasti kuin nämät kaikki tapahtuvat.

33. **TR** ὁ | *ho* οὐρανὸς | *ouranos* taivas καὶ | *kai* ja ἡ | *hē* γῆ | *gē* maa παρελεύσονται | *pareleusontai* katoavat οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta λόγοι | *logoi* sanani μου | *mou* minun οὐ μὴ | *ou mē* eivät koskaan παρέλθωσι | *parelthōsi* katoa

Delitzsch הַשָּׁמַיִם | hash'shamaim וְהָאָרֶץ | ve'ha'aretz יַעֲבֹרוּ | ja'avoru וְדַבָּרֵי | udevarai לָ | lo' יַעֲבֹרוּן | ja'avorun

TKIS Taivas ja maa katoavat, mutta minun sanani eivät katoa.

STLK Taivas ja maa katoavat, mutta minun sanani eivät katoa.

BIBLIA 1776 Taivas ja maa on hukkuva, vaan minun sanani ei pidä ikänä hukkaantumana.

34. *TR* προσέχετε | *prosechete* mutta pitäkää huoli δὲ | *de* ἑαυτοῖς | *heautois*
 itsestänne μήποτε | *mēpote* ettei koskaan βαρυνθῶσιν | *barynthōsin* rasita ὑμῶν
 | *hymōn* teidän αἰ | *hai* καρδία | *kardiai* sydämiänne ἐν | *en* κραπάλη |
kraipalē päihtymys καὶ | *kai* ja μέθη | *methē* juoppous καὶ | *kai* ja μερίμναις |
merimnais murheet βιωτικαῖς | *biōtikais* elatuksen καὶ | *kai* ja αἰφνίδιος |
aifnidios arvaamatta ἐφ' | *ef* ὑμᾶς | *hymas* teitä ἐπιστῆ | *epistē* kohtaa ἢ | *hē*
 päivä ἡμέρα | *hēmera* ἐκείνη· | *ekeinē* tuo

Delitzsch רַק | raq הַשְׁמֵרָה | hish'shameru לְכֶם | la'chem פֶּן־יִכְבַּד | pen-jichbad
 לְבַבְכֶם | le'vavchem בְּסֹכְרֹן | besove' וּבְשִׁכְרוֹן | uveshikkaron וּבְדַגְגָּוֹת | uveda'agot
 הַמְחִיָּה | hammichja וּבֵא | uva' עֲלֵיכֶם | 'aleichem הַיּוֹם | hajjom הַיּוֹם | hahu'
 פִּתְאוֹם | pite'om

TKIS Mutta ottakaa vaari itsestänne, ettei sydämiänne raskauta päihtymys ja juoppous ja elatuksen murheet, niin että se päivä yllättää teidät *äkkiarvaamatta.

STLK Mutta pitäkää vaari itsestänne, ettei teidän sydämiänne raskauta päihtymys ja juoppous eivätkä elatuksen murheet, että se päivä yllättää teidät äkkiarvaamatta

BIBLIA 1776 Mutta kavahtakaat, ettei teidän sydämenne koskaan raskauteta ylönnyömisestä ja juopumisesta ja elatuksen murheesta, ja se päivä tulee äkisti teidän päällenne.

35. *TR* ὥς | *hōs* sillä niinkuin παγίς | *pagis* ἀνὰ γὰρ | *gar* ἐπελεύσεται |
epeleusetai se tulee ἐπὶ | *epi* päälle πάντας | *pantas* kaikkien τοὺς | *tous* niiden
 καθημένους | *kathēmenous* jotka asuvat ἐπὶ | *epi* πρόσωπον | *prosōpon*
 kamaralla πάσης | *pasēs* koko τῆς | *tēs* γῆς | *gēs* maan

Delitzsch כִּי | ki כְּמוֹ־פַחַח | chemo-fach יָבוֹא | javo' עַל | 'al כָּל־הַיְשָׁבִים | kol-
 hajjshevim עַל־פְּנֵי | 'al-penei חֹל־הָאָרֶץ | chol-ha'aretz

TKIS Sillä niin kuin paula, se* saavuttaa kaikki, jotka koko maan päällä asuvat.

STLK kuin ansa; sillä se saavuttaa kaikki, jotka koko maan päällä asuvat.

BIBLIA 1776 Sillä se tulee niinkuin paula kaikkein ylitse, jotka koko maan päällä asuvat.

36. **TR** ἀγρυπνεῖτε | *agrypneite* valvokaa οὖν | *oun* siis ἐν | *en* παντὶ | *panti*
καίεν καιρῶ | *kairō* aikaa δεόμενοι | *deomenoi* rukoillen ἵνα | *hina* että
καταξιωθῆτε | *kataksiōthēte* teidät katsottaisiin arvollisiksi ἐκφυγεῖν | *ekfygein*
pakenemaan ταῦτα | *tauta* tätä πάντα | *panta* kaikkea τὰ | *ta* mitkä μέλλοντα
| *mellonta* tulevat γίνεσθαι | *ginesthai* tapahtumaan καὶ | *kai* ja σταθῆναι |
stathēnai seisoaksenne ἔμπροσθεν | *emprosthen* edessä τοῦ | *tou* υἱοῦ | *hyiou*
Ποῦ τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen

Delitzsch לָכֵן | lachen וְשִׁקְדוּ | shiqdu בְּכֹל-עֵת | vechol-'et וְהִתְפַּלְלוּ | vehitpallelu
לְמַעַן | le'ma'an וְתִמְצְאוּ | timmatze'u רְאוּיָם | re'ujim לְהִמָּאֵלֶת | le'himmalet
הַעֲתִידוֹת | mikol-ha'atidot הַאֵלֶּה | ha'elleh וְלִהְיֶינָהּ | ulehitjatz'tzev לִפְנֵי
בֶּן-הָאָדָם | Ben-ha'Adam

TKIS Valvokaa siis joka aika ja rukoilkaa, että *teidät katsottaisiin arvollisiksi*
pakenemaan tätä kaikkea, mikä on tuleva, ja seisomaan Ihmisen Pojan edessä."

STLK Valvokaa siis joka aika ja rukoilkaa, että teidät katsottaisiin arvollisiksi
pakenemaan tätä kaikkea, mikä on tuleva, ja seisoaksenne Ihmisen Pojan edessä."

BIBLIA 1776 Sentähden valvokaat ja aina rukoilkaat, että te mahdolliset olisitte
kaikkia näit välttämään, jotka pitää tapahtuman, ja seisomaan Ihmisen Pojan edessä.

37. **TR** ἦν | *ēn* ja Hän oli δὲ | *de* τὰς | *tas* ἡμέρας | *hēmeras* päivät ἐν | *en*
τῷ | *tō* ἱερῷ | *hierō* pyhäkössä διδάσκων· | *didaskōn* opettamassa τὰς | *tas* δὲ
| *de* mutta νύκτας | *nyktas* yöksi ἐξερχόμενος | *ekserchomenos* meni ηὐλίζετο
| *ēulidzeto* yöpyen εἰς | *eis* τὸ | *to* ὄρος | *oros* vuorella τὸ | *to* καλούμενον
| *kaloumenon* nimeltään ἐλαιῶν | *elaiōn* Öljyvuori

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi מְלַמֵּד | melammed יוֹמָם | jomam בְּמִקְדָּשׁ | bammiqdash
וּבְלִילָהּ | uvallajla אֶצְרָא | jatza' בְּהָרַר | bahar הַנִּקְרָא | hanniqra' הָרַר | har הַיְהִי
Hazzeitim לַלַּיְלָהּ | lalun

TKIS Ja Hän opetti päivät pyhäkössä, mutta öiksi Hän lähti pois ja yöpyi vuorella,
jota kutsutaan Öljyvuoreksi.

STLK Hän opetti päivät pyhäkössä, mutta öiksi hän lähti pois ja vietti ne vuorella,
jota sanotaan Öljymäeksi.

BIBLIA 1776 Ja hän opetti päivällä templissä, mutta yöllä meni hän ulos ja oli yötä vuorella, joka kutsutaan Öljymäeksi.

38. **TR** καὶ | *kai* ja πᾶς | *pas* kaikki ὁ | *ho* λαὸς | *laos* kansa ὄρθριζε | *ōrthridze* tuli varhain aamulla πρὸς | *pros* luο αὐτὸν | *auton* Hänen ἐν | *en* τῷ | *tō* ἱερῷ | *hierō* pyhäkköön ἀκούειν | *akouein* kuulemaan αὐτοῦ | *autou* Häntä

Delitzsch וְכָל־הָעָם | vechol-ha'am הִשְׁכִּימוּ | hishkimu לַבֹּיָהּ | lavo' אֵלָיו | 'elaiiv בְּמִקְדָּשׁ | bammiqdash לְשִׁמּוֹה' | lishmoa' אֹתוֹ | 'oto

TKIS Ja kaikki kansa tuli aamuvarhaisella Hänen luokseen pyhäkköön kuuntelemaan Häntä.

STLK Kaikki kansa tuli varhain hänen luokseen pyhäkköön kuulemaan häntä.

BIBLIA 1776 Ja kaikki kansa tuli varhain hänen tykönsä templiin, häntä kuulemaan.

22 Luku

1. **TR** ἤγγιξε | *ēngidze* niin lähestyi δὲ | *de* ἡ | *hē* ἑορτὴ | *heortē* juhla τῶν | *tōn* ἄζύμων | *adzymōn* happamattomien leipien ἢ | *hē* jota λεγομένη | *legomenē* sanotaan πάσχα | *pascha* Pääsiäiseksi

Delitzsch וַיִּקְרַב | vajjiqrav חַג | chag הַמַּצּוֹת | hamMatz'tzot הַחֲנִיקָרָא | hanniqra' פֶּסַח | Pasach

TKIS Mutta hapattomien leipäin juhla, jota kutsutaan pääsiäiseksi, oli lähellä.

STLK Mutta happamattoman leivän juhla, jota sanotaan pääsiäiseksi, oli lähellä.

BIBLIA 1776 Niin lähestyi makian leivän juhlapäivä, joka pääsiäiseksi kutsutaan.

2. **TR** καὶ | *kai* ja ἐζήτουν | *edzētoun* etsivät tilaisuutta οἱ | *oi* ἀρχιερεῖς | *archieireis* yliapit καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* γραμματεῖς | *grammateis* kirjanoppineet τὸ | *to* πῶς | *pōs* kuinka ἀνέλωσιν | *anelōsin* tappaisivat αὐτόν· | *auton* Hänet ἐφοβοῦντο | *efobounto* sillä he pelkäsivät γὰρ | *gar* τὸν | *ton* λαόν | *laon* kansaa

Delitzsch וְהַכֹּהֲנִים | ve'ha'kohanim הַגְּדֹלִים | ha'gedolim וְהַסּוֹפְרִים | ve'has'soferim
מִבְּקֻשִׁים | mevaqeshim אֵיךְ | 'eich יַהֲרֹגְהוּ | jaharguhu כִּי | ki יָרֵאוּ | jare'u
מִפְּנֵי | mipenei הָאָם | ha'am

TKIS Ylipapit ja kirjanoppineet mieltivät, kuinka saisivat Hänet surmatuksi, sillä he pelkäsivät kansaa.

STLK Ylipapit ja kirjanoppineet mieltivät, kuinka saisivat hänet surmatuksi, sillä he pelkäsivät kansaa.

BIBLIA 1776 Ja ylimmäiset papit ja kirjanoppineet etsivät, kuinka he olisivat hänen saaneet tappaa. Mutta he pelkäsivät kansaa.

3. *TR* εἰσῆλθε | *eisēlthe* niin meni δὲ | *de* ὁ | *ho* σατανᾶς | *satanas* saatana εἰς
| *eis* Ἰουδαν | *Ioudan* Juudakseen τὸν | *ton* ἐπικαλούμενον | *epikaloumenon*
jota kutsuttiin lisänimellä Ἰσκαριώτην | *Iskariōtēn* Iskariotiksi ὄντα | *onta* joka
oli ἐκ | *ek* τοῦ | *tou* ἀριθμοῦ | *arithmou* joukossa τῶν | *tōn* δώδεκα | *dōdeka*
kahdentoista

Delitzsch וְהַשָּׂטָן | ve'has'satan נִכְנַס | nichenas בֵּיהוּדָה | biJehuda הַמְּכַנֶּה |
ham'chunneh אֵישׁ־קְרִיּוֹת | 'ish-Qerijot וְהוּא | vehu' בְּמִסְפָּר | bemispar שְׁנַיִם |
sheneim הָעָשָׂר | he'asar

TKIS Niin saatana meni Juudaaseen, jota kutsuttiin Iskariotiksi ja joka oli yksi niistä kahdestatoista.

STLK Saatana meni Juudakseen, jota kutsuttiin Iskariotiksi ja joka oli yksi niistä kahdestatoista.

BIBLIA 1776 Niin saatana oli mennyt Juudaan sisälle, jonka liikanimi oli Iskariot, joka oli kahdentoistakymmenen luvusta.

4. *TR* καὶ | *kai* ja ἀπελθὼν | *apelthōn* hän meni pois συνελάλησε | *synelalēse*
keskustellen kanssa τοῖς | *tois* ἀρχιερεῦσι | *archiereusi* yliappien καὶ | *kai* ja
τοῖς | *tois* στρατηγοῖς | *stratēgois* pyhäkön vartioston päällikköjen τὸ | *to* πῶς
| *pōs* kuinka αὐτὸν | *auton* Hänet παραδῶ | *paradō* kavaltaisi αὐτοῖς | *autois*
heille

Delitzsch וַיֵּלֶךְ | vajje'lech וַיְדַבֵּר | vaje'daber עַם־רַאשֵׁי | 'im-ra'shei הַכֹּהֲנִים | ha'kohanim וַיִּשְׂרִי | vesarei הַחַיִּל | hechail אֵיךְ | 'eich יִמְסְרֶנּוּ | jimserennu אֶל־יָדָם | 'el-jadam

TKIS Tämä meni ja puhui ylipappien ja pyhäkön vartioston päällikköjen kanssa, miten kavaltaisi Hänet heille.

STLK Tämä meni ja puhui ylipappien ja pyhäkön vartioston päällikköjen kanssa, miten hän kavaltaisi hänet heille.

BIBLIA 1776 Ja hän meni pois ja puhutteli ylimmäisiä pappeja ja päämiehiä, kuin hän oli hänen heille pettävä.

5. *TR* καὶ | *kai* ja ἐχάρησαν | *echarēsan* he ilahtuivat καὶ | *kai* ja συνέθεντο | *synethento* sitoutuivat αὐτῷ | *autō* hänelle ἀργύριον | *argyrion* rahaa δοῦναι | *dounai* antamaan

Delitzsch וַיִּשְׂמַח | vajjismachu וַיֵּאָתוּ | vaje'otu לֹא־תִתֶּן | latet-lo כֶּסֶף | chasef

TKIS He ihastuivat ja sitoutuivat antamaan hänelle rahaa.

STLK He ihastuivat ja sitoutuivat antamaan hänelle rahaa.

BIBLIA 1776 Ja he ihastuivat ja lupasivat hänelle rahaa.

6. *TR* καὶ | *kai* ja ἐξωμολόγησε | *eksōmologēse* hän lupautui καὶ | *kai* sekä ἐζήτει | *edzētei* etsi εὐκαιρίαν | *eukairian* sopivaa tilaisuutta τοῦ | *tou* παραδοῦναι | *paradounai* kavaltaa αὐτὸν | *auton* Hänet αὐτοῖς | *autois* heille ἄτερ | *ater* huomaamatta ὄχλου | *ochlou* kansan

Delitzsch וַיִּבְטַח | vajjavtach אֶת־ | 'otam וַיִּבְקֶשׁ | vaje'vaqesh תּוֹאֲנָה | to'ana לְמַסְרוֹ | le'masero אֶל־הֵם | 'aleihem אֶל־שֵׁלֹ | shelo' לְעֵינַי | le'einei הַהֶמְמוֹן | hehamon

TKIS Niin hän myöntyi ja etsi sopivaa tilaisuutta kavaltaakseen Hänet heille *kansan huomaamatta*.

STLK Hän lupautui ja etsi sopivaa tilaisuutta kavaltaakseen hänet heille kansan tietämättä.

BIBLIA 1776 Ja hän lupasi sen heille, ja etsi soveliaista aikaa, saadaksensa häntä pettää ilman hasuta.

7. **TR** ἦλθε | *ēlthe* ja tuli δὲ | *de* ἡ | *hē* ἡμέρα | *hēmera* päivä τῶν | *tōn* ἄζύμων | *adzymōn* happamattomien leipien ἐν | *en* ἧ | *hē* jona ἔδει | *edei* piti θύεσθαι | *thyesthai* teurastaa τὸ | *to* πάσχα | *pascha* pääsiäislammas

Delitzsch וַיָּבֹא | vajjavo' יוֹם | jom הַמַּצּוֹת | hamMatz'tzot אֲשֶׁר | 'asher יְבֹחַ | zavoach יִזְבַּח-בּוֹ | jizzavach-bo הַפֶּסַח | haPasach

TKIS Niin tuli se hapattomain leipäin päivä, jona pääsiäislammas piti uhrata.

STLK Tuli se happamattoman leivän päivästä, jona pääsiäislammas tulee teurastaa.

BIBLIA 1776 Niin makian leivän päivä tuli, jona pääsiäislammas piti teurastettaman,

8. **TR** καὶ | *kai* niin ἀπέστειλε | *apesteile* Hän lähetti Πέτρον | *Petron* Pietarin καὶ | *kai* ja Ἰωάννην | *Iōannēn* Johanneksen εἰπὼν | *eipōn* sanoen πορευθέντες | *poreuthentes* menkää ἐτοιμάσατε | *hetoimasate* valmistamaan ἡμῖν | *hēmin* meille τὸ | *to* πάσχα | *pascha* pääsiäislammas ἵνα | *hina* φάγωμεν | *fagōmen* syödäksemme

Delitzsch וַיִּשְׁלַח | vajjishelach אֶת-פֶּטְרוֹס | 'et-Petros וְאֶת-יְוָחָן | ve'et-Jochanan לְאֹמַר | le'mor לְכוּ | le'chu וְהַכִּינוּ | ve'hachinu לָנוּ | lanu אֶת-הַפֶּסַח | 'et-haPesach וְנֹאכְלָה | veno'chela

TKIS Ja Hän lähetti Pietarin ja Johanneksen sanoen: "Menkää valmistamaan meille pääsiäisateria syödäksemme."

STLK Hän lähetti Pietarin ja Johanneksen sanoen: "Menkää ja valmistakaa meille pääsiäislammas syödäksemme."

BIBLIA 1776 Ja hän lähetti Pietarin ja Johanneksen, sanoen: menkää valmistamaan meille pääsiäislammas syödäksemme.

9. **TR** οἱ | *oi* δὲ | *de* niin εἶπον | *eipon* he sanoivat αὐτῷ | *autō* Hänelle ποῦ | *pou* minne θέλεις | *theleis* tahdot ἐτοιμάσωμεν | *hetoimasōmen* sen meidän valmistavan

Delitzsch וַיֵּאמְרוּ | vajjo'meru אֶלְיוֹ | 'elaiiv בְּאֵיזֶה | be'eizeh מְקוֹם | maqom מִקְּוֹם
| tachpotz כִּי־נַחֲיִן | ki-nachin אוֹתוֹ | 'oto

TKIS Mutta he kysyivät Häneltä: "Mihin haluat meidän valmistavan?"

STLK He kysyivät häneltä: "Mihin tahdot, että valmistamme sen?"

BIBLIA 1776 Niin he sanoivat hänelle: kussas tahdot meitä valmistamaan?

10. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* ja εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille Ἰδοὺ |
idou katso εἰσελθόντων | *eiselthontōn* tultuane ὑμῶν | *hymōn* teidän εἰς | *eis*
τὴν | *tēn* πόλιν | *polin* kaupunkiin συναντήσῃ | *synantēsei* tulee vastaan ὑμῖν
| *hymīn* teitä ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies κεράμιον | *keramion* ruukkua ὕδατος
| *hydatos* vettä/ vesiruukkua βαστάζων· | *bastadzōn* kantaen ἀκολουθήσατε |
akolouthēsate seuratkaa αὐτῷ | *autō* häntä εἰς | *eis* τὴν | *tēn* siihen οἰκίαν |
oikian taloon οὗ | *hou* johon εἰσπορεύεται | *eisporeuetai* hän menee

Delitzsch וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem הִנֵּה | hinneh אֲתֶם | 'attem אִמְרֵי |
ba'im הַעֲיִרָה | ha'ira וּפָגַע | ufaga' אֶתְכֶם | 'etchem אִישׁ | 'ish אִשׁוֹ | nose' תַּחְפֹּץ
| tzappachat מִיָּם | maim לְכוּ | le'chu אֶתְרֵי | a'charaiv אֶל־הַבַּיִת | 'el-ha'bait אֲשֶׁר
| 'asher אֲבוֹא | javo' הַמָּוֶשׁ | shamma

TKIS Hän vastasi heille: "Katso, saapuessanne kaupunkiin teitä vastaan tulee mies kantaen vesiastiaa. Seuratkaa häntä siihen taloon, johon hän menee,

STLK Hän vastasi heille: "Katso, saapuessanne kaupunkiin tulee teitä vastaan mies kantaen vesiastiaa. Seuratkaa häntä siihen taloon, johon hän menee,

BIBLIA 1776 Hän sanoi heille: katso, kuin te kaupunkiin tulette sisälle, kohtaa teitä ihminen, kantain vesiastiaa: seuratkaat häntä siihen huoneesen, johonka hän menee.

11. *TR* καὶ | *kai* ja ἐρεῖτε | *ereite* sanokaa τῷ | *tō* οἰκοδεσπότῃ | *oikodespotē*
isännälle τῆς | *tēs* οἰκίας | *oikias* talon λέγει | *legei* kysyy σοι | *soi* sinulta ὁ
| *ho* διδάσκαλος | *didaskalos* Opettaja ποῦ | *pou* missä ἐστὶ | *esti* on τὸ | *to*
κατάλυμα | *katalyma* vierashuone ὅπου | *hopou* jossa τὸ | *to* πάσχα | *pascha*
pääsiäislampaan μετὰ | *meta* kanssa τῶν | *tōn* μαθητῶν | *mathētōn*
opetuslasteni μου | *mou* minun φάγω | *fagō* syön

Delitzsch ואמרתם | va'amartem אל־בַּעַל | 'el-ba'al הבַּיַת | ha'bait כֹּה | koh אֲמַר־ | 'amar-lecha הַרְבֵּ | haRav אֵיךְ | 'ajeh הַמָּלוֹן | hammalon אֲשֶׁר | 'asher אֶכְלֶה־ | 'ochela-sham אֶת־הַפֶּסַח | 'et-haPesach עַם־תַּלְמִידַי | 'im-talmidai

TKIS ja sanokaa talon isännälle: 'Opettaja sanoo sinulle: Missä on vierashuone, jossa söisin pääsiäisaterian opetuslasteni kanssa?'

STLK ja sanokaa talon isännälle: 'Opettaja sanoo sinulle: Missä on vierashuone syödäkseni siinä pääsiäislampaan opetuslasteni kanssa?'

BIBLIA 1776 Ja sanokaat sen huoneen perheenisännälle: Mestari sanoo sinulle: kussa on maja, jossa minä syön pääsiäislampaan opetuslasteni kanssa?

12. **TR** κάκεινος | *kakeinos* ja hän ὑμῖν | *hymin* teille δείξει | *deiksei* näyttää ἄνωγεον | *anōgeon* yläsalin μέγα | *mega* suuren ἐστρωμένον· | *estrōmenon* varustetun ἐκεῖ | *ekei* sinne ἐτοιμάσατε | *hetoimasate* valmistakaa

Delitzsch והוא | vehu' הַרְאָה | jar'eh אֶתְכֶם | 'etchem מַלְיָה | 'alijja גְּדוּלָה | gedola מְצַעָה | mutz'tza'a שָׁם | sham תַּכְיִנוּ | tachinu

TKIS Hän näyttää teille ison varustetun yläsalin. Valmistakaa sinne."

STLK Hän näyttää teille suuren, aterioiville kalustetun huoneen yläkerrassa. Sinne valmistakaa!"

BIBLIA 1776 Ja hän osoittaa teille suuren salin rakennetun; valmistakaat siellä.

13. **TR** ἀπελθόντες | *apelthontes* ja he menivät δὲ | *de* εὗρον | *heuron* havaiten sen καθὼς | *kathōs* niinkuin εἶρηκεν | *eirēken* Hän oli sanonut αὐτοῖς· | *autois* heille καὶ | *kai* ja ἠτοίμασαν | *hētoimasan* valmistivat τὸ | *to* πάσχα | *pascha* pääsiäislampaan

Delitzsch וַיֵּלְכוּ | vajje'lechu וַיִּמְצְאוּ | vajimtze'u כַּאֲשֶׁר | ka'asher דִּבֶּר | diber אֶלֵיהֶם | 'aleihem וַיַּכְיִנוּ | vajjachinu אֶת־הַפֶּסַח | 'et-haPasach

TKIS He menivät ja havaitsivat niin olevan kuin Jeesus* oli heille sanonut, ja valmistivat pääsiäisaterian.

STLK He menivät ja havaitsivat niin olevan, kuin Jeesus oli heille sanonut, ja valmistivat pääsiäislampaan.

BIBLIA 1776 Niin he menivät ja löysivät niinkuin hän heille sanonut oli, ja valmistivat pääsiäislampaan.

14. **TR** καὶ | *kai* ja ὅτε | *ote* kun ἐγένετο | *egeneto* tuli ἡ | *hē* ὥρα | *hōra* aika ἀνέπεσε | *anepese* Hän asettui aterialla καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* δώδεκα | *dōdeka* kaksitoista ἀπόστολοι | *apostoloi* apostolia σὺν | *syn* yhdessä αὐτῷ | *autō* Hänen

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כַּאֲשֶׁר | ka'asher הַגִּיעָה | higgi'a הַשָּׁעָה | hash'sha'a וַיִּבֶן | vajjasev הוּא | hu' וְשֵׁנֵי-אֶסְרָתִּים | usheneim-'asar הַשְּׁלִיחִים | hash'shelichim וְאֵת | 'itto

TKIS Kun hetki tuli asettui Hän aterialle ja *ne kaksitoista apostolia* Hänen kanssaan.

STLK Kun hetki tuli, hän asettui aterialle ja apostolit hänen kanssaan.

BIBLIA 1776 Ja kuin jo aika tullut oli, istui hän pöydän tykönä ja kaksitoistakymmentä apostolia hänen kanssansa.

15. **TR** καὶ | *kai* ja εἶπε | *eipe* Hän sanoi πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille ἐπιθυμία | *epithymia* haluamalla ἐπεθύμησα | *epethymēsa* olen halunnut τοῦτο | *touto* tämän τὸ | *to* πάσχα | *pascha* pääsiäislampaan φαγεῖν | *fagein* syödä μεθ' | *meth* kanssanne ὑμῶν | *hymōn* teidän πρὸ | *pro* ennen τοῦ | *tou* με | *me* minun παθεῖν· | *pathein* kärsimistäni

Delitzsch וַיִּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem נִחְסֹף | nichsof נִחְסֹפְתִי | nichsafti לְאָכַל | le'echol אֶתְכֶם | 'itchem אֶת־הַפֶּסַח | 'et-haPesach הַזֶּה | hazzeh לְפָנַי | lifnei עֲנֹתִי | 'unnoti

TKIS Hän sanoi heille: "Olen hartaasti halunnut syödä tämän pääsiäisaterian kanssanne ennen kuin kärsin.

STLK Hän sanoi heille: "Olen hartaasti halunnut syödä tämän pääsiäislampaan teidän kanssanne ennen kärsimystäni,

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: minä olen halulla halainnut syödä tätä pääsiäislammasta teidän kanssanne, ennekuin minä kärsin.

16. *TR* λέγω | *legō* sillä sanon γὰρ | *gar* ὑμῖν | *hymin* teille ὅτι | *hoti* että οὐκέτι | *ouketi* en enää οὐ μὴ | *ou mē* en milloinkaan φάγω | *faqō* syö ἐξ | *eks* αὐτοῦ | *autou* sitä ἕως | *heōs* kunnes ὅτου | *hotou* se πληρωθῆ | *plērōthē* täyttyy ἐν | *en* τῇ | *tē* βασιλείᾳ | *basileia* valtakunnassa τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch כִּי־אֹמֵר | ki-'omer אֲנִי | 'ani לֶחֶם | la'chem אֲנִי | 'einenni אֶחָד | 'ochel יוֹתוּ | 'oto עוֹד | 'od עַד | 'ad כִּי־יִמְלֹךְ | ki-jimmale' בְּמַלְכוּת | be'malchut אֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Sillä sanon teille, etten sitä enää syö, kunnes se täysin toteutuu Jumalan valtakunnassa."

STLK sillä sanon teille, etten sitä enää syö, ennen kuin sen täyttymys tapahtuu Jumalan valtakunnassa."

BIBLIA 1776 Sillä minä sanon teille, etten minä suinkaan silleen siitä syö, siihenasti kuin se täytetään Jumalan valtakunnassa.

17. *TR* καὶ | *kai* ja δεξάμενος | *deksamenos* Hän otti ποτήριον | *potērion* maljan εὐχαριστήσας | *eucharistēsas* kiitti εἶπε | *eipe* sanoen λάβετε | *labete* ottakaa τοῦτο | *touto* tämä καὶ | *kai* ja διαμερίσατε | *diamerisate* jakakaa ἑαυτοῖς· | *heautois* keskenänne

Delitzsch וַיִּקַּח | vajjiqach אֶת־הַכּוֹס | 'et-hakkos וַיִּבְרַח | vaje'varech וַיֹּאמֶר | vajjo'mer וַיִּקַּח | qechu אֶת־הָאֵל | 'otah וַיִּחַלְקֵהוּ | vechallequ בֵּי־יָדָי | beineichem

TKIS Niin Hän otti maljan, kiitti ja sanoi: "Ottakaa tämä ja jakakaa keskenänne.

STLK Hän otti maljan, kiitti ja sanoi: "Ottakaa tämä ja jakakaa keskenänne.

BIBLIA 1776 Ja hän otti kalkin, kiitti, ja sanoi: ottakaat ja jakakaat keskenänne.

18. *TR* λέγω | *legō* sillä sanon γὰρ | *gar* ὑμῖν | *hymin* teille ὅτι | *hoti* että οὐ μὴ | *ou mē* en enää πῖω | *piō* juo ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* γεννήματος | *gennēmatos* hedelmästä τῆς | *tēs* ἀμπέλου | *ampelou* viiniköynnöksen ἕως | *heōs* ennenkuin ὅτου | *hotou* ἢ | *hē* βασιλείᾳ | *basileia* valtakunta τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan ἔλθῃ | *elthē* tulee

Delitzsch כִּי־אֹמֵר | ki-'omer אֲנִי | 'ani לָכֶם | la'chem שָׂתוּהָ | shatoh לֹא | lo' אֲשַׁתֶּה | 'eshteh מֵעַתָּה | me'atta מִתְּנוּבֹת | mittenuvat הִגַּפְנוּ | haggafen עַד | 'ad כִּי־תָבוֹא | ki-tavo' מַלְכוּת | malchut הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Sillä sanon teille, etten tästä lähin juo viinipuun antia, kunnes Jumalan valtakunta tulee."

STLK Sillä sanon teille: tästedes en juo viinipuun antia, ennen kuin Jumalan valtakunta tulee."

BIBLIA 1776 Sillä minä sanon teille, etten minä suinkaan juo viinapuun hedelmää, siihenasti kuin Jumalan valtakunta tulee.

19. **TR** καὶ | *kai* ja λαβὼν | *labōn* Hän otti ἄρτον | *arton* leivän εὐχαριστήσας | *eucharistēsas* kiitti ἔκλασε | *eklase* mursi καὶ | *kai* ja ἔδωκεν | *edōken* antoi αὐτοῖς | *autois* heille λέγων | *legōn* sanoen τοῦτο | *touto* tämä ἐστί | *esti* on τὸ | *to* σῶμά | *sōma* ruumiini μου | *mou* minun τὸ | *to* ὑπὲρ | *hyper* joka edestänne ὑμῶν | *hymōn* teidän διδόμενον· | *didomenon* annetaan τοῦτο | *touto* tämä ποιεῖτε | *poieite* tehkää εἰς | *eis* τὴν | *tēn* ἐμὴν | *emēn* minun ἀνάμνησιν | *anamnēsin* muistokseni

Delitzsch וַיִּקַּח | vajjiqach אֶת־הַלֶּחֶם | 'et-hallechem וַיִּבְרַךְ | vaje'varech וַיִּבְצַע | vajivtza' וַיִּתֵּן | vajjitten לְהֵם | lahem לְאֹמַר | le'mor הֵן | zeh גּוֹפִי | gufi הַנִּתֵּן | hannittan בְּעַדְכֶם | ba'adchem תָּזוּ | zot וַעֲשׂוּ | 'asu לְזִכְרוֹנִי | le'zichroni

TKIS Hän otti myös leivän, kiitti, mursi ja antoi heille sanoen: "Tämä on ruumiini, joka edestänne annetaan. Tehkää tämä minun muistokseni."

STLK Hän otti leivän, kiitti, mursi ja antoi heille ja sanoi: "Tämä on minun ruumiini, joka teidän edestänne annetaan. Tehkää se minun muistokseni."

BIBLIA 1776 Ja hän otti leivän, kiitti ja mursi, ja antoi heille, sanoen: tämä on minun ruumiini, joka teidän edestänne annetaan: se tehkää minun muistokseni;

20. **TR** ὡσαύτως | *hōsautōs* samoin καὶ | *kai* myös τὸ | *to* ποτήριον | *potērion* maljan μετὰ | *meta* jälkeen τὸ | *to* δειπνήσαι | *deipnēsai* aterian λέγων | *legōn* sanoen τοῦτο | *touto* tämä τὸ | *to* ποτήριον | *potērion* malja ἢ | *hē* on καινὴ | *kainē* uusi διαθήκη | *diathēkē* liitto ἐν | *en* τῷ | *tō* αἵματι | *haimati*

veressäni μου | *mou* minun τὸ | *to* ὑπὲρ | *hyper* joka edestänne ὑμῶν | *hymōn*
teidän ἐκχυνόμενον | *ekchynomenon* vuodatetaan

Delitzsch וְכֵן | vechen גַּם־אֶת־הַכּוֹס | gam-'et-hakkos אַחַר | 'achar הַסְּעוּדָה |
hasse'uda לְאֹמַר | le'mor וְזוֹ | zo הַכּוֹס | hakkos הִיא | hi' הַבְּרִית | haberit הַחֲדָשָׁה
| ha'chadasha בְּדַמִּי | bedami הַנִּשְׁפָּךְ | hannishpach בַּעֲדָכֶם | ba'adchem

TKIS Samoin Hän otti myös maljan aterian jälkeen ja sanoi: "Tämä malja on uusi liitto veressäni, joka puolestanne vuodatetaan.

STLK Samoin myös maljan, aterian jälkeen, ja sanoi: "Tämä malja on uusi liitto minun veressäni, joka teidän edestänne vuodatetaan.

BIBLIA 1776 Niin myös kalkin ehtoollisen jälkeen, sanoen: tämä kalkki on uusi Testamentti, minun veressäni, joka teidän edestänne vuodatetaan.

21. **TR** πλὴν | *plēn* mutta ἰδοὺ | *idou* katso ἢ | *hē* sen χεῖρ | *cheir* käsi τοῦ |
tou παραδιδόντος | *paradidontos* joka kavaltaa με | *me* minut μετ' | *met* on
kanssa ἐμοῦ | *emou* minun ἐπὶ | *epi* τῆς | *tēs* τραπέζης | *trapedzēs* pöydällä

Delitzsch אֶחָד | 'ach הַיַּה | hinneh יַד־הַמֹּסֵר | jad-hammoser אֲתִי | 'oti אֲתִי | 'itti
עַל־הַשֻּׁלְחָן | 'al-hash'shulchan

TKIS Mutta katso, kavaltajani käsi on kanssani pöydällä.

STLK Mutta, katso, kavaltajani käsi on kanssani pöydällä.

BIBLIA 1776 Kuitenkin, katso, minun pettäjäni käsi on minun kanssani pöydällä.

22. **TR** καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* μὲν | *men* tosin υἱὸς | *hyios* Poika τοῦ | *tou*
ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen πορεύεται | *poreuetai* menee pois κατὰ | *kata*
mukaan τὸ | *to* ὠρισμένον· | *hōrismenon* säädetyn πλὴν | *plēn* mutta οὐαὶ |
ouai voi τῷ | *tō* ἀνθρώπῳ | *anthrōpō* ihmistä ἐκείνῳ | *ekainō* sitä δι | ' *di*
kautta οὗ | *hou* jonka παραδίδοται | *paradidotai* Hänet kavalletaan

Delitzsch כִּי | ki הֵן | hen בֶּן־הָאָדָם | Ben-ha'Adam הֲלֵךְ | holech לוֹ | lo כְּפִי |
kefi אֲשֶׁר | 'asher נֶחֱרַץ | necheratz עָלַי | 'alav אֲוִי | 'oi לְאִישׁ | la'ish
הַהוּא | hahu' אֲשֶׁר | 'asher יַעַל־יָדוֹ | 'al-jado יִמָּסֵר | jimmaser

TKIS [Sillä] Ihmisen Poika tosin menee pois niin kuin määrätty on, mutta voi sitä ihmistä, jonka välityksellä Hänet kavalletaan!"

STLK Sillä Ihmisen Poika tosin menee pois, kuten on säädetty, mutta voi sitä ihmistä, jonka kautta hänet kavalletaan!"

BIBLIA 1776 Ja tosin Ihmisen Poika menee niinkuin päätetty on: kuitenkin voi sitä ihmistä, jolta hän petetään!

23. **TR** καὶ | *kai* ja αὐτοὶ | *autoi* he ἤρξαντο | *ērksanto* alkoivat συζητεῖν | *sydzētein* kyselemään πρὸς | *pros* ἑαυτοὺς | *heautous* keskenään τὸ | *to* τίς | *tis* kuka ἄρα | *ara* εἴη | *eiē* onkaan ἐξ | *eks* αὐτῶν | *autōn* heistä ὁ | *ho* joka τοῦτο | *touto* tämän μέλλων | *mellōn* oli πράσσειν | *prassein* tuleva tekemään

Delitzsch וְהֵם | *vehem* הִחִילוּ | *hechellu* לְחַקֵּר | *lachaqor* אִישׁ | *'ish* אֶת־רֵעֵהוּ | *'et-re'ehu* מִי־הוּא | *mi-hu'* הַזֶּה | *zeh* מֵהֶם | *mehem* אֲשֶׁר | *'asher* יַעֲשֶׂה־זֹת | *ja'aseh-zot*

TKIS He alkoivat kysellä keskenään kuka heistä mahtoi olla se, joka oli tämän tekevä.

STLK He rupesivat keskenään kyselemään, kuka heistä mahtoi olla se, joka sen tekee.

BIBLIA 1776 Ja he rupesivat kyselemään keskenänsä: kuka olis se heistä, joka sen tekevä olis?

24. **TR** ἐγένετο | *egeneto* ja syntyi δὲ | *de* καὶ | *kai* myὸς φιλονεικία | *filoneikia* kiistaa ἐν | *en* αὐτοῖς | *autois* heillä τὸ | *to* τίς | *tis* kuka αὐτῶν | *autōn* heistä δοκεῖ | *dokei* katsottava εἶναι | *einai* oli μείζων | *meidzōn* suurimmaksi

Delitzsch וְגַם־מְרִיבָה | *vegam-meriva* הִתְהַיְתָה | *hajeta* בֵּינֵיהֶם | *veineihem* מִי | *mi* יִחְשָׁב | *jechashev* לְהִיּוֹת | *lihjot* הַגָּדוֹל | *ha'gadol* בָּהֶם | *bahem*

TKIS Heidän välillään syntyi myös kiista siitä, kuka heistä oli katsottava suurimmaksi.

STLK Mutta heidän välilleen syntyi myös kiista siitä, kuka heistä oli katsottava suurimmaksi.

BIBLIA 1776 Mutta heidän välillensä tuli myös riita, kuka heistä näkyis suurin olevan.

25. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* niin εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille οἱ | *hoi* βασιλεῖς | *basileis* kuninkaat τῶν | *tōn* ἐθνῶν | *ethnōn* kansojen κυριεύουσιν | *kyrieuousin* hallitsevat αὐτῶν | *autōn* niitä καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* jotka ἐξουσιάζοντες | *eksousiadzontes* valtaa käyttävät αὐτῶν | *autōn* heitä εὐεργέται | *euergetai* hyväntekijöiksi καλοῦνται | *kalountai* kutsutaan

Delitzsch וַיִּאמֶר | vajjo'mer אֶל־יְהוָה | 'aleihem מַלְכֵי | malchei הַגּוֹיִם | ha'gojim רֹדִימִים | rodim בָּהֶם | bahem וַיִּשְׁלִיטֵי־הֶם | veshalliteihem יִקְרָאוּ | jiqqare'u עֲשֵׂי | 'osei דּוֹרְקִים | chased

TKIS Niin Hän sanoi heille: "Kansain kuninkaat niitä herroina hallitsevat, ja niiden valtiaita sanotaan hyväntekijöiksi.

STLK Hän sanoi heille: "Kansojen kuninkaat hallitsevat niitä herroina, ja niiden vallanpitäjiä sanotaan hyväntekijöiksi.

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi heille: kansain kuninkaat vallitsevat heitä, ja joilla valta on heidän ylitsensä, ne kutsutaan armollisiksi herroiksi.

26. **TR** ὑμεῖς | *hymeis* mutta te δὲ | *de* οὐχ | *ouch* ἀρκῶν οὕτως· | *houtōs* näin ἀλλ' | *all* vaan ὁ | *ho* joka μείζων | *meidzōn* suurin ἐν | *en* ὑμῖν | *hymin* teissä γενέσθω | *genesthō* olkoon ὡς | *hōs* niinkuin ὁ | *ho* νεώτερος· | *neōteros* nuorin καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* ἡγούμενος | *hēgoumenos* johtaja ὡς | *hōs* niinkuin ὁ | *ho* διακονῶν | *diakonōn* palvelija

Delitzsch וַאֲתֵם | ve'attem לֹא־כֵן | lo'-chen כִּי | ki הַגָּדוֹל | ha'gadol בָּכֶם | bachem הַיְהִי | jihjeh כְּצַעִיר | chatz'tza'ir וְהַמִּשְׁלֵל | ve'hamshel הַיְהִי | jihjeh כְּמִשְׁרֵת | chammesharet

TKIS Mutta älkää te niin, vaan suurin teidän keskellänne olkoon niin kuin nuorin ja johtaja niin kuin palvelija.

STLK Mutta älkää te niin, vaan se, joka teidän keskuudessanne on suurin, olkoon kuin nuorin, ja johtaja kuin se, joka palvelee.

BIBLIA 1776 Mutta ette te niin: vaan joka teistä suurin on, se olkoon niinkuin nuorin, ja joka ylimmäinen on, se olkoon niinkuin se, joka palvelee.

27. **TR** τίς | *tis* sillä kumpi γὰρ | *gar* μείζων | *meidzōn* on suurempi ὁ | *ho* joka ἀνακείμενος | *anakeimenos* ατεριοι ἢ | *ē* vai ὁ | *ho* joka διακονῶν | *diakonōn* palvelee οὐχὶ | *ouchi* eikö ὁ | *ho* joka ἀνακείμενος | *anakeimenos* ατεριοι ἐγὼ | *egō* mutta minä δέ | *de* εἰμι | *eimi* olen ἐν | *en* μέσῳ | *mesō* keskelläne ὑμῶν | *hymōn* teidän ὡς | *hōs* niinkuin ὁ | *ho* joka διακονῶν | *diakonōn* palvelee

Delitzsch כִּי | *ki* מִי | *mi* הוּא | *hu'* הַגָּדוֹל | *ha'gadol* אִם־הַמְּסֵב | *'im-hammesev* אִם־הַמְּשָׂרֵת | *ham'sharet* הַלֵּא | *halo'* הַמְּסֵב | *hammesev* וְאֲנִי | *va'ani* הַנְּגִי | *hinni* בְּתוֹכְכֶם | *vetochechem* כִּמוֹ | *kemo* הַמְּשָׂרֵת | *ham'sharet*

TKIS Sillä kumpi on suurempi, se joka atereoi vai se joka palvelee? Eikö se, joka atereoi? Mutta minä olen keskelläne niin kuin se, joka palvelee.

STLK Sillä kumpi on suurempi, se, joka atereoi, vai se, joka palvelee? Eikö se, joka atereoi? Mutta minä olen teidän keskelläne kuin se, joka palvelee.

BIBLIA 1776 Sillä kumpi suurempi on: se joka atrioitsee, taikka se joka palvelee? eikö se joka atrioitsee? mutta minä olen teidän keskelläne niinkuin se, joka palvelee.

28. **TR** ὑμεῖς | *hymeis* mutta te δέ | *de* ἐστε | *este* olette οἱ | *oi* διαμεμενηκότες | *diamemenēkotes* πρὸς μετ' | *met* kanssani ἐμοῦ | *emou* minun ἐν | *en* τοῖς | *tois* πειρασμοῖς | *peirasmois* κiusauksissani μου· | *mou* minun

Delitzsch וְאֲתֵם | *ve'attem* הֵם | *hem* הַעֲמִדִים | *ha'omedim* עַד־יַמֵּי | *'immadi* הַבְּנֵי־אֲדָמָה | *'ad-'atta* בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל | *benisjonotai*

TKIS Mutta te olette pysyneet kanssani kiusauksissani.

STLK Mutta te olette pysyneet minun kanssani kiusauksissani,

BIBLIA 1776 Mutta te olette ne, jotka minun kiusauksissani minun kanssani pysyitte.

29. **TR** κάγω | *kagō* ja minä διατίθεμαι | *diatithemai* säädän úmĩv | *hymin* teille καθώς | *kathōs* niinkuin διέθετό | *dietheto* sääti μοι | *moi* minulle ó | *ho* Πατήρ | *Patēr* Isäni μου | *mou* minun βασιλείαν | *basileian* valtakunnan

Delitzsch לָכֵן | lachen אָנִי | 'ani מַנְחִיל | manchil אֶתְכֶם | 'etchem כְּאֲשֶׁר | ka'asher הִנְחִילָנִי | hinchilani אָבִי | 'Avi אֶת | 'et הַמְּלָכוּת | ham'malchut

TKIS Ja niin kuin Isäni on minulle säätänyt, niin minä säädän teille * kuninkaallisen vallan*,

STLK ja minä säädän teille, niin kuin minun Isäni on minulle säätänyt, valtakunnan,

BIBLIA 1776 Ja minä säädin teille, niinkuin minun Isäni sääsi minulle, valtakunnan:

30. **TR** ἵνα | *hina* että ἐσθίητε | *esthiēte* söisitte καὶ | *kai* ja πίνητε | *pinēte* joisitte ἐπὶ | *epi* τῆς | *tēs* τραπέζης | *trapedzēs* pöydässäni μου | *mou* minun ἐν | *en* τῇ | *tē* βασιλείᾳ | *basileia* valtakunnassani μου | *mou* καὶ | *kai* ja καθίσησθε | *kathisēsthe* istuisitte ἐπὶ | *epi* θρόνων | *thronōn* valtaistuimilla κρίνοντες | *krinontes* tuomiten τὰς | *tas* δώδεκα | *dōdeka* kahtatoista φυλάς | *fyilas* heimoa τοῦ | *tou* Ἰσραήλ | *Israēl* Israelin

Delitzsch לְמַעַן | le'ma'an תִּכְלֹךְ | to'chelu וְתִשְׁתֶּה | vetishtu עַל־שֻׁלְחָנִי | 'al-shulchani בְּמַלְכוּתִי | be'malchuti וְיִשְׁבְּתֶם | vishavtem עַל־כִּסְאוֹתַי | 'al-kis'ot לְשִׁפּוֹת | lishpot אֶת־שֵׁנַיִם | 'et-sheneim עֲשֵׂה | 'asar שִׁבְתֵי | shivtei אֶל־יִסְרָאֵל | Jisra'el

TKIS jotta saatte syödä ja juoda pöydässäni minun valtakunnassani ja istua valtaistuimilla tuomitsemassa Israelin kahtatoista sukukuntaa."

STLK että syötte ja juotte minun pöydässäni valtakunnassani, istutte valtaistuimilla ja tuomitsette Israelin kahtatoista sukukuntaa.

BIBLIA 1776 Että teidän pitää syömän ja juoman minun pöydälläni minun valtakunnassani, ja istuman istuimilla, ja tuomitseman kaksitoistakymmentä Israelin sukukuntaa.

31. **TR** εἶπε | *eipe* ja sanoi δὲ | *de* ó | *ho* Κύριος | *Kyrios* Herra Σίμων | *Simōn* Simon Σίμων | *Simōn* Simon ἰδοὺ | *idou* katso ó | *ho* σατανᾶς | *satanas* saatana ἐξητήσατο | *eksētēsato* on tavoitellut valtaansa úmās | *hymas*

teitä τοῦ | *tou* σινιάσαι | *siniasai* seuloakseen ὡς | *hōs* niinkuin τὸν | *ton*
σῖτον· | *siton* vehnää

Delitzsch וַיִּאמֶר | vajjo'mer הָאֲדֹנָי | ha'ADON שִׁמְעוֹן | Shimeon שִׁמְעוֹן | Shimeon
הִנֵּה | hinneh תָּבַע | tava' אֶתְכֶם | 'etchem הֲשִׁטָּן | has'satan לְזֵרוֹתְכֶם |
lizrotechem כַּחֲטִימִים | kachittim

TKIS (Herra sanoi myös:) "Simon, Simon, katso, saatana on halunnut teitä valtaansa seuloakseen teitä niin kuin vehnää.

STLK Simon, Simon, katso, saatana on pyrkinyt seulomaan teitä kuin vehnänjyviä;

BIBLIA 1776 Niin sanoi myös Herra: Simon, Simon, katso, saatana on teitä pyytänyt seuloaksensa niinkuin nisuja.

32. **TR** ἐγὼ | *egō* mutta minä δὲ | *de* ἐδέηθην | *edeēthēn* olen rukoillut περὶ |
peri edestäσι σοῦ | *sou* sinun ἵνα | *hina* että μὴ | *mē* εἰ ἐκλείπη | *ekleipē*
haihtuisi ἢ | *hē* πίστις | *pistis* uskosi σου· | *sou* sinun καὶ | *kai* ja σύ | *sy*
sinä ποτε | *pote* kerran ἐπιστρέψας | *epistrepsas* kun palaat στήριξον |
stērikson vahvista τοὺς | *tous* ἀδελφούς | *adelfous* veljiäsi σου | *sou* sinun

Delitzsch וַאֲנִי | va'ani הִתְפַּלֵּלְתִּי | hitpallalti בְּעֵדָךְ | va'adcha אֲשֶׁר | 'asher לֹא
תִּכְלֶה | lo'-tichleh אֶמְנַתְּךָ | 'emunatecha וְאַתָּה | ve'atta כֹּאֲשֶׁר | ka'asher תִּשׁוּב
תִּשׁוּב | chazzeq אֶת־אָחֵיךָ | 'et-'achecha

TKIS Mutta olen rukoillut puolestasi, että uskosi ei raukeaisi tyhjään. Ja kun kerran palaat, vahvista veljiäsi."

STLK mutta minä olen rukoillut sinun puolestasi, ettei sinun uskosi lakkaisi. Kun sinä kerran palaat, vahvista veljiäsi."

BIBLIA 1776 Vaan minä rukoilin sinun edestäs, ettei sinun uskos puuttuman pidä. Ja kuin sinä kerran palajat, niin vahvista veljiäs.

33. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* ja εἶπεν | *eipen* hän sanoi αὐτῷ | *autō* Hänelle Κύριε |
Kyrie Herra μετὰ | *meta* kanssasi σοῦ | *sou* sinun ἑτοιμός | *hetoimos* valmis
εἰμι | *eimi* olen καὶ | *kai* sekä εἰς | *eis* φυλακὴν | *fylakēn* vankeuteen καὶ |
kai että εἰς | *eis* θάνατον | *thanaton* kuolemaan πορεύεσθαι | *poreuesthai*
menemään

Delitzsch והוא | vehu' אמר | 'amar אֵלַי | 'elaiv אֲדֹנָי | 'ADONI הַנְּנִי | hinni נְכוּן
| nachon לְלֶכֶת | lalechet אֲתָךְ | 'ittecha גַּם | gam לְבֵית | le'beit הָאֲסוּרִים |
ha'asurim גַּם | gam לְמָוֶת | lammavet

TKIS Niin Pietari* lausui Hänelle: "Herra, sinun kanssasi olen valmis menemään sekä vankilaan että kuolemaan."

STLK Simon sanoi hänelle: "Herra, sinun kanssasi olen valmis menemään sekä vankilaan että kuolemaan."

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi hänelle: Herra, minä olen valmis sinun kanssas sekä vankiuteen että kuolemaan menemään.

34. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta εἶπε | *eipe* Hän sanoi λέγω | *legō* sanon σοι | *soi*
sinulle Πέτρε | *Petre* Pietari οὐ μή | *ou mē* ei φωνήσῃ | *fōnēsei* laula σήμερον
| *sēmeron* tänään ἀλέκτωρ | *alektōr* kukko πρὶν | *prin* ennen ἢ | *hē* kuin τρις
| *tris* kolmesti ἀπαρνῆσῃ | *aparnēsē* kiellät μή | *mē* ettet εἰδέναι | *eidenai*
tunne με | *me* minua

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mar אָנִי | 'ani אֵמַר | 'omer לֵךְ | le'cha פֶּטְרוֹס | Petros לֵא
יִקְרָא | lo'-jiqra' תִּרְגְּלֵךְ | tarnegol הַיּוֹם | hajjom עַד | 'ad כִּי־שָׁלֵשׁ | ki-shalsh
פַּעַמִּים | pe'amim כִּכְשָׁחַטָּה | kichashta בִּי | bi לְאֹמֶר | le'mor לֵא | lo' יְדַעְתִּיו |
jeda'tiv

TKIS Mutta Hän sanoi: "Sanon sinulle, Pietari: ei laula tänään kukko ennen kuin sinä kolmesti kiellät tuntevasi minut."

STLK Mutta hän sanoi: "Minä sanon sinulle, Pietari: ei laula tänään kukko, ennen kuin sinä kolmesti kiellät tuntevasi minut."

BIBLIA 1776 Mutta hän sanoi: Pietari, minä sanon sinulle, ei laula tänäpäpä kukko ennen kuin sinä kolmasti kiellät tuntevasi minua.

35. *TR* καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ὅτε | *hote*
kun ἀπέστειλα | *apesteila* lähetin ὑμᾶς | *hymas* teidät ἄτερ | *ater* ilman
βαλαντίου | *balantiou* kukkaroa καὶ | *kai* ja πήρας | *pēras* laukkua καὶ | *kai*
ja ὑποδημάτων | *hypodēmatōn* sandaaleja μή | *mē* eihän τινος | *tinος* mitään
ὑστερήσατε | *hysterēsate* puuttunut oi | *oi* δὲ | *de* niin εἶπον | *eipon* he
sanoivat οὐδενός | *oudenos* ei mitään

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem כַּאֲשֶׁר | ka'asher שְׁלַחְתִּי | shalachti אֶתְכֶם | 'etchem כִּי־כִס | beli-chis וְנִעְלִים | vetarmil הַחֲסִדִּים | une'alim חֲסִדֵינוּ | lo' chasarnu כָּל־דְּבַר | kol-davar

TKIS Ja Hän sanoi heille: "Kun lähetin teidät ilman kukkaroa ja laukkua ja kenkiä, puuttuiko teiltä mitään?" He vastasivat: "Ei mitään."

STLK Hän sanoi heille: "Kun lähetin teidät ilman rahakukkaroa, laukkua ja sandaaleja, puuttuiko teiltä mitään?" He vastasivat: "Ei mitään."

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: kuin minä lähetin teidät ilman säkkiä ja kukkaroa ja kenkiä, puuttuiko teiltä mitään? He sanoivat: ei mitään.

36. *TR* εἶπεν | *eipen* niin Hän sanoi οὕν | *oun* αὐτοῖς | *autois* heille ἀλλὰ | *alla* mutta νῦν | *nyn* nyt ὁ | *ho* ἔχων | *echōn* jolla on βαλάντιον | *balantion* kukkaro ἀράτω | *aratō* ottakoon ὁμοίως | *homoiōs* samoin καὶ | *kai* myös πήραν· | *pēran* laukun καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* jolla μὴ | *mē* ei ἔχων | *echōn* ole πωλησάτω | *pōlēsatō* myyköön τὸ | *to* ἱμάτιον | *himation* vaatteensa αὐτοῦ | *autou* καὶ | *kai* ja ἀγορασάτω | *agorasatō* ostakoon μάχαιραν | *machairan* miekan

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem אֶכֶן | 'achen עֲתָה | 'atta לֹא־אֶשְׁלַחְךָ | 'asher-lo כִּי | chis יִשְׂאֶהוּ | jissa'ehu וְכֵן | vechen גַּם־אֶת־הַתַּרְמִיל | gam-'et-hattarmil וְאֶשְׂכֶּרֶךָ | va'asher לֹא־אֵין | 'ein-lo הוּא | hu' יִמְכֹּר | jimkor אֶת־בְּגָדוֹ | 'et-bigdo וְיִקְנֶה | ve'iqneh חָרֵב | charev

TKIS Niin Hän sanoi heille: "Mutta nyt, jolla on kukkaro, ottakoon sen mukaansa, niin myös laukun. Ja jolla ei ole, myyköön vaippansa ja ostakoon miekan.

STLK Hän sanoi heille: "Mutta nyt, se, jolla on kukkaro, ottakoon sen mukaansa, samoin laukun. Se, jolla ei ole, myyköön viittansa ja ostakoon miekan.

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi heille: vaan nyt, jolla säkki on, ottakoon sen, niin myös kukkaren; ja jolla ei ole, se myykään hameensa ja ostakaan miekan.

37. *TR* λέγω | *legō* sillä sanon γὰρ | *gar* ὑμῖν | *hymin* teille ὅτι | *hoti* että ἔτι | *eti* myös τοῦτο | *touto* tämä τὸ | *to* γεγραμμένον | *gegrammenon* joka on kirjoitettu δεῖ | *dei* pitää τελεσθῆναι | *telesthēnai* käymän toteen ἐν | *en* ἐμοί

| *emoi* minussa τὸ | *to* καὶ | *kai* ja μετὰ | *meta* joukkoon ἀνόμων | *anomōn*
pahantekijöiden ἐλογίσθη· | *elogisthē* Hänet luettiin καὶ | *kai* sillä myös γὰρ |
gar τὰ | *ta* se περὶ | *peri* ἐμοῦ | *emou* minussa τέλος | *telos* täyttymyksen ἔχει
| *echei* on saava

Delitzsch כִּי־אֹמֵר | ki-'omer אֲנִי | 'ani לָכֶם | la'chem אֲשֶׁר־צָרִיךָ | 'asher-tzarich
עוֹד | 'od לְהִתְמַלֵּא | le'hitmalle' בִּי | vi הַכְּתוּב | haKatuv הַזֶּה | hazzeh וְאֵת־פְּשָׁעֵי
| ve'et-pshe'im נִמְנָה | nimna כִּי | ki כָּל־הַכְּתוּב | chol-haKatuv עָלַי | 'alai בָּא |
ba' עַד־קִצְוֹ | 'ad-qitz'tzo

TKIS Sillä sanon teille, että minussa pitää käymän toteen (myös) tämän mikä on kirjoitettu: 'Ja Hänet luettiin pahantekijäin joukkoon', sillä tehtäväni on täyttymässä."

STLK Sillä sanon teille, että minussa pitää käydä toteen tämän, mikä on kirjoitettu: 'Hänet luettiin ryöväriä joukkoon.' Sillä se, mikä minusta on sanottu, täyttyy nyt."

BIBLIA 1776 Sillä minä sanon teille: vielä sekin mikä kirjoitettu on, pitää minussa täytettämän: hän on pahantekiäin sekaan luettu; sillä ne, mitkä minusta kirjoitetut ovat, pitää loppuman.

38. *TR* οἱ | *oi* δὲ | *de* ja εἶπον | *eipon* he sanoivat Κύριε | *Kyrie* Herra ἰδοὺ |
idou katso μάχαιραι | *machairai* miekkoja ὧδε | *hōde* tässä δύο | *dyo* kaksi ὁ
| *ho* δὲ | *de* mutta εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ἰκανόν |
hikanon riittää ἵνα ἔστι | *esti*

Delitzsch וַיֹּאמְרוּ | vajjo'meru אֲדֹנָינוּ | 'ADONEINU הִנֵּה־פֹה | hinneh-foh שְׁתֵּי |
shetei חַרְבֹּת | charavot וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem דַּי | dai

TKIS Niin he sanoivat: "Herra, katso, tässä on kaksi miekkaa." Mutta Hän vastasi heille: "Riittää."

STLK He sanoivat: "Herra, katso, tässä on kaksi miekkaa." Mutta hän vastasi heille: "Riittää."

BIBLIA 1776 Niin he sanoivat: Herra, katso, tässä on kaksi miekkaa. Hän sanoi heille: kyllä siinä on.

39. *TR* καὶ | *kai* ja ἐξελθὼν | *ekselthōn* Hän lähti pois ἐπορεύθη | *eporeuthē* kulkien κατὰ | *kata* mukaan τὸ | *to* ἔθος | *ethos* tavan εἰς | *eis* τὸ | *to* ὄρος | *oros* vuorelle τῶν | *tōn* ἐλαιῶν· | *elaiōn* Öljyruuiden/ Öljyvuorelle ἠκολούθησαν | *ēkolouthēsan* ja seurasivat δὲ | *de* αὐτῶ | *autō* Häntä καὶ | *kai* myös οἱ | *oi* μαθηταί | *mathētai* opetuslapsensa αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch אַװײַ | vajje'tze' וַיֵּלֶךְ | vajje'lech כִּיֹּם | kejom כִּיֹּם | bejom עַל־הַר | 'al-har הַיְיָתִימָה | Hazzeitim וַיֵּלְכֻהוּ | vajje'lechu אַחַרָיו | a'charaiv גַּם־תַּלְמִידָיו | gam-talmidaiv

TKIS Hän meni ulos ja lähti tavan mukaan Öljyvuorelle, ja Hänen opetuslapsensa seurasivat Häntä.

STLK Hän meni ulos ja lähti tapansa mukaan Öljymäelle, ja hänen opetuslapsensa seurasivat häntä.

BIBLIA 1776 Ja hän läksi ulos ja meni, niinkuin hänen tapansa oli, Öljymäelle; niin seurasivat myös häntä hänen opetuslapsensa.

40. *TR* γενόμενος | *genomenos* ja tultuaan δὲ | *de* ἐπὶ | *epi* τοῦ | *tou* τόπου | *topou* perille εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille προσεύχεσθε | *proseuchesthe* rukoilkaa μὴ | *mē* ettette εἰσελθεῖν | *eiselthein* joutuisi εἰς | *eis* πειρασμόν | *peirasmon* kiusaukseen

Delitzsch וַיָּבֹא | vajjavo' אֶל־הַמָּקוֹם | 'el-hammaqom וַיִּשְׁמַע | vajjo'mer אֶתְיָהוּ | 'aleihem הַתְּפִלָּה | hitpallu לְבִלְתִּי־בֹא | le'bilti-vo' לִידֵי | lidei נִסְיָן | nissajon

TKIS Tultuaan sinne Hän sanoi heille: "Rukoilkaa, ettette joutuisi kiusaukseen."

STLK Tultuaan siihen paikkaan hän sanoi heille: "Rukoilkaa, ettette joutuisi kiusaukseen."

BIBLIA 1776 Ja kuin hän siihen paikkaan tuli, sanoi hän heille: rukoilkaat, ettette tulisi kiusaukseen.

41. *TR* καὶ | *kai* ja αὐτὸς | *autos* Hän ἀπεσπάσθη | *apespasthē* vetäytyi ἀπ' | *ap* luota αὐτῶν | *autōn* heidän ὡσεὶ | *hōsei* noin λίθου | *lithou* kiven βολήν | *bolēn* heiton καὶ | *kai* ja θεῖς | *theis* laskeutuen τὰ | *ta* γόνατα | *gonata* polvilleen προσήχετο | *prosēucheto* rukoili

Delitzsch והוא | vehu' נפרד | nifrad מהם | mehem הרחק | harcheq כקלע |
kiqloa' אבן | 'aven ויכרע | vajichra' על־ברכיו | 'al-birchaiv ויתפלל | vajjitpallel
לְאמֹר | le'mor

TKIS Sitten Hän vetäytyi heistä noin kivenheiton päähän, laskeutui polvilleen ja rukoili

STLK Hän vetäytyi heistä noin kivenheiton päähän, laskeutui polvilleen ja rukoili

BIBLIA 1776 Ja hän erkani heistä lähes kivellä heittää ja laski polvillensa, rukoili,

42. **TR** λέγων | *legōn* sanoen Πάτερ | *Pater* Isä εἰ | *ei* jos βούλει | *boulei*
tahdot παρένεγκε | *parenegke* menevän ohi τὸ | *to* ποτήριον | *potērion* maljan
τοῦτο | *touto* tämän ἀπ' | *ap* pois ἐμοῦ· | *emou* minulta πλὴν | *plēn*
kuitenkaan μὴ | *mē* älköön τὸ | *to* θέλημα | *thelēma* tahtoni μου | *mou* minun
ἀλλὰ | *alla* vaan τὸ | *to* σὸν | *son* sinun γενέσθω | *genesthō* tapahtukoon

Delitzsch אבי | 'Avi אִם־רְצוֹנְךָ | 'im-retzonecha לְהַעֲבִיר | le'ha'avir מֵעַלִי | me'alai
אֶת־הַכּוֹס | 'et-hakkos הַזֹּאת | hazzot אַךְ | 'ach אֶל־יְהִי | 'al-jehi כְּרְצוֹנִי | chirtzoni
כִּי | ki אִם־כְּרְצוֹנְךָ | 'im-kirtzonecha

TKIS sanoen: "Isä, jos tahdot, ota minulta pois tämä malja, mutta älköön tapahtuko minun tahtoni vaan sinun."

STLK sanoen: "Isä, jos tahdot, ota pois minulta tämä malja. Älköön kuitenkaan tapahtuko minun tahtoni, vaan sinun."

BIBLIA 1776 Sanoen: Isä, jos sinä tahdot, niin ota pois minulta tämä kalkki, kuitenkin ei minun tahtoni, mutta sinun olkoon.

43. **TR** ὄφθη | *ōfthē* ja ilmestyi δὲ | *de* αὐτῷ | *autō* Hänelle ἄγγελος | *aggelos*
enkeli ἀπ' | *ap* οὐρανοῦ | *ouranou* taivaasta ἐνισχύων | *enischyōn* vahvistaen
αὐτόν | *auton* Häntä

Delitzsch וַיֵּרָא | vaje'ra' אֵלָיו | 'elaiiv מַלְאָךְ | mal'ach מִן־הַשָּׁמַיִם | min-
hash'shamaim וַיִּחַזְּקֵהוּ | vaje'chazzeqehu

TKIS Niin Hänelle ilmestyi taivaasta enkeli, joka vahvisti Häntä.

STLK Hänelle ilmestyi taivaasta enkeli, joka vahvisti häntä.

BIBLIA 1776 Niin enkeli taivaasta ilmestyi hänelle ja vahvisti häntä.

44. *TR* καὶ | *kai* kun γενόμενος | *genomenos* Hän oli ἐν | *en* ἀγωνία | *agōnia* tuskassa ἐκτενέστερον | *ektenesteron* hartaammin προσήχετο | *prosēucheto* rukoili ἐγένετο | *egeneto* ja oli δὲ | *de* ὁ | *ho* ἰδρῶς | *hidrōs* hikensä αὐτοῦ | *autou* Hänen ὡσεὶ | *hōsei* niinkuin θρόμβοι | *thromboi* pisarat αἵματος | *haimatos* veren καταβαίνοντες | *katabainontes* pudoten alas ἐπὶ | *epi* τὴν | *tēn* γῆν | *gēn* maahan

Delitzsch וַיִּבְּאוּ | vajjavo'u עָלָיו | 'alaiv מַתְּחֵלֵי־מָוֶת | chevlei-mavet וַיִּוֹסֶף | vajjosef לְהִתְפַּלֵּל | le'hitpallel בְּחִזְקָה | bechazeqa וַתְּהִי | va'tehi זַעַתוֹ | ze'ato כְּנֹטְפֵי | kenitfei דָּם | dam יְרֵדִים | joredim לְאַרְץ | la'aretz

TKIS Ja kun Hän oli suuressa tuskassa Hän rukoili yhä hartaammin, ja Hänen hikensä oli kuin isot veripisarat, jotka putosivat maahan.

STLK Kun hän oli suuressa tuskassa, hän rukoili yhä hartaammin. Ja hänen hikensä putosi maahan veripisaroina.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän sangen suuress ahdistuksessa oli, rukoili hän hartaammin. Ja oli hänen hikensä niinkuin verenpisarat, jotka maan päälle putosivat.

45. *TR* καὶ | *kai* ja ἀναστὰς | *anastas* noustuaan ἀπὸ | *apo* τῆς | *tēs* προσευχῆς | *proseuchēs* rukouksesta ἐλθὼν | *elthōn* Hän tuli πρὸς | *pros* luokse τοὺς | *tous* μαθητὰς | *mathētas* opetuslastensa αὐτοῦ | *autou* εὔρεν | *heuren* löytäen αὐτούς | *autous* heidät κοιμωμένους | *koimōmenous* nukkumasta ἀπὸ | *apo* τῆς | *tēs* λύπης | *lypēs* murheesta

Delitzsch וַיִּבְּאוּ | vajjaqom מֵהִתְפַּלֵּל | mehitpallel וַיִּבְּאוּ | vajjavo' אֶל־הַתְּלָמִידִים | 'el-ha'talmidim וַיִּיָּצְאוּ | vajjimtza'em יְשֵׁנִים | jeshenim מִיַּגֹּן | mijjagon

TKIS Noustuaan rukouksesta Hän meni opetuslastensa luo ja tapasi heidät murheen vuoksi nukkumasta.

STLK Kun hän nousi rukoilemasta ja meni opetuslastensa luo, hän tapasi heidät murheen tähden nukkumasta.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän nousi rukoilemasta ja tuli opetuslastensa tykö, löysi hän ne murheen tähden makaamasta,

46. **TR** καὶ | *kai* niin εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille τί | *ti* miksi καθεύδετε | *katheudete* nukutte ἀναστάντες | *anastantes* nouskaa προσεύχεσθε | *proseuchesthe* rukoilkaa ἵνα μὴ | *hina mē* että ette εισέλθητε | *eiselthēte* joutuisi εἰς | *eis* πειρασμόν | *peirasmon* kiusaukseen

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem לָמָּה | lamma תִּשְׁנֶוּ | tishenu קוֹמוּ | qumu וְהִתְפַּלְלוּ | vehitpallu אֲשֶׁר | 'asher לֹא | lo' תִּבְאוּ | tavo'u לִידֵי | lidei יוֹן | nissajon

TKIS Niin Hän sanoi heille: "Miksi nukutte? Nouskaa ja rukoilkaa, jottette joutuisi kiusaukseen."

STLK Hän sanoi heille: "Miksi nukutte? Nouskaa ja rukoilkaa, ettette joutuisi kiusaukseen."

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: mitä te makaatte? nouskaat ja rukoilkaat, ettette kiusaukseen lankeaisi.

47. **TR** ἔτι | *eti* ja vielä δέ | *de* αὐτοῦ | *autou* Hänen λαλοῦντος | *lalountos* puhuessa ἰδού | *idou* katso ὄχλος | *ochlos* kansanjoukko καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* λεγόμενος | *legomenos* sanottu Ἰούδας | *Ioudas* Juudakseksi εἷς | *heis* yksi τῶν | *tōn* δώδεκα | *dōdeka* kahdestatoista προήρχετο | *proērchetō* kulki edellä αὐτῶν | *autōn* heidän καὶ | *kai* ja ἤγγισε | *ēngise* tuli lähelle τῷ | *tō* Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesusta φιλήσαι | *filēsai* suudellen αὐτόν | *auton* Häntä

Delitzsch עוֹדֵנִי | 'odennu מְדַבֵּר | me'daber וְהִנֵּה | ve'hinneחַמּוֹן | hamon אֶחָד | ve'echad מְשֻׁנֵּימ | mish'sheneim הַנֶּעֱשָׂר | he'asar הַנִּקְרָא | hanniqra' יְהוּדָה | Jehudah הַלֵּךְ | holech לְפָנֵיהֶם | lifneihem וַיִּקְרַב | vajjiqrav אֶל־יְשׁוּעָה | 'el-JESHUA לְיִשְׁחָק־לוֹ | linshaq-lo

TKIS Katso, Hänen vielä puhuessaan tuli joukko kansaa. Yksi niistä kahdestatoista, se, jonka nimi oli Juudas, kulki heidän edellään ja tuli Jeesuksen luo suutelemaan Häntä.

STLK Katso, hänen vielä puhuessaan tuli joukko kansaa, ja yksi niistä kahdestatoista, se, jonka nimi oli Juudas, kulki heidän edellään. Hän tuli Jeesuksen luo tervehtimään häntä suudelmalla.

BIBLIA 1776 Vielä hänen puhuisansa, katso, joukko ja se, joka kutsuttiin Juudas, yksi kahdestatoistakymmenestä, kävi heidän edellensä, ja lähestyi Jesusta suuta antamaan hänen.

48. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* niin Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle Ἰούδα | *Iouda* Juudas φιλήματι | *filēmati* suudelmallako τὸν | *ton* υἱὸν | *hyion* Pojan τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen παραδίδως | *paradidōs* kavallat

Delitzsch וַיֵּאמֶר | *vajjo'mer* יֵשׁוּעַ | *JESHUA* אֵלָיו | *'elaiiv* יְהוּדָה | *Jehudah* הַבְּנִי שִׁיקָה | *havinshiqā* אֶתְּ | *'atta* מוֹסֵר | *moser* בֶּן־הָאָדָם | *'et-Ben-ha'Adam*

TKIS Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Juudas, suudelmallako kavallat Ihmisen Pojan?"

STLK Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Juudas, suudelmallako sinä Ihmisen Pojan kavallat?"

BIBLIA 1776 Niin Jesus sanoi hänelle: Juudas, suun antamisellako sinä Ihmisen Pojan petät?

49. **TR** ἰδόντες | *idontes* kun näkivät δὲ | *de* οἱ | *oi* περὶ | *peri* ympärillään αὐτὸν | *auton* Hänen τὸ | *to* ἐσόμενον | *esomenon* olevat εἶπον | *eipon* he sanoivat αὐτῷ | *autō* Hänelle Κύριε | *Kyrie* Herra εἰ | *ei* πατάξομεν | *pataksomen* iskemmekö ἐν | *en* μαχαίρᾳ | *machaira* miekalla

Delitzsch וְהֶאֱנֹשִׁים | *ve'ha'anashim* אֲשֶׁר | *'asher* אִתּוֹ | *'itto* רְאִים | *ro'im* אֶת | *'et* אֲשֶׁר | *'asher* יְהִי | *jihjeh* וַיֵּאמְרוּ | *vajjo'meru* אֵלָיו | *'elaiiv* אֲדֹנָיִנוּ | *'ADONEINU* הַנֶּכֶדָה | *hanakkeh* בְּחֶרֶב | *vecharev*

TKIS Kun Hänen ympärillään olevat näkivät, mitä oli tulossa he sanoivat (Hänelle): "Herra, iskemmekö miekalla?"

STLK Kun nyt ne, jotka olivat hänen ympärillään, näkivät, mitä oli tulossa, he sanoivat: "Herra, iskemmekö miekalla?"

BIBLIA 1776 Kuin ne, jotka hänen ympärillensä olivat, näkivät, mitä tuleva oli, sanoivat he hänelle: Herra, emmekö me lyö miekalla?

50. **TR** καὶ | *kai* ja ἐπάταξεν | *epataksen* iski εἷς | *heis* yksi τις | *tis* eräs ἐξ | *eks* αὐτῶν | *autōn* heistä τὸν | *ton* δοῦλον | *doulon* palvelijaa τοῦ | *tou* ἀρχιερέως | *archiereōs* ylipapin καὶ | *kai* ja ἀφείλεν | *afeilen* sivalsi αὐτοῦ | *autou* häneltä τὸ | *to* οὖς | *ous* korvan τὸ | *to* δεξιόν | *deksion* oikean

Delitzsch וַיִּיָּחַד | vajjach וְהָיָה | 'echad מֵהֶם | mehem מֵאֶת־עֵדֵי | 'et-'eved הַכֹּהֵן | ha'kohen הַגָּדוֹל | ha'gadol וַיִּבְרָח | vaje'qatz'tzetz מֵאֶת־עֵזְנוֹ | 'et-'ozno הַיְמָנִית | hajemanit

TKIS Ja yksi heistä iski ylimmän papin palvelijaa ja sivalsi häneltä pois oikean korvan.

STLK Eräs heistä iski ylipapin palvelijaa ja sivalsi häneltä pois oikean korvan.

BIBLIA 1776 Ja yksi heistä löi pappein päämiehen palveliaa ja hakkasi pois hänen oikian korvansa.

51. **TR** ἀποκριθεὶς | *apokritheis* mutta vastasi δὲ | *de* ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπεν | *eipen* sanoen ἔατε | *eate* sallikaa ἕως | *eōs* vielä τούτου | *toutou* tämä καὶ | *kai* ja ἀψάμενος | *hapsamenos* Hän koskettaen τοῦ | *tou* ὠτίου | *ōtiou* korvaa αὐτοῦ | *autou* hänen ἰάσατο | *iasato* paransi αὐτόν | *auton* hänet

Delitzsch וַיַּעֲנֵן | vajja'an וַיֹּשִׁיעַ | JESHUA וַיִּבְרַח | vajjo'mer רַב | rav מֵעֵזְנוֹ | 'atta הַרְפוּ | harpu וַיִּבְרַח | vajjigga' מֵאֶת־עֵזְנוֹ | be'ozno וַיִּבְרַח | vajjirpa'ehu

TKIS Mutta Jeesus vastasi sanoen: "Sallikaa vielä* tämäkin", ja koskettaen hänen korvaansa Hän paransi hänet.

STLK Mutta Jeesus vastasi sanoen: "Sallikaa vielä tämäkin." Hän koski hänen korvaansa ja paransi hänet.

BIBLIA 1776 Mutta Jesus vastaten sanoi: sallikaat tähän asti tulla. Ja kuin hän rupesi hänen korvaansa, paransi hän sen.

52. *TR* εἶπε | *eipe* ja sanoi δὲ | *de* ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus πρὸς | *pros* τοὺς | *tous* niille παραγενομένους | *paragenomenous* jotka olivat tulleet ἐπ’ | *ep* vastaan αὐτὸν | *auton* Ἠντὰ ἀρχιερεῖς | *archiereis* ylipapeille καὶ | *kai* ja στρατηγούς | *stratēgous* vartiopäälliköille τοῦ | *tou* ἱεροῦ | *ierou* pyhäkön καὶ | *kai* ja πρεσβυτέρους | *presbyterous* vanhimmille ὡς | *hōs* niinkuin ἐπὶ | *epi* vastaan ληστὴν | *lēstēn* ryöstäjää ἐξεληλύθατε | *ekselēlythate* olette lähteneet μετὰ | *meta* mukananne μαχαίρων | *machairōn* miekat καὶ | *kai* ja ξύλων | *ksylōn* seipäät

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer יְשׁוּעַ | JESHUA לְאֵל | 'el רַשְׁעִי | ra'shei הַכֹּהֲנִים | ha'kohanim וְשָׂרֵי | vesarei הַמְּקִדָּשׁ | hammiqdash וְהַזִּקְנִים | ve'hazzeqenim רַשְׁעִי | 'asher בְּאוֹ | ba'u עָלַי | 'alai לְאִמֹר | le'mor כְּמוֹ | kemo עַל־פְּרִיץ | 'al-paritz מֵאֲצִי | jetza'tem עָלַי | 'alai בְּחַרְבוֹת | bacharavot וּבְמַקְלֹת | uvemaqqelot

TKIS Niin Jeesus sanoi ylipapeille ja pyhäkön vartioston päälliköille ja vanhimmille, jotka olivat tulleet häntä vastaan: "Niin kuin ryöväriä vastaan olette lähteneet miekoin ja seipäin.

STLK Niin Jeesus sanoi ylipapeille ja temppelivartioston päälliköille ja vanhimmille, jotka olivat tulleet häntä vastaan: "Niin kuin ryöväriä vastaan olette lähteneet miekkojen ja seipäitten kanssa.

BIBLIA 1776 Mutta Jesus sanoi niille, jotka häntä vastaan olivat tulleet, ylimmäisille papeille ja templin haltioille ja vanhimmille: niinkuin ryövärin tykö te läksitte miekoilla ja seipäillä.

53. *TR* καθ’ | *kath* joka ἡμέραν | *hēmeran* päivä ὄντος | *ontos* olen ollut μου | *mou* minä μεθ’ | *meth* kanssanne ὑμῶν | *hymōn* teidän ἐν | *en* τῷ | *tō* ἱερῷ | *hierō* pyhäkössä οὐκ | *ouk* ettekä ἐξετείνετε | *ekseteinate* ole ojentaneet τὰς | *tas* χεῖρας | *cheiras* käsiänne ἐπ’ | *ep* vastaan ἐμέ | *eme* minua ἀλλ’ | *all* mutta αὕτη | *hautē* tämä ὑμῶν | *hymōn* teidän ἐστὶν | *estin* on ἡ | *hē* ὥρα | *hōra* hetkenne καὶ | *kai* ja ἡ | *hē* ἐξουσία | *eksousia* valta τοῦ | *tou* σκούτους | *skotous* pimeyden

Delitzsch וְאֵי | va'ehi עֲצֵלֶחֶם | 'etzlechem יוֹם | jom יוֹם | jom בְּהִיכַל | baheichal וְלֹא־שֶׁלַחְתֶּם | velo'-shelachtem בִּי | bi יָד | jad וְאוֹלָם | ve'ulam זֹאת | zot הִיא | hi' שֶׁעַתְּכֶם | she'atchem וְשֶׁחַשְׁחָה | veshaletan הַחֹשֶׁךְ | hachshech

TKIS Kun olen joka päivä ollut kanssanne pyhäkössä, ette ole ojentaneet käsiänne minua vastaan. Mutta tämä on teidän hetkenne ja pimeän valta.”

STLK Olen joka päivä ollut teidän kanssanne pyhäkössä, ettekä ole ojentaneet käsiänne minua vastaan. Mutta tämä on teidän hetkenne ja pimeyden valta.”

BIBLIA 1776 Minä olin joka päivä teidän kanssanne templissä, ja ette ojentaneet kättä minun päälleni; mutta tämä on teidän hetkenne ja pimeyden valta.

54. **TR** συλλαβόντες | *syllabontes* niin he ottivat kiinni δὲ | *de* αὐτὸν | *auton*
Hänet ἤγαγον | *ēgagon* veivät καὶ | *kai* ja εἰσήγαγον | *eisēgagon* kuljettivat
sisälle αὐτὸν | *auton* εἰς | *eis* τὸν | *ton* οἶκον | *oikon* taloon τοῦ | *tou*
ἀρχιερέως | *archiereōs* ylipapin ὁ | *ho* δὲ | *de* ja Πέτρος | *Petros* Pietari
ἠκολούθει | *ēkolouthei* seurasi μακρόθεν | *makrothen* kauempana

Delitzsch וַיִּתְפְּשׂוּ | *vajjit'pesu* וְאִתּוֹ | *'oto* וַיִּלְיָכְהוּ | *vajjolichuhu* וַיְבִיאֵהוּ |
vaje'vi'uhu בֵּית הַכֹּהֵן | *beit ha'kohen* הַגָּדוֹל | *ha'gadol* וּפְטְרוֹס | *uPetros* הִלְךְ |
holech אַחֲרָיו | *a'charaiv* מֵרַחֵק | *merachog*

TKIS Niin he ottivat Hänet kiinni ja kuljettivat pois ja veivät Hänet ylimmäisen papin taloon. Mutta Pietari seurasi taampana.

STLK He ottivat hänet kiinni, kuljettivat pois ja veivät hänet ylipapin taloon, mutta Pietari seurasi etäältä.

BIBLIA 1776 Niin he kiinni ottivat hänen ja taluttivat, ja veivät hänen sisälle ylimmäisen papin huoneeseen. Mutta Pietari seurasi taampana.

55. **TR** ἀψάντων | *apsantōn* ja he virittivät δὲ | *de* πῦρ | *pyr* tulen ἐν | *en*
μέσῳ | *mesō* keskelle τῆς | *tēs* αὐλῆς | *aulēs* etupihaa καὶ | *kai* ja
συγκαθισάντων | *sygkathisantōn* yhdessä istuessaan αὐτῶν | *autōn* heidän
ἐκάθητο | *ekathēto* istui ὁ | *ho* Πέτρος | *Petros* Pietari ἐν | *en* μέσῳ | *mesō*
keskellään αὐτῶν | *autōn* heidän

Delitzsch וַיְהִי | *vaje'hi* כִּי־בָעָרוּ | *ki-vi'aru* אֵשׁ | *'esh* בְּתוֹךְ | *betoch* הַקֶּזֶר |
hechatzer וַיֵּשְׁבוּ | *vaje'shevu* יָחַד | *jachdav* וַיֵּשֶׁב | *vaje'shev* גַּם־פְּטְרוֹס | *gam-*
Petros בְּתוֹכָם | *be'tocham*

TKIS Ja he sytyttivät tulen keskelle pihaa ja asettuivat yhdessä istumaan ja Pietari istuutui heidän keskeensä.

STLK He sytyttivät tulen keskelle esipihaa ja asettuivat yhdessä istumaan, ja Pietari istui heidän joukkoonsa.

BIBLIA 1776 Ja niin he virittivät valkian keskelle kartanoa, ja ynnä yhdessä istuivat, istui myös Pietari heidän seassansa.

56. **TR** ἰδοῦσα | *idoussa* niin nähdessään δὲ | *de* αὐτόν | *auton* hänet παιδίσκεη | *paidiskē* palvelijatar τις | *tis* eräs καθήμενον | *kathēmenon* istumassa πρὸς | *pros* luona τὸ | *to* φῶς | *fōs* tulen loimussa καὶ | *kai* ja ἀτενίσασα | *atenisasa* katsoi tarkkaan αὐτῷ | *autō* häntä εἶπε | *eipe* sanoen καὶ | *kai* myös οὗτος | *outos* tämä σὺν | *syn* seurassa αὐτῷ | *autō* Hänen ἦν | *ēn* oli

Delitzsch וַתִּרְאֶהוּ | *vatir'ehu* הַשִּׁפְחָה | *hash'shifecha* יוֹשֵׁב | *joshev* נֶגֶד | *neged* הָאֵוֶר | *ha'ur* וַתִּבְטֹּב־בוֹ | *vatabbet-bo* וַתֹּאמֶר | *vato'mer* גַּם־זֶה | *gam-zeh* הֲיָה | *haja* עִמּוֹ | *'immo*

TKIS Niin muuan palvelijatar näki hänen istuvan tulen äärellä ja katsoen häneen kiinteästi sanoi: "Tämäkin oli Hänen kanssaan."

STLK Eräs palvelustyttö nähdessään hänen istuvan tulen ääressä, katsoi häneen ja sanoi: "Tämäkin oli hänen kanssaan."

BIBLIA 1776 Mutta kuin yksi piika näki hänen valkian tykönä istuvan, katsoi hän hänen päällensä, ja sanoi: tämä oli myös hänen kanssansa.

57. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta ἠρνήσατο | *ērnēsato* hän kielsi αὐτόν | *auton* Hänet λέγων | *legōn* sanoen γύναι | *gynai* nainen οὐκ | *ouk* en οἶδα | *oida* tunne αὐτόν | *auton* Häntä

Delitzsch וַיִּכְחַשׁ־בוֹ | *vaje'chachesh-bo* וַיֹּאמֶר | *vajjo'mar* אִישׁ־שָׂא | *'ish'sha* לֹא | *lo'* יָדַעְתִּי | *jeda'tiv*

TKIS Mutta hän kielsi (Hänet) sanoen: "Nainen, en tunne Häntä."

STLK Mutta hän kielsi hänet sanoen: "Nainen, en tunne häntä."

BIBLIA 1776 Vaan hän kielsi hänen ja sanoi: vaimo, en minä tunne häntä.

58. *TR* καὶ | *kai* ja μετὰ | *meta* päästä βραχὺ | *brachy* hetken ἕτερος | *heteros* toinen ἰδὼν | *idōn* nähdessään αὐτὸν | *auton* hänet ἔφη | *efē* sanoi καὶ | *kai* myös σὺ | *sy* sinä ἐξ | *eks* αὐτῶν | *autōn* heistä εἶ | *ei* olet ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta Πέτρος | *Petros* Pietari εἶπεν | *eipen* sanoi ἄνθρωπε | *anthrōpe* mies οὐκ | *ouk* en εἰμί | *eimi* ole

Delitzsch וְאַחֶרֶי־מַעַבְרָא | vea'charei-me'at וְרֵאֲהוּ | ra'ahu רֵאֲהוּ | 'adam אָדָם | 'acher אַחֶרֶר | וְיַבְיֹצֵת | vajjo'mer וְגַם־אֶתָּה | gam-'atta מְהֵמָה | mehem מְהֵמָה | וְיַבְיֹצֵת | vajjo'mer סִרְטוֹן | Petros לֹא | lo' אָדָם | 'adam כִּי | ki אֵינִי | 'einenni

TKIS Hetken perästä näki hänet toinen, eräs mies, ja sanoi: "Sinäkin olet heikäläisiä." Mutta Pietari sanoi: "Mies, en ole."

STLK Hetken kuluttua hänet näki toinen, eräs mies, ja sanoi: "Sinäkin olet yksi heistä." Mutta Pietari sanoi: "Mies, en ole."

BIBLIA 1776 Ja vähän hetken perästä näki toinen hänen, ja sanoi: sinä myös olet yksi heistä. Pietari sanoi: ihminen, en ole.

59. *TR* καὶ | *kai* ja διαστάσης | *diastasēs* kuluttua ὥσει | *hōsei* noin ὥρας | *hōras* tunnin μιᾶς | *mias* yhden ἄλλος | *allos* muu τις | *tis* eräs διΰσχυρίζετο | *diischyridzeto* vakuutti λέγων | *legōn* sanoen ἐπ' | *ep* ἀληθείας | *alētheias* todella καὶ | *kai* myös οὗτος | *outos* tämä μετ' | *met* kanssaan αὐτοῦ | *autou* Hänen ἦν· | *ēn* oli καὶ | *kai* γὰρ | *gar* sillä γαλιλαῖός | *galilaios* galilealainenkin ἐστίν | *estin* on

Delitzsch וְאַחֶרֶי־מַעַבְרָא | vea'charei מְבַרְכֵי | 'avor כְּשֵׁפָה | kesha'a אָחַת | 'achat אַחֶרֶר | ta'an אַחֶרֶר | וְיַבְיֹצֵת | vajjo'mer וְגַם־אֶתָּה | gam-zeh וְהָיָה | haja וְהָיָה | 'immo כִּי | ki אֵינִי | 'af-hu גֵּלִילִי | Gelili

TKIS Noin tunnin kuluttua vakuutti vielä muuan toinen mies sanoen: "Totisesti tämäkin oli Hänen kanssaan, sillä hänkin on galilealainen."

STLK Noin tunnin kuluttua vakuutti vielä eräs toinen sanoen: "Totisesti, tämä oli myös hänen kanssaan; sillä onhan hän galilealainenkin."

BIBLIA 1776 Ja lähes yhden hetken perästä todisti myös toinen, sanoen: totisesti tämä oli myös hänen kanssansa; sillä hän on Galileasta.

60. *TR* εἶπε | *eipe* niin sanoi δὲ | *de* ó | *ho* Πέτρος | *Petros* Pietari ἄνθρωπε
| *anthrōpe* mies οὐκ | *ouk* en οἶδα | *oida* ymmärrä ὃ | *ho* λέγεις | *legeis*
puhettasi καὶ | *kai* ja παραχρῆμα | *parachrēma* heti ἔτι | *eti* vielä λαλοῦντος |
lalountos puhuessa αὐτοῦ | *autou* hänen ἐφώνησεν | *efōnēsen* lauloi ὃ | *ho*
ἀλέκτωρ | *alektōr* kukko

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer סִפְטָרוֹס | Petros בְּנ־אָדָם | ben-'adam לֹא | lo' יְדַבְּרֵי |
jada'ti מָה | ma אֶתָּה | 'atta אֹמֵר | 'omer וְהוּא | vehu' עוֹדְנִי | 'odennu מְדַבֵּר |
me'daber וְהִתְרַנֵּג | ve'hatar'negol קָרָא | qara'

TKIS Mutta Pietari sanoi: "Mies, en ymmärrä mitä sanot". Ja samassa, hänen vielä puhuessaan, lauloi kukko.

STLK Mutta Pietari sanoi: "Mies, en ymmärrä, mitä sanot." Samassa hänen vielä puhuessaan lauloi kukko.

BIBLIA 1776 Niin Pietari sanoi: ihminen, en minä tiedä, mitäs sanot. Ja kohta, vielä hänen puhuissansa, lauloi kukko.

61. *TR* καὶ | *kai* ja στραφεῖς | *strafeis* kääntyi ὃ | *ho* Κύριος | *Kyrios* Herra
ἐνέβλεψε | *eneblepse* katsahten τῷ | *tō* Πέτρῳ | *Petrō* Pietaria καὶ | *kai* ja
ὑπεμνήσθη | *hypemnēsthē* muisti ὃ | *ho* Πέτρος | *Petros* Pietari τοῦ | *tou*
λόγου | *logou* sanat τοῦ | *tou* Κυρίου | *Kyriou* Herran ὡς | *hōs* kun εἶπεν |
eipen Hän oli sanonut αὐτῷ | *autō* hänelle ὅτι | *hoti* että πρὶν | *prin* ennenkuin
ἀλέκτορα | *alektora* kukko φωνῆσαι | *fōnēsai* laulaa ἀπαρνῆση | *aparnēsē*
kiellät με | *me* minut τρίς | *tris* kolmesti

Delitzsch וַיִּפֶן | vajjifen הֶאֱדוֹן | ha'ADON וַיַּבֵּט | vajjabet אֶל־סִפְטָרוֹס | 'el-Petros
וַיִּזְכֹּר | vajizkor סִפְטָרוֹס | Petros אֶת־דְּבַר | 'et-devar הֶאֱדוֹן | ha'ADON אֲשֶׁר |
'asher דִּבֶּר | diber אֵלָיו | 'elaiv כִּי־בִטָּרָם | ki-veterem יִקְרָא | jiqra' הִתְרַנֵּג |
hatar'negol בִּי־תַכְחֶשׁ־בִּי | techachesh-bi שְׁלַשׁ | shalsh פְּעָמִים | pe'amim

TKIS Niin Herra kääntyi ja katsoi Pietariin. Ja Pietari muisti Herran sanat, kuinka Hän oli sanonut hänelle: "Ennen kuin kukko [tänään] laulaa, sinä kolmesti minut kiellät."

STLK Herra kääntyi ja katsoi Pietariin, ja Pietari muisti Herran sanat, kuinka hän oli hänelle sanonut: "Ennen kuin kukko tänään laulaa, sinä kiellät minut kolmesti."

BIBLIA 1776 Ja Herra käänsi itsensä ja katsoi Pietarin päälle, ja Pietari muisti Herran puheen, kuin hän hänelle sanoi: ennenkuin kukko laulaa, kolmasti sinä minun kiellät.

62. **TR** καὶ | *kai* ja ἐξελθὼν | *ekselthōn* meni ἔξω | *eksō* ulos ὁ | *ho* Πέτρος | *Petros* Pietari ἔκλαυσε | *eklause* itkien πικρῶς | *pikrōs* katkerasti

Delitzsch וַיֵּצֵא | vajje'tze' פֶּטְרוֹס | Petros הַחֹזֵץ | ha'chutza וַיִּמְרַר | vaje'marer בְּבִכְיָ | babbechi

TKIS Ja Pietari* meni ulos ja itki katkerasti.

STLK Ja hän meni ulos ja itki katkerasti.

BIBLIA 1776 Ja Pietari meni ulos ja itki katkerasti.

63. **TR** καὶ | *kai* οἱ | *oi* ἄνδρες | *andres* miehet οἱ | *oi* jotka συνέχοντες | *synechontes* pitelivät kiinni τὸν | *ton* Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesusta ἐνέπαιζον | *enepaidzon* pilkkasivat αὐτῷ | *autō* Häntä δέροντες | *derontes* sekä löivät Häntä

Delitzsch וְהָאֲנָשִׁים | ve'ha'anashim אֲשֶׁר | 'asher אַחָזוּ | 'achazu אֶת־יֵשׁוּעַ | 'et-JESHUA הִתְעַלְלוּ | hit'allelu בּוֹ | vo וַיִּכְהוּ | vajjakkuhu

TKIS Miehet jotka pitivät Jeesusta kiinni, pilkkasivat ja pieksivät Häntä.

STLK Miehet, jotka pitivät Jeesuksesta kiinni, pilkkasivat häntä ja löivät häntä.

BIBLIA 1776 Mutta miehet, jotka Jesusta kiinni pitivät, pilkkasivat häntä ja löivät häntä,

64. **TR** καὶ | *kai* ja περικαλύψαντες | *perikalypsantes* reittäen αὐτόν | *auton* Hänet ἔτυπον | *etypton* löivät αὐτοῦ | *autou* Häntä τὸ | *to* πρόσωπον | *prosōpon* kasvoihin καὶ | *kai* ja ἐπηρώτων | *epērōtōn* kysyivät αὐτόν | *auton* Häneltä λέγοντες | *legontes* sanoen προφήτευσον· | *profēteuson* profetoi τίς | *tis* kuka ἐστίν | *estin* oli ὁ | *ho* joka πάισας | *paisas* löi σε | *se* sinua

Delitzsch וַיִּכְהוּ | vaje'chefu אֶת־רֹאשׁוֹ | 'et-ro'sho וַיִּכְהוּ | vajjakkuhu עַל־פְּנֵי | 'al-panaiv וַיִּשְׂאֲלֵהוּ | vajjish'aluhu לְאֹמַר | le'mor הַיְנָבֵא | hinnave' מִי | mi הוּא | hu' הַהֵלֶם | haholem אֹתָךְ | 'otach

TKIS Peitettyään Hänen silmänsä he (löivät Häntä kasvoille ja) kysyivät Häneltä sanoen: "Profetoi, kuka se on, joka sinua löi!"

STLK He peittivät hänen kasvonsa ja kysyivät häneltä sanoen: "Profetoi, kuka sinua löi!"

BIBLIA 1776 Peittivät hänen silmänsä, ja löivät häntä poskelle, ja kysyivät häneltä, sanoen: arvaa, kuka se on, joka sinua löi.

65. **TR** καὶ | *kai* ja ἕτερα | *hetera* muutenkin πολλὰ | *polla* paljon βλασφημοῦντες | *blasfēmountes* pilkaten ἔλεγον | *elegon* puhuivat εἰς | *eis* αὐτόν | *auton* Hänelle

Delitzsch וַעֲדוּ | ve'od גִּדּוּפִים | gidufim אַחֵרִים | 'acherim הִרְבּוּ | hirebu עָלָיו | 'alaiv

TKIS Ja paljon muuta he rienaten lausuivat Hänelle.

STLK Paljon muitakin herjauksia he puhuivat häntä vastaan.

BIBLIA 1776 Ja paljon muuta pilkkaa sanoivat he häntä vastaan.

66. **TR** καὶ | *kai* ja ὥς | *hōs* kun ἐγένετο | *egeneto* tuli ἡμέρα | *hēmera* päivä συνήχθη | *synēchthē* kokoontui τὸ | *to* πρεσβυτέριον | *presbyterion* vanhimmat τοῦ | *tou* λαοῦ | *laou* kansan ἀρχιερεῖς | *archiereis* ylipapit τε | *te* καὶ | *kai* ja γραμματεῖς | *grammateis* kirjanoppineet καὶ | *kai* ja ἀνήγαγον | *anēgagon* veivät αὐτόν | *auton* Hänet εἰς | *eis* τὸ | *to* συνέδριον | *synedrion* neuvostoonsa ἐαυτῶν | *heautōn* λέγοντες | *legontes* sanoen

Delitzsch וּבְהִלֵּי | uvihjot הַבְּקָר | ha'boqer נִקְהָלוּ | niqhalu זִקְנֵי | ziqnei הָעַם | ha'am וְהַכֹּהֲנִים | ve'ha'kohanim הַגְּדוֹלִים | ha'gedolim וְהַסּוֹפְרִים | ve'has'soferim וַיַּעֲלֶהוּ | vajja'aluhu לְפָנָיו | lifnei הַסַּנְהֶדְרִין | ha'sanhedrin שְׁלָהֶם | shellahem וַיֹּאמְרוּ | vajjo'meru הָאֵתָה | ha'atta הוּא | hu' הַמָּשִׁיחַ | hamMashiach אֶמֶר־לָנוּ | 'emor-lanu

TKIS Päivän valjetessa kansan vanhimmat, sekä ylipapit että kirjanoppineet, kokoontuivat ja veivät Hänet neuvostonsa eteen

STLK Päivän koittaessa kansan vanhimmat, ylipapit ja kirjanoppineet kokoontuivat ja veivät hänet Neuvostonsa eteen

BIBLIA 1776 Ja kuin päivä tuli, kokoontuivat kansan vanhimmat ja ylimmäiset papit ja kirjanoppineet ja veivät hänen oikeutensa eteen,

67. *TR* εἰ | *ei* jos σὺ | *sy* sinä εἶ | *ei* olet ὁ | *ho* Χριστός | *Christos* Kristus εἶπε | *eipe* sano ἡμῖν | *hēmin* meille εἶπε | *eipe* niin Hän sanoi δὲ | *de* αὐτοῖς | *autois* heille ἐὰν | *ean* jos ὑμῖν | *hymīn* teille εἶπω | *eipō* sanon οὐ μὴ | *ou mē* ette πιστεύσητε· | *pisteusēte* usko

Delitzsch וַיִּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem כִּי | ki יֵאָדָּא | 'aggid לָכֶם | la'chem לֹא | lo' תַּאֲמִינוּ | ta'aminu

TKIS ja sanoivat: "Jos olet Kristus, sano se meille." Hän vastasi heille: "Jos sanon teille, ette usko,

STLK ja sanoivat: "Jos sinä olet Kristus, sano se meille." Hän vastasi heille: "Jos teille sanon, ette usko;

BIBLIA 1776 Sanoen: oletkos Kristus? sano meille. Niin hän sanoi heille: jos minä sanon teille, ette usko,

68. *TR* ἐὰν | *ean* ja jos δὲ | *de* καὶ | *kai* myös ἐρωτήσω | *erōtēsō* kysyn οὐ μὴ | *ou mē* ette edes ἀποκριθῆτέ | *apokrihēte* vastaa μοι | *moi* minulle ἢ | *hē* ταὶ ἀπολύσητε | *apolysēte* vapauta

Delitzsch וְגַם | vegam לְאֶשְׁרָאִים | 'im-'esh'al לֹא־תִשְׁיבוּ | lo'-tashivu דָּבָר | davar וְלֹא | velo' תִּשְׁלַחְנוּ | teshallechuni

TKIS ja jos kysyn, ette vastaa (minulle, ettekä päästä).

STLK ja jos kysyn, ette vastaa tai vapauta minua.

BIBLIA 1776 Ja jos minä myös kysyn, niin ette vastaa minua, ette myös päästä minua.

69. *TR* ἀπὸ | *apo* lähtien τοῦ | *tou* νῦν | *nyn* tästä ἔσται | *estai* on ὁ | *ho* υἱὸς | *hyios* Poika τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen καθήμενος |

kathēmenos istuva ἐκ | *ek* δεξιῶν | *deksiōn* oikealla puolen τῆς | *tēs* δυνάμεως
| *dynameōs* voiman τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan

Delitzsch אָבָל | 'aval מֵעַתָּה | me'atta יְהִיָּה | jihjeh בֶּן־הָאָדָם | Ben-ha'Adam בְּשֵׁב
| jshev לִימִין | limin גְּבוּרַת | gevurat הָאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS [Mutta] tästä lähin Ihmisen Poika on istuva Jumalan voiman oikealla puolella."

STLK Mutta tästedes Ihmisen Poika on istuva Jumalan voiman oikealla puolella."

BIBLIA 1776 Tästedes istuu Ihmisen Poika Jumalan voiman oikiällä kädellä.

70. **TR** εἶπον | *eipon* niin sanoivat δὲ | *de* πάντες | *pantes* kaikki σὺ | *sy* sinä οὖν | *oun* siis εἶ | *ei* olet ὁ | *ho* υἱὸς | *hyios* Poika τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan ὁ | *ho* δὲ | *de* ja πρὸς | *pros* αὐτοὺς | *autous* heille ἔφη | *efē* Hän sanoi ὑμεῖς | *hymeis* te λέγετε | *lete* sanotte ὅτι | *hoti* että ἐγώ | *egō* Minä εἰμι | *eimi* Olen

Delitzsch וַיֹּאמְרוּ | vajjo'meru כָּלָם | chullam הַכִּי־אֶתָּה | hachi-'atta הוּא | hu' בֶּן־הָאֱלֹהִים | Ben-ha'ELOHIM וַיֹּאמְרוּ | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem אֲתֶם | 'attem אֲמַרְתֶּם | 'amartem כִּי־אֲנִי | ki-'ANI הוּא | HU'

TKIS Silloin he kaikki , sanoivat: "Olet siis Jumalan Poika?" Hän vastasi heille: "Te sanotte, että olen."

STLK He kaikki sanoivat: "Sinä siis olet Jumalan Poika?" Hän vastasi heille: "Te sen sanotte, että MINÄ OLEN."

BIBLIA 1776 Niin he sanoivat kaikki: sinä olet siis Jumalan Poika? sanoi hän heille: tepä sen sanotte, että minä olen.

71. **TR** οἱ | *oi* δὲ | *de* niin εἶπον | *eipon* he sanoivat τί | *ti* mitä ἔτι | *eti* enää χρείαν | *chreian* tarvetta ἔχομεν | *echomen* meillä on μαρτυρίας | *martyrias* todistusta αὐτοῖ | *autoi* sillä itse γὰρ | *gar* ἠκούσαμεν | *ēkousamen* kuulimme ἀπὸ | *apo* τοῦ | *tou* στόματος | *stomatos* suustaan αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch וַיֹּאמְרוּ | vajjo'meru מָה־לָּנוּ | mah-lanu עוֹד | 'od לְבַקֵּשׁ | le'vaqesh עֲדוּת | 'edut הֲלֹא | halo' בְּאִזְנֵינוּ | ve'ozneinu שְׁמַעְנוּהָ | shema'nuha מִפִּי | mippiv

TKIS Niin he sanoivat: "Mitä todistusta vielä tarvitsemme? Sillä olemme itse kuulleet Hänen suustaan."

STLK He sanoivat: "Mitä todistusta enää tarvitsemme? Sillä olemme itse kuulleet sen hänen omasta suustaan."

BIBLIA 1776 Niin he sanoivat: mitä me silleen todistusta tarvitsemme, sillä me olemme sen kuulleet hänen omasta suustansa.

23 Luku

1. **TR** καὶ | *kai* ja ἀναστὰν | *anastan* nousi ἅπαν | *hapan* koko τὸ | *to* πλῆθος | *plēthos* joukko αὐτῶν | *autōn* he ἤγαγεν | *ēgagen* veivät αὐτὸν | *auton* Hänet ἐπὶ | *epi* τὸν | *ton* Πιλάτον | *Pilaton* Pilatukselle

Delitzsch וַיִּקְרָא | *vajjaqom* כָּל־קְהָלָם | *kol-qehalam* וַיִּוְלִיכְהוּ | *vajjolicuhu* אֶל־סִיטְלוֹס | *'el-Pilatos*

TKIS He nousivat koko joukko ja veivät Hänet Pilatuksen luo.

STLK He, koko joukko, nousivat ja veivät hänet Pilatuksen eteen.

BIBLIA 1776 Ja kaikki heidän joukkonsa nousi ylös, ja he veivät hänen Pilatuksen tykö.

2. **TR** ἤρξαντο | *ērksanto* ja alkovat δὲ | *de* κατηγορεῖν | *katēgorein* syyttää αὐτοῦ | *autou* Häntä λέγοντες | *legontes* sanoen τοῦτον | *touton* tämän εὕρομεν | *heuromen* olemme tavanneet διαστρέφοντα | *diastrefonta* eksyttämästä τὸ | *to* ἔθνος | *ethnos* kansaa καὶ | *kai* ja κωλύοντα | *kōlyonta* kieltävän καίσαρι | *kaisari* keisarille φόρους | *forous* veroja διδόναι | *didonai* antamasta λέγοντα | *legonta* sanoo ἑαυτὸν | *heauton* itsensä Χριστὸν | *Christon* Kristuksen βασιλέα | *basilea* kuninkaan εἶναι | *einai* olevan

Delitzsch וַיִּתְּלוּ | *vajjachellu* לְדַבֵּר | *le'daber* עָלָיו | *'alaiv* שִׁטְנָה | *sitna* לְאָמַר | *le'mor* אֶת־זֶה | *'et-zeh* מִצְּאֵנוּ | *matza'nu* מִסִּית | *mesit* אֶת־הָעַם | *'et-ha'am* וּמִנֵּעַ | *umonea'* אֹתוֹ | *'oto* מִתֵּת | *mittet* מַס | *mas* אֶל־הַקֵּיסָר | *'el-ha'qeisar* בְּאָמְרוֹ | *be'amero* כִּי | *ki* הוּא | *hu'* מֶלֶךְ | *melech* הַמְּשִׁיחַ | *hamMashiach*

TKIS Ja he alkoivat syyttää Häntä sanoen: "Tämän olemme havainneet viettelevän kansaa* ja kieltävän antamasta keisarille veroja ja sanovan itseään Kristukseksi, kuninkaaksi."

STLK He alkoivat syyttää häntä sanoen: "Olemme havainneet tämän villitsevän kansaamme, kieltävän antamasta veroja keisarille ja sanovan itseään Kristukseksi, kuninkaaksi."

BIBLIA 1776 Ja he rupesivat kantamaan hänen päällensä, sanoen: tämän me löysimme kansaa viettelevän ja kieltävän keisarille veroa antamasta ja sanovan itsensä olevan kuninkaan Kristuksen.

3. **TR** ó | *ho* δὲ | *de* niin Πιλάτος | *Pilatos* Pilatus ἐπηρώτησεν | *epērōtēsen* kysyi αὐτόν | *auton* Häneltä λέγων | *legōn* sanoen σὺ | *sy* sinäkö εἶ | *ei* olet ó | *ho* βασιλεὺς | *basileus* kuningas τῶν | *tōn* Ἰουδαίων | *Ioudaiōn* juutalaisten ó | *ho* δὲ | *de* ja ἀποκριθεὶς | *apokritheis* Hän vastasi αὐτῷ | *autō* hänelle ἔφη | *efē* sanoen σὺ | *sy* sinä λέγεις | *legeis* sanot

Delitzsch וַיִּשְׁאַלְהוּ | vajjish'alehu פִּילָטוֹס | Pilatos לְאָמַר | le'mor הֲאֵתָהּ | ha'atta הוּא | hu' מֶלֶךְ | melech הַיְהוּדִים | haJehudim וַיַּבִּיאַן | vajja'an אֹתוֹ | 'oto וַיֹּאמְרוּ | vajjo'mer אֵתָהּ | 'atta מְאַמְרֵתָ | 'amareta

TKIS Niin Pilatus kysyi Häneltä sanoen: "Oletko sinä juutalaisten kuningas?" Hän vastasi hänelle ja sanoi: "Sinä sanot."

STLK Pilatus kysyi häneltä sanoen: "Oletko sinä juutalaisten kuningas?" Hän vastasi hänelle ja sanoi: "Sinä sen sanot."

BIBLIA 1776 Niin Pilatus kysyi häneltä, sanoen: oletkos Juudalaisten kuningas? Hän vastasi häntä ja sanoi: sinäpä sen sanot.

4. **TR** ó | *ho* δὲ | *de* ja Πιλάτος | *Pilatos* Pilatus εἶπε | *eipe* sanoi πρὸς | *pros* τοὺς | *tous* ἀρχιερεῖς | *archiereis* ylipapeille καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous* ὄχλους | *ochlous* kansalle οὐδὲν | *ouden* en mitään εὕρισκω | *heuriskō* löydä αἴτιον | *aition* syytä ἐν | *en* τῷ | *tō* ἀνθρώπῳ | *anthrōpō* miehessä τούτῳ | *toutō* tässä

Delitzsch וַיֹּאמְרוּ | vajjo'mer פִּילָטוֹס | Pilatos אֶל־רְאִשֵׁי | 'el-ra'shei הַכֹּהֲנִים | ha'kohanim וְאֶל־הַמּוֹן | ve'el-hamon הָעָם | ha'am לֹא־מַצָּאתִי | lo'-matza'ti דְּבַר־ | devar-'asham שְׂאִישׁ | ba'ish הַזֶּה | hazzeh

TKIS Pilatus sanoi ylipapeille ja kansalle: "En löydä mitään syytä tässä miehessä."

STLK Pilatus sanoi ylipapeille ja kansalle: "En löydä mitään syytä tästä miehestä."

BIBLIA 1776 Mutta Pilatus sanoi pappein päämiehille ja kansalle: en minä löydä yhtään vikaa tässä ihmisessä.

5. **TR** οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta ἐπίσχυον | *epischyon* he ahdistivat kovemmin λέγοντες | *legontes* sanoen ὅτι | *hoti* että ἀνασεῖει | *anaseiei* Hän kiihottaa τὸν | *ton* λαόν | *laon* kansaa διδάσκων | *didaskōn* opettaen καθ' | *kath* πῆλιν | *holēs* koko τῆς | *tēs* Ἰουδαίας | *Ioudaias* Juudeaa ἀρξάμενος | *arksamenos* alkaen ἀπὸ | *apo* τῆς | *tēs* Γαλιλαίας | *Galilaias* Galileasta ἕως | *eōs* ἀστυ | *hōde* tänne

Delitzsch הַיְהוּדִים | *vehem* הַיְהוּדִים | *hit'ammetzu* לְדַבֵּר | *le'daber* מְדַבֵּר | *maddiach* הוּא | *hu'* אֶת־הָאָם | *'et-ha'am* בְּלַמְדוֹ | *be'lammedo* בְּכָל־יְהוּדָה | *bechol-Jehudah* הַחֵל | *hachel* מִן־הַגָּלִיל | *min-haGalil* וְעַד־הֵנָּה | *ve'ad-henna*

TKIS Mutta he äityivät ja sanoivat: "Hän kiihottaa kansaa opettaen kaikkialla Juudeassa, Galileasta alkaen tänne asti."

STLK Mutta he ahdistivat yhä enemmän ja sanoivat: "Hän yllyttää kansaa opettaen kaikkialla Juudeassa, Galileasta alkaen tänne asti."

BIBLIA 1776 Mutta he kävivät päälle, sanoen: hän kehoittaa kansan, opettain koko Juudeassa, ja on ruvennut Galileasta hamaan tähän asti.

6. **TR** Πιλάτος | *Pilatos* mutta Pilatus δὲ | *de* ἀκούσας | *akousas* kuullessaan Γαλιλαίαν | *Galilaian* Galilean ἐπηρώτησεν | *epērōtēsen* kysyi εἰ | *ei* jos ὁ | *ho* ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies γαλιλαῖός | *galilaios* galilealainen ἐστὶ | *esti* on

Delitzsch הַיְהוּדִים | *vaje'hi* בְּמִשְׁכַּח | *kishmoa'* פִּילָטוֹס | *Pilatos* אֶת־שֵׁם | *'et-shem* הַגָּלִילִי | *haGalil* וַיִּשְׂאֵל | *vajjish'al* אֶת־הוּא | *'im-hu'* אִישׁ | *'ish* גַּלִּילִי | *Gelili*

TKIS Mutta kun Pilatus *kuuli sanan Galilea*, hän kysyi, oliko mies galilealainen.

STLK Mutta kun Pilatus kuuli mainittavan Galilean, hän kysyi, oliko mies galilealainen.

BIBLIA 1776 Mutta kuin Pilatus kuuli Galileaa manittavan, kysyi hän, josko hän Galileasta oli.

7. **TR** καὶ | *kai* ja ἐπιγνούς | *epignous* saatuaan tietää ὅτι | *hoti* että ἐκ | *ek* τῆς | *tēs* ἐξουσίας | *eksousias* hallintopiiristä Ἡρώδου | *Hērōdou* Herodeksen ἐστὶν | *estin* Hän on ἀνέπεμψεν | *anepempsen* hän lähetti αὐτὸν | *auton* Hänet πρὸς | *pros* Luo Ἡρώδην | *Hērōdēn* Herodeksen ὄντα | *onta* kun καὶ | *kai* αὐτὸν | *auton* hänkin ἐν | *en* οἱ Ἱεροσόλυμοις | *Ierosolymois* Jerusalemissa ἐν | *en* ταύταις | *tautais* niinä ταῖς | *tais* ἡμέραις | *hēmerais* päivinä

Delitzsch וְכַאֲשֶׁר | vecha'asher וְיָדָע | jada' כִּי־מִמְמַשְׁהֵלֶת | ki-mimmemshelet הַיְרֻדֹס | Horedos הוּא | hu' הַשְּׁלַחַו | shelacho אֶל־הַיְרֻדֹס | 'el-Horedos אֲשֶׁר | 'asher הַהֵי | haja הוּא־גַם | gam-hu' בִּירֻשָׁלַיִם | biJerushalaim בַּיָּמִים | bajamim הַאֵלֶּה | ha'elleh

TKIS Saatuaan tietää Hänen olevan Herodeksen hallintoalueelta hän lähetti Hänet Herodeksen luo, kun hänkin niinä päivinä oli Jerusalemissa.

STLK Saatuaan tietää hänen olevan Herodeksen hallintoalueelta hän lähetti hänet Herodeksen eteen, joka hänkin oli niinä päivinä Jerusalemissa.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän ymmärsi, että hän Herodeksen läänistä oli, lähetti hän hänen Herodeksen tykö, joka myös silloin oli Jerusalemissa.

8. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* ja Ἡρώδης | *Hērōdēs* Herodes ἰδὼν | *idōn* nähdessään τὸν | *ton* Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesuksen ἐχάρη | *echarē* ilahtui λίαν· | *lian* suuresti ἦν | *ēn* sillä hän oli γὰρ | *gar* θέλων | *thelōn* tahtonut ἐξ | *eks* ἰκανοῦ | *hikanou* kauan ἰδεῖν | *idein* nähdä αὐτόν | *auton* Hänet διὰ | *dia* vuoksi τὸ | *to* mitὰ ἀκούειν | *akouein* oli kuullut πολλὰ | *polla* paljon περὶ | *peri* αὐτοῦ· | *autou* Hänestä καὶ | *kai* ja ἠλπίζέ | *ēlpidze* toivoi τι | *ti* jonkin σημεῖον | *sēmeion* merkin ἰδεῖν | *idein* näkevän ὑπ' | *hyp* αὐτοῦ | *autou* Hänen γινόμενον | *ginomenon* tekemänä

Delitzsch וַיִּשְׁמַח | vajjismach הַיְרֻדֹס | Horedos עַד־מְאֹד | 'ad-me'od כִּבְרֹתוֹ | kir'oto אֶת־יֵשׁוּעַ | 'et-JESHUA כִּי | ki מַיָּמִים | mijjamim רַבִּים | rabbim אֲנֵה | 'ivua לְרֹאֵת | lir'ot אֶת | 'oto עַל | 'al כִּי־שָׁמַע | ki-shama' אֶת־שָׁמַעוֹ | 'et-shame'o וַיִּקְוֶה | vaje'qav לְרֹאֵת | lir'ot אֶת | 'ot אֲשֶׁר | 'asher יַעֲשֶׂה | ja'aseh

TKIS Nähdessään Jeesuksen Herodes ihastui suuresti, sillä hän oli jo kauan halunnut nähdä Häntä, koska oli kuullut Hänestä (paljon) ja toivoi, että näkisi Hänen tekevän jonkin ihmeen.

STLK Kun Herodes näki Jeesuksen, hän ilahtui suuresti. Hän oli näet jo kauan aikaa halunnut nähdä hänet, koska oli kuullut hänestä, ja toivoi saavansa nähdä häneltä jonkin merkin.

BIBLIA 1776 Kuin Herodes näki Jeesuksen, ihastui hän sangen suuresti; sillä hän oli jo kauvan aikaa häntä halainnut nähdäksensä, että hän oli paljon hänestä kuullut, ja toivoi häneltä jonkun ihmeen näkevänsä,

9. **TR** ἐπηρώτα | *epērōta* ja kysyi δὲ | *de* αὐτὸν | *auton* hän ἐν | *en* λόγοις | *logois* sanoin ἰκανοῖς· | *hikanois* monin αὐτὸς | *autos* Häneltä δὲ | *de* mutta οὐδὲν | *ouden* ei mitään ἀπεκρίνατο | *apekrinato* Hän vastannut αὐτῷ | *autō* hänelle

Delitzsch וַיִּרְבֵּ | vajje'rev לְשֵׁאל | lishe'ol אוֹתוֹ | 'oto וְהוּא | vehu' לֹא־הֵשִׁיב | lo'-heshiv אוֹתוֹ | 'oto דָּבָר | davar

TKIS Ja hän kysyi Häneltä monin sanoin, mutta Hän ei vastannut hänelle mitään.

STLK Hän teki Jeesukselle monia kysymyksiä, mutta tämä ei vastannut hänelle mitään.

BIBLIA 1776 Ja kysyi häneltä moninaisista; mutta ei hän mitään häntä vastannut.

10. **TR** εἰστήκεισαν | *heistēkeisan* ja seisoivat δὲ | *de* οἱ | *oi* ἀρχιερεῖς | *archiereis* ylipapit καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* γραμματεῖς | *grammateis* kirjanoppineet εὐτόνως | *eutonōs* kiivaasti κατηγοροῦντες | *katēgorountes* syyttäen αὐτοῦ | *autou* Häntä

Delitzsch וַיִּעַמְדוּ | vajja'amdu הַכֹּהֲנִים | ha'kohanim הַגְּדֹלִים | ha'gedolim וְהַסּוֹפְרִים | ve'has'soferim וַיִּתְחַזְּקוּ | vajjitchazzequ לְדַבֵּר | le'daber שְׁטָנָה | 'alaiv sitna

TKIS Niin ylipapit ja kirjanoppineet seisoivat syyttäen Häntä kiivaasti.

STLK Ylipapit ja kirjanoppineet seisoivat siinä ja syyttivät häntä kiivaasti.

BIBLIA 1776 Niin ylimmäiset papit ja kirjanoppineet seisoivat ja kantoivat kovin hänen päällensä.

11. **TR** ἐξουθενήσας | *eksouthenēsas* ja kohtelivat halveksivasti δὲ | *de* αὐτὸν | *auton* Häntä ὁ | *ho* Ἡρώδης | *Hērōdēs* Herodes σὺν | *syn* kanssa τοῖς | *tois* στρατεύμασιν | *strateumasin* sotilaidensa αὐτοῦ | *autou* καὶ | *kai* ja ἐμπαίξας | *empaiksas* pilkkasivat περιβαλὼν | *peribalōn* pukien αὐτὸν | *auton* Hänet ἐσθῆτα | *esthēta* pukuun λαμπράν | *lampran* loistavaan ἀνέπεμψεν | *anepempsen* he lähettivät αὐτὸν | *auton* Hänet τῷ | *tō* Πιλάτῳ | *Pilatō* Pilatukselle

Delitzsch וַיְבִיזוּ | vajivez אֶת־וְ | 'oto הַיְרֹדֹס | Horedos עַם־צָבָאִוְתֵי | 'im-tziv'otaiv וַיִּהְיֶה־לְבוֹ | vaje'hatel-bo וַיִּלְבֶּשׁ | vajjalbesh אֹתוֹ | 'oto בְּגָד | beged פְּאֵר | pe'er וַיִּשְׁלַח־הוּ | vajjishlachehu אֶל־פִּילָטוֹס | 'el-Pilatos

TKIS Mutta Herodes sotilaineen kohteli Häntä halveksivasti ja pilkkasi Häntä, puki Hänet loistavaan pukuun ja lähetti Hänet takaisin Pilatukselle.

STLK Mutta Herodes joukkoineen kohteli häntä halveksivasti ja pilkkasi häntä. Puettuaan hänet loistavaan pukuun hän lähetti hänet takaisin Pilatuksen eteen.

BIBLIA 1776 Mutta Herodes huovinensa katsoi hänen ylönsä, ja pilkkasi häntä, pani hänen päällensä valkian vaatteen, ja lähetti jälleen Pilatuksen tykö.

12. **TR** ἐγένοντο | *egenonto* ja tulivat δὲ | *de* φίλοι | *filoi* ystäviksi ὁ | *ho* τε | *te* Πιλάτος | *Pilatos* Pilatus καὶ | *kai* ja ὁ | *ho* Ἡρώδης | *Hērōdēs* Herodes ἐν | *en* αὐτῇ | *autē* sinä τῇ | *tē* ἡμέρᾳ | *hēmera* päivänä μετ' | *met* kanssa ἀλλήλων· | *allēlōn* toistensa προὔπῆρχον | *proupērchon* sillä he olivat ennen γὰρ | *gar* ἐν | *en* ἔχθρᾳ | *echthra* vihassa ὄντες | *ontes* olleet πρὸς | *pros* ἑαυτοὺς | *heautous* toisilleen

Delitzsch בָּיְוּ | baijom הָהוּ | hahu' נִהְיוּ | nihju פִּילָטוֹס | Pilatos וְהֵרֹדֹס | veHoredos לְאֶחָבִים | le'o'havim יַחַד | jachdav כִּי | ki מִלְּפָנִים | millefanim אֵיבָה | 'eiva הָיְתָה | hajeta בֵּינָם | veinotam

TKIS Ja *Pilatus ja Herodes* tulivat sinä päivänä ystäviksi keskenään. He olivat näet ennen olleet toistensa vihamiehiä.

STLK Herodes ja Pilatus ystäväystyivät sinä päivänä keskenään. He olivat näet ennen olleet toistensa vihamiehiä.

BIBLIA 1776 Sinä päivänä tuli Pilatus ja Herodes ystäviksi keskenänsä; sillä he olivat ennen vihamiehet olleet keskenänsä.

13. **TR** Πιλᾶτος | *Pilatos* ja Pilatus δὲ | *de* συγκαλεσάμενος | *sygkalesamenos*
kutsui koolle τοὺς | *tous* ἀρχιερεῖς | *archiereis* yliapit καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous*
ἄρχοντας | *archontas* hallitusmiehet καὶ | *kai* ja τὸν | *ton* λαόν | *laon* kansan

Delitzsch וַיִּקְרָא | vajjiqra' פִּילָטוֹס | Pilatos אֶת־רְאִשֵׁי | 'et-ra'shei הַכֹּהֲנִים |
ha'kohanim וְאֶת־הַשָּׂרִים | ve'et-hassarim וְאֶת־הָעָם | ve'et-ha'am

TKIS Pilatus kutsui kokoon yliapit ja hallitusmiehet ja kansan

STLK Pilatus kutsui kokoon yliapit, hallitusmiehet ja kansan

BIBLIA 1776 Niin Pilatus kutsui kokoon ylimmäiset papit ja valtamiehet ja kansan.

14. **TR** εἶπε | *eipe* sanoen πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille προσηνέγκατέ |
prosēnegkate toitte luokseni μοι | *moi* minun τὸν | *ton* ἄνθρωπον | *anthrōpon*
miehen τοῦτον | *touton* tämän ὡς | *hōs* niinkuin ἀποστρέφοντα | *apostrefonta*
kiihottajan τὸν | *ton* λαόν· | *laon* kansan καὶ | *kai* ja ἰδοὺ | *idou* katso ἐγὼ |
egō minä ἐνώπιον | *enōpion* edessäanne ὑμῶν | *hymōn* teidän ἀνακρίνας |
anakrinas Hänet olen tutkinut οὐδὲν | *ouden* enkä mitään εὔρον | *heuron* ole
löytänyt ἐν | *en* τῷ | *tō* ἀνθρώπῳ | *anthrōpō* miehessä τούτῳ | *toutō* tässä
αἵτιον | *aition* syytä ὧν | *hōn* josta κατηγορεῖτε | *katēgoreite* syytätte κατ' |
kat αὐτοῦ· | *autou* Häntä

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶל־הֵם | 'aleihem הַבְּאֵהֶם | have'tem לְפָנַי | le'fanai
אֶת־הָאִישׁ | 'et-ha'ish הַזֶּה | hazzeh כְּמִסִּית | kemesit אֶת־הָעָם | 'et-ha'am וְהִנֵּה |
ve'hinneh אֲנִי | 'ani חֲקַרְתִּיו | chaqartiv לְעֵינַיְכֶם | le'eineichem וְלֹא | velo' מִצְאָתִי
| matza'ti בְּאִישׁ | va'ish הַזֶּה | hazzeh מִתְּמֹמְאוֹמָה | 'ashmat-me'uma מִן־הַדְּבָרִים
| min-ha'devarim אֲשֶׁר | 'asher אֲתֶם | 'attem טוֹעֲנִים | to'anim עָלָיו 'alav

TKIS ja sanoi heille: "Olette tuoneet minulle tämän miehen kansan viettelijänä, ja katso, läsnäollessanne tutkittuani en ole havainnut tässä miehessä mitään sellaista syytä, mistä Häntä syytätte,

STLK ja sanoi heille: "Te olette tuoneet minulle tämän miehen kansan yllyttäjänä. Katso, minä olen teidän läsnä ollessanne häntä tutkinut enkä ole havainnut tätä miestä syylliseksi mihinkään, mistä te häntä syytätte,

BIBLIA 1776 Ja sanoi heille: te olette tämän ihmisen minulle tuoneet niinkuin kansan häiritsiä, ja katso, minä olen häntä tutkinut teidän edessä ja en löydä yhtään vikaa tässä ihmisessä, joista te kannatte hänen päällensä,

15. *TR* ἀλλ' | *all* sitten οὐδὲ | *oude* ei myös Ἡρώδης· | *Hērōdēs* Herodes ἀπέπεμψα | *anepempsa* sillä lähetin γὰρ | *gar* ὑμᾶς | *hymas* teidät πρὸς | *pros* luokseen αὐτόν | *auton* hänen καὶ | *kai* ja ἰδοὺ | *idou* katso οὐδέν | *ouden* ei mitään ἄξιον | *aksion* syytä θανάτου | *thanatou* kuolemaan ἐστὶ | *esti* ole πεπραγμένον | *pepragmenon* tehnyt αὐτῷ | *autō* Hän

Delitzsch וְגַם-הֵרֹדֹס | vegam-Horedos לֹא | lo' מָצָא | matza' כִּי | ki שְׁלַחְתִּי | shalacht | etchem אֵלַי | 'elaiiv הֵשִׁיבוּ | heshivo אֵלֵינוּ | 'eleinu וְהִנֵּה | ve'hinneh אֵין-בּוֹ | 'ein-bo אֶחָד | chet' מִשְׁפַּט-מָוֶת | mishpat-mavet

TKIS eikä Herodeskaan* — lähetinhän teidät hänen luokseen*. Ja katso, Hän ei ole tehnyt mitään, mikä ansaitsee kuoleman.

STLK eikä Herodeskaan, sillä hän lähetti hänet takaisin meille. Katso, hän ei ole tehnyt mitään, mikä ansaitsee kuoleman.

BIBLIA 1776 Eikä Herodeskaan; sillä minä lähetin teidät hänen tykönsä, ja katso, ei häneltä yhtään hengen rikosta ole tehty.

16. *TR* παιδεύσας | *paideusas* kuritettuani οὖν | *oun* siis αὐτόν | *auton* Hänet ἀπολύσω | *apolysō* vapautan

Delitzsch עַל-כֵּן | 'al-ken אֲשֶׁר-נִי | 'ajasserennu אַחַרְפְּרֵנִי | ve'efterennu

TKIS Kuritettuani Häntä minä siis Hänet päästän.”

STLK Kuritettuani häntä siis hänet päästän.”

BIBLIA 1776 Sentähden tahdon minä hänen rangaistuna päästää.

17. *TR* ἀνάγκην | *anagkēn* sillä hänen täytyi δὲ | *de* εἶχεν | *eichen* vapaaksi ἀπολύειν | *apolyein* päästää αὐτοῖς | *autois* heille κατὰ | *kata* ἑορτὴν | *heortēn* juhlassa ἓνα | *hena* yksi

Delitzsch וְעָלַי | ve'alaiv הַיָּהָה | haja מִפְּתוֹ | liftor מִלְּפָנָי | lahem שְׂרָאָה | 'ish דָּרָאָה | 'echad בְּיָמַי | bimei גְּהָרָה | hechag

TKIS (, sillä hänen täytyi juhlassa päästää heille yksi vanki).

STLK Mutta hänen piti kunakin juhlanan päästää vapaaksi yksi.

BIBLIA 1776 Mutta hänen piti joka juhlanan päästämän heille yhden vallallensa.

18. *TR* ἀνέκραξαν | *anekraksan* mutta he huusivat δὲ | *de* παμπληθεί | *pamplēthei* yhdestä suusta λέγοντες | *legontes* sanoen αἶρε | *aire* οτα τοῦτον | *touton* tämä ἀπόλυσον | *apolyson* ja vapauta δὲ | *de* ἡμῖν | *hēmin* meille τὸν | *ton* Βαραββᾶν· | *Barabban* Barabbas

Delitzsch וַיִּצְעֲקוּ | vajjitzze'acqu כָּל־הַמּוֹנָם | chol-hamonam וַיִּאָמְרוּ | vajjo'meru דָּרָאָה | haser הַיָּהָה | 'et-zeh וּפְתָר | ufetar לָנוּ | lanu אֶת | 'et אֶבְרָאָה | Bar-'abba'

TKIS Niin he huusivat kaikki yhdessä sanoen: "Vie pois tämä, mutta päästä meille Barabbas!"

STLK He huusivat kaikki yhdessä sanoen: "Vie tämä pois, mutta päästä meille Barabbas!"

BIBLIA 1776 Niin koko joukko huusi ja sanoi: ota tämä pois, ja päästä meille Barabbas,

19. *TR* ὅστις | *hostis* hänet joka ἦν | *ēn* oli διὰ | *dia* vuoksi στάσιν | *stasin* kapinan τινὰ | *tina* erään γενομένην | *genomenēn* tapahtuneen ἐν | *en* τῇ | *tē* πόλει | *polei* kaupungissa καὶ | *kai* ja φόνον | *fonon* murhasta βεβλημένος | *beblēmenos* oli heitetty εἰς | *eis* φυλακὴν | *fylakēn* vankilaan

Delitzsch וְהוּא | vehu' הַיָּהָה | haja מִשְׁלַח | mushelach בַּיֵּת | beit אֲסוּרִים | ha'asurim עַל־דְּבַר | 'al-devar מֵרֵד | mered אֲשֶׁר־נִהְיָה | 'asher-nihja בְּעִיר | va'ir עַל־דְּבַר | ve'al-devar רָצַח | ratzach

TKIS Tämä oli heitetty vankilaan eräästä kaupungissa syntyneestä kapinasta ja murhasta.

STLK Tämä oli heitetty vankilaan kaupungissa tehdystä kapinasta sekä murhasta.

BIBLIA 1776 Joka oli kapinan ja miestapoin tähden, kuin kaupungissa tapahtunut oli, vankiuteen heitetty.

20. **TR** πάλιν | *palin* uudelleen οὖν | *oun* siis ὁ | *ho* Πιλάτος | *Pilatos* Pilatus προσεφώνησε | *prosefōnēse* puhutteli heitä θέλων | *thelōn* tahtoen ἀπολύσαι | *apolysai* vapauttaa τὸν | *ton* Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesuksen

Delitzsch וַיְהוֹדֶה | vajjosef פִּילָטוֹס | Pilatos לָשֵׁט | lašet קוֹלוֹ | qolo כִּי | ki חָפֵץ | chafetz לְפָטֵר | liftor אֶת־יֵשׁוּעַ | 'et-JESHUA

TKIS Niin Pilatus jälleen puhutteli heitä, koska hän halusi päästää Jeesuksen.

STLK Pilatus puhui taas heille, koska hän tahtoi vapauttaa Jeesuksen.

BIBLIA 1776 Niin Pilatus taas puhui heille ja tahtoi Jesuksen päästää.

21. **TR** οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta ἐπεφώνουν | *epēfōnoun* he huusivat λέγοντες | *legontes* sanoen σταύρωσον | *staurōson* ristiin naulitse σταύρωσον | *staurōson* ristiin naulitse αὐτόν | *auton* Hänet

Delitzsch וְהֵמָּה | vehemma וְעָקוּ | tza'aku אֶלְיוֹ | 'elaiiv לְאֵמַר | le'mor הֲצַעֲקוּ | hatzelev אוֹתוֹ | 'oto הֲצַעֲקוּ | hatzelev

TKIS Mutta he huusivat sanoen: "Naulitse ristiin, naulitse Hänet ristiin!"

STLK Mutta he huusivat vastaan ja sanoivat: "Ristiinnaulitse, ristiinnaulitse hänet!"

BIBLIA 1776 Mutta he huusivat sitä vastaan, sanoen: ristiinnaulitse, ristiinnaulitse häntä!

22. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* niin τρίτον | *triton* kolmannen kerran εἶπε | *eipe* hän sanoί πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille τί | *ti* mitä γὰρ | *gar* sitten κακὸν | *kakon* pahaa ἐποίησεν | *epoiēsen* on tehnyt οὗτος | *outos* tämä οὐδὲν | *ouden* en mitään αἴτιον | *aition* syytä θανάτου | *thanatou* kuolemaan εὗρον | *heuron*

ole löytänyt ἐν | *en* αὐτῷ· | *autō* Hänessä παιδεύσας | *paideusas* kuritettuani
οὖν | *oun* siis αὐτὸν | *auton* Hänet ἀπολύσω | *apolysō* vapautan

Delitzsch וַיִּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem פַּעַם | pa'am שְׁלִישִׁית | shelishit מָה
| ma אֶפֹּא | 'efo' עַשָּׂה | 'asa נָה | zeh רַעָה | ra'a כָּל־אַשְׁמַת | kol-'ashmat מִוֹת |
mavet לֹא־מַצָּאתִי | lo'-matza'ti בּוֹ | vo עַל־כֵּן | 'al-ken אֲיַסְרֶנּוּ | 'ajasserennu
וְאֶפְתָּרֶנּוּ | ve'efterennu

TKIS Ja hän sanoi heille kolmannen kerran: "Mitä pahaa Hän sitten on tehnyt? En ole havainnut Hänessä mitään kuolemanrikosta. Kuritettuani minä siis Hänet päästän."

STLK Hän puhui heille kolmannen kerran: "Mitä pahaa hän sitten on tehnyt? En ole havainnut hänessä mitään, mistä hän ansaitsisi kuoleman. Kuritettuani häntä siis hänet päästän."

BIBLIA 1776 Mutta hän sanoi kolmannen kerran heille: mitäs hän pahaa teki? en minä löydä yhtään hengenrikosta hänessä: sentähden tahdon minä hänen rangaistuna päästää.

23. *TR* οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta ἐπέκειντο | *epekeinto* he ahdistivat φωναῖς |
fōnais äänellä μεγάλαις | *megalais* suurella αἰτούμενοι | *aitoumenoi* vaatien
αὐτὸν | *auton* Häntά σταυρωθῆναι· | *staurōthēnai* ristiinnaulittavaksi καὶ | *kai*
ja κατίσχυον | *katischyon* pääsivät voitolle αἱ | *hai* φωναὶ | *fōnai* huutonsa
αὐτῶν | *autōn* heidän καὶ | *kai* ja τῶν | *tōn* ἀρχιερέων | *archiereōn*
ylipappien

Delitzsch וַיִּפְצְרוּ | vajjiftzeru בּוֹ | vo בְּקוֹל | beqol גָּדוֹל | gadol וַיִּבְקְשׁוּ |
vaje'vaqeshu כִּי | ki יִצְלַב | jitz'tzalev וַיִּחְזַק | vaje'chezaq קוֹלָם | qolam וְקוֹל |
veqol הַכֹּהֲנִים | ha'kohanim הַגְּדוֹלִים | ha'gedolim

TKIS Mutta he ahdistivat häntä kovin huudoin, vaatien Jeesusta* ristiin
naulittavaksi. Ja heidän ja ylipappien huudot pääsivät voitolle.

STLK Mutta he ahdistivat häntä suurilla huudoilla, vaatien Jeesusta
ristiinnaulittavaksi, ja heidän ja ylipappien huudot pääsivät voitolle.

BIBLIA 1776 Mutta he kävivät päälle suurella äänellä, pyytäin häntä ristiinnaulittaa.
Ja heidän ja ylimmäisten pappein ääni sai vallan.

24. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* niin Πιλάτος | *Pilatos* Pilatus ἐπέκρινε | *epekrine*
tuomitsi γενέσθαι | *genesthai* täytettäväksi τὸ | *to* αἴτημα | *aitēma*
vaatimuksensa αὐτῶν | *autōn* heidän

Delitzsch וַיִּגְזֹר | vajigzor סִיטְלֵתְּ | Pilatos כִּי | ki הִשְׁעֵתְּ | te'aseh בְּקִשְׁתְּךָ |
baqqashatam

TKIS Niin Pilatus tuomitsi heidän vaatimuksensa täytettäväksi.

STLK Pilatus tuomitsi heidän vaatimuksensa täytettäväksi.

BIBLIA 1776 Ja Pilatus tuomitsi heidän anomisensa jälkeen,

25. *TR* ἀπέλυσε | *apelyse* ja vapautti δὲ | *de* αὐτοῖς | *autois* heille τὸν | *ton*
διὰ | *dia* στάσιν | *stasin* kapinasta καὶ | *kai* ja φόνον | *fonon* murhasta
βεβλημένον | *beblēmenon* heitetyn εἰς | *eis* τὴν | *tēn* φυλακὴν | *fylakēn*
vankilaan ὃν | *hon* jota ἤτοῦντο· | *ētounto* he vaativat τὸν | *ton* δὲ | *de* mutta
Ἰησοῦν | *Iēsoun* Jeesuksen παρέδωκε | *paredōke* luovutti τῷ | *tō* θελήματι |
thelēmati tahtoonsa αὐτῶν | *autōn* heidän

Delitzsch וַיִּפְטֹר | vajjiftor לְהַחֲמִישׁ | lahem אֶת־הַמְּשִׁיחַ | 'et-hammushelach בֵּית | beit
הָאֲסוּרִים | ha'asurim עַל־דְּבַר־מֶרֶד | 'al-devar-mered וַיִּצְחַח | varetzach אֶת | 'et
אֲשֶׁר | 'asher לֹא־יָשׁוּעַ | sha'alu וְאֶת־יֵשׁוּעַ | ve'et-JESHUA מָסַר | masar לְרִצּוֹנָם |
lirtzonam

TKIS Ja hän päästi (heille) irti kapinasta ja murhasta vankilaan heitetyn, jota he vaativat, mutta Jeesuksen hän antoi alttiiksi heidän mielivallalleen.

STLK Hän päästi heille irti sen, joka oli heitetty vankilaan kapinasta ja murhasta ja jota he vaativat, mutta Jeesuksen hän luovutti heidän tahtoonsa.

BIBLIA 1776 Ja päästi sen heille, joka kapinan ja miestapon tähden oli vankiuteen heitetty, jota he anoivat; mutta Jeesuksen antoi hän heidän haltuunsa.

26. *TR* καὶ | *kai* ja ὡς | *hōs* kun ἀπήγαγον | *apēgagon* he veivät αὐτόν | *auton*
Ἠντὰ ἐπιλαβόμενοι | *epilabomenoi* he ottivat Σίμωνος | *Simōnos* Simonin τινος
| *tinος* erään Κυρηναίου | *Kyrēnaiou* kyreneläisen τοῦ | *tou* ἐρχομένου |
erchomenou joka tuli ἀπ' | *ap* ἀγροῦ | *agrou* pelloilta ἐπέθηκάν | *epethēkan*
panivat päälle αὐτῷ | *autō* hänen τὸν | *ton* σταυρόν | *stauron* ristin φέρειν |

ferein kannettavaksi ὀπισθεν | *opisthen* jäljessä τοῦ | *tou* Ἰησοῦ | *Iēsou*
Jeesuksen

Delitzsch וְכַאֲשֶׁר | vecha'asher הוֹלִיכֵהוּ | holichuhu מִשָּׁם | mish'sham וַיִּזְיֶקוּ |
vajjachaziqu בְּאִישׁ | be'ish אֶחָד | 'echad הַבָּא | haba' מִן־הַשָּׂדֶה | min-hassadeh
וַיִּשְׁמוּ | ushemo שִׁמְעוֹן | Shimeon אִישׁ | 'ish קוּרִינִי | Qurini וַיִּשְׁמִימוּ | vajjasimu
עָלָיו | 'alaiv אֶת־הַצֶּלָב | 'et-hatz'tzelav לַשֵּׁט | laset אֶתְרֵי | a'charei יֵשׁוּעַ |
JESHUA

TKIS Kuljettaessaan Häntä pois he saivat käsiinsä Simonin, erään kyreneläisen, joka tuli vainiolta. Hänen päälleen he panivat ristin Jeesuksen jäljessä kannettavaksi.

STLK Viedessään häntä pois he saivat käsiinsä Simonin, erään kyreneläisen, joka tuli pelloilta, ja panivat ristin hänen kannettavakseen Jeesuksen jäljessä.

BIBLIA 1776 Ja kuin he hänen veivät ulos, käsittivät he yhden, Simonin Kyrenistä, joka maalta tuli, ja panivat hänen päällensä ristin, sitä Jeesuksen jäljessä kantamaan.

27. *TR* ἠκολούθει | *ēkolouthei* ja seurasi δὲ | *de* αὐτῷ | *autō* Häntä πολὺ |
poly suuri πλῆθος | *plēthos* paljous τοῦ | *tou* λαοῦ | *laou* kansan καὶ | *kai* ja
γυναικῶν | *gynaikōn* naisia αἱ | *hai* jotka καὶ | *kai* myös ἐκόπτοντο |
ekoptonto itkivät καὶ | *kai* ja ἔθρηνον | *ethrēnoun* valittivat αὐτόν | *auton*
Häntä

Delitzsch וַיִּלְכוּ | vaje'lechu אֶתְרֵי | a'charaiv הַמּוֹן | hamon עַם־רַב | 'am-rav וְהָמוֹן
| va'hamon נָשִׁים | nashim וְהֵנָּה | vehenna סִפְדוֹת | sofedot וּמְקוֹנְנוֹת |
umeqonenot עָלָיו | 'alaiv

TKIS Ja Häntä seurasi suuri joukko kansaa, naisiakin, jotka (myös) valittivat ja itkivät Häntä.

STLK Häntä seurasi suuri joukko kansaa, myös naisia, jotka valittivat ja itkivät häntä.

BIBLIA 1776 Mutta häntä seurasi suuri joukko kansaa ja vaimoja, jotka häntä itkivät ja parkuivat.

28. *TR* στραφείς | *strafeis* mutta kääntyi δὲ | *de* πρὸς | *pros* puoleensa αὐτὰς
| *autas* heidän ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπε | *eipe* sanoen θυγατέρες |
thygateres tyttäret Ἱερουσαλήμ | *Ierusalēm* Jerusalemin μὴ | *mē* älkää κλαίετε
| *klaiete* itkekö ἐπ' | *ep* vuokseni ἐμέ | *eme* minun πλήν | *plēn* vaan ἐφ' | *ef*
vuoksi ἐαυτὰς | *heautas* itsenne κλαίετε | *klaiete* itkekää καὶ | *kai* ja ἐπὶ | *epi*
vuoksenne τὰ | *ta* τέκνα | *tekna* lastenne ὑμῶν | *hymōn* teidän

Delitzsch וַיִּפֹּן | vajjifen יְשׁוּעָה | JESHUA וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָהוּ | 'aleihen בְּנוֹת
| benot בְּיְרוּשָׁלַיִם | Jerushalaim אֶל־הַבְּכִינָה | 'al-tivkena עָלַי | 'alai כִּי | ki אֶם־עַל־אֶם
| 'im-'al-nafshechen בְּכִינָה | bechena וְעַל־בְּנֵיכֶן | ve'al-beneichen

TKIS Kääntyen heihin Jeesus sanoi: "Jerusalemin tyttäret, älkää minua itkekö, vaan itkekää itseänne ja lapsianne.

STLK Jeesus kääntyi heihin ja sanoi: "Jerusalemin tyttäret, älkää minua itkekö, vaan itkekää itseänne ja lapsianne.

BIBLIA 1776 Niin Jesus käänsi itsensä heidän puoleensa, ja sanoi: Jerusalemin tyttäret, älkää minua itkekö, vaan itkekää itse teitänne ja teidän lapsianne;

29. *TR* ὅτι | *hoti* sillä ἰδοὺ | *idou* katso ἔρχονται | *erchontai* tulevat ἡμέραι |
hēmerai päivät ἐν | *en* αἷς | *hais* jolloin ἐροῦσι | *erousi* sanotaan μακάριοι |
makariai autuaita αἱ | *hai* στεῖραι | *steirai* hedelmättömät καὶ | *kai* ja κοιλία
| *koiliai* kohdut αἱ | *hai* jotka οὐκ | *ouk* eivät ἐγέννησαν | *egennēsan* ole
synnyttäneet καὶ | *kai* ja μαστοὶ | *mastoi* rinnat οἱ | *hoi* jotka οὐκ | *ouk* eivät
ἔθήλασαν | *ethēlasan* ole imettäneet

Delitzsch כִּי | ki הִנֵּה | hinneh יָמִים | jamim בָּאִים | ba'im וְאָמְרוּ | ve'ameru אֲשֶׁר־יִשְׁרֵי
| 'ashrei הַעֲקָרוֹת | ha'aqarot וְאֲשֶׁר־יִשְׁרֵי | ve'ashrei הַמְעֵיִם | hamme'aim אֲשֶׁר
| 'asher לֹא | lo' יִלְדוּ | jaladu וְהַשְּׁדַאִים | ve'hash'shadaim אֲשֶׁר | 'asher לֹא | lo' הֵינִיקוּ |
heiniqu

TKIS Sillä katso, päivät tulevat, jolloin sanotaan: 'Onnellisia ovat hedelmättömät ja [ne] kohdut, jotka eivät ole synnyttäneet ja rinnat, jotka eivät ole imettäneet.'

STLK Sillä katso, päivät tulevat, jolloin sanotaan: 'Autuaita ovat hedelmättömät ja ne kohdut, jotka eivät ole synnyttäneet, ja rinnat, jotka eivät ole imettäneet.'

BIBLIA 1776 Sillä katso, päivät tulevat, joina he sanovat: autuaat ovat hedelmättömät, ja ne kohdat, jotka ei synnyttäneet, ja ne nisät, jotka ei imettäneet.

30. **TR** τότε | *tote* silloin ἄρχονται | *arksontai* aletaan λέγειν | *legein* sanomaan τοῖς | *tois* ὄρεσι | *oresi* vuorille πέσετε | *pesete* kaatukaa ἐφ' | *ef* päällemme ἡμᾶς· | *hēmas* meidän καὶ | *kai* ja τοῖς | *tois* βουνοῖς | *bounois* kukkuloille καλύψατε | *kalypsate* peittäkää ἡμᾶς | *hēmas* meidät

Delitzsch אַז | 'az וְלִי | jachellu לְאֵמֹר | le'mor אֶל־הַרְרִים | 'el-heharim וְנִפְלוּ | niflu וְעַל־נוּ | 'aleinu וְאֶל־הַגְּבֻעוֹת | ve'el-haggeva'ot וְכַסּוּנוּ | kassunu

TKIS Silloin aletaan sanoa vuorille: 'Kaatukaa päällemme' ja kukkuloille: 'Peittäkää meidät.'

STLK Silloin aletaan sanoa vuorille: 'langetkaa päällemme', ja kukkuloille: 'Peittäkää meidät.'

BIBLIA 1776 Silloin he rupeevat sanomaan vuorille: langetkaat meidän päällemme, ja kukkuloille: peittäkää meitä.

31. **TR** ὅτι | *hoti* sillä εἰ | *ei* jos ἐν | *en* τῷ | *tō* ὑγρῷ | *hygrō* tuoreelle ξύλῳ | *ksylō* puulle ταῦτα | *tauta* näin ποιούσιν | *poiousin* tehdään ἐν | *en* τῷ | *tō* ξηρῷ | *ksērō* kuivalle τί | *ti* mitä γένηται | *genētai* tapahtuu

Delitzsch כִּי | ki יַעֲשׂוּ־אִם | 'im-ja'asu כְּזֹאת | chazot בְּעֵץ | ba'etz הַלֵּךְ | hallach מִהַ־יַּעֲשֶׂה | mah-je'aseh בַּבַּיֶשֶׁת | bajavesh

TKIS Sillä jos näin tehdään tuoreelle puulle, mitä tapahtuukaan kuivalle?"

STLK Sillä jos tämä tehdään tuoreelle puulle, mitä kuivalle tapahtuu?"

BIBLIA 1776 Sillä jos he nämät tekevät tuoreessa puussa, mitä sitte kuivassa tapahtuu?

32. **TR** ἤγοντο | *ēgonto* ja vietiin δὲ | *de* καὶ | *kai* myös ἕτεροι | *heteroi* muita δύο | *dyo* kaksi κακοῦργοι | *kakourgoi* pahantekijää σὺν | *syn* kanssaan αὐτῷ | *autō* Hänen ἀναιρεθῆναι | *anairethēnai* surmattaviksi

Delitzsch וגַּם־שְׁנַיִם | vegam-shenaim אַחֲרֵיהֶם | 'acherim אַנְשֵׁי | 'anshei בְּלִיעַל |
velija'al מוֹצְאֵים | mutza'im אִתּוֹ | 'itto לַמָּוֶת | lammavet

TKIS Myös muita, kaksi pahantekijää, vietiin Hänen kanssaan surmattaviksi.

STLK Myös kaksi muuta, kaksi pahantekijää, vietiin hänen kanssaan surmattaviksi.

BIBLIA 1776 Niin vietiin myös hänen kanssansa kaksi muuta pahantekiää surmattaa.

33. *TR* καὶ | *kai* ja ὅτε | *ote* kun ἀπῆλθον | *apēlthon* he saapuivat ἐπὶ | *epi* τὸν
| *ton* τόπον | *topon* paikalle τὸν | *ton* καλούμενον | *kaloumenon* jota
kutsuttiin κρανίον | *kranion* Πᾶκalloksi ἐκεῖ | *ekei* siellä ἐσταύρωσαν |
estaurōsan he ristiinnaulitsivat αὐτόν | *auton* Hänet καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous*
κακούργους | *kakourgous* pahantekijät ὄν | *hon* toisen μὲν | *men* ἐκ | *ek*
δεξιῶν | *deksiōn* oikealle ὄν | *hon* ja toisen δὲ | *de* ἐξ | *eks* ἀριστερῶν |
aristerōn vasemmalle puolelle

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כְּאֲשֶׁר | ka'asher בְּאוֹ | ba'u אֶל־הַמָּקוֹם | 'el-hammaqom
הַנִּקְרָא | hanniqra' גּוּלְגַלְתָּא | gulgaleta' וַיִּצְלְבוּ | vajjitzlevu אִתּוֹ | 'oto שָׁם | sham
וְאֶת־אֲנָשֵׁי | ve'et-'anshei הַבְּלִיעַל | habelija'al זֶה | zeh לִימִינוֹ | limino זֶה | vezeh
לְמִאֵל | lismo'lo

TKIS Kun he saapuivat paikalle, jota sanotaan Pääkalloksi, he naulitsivat siellä ristiin Hänet sekä pahantekijät. toisen oikealle ja toisen vasemmalle puolelle.

STLK Kun saavuttiin paikalle, jota sanotaan Pääkallonpaikaksi, siellä he ristiinnaulitsivat hänet sekä pahantekijät, toisen oikealle ja toisen vasemmalle puolelle.

BIBLIA 1776 Ja kuin he siihen siaan tulivat, joka Pääkallon paikaksi kutsutaan, siinä he hänen ristiinnaulitsivat ja ne pahantekiät, yhden oikialle ja toisen vasemmalle puolelle.

34. *TR* ὁ | *ho* δὲ | *de* ja Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ἔλεγε | *elege* sanoi Πάτερ |
Pater Ἰσὴς | *afes* anna anteeksi αὐτοῖς· | *autois* heille οὐ | *ou* sillä eivät γὰρ
| *gar* οἶδασι | *oidasi* he ymmärrä τί | *ti* mitä ποιοῦσι | *poiousi* tekevät
διαμεριζόμενοι | *diameridzomenoi* ja he jakoivat δὲ | *de* τὰ | *ta* ἰμάτια |

himatia vaatteensa αὐτοῦ | *autou* Hänen ἔβαλον | *ebalon* heittäen niistä κλῆρον
| *klēron* arpaa

Delitzsch וַיִּאֶמֶר | vajjo'mer יְשׁוּעַ | JESHUA אָבִי | 'Avi סֶלַח | selach לָהֶם |
lahem כִּי | ki לֹא־יָדְעוּ | lo'-jade'u מָה | ma הֵם | hem עֹשִׂים | 'osim וַיִּחְלְקוּ |
vaje'challequ בְּגָדָיו | vegadaiv לָהֶם | lahem וַיִּפְּלוּ | vajjappilu גֹּרָל | goral

TKIS Mutta Jeesus sanoi: "Isä, anna heille anteeksi, sillä he eivät tiedä mitä tekevät." Mutta he jakoivat Hänen vaatteensa heittäen arpaa.

STLK Mutta Jeesus sanoi: "Isä, anna heille anteeksi, sillä he eivät tiedä, mitä tekevät." He jakoivat keskenään hänen vaatteensa heittäen niistä arpaa.

BIBLIA 1776 Niin sanoi Jesus: Isä, anna heille anteeksi, sillä ei he tiedä, mitä he tekevät. Ja he jakoivat hänen vaatteensa ja heittivät niistä arpaa.

35. **TR** καὶ | *kai* ja εἰστήκει | *heistēkei* seisoι ὁ | *ho* λαὸς | *laos* kansa θεωρῶν
| *theōrōn* katselemassa ἐξεμυκτήριζον | *eksemyktēridzon* ja ivasivat δὲ | *de* καὶ
| *kai* myös οἱ | *oi* ἄρχοντες | *archontes* hallitusmiehet σὺν | *syn* yhdessä
kanssaan αὐτοῖς | *autois* heidän λέγοντες | *legontes* sanoen ἄλλους | *allous*
toisia ἔσωσε | *esōse* Hän on pelastanut σωσάτω | *sōsatō* pelastakoon ἑαυτὸν |
heauton itsensä εἰ | *ei* jos οὗτός | *houtos* Hän ἐστὶν | *estin* on ὁ | *ho* Χριστός
| *Christos* Kristus ὁ | *ho* τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan ἐκλεκτός |
eklektos valittu

Delitzsch וַיְהִי | ve'ha'am עֲמַד | 'omed שָׁם | sham וְרָאָה | vero'eh וַיִּלְעָגוּ־לוֹ |
vajil'agu-lo הַשָּׂרִים | hassarim לְאֹמֶר | le'mor אֶת־אֲחֵרִים | 'et-'acherim הַוְשִׁיעַ |
hoshia' יוֹשֵׁעַ־נָא | josha'-na' אֶת־נַפְשׁוֹ | 'et-nafesho אֶם־הוּא | 'im-hu' הַמְשִׁיחַ |
hamMashiach בְּחִיר | bechir הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Kansa seisoι katsellen, ja hallitusmiehetkin ivasivat (heidän kanssaan) sanoen: "Toisia Hän pelasti, pelastakoon itsensä, jos Hän on *Kristus, Jumalan* valittu."

STLK Kansa seisoι ja katseli. Hallitusmiehetkin ivasivat häntä heidän kanssaan ja sanoivat: "Muita hän on auttanut. Auttakoon itseään, jos hän on Kristus, Jumalan valittu."

BIBLIA 1776 Ja kansa seiso i ja katseli, mutta päämiehet pilkkasivat häntä heidän kanssansa ja sanoivat: muita hän vapahti, vapahtakaan itsensä, jos hän on Kristus, Jumalan valittu.

36. **TR** ἐνέπαιζον | *enepaidzon* ja pilkkasivat δὲ | *de* αὐτῷ | *autō* Häntä καὶ | *kai* myös οἱ | *oi* στρατιῶται | *stratiōtai* sotilaat προσερχόμενοι | *proserchomenoi* tulivat Hänen luo καὶ | *kai* ja ὄξος | *oksos* haparviiniä προσφέροντες | *prosferontes* tarjosivat αὐτῷ | *autō* Hänelle

Delitzsch וַיִּהְיוּ | vaje'hatellu בּוֹ | vo וַיִּשְׂאוּ | 'anshei הַצָּבָא | hatz'tzava' וַיִּשְׂאוּ | vajjiggeshu וַיִּבְיֵאוּ | vajjavu'u לוֹ | lo חֶמֶץ | chometz

TKIS Myös sotilaat pilkkasivat Häntä, menivät luo ja tarjosivat Hänelle haparviiniä

STLK Myös sotamiehet pilkkasivat häntä, menivät hänen luokseen ja tarjosivat hänelle haparviiniä

BIBLIA 1776 Ja huovit myös pilkkasivat häntä, menivät ja kokottivat hänelle etikkaa,

37. **TR** καὶ | *kai* ja λέγοντες | *legontes* sanoivat εἰ | *ei* jos σὺ | *sy* sinä εἶ | *ei* olet ὁ | *ho* βασιλεὺς | *basileus* kuningas τῶν | *tōn* Ἰουδαίων | *Ioudaiōn* juutalaisten σῶσον | *sōson* pelasta σεαυτόν | *seauton* itsesi

Delitzsch וַיִּבְיֵאוּ | vajjo'meru הַמֶּלֶךְ | 'im-'atta הוּא | hu' מֶלֶךְ | melech הַיְהוּדִים | haJehudim הוֹשִׁיא | hosha' אֶת־נַפְשֶׁחָ | 'et-naf'shecha

TKIS sanoen: "Jos olet juutalaisten kuningas, pelasta itsesi."

STLK ja sanoivat: "Jos sinä olet juutalaisten kuningas, pelasta itsesi."

BIBLIA 1776 Ja sanoivat: jos olet Juudalaisten kuningas, niin vapahda itse sinus.

38. **TR** ἦν | *ēn* ja oli δὲ | *de* καὶ | *kai* myös ἐπιγραφὴ | *epigrafē* kirjoitettu γεγραμμένη | *gegrammenē* päällekirjoitus ἐπ' | *ep* päällä αὐτῷ | *autō* Hänen γράμμασιν | *grammasin* kirjaimin Ἑλληνικοῖς | *ellēnikois* kreikkalaisin καὶ | *kai* ja Ῥωμαϊκοῖς | *rōmaikois* roomalaisin καὶ | *kai* ja Ἑβραϊκοῖς | *ebraikois* hebrean οὗτός | *houtos* tämä ἐστίν | *estin* on ὁ | *ho* βασιλεὺς | *basileus* kuningas τῶν | *tōn* Ἰουδαίων | *Ioudaiōn* juutalaisten

Delitzsch וגַּם־כָּתוּב | vegam-katuv הִיא | haja מִמֵּעַל | mimma'al לוֹ | lo בְּכָתוּב | bichtav יִנִּי | Jevani וְרוֹמִי | veRomi וְעִבְרִי | ve'Ivri זֶה | zeh הוּא | hu' מֶלֶךְ | melech הִיְהוּדִים | haJehudim

TKIS Hänen yläpuolelleen oli myös kirjoitettu päällekirjoitus (kreikan, latinan ja heprean kirjaimin): "Tämä on juutalaisten kuningas."

STLK Hänen päänsä päällä oli myös kreikkalaisin, roomalaisin ja heprealaisin kirjaimin kirjoitus: "Tämä on juutalaisten kuningas."

BIBLIA 1776 Oli myös hänestä päällekirjoitus Grekan, Latinan ja Hebrean puustaveilla kirjoitettu: Tämä on Juudalaisten kuningas.

39. *TR* εἷς | *heis* δὲ | *de* niin toinen τῶν | *tōn* κρεμασθέντων | *kremasthentōn* siinä riippuvista κακούργων | *kakourgōn* pahantekijöistä ἐβλασφήμει | *eblasfēmei* pilkkasi αὐτόν | *auton* Häntä λέγων | *legōn* sanoen εἰ | *ei* jos σὺ | *sy* sinä εἶ | *ei* olet ὁ | *ho* Χριστός | *Christos* Kristus σῶσον | *sōson* pelasta σεαυτὸν | *seauton* itsesi καὶ | *kai* ja ἡμᾶς | *hēmas* meidät

Delitzsch וְאֶחָד | ve'echad מֵאַנְשֵׁי | me'anshei הַבְּלִיעַל | habelija'al הַתְּלוּיִם | hattelujim גִּדְּפוּ | giddefo לְאֹמַר | le'mor הָלֹא | halo' אֵתָּה | 'atta הַמְּשִׁיחַ | hamMashiach הוֹשֵׁא | hosha' אֶת־עַצְמְךָ | 'et-'atzmecha וְאֹתָנוּ | ve'otanu

TKIS Niin toinen siinä riippuvista pahantekijöistä rienasi Häntä (sanoen): *"Jos sinä olet Kristus,* pelasta itsesi ja meidät "

STLK Toinen pahantekijöistä, jotka siinä riippuivat, herjasi häntä: "Jos olet Kristus, pelasta itsesi ja meidät."

BIBLIA 1776 Niin yksi pahantekiöistä, jotka ripustetut olivat, pilkkasi häntä ja sanoi: jos sinä olet Kristus, niin vapahda sinus ja meitä.

40. *TR* ἀποκριθεὶς | *apokritheis* ja vastasi δὲ | *de* ὁ | *ho* ἕτερος | *heteros* toinen ἐπέτιμα | *epetima* nuhdellen αὐτῷ | *autō* häntä λέγων | *legōn* sanoen οὐδὲ | *oude* etkö edes φοβῆ | *fobē* pelkää σὺ | *sy* sinä τὸν | *ton* Θεόν | *Theon* Jumalaa ὅτι | *hoti* sillä ἐν | *en* τῷ | *tō* αὐτῷ | *autō* samalla tavoin κρίματι | *krimati* tuomittu εἶ | *ei* olet

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an הָאָחֵר | ha'acher וַיִּגְעַר בּוֹ | vajig'ar-bo לְאֵמֹר | le'mor
הָאֵינְךָ | ha'einecha יָרָא | jare' אֶת־הָאֱלֹהִים | 'et-ha'ELOHIM בִּיהְיֹתְךָ | bihjotecha
בְּעֵצֶם | be'etzem הַעֲנִשׁ | ha'onesh הַזֶּה | hazzeh

TKIS Mutta toinen vastasi ja nuhteli häntä sanoen: "Etkö edes pelkää Jumalaa, sillä olet saman tuomion alainen?"

STLK Mutta toinen vastasi ja nuhteli häntä sanoen: "Etkö pelkää Jumalaa, sinä, joka olet saman rangaistuksen alainen?"

BIBLIA 1776 Mutta toinen vastasi ja nuhteli häntä sanoen: etkö sinäkään Jumalaa pelkää, ettäs olet yhdessä kadotuksessa?

41. *TR* καὶ | *kai* mutta ἡμεῖς | *hēmeis* me μὲν | *men* tosin δικαίως | *dikaiōs*
oikein ἄξια | *aksia* sillä mukaan γὰρ | *gar* ὧν | *hōn* mitä ἐπράξαμεν |
epraksamen teimme ἀπολαμβάνομεν· | *apolambanomen* me saamme οὗτος |
outos mutta tämä δὲ | *de* οὐδὲν | *ouden* ei mitään ἄτοπον | *atopon* pahaa
ἔπραξε | *eprakse* ole tehnyt

Delitzsch וְהֵן | vehen אֲנַחְנוּ | 'anachnu בּוֹ | vo כַּמִּשְׁפָּט | kammishpat כִּי | ki
לְקַחְנוּ | laqachnu כִּפִּי | kefi מַעֲשֵׂינוּ | ma'aseinu אֲבָל | 'aval הֲזֶה | zeh לְאֵלֵינוּ
לֹא־'asa מְאוּמָה | me'uma רַע | ra'

TKIS Me olemme tosin oikeudenmukaisesti, sillä saamme sen mukaan, mitä olemme tehneet, mutta tämä ei ole tehnyt mitään pahaa."

STLK Me tosin kärsimme oikeuden mukaan, sillä saamme, mitä tekemme ansaitsevat, mutta tämä ei ole tehnyt mitään pahaa."

BIBLIA 1776 Ja tosin me olemme oikein siinä, sillä me saamme meidän töidemme ansion jälkeen; mutta ei tämä mitään pahaa tehnyt.

42. *TR* καὶ | *kai* ja ἔλεγε | *elege* hän sanoi τῷ | *tō* Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesukselle
μνήσθητί | *mnēsthēti* muista μου | *mou* minua Κύριε | *Kyrie* Herra ὅταν |
hotan kun ἔλθῃς | *elthēs* tulet ἔν | *en* τῇ | *tē* βασιλείᾳ | *basileia* valtakuntaasi
σου | *sou* sinun

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶל־יֵשׁוּעַ | 'el-JESHUA זָכַרְנִי־נָא | zachereni-na' אֲדֹנָי
'ADONI בְּבֹאֲךָ | bevo'acha בְּמַלְכוּתְךָ | be'malchutecha

TKIS Ja hän sanoi Jeesukselle: "Herra, muista minua, kun tulet valtakuntaasi."

STLK Hän sanoi: "Jeesus, muista minua, kun tulet valtakuntaasi."

BIBLIA 1776 Ja sanoi Jeesukselle: Herra, muista minua, kuin tulet valtakuntaas.

43. **TR** καὶ | *kai* niin εἶπεν | *eipen* sanoi αὐτῷ | *autō* hänelle ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus Ἀμὴν | *amēn* todella λέγω | *legō* sanon σοι | *soi* sinulle σήμερον | *sēmeron* tänään μετ' | *met* kanssani ἐμοῦ | *emou* minun ἔση | *esē* olet ἐν | *en* τῷ | *tō* παραδείσῳ | *paradeisō* paratiisissa

Delitzsch וַיֹּאמֶר | *vajjo'mer* וַיֹּאמֶר | JESHUA אָלַי | *'elaiiv* אָמֵן | *'Amen* אָמֵן | *'omer* אָנִי | *'ani* לְךָ | *le'cha* כִּי | *ki* הַיּוֹם | *hajjom* הַיּוֹם | *tihjeh* עִמָּדִי | *'immadi* בְּגַן־עֵדֶן | *began'-eden*

TKIS Niin Jeesus sanoi hänelle: "Totisesti sanon sinulle: tänä päivänä olet oleva kanssani paratiisissa."

STLK Jeesus sanoi hänelle: "Totisesti sanon sinulle: tänä päivänä pitää sinun olla minun kanssani paratiisissa."

BIBLIA 1776 Niin Jesus sanoi hänelle: totisesti sanon minä sinulle: tänäpäpäpä pitää sinun oleman minun kanssani paradisisissa.

44. **TR** ἦν | *ēn* ja oli δὲ | *de* ὥσει | *hōsei* noin ὥρα | *hōra* tunti ἕκτη | *hektē* kuudes καὶ | *kai* ja σκότος | *skotos* pimeys ἐγένετο | *egeneto* laskeutui ἐφ' | *ef* päälle ὅλην | *holēn* koko τὴν | *tēn* γῆν | *gēn* maan ἕως | *eōs* asti ὥρας | *hōras* tuntiin ἐννάτης | *ennatēs* yhdeksänteen

Delitzsch וַיְהִי | *vaje'hi* וַיְהִי | *kash'sha'a* הַשְׁשִׁיִּית | *hash'shish'shit* וַיְהִי חֹשֶׁךְ | *ve'hinneh-chshech* עַל־כָּל־הָאָרֶץ | *'al-kol-ha'aretz* עַד | *'ad* הַשָּׁמַיִם | *hash'sha'a* הַשְׁשִׁיִּית | *hatteshi'it*

TKIS Oli noin kuudes tunti*. Niin yli koko maan tuli pimeä yhdeksänteen tuntiin asti.

STLK Oli jo noin kuudes tunti. Yli koko maan tuli pimeys, jota kesti yhdeksänteen tuntiin,

BIBLIA 1776 Ja se oli lähes kuudes hetki, ja pimeys tuli kaiken maan päälle, hamaan yhdeksänteen hetkeen asti.

45. **TR** καὶ | *kai* ja ἐσκοτίσθη | *eskotisthē* pimeni ó | *ho* ἥλιος | *hēlios* aurinko
καί | *kai* ja ἐσχίσθη | *eschisthē* repesi τὸ | *to* καταπέτασμα | *katapetasma*
esirippu τοῦ | *tou* ναοῦ | *naou* tempppelin μέσον | *meson* keskeltä

Delitzsch וַיִּקְרַח | vaje'chshach וַיִּקְרַח | hash'shamesh וַיִּקְרַח | vatiqara' פָּרַחַת |
parochet הַיְיָ | haheichal לְשֵׁנַיִם | lishenaim קָרַעַיִם | qera'im

TKIS Aurinko pimeni ja tempppelin esirippu repesi keskeltä kahtia.

STLK sillä aurinko oli pimentynyt. Tempppelin esirippu repesi keskeltä,

BIBLIA 1776 Ja aurinko pimeni, ja templin esivaate repesi kahtia,

46. **TR** καὶ | *kai* ja φωνήσας | *fōnēsas* huutaen φωνῆ | *fōnē* äänellä μεγάλη |
megalē suurella ó | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus εἶπε | *eipe* sanoi Πάτερ | *Pater*
Isä εἰς | *eis* χειρὰς | *cheiras* käsiisi σου | *sou* sinun παραθήσομαι |
parathēsomai annan τὸ | *to* πνεῦμά | *pneuma* henkeni μου· | *mou* minun καὶ
| *kai* ja ταῦτα | *tauta* tämän εἰπὼν | *eipōn* sanottuaan ἐξέπνευσεν |
eksepneusen antoi henkensä

Delitzsch וַיִּקְרַח | vajjiqra' וַיִּקְרַח | JESHUA בְּקוֹל | beqol גָּדוֹל | gadol וַיִּאמֶר |
vajjo'mer אָבִי | 'Avi בְּיָדְךָ | bejadecha אֶפְקִיד | 'afqid רֹחִי | ruchi וַבְּאָמְרוֹ |
uve'amero אֵת | zot נָפַח | nafach וְנָפְשׁוֹ | nafesho

TKIS Huutaen kovalla äänellä Jeesus sanoi: "Isä, sinun käsiisi annan henkeni." Sen sanottuaan Hän antoi henkensä.

STLK ja Jeesus huusi suurella äänellä ja sanoi: "Isä, sinun käsiisi annan henkeni." Sen sanottuaan hän antoi henkensä.

BIBLIA 1776 Ja Jesus huusi suurella äänellä ja sanoi: Isä, sinun käsiis minä annan henkeni. Ja kuin hän sen oli sanonut, antoi hän henkensä.

47. **TR** ἰδὼν | *idōn* mutta nähtyään δὲ | *de* ó | *ho* ἐκατόνταρχος |
hekatontarchos sadanpäämies τὸ | *to* γινόμενον | *genomenon* mitä tapahtui
ἐδόξασε | *edoksase* hän kunnioitti τὸν | *ton* Θεόν | *Theon* Jumalaa λέγων |

legōn sanoen ὄντως | *ontōs* todella ó | *ho* ἄνθρωπος | *anthrōpos* mies οὗτος |
outos tämä δίκαιος | *dikaios* vanhurskas ἦν | *ēn* oli

Delitzsch וַיִּבְרַח | vajjar' שַׂר־הַמֶּמְצָא | sar-hamme'a אֵת | 'et אֲשֶׁר | 'asher נְהִיטָה |
nihjata וַיִּתֵּן | vajjitten כְּבוֹד | kavod לְאֱלֹהִים | le'ELOHIM לְאָמַר | le'mor אַךְ |
'achen וְאֵיךְ | ha'ish הִנֵּה | hazzeh צַדִּיק | tzadiq הִנֵּה | haja

TKIS Nähdessään mitä tapahtui sadanpäämies kunnioitti Jumalaa sanoen: "Totisesti tämä oli vanhurskas mies."

STLK Mutta kun sadanpäällikkö näki, mitä tapahtui, hän kunnioitti Jumalaa ja sanoi: "Totisesti, tämä oli vanhurskas mies."

BIBLIA 1776 Mutta kuin sadanpäämies näki, mitä tapahtui, kunnioitti hän Jumalaa ja sanoi: tosin oli tämä ihminen hurskas.

48. **TR** καὶ | *kai* ja πάντες | *pantes* kaikki οἱ | *oi* joka συμπαραγεγόμενοι |
symparagenomenoi oli kokoontunut ὄχλοι | *ochloi* kansa ἐπὶ | *epi* τὴν | *tēn*
θεωρίαν | *theōrian* katsomaan ταύτην | *tautēn* tätä θεωροῦντες | *theōrountes*
katseltuaan τὰ | *ta* γενόμενα | *genomena* mitä tapahtui τύπτοντες | *typtontes* he
löivät ἐαυτῶν | *heautōn* τὰ | *ta* στήθη | *stēthē* rintoihinsa ὑπέστρεφον |
hypestrefon palaten takaisin

Delitzsch וְכָל־הַמּוֹן | vechol-hamon הָעָם | ha'am אֲשֶׁר | 'asher הִתְאַסְפוּ |
hit'assefu יַחַד | jachad לְמַרְאֵה | lammar'eh הִנֵּה | hazzeh בְּהִבְיטָה | behabbitam
אֶל־כָּל־אֲשֶׁר | 'el-kol-'asher נִצְּשָׁה | na'asa תּוֹפְפוּ | tofefu עַל־לִבְבֵיהֶם | 'al-
livveihem וַיִּשְׁוּבוּ | vajjashuvu

TKIS Kun kaikki tätä katselemaan kokoontunut kansa näki, mitä tapahtui, löivät he rintoihinsa ja *kääntyivät menemään*.

STLK Kun kaikki kansa, ne, jotka olivat kokoontuneet tätä katselemaan, näkivät, mitä tapahtui, he löivät rintaansa ja palasivat kukin kotiinsa.

BIBLIA 1776 Ja kaikki kansa, joka sinne katselemaan meni, kuin he näkivät, mitä siellä tapahtui, löivät rintoihinsa ja palasivat kotiansa.

49. **TR** εἰστήκεισαν | *heistēkeisan* mutta seisoivat δὲ | *de* πάντες | *pantes*
kaikki οἱ | *oi* γνωστοὶ | *gnōstoi* tuttavansa αὐτοῦ | *autou* Hänen μακρόθεν |

makrothen kauempana καὶ | *kai* ja γυναῖκες | *gynaikes* naiset αἱ | *hai* jotka συνακολουθήσασαι | *synakolouthēsasai* olivat yhdessä seuranneet αὐτῶ | *autō* Häntä ἀπὸ | *apo* τῆς | *tēs* Γαλιλαίας | *Galilaias* Galileasta ὁρῶσαι | *horōsai* katselivat ταῦτα | *tauta* tätä

Delitzsch וְכָל־מִיַּדְעֵי | vechol-mejudda'aiv וְעָמְדוּ | 'amedu מֵרַחֵק | merachok וְגַם־הַנְּשִׂיִם | vegam-hannashim וְאֲשֶׁר | 'asher הָלְכוּ | halechu אֶת־ | 'itto מִן־הַגְּלִיל | min-haGalil וַעֲיֵינֵיהֶן | ve'eineihen רְאוּ | ro'ot אֶת־אֵלֶּה | 'et-'elleh

TKIS Mutta kaikki Hänen tuttavansa seisoivat taampana, samoin naiset, jotka olivat seuranneet Häntä Galileasta, ja katselivat tätä.

STLK Mutta kaikki hänen tuttavansa seisoivat taaempana, myös naiset, jotka olivat seuranneet häntä Galileasta, ja katselivat tätä.

BIBLIA 1776 Mutta kaikki hänen tuttavansa seisoivat taampana ja vaimot, jotka häntä Galileasta seuranneet olivat, näkivät nämät.

50. **TR** καὶ | *kai* ja ἰδοὺ | *idou* katso ἀνὴρ | *anēr* mies ὀνόματι | *onomati* nimeltään Ἰωσήφ | *Iōsēf* Joosef βουλευτῆς | *bouleutēs* neuvosmies ὑπάρχων | *hyparchōn* joka oli ἀνὴρ | *anēr* mies ἀγαθός | *agathos* hyvä καὶ | *kai* ja δίκαιος | *dikaios* hurskas

Delitzsch וְהִנֵּה־אִישׁ | ve'hinneh-'ish וְיֹשֵׁף | ushemo יוֹסֵף | Josef וְהוּא | vehu' מִן־הַיְּעֻצִים | min-hajjo'atzim אִישׁ | 'ish טוֹב | tov וְצַדִּיק | vetzadiq מִן־הַרְמָתִים | min-haramataim עִיר | 'ir הַיְּהוּדִים | ha'Jehudim

TKIS Ja katso, oli mies nimeltä Joosef, joka oli neuvoston jäsen, hyvä ja hurskas mies, eikä hän ollut suostunut heidän neuvoonsa ja tekoonsa.

STLK Katso, oli Neuvoston jäsen, nimeltä Joosef, hyvä ja vanhurskas mies, joka ei antanut suostumustaan heidän päätökselleen ja teolleen.

BIBLIA 1776 Ja katso, raatimie, nimeltä Joseph, joka oli jalo ja hurskas mies,

51. **TR** οὗτος | *outos* hän οὐκ | *ouk* ei ἦν | *ēn* ollut συγκατατεθειμένος | *sygkatatetheimenos* osallistunut τῇ | *tē* βουλῇ | *boulē* päätökseen καὶ | *kai* ja τῇ | *tē* πράξει | *praksei* tekoonsa αὐτῶν | *autōn* heidän ἀπὸ | *apo* Ἀριμαθαίας | *Arimathaias* Arimatiasta πόλεως | *poleōs* kaupungista τῶν | *tōn* Ἰουδαίων |

Ioudaiōn juutalaisten ὅς | *hos* hän καὶ | *kai* myös προσεδέχeto | *prosedecheto* odotti καὶ | *kai* αὐτός | *autos* itsekin τὴν | *tēn* βασιλείαν | *basileian* valtakuntaa τοῦ | *tou* Θεοῦ· | *Theou* Jumalan

Delitzsch אֲשֶׁר | 'asher לֹא־הִסְכִּים | lo'-hiskim לְיִצְחָק | la'atzatam וְלִפְנֵי | ulefo'olam וּמִחַכָּה | umechakeh גַּם־הוּא | gam-hu' לְמַלְכוּת | le'malchut הַאֱלֹהִים | ha'ELOHIM

TKIS Hän oli juutalaisten kaupungista Arimatiasta, ja hänkin* odotti Jumalan valtakuntaa.

STLK Tämä oli kotoisin juutalaisten kaupungista Arimatiasta, ja hän odotti Jumalan valtakuntaa.

BIBLIA 1776 Joka ei ollut mieltynyt heidän neuvoonsa ja tekoonsa, syntynyt Arimatiassa, Juudalaisten kaupungissa, joka myös itse odotti Jumalan valtakuntaa:

52. *TR* οὗτος | *outos* hän προσελθὼν | *proselthōn* meni luo τοῦ | *tō* Πιλάτω | *Pilatō* Pilatuksen ἠτήσατο | *ētēsato* pyytämään τὸ | *to* σῶμα | *sōma* ruumista τοῦ | *tou* Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesuksen

Delitzsch וַיִּגַּשׁ | vajjigash אֶל־פִּילָטוֹס | 'el-Pilatōs לַאֲשֶׁר | vajjish'al מִמְּנֵנּוּ | mimmennu אֵת | 'et גֵּשְׁיָת | gevijjat יֵשׁוּעַ | JESHUA

TKIS Hän meni Pilatuksen luo ja pyysi Jeesuksen ruumista.

STLK Hän meni Pilatuksen luo ja pyysi Jeesuksen ruumista.

BIBLIA 1776 Tämä meni Pilatuksen tykö ja anoi Jeesuksen ruumista,

53. *TR* καὶ | *kai* ja καθελὼν | *kathelōn* hän otti alas αὐτὸ | *auto* sen ἐνετύλιξεν | *enetyliksen* käärien αὐτὸ | *auto* Hänet συνδόνι | *sindoni* liinavaatteeseen καὶ | *kai* ja ἔθηκεν | *ethēken* pani αὐτὸ | *auto* Hänet ἐν | *en* μνήματι | *mnēmati* hautaan λαξευτῷ | *lakseutō* kallioon hakattuun οὗ | *hou* johon οὐκ | *ouk* ei ἦν | *ēn* ollut οὐδέπω | *oudepō* ei milloinkaan οὐδεὶς | *oudeis* ei ketään κείμενος | *keimenos* pantu

Delitzsch וַיִּירֶד | vajjored אֶתְהָ | 'otah וַיִּכְרַחֶהָ | vajichrecheha בְּסֻדֵּינִים | visdinim
וַיִּשְׂמְעָה | vaje'simeha בְּקֶבֶר | veqever חֲצוּב | chatzuv בְּסֻלַּע | bassela' אֲשֶׁר |
'asher טָרַם | terem הוֹשֵׁם-בּוֹ | husam-bo אָדָם | 'adam

TKIS Otettuaan sen alas, hän kääri sen liinavaatteeseen ja pani Hänet kallioon hakattuun hautaan, johon ei ollut vielä ketään pantu.

STLK Otettuaan sen alas hän kääri sen pellavavaatteeseen ja pani sen hautaan, joka oli hakattu kallioon ja johon ei ollut vielä pantu ketään.

BIBLIA 1776 Ja otti sen alas ja kääri liinavaatteeseen ja pani sen hautaan, joka kallioon hakattu oli, johonka ei yksikään ennen pantu ollut.

54. *TR* καὶ | *kai* ja ἡμέρα | *hēmera* päivä ἦν | *ēn* oli παρασκευή | *paraskeuē*
valmistuspäivä καὶ | *kai* ja σάββατον | *sabbaton* sapatti ἐπέφωσκε | *epefōske*
alkamaisillaan

Delitzsch וַיִּוֶם | vejom עֶרֶב | 'erev שַׁבָּת | Shabbat הָיָה | haja וְהַשַּׁבָּת |
ve'hash'Shabbat הִגִּיעָה | higgi'a

TKIS Oli valmistuspäivä, ja sapatti oli alkamaisillaan.

STLK Silloin oli valmistuspäivä, ja sapatti oli alkamaisillaan.

BIBLIA 1776 Ja se oli valmistuspäivä, ja sabbati lähestyi.

55. *TR* κατακολουθήσασαι | *katakolouthēsasai* ja katselivat δὲ | *de* καὶ | *kai*
myös γυναῖκες | *gynaikes* naiset αἰτινες | *haitines* jotka ἦσαν | *ēsan* olivat
συνεληλυθυῖαι | *synelēlythyai* yhdessä seuranneet αὐτῶ | *autō* Häntä ἐκ | *ek*
τῆς | *tēs* Γαλιλαίας | *Galilaias* Galileasta ἐθεάσαντο | *etheasantō* katsoivat
tarkkaan τὸ | *to* μνημεῖον | *mnēmeion* hautaa καὶ | *kai* ja ὡς | *hōs* kuinka
ἐτέθη | *etethē* laskettiin τὸ | *to* σῶμα | *sōma* ruumiinsa αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch וַתֵּלַחְנָה | va'telachna אַחֲרָיו | a'charaiv מִן-הַנְּשִׂים | min-hannashim אֲשֶׁר
| 'asher בָּאוּ | ba'u אֶתְּוֹ | 'itto מִן-הַגְּלִיל | min-haGalil וַתִּתְּחַזְּקֵנָה | va'techezena
הַקֶּבֶר | 'et-haqqever וְאֵת | ve'et אֲשֶׁר | 'asher הוֹשֵׁם-בּוֹ | husam-bo גִּוִּיתוֹ |
gevijjato

TKIS Myös naiset, jotka olivat vaeltaneet Hänen kanssaan Galileasta, seurasivat jäljessä ja katselivat hautaa ja kuinka Hänen ruumiinsa asetettiin.

STLK Mutta naiset, jotka olivat tulleet hänen kanssaan Galileasta, seurasivat jäljessä ja katselivat hautaa ja kuinka hänen ruumiinsa pantiin sinne.

BIBLIA 1776 Niin vaimot seurasivat jäljestä, jotka hänen kanssansa tulleet olivat Galileasta, ja katselivat hautaa, ja kuinka hänen ruumiinsa pantu oli.

56. **TR** ὑποστρέψασαι | *hypostrepsasai* ja he palasivat δὲ | *de* ἠτοίμασαν | *hētoimasan* valmistaen ἄρώματα | *arōmata* hyvänhajuisia yrtejä καὶ | *kai* ja μύρα | *myra* voiteita καὶ | *kai* mutta τὸ | *to* μὲν | *men* σάββατον | *sabbaton* sapatin ἠσύχασαν | *hēsychasan* lepäsivät κατὰ | *kata* mukaan τὴν | *tēn* ἐντολήν | *entolēn* lain

Delitzsch וְאֶחָדִי | vea'charei | שׁוּבָן | shuvan | הֵכִינִי | hechinu | בְּשִׂמִים | besamim | וּמִרְקָחוֹת | umirqachot | וּבִשְׂבַת | uvash'Shabbat | שָׁבֵט | shavetu | כֶּפִי | kefi | הַמִּצְוָה | hamitzva

TKIS Palattuaan kotiinsa he valmistivat hyvänhajuisia yrtejä ja voiteita. Mutta sapatina he lain mukaan pysyivät hiljaa.

STLK Palattuaan kotiinsa he valmistivat hyvänhajuisia yrtejä ja voiteita, mutta sapatin he viettivät hiljaisuudessa lain käskyn mukaan.

BIBLIA 1776 Mutta he palasivat ja valmistivat hyvänhajuisia yrtejä ja voiteita; vaan sabbatina he lepäsivät lain käskyn jälkeen.

24 Luku

1. **TR** τῆ | *tē* δὲ | *de* mutta μιᾶ | *mia* ensimmäisenä τῶν | *tōn* σαββάτων | *sabbatōn* sapatista ὀρθρου | *orthrou* aamun koittaessa βαθέος | *batheos* varhain ἦλθον | *ēlthon* he tulivat ἐπὶ | *epi* τὸ | *to* μνῆμα | *mnēma* haudalle φέρουσαι | *ferousai* tuoden ἃ | *ha* ἠτοίμασαν | *hētoimasan* valmistamia ἄρώματα | *arōmata* yrtejä καὶ | *kai* ja τινες | *tines* muita σὺν | *syn* yhdessä kanssaan αὐταῖς | *autais* heidän

Delitzsch וְאֶחָדִי | uve'echad | בְּשַׁבַּת | bash'Shabbat | לִפְנֵי | lifnei | נְלוֹת | 'alot | הַשָּׁחַר | hash'shachar | בָּאוּ | ba'u | אֶל־הַקָּבֵר | 'el-haqaver | וְהִבְיֵאֵנָה | va'tevi'ena | אֶת־

הַבְּשָׁמִים | 'et-habbesamim אֲשֶׁר | 'asher הֵכִינוּ | hechinu וַעֲמָהֶן | ve'immahen
| 'od אֲחֵרוֹת | 'acherot

TKIS Viikon ensimmäisenä päivänä ani varhain he tulivat haudalle tuoden mukanaan valmistamansa hyvänhajuiset yrtit (— ja joitakin muita oli heidän kanssaan).

STLK Mutta viikon ensimmäisenä päivänä he ja eräitä muita naisia tuli hyvin varhain haudalle tuoden mukanaan valmistamansa hyvänhajuiset yrtit.

BIBLIA 1776 Mutta ensimmäisenä sabbatin päivänä, sangen varhain, tulivat he haudalle ja kantoivat hyvänhajuisia yrtejä, jotka he olivat valmistaneet, ja muutamat heidän kanssansa,

2. **TR** εὔρον | *heuron* ja he löysivät δὲ | *de* τὸν | *ton* λίθον | *lithon* kiven ἀποκεκυλισμένον | *apokekylismenon* vieritettynä ἀπὸ | *apo* ποῖς τοῦ | *tou* μνημείου | *mnēmeiou* haudalta

Delitzsch וַיִּמְצְאוּ | vajimtze'u אֶת־הָאֶבֶן | 'et-ha'even גְּלוּלָהּ | gelula מִן־הַקֶּבֶר | min-haqaver

TKIS Ja he havaitsivat kiven vieritetyksi pois haudalta.

STLK He huomasivat kiven vieritetyksi pois haudalta.

BIBLIA 1776 Niin he löysivät kiven haudalta vieritetyksi pois,

3. **TR** καὶ | *kai* ja εἰσελθοῦσαι | *eiselthousai* sisään menivät οὐχ | *ouch* eivätkä εὔρον | *heuron* löytäneet τὸ | *to* σῶμα | *sōma* ruumista τοῦ | *tou* Κυρίου | *Kyriou* Herran Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesuksen

Delitzsch וַתְּבֹאנָה | vatavo'na פָּנִימָה | fenima אֶל | velo' מְצְאוּ | matze'u אֶת־גְּוִיַּת | 'et-gevijjat הָאָדוֹן | ha'ADON יֵשׁוּעַ | JESHUA

TKIS Mutta sisään astuttuaan he eivät löytäneet Herran Jeesuksen ruumista.

STLK He menivät sisälle, mutta eivät löytäneet Herran Jeesuksen ruumista.

BIBLIA 1776 Ja menivät siihen sisälle eikä löytäneet Herran Jeesuksen ruumista.

4. *TR* καὶ | *kai* niin ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἐν | *en* τῷ | *tō* διαπορεῖσθαι | *diaporeisthai* ollessa ymmällään αὐτὰς | *autas* heidän περὶ | *peri* τούτου | *toutou* tästä καὶ | *kai* niin ἰδού | *idou* katso δύο | *dyo* kaksi ἄνδρες | *andres* miestä ἐπέστησαν | *epestēsan* seisoι αὐταῖς | *autais* heidän luona ἐν | *en* ἐσθήσεσιν | *esthēsesin* vaatteissa ἀστραπτούσαις· | *astraptousais* sädehtivissä

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi הִנֵּה | henna נְבוּחַתְנֶצֶר | nevuchot עַל־הַדָּבָר | 'al-ha'davar הִנֵּה | hazzeh וַיְהִי | ve'hinneh שְׁנַיִם | shenei אַנְשִׁים | 'anashim עָמְדוּ | 'amedu עַל־יְהוָה | 'aleihen וּלְבוּשֵׁיהֶם | ulvusheihem מְזִהְרִים | mazhirim

TKIS Ja tapahtui, että kun he olivat tästä ymmällä, niin katso, kaksi miestä seisoι heidän luonaan säteilevissä vaatteissa.

STLK Tapahtui, että kun he olivat tästä ymmällä, katso, kaksi miestä seisoι heidän edessään säteilevissä vaatteissa.

BIBLIA 1776 Ja tapahtui, kuin he siitä epäilivät, katso, kaksi miestä seisoι heidän tykönänsä kiiltävissä vaatteissa.

5. *TR* ἐμφόβων | *emfobōn* ja he pelästiyivät δὲ | *de* γενομένων | *genomenōn* tulooan αὐτῶν | *autōn* heidän καὶ | *kai* ja κλινουσῶν | *klinousōn* kumartuessaan τὸ | *to* πρόσωπον | *prosōpon* kasvoilleen εἰς | *eis* τὴν | *tēn* γῆν | *gēn* maahan εἶπον | *eipon* he sanoivat πρὸς | *pros* αὐτάς | *autas* heille τί | *ti* miksi ζητεῖτε | *dzēteite* etsitte τὸν | *ton* ζῶντα | *dzōnta* elävää μετὰ | *meta* joukosta τῶν | *tōn* νεκρῶν | *nekrōn* kuolleiden

Delitzsch וַיִּפֹּל | vajjipol פָּחַד | pachad עַל־יְהוָה | 'aleihen וַתִּקְדָּנָה | vatiqqodena אִפְּיָם | 'appaim הָצְרָא | 'aretza וַיִּאמְרוּ | vajjo'meru אֶל־יְהוָה | 'aleihen מִהַתְּבַקְּשָׁנָה | mah-tevaqqeshena אֶת־הַחַי | 'et-hachai לָצֵא | 'etzel הַמֵּתִים | hammetim

TKIS Kun naiset* pelästiyivät ja kumartuivat kasvoilleen maahan, miehet sanoivat heille: "Miksi etsitte elävää kuolleitten joukosta?"

STLK He pelästiyivät ja kumartuivat kasvoilleen maahan. Miehet sanoivat heille: "Miksi etsitte elävää kuolleiden joukosta?"

BIBLIA 1776 Niin he peljästyivät ja löivät kasvonsa maata päin. He sanoivat heille: miksi te elävää kuolleiden seassa etsitte?

6. *TR* οὐκ | *ouk* ei ἔστιν | *estin* Hän ole ὧδε | *hōde* täällä ἄλλ' | *all* vaan ἠγέρθη· | *ēgerthē* on noussut ylös μνήσθητε | *mnēsthēte* muistakaa ὡς | *hōs* kuinka ἐλάλησεν | *elalēsen* Hän puhui ὑμῖν | *hymin* teille ἔτι | *eti* kun ὢν | *ōn* olitte ἐν | *en* τῇ | *tē* Γαλιλαίᾳ | *Galilaia* Galileassa

Delitzsch אֵינְנוּ | 'einennu פֹּה | foh כִּי | ki קָם | qam זָכְרְנָהּ | zechorena תֵּת | 'et אֶשֶׁר־דִּבֶּר | 'asher-diber לְיָדְךָ | 'aleichen בְּעוֹד | be'od הַיּוֹתוּ | hejoto בְּגַלִּיל | vaGalil לְאֵמֹר | le'mor

TKIS Ei Hän ole täällä, vaan Hän on herännyt eloon. Muistakaa kuinka Hän puhui teille ollessaan vielä Galileassa,

STLK Ei hän ole täällä, hän on noussut ylös. Muistakaa, kuinka hän puhui teille vielä ollessaan Galileassa,

BIBLIA 1776 Ei hän ole täällä, mutta nousi ylös; muistakaat, kuinka hän teille sanoi, kuin hän vielä Galileassa oli,

7. *TR* λέγων | *legōn* sanoen ὅτι | *hoti* että δεῖ | *dei* pitää τὸν | *ton* υἱὸν | *hyion* Poika τοῦ | *tou* ἀνθρώπου | *anthrōpou* Ihmisen παραδοθῆναι | *paradothēnai* antaa εἰς | *eis* χεῖρας | *cheiras* käsiin ἀνθρώπων | *anthrōpōn* ihmisten ἀμαρτωλῶν | *hamartōlōn* syntisten καὶ | *kai* ja σταυρωθῆναι | *staurōthēnai* tulla ristiinnaulituksi καὶ | *kai* ja τῇ | *tē* τρίτῃ | *tritē* kolmantena ἡμέρᾳ | *hēmera* päivänä ἀναστῆναι | *anastēnai* on nouseva ylös

Delitzsch כִּי | ki תְּרִיץ | tzarich בֶּן־הָאָדָם | Ben-ha'Adam לְהִמָּסֵר | le'himmaser לְיָדֵי | lidei אַנְשִׁים | 'anashim חַטָּאִים | chatta'im וְלְהִצָּלֵב | ulehitz'tzalev וּבַיּוֹם | uvajjom הַשְּׁלִישִׁי | hash'shelishi קוֹם | qom יָקוּם | jaqum

TKIS sanoen: 'Ihmisen Poika on annettava syntisten ihmisten käsiin ja naulittava ristiin, ja kolmantena päivänä hänen pitää nousta ylös.'

STLK sanoen: 'Ihmisen Poika pitää antaa syntisten ihmisten käsiin ja ristiinnaulita ja kolmantena päivänä hän on nouseva ylös.'

BIBLIA 1776 Sanoen: Ihmisen Poika pitää annettaman ylönsyntisten ihmisten käsiin, ja ristiinnaulittaman, ja kolmantena päivänä nouseman ylös.

8. *TR* καὶ | *kai* niin ἐμνήσθησαν | *emnēsthēsan* he muistivat τῶν | *tōn* ῥημάτων
| *rēmatōn* sanansa αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch ותזכרנה | *vatizkorena* אֶת־דְּבָרָיו | 'et-devaraiv

TKIS Niin he muistivat Hänen sanansa.

STLK He muistivat hänen sanansa.

BIBLIA 1776 Ja he muistivat hänen sanansa,

9. *TR* καὶ | *kai* ja ὑποστρέψασαι | *hypostrepsasai* palattuaan ἀπὸ | *apo* τοῦ |
tou μνημείου | *mnēmeiou* haudalta ἀπήγγειλαν | *apēngeilan* he ilmoittivat ταῦτα
| *tauta* tämän πάντα | *panta* kaiken τοῖς | *tois* niille ἑνδεκα | *hendeka*
yhdelletoista καὶ | *kai* ja πᾶσι | *pasi* kaikille τοῖς | *tois* λοιποῖς | *loipois*
muille

Delitzsch ותשבנה | *vatashovena* מִן־הַקֶּבֶר | *min-haqaver* ותגידנה | *vataggedena* אֶת
| 'et כָּל־הַדְּבָרִים | *kol-ha'devarim* הַאֵלֶּה | *ha'elleh* לְאֶחָד | *le'achad* הַעֲשֹׂר
| *he'asar* וְלִכְלֹל | *ulechol* הַאֲחֵרִים | *ha'acherim*

TKIS Palattuaan haudalta he kertoivat tämän kaiken niille yhdelletoista ja kaikille muille.

STLK Ja he palasivat haudalta ja ilmoittivat tämän kaiken niille yhdelletoista ja kaikille muille.

BIBLIA 1776 Ja palasivat jälleen haudalta ja ilmoittivat kaikki nämät yhdelletoistakymmenelle ja kaikille muille.

10. *TR* ἦσαν | *ēsan* ja he olivat δὲ | *de* ἡ | *hē* Μαγδαληνῆ | *Magdalēnē*
Magdaleena Μαρία | *Maria* Maria καὶ | *kai* ja Ἰωάννα | *Iōanna* Johanna καὶ |
kai ja Μαρία | *Maria* Maria Ἰακώβου | *Iakōbou* Jaakobin äiti καὶ | *kai* ja αἱ |
hai λοιπαὶ | *loipai* muut σὺν | *syn* seurassa αὐταῖς | *autais* heidän αἱ | *hai*
jotka ἔλεγον | *elegon* kertoivat πρὸς | *pros* τοὺς | *tous* ἀποστόλους |
apostolous apostoleille ταῦτα | *tauta* tämän

Delitzsch ומרים | *uMirjam* הַמַּגְדָּלִית | *ha'Magdalit* ויוחנה | *veJochana* ומרים |
uMirjam אֶם | 'em יַעֲקֹב | *Ja'akov* וְהָאֲחֵרוֹת | *ve'ha'acherot* אֲשֶׁר | *'asher* עִמָּהֶן |

'immahen הַנְּחָה | henna הַיַּי | haju הַמְדַבְּרוֹת | ham'daberot אֶל־הַשְּׁלִיחִים | 'el-hash'shelichim אֶת־הַדְּבָרִים | 'et-ha'devarim הַאֵלֶּה | ha'elleh

TKIS Ne, jotka kertoivat tämän apostoleille, olivat Maria Magdaleena ja Johanna ja Maria, Jaakobin äiti, ja muut naiset heidän kanssaan.

STLK Ne, jotka kertoivat tämän apostoleille, olivat Maria Magdaleena, Johanna ja Maria, Jaakobin äiti, sekä muut naiset heidän kanssaan.

BIBLIA 1776 Ja ne olivat Maria Magdalena ja Johanna ja Maria, Jakobin äiti, ja muita heidän kanssansa, jotka näitä apostoleille ilmoittivat.

11. **TR** καὶ | *kai* ja ἐφάνησαν | *efanēsan* ja näyttivät ἐνώπιον | *enōpion* edessä αὐτῶν | *autōn* heidän ὡσεὶ | *hōsei* kuin λῆρος | *lēros* taruilta τὰ | *ta* ῥήματα | *rēmata* puheensa αὐτῶν | *autōn* heidän καὶ | *kai* ja ἠπίστουν | *ēpistoun* he olivat uskomatta αὐτοῖς | *autais* heitä

Delitzsch וַיְהִי | vajihju דְּבַרֵּיהֶן | divreihen כְּדְבָרֵי־רִיק | kedivrei-riq בְּעֵינֵיהֶם | be'eineihem וְלֹא | velo' הֶאֱמִינוּ | he'eminu לָהֶן | lahen

TKIS Mutta näitten puheet näyttivät heistä turhilta, eivätkä he uskoneet heitä.

STLK Mutta näiden puheet näyttivät heistä turhilta, eivätkä he uskoneet heitä.

BIBLIA 1776 Ja heidän puheensa näkyi heille houraukseksi, eikä he uskoneet heitä.

12. **TR** ὁ | *ho* δὲ | *de* mutta Πέτρος | *Petros* Pietari ἀναστὰς | *anastas* nousi ἔδραμεν | *edramen* juosten ἐπὶ | *epi* τὸ | *to* μνημεῖον | *mnēmeion* haudalle καὶ | *kai* ja παρακύψας | *parakypsas* kurkistaessaan βλέπει | *blepei* näki τὰ | *ta* ὀθόνια | *othonia* käärinliinojen κείμενα | *keimena* olevan asetettuna μόνα· | *mona* erilleen καὶ | *kai* ja ἀπῆλθε | *apēlthe* hän meni pois πρὸς | *pros* ἑαυτὸν | *heauton* itsekseen θαυμάζων | *thaumadzōn* ihmetellen τὸ | *to* γεγονός | *gegonos* tapahtunutta

Delitzsch וַפֶּטְרוֹס | uPetros קָם | qam וַיֵּרָץ | vajjaratz אֶל־הַקְּבָר | 'el-haqqever וַיִּשְׁקֶף | vajjashqef וְלֹא־רָאָה | velo'-ra'a כִּי | ki אִם־הִתְכַּרְיָכִים | 'im-hattachrichim מִנְּחִים | munnachim שָׁם | sham וַיִּשְׁבּוּ | vajjashov לְמִקְוֹמוֹ | limqomo מִשְׁתוֹמֵם | mishtomem עַל־הַנְּחָה | 'al-hannah

TKIS Mutta Pietari nousi ja juoksi haudalle, ja sisälle kurkistaessaan hän näki *käärinliinat erilleen pantuna*. Niin hän poistui ihmetellen itsekseen sitä, mikä oli tapahtunut.

STLK Mutta Pietari nousi, juoksi haudalle ja kun hän kurkisti sisään, hän näki siellä olevan ainoastaan käärinliinat. Hän meni pois ihmetellen mielessään, mitä oli tapahtunut.

BIBLIA 1776 Mutta Pietari nousi ja juoksi haudalle, ja kuin hän kurkisti sisälle, näki hän ainoasti liinavaatteet pantuna, ja meni pois ihmetellen itsellensä sitä, mikä tapahtunut oli.

13. **TR** καὶ | *kai* ja ἰδοὺ | *idou* katso δύο | *dyo* kaksi ἐξ | *eks* αὐτῶν | *autōn* heistä ἦσαν | *ēsan* oli πορευόμενοι | *poreuomenoi* kulkemassa ἐν | *en* αὐτῇ | *autē* samana τῇ | *tē* ἡμέρᾳ | *hēmera* päivänä εἰς | *eis* κώμην | *kōmēn* kylään ἀπέχουσιν | *apechousan* joka oli päässä σταδίου | *stadious* stadionin ἐξήκοντα | *heksēkonta* kuudenkymmenen ἀπὸ | *apo* Ἱερουσαλὴμ | *Ierusalēm* Jerusalemita ἧ | *hē* joka oli ὄνομα | *onoma* nimeltään Ἐμμαοὺς | *Emmaous* Emmaus

Delitzsch וְהִנֵּה | ve'hinneh שְׁנַיִם | shenaim מֵהֵם | mehem הַיְהוּדִים | haju הַלְכִים | holechim בְּעֵצֶם | be'etzem הַיְהוּדִים | hajjom הַיְהוּדִים | hazzeh אֶל־כַּפַּר | 'el-Kefar הַיְהוּדִים | harcheq מִיְרוּשָׁלַיִם | miJerushalaim כְּשִׁישִׁים | keshish'shim רִישׁ | ris רִישׁ | ushemo אַמְּאֻס | 'Ammaus

TKIS Katso, kaksi heistä kulki sinä päivänä Emmaus-nimiseen kylään, joka on kuudenkymmenen vakomitan päässä Jerusalemita.

STLK Katso, kaksi heistä kulki sinä päivänä Emmaus-nimiseen kylään, joka on kuudenkymmenen stadionin päässä Jerusalemita.

BIBLIA 1776 Ja katso, kaksi heistä meni sinä päivänä yhteen kylään, joka oli Jerusalemita kuudenkymmenen vakomitan päässä, Emaus nimeltä,

14. **TR** καὶ | *kai* ja αὐτοὶ | *autoi* he ὠμίλουν | *hōmiloun* puhuivat πρὸς | *pros* ἀλλήλους | *allēlous* toisilleen περὶ | *peri* πάντων | *pantōn* kaikista τῶν | *tōn* συμβεβηκότων | *symbebēkotōn* tapahtumista τούτων | *toutōn* näistä

Delitzsch על־כָּל־עַלְרֵעֵהוּ | אֶל־רֵעֵהוּ | 'el-re'ehu | אִישׁ | 'ish | נִדְבְּרוּ | nidberu | וְהֵם | vehem | הַקְּרוֹת | ha'ellesh | הַאֵלֶּה | 'al-kol-haqqorot

TKIS Ja he puhelivat keskenään kaikesta tästä, mikä oli tapahtunut.

STLK He keskustelivat kaikesta tästä, mitä oli tapahtunut.

BIBLIA 1776 Ja puhuivat keskenänsä kaikista niistä, mitkä tapahtunut oli.

15. *TR* καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἐν | *en* τῷ | *tō* ὁμιλεῖν | *homilein* keskustellessaan αὐτοὺς | *autous* heidän καὶ | *kai* ja συζητεῖν | *sydzētein* pohtiessaan καὶ | *kai* niin αὐτὸς | *autos* itse ὁ | *ho* Ἰησοῦς | *Iēsous* Jeesus ἐγγίσας | *engisas* lähestyi συνεπορεύετο | *syneporeueto* kulkien kanssaan αὐτοῖς | *autois* heidän

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi | בְּדַבְּרָם | bedabberam | וּבְהִתְוַכְּחָם | uehitvakkecham | יָחַד | jachad | וַיִּגְּשׁוּ | vajjigash | יֵשׁוּעַ | JESHUA | אַף־הוּא | 'af-hu' | וַיֵּלֶךְ | vajje'lech | אֶתְּמָ | 'ittam

TKIS Heidän keskustellessaan ja tutkistellessaan tapahtui, että Jeesus itse lähestyi ja kulki heidän kanssaan.

STLK Heidän keskustellessaan ja tutkistellessaan tapahtui, että Jeesus itse lähestyi heitä ja liittyi kulkemaan heidän kanssaan.

BIBLIA 1776 Ja tapahtui heidän puhuissansa ja tutkistellessansa keskenänsä, että Jesus itse heitä lähestyi ja matkusti heidän kanssansa.

16. *TR* οἱ | *oi* δὲ | *de* mutta ὀφθαλμοὶ | *ofthalmoi* silmänsä αὐτῶν | *autōn* heidän ἐκρατοῦντο | *ekratounto* olivat estyneet τοῦ | *tou* μὴ | *mē* etteivät ἐπιγνῶναι | *epignōnai* he tunteneet αὐτόν | *auton* Häntä

Delitzsch וַעֲיִנֵיהֶם | ve'eineihem | נֶאֱחָזוּ | ne'echazu | וְלֹא | velo' | יִכְרִיחֵהוּ | jakkiruhu

TKIS Mutta heidän silmänsä olivat estyneet tuntemasta Häntä.

STLK Mutta heidän silmänsä olivat estetyt, niin etteivät he tunteneet häntä.

BIBLIA 1776 Mutta heidän silmänsä pidettiin, ettei he häntä tunteneet.

17. *TR* εἶπε | *eipe* ja Hän sanoi δὲ | *de* πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille
τίνες | *tines* mitä οἱ | *oi* λόγοι | *logoi* sanat οὗτοι | *houtoi* nämä οὓς | *hous*
joista ἀντιβάλλετε | *antiballete* puhutte πρὸς | *pros* ἀλλήλους | *allēlous*
toisillenne περιπατοῦντες | *peripatountes* kävellessänne καὶ | *kai* ja ἐστὲ | *este*
olette σκυθρωποὶ | *skythrōpoi* surullisen näköisiä

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem מָה | ma הֵמָּה | hemma הַדְּבָרִים |
הַדְּבָרִים | ha'devarim הָאֵלֶּה | ha'elleh אֲשֶׁר | 'asher אֵתְּמֵם | 'attem אֵתְּמֵם | nose'im
וְנִתְּנִים | venotenim בָּהֶם | bahem יַחַדְדָּבָר | jachdav בְּדַרְכָּם | badarech וּפְנִיכֶם | ufeneichem
זוֹ'אִפִּים | zo'afim

TKIS Niin Hän sanoi heille: "Mistä asioista te kävellessänne puhutte keskenänne,
*ja miksi olette murheellisen näköiset?"

STLK Hän sanoi heille: "Mistä te kävellessänne puhutte keskenänne ja miksi olette
murheellisia?"

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi heille: mitkä puheet ne ovat, joita te pidätte
keskenänne käydessänne, ja olette murheelliset?

18. *TR* ἀποκριθεὶς | *apokritheis* niin vastasi δὲ | *de* ὁ | *ho* εἷς | *heis* toinen ὃ
| *hō* ὄνομα | *onoma* nimeltään Κλεόπας | *Keopas* Kleopas εἶπε | *eipe* sanoen
πρὸς | *pros* αὐτόν | *auton* Hänelle σὺ | *sy* sinä μόνος | *monos* ainoa παροικεῖς
| *paroikeis* oletko muukalainen ἐν | *en* Ἱερουσαλὴμ | *Ierusalēm* Jerusalemissa
καὶ | *kai* ja οὐκ | *ouk* et ἔγνων | *egnōs* tunne τὰ | *ta* mitä γεγόμενα |
genomena on tapahtunut ἐν | *en* αὐτῇ | *autē* siellä ἐν | *en* ταῖς | *tais* ἡμέραις
| *hēmerais* päivinä ταύταις | *tautais* näinä

Delitzsch וַיַּעַן | vajja'an הָאֶחָד | ha'echad אֶשְׁמֹעַ | 'asher-shemo קֵלִיּוֹפָס |
קֵלִיּוֹפָס | Qelejofas וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֶלַי | 'elaiiv הָאֵתָה | ha'atta לְבַדְּךָ | le'vaddecha
גַּר | gar בִּירוּשָׁלַיִם | biJerushalaim וְאֵינִי | ve'einecha יָדַעַתְּ | jodea' אֶת־הַקֶּרֶת | 'et-
haqqorot בָּהֶם | bah בְּיָמַי | bajamim הָאֵלֶּה | ha'elleh

TKIS Toinen heistä, nimeltä Kleopas, vastasi ja sanoi Hänelle: "Oletko sinä
Jerusalemissa ainoa muukalainen, joka et tiedä, mitä siellä näinä päivinä on
tapahtunut?"

STLK Toinen heistä, nimeltä Kleopas, vastasi ja sanoi hänelle: "Oletko sinä ainoa muukalainen Jerusalemissa, joka et tiedä, mitä siellä näinä päivinä on tapahtunut?"

BIBLIA 1776 Niin vastasi yksi, Kleopas nimeltä, ja sanoi hänelle: oletkos ainoa muukalainen Jerusalemissa, joka et tiedä, mitä siellä näinä päivinä tapahtui?

19. **TR** καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ποῖα | *poia* mitä οἱ | *oi* δὲ | *de* ja εἶπον | *eipon* he kertoivat αὐτῶ | *autō* Hänelle τὰ | *ta* περὶ | *peri* Ἰησοῦ | *Iēsou* Jeesuksesta τοῦ | *tou* Ναζωραίου | *Nadzōraiou* Nasaretilaisesta ὃς | *hos* mitä ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἀνὴρ | *anēr* miehelle προφήτης | *profētēs* profeetalle δυνατὸς | *dynatos* voimalliselle ἐν | *en* ἔργῳ | *ergō* teoissa καὶ | *kai* ja λόγῳ | *logō* sanoissa ἐναντίον | *enantion* edessä τοῦ | *tou* Θεοῦ | *Theou* Jumalan καὶ | *kai* ja παντὸς | *pantos* kaiken τοῦ | *tou* λαοῦ· | *laou* kansan

Delitzsch וַיֹּאמֶר | *vajjo'mer* אֵלָיִם | *'aleihem* וְמָה | *uma* הֵמָּה | *hemma* וַיִּגִּידוּ | *vajjagidu* אֵלָיו | *'elaiiv* מִמְּנִשֶׁה | *ma'aseh* יֵשׁוּעַ | *JESHUA* הַנָּצְרִי | *haNatzeri* אֲשֶׁר | *'asher* הָיָה | *haja* אִישׁ | *'ish* נָבִיא | *navi* גִּבּוֹר | *gibbor* בְּפִעַל | *befo'al* וַיֹּאמֶר | *uve'omer* לְפָנָי | *lifnei* הָאֱלֹהִים | *ha'ELOHIM* וּלְפָנָי | *velifnei* כָּל־הָעָם | *kol-ha'am*

TKIS Hän sanoi heille: "Mitä?" He vastasivat Hänelle: "Sitä mikä tapahtui Jeesus Nasaretilaiselle, joka oli* profeetta, voimallinen teossa ja sanassa Jumalan ja kaiken kansan edessä —

STLK Hän sanoi heille: "Mitä?" Niin he sanoivat hänelle: "Sitä, mikä tapahtui Jeesukselle, Nasaretilaiselle, joka oli profeetta, voimallinen teossa ja sanassa Jumalan ja kaiken kansan edessä,

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: mitä? He sanoivat hänelle: Jeesuksesta Natsarealaisesta, joka oli väkevä propheta töissä ja sanoissa, Jumalan ja kaiken kansan edessä.

20. **TR** ὅπως | *hopōs* kuinka τε | *te* παρέδωκαν | *paredōkan* luovuttivat αὐτὸν | *auton* Hänet οἱ | *oi* ἀρχιερεῖς | *archiereis* ylipappimme καὶ | *kai* ja οἱ | *oi* ἄρχοντες | *archontes* hallitusmiehemme ἡμῶν | *hēmōn* meidän εἰς | *eis* κρίμα | *krima* tuomittavaksi θανάτου | *thanatou* kuolemaan καὶ | *kai* ja ἐσταύρωσαν | *estaurōsan* ristiinnaulitsivat αὐτόν | *auton* Hänet

Delitzsch וַאֲשֶׁר | ve'et אֲשֶׁר | 'asher כֹּהֲנֵינוּ | kohaneinu הַגְּדוֹלִים | ha'gedolim וַאֲשֶׁר | uzeqeneinu הַסְּגִירָהוּ | hisgiruhu לְמִשְׁפַּט־מָוֶת | le'mishpat-mavet וַיִּצְלָעוּ | vajjitzlevuhu

TKIS kuinka ylipappimme ja hallitusmiehemme luovuttivat Hänet kuolemaan tuomittavaksi ja naulitsivat Hänet ristiin.

STLK kuinka meidän ylipappimme ja hallitusmiehemme antoivat hänet tuomittavaksi kuolemaan ja ristiinnaulitsivat hänet.

BIBLIA 1776 Kuinka meidän ylimmäiset papit ja päämiehet antoivat ylöns hänen kuoleman kadotukseen, ja ristiinnaulitsivat hänen.

21. **TR** ἡμεῖς | *hēmeis* mutta me δὲ | *de* ἠλπίζομεν | *ēlpidzomen* toivoimme ὅτι | *hoti* että αὐτός | *autos* Hän ἐστὶν | *estin* on ὁ | *ho* joka μέλλων | *mellōn* tuleva λυτροῦσθαι | *lytrousthai* on lunastamaan τὸν | *ton* Ἰσραήλ | *Israēl* Israelin ἀλλὰ | *alla* mutta γε | *ge* σὺν | *syn* lisäksi πᾶσι | *pasi* kaiken τούτοις | *toutois* tämän τρίτην | *tritēn* kolmas ταύτην | *tautēn* tämä ἡμέραν | *hēmeran* päivää ἄγει | *agei* on σήμερον | *sēmeron* tänään ἄφ' | *af* siitä οὗ | *hou* jolloin ταῦτα | *tauta* nämä ἐγένετο | *egeneto* tapahtuivat

Delitzsch וַאֲנַחְנוּ | va'anachnu הַכִּינִי | chikkinu כִּי־הוּא | ki-hu' הַעֲתִיד | he'atid לֵאמֹר | lig'ol אֶת־יִשְׂרָאֵל | 'et-Jisra'el וַעֲתָה | ve'atta בְּכָל־זֶרַח | vechol-zot הַיּוֹם | hajjom יוֹם | jom שְׁלִישִׁי | shelishi מֵאִז | me'az וַנִּצְלָע | na'asu אֵלַי | 'elleh

TKIS Mutta me toivoimme Hänen olevan se, joka oli lunastava Israelin. Onhan kaiken tämän lisäksi (tänään) jo kolmas päivä siitä, kun tämä tapahtui.

STLK Mutta me toivoimme hänen olevan sen, joka oli lunastava Israelin. Onhan kaiken tämän lisäksi nyt jo kolmas päivä siitä, kun nämä tapahtuivat.

BIBLIA 1776 Mutta me luulimme hänen siksi, joka Israelin piti lunastaman. Ja paitsi kaikkia näitä on jo kolmas päivä tänäpäpä, kuin nämät tapahtuivat.

22. **TR** ἀλλὰ | *alla* mutta καὶ | *kai* myös γυναῖκες | *gynaikes* naiset τινες | *tines* eräät ἐξ | *eks* ἡμῶν | *hēmōn* meistä ἐξέστησαν | *eksestēsan* hämmästyttivät ἡμᾶς | *hēmas* meitä γενόμενοι | *genomenai* he olivat ὀρθρῖαι | *orthriai* varhain αὐτῶν | *epi* τὸ | *to* μνημεῖον· | *mnēmeion* haudalla

Delitzsch וְהִנֵּה | ve'hinneh גַּם־נָשִׁים | gam-nashim מִקִּרְבֵּנוּ | miqqirbenu
| hecheridunu אֲשֶׁר־קִדְּמוּ | 'asher-qiddemu בַּבֶּקֶר | vabboqer לָבֵא | lavo' לְקָבֵר |
laqaver

TKIS Ovatpa vielä muutamat naiset joukostamme hämmästyttäneet meidät. He kävivät varhain aamulla haudalla

STLK Ovatpa vielä muutamat naiset joukostamme saattaneet meidät hämmästyksiin. He menivät aamulla varhain haudalle

BIBLIA 1776 Mutta myös muutamat vaimot meistä ovat meitä peljättäneet, jotka varhain aamulla tulivat haudalle,

23. *TR* καὶ | *kai* ja μὴ | *mē* eivät εὐροῦσαι | *heurousai* löytäneet τὸ | *to* σῶμα
| *sōma* ruumistaan αὐτοῦ | *autou* Hänen ἦλθον | *ēlthon* he tulivat λέγουσαι |
legousai sanoen καὶ | *kai* myös ὀπτασίαν | *optasian* ilmestyksen ἀγγέλων |
aggelōn enkeleistä ἑώρακέναι | *heōrakenai* nähneensä οἱ | *hoi* jotka λέγουσιν |
legousin sanoivat αὐτὸν | *auton* Hänen ζῆν | *dzēn* elävän

Delitzsch וְלֹא | velo' מְצָאוּ | matze'u אֶת־גְּוִיָּתוֹ | 'et-gevijjato וְהַבְּאִנָּה | vatavo'na
וְהַמְרָנָה | vato'marna כִּי | ki רָאוּ | ra'u מַלְאָכִים | gam-mar'eh
מַלְאָכִים | ha'omerim כִּי־הוּא | ki-hu' חַי | chai

TKIS eivätkä löytäneet Hänen ruumistaan, ja tulivat ja sanoivat myös nähneensä *ilmestyksessä enkelejä*, jotka sanoivat Hänen elävän.

STLK eivätkä löytäneet hänen ruumistaan, ja tulivat ja sanoivat myös nähneensä enkelinäyn, ja enkelit olivat sanoneet hänen elävän.

BIBLIA 1776 Ja kuin ei löytäneet hänen ruumistansa, tulivat he ja sanoivat, että he enkeleinkin näyn nähneet olivat, jotka sanoivat hänen elävän.

24. *TR* καὶ | *kai* niin ἀπῆλθόν | *apēlthon* lähtivät τινες | *tines* jotkut τῶν | *tōn*
σὺν | *syn* yhdessä kanssa ἡμῖν | *hēmin* meidän ἐπὶ | *epi* τὸ | *to* μνημεῖον |
mnēmeion haudalle καὶ | *kai* ja εὖρον | *heuron* näkivät οὕτω | *houtō* niin
καθὼς | *kathōs* kuten καὶ | *kai* αἱ | *hai* γυναῖκες | *gynaikes* naiset εἶπον· |
eipon olivatkin sanoneet αὐτὸν | *auton* heille δὲ | *de* mutta οὐκ | *ouk* eivät
εἶδον | *eidon* Häntä nähneet

Delitzsch וַיֵּלְכוּ | vajje'lechu אַנְשִׁים | 'anashim מִשְׁשֵׁלָנֻ | mish'shellanu אֶל־הַקָּבֵר | 'el-haqaver וַיִּמְצְאוּ | vajimtze'u כַּאֲשֶׁר | ka'asher אָמְרוּ | 'ameru הַנְּשִׁים | hannashim וְאוֹתוֹ | ve'oto לֹא | lo' רָאוּ | ra'u

TKIS Muutamat niistä, jotka olivat kanssamme, menivät haudalle ja havaitsivat niin olevan kuin naiset olivat sanoneet. Mutta Häntä he eivät nähneet."

STLK Muutamat niistä, jotka olivat kanssamme, menivät haudalle ja havaitsivat niin olevan, kuin naiset olivat sanoneet, mutta häntä he eivät nähneet."

BIBLIA 1776 Ja muutamat niistä, jotka meidän kanssamme olivat, menivät haudalle ja löysivät niinkuin vaimot olivat sanoneet; mutta ei he häntä nähneet.

25. **TR** καὶ | *kai* ja αὐτὸς | *autos* Hän εἶπε | *eipe* sanoi πρὸς | *pros* αὐτούς | *autous* heille ὧ | *ō* οἱ ἀνόητοι | *anoētoi* ymmärtämättömät καὶ | *kai* ja βραδεῖς | *bradeis* hitaat τῆ | *tē* καρδία | *kardia* sydämeltä τοῦ | *tou* πιστεύειν | *pisteuein* uskomaan ἐπὶ | *epi* πᾶσιν | *pasin* kaikkea οἷς | *hois* mitä ἐλάλησαν | *elalēsan* ovat puhuneet οἱ | *oi* προφῆται· | *profētai* profeetat

Delitzsch וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיֵהֶם | 'aleihem הֵיוּ | hoi הַסְּרִי | chasrei דַּעַת | da'at וְכַבְּדִי | vechivdei לֵב | le'v מִהֶאֱמִין | meha'amin בְּכֹל | bechol אֲשֶׁר־דִּבְּרוּ | 'asher-diberu הַנְּבִיאִים | hannevi'im

TKIS Niin Hän sanoi heille: "Oi te ymmärtämättömät ja hitaat sydämeltä uskomaan kaikkea, mitä profeetat ovat puhuneet!

STLK Hän sanoi heille: "Oi, te ymmärtämättömät ja hitaat sydämeltä uskomaan kaiken sen, minkä profeetat ovat puhuneet!

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: oi te tomppelit ja hitaan sydämestä uskomaan niitä kaikkia, mitä prophetat puhuneet ovat!

26. **TR** οὐχὶ | *ouchi* eikὸ ταῦτα | *tauta* tätä ἔδει | *edei* pitänyt παθεῖν | *pathein* kärsiä τὸν | *ton* Χριστόν | *Christon* Kristuksen καὶ | *kai* ja εἰσελθεῖν | *eiselthein* menemän εἰς | *eis* τὴν | *tēn* δόξαν | *doksan* kirkkauteensa αὐτοῦ | *autou* Hänen

Delitzsch הָלֹא | halo' עַל־הַמְּשִׁיחַ | 'al-hamMashiach הֲיָהָ | haja לִסְבֹּל | lisbol אֶת־כָּל־זֵאת | 'et-kol-zot וְלִבְּוֹ | velavo' אֶל־כְּבוֹדוֹ | 'el-kevodo

TKIS Eikö Kristuksen pitänyt tätä kärsiä ja mennä kirkkauteensa?"

STLK Eikö Kristuksen pitänyt tätä kärsimän ja menemän kirkkauteensa?"

BIBLIA 1776 Eikö Kristuksen pitänyt näitä kärsimän ja kunniaansa käymän sisälle?

27. **TR** καὶ | *kai* niin ἀρξάμενος | *arksamenos* alkaen ἀπὸ | *apo* Μωσέως | *Mōseōs* Mooseksesta καὶ | *kai* ja ἀπὸ | *apo* πάντων | *pantōn* kaikista τῶν | *tōn* προφητῶν | *profētōn* profeetoista διηρμήνευεν | *diērmēneuen* Hän selitti αὐτοῖς | *autois* heille ἐν | *en* πάσαις | *pasais* kaiken ταῖς | *tais* γραφαῖς | *grafais* Kirjoituksissa τὰ | *ta* περὶ | *peri* koskien ἐαυτοῦ | *heautou* Häntä

Delitzsch וַיְהִי | *vajjachel* מִמֹּשֶׁה | *mimMsheh* וּמִכָּל־הַנְּבִיאִים | *umikol-hannevi'im* וַיְבָאֵר | *vaje'va'er* לָהֶם | *lahem* אֶת־כָּל־הַכְּתוּבִים | *'et-kol-haKetuvim* הַנִּצְּמָרִים | *hanne'emarim* עַל־יו | *'alaiv*

TKIS Ja alkaen Mooseksesta ja kaikista profeetoista Hän selitti heille sen, mikä kaikissa kirjoituksissa koski Häntä.

STLK Hän alkoi Mooseksesta ja kaikista profeetoista ja selitti heille, mitä hänestä oli kaikissa Kirjoituksissa sanottu.

BIBLIA 1776 Ja hän rupesi Moseksesta ja kaikista prophetaista, ja selitti heille kirjoitukset, jotka hänestä olivat.

28. **TR** καὶ | *kai* kun ἤγγισαν | *ēngisan* he lähestyivät εἰς | *eis* τὴν | *tēn* κόμην | *kōmēn* kylää οὗ | *hou* johon ἐπορεύοντο· | *eporeuonto* olivat menossa καὶ | *kai* niin αὐτὸς | *autos* Hän προσεποιεῖτο | *prosepoieito* oli aikovinaan πορρωτέρω | *porrōterō* kauemmaksi πορεύεσθαι | *poreuesthai* mennä

Delitzsch וַיִּקְרְבוּ | *vajjiqrevu* אֶל־הַכְּפָר | *'el-hakefar* אֲשֶׁר־הֵם | *'asher-hem* הַלְכִים | *holechim* שָׁמָּה | *shamma* וַיִּשָּׁם | *vajjasem* פְּנִי | *panaiv* כְּהֵלֵךְ | *keholech* לוֹ | *lo* לְדַרְכוֹ | *le'darko*

TKIS Niin he lähestyivät kylää, jonne olivat matkalla. Ja Hän oli menevinään kauemmas.

STLK Kun he lähestyivät kylää, johon olivat menossa, niin hän oli kulkevinaan edemmäksi.

BIBLIA 1776 Ja he lähestyivät kylää, johonka he menivät, ja hän teetteli itsensä edemmä käymään.

29. **TR** καὶ | *kai* mutta παρεβιάσαντο | *parebiasanto* he vaativat αὐτόν | *auton* Häntä λέγοντες | *legontes* sanoen μεῖνον | *meinon* jää μεθ' | *meth* kanssamme ἡμῶν | *hēmōn* meidän ὅτι | *hoti* sillä πρὸς | *pros* kohta ἑσπέραν | *hesperan* ilta tullut εἰσίν | *eisin* on καὶ | *kai* ja κέκλικεν | *kekliken* on laskenut ἢ | *hē* ἡμέρα | *hēmera* päivä καὶ | *kai* ja εἰσῆλθε | *eisēlthe* Hän meni sisälle τοῦ | *tou* μεῖναι | *meinai* ollakseen σὺν | *syn* yhdessä kanssa αὐτοῖς | *autois* heidän

Delitzsch וַיִּפְצְרוּ-בוֹ | vajjiftzeru-vo לְאֹמֶר | le'mor שְׁבָה | sheva אֶתְנִי | 'ittanu כִּי | ki עַתְּ-עָרָב | 'et-'erev הֲגִיעַ | higgia' וְנָטָה | venata הַיּוֹם | hajjom וַיִּבֹא | vajjavo' הַבִּיָּתָה | habajeta לְשָׂבֶת | lashevet אֶתָּה | 'ittam

TKIS Mutta he vaativat Häntä sanoen: "Jää luoksemme, sillä ilta joutuu ja päivä on [jo] laskenut." Niin Hän meni sisään viipyäkseen heidän luonaan.

STLK Mutta he vaativat häntä sanoen: "Jää luoksemme, sillä on jo ilta ja päivä on jo laskenut." Hän meni sisään ja jäi heidän luokseen.

BIBLIA 1776 Ja he vaativat häntä, sanoen: ole meidän kanssamme, sillä ehtoo joutuu ja päivä on laskenut; ja hän meni olemaan heidän kanssansa.

30. **TR** καὶ | *kai* niin ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἐν | *en* τῷ | *tō* κατακλιθῆναι | *kataklithēnai* ollessa aterialla αὐτόν | *auton* Hän μετ' | *met* kanssa αὐτῶν | *autōn* heidän λαβῶν | *labōn* Hän otti τὸν | *ton* ἄρτον | *arton* leivän εὐλόγησε | *eulogēse* siunasi καὶ | *kai* ja κλάσας | *klasas* mursi ἐπέδιδου | *epedidou* antaen αὐτοῖς | *autois* heille

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi כַּאֲשֶׁר | ka'asher הִסֵּב | hesev עִמָּהֶם | 'immahem וַיִּיָּצַח | vajjiqach אֶת־הַלֶּחֶם | 'et-hallachem וַיִּבְרַךְ | vaje'varech וַיִּבְצַע | vajjivtza' וַיִּתֵּן | vajjitten לָהֶם | lahem

TKIS Tapahtui, kun Hän oli aterialla heidän kanssaan, että Hän otti leivän, siunasi, mursi ja antoi heille.

STLK Tapahtui, kun hän oli aterialla heidän kanssaan, että hän otti leivän, siunasi, mursi ja antoi heille.

BIBLIA 1776 Ja tapahtui, kuin hän atrioitsi heidän kanssansa, otti hän leivän, kiitti, mursi ja antoi heille.

31. **TR** αὐτῶν | *autōn* silloin heidän δὲ | *de* διηνοίχθησαν | *diēnoichthēsan*
avautuivat oi | *oi* ὀφθαλμοί | *ofthalmoi* silmänsä καὶ | *kai* ja ἐπέγνωσαν |
epegnōsan he tunsivat αὐτόν· | *auton* Hänet καὶ | *kai* ja αὐτός | *autos* ἄφαντος
| *afantos* näkyvistä ἐγένετο | *egeneto* Hän katosi ἀπ' | *ap* αὐτῶν | *autōn*
heiltä

Delitzsch וַתִּפְקַחְנָהּ | vatipaqach'na מְעֵינֵיהֶם | 'eineihem וַיִּכְרְתֶהּ | vajjakkiruhu וְהָיָה
| vehu' חָמָק | chamaq עָבַר | 'avar מְעֵינֵיהֶם | me'eineihem

TKIS Silloin heidän silmänsä aukesivat ja he tunsivat Hänet. Ja Hän katosi heidän näkyvistään.

STLK Heidän silmänsä aukenivat, ja he tunsivat hänet, ja hän katosi heidän näkyvistään.

BIBLIA 1776 Niin heidän silmänsä aukenivat ja he tunsivat hänen. Ja hän katosi heidän edestänsä.

32. **TR** καὶ | *kai* ja εἶπον | *eipon* he sanoivat πρὸς | *pros* ἀλλήλους | *allēlous*
toisilleen οὐχὶ | *ouchi* eikö ἢ | *hē* καρδία | *kardia* sydämemme ἡμῶν | *hēmōn*
meidän καιομένη | *kaiomenē* palava ἦν | *ēn* ollut ἐν | *en* ἡμῖν | *hēmin* meissä
ὡς | *hōs* silloin kun ἐλάλει | *elalei* Hän puhui ἡμῖν | *hēmin* meille ἐν | *en* τῇ
| *tē* ὁδοῦ | *hodō* tiellä καὶ | *kai* ja ὡς | *hōs* silloin kun διήνοιγεν | *diēnoigen*
Hän avasi ἡμῖν | *hēmin* meille τὰς | *tas* γραφάς | *grafas* Kirjoitukset

Delitzsch וַיִּאֲמְרוּ | vajjo'meru אִישׁ | 'ish אֶל־רֵעֵהוּ | 'el-re'ehu הָלוֹ | halo' הֲיָה |
haja בְּעַר | vo'er לְבַבְנוּ | le'vavenu בְּקִרְבֵּנוּ | beqirbenu בְּדַבְּרוּ | bedabbero אֵלֵינוּ |
'eleinu בְּדַרְךְ | baderech וַיִּכְתְּבֵהֶם | vajjiftach-lanu אֵת | 'et הַכְּתוּבִים | haKetuvim

TKIS Niin he sanoivat toisilleen: "Eikö sydämemme ollut meissä palava, kun Hän puhui meille tiellä ja kun Hän avasi meille kirjoitukset?"

STLK He sanoivat toisilleen: "Eikö sydämemme ollut meissä palava, kun hän puhui meille tiellä ja avasi meille Kirjoitukset?"

BIBLIA 1776 Ja he sanoivat keskenänsä: eikö meidän sydämemme meissä palanut, kuin hän tiellä meitä puhutteli ja selitti meille kirjoitukset?

33. **TR** καὶ | *kai* ja ἀναστάντες | *anastantes* he nousivat αὐτῆ | *autē* sillä τῆ | *tē* ὥρα | *hōra* hetkellä ὑπέστρεψαν | *hypestrepsan* palaten εἰς | *eis* Ἱερουσαλήμ | *Ierousalēm* Jerusalemiin καὶ | *kai* ja εὖρον | *heuron* tapasivat συνηθροισμένους | *synēthroismenous* kokoontuneena τοὺς | *tous* ne ἑνδεκα | *hendeka* yksitoista καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous* jotka σὺν | *syn* seurassa αὐτοῖς | *autois* heidän

Delitzsch וַיִּקְוּמוּ | vajjaqumu בְּשַׁעַה | bash'sha'a הָהִיא | hahi' וַיִּשְׁוּבוּ | vajjashuvu יְרוּשָׁלַיִם | Jerushalaim וַיִּמְצְאוּ | vajimtze'u אֶת־אֶחָד | 'et-'achad הָעֶשְׂרִים | he'asar וְאֶת־אֲשֶׁר | ve'et-'asher אִתָּם | 'ittam נִקְחָלִים | niqhalim יָחָד | jachad

TKIS He nousivat sillä hetkellä ja palasivat Jerusalemiin. Ja he tapasivat ne yksitoista kokoontuneina ja ne, jotka olivat heidän kanssaan.

STLK He nousivat sillä hetkellä ja palasivat Jerusalemiin ja tapasivat ne yksitoista kokoontuneina ja ne, jotka olivat heidän kanssaan.

BIBLIA 1776 Ja he nousivat sillä hetkellä ja palasivat Jerusalemiin, ja löysivät ne yksitoistakymmentä koossa ja ne, jotka niiden kanssa olivat,

34. **TR** λέγοντας | *legontas* sanoen ὅτι | *hoti* että ἠγέρθη | *ēgerthē* on herännyt εἰς | *eis* τὸν οὐρανόν | *to ton ouranon* ὡς | *ōs* ὅτι | *hoti* καὶ | *kai* ja ὥφθη | *ōfthē* näyttäytynyt Σίμωνι | *Simōni* Simonille

Delitzsch הָאָמְרִים | ha'omerim אֶתְּכֵן | 'achen קָם | qam הִתְעוֹרֵר | ha'ADON מִן־הַמַּתִּים | min-hammetim וַיִּבֶרְא | venir'a אֶל־שִׁמְעוֹן | 'el-Shimeon

TKIS Nämä sanoivat: "Herra on totisesti herännyt eloon ja on ilmestynyt Simonille."

STLK He sanoivat: "Herra on totisesti noussut ylös ja on ilmestynyt Simonille."

BIBLIA 1776 Jotka sanoivat: Herra on totisesti noussut ylös ja ilmaantui Simonille.

35. **TR** καὶ | *kai* ja αὐτοὶ | *autoi* itse ἐξηγοῦντο | *eksēgounto* kertoivat τὰ | *ta* μυστήρια | *ta mysteria* ἐν | *en* τῆ | *tē* ὁδῷ | *hodō* tiellä καὶ | *kai* ja ὡς | *ōs* ἵνα | *hōs* kuinka ἐγνώσθη

| *egnōsthē* he olivat tunteneet αὐτοῖς | *autois* Hänet ἐν | *en* τῆ | *tē* κλάσει |
klasei murtamisesta τοῦ | *tou* ἄρτου | *artou* leivän

Delitzsch וַיִּסְפְּרוּ | vaje'sapperu גַּם־הֵם | gam-hem אֶת | 'et אֲשֶׁר | 'asher נִשְׁנֵהוּ |
na'asa לָהֶם | lahem בְּדַרְךָ | badarech וְאֵיךְ | ve'eich הַכִּירָהוּ | hikiruhu בְּבִצְיַעַת |
bivtzi'at הַלָּחֶם | hallachem

TKIS He taas kertoivat, mitä oli tapahtunut tiellä ja kuinka he olivat tunteneet Hänet leivän murtamisesta.

STLK He kertoivat, mitä oli tapahtunut tiellä ja kuinka he olivat tunteneet hänet, kun hän mursi leivän.

BIBLIA 1776 Ja he juttelivat heille, mitä tiellä tapahtunut oli, ja kuinka hän heiltä oli tuttu leivän murtamisessa.

36. **TR** ταῦτα | *tauta* ja tätä δὲ | *de* αὐτῶν | *autōn* heidän λαλούντων |
lalountōn puhuessa αὐτὸς | *autos* itse ὁ | *ho* Jeesus Ἰησοῦς | *Iēsous* ἔστι |
hestē seisoι ἐν | *en* μέσῳ | *mesō* keskellään αὐτῶν | *autōn* heidän καὶ | *kai* ja
λέγει | *legei* sanoi αὐτοῖς | *autois* heille εἰρήνη | *eirēnē* rauha ὑμῖν | *hymin*
teille

Delitzsch עוֹדָם | 'odam מְדַבְּרִים | me'daberim כְּדַבְּרִים | kadevarim הֵאֲלָהּ |
ha'elleh וְהוּא | vehu' יִשׁוּעַ | JESHUA עָמַד | 'amad בְּתוֹכָם | be'tocham וַיִּבְרַח |
vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem שְׁלוֹם | shalom לָכֶם | la'chem

TKIS Heidän tätä puhuessaan Jeesus itse seisoι heidän keskellään ja sanoi heille: "Rauha teille!"

STLK Mutta heidän tätä puhuessaan Jeesus itse seisoι heidän keskellään ja sanoi heille: "Rauha teille!"

BIBLIA 1776 Mutta kuin he näitä puhuivat, seisoι itse Jesus heidän keskellänsä ja sanoi heille: rauha olkoon teille!

37. **TR** πτοηθέντες | *ptoēthentes* mutta he säikähtivät δὲ | *de* καὶ | *kai* ja
ἔμφοβοι | *emfoboi* pelästys γινόμενοι | *genomenoi* valtasi heidät ἐδόκουν |
edokoun luullen πνεῦμα | *pneuma* hengen θεωρεῖν | *theōrein* näkevän

Delitzsch וְהֵמָּה | vehemma חַתּוּ | chattu וַנִּבְעַתּוּ | veniv'atu וַיִּשְׁבוּ | vajjachshevu
כִּי־רוּחַ | ki-ruach רָאוּ | ra'u

TKIS He säikähtyivät ja joutuivat pelon valtaan luullen näkevänsä hengen.

STLK Heidät valtasi säikähdys ja pelko, ja he luulivat näkevänsä hengen.

BIBLIA 1776 Niin he hämmästyivät ja peljästyivät, ja luulivat näkevänsä hengen.

38. *TR* καὶ | *kai* mutta εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille τί | *ti*
miksi τεταραγμένοι | *tetaragmenoi* pelästyneet ἐστέ | *este* olette καὶ | *kai* ja
διὰτί | *diati* minkä tähden διαλογισμοὶ | *dialogismoi* epäilykset ἀναβαίνουσιν |
anabainousin nousevat ἐν | *en* ταῖς | *tais* καρδίαις | *kardiais* sydämissä ὑμῶν
| *hymōn* teidän

Delitzsch וַיִּאמֶר | vajjo'mer אֶלְיָהֶם | 'aleihem מַה־זֶּה | mah-zeh אֲתֶם | 'attem
נִבְהַלִּים | nivhalim וְעַל־מַה־זֶּה | ve'al-mah-zeh מִחֲשָׁבוֹת | ma'chashavot עֲלוֹת |
'olot בְּלִבָּבְכֶם | bilvavchem

TKIS Mutta Hän sanoi heille: "Miksi olette hämmästyneet ja miksi nousee epäilyksiä sydämeenne?"

STLK Mutta hän sanoi heille: "Miksi olette hämmästyneet, ja miksi nousee sellaisia ajatuksia sydämiinne?"

BIBLIA 1776 Ja hän sanoi heille: mitä te pelkäätte? ja miksi senkaltaiset ajatukset tulevat sydämeenne?

39. *TR* ἴδετε | *idete* katsokaa τὰς | *tas* χεῖράς | *cheiras* käsiäni μου | *mou*
minun καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous* πόδας | *podas* jalkojani μου | *mou* minun ὅτι
| *hoti* että αὐτὸς | *autos* itse ἐγώ | *egō* Minä εἶμι· | *eimi* Olen ψηλαφήσατέ |
psēlafēsate kosketelkaa με | *me* minua καὶ | *kai* ja ἴδετε | *idete* nähkää ὅτι |
hoti että πνεῦμα | *pneuma* hengellä σάρκα | *sarka* lihaa καὶ | *kai* ja ὀστέα |
ostea luita οὐκ | *ouk* ei ἔχει | *echei* ole καθὼς | *kathōs* niinkuin ἐμὲ | *eme*
minulla θεωρεῖτε | *theōreite* näette ἔχοντα | *echonta* olevan

Delitzsch רָאוּ | re'u אֶת־יָדַי | 'et-jadai וְאֶת־רַגְלָי | ve'et-ragelai כִּי | ki אֲנֹכִי |
'anochi הוּא | hu' מְשׁוּנִי | mush'shuni וְרָאוּ | ure'u כִּי | ki רוּחַ | ruach אֵין | 'ein לוֹ

| lo בָּשָׂר | basar וְנֶצְמוֹת | va'atzamot כְּאֲשֶׁר | ka'asher אֲתֶם | 'attem רְאִים | ro'im לִי־שִׁי | shejjesh-li

TKIS Katsokaa käsiäni ja jalkojani, että Minä itse olen. Kosketelkaa minua ja katsokaa, sillä ei hengellä ole lihaa ja luita niin kuin näette minulla olevan."

STLK Katsokaa käsiäni ja jalkojani ja nähkää, että minä itse [tässä] olen. Kosketelkaa minua ja katsokaa, sillä ei hengellä ole lihaa eikä luita, niin kuin te näette minulla olevan."

BIBLIA 1776 Katsokaat käsiäni ja jalkojani, että minä itse olen: ruvetkaat minuun ja katsokaat; sillä ei hengellä ole lihaa eikä luita, niinkuin näette minulla olevan.

40. **TR** καὶ | *kai* ja τοῦτο | *touto* tämän εἰπὼν | *eipōn* sanottuaan ἐπέδειξεν | *epedeiksen* Hän näytti αὐτοῖς | *autois* heille τὰς | *tas* χεῖρας | *cheiras* kätensä καὶ | *kai* ja τοὺς | *tous* πόδας | *podas* jalkansa

Delitzsch וְאֶחָדִי | vea'charei אָמְרוּ | 'amero אֶת־זוֹת | 'et-zot הִרְאָה | her'a אֲתֶם | 'otam אֵת | 'et יְדָיו | jadaiv וְאֵת | ve'et רַגְלָיו | raglaiv

TKIS Tämän sanottuaan Hän näytti heille kätensä ja jalkansa.

STLK Tämän sanottuaan hän näytti heille kätensä ja jalkansa.

BIBLIA 1776 Ja kuin hän nämät sanonut oli, osoitti hän heille kätensä ja jalkansa.

41. **TR** ἔτι | *eti* mutta vielä δὲ | *de* ἀπιστούντων | *apistountōn* uskomatta αὐτῶν | *autōn* heidän ἀπὸ | *apo* τῆς | *tēs* χαρᾶς | *charas* ilosta καὶ | *kai* ja θαυμαζόντων | *thaumadzontōn* ihmetyksestä εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ἔχετε | *echete* onko teillä τι | *ti* jotain βρώσιμον | *brōsimon* syötävää ἐνθάδε | *enthade* täällä

Delitzsch וְהֵם | vehem עוֹד | 'od לֹא | lo' הֶאֱמִינוּ | he'eminu מִשְׂמֵחָה | missimecha וְתִמְהוּ | vetamahu וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem הֲיִשְׁלַחְכֶם | hajesh-lachem פֶּה | poh דְּבַר־אֶכֶל | devar-'ochel

TKIS Mutta kun he ilon vuoksi eivät vielä uskoneet, vaan ihmettelivät, sanoi Hän heille "Onko teillä täällä jotain syötävää?"

STLK Mutta kun he eivät vielä uskoneet, ilon tähden, vaan ihmettelivät, hän sanoi heille: "Onko teillä täällä jotakin syötävää?"

BIBLIA 1776 Mutta koska ei he vielä uskoneet ilon tähden, vaan ihmettelivät, sanoi hän heille: onko teillä tässä mitään syötävää?

42. *TR* oi | *oi* δὲ | *de* niin ἐπέδωκαν | *epedōkan* he antoivat αὐτῶ | *autō*
Hänelle ἰχθύος | *ichthys* kalaa ὀπτοῦ | *optou* paistettua μέρος | *meros* palan
καὶ | *kai* ja ἀπὸ | *apo* μελισσίου | *melissiou* mehiläisen κηρίου | *kēriou*
hunajakakkua

Delitzsch וַיִּתְּנוּ | vajjittenu לֶפְנֵי | le'fanaiv חֵלֶק | cheleq דָּג | dag צֵלֶזַע | tzalui
וּמְצֵט | ume'at צִדָּה | tzuf דֵּבַשׁ | devash

TKIS Niin he antoivat Hänelle palasen paistettua kalaa (ja mehiläisen hunajakakkua).

STLK He antoivat hänelle palan paistettua kalaa.

BIBLIA 1776 Niin he panivat hänen eteensä kappaleen paistettua kalaa ja vähän kimalaisen hunajaa.

43. *TR* καὶ | *kai* ja λαβὼν | *labōn* Hän otti sen ἐνώπιον | *enōpion* edessään
αὐτῶν | *autōn* heidän ἔφαγεν | *efagen* syöden

Delitzsch וַיִּקַּח | vajjiqach וַיֹּאכַל | vajjo'chal לֶעֵינֵיהֶם | le'eineihem

TKIS Hän otti ja söi heidän nähtensä.

STLK Hän otti sen ja söi heidän nähtensä.

BIBLIA 1776 Ja hän otti sen ja söi heidän nähtensä.

44. *TR* εἶπε | *eipe* ja sanoi δὲ | *de* αὐτοῖς | *autois* heille οὗτοι | *houtoi* nämä
οἱ | *oi* λόγοι | *logoi* sanat οὓς | *hous* jotka ἐλάλησα | *elalēsa* olen puhunut
πρὸς | *pros* ὑμᾶς | *hymas* teille ἔτι | *eti* vielä ὦν | *ōn* ollessani σὺν | *syn*
yhdessä kanssa ὑμῖν | *hymīn* teidän ὅτι | *hoti* että δεῖ | *dei* pitää πληρωθῆναι |
plērōthēnai täyttyä πάντα | *panta* kaikkien τὰ | *ta* γεγραμμένα | *gegrammena*
Kirjoitusten ἐν | *en* τῷ | *tō* νόμῳ | *nomō* laissa Μωσέως | *Mōseōs* Mooseksen

καὶ | *kai* ja προφήταις | *profētais* Profeetoissa καὶ | *kai* ja ψαλμοῖς | *psalmois*
Psalmeissa περὶ | *peri* koskien ἐμοῦ | *emou* minua

Delitzsch וַיֹּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem אֵלֶּה | 'elleh הֵם | hem הַדְּבָרִים |
הַדְּבָרִים | ha'devarim אֲשֶׁר | 'asher דִּבַּרְתִּי | dibbarti אֲלֵיכֶם | 'aleichem בְּעוֹד | be'od הַיּוֹתִי |
הַיּוֹתִי | hejoti עִמָּכֶם | 'immachem כִּי | ki הַמַּלְאָא | himmale' יִמְלֵא | jimmale' כָּל־הַכְּתוּבִים |
כָּל־הַכְּתוּבִים | kol-haKatuv עָלַי | 'alai בְּתוֹרַת | betorat מִשְׁה | Msheh וּבְנְבִיאִים | uvannevi'im
וּבְנְבִיאִים | uvatTehillim

TKIS Sitten Hän sanoi heille: "Nämä ovat sanat, jotka puhuin teille, kun olin vielä kansanne: Kaiken pitää käymän toteen, mikä minusta on kirjoitettu Mooseksen laissa ja profeetoissa ja psalmeissa."

STLK Hän sanoi heille: "Tätä tarkoittivat minun sanani, jotka puhuin teille ollessani vielä kansanne, että kaiken pitää käydä toteen, mikä minusta on kirjoitettu Mooseksen Laissa ja Profeetoissa ja Psalmeissa."

BIBLIA 1776 Niin hän sanoi heille: nämät ovat ne sanat, jotka minä puhuin teille, kuin minä vielä tiedän kansanne olin; sillä kaikki pitää täytettämän, mitä kirjoitettu on Moseksen laissa ja prophetaissa ja psalmeissa minusta.

45. *TR* τότε | *tote* silloin διήνοιξεν | *diēnoiksen* Hän avasi αὐτῶν | *autōn*
heidän τὸν | *ton* νοῦν | *noun* ymmärryksensä τοῦ | *tou* συνιέναι | *synienai*
käsittämään τὰς | *tas* γραφάς· | *grafas* Kirjoitukset

Delitzsch אַז | 'az פָּתַח | patach אֶת־לְבָבִי | 'et-levavam לְהַבִּין | le'havin אֶת־
הַכְּתוּבִים | 'et-haKetuvim

TKIS Silloin Hän avasi heidän ymmärryksensä käsittämään Kirjoitukset.

STLK Silloin hän avasi heidän ymmärryksensä käsittämään Kirjoitukset.

BIBLIA 1776 Silloin hän avasi heidän ymmärryksensä, kirjoituksia ymmärtämään,

46. *TR* καὶ | *kai* ja εἶπεν | *eipen* Hän sanoi αὐτοῖς | *autois* heille ὅτι | *hoti* että
οὕτω | *houtō* niin γέγραπται | *gegriptai* on kirjoitettu καὶ | *kai* ja οὕτως |
οὕτως | *houtōs* näin ἔδει | *edei* piti παθεῖν | *pathein* kärsiä τὸν | *ton* Χριστόν |
Χριστόν | *Christon* Kristuksen καὶ | *kai* ja ἀναστῆναι | *anastēnai* nousta ylös ἐκ | *ek*

νεκρῶν | *nekrōn* kuolleista τῆ | *tē* τρίτη | *tritē* kolmantena ἡμέρα | *hēmera* päivänä

Delitzsch וַיֵּאמֶר | vajjo'mer אֲלֵיהֶם | 'aleihem כֵּן | ken כְּתוּב | katuv וְכֵן | vechen נִגְזָר | nigzar אֲשֶׁר | 'asher יֵנֻנֶה | je'unneh הַמָּשִׁיחַ | hamMashiach וַיִּקְוֶם | vejaqum מִן־הַמַּתִּים | min-hammetim בַּיּוֹם | baijom הַשְּׁלִישִׁי | hash'shelishi

TKIS Ja Hän sanoi heille: ”Niin on kirjoitettu ja niin Kristuksen piti kärsiä ja nousta kuolleista kolmantena päivänä,

STLK Hän sanoi heille: "Niin on kirjoitettu, ja näin Kristuksen piti kärsiä ja kolmantena päivänä nousta kuolleista,

BIBLIA 1776 Ja sanoi heille: niin on kirjoitettu, ja niin tuli Kristuksen kärsiä ja nousta kuolleista kolmantena päivänä,

47. *TR* καὶ | *kai* ja κηρυχθῆναι | *kērychthēnai* on julistettava ἐπὶ | *epi* τῷ | *tō* ὀνόματι | *onomati* nimessään αὐτοῦ | *autou* Hänen μετάνοιαν | *metanoian* mielenmuutosta καὶ | *kai* ja ἄφεσιν | *afesin* anteeksiantoa ἀμαρτιῶν | *hamartiōn* syntien εἰς | *eis* πάντα | *panta* kaikille τὰ | *ta* ἔθνη | *ethnē* kansoille ἀρξάμενον | *arksamenon* alkaen ἀπὸ | *apo* Ἱερουσαλήμ | *Ierousalēm* Jerusalemista

Delitzsch וְאֲשֶׁר | va'asher תִּקְרָא | tiqqare' בְּשֵׁמוֹ | vishmo תְּשׁוּבָה | teshuva וְסִלְיָתָהּ | uselichat הַחַטָּאִים | ha'chata'im בְּכָל־הַגּוֹיִם | bechol-ha'gojim לְחַחֵל | hachel מִיִּרְוּשָׁלַיִם | miJerushalaim

TKIS ja Hänen nimessään on saarnattava mielenmuutosta ja syntien anteeksi antamista kaikille kansoille, alkaen Jerusalemista.

STLK ja että mielenmuutosta syntien anteeksiantamiseksi on saarnattava hänen nimessään kaikille kansoille alkaen Jerusalemista.

BIBLIA 1776 Ja saarnattaman hänen nimeensä parannusta ja syntein anteeksi antamista kaikissa kansoissa, ruveten Jerusalemista.

48. *TR* ὑμεῖς | *hymeis* ja τε δὲ | *de* ἐστε | *este* olette μάρτυρες | *martyres* todistajia τούτων | *toutōn* tämän

Delitzsch וְאַתֶּם | ve'attem עֲדִים | 'edim תִּזְזוּ | bazot

TKIS Ja te olette tämän todistajat.

STLK Te olette tämän todistajat.

BIBLIA 1776 Mutta te olette näiden todistajat.

49. *TR* καὶ | *kai* ja ἰδοὺ | *idou* katso ἐγὼ | *egō* minä ἀποστέλλω | *apostellō* lähetään τὴν | *tēn* mitä ἐπαγγελίαν | *epaggelian* on luvannut τοῦ | *tou* Πατρός | *Patros* Isäni μου | *mou* minun ἐφ' | *ef* ὑμᾶς· | *hymas* ὑμεῖς | *hymeis* teille δὲ | *de* mutta καθίσατε | *kathisate* pysykää ἐν | *en* τῇ | *tē* πόλει | *polei* kaupungissa Ἱερουσαλήμ | *Ierousalēm* Jerusalemin ἕως | *eōs* niinkauan οὗ | *hou* kuin ἐνδύσησθε | *endysēsthe* teille puetaan δύναμιν | *dynamin* voima ἐξ | *eks* ὕψους | *hypsous* korkeudesta

Delitzsch וְהִנְנִי | vehinni שְׁוֹלַח | sholeach עֲלֵיכֶם | 'aleichem הַבְּטַחְתָּ | havtachat אֶבִּי | 'Avi וְאַתֶּם | ve'attem שְׁבוּ | shevu בְּעִיר | ba'ir יְרוּשָׁלַיִם | Jerushalaim עַד | 'ad כִּי־תִלְבְּשׁוּ | ki-tilbeshu עֹז | 'oz מִמַּרְוֹם | mimmarom

TKIS Katso, lähetään teille sen, minkä Isäni on luvannut. Mutta pysykää (Jerusalemin) kaupungissa, kunnes päälленne puetaan voima korkeudesta.”

STLK Katso, minä lähetään teille sen, jonka minun Isäni on luvannut. Mutta te pysykää tässä kaupungissa, Jerusalemissa, kunnes päälленne puetaan voima korkeudesta.”

BIBLIA 1776 Ja katso, minä lähetään minun Isäni lupauksen teidän päälленne. Mutta te olkaat Jerusalemissa siihenasti kuin te puetaan voimalla korkeudesta.

50. *TR* ἐξήγαγε | *eksēgagē* ja Hän vei δὲ | *de* αὐτοὺς | *autous* heidät ἔξω | *eksō* pois ἕως | *eōs* asti εἰς | *eis* Βηθανίαν· | *Bēthanian* καὶ | *kai* ja ἐπάρας | *eparas* nostaen τὰς | *tas* χεῖρας | *cheiras* kätensä αὐτοῦ | *autou* Hän εὐλόγησεν | *eulogēsen* siunasi αὐτούς | *autous* heidät

Delitzsch וַיִּזְלַחְנִי | vajjolichech מִחִוּת | michutz לְעִיר | la'ir עַד־בֵּית | 'ad-Beit הַיְנִי | hini וַיִּשָּׁב | vajjissa' אֶת־יְדָיו | 'et-jadaiv וַיִּבְרַחְנִי | vaje'varechem

TKIS Sitten Hän vei heidät pois Betaniaan saakka ja nosti kätensä ja siunasi heidät.

STLK Hän vei heidät pois, ulkopuolelle Betaniaan asti, nosti kätensä ja siunasi heidät.

BIBLIA 1776 Niin hän vei heidät ulos hamaan Betaniaan, ja nosti kätensä ja siunasi heitä.

51. **TR** καὶ | *kai* ja ἐγένετο | *egeneto* tapahtui ἐν | *en* τῷ | *tō* εὐλογεῖν | *eulogein* siunattuaan αὐτὸν | *auton* Hän αὐτούς | *autous* heidät διέστη | *diestē* erkani ἀπ' | *ap* αὐτῶν | *autōn* heistä καὶ | *kai* ja ἀνεφέρειτο | *anefereto* nousi γλὸς εἰς | *eis* τὸν | *ton* οὐρανόν | *ouranon* taivaaseen

Delitzsch וַיְהִי | vaje'hi בְּבָרְכוֹ | bevarecho אֶתְּ | 'otam וַיִּפְרֹד | vajippeded מִמְּאֵתָם | me'ittam וַיִּנָּסֶה | vajinnase' הַשָּׁמַיִם | hash'shamajema

TKIS Ja tapahtui, että Hän siunatessaan heitä erkani heistä, ja Hänet otettiin ylös taivaaseen.

STLK Tapahtui, että hän siunatessaan heitä loittoni heistä, ja hänet otettiin ylös taivaaseen.

BIBLIA 1776 Ja tapahtui, kuin hän heitä siunannut oli, erkani hän heistä ja meni ylös taivaaseen.

52. **TR** καὶ | *kai* ja αὐτοὶ | *autoi* he προσκυνήσαντες | *proskynēsantes* palvoivat αὐτόν | *auton* Häntä ὑπέστρεψαν | *hypestrepsan* palaten εἰς | *eis* Ἱερουσαλήμ | *Ierusalēm* Jerusalemiin μετὰ | *meta* κέρα χαρᾶς | *charas* ilon μεγάλης· | *megalēs* suuren

Delitzsch וַיְהִי | vehem הִשְׁתַּחֲוּוּ-לוֹ | hishtachavu-lo וַיִּשְׂבְּחוּ | vajjashuvu לְיְרוּשָׁלַיִם | liJerushalaim בְּשִׂמְחָה | besimecha גְּדוֹלָה | gedola

TKIS Ja he palvoivat Häntä ja palasivat Jerusalemiin suuresti iloiten.

STLK He kumarsivat häntä ja palasivat Jerusalemiin suuresti iloiten.

BIBLIA 1776 Mutta kuin he häntä kumartaneet ja rukoilleet olivat, palasivat he Jerusalemiin suurella ilolla,

53. **TR** καὶ | *kai* ja ἦσαν | *ēsan* he olivat δια παντὸς | *dia pantos* jatkuvasti ἐν | *en* τῷ | *tō* ἱερῷ | *hierō* pyhäkössä αἰνοῦντες | *ainountes* kiittäen καὶ | *kai*

ja εὐλογοῦντες | *eulogountes* ylistäen τὸν | *ton* Θεόν | *Theon* Jumalaa Ἀμήν |
Amēn Amen

Delitzsch וַיְהִי | vajihju תָּמִיד | tamid בְּמִקְדָּשׁ | bammiqdash מְהַלְלִים | mehalelim
וּמְבָרְכִים | umevarechim אֶת־הָאֱלֹהִים | 'et-ha'ELOHIM אָמֵן | 'Amen

TKIS Ja he olivat alati pyhäkössä (kiittäen ja) ylistäen Jumalaa. (Aamen.)

STLK He olivat alati pyhäkössä kiittäen ja ylistäen Jumalaa. Aamen.

BIBLIA 1776 Ja olivat aina templissä, kiittivät ja kunnioittivat Jumalaa. Amen!